This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

435727

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. HOOGAARD,

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID.

40

Veertigste Vervolg:

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1900;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1900—1902.
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1902.

'S GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1904.

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND.

VEERTIGSTE VERVOLG.

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD,

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID.

Veertigste Vervolg:

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1903.
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669–1903.
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1903.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

'S GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1904.

SA

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND.

VEERTIGSTE VERVOLG.

135727

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

Gedrukt ter 's-Gravenhaagsche Boek- en Handelsdrukkerij
voorheen Gebr. Giunta d'Albani.

KON. BESLUIT *van 2 Januari* 1903, *n°.* 32, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 18 *November* 1902, *n°.* 14, *tot vaststelling van eene verordening op het scheepsjagersbedrijf in die provincie.*

De Staten der provincie Groningen,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten dezer provincie, van 26 September 1902, n°. 118, 1e afd., tot vaststelling van eene verordening op het scheepsjagersbedrijf in de provincie Groningen;

Gelet op art. 140 der Provinciale wet;

Besluiten, onder Koninklijke goedkeuring vast te stellen de volgende verordening:

VERORDENING op het scheepsjagersbedrijf in de provincie Groningen.

Art. 1. Onder het bedrijf van scheepsjager wordt in deze verordening verstaan het besturen of geleiden van een of meer trekdieren, gespannen voor een of meer vaartuigen of houtvlotten.

Onder jager de bestuurder of geleider van het trekdier of de trekdieren.

2. Het is verboden zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten het bedrijf van scheepsjager uit te oefenen op de wegen en jaagpaden langs de kanalen en wateren in deze provincie, door Gedeputeerde Staten aan te wijzen bij een in het Provinciaal blad te plaatsen besluit.

3. De schriftelijke aanvraag om vergunning wordt ingediend bij den Burgemeester van de woonplaats van den jager, die haar met advies van Burgemeester en Wethouders aan Gedeputeerde Staten inzendt.

De aanvrager ontvangt, bij inwilliging van zijn verzoek, behalve het bewijs der hem verleende vergunning, een metalen plaat, voorzien van een volgnummer.

4. De vergunning kan ten allen tijde door Gedeputeerde Staten worden ingetrokken; de jager is dan verplicht het bewijs der hem verleende vergunning en de ontvangen metalen plaat af te geven aan

den die stukken van hem terugvorderenden beambte, bedoeld in artikel 11 dezer verordening.

5. Gedeputeerde Staten geven van iedere verleening of intrekking eener vergunning kennis aan de Officieren van Justitie in deze provincie, aan den Commandant van het wapen der Koninklijke Marechaussée in het district Groningen, aan de Burgemeesters der gemeenten waarin gelegen zijn de kanalen en wateren bij artikel 2 bedoeld en aan den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat.

6. Klachten over handelingen van scheepsjagers, die aanleiding kunnen geven tot intrekking der verleende vergunning en processenverbaal van beambten, in artikel 11 dezer verordening genoemd, betreffende kwaadwillige bejegening van schippers en andere personen door scheepsjagers, worden ingediend bij het hoofd van politie in de gemeente, waar die feiten zijn voorgevallen; deze zendt ze na onderzoek met zijn advies aan Gedeputeerde Staten.

7. De jager is verplicht gedurende de uitoefening van zijn dienst de aan hem uitgereikte metalen plaat steeds voor ieder zichtbaar op zijn borst te dragen.

8. Het is verboden aan den gezagvoerder van een vaartuig of houtvlot, varende op de kanalen in artikel 2 bedoeld, een scheepsjager in dienst te hebben, die niet is voorzien van de metalen plaat, bedoeld in artikel 3 dezer verordening.

9. Deze verordening is niet van toepassing op zoogenaamde snikjongens of jagers van trek- of volksschuiten, barges en pakschuiten, noch op den jager, wanneer trekdier, lading en vaartuig of houtvlot aan denzelfden persoon behooren.

10. Elke overtreding van deze verordening wordt gestraft met eene boete van ten hoogste ƒ 75, of hechtenis van ten hoogste 12 dagen.

11. Tot het constateeren van overtreding der bepalingen van deze verordening zijn behalve de ambtenaren bij de wet daartoe aangewezen, bevoegd de ambtenaren en beambten van den provincialen waterstaat, de wegarbeiders en brugwachters, mits behoorlijk beëedigd.

12. De verordening treedt in werking op een door Gedeputeerde Staten te bepalen dag.

KON. BESLUIT *van* 3 *Januari* 1903 (*Staatsblad n*°. 1), *tot tijdelijke voorziening ter verzekering van de behoorlijke uitoefening der spoorwegdiensten.*

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 3 *Januari* 1903, *n°.* 187, *Afdeeling Waterstaat T, tot wijziging van art.* 5 *der beschikking van* 23 *Augustus* 1895, *n°.* 124, *houdende vaststelling van eene grensregeling der bakenkwartieren en van de standplaatsen der bakenmeesters.*

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

Gelet op art. 3 van het reglement voor den bakendienst op eenige openbare wateren, vastgesteld bij Kon. besluit van 9 Augustus 1895 (Staatsblad n°. 148) en gewijzigd bij Kon. besluit van 16 Februari 1900 (Staatsblad n°. 32):

Heeft goedgevonden:

Met wijziging in zooverre van art. 5 der beschikking van 23 Augustus 1895, n°. 124, gewijzigd bij beschikkingen van 29 Juni 1899, n°. 151, van 19 Maart 1900, La. N en van 29 October 1902, La. N *) te bepalen, dat de standplaats van den bakenmeester in het 1e kwartier van het Pannerdensch kanaal, den Neder Rijn en de Lek voortaan zal zijn West-Pannerden, gemeente Bemmel, in plaats van Pannerden.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°* 4), *tot aanwijzing van een mijn ter ontginning overeenkomstig de wet van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 170).

Hiervoor is aangewezen de mijn, gelegen binnen het terrein, bedoeld in art. 2 sub B der genoemde wet.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1903, *n°.* 17, *houdende goedkeuring van:*

a. het besluit der Staten van Overijssel van 13 *November* 1902, *n°.* 6, *tot vaststelling van een verordening op de vaart met door mechanische kracht voortbewogen vaartuigen op eenige wateren in die provincie, met intrekking van die, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *December* 1896, *n°*, 29 *en* 31 *Juli* 1900, *n°.* 24, *en*

b. het besluit der Staten van Noordbrabant van 19 *November* 1902, *tot wijziging en aanvulling van het reglement van*

---

*) Bij deze beschikking is bepaald, met wijziging in zooverre van art. 9 der beschikking van 23 Augustus 1895, n°. 124, dat de standplaats van den bakenmeester in het 7e kwartier van de Maas, met 1 November 1902 zal zijn Cuijk, in plaats van St. Agatha.

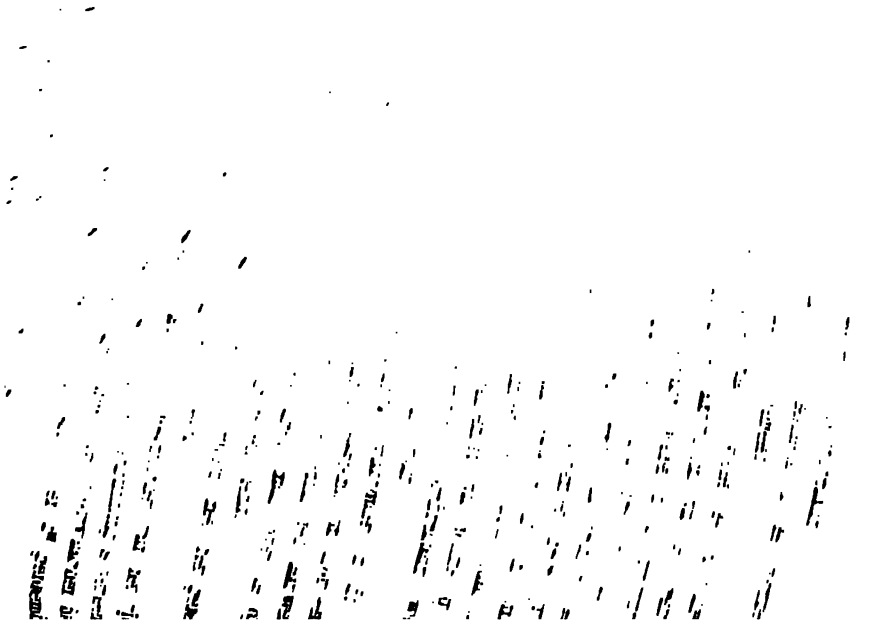

uitgereikte stuk, waarbij die vergunning gegeven is, aan hen terug te zenden, binnen een door hen te bepalen termijn.

§ III. Ook aan hen, die in het bezit zijn der in § I van dit artikel bedoelde vergunning, is het verboden met motorrijtuigen te rijden over bij besluit van Gedeputeerde Staten bepaald aan te wijzen wegen, welke Gedeputeerde Staten voor het berijden met motorrijtuigen ongeschikt verklaren. Voor zoover die wegen niet zijn provinciale wegen, wordt dit besluit niet genomen dan na verhoor of op verzoek van de beheerders dier wegen. Dit besluit werd geplaatst in het provinciaal bijblad en in de gemeenten, waarin de voor het berijden met motorrijtuigen ongeschikt verklaarde weg gelegen is, op de gebruikelijke wijze aangeplakt en afgekondigd.

Aan de eindpunten dier wegen en op de aansluiting met andere wegen, welke niet zijn ongeschikt verklaard, wordt op duidelijk zichtbare wijze, volgens een door Gedeputeerde Staten vast te stellen model, aangegeven, dat de weg voor het berijden met motorrijtuigen ongeschikt is verklaard.

2. Artikel 33 van het in den aanhef van art. 1 van dit besluit genoemde reglement wordt gewijzigd en zal luiden als volgt:

Art. 33. Behoudens het bepaalde in art. 33*bis* zullen de overtredingen van dit reglement en van de uit kracht daarvan gegeven voorschriften, voor zoover daartegen niet bij eene wet of eenen algemeenen maatregel van bestuur is voorzien, worden gestraft met eene geldboete van:

ten hoogste drie gulden, die van art. 4, 6 tot en met 12, 26, 27, 28, 29 en 30.

ten hoogste vijf gulden, die van art. 1, 3, 5 en 23.

ten hoogste vijf en twintig gulden, die van art. 18, 19, 20, 22, 24 en 32.

ten hoogste vijf en zeventig gulden, die van art. 12*bis*, 14, 15, 16, 17 en 21.

3. Tusschen de artikelen 33 en 34 van het in den aanhef van artikel 1 van dit besluit genoemde reglement wordt ingelascht een nieuw artikel 33*bis*, luidende als volgt:

Art. 33*bis*. § 1. Wanneer met een motorrijtuig over de wegen gereden wordt zonder dat de bestuurder voorzien is van de vergunningen in art. 4*bis* § I sub 1° en 2° genoemd, wordt met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden gestraft:

a. de bestuurder van het rijtuig;

b. de eigenaar of houder van het rijtuig, die aldus heeft doen of laten rijden.

Het rijtuig, waarmede de overtreding is gepleegd, kan worden verbeurd verklaard.

Onder het niet voorzien zijn van eene vergunning is begrepen het niet vertoonen daarvan, wanneer dit door een der ambtenaren in art. 31 vermeld gevorderd wordt.

Niet strafbaar wegens het niet voorzien zijn van de vergunning in art. 4*bis* § I sub 2 genoemd is de bestuurder, die, om zich te oefenen, handelt onder het onmiddellijk toezicht van iemand, die zoodanige vergunning bezit en daarvan voorzien is.

§ 2. Wanneer bij het rijden met een motorrijtuig eene der voorwaarden in art. 4*bis* § I sub 3 bedoeld, niet wordt nagekomen of met een motorrijtuig gereden wordt op wegen, die daarvoor door Gedeputeerde Staten bij een besluit, genomen krachtens art. 4*bis* § III van dit reglement zijn ongeschikt verklaard, wordt de bestuurder van het rijtuig gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

4. Dit besluit treedt in werking op den eersten dag des zesde maand na die, waarin het door Gedeputeerde Staten is afgekondigd.

Voor wat betreft de berechting van vóór dat tijdstip geconstateerde overtredingen van art. 4*bis* van het reglement van politie op het gebruik der openbare wegen in de provincie Noordbrabant, zooals dat artikel is vastgesteld bij besluit der Staten van 20 Juli 1898 provinciaal blad 1899 n°. 23, blijft dat artikel, alsook artikel 33 van dat reglement, zooals die artikelen thans luiden, gehandhaafd.

Voor een nadere wijziging zie men het Kon. besluit van 10 Juni 1903, n°. 13.
Bij Kon. besluit van 16 November 1903, n°. 35 is een nieuw politie reglement op de openbare wegen en voetpaden in de provincie Noordbrabant goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1903, *n°.* 18, *houdende goedkeuring*:

a. van het besluit der Staten van Friesland van 18 *November* 1902, *n°.* 4, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor den polder van het* 6*e en* 7*e veendistrict, in de gemeenten Opsterland en Aengwirden, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *Mei* 1874, *n°.* 4, 21 *December* 1877, *n°.* 17, 30 *Juli* 1878, *n°.* 69, 11 *December* 1884, *n°.* 16, 11 *Augustus* 1891, *n°.* 8 *en* 3 *Augustus* 1898, *n°.* 16;

b. van de besluiten der Staten van Noordbrabant van 19 *November* 1902, *tot wijziging van de reglementen voor het waterschap de Elderenspolder en Landeken Voordaag, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866,

n°. 70; de Bredasche polder, goedgekeurd bij Kon. besluit als voren; de groote Zonzeelsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluit als voren, en de Royale polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 Augustus 1883, n°. 19, en

c. *van het besluit der Staten van Limburg van 11 November 1902, tot wijziging van de tabellen A en B, houdende aanduiding en classificatie van de perceelen, behoorende tot het waterschap van de Vlootbeek met zijtakken, goedgekeurd bij Kon. besluit van 21 September 1890, n°. 30.*

Zie de Prov. bladen: van Friesland n°. 14, van Noordbrabant n°s. 6 t/m 9 en van Limburg n°. 14.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 10 Januari 1903, L^a. K, Afdeeling Waterstaat T, aan de Hoofdingenieurs van den Rijkswaterstaat en de Rijksbouwmeesters, in zake de verzekering van werklieden tegen ongelukken.*

Bij Koninklijk besluit van 22 December 1902 (Staatsblad n°. 225) is het tijdstip, waarop art. 1 der Ongevallenwet 1901 in werking treedt, bepaald op 1 Februari 1903.

In verband hiermede zal § 462 der Algemeene Voorschriften voor de uitvoering en het onderhoud van werken onder beheer van mijn Departement, van af gemeld tijdstip vervallen.

Ik heb de eer U te verzoeken daarmede bij de indiening van de ontwerp-bestekken rekening te houden.

Een aantal circulaires gaat ter uitreiking aan de onder Uwe bevelen dienende Ingenieurs en opzichters hiernevens.

WET *van 12 Januari 1903 (Staatsblad n°. 6), tot verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wenschelijkheid is gebleken van eene verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902, vastgesteld bij de Wet van 6 Februari 1902 (Staatsblad n°. 25);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. *Artikel* 70 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902, luidende:

„Onderhoud, herstel en verbetering van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven" wordt *verhoogd* met *zestig duizend gulden* (*f* 60.000) en mitsdien gebracht op *tweehonderd acht en twintig duizend gulden* (*f* 228.000);

2. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling en het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met *zestig duizend gulden* (*f* 60,000).

Lasten enz.

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad* n°. 7), *tot onteigening, ten name van de provincie Zuidholland, van eigendommen in de gemeente Boskoop, noodig voor de verruiming van de Gouwe onder die gemeente.*

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad* n°. 8), *tot onteigening, ten name van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, van eigendommen in de gemeente Amersfoort, noodig voor het bouwen van een wagenwerkplaats, en daarmede in verband staande werken, te Amersfoort.*

De aanwijzing der te onteigenen perceelen is geschied bij Kon. besluit van 10 November 1903, n°. 62.

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad* n°. 9), *houdende intrekking van de wet van* 11 *Januari* 1901 (*Staatsblad* n°. 28), *tot onteigening ten behoeve van den locaalspoorweg van Amsterdam naar Haarlem.*

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad* n°. 10), *houdende nadere Rijksbijdrage aan het polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk voor de verhooging van de Waaldijken, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, de bij de wet van 22 Juli 1899 (Staatsblad n°. 182) aan het polder-

district van den Bommelerwaard beneden den Meidijk toegekende bijdrage voor de verhooging van de dijken langs de rivier de Waal, voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4) nader te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

De bijdrage, bij de wet van 22 Juli 1899 (Staatsblad n°. 182) verleend aan het polderdistrict *Bommelerwaard beneden den Meidijk* voor de verhooging van de dijken langs de rivier de Waal, voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4), wordt nader bepaald op twee derden van ten hoogste *honderd negen en veertig duizend zeven honderd en vijftig gulden* (ƒ 149,750.00).

Lasten enz.

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°.* 11), *tot aanvulling en verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1902.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wenschelijkheid is gebleken van eene aanvulling en verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902, vastgesteld bij de wet van den 6den Februari 1902 (Staatsblad n°. 25);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Tusschen de *artikelen* 111 en 112 wordt ingelascht:

„*Artikel* 111*bis*. Nadere bijdrage aan het polderdistrict *Bommelerwaard beneden den Meidijk* in de kosten van verhooging van de dijken langs de rivier de Waal, voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n° 4) . . . . . (ƒ 8500)."

2. Ten gevolge van voorschreven aanvulling en verhooging wordt het totaal der IIde afdeeling en het eindcijfer van bovengenoemd hoofdstuk eveneens *verhoogd* met *acht duizend vijfhonderd gulden* (ƒ 8500)

Lasten enz.

KON. BESLUIT *van* 12 *Januari* 1903, *n°.* 22, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 18 *November* 1902, *n°.* 13, *tot vaststelling van het volgend nieuw reglement op de verveningen en ontgrondingen in die provincie, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1859, *n°.* 80.

De Staten der provincie Groningen,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten van 17 October 1902, n°. 137, 1e Afdeeling, tot vaststelling van een reglement op de verveningen en ontgrondingen in de provincie Groningen, met intrekking van het reglement van 13 Juli 1859 (Provinciaal blad n°. 45 van 1859);

Gelet op de artt. 134 en 190 der Grondwet en artt. 136 en 140 der Provinciale wet, alsmede op de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113), houdende bepalingen omtrent verveningen;

Besluiten, onder Koninklijke goedkeuring, vast te stellen het navolgend

REGLEMENT op de verveningen en ontgrondingen in de provincie Groningen.

Art. 1. Behoudens het bepaalde in art. 13 wordt geene vergunning vereischt:

a. voor het baggeren van veenspecie;

b. voor het afsteken van veen of het graven van turf indien de door of van wege één vervener af te venen oppervlakte niet grooter is dan 25 are in één jaar;

c. indien het veen tot geen grootere diepte wordt afgegraven dan tot 10 c.M. boven het kanaal- of het waterschapspeil, waarop de af te venen gronden behooren af te wateren.

In de onder *b* en *c* vermelde gevallen is de vervener evenwel verplicht indien op den te ontvenen grond voldoend grauwveen aanwezig is, dit ter dikte van ten minste 40 c.M. of waar niet zooveel grauwveen aanwezig is, dit geheel af te bonken en op den ontveenden ondergrond achter te laten.

2. Behoudens het bepaalde bij art. 1, sub *b* en *c*, is het graven of doen graven van turf of het afsteken of doen afsteken van veen zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten verboden.

3. De aanvrage om vergunning tot vervening of afgraving in het vorige artikel bedoeld, geschiedt schriftelijk bij Gedeputeerde Staten door den eigenaar van den te ontvenen grond, of door hem, die krachtens anderen titel daartoe is gerechtigd, met opgaaf van naam, voornaam en woonplaats van den aanvrager, de kadastrale aanduiding en de grootte van het perceel, waarvoor de vergunning wordt gevraagd,

alsmede van het waterschap, het veenschap of den veenpolder waarbinnen het perceel is gelegen, en van de diepte in verhouding tot het Winschoterpeil, waarop men het veen wenscht af te graven.

De aanvrager legt tevens over den titel of een rechtsgeldig afschrift van den titel, waaraan hij zijn recht tot het doen der aanvrage ontleent.

Indien de vervening of afgraving niet zal geschieden door of van wege den aanvrager, dan moet dit tevens bij de aanvrage om vergunning vermeld worden, met opgaaf van den naam, voornaam en woonplaats van den vervener.

Indien bij het doen der aanvrage de vervener of verveners nog niet bekend zijn, of indien de aanvrager eerst na dien tijd besluit de vervening of afgraving door een of meer andere verveners te doen geschieden, dan is de aanvrager verplicht den naam, voornaam en de woonplaats van den vervener aan Gedeputeerde Staten op te geven, zoodra die hem bekend zijn geworden.

4. De Gedeputeerde Staten geven van iedere bij hen ingekomen aanvrage om vergunning tot vervening of afgraving in het openbaar kennis door aankondiging in een nieuwsblad (dag-, week- of advertentieblad) met uitnoodiging aan de belanghebbenden binnen veertien dagen na de dagteekening van het blad, waarin de aankondiging is opgenomen, hunne bezwaren, zoo die mochten bestaan, schriftelijk bij hun College in te dienen.

5. Indien het perceel, waarvoor de vergunning tot vervening of afgraving wordt aangevraagd, geheel of gedeeltelijk is gelegen binnen een waterschap, veenschap of veenpolder, wordt op de aanvrage door Gedeputeerde Staten niet beschikt, dan nadat zij daarover, alsmede over de daartegen ingebrachte bezwaren het advies van de besturen dier instellingen hebben gevraagd.

De besturen dezer instellingen zijn verplicht binnen dertig dagen na de dagteekening van het daartoe strekkend verzoek hun advies aan de Gedeputeerde Staten in te zenden.

6. De Gedeputeerde Staten beschikken binnen drie maanden na het inkomen van het in het vorig artikel bedoeld advies, of indien dit advies niet is kunnen worden gevraagd, binnen vier maanden na den termijn, genoemd in art. 4, waarbinnen de bezwaarschriften bij hun College moeten zijn ingekomen, op de aanvrage om vergunning.

7. Indien de vergunning tot vervening of afgraving wordt verleend, geschiedt deze ten name van den eigenaar van het perceel of van hem, die op grond van anderen titel tot de vervening gerechtigd is, en hunne rechtverkrijgenden.

8. Bij het verleenen van de vergunning bepalen Gedeputeerde Staten

Art. 1. *Artikel* 70 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902, luidende:

„Onderhoud, herstel en verbetering van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven" wordt *verhoogd* met *zestig duizend gulden* (*f* 60.000) en mitsdien gebracht op *tweehonderd acht en twintig duizend gulden* (*f* 228.000);

2. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling en het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met *zestig duizend gulden* (*f* 60,000).

Lasten enz.

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°.* 7), *tot onteigening, ten name van de provincie Zuidholland, van eigendommen in de gemeente Boskoop, noodig voor de verruiming van de Gouwe onder die gemeente.*

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°.* 8), *tot onteigening, ten name van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, van eigendommen in de gemeente Amersfoort, noodig voor het bouwen van een wagenwerkplaats, en daarmede in verband staande werken, te Amersfoort.*

De aanwijzing der te onteigenen perceelen is geschied bij Kon. besluit van 10 November 1903, n°. 62.

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°.* 9), *houdende intrekking van de wet van* 11 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 28), *tot onteigening ten behoeve van den locaalspoorweg van Amsterdam naar Haarlem.*

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°.* 10), *houdende nadere Rijksbijdrage aan het polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk voor de verhooging van de Waaldijken, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, de bij de wet van 22 Juli 1899 (Staatsblad n°. 182) aan het polder-

district van den Bommelerwaard beneden den Meidijk toegekende bijdrage voor de verhooging van de dijken langs de rivier de Waal, voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4) nader te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

De bijdrage, bij de wet van 22 Juli 1899 (Staatsblad n°. 182) verleend aan het polderdistrict *Bommelerwaard beneden den Meidijk* voor de verhooging van de dijken langs de rivier de Waal, voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4), wordt nader bepaald op twee derden van ten hoogste *honderd negen en veertig duizend zeven honderd en vijftig gulden* (*f* 149,750.00).

Lasten enz.

WET *van* 12 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°.* 11), *tot aanvulling en verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1902.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wenschelijkheid is gebleken van eene aanvulling en verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902, vastgesteld bij de wet van den 6den Februari 1902 (Staatsblad n°. 25);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Tusschen de *artikelen* 111 en 112 wordt ingelascht:

„*Artikel* 111*bis*. Nadere bijdrage aan het polderdistrict *Bommelerwaard beneden den Meidijk* in de kosten van verhooging van de dijken langs de rivier de Waal, voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n° 4)..... (*f* 8500)."

2. Ten gevolge van voorschreven aanvulling en verhooging wordt het totaal der IIde afdeeling en het eindcijfer van bovengenoemd hoofdstuk eveneens *verhoogd* mel *acht duizend vijfhonderd gulden* (*f* 8500)

Lasten enz.

---

gezag, belast met het toezicht over de daar genoemde werken en de onderhoudsplichtigen dier werken daartoe de schriftelijke toestemming hebben gegeven.

15. Alle besluiten van Gedeputeerde Staten, krachtens de artt. 6, 8, 10, 11, 12 en 13 genomen, worden binnen veertien dagen na de dagteekening schriftelijk aan de daarbij betrokken belanghebbenden medegedeeld en gelijktijdig ter openbare kennis gebracht door ter visielegging ter secretarie der gemeente, waarin de voorgenomen vervening of afgraving zal plaats hebben, van welke ter visielegging voorafgaande aankondiging zal worden gedaan in een nieuwsblad (dag-, week- of advertentieblad).

16. Behalve de in het volgende artikel genoemde uitzonderingen, is het verboden zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten of in strijd met de door dit College bij het verleenen der vergunning gegeven voorschriften, buiten de venen, gronden van welken aard ook, af te graven of te doen afgraven binnen den afstand:

a. van 100 M. van buiten- of zeewaterkeerende dijken;

b. van 50 M. van de dijken ter weerszijden van het Eemskanaal;

c. van 25 M. van rivier- of kanaaldijken en van de slaperdijken genoemd in de verordening, houdende voorziening tegen benadeeling van dijken (Prov. blad n°. 62 van 1900);

d. van 15 M. van andere, niet onder de letters *a*, *b* en *c* bedoelde waterkeeringen;

e. van 25 M. van onbekade rivieren, kanalen, meren, poelen en kolken;

f. van 10 M. van de in waterschappen en molen- of pomppolders gelegen hoofd- en dwarswateringen;

g. van 15 M. van openbare wegen, van tramwegen en van spoorwegen, waarop geen vervoer plaats heeft dan met eene snelheid van ten hoogste 20 kilometer per uur;

h. van 5 M. van openbare voetpaden;

i. van 2 M. van de grens tusschen het af te graven perceel en de aanbelendende aan anderen toebehoorende erven of gronden, tenzij met schriftelijke toestemming van den eigenaar of eenig ander zakelijk rechthebbende op die erven of gronden;

k. van 10 M. van de onder lett. *i* genoemde grens, de zijde naar het aanbelendend perceel gekeerd, steiler dan onder eene glooiing van 1 op 1, tenzij met de onder lett. *i* gevorderde schriftelijke toestemming.

De afstanden van de onder letters *a*, *b*, *c* en *d* bedoelde dijken en waterkeeringen worden gemeten uit den binnenteen van den dijk of van de waterkeering.

De afstanden van de onder letters *e* en *f* bedoelde rivieren, kanalen

en overige wateren worden gemeten uit de oever- of boordlijn; bij de rivieren, die des winters buiten hare oevers treden, de oeverlijn, gerekend naar den peil- of normalen waterstand.

De afstanden van de onder letters *g* en *h* bedoelde wegen en voetpaden worden gemeten uit de naastbijgelegen kruin- of kantlijn, of indien deze werken boven het naastliggend maaiveld zijn opgehoogd, van den teen van het naastbijgelegen beloop der ophooging.

17. De verbodsbepalingen van art. 16 zijn niet van toepassing bij ontgravingen ten behoeve van te stichten gebouwen of te maken getimmerten en op het graven van drinkwaterputten met een diameter van ten hoogste 1.50 M.

De verbodsbepalingen onder letters *a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, *g* en *h* van art. 16 zijn mede niet van toepassing op het graven van greppels, slooten of grachten ten behoeve der afwatering of tot afscheiding der perceelen, mits daaraan geene meerdere bovenbreedte dan 6 M. en geene meerdere diepte dan 2.50 M. beneden het maaiveld worde gegeven, alsmede niet op het graven van drinkplaatsen voor paarden en vee, waarvan de bovenoppervlakte niet meer bedraagt dan 100 M².

De verbodsbepalingen onder letters *a*, *b*, *c*, *d*, *f*, *g* en *h* van art. 16 zijn bovendien niet van toepassing, indien de af te graven gronden na de afgraving eene hoogteligging behouden van ten minste 30 c.M. boven het kanaal- of waterschapspeil, waarop de af te graven gronden behooren af te wateren, terwijl de verbodsbepaling onder lett. *e* van art. 16 niet van toepassing is, indien de af te graven gronden na de afgraving eene hoogte behouden van ten minste 30 c.M. boven den hoogst bekenden waterstand in de daar genoemde wateren.

18. Van de besluiten van Gedeputeerde Staten, krachtens dit reglement genomen, is beroep op den Koning toegelaten.

Dit beroep kan worden ingesteld door ieder belanghebbende, van eene beslissing, krachtens artt. 6, 8, 10, 11, 12 en 13 genomen, binnen dertig dagen nadat deze overeenkomstig de bepaling van art. 15 ter openbare kennis is gebracht, en van eene beslissing, krachtens art. 16 genomen, binnen dertig dagen nadat deze schriftelijk aan den belanghebbende is medegedeeld.

Het adres van beroep wordt aan den Koning gericht, maar ingediend bij den Commissaris der Koningin in deze provincie, die daarop den dag van ontvangst aanteekent en het adres vervolgens aan den Koning opzendt.

Hij geeft een bewijs van de ontvangst af.

Het beroep kan met inachtneming van de termijnen in het 2e lid van dit artikel bepaald, ook door den Commissaris der Koningin in deze provincie worden ingesteld.

19. De besluiten in het 1e lid van het vorig artikel vermeld, treden niet in werking voor dat de termijn van beroep is verstreken, of ingeval hooger beroep is ingesteld voor dat door den Koning op dat beroep is beslist.

Niettemin kunnen Gedeputeerde Staten, hangende den termijn van beroep, of ingeval beroep is ingesteld, hangende de beslissing daarop, bevelen de gedeeltelijke of geheele staking der vervening of afgraving, voor welke de vergunning door hen is gewijzigd of ingetrokken.

Indien het beroep is ingesteld tegen beslissingen krachtens de artikelen 6, 8, 10, 11, 12 en 13 van dit reglement genomen, kan het in het vorig lid bedoeld bevel tot staking ten allen tijde door den Koning worden ingetrokken.

20. Behoudens het bepaalde in art. 11 der wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113), wordt overtreding van het tweede lid van art. 1 en van art. 16 dezer verordening gestraft met eene boete van ten hoogste *f* 75, of met hechtenis van ten hoogste 12 dagen.

Onverminderd het bepaalde bij art. 12 van genoemde wet, zijn Gedeputeerde Staten bevoegd tot het ten koste der overtreders doen wegnemen, beletten of verrichten van hetgeen in strijd met dit reglement is of wordt gemaakt, ondernomen of nagelaten.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, wordt van deze bevoegdheid geen gebruik gemaakt, dan nadat de belanghebbenden schriftelijk zijn gewaarschuwd.

21. Met het opsporen van de overtredingen dezer verordening zijn belast alle beambten van rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren van den provincialen waterstaat en die van de waterschappen, veenschappen en veenpolders binnen welke de overtredingen zijn gepleegd.

22. Bij de inwerkingtreding van deze verordening wordt ingetrokken het reglement op de verveningen en ontgrondingen in de provincie Groningen van 13 Juli 1859 (Prov. blad n°. 45), en voorts alle ordonnantiën, plakkaten en andere verordeningen, in deze provincie door het vroeger bevoegd gezag uitgevaardigd.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de beschikkingen, krachtens art. 5 van het Koninklijk besluit van 17 Februari 1819 (Staatsblad n°. 6) omtrent verveningen genomen.

KON. BESLUIT *van* 12 *Januari* 1903, *n°.* 23, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zeeland van* 14 *November* 1902, *n°.* 11:

a. tot calamiteusverklaring van den Oud-Kempenshofstedepolder, en

b. tot vaststelling van een reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van het calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder.

Zie Prov. bladen nos. 9 en 10.

Men zie het Kon. besluit van 27 Augustus 1903, n°. 54, in zake vaststelling der grenzen van de werken tot zeewering of oeververdediging van dezen polder.

KON. BESLUIT *van* 13 *Januari* 1903, *n°.* 36, *houdende, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake uitkeering van slikgelden voor perceelen onder de gemeente Oudetrijne.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door R. Dijkstra te Wolvega, K. K. Dijkstra Sr. te Oldelamer en D. A. Timmerman, wed. G. S. van der Veen, te Nijelamer, tegen het besluit van Ged. Staten van Friesland van 27 Dec. 1900, n°. 79, 2de afd., W., betreffende uitkeering van slikgelden voor perceelen onder Oudetrijne;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 Oct. 1902, n°. 162;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 8 Jan. 1903, n°. 211, afd. Wat. A.;

Overwegende dat voormeld beroep van R. Dijkstra is gegrond op de omstandigheid dat Ged. Staten bij hun bovenvermeld besluit teruggave van slikgelden hebben verleend voor het perceel oud n°. 1328 van de kadastrale gemeente Oudetrijne, Sectie D, uit welk oudnummer onder meer de nieuwe nos. 2421, 2306 en 2420 zijn gesproten, waarvan de eerste twee perceelen aan appellant en het laatste aan K. K. Dijkstra te Oldelamer toebehoort; dat Ged. Staten echter hebben bevolen aan A. H. Blom te Oldelamer voor het perceel n°. 2421 f 129.74 uit te keeren, en voor de perceelen nos. 2306 en 2420 f 490.35 aan appellant; zoodat, waar van n°. 2421 niet A. H. Blom, doch appellant, en van n°. 2420 niet appellant, maar K. K. Dijkstra eigenaar is, appellant verzoekt, dat het besluit van Ged. Staten worde vernietigd en bepaald worde uitkeering van de slikgelden aan de rechtmatige eigenaren;

dat zijnerzijds K. K. Dijkstra van meergenoemd besluit van Ged. Staten in beroep is gekomen, op grond van het feit, dat daarbij voor de perceelen nos. 2306 en 2420 aan R. Dijkstra teruggave van slikgelden is verleend, niettegenstaande n°. 2420 appellant toebehoort;

dat daarentegen D. A. Timmerman, weduwe G. S. van den Veen, te Nijelamer, in haar appellatoir adres de slikgelden opeischt voor het geheele perceel oud n°. 1328;

Overwegende dat Ged. Staten, met toepassing van de bij besluit der Staten van 22 Nov. 1899, n°. 5, goedgekeurd bij K. B. van 2 Juni 1900, n°. 48 (Prov. Blad n°. 58), vastgestelde regeling op de uitkeering uit de bestaande slikgeldfondsen buiten die welke kunnen worden gedaan krachtens de bepalingen van het reglement op de lage verveningen, bij hun bestreden besluit hebben besloten aan de rechthebbenden op na te melden tegenwoordige of vroegere kadastrale perceelen, mits zij aan het gemeentebestuur van Weststellingwerf zullen aantoonen, zoo door overlegging van een uittreksel van den kadastralen ligger als door eigendomsbewijzen, dat zij eigenaren zijn, teruggave te verleenen van de wegens vervening uit de volgende perceelen betaalde slikgelden met rente, en wel aan:

Eigenaren	Woonplaats	Kadastrale gemeente	Sectie	Nummer		Bedrag der uitkeering.
				vroeger	tegenwoordig.	
A. H. Blom	Oldelamer.	Oudetrijne.	D	1328	2421	*f* 129.74
R. Dijkstra	Wolvega.	—	—	—	2306 2420	„ 490.35
H. J. van der Veen . .	Oldelamer.	—	—	—	2305	„ 194.48
Wed. G. S. v. d. Veen c. s.	„	—	—	—	2303	„ 144.48
H. R. en E. R. Koopmans.	Nijelamer.	—	—	—	2478	„ 386.25
J. Koopmans.	Oldelamer.	—	—	—	2479 2480	„ 107.07

Overwegende dat voor perceelen betaalde slikgelden volgens art. 9 van het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in Friesland, aan de eigenaren dier perceelen op hun verzoek geheel of ten deele worden uitgekeerd, zoodra aan Ged. Staten, op advies van den Hoofdingenieur van den Prov. Waterstaat en van het gemeentebestuur zal zijn gebleken, dat de verveende gronden weder voldoende zijn drooggemaakt of aangevuld en in cultuur gebracht;

dat ook volgens het provinciaal reglement van 22 Nov. 1899 (Prov. blad n°. 58) gelijke uitkeering kan geschieden wanneer aan Ged. Staten is gebleken, dat een der drie omstandigheden, in art. 1 van het Reglement vermeld, aanwezig is, onder anderen gelijk in casu, dat de perceelen geheel of ten deele verveend zijn met het doel om door de vervening voor de eigen of nabijgelegen perceelen noodige of wenschelijke vaarten of perceelsscheidingen te verkrijgen;

dat met toepassing van voormelde bepalingen door Ged. Staten van Friesland in hun besluit van 27 Dec. 1900, n°. 79, 2e afd., W., waarvan appèl, is verklaard, dat volgens art. 1 van voormeld reglement van 22 Nov. 1899 teruggave van slikgeld kan geschieden voor een oude bokvaart, zijnde het oud kadastraal perceel gemeente Oudetrijne Sectie D, n°. 1328, en zulks aan de eigenaren van voornoemd perceel, thans bij een aantal perceelen ingedeeld, mits zij aan het gemeentebestuur van Weststellingwerf aantoonen, zoo door overlegging van een uittreksel uit den kadastralen ligger als door eigendomsbewijzen, dat zij als eigenaren van dien grond rechthebbenden op de uitkeering zijn;

dat Ged. Staten verder in hun besluit hebben opgegeven wie als eigenaren van de verschillende kadastrale perceelen, waaronder het oud perceel 1328 is verdeeld, in de registers van het kadaster zijn vermeld;

dat tegen deze opgave van de namen der „eigenaren" eigenlijk het beroep is gericht, bewerende appellanten ieder voor zich tot geheel andere uitkeeringen voor andere perceelen dan de te hunnen name vermelde of alleen tot de geheele uitkeering van het slikgeld gerechtigd te zijn;

Overwegende daaromtrent, dat in voornoemde provinciale reglementen aan Ged. Staten wel is opgedragen te verklaren, wanneer een der gevallen aanwezig is, waarin het betaalde slikgeld met de rente kan worden teruggegeven, en alsdan de teruggave van dat slikgeld aan het gemeentebestuur, wien zulks aangaat, te gelasten, doch het niet op den weg van Ged. Staten ligt te verklaren, wie eigenaar is van een bepaald kadastraal perceel en aan wien het gemeentebestuur mitsdien het geld moet teruggeven;

dat Ged. Staten dan ook niet bedoeld hebben eene dergelijke beslissing over den eigendom van die perceelen te nemen, vermits zij het gemeentebestuur van Weststellingwerf hebben gemachtigd alleen aan die rechthebbenden, die hun eigendomsrecht op eenig perceel, waarvoor het slikgeld wordt teruggegeven, hebben aangetoond, een mandaat voor het aan ieder hunner verschuldigde slikgeld af te geven;

dat, moge er misschien al geen bezwaar in bestaan om de namen

[illegible] van de teruggave van slikgeld [illegible] geen geschil bestaat, in [illegible] de namen dezer eigenaren niet [illegible] vermeld:

[illegible] lemands eigendomsrecht op eenig [illegible] van lemands recht op eene uit[illegible] door uittreksels van den [illegible] kadaster geen eigendom kan bewijzen [illegible] bestaat.

[illegible] het besluit van Ged. Staten, waar[illegible]

[illegible] dat Ged. Staten het va[illegible] terecht alleen over de perceelen [illegible] 2421, 2306, 2420, 2305, 247[illegible] een ingesteld onderzoek [illegible] oud-artikel 1328, die deel uit[illegible] 2417 en 2418, geen slikgeld [illegible]

[illegible] gekweekt sedert Ged. Staten [illegible] nog verder zal worden ge[illegible] bij het terug te betalen [illegible]

[illegible] geen verandering [illegible] aangehaalde besluiten der [illegible] en 22 Nov. 1899, door [illegible]

[illegible] 113) en de aan[illegible]

[illegible]

met [illegible] te vernietigen sub 2 van het besluit van Ged. Staten van Friesland, dd. 27 Dec. 1900, n°. 79, 2e afd., W., en bij verbetering daarvan te bepalen, dat aan de gronden, vroeger de [illegible] van het voormalige kadastrale perceel Oudetrijne, Sectie D, n°. 1328, voor zooverre daarvan slikgeld is betaald, en mits zij aan het gemeentebestuur van Weststellingwerf aantoonen, dat zij eigenaren van die uit het oud nummer 1328 voortgekomen gedeelten der na te noemen kadastrale perceelen zijn, teruggave zal worden verleend van de wegens vervening van die gronden betaalde slikgelden, en wel voor het kadastrale perceel gemeente Oudetrijne Sectie D, n°. 2421 / 129.74, n°. 2306 / 218.68, n°. 2420 / 271,67, n°. 2305 / 194,48, n°. 2303 / 144.48, n°. 2478 / 386.25, n°. 2479 / 57,27 en n°. 2480 / 49.60, zulks met de rente van deze bedragen

gekweekt sedert Ged. Staten deze berekening hebben opgemaakt, tot aan de eindelijke uitbetaling.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 14 *Januari* 1903 (*Staatsblad* n°. 33), *tot gelijkstelling van den spoorweg van den Helder naar Huisduinen, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer dan dat van personen binnen één gemeente plaats heeft, met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen één gemeente plaats heeft.*

KON. BESLUIT *van* 15 *Januari* 1903, n°. 25, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van eene keur van den Aalkeet-Buitenpolder, onder Maasland, Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Vlaardingen tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, dd. 2 April 1902, n°. 130, tot goedkeuring van eene keur van den Aalkeet-Buitenpolder;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 24 Dec. 1902, n°. 298;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 Jan. 1903, n°. 186, afd. Wat. A.;

Overwegende dat op 21 Maart 1902 door het bestuur van den Aalkeet-Buitenpolder is vastgesteld eene keur, regelende den waterstaat van dien polder, gelegen onder Maasland, Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, welke keur is goedgekeurd bij besluit van Ged. Staten van Zuidholland van 2 April 1902, en waarin wordt verboden:

bij art. 15, »riolen aan te leggen, zonder schriftelijke vergunning van het bestuur«;

bij art. 26, »het water in den polder te verontreinigen, door in de slooten of wateringen faecale of andere onreine stoffen af te laten«;

bij art. 28, »buizen, gooten of riolen en andere pijpen of kokers, dienende voor afvoer van pomp- of menagewater, aan te leggen, tenzij met vergunning en onder toezicht van het bestuur«;

terwijl volgens art. 29, riolen, kokers, waardoor faecale of andere waterbedervende stoffen in den polder worden afgelaten, en welke vóór het in werking brengen dezer keur, hetzij ingevolge verleende vergunning, hetzij bij wettelijke verjaring, bestaan, zullen worden

gestopt en buiten werking gebracht, zoodra daaraan eenige verandering, vernieuwing of herstelling wordt gedaan of wanneer daaraan nieuwe afvoeren voor onreine stoffen worden toegevoegd;

dat B. en W. van Vlaardingen van het aan hoofde dezes vermelde besluit van Ged. Staten, tot goedkeuring van bedoelde keur, bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij aanvoerende, dat krachtens vorenbedoelde bepalingen het polderbestuur het in zijne macht zal hebben èn om verderen aanbouw in het in den polder gelegen stadsgedeelte tegen te gaan, èn om door verbod van hernieuwing of herstelling van de tegenwoordige rioolafvoeren, de thans aldaar bestaande bebouwing feitelijk te eeniger tijd onbewoonbaar te maken; dat hiermede de grenzen van het politierecht van een waterschap verre worden overschreden; dat toch de afvoer van hemel- en menagewater van dat stadsgedeelte naar den tegenwoordigen Aalkeet-Buitenpolder reeds gedurende honderden jaren heeft plaats gehad, en dus lang vóór de instelling van het waterschap; dat, indien nu blijkt, dat die afvoer de polderbelangen dreigt te schaden, dit, gelijk bij K. B. van 3 Dec. 1895 (Staatsblad nº. 209) zeer juist is aangemerkt, wel tot eene regeling of overeenkomst der belanghebbenden onderling of tot eene regeling van hooger gezag, met inachtneming der algemeene belangen, aanleiding kan geven, maar niet onder het bereik van »strafverordeningen in het huishoudelijk belang« van het waterschap kan worden gebracht; dat uit de omstandigheid, dat het in den Aalkeet-Buitenpolder gelegen stadsgedeelte ongeveer 1100 huisnummers telt, met eene bevolking van 4000 zielen, welke geheele bouw in dat stadsgedeelte met het rioolnet van oudsher is aangelegd op een afvoer naar den polder, terwijl afvoer naar elders volstrekt onmogelijk is, — blijkt, welk belang het hier geldt; en dat het feitelijk onmogelijk maken van de verdere uitbreiding van het in den polder gelegen stadsgedeelte evenmin binnen het politierecht van het waterschap valt, als het gaandeweg zoo goed als vernietigen van de hierbedoelde buiten eenige overtreding tot stand gekomen toestanden;

Overwegende dat in dezen vaststaat, dat een gedeelte der huizen, die te zamen de bebouwde kom der gemeente Vlaardingen vormen, staat in den Aalkeet Buitenpolder, uit welke huizen het menagewater en de faecaliën door riolen afvloeien in de wateren van dien polder;

Overwegende dat het polderbestuur, de artikelen van de keur hierboven aangehaald, en waartegen eigenlijk het beroep is gericht, vaststellende, den bestaanden toestand heeft willen bestendigen, zoolang geen verandering, vernieuwing of herstelling daarvan mocht noodzakelijk blijken, doch verder heeft willen waken dat door den aanleg van nieuwe riolen ten behoeve van nog te bouwen huizen, niet meer

rioolwater met faecaliën vermengd, dan tot heden geschiedt, in de wateren van den polder worden gevoerd en deze daardoor nog meer zouden worden verontreinigd;

dat het polderbestuur daartoe het recht bezit, omdat, evenzeer als het de plicht heeft door het malen van water uit en het laten van water in den polder, de landbouwbelangen in den polder te bevorderen, zoo ook dat bestuur heeft te waken, dat niet door verontreinigd water dezelfde belangen schade lijden;

dat dit recht ontegenzeggelijk blijkt uit tal van keuren gedurende ettelijke jaren van waterschaps- en polderbesturen uitgegaan en nog van kracht, waarbij gewaakt wordt tegen verontreiniging van het boezemwater, door het verbod om in dat water te laten vloeien of daarin te werpen stinkend water. vuilnis, afval, faecaliën en onreinheden in het algemeen, die het water kunnen verontreinigen en bederven, waardoor de landbouwbelangen van de in het waterschap of den polder gelegen landen zeer aanmerkelijk zouden kunnen worden geschaad,

dat daartegenover niet kan worden aangenomen, dat de bewoners van nieuw te bouwen huizen in den polder eenig recht zouden hebben hun vuil water, afval en faecaliën in de wateren van den polder te laten vloeien of daarin te werpen en daardoor dat water in steeds toenemende mate te vervuilen;

dat evenmin voor de bewoners van die huizen, die sinds langeren of korteren tijd, ingevolge verleende vergunning of met stilzwijgende toelating van het polderbestuur hunne faecaliën en hun menagewater door riolen in de wateren van den polder laten loopen, een recht kan zijn verkregen om voortdurend en ongestoord met die loozing te mogen voortgaan;

dat voorts het polderbestuur niet geacht kan worden op onredelijke wijze van zijn bovenbedoeld recht gebruik te hebben gemaakt, waar het bij de behartiging van het landbouwbelang in den polder door de bestreden bepalingen zijner keur heeft rekening gehouden, zoowel met de jarenlange bestaande gelegenheid voor de bewoners van die huizen om op deze wijze zich van het rioolwater te mogen ontdoen, als met de inrichting, welke dientengevolge aan die huizen gegeven is, en zoodoende juist heeft vermeden een oogenblikkelijk werkend verbod om met de loozing voort te gaan, hetwelk voor de bewoners van die huizen plotseling groote ongelegenheid zou veroorzaken;

dat alzoo ieder eigenaar van zulk een huis zich op de naleving van de voorschriften der keur kan voorbereiden en de bevoegdheid tot afvoer van faecale stoffen in wateringen en slooten van den polder derhalve eerst na geruimen tijd volgens art. 26 geheel zal zijn uitgesloten;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) en het algemeen reglement op de polders in de provincie Zuidholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 28 *Januari* 1903, *n°.* 54, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van* 19 *November* 1902, *tot wijziging van het reglement op het beheer der rivierpolders in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *April* 1893, *n°.* 39, 7 *September* 1897, *n°.* 27 *en* 2 *December* 1898, *n°.* 29.

De Staten van Gelderland,

Hebben goedgevonden:

I. De navolgende wijzigingen te brengen in het Reglement op het beheer der Rivierpolders in de Provincie Gelderland:

Artikel **6** te laten vervallen.

Artikel **7** te laten vervallen.

Artikel **8** te laten vervallen.

In artikel **9**, lid 1, in plaats van „Tenzij het tegendeel uitdrukkelijk is toegelaten, mogen" te lezen:

„Behoudens het bepaalde bij artikel 33 der Wet van 10 November 1900, Staatsblad N°. 176, mogen, tenzij het tegendeel uitdrukkelijk is toegelaten".

Lid 3 van artikel **9** aldus te lezen: „Voorzooveel daarin niet is voorzien door de artikelen 36 en 37 der Wet van 10 November 1900, Staatsblad N°. 176, kunnen, wanneer de besturen werken verrichten of doen verrichten in strijd met- of zonder goedgekeurde cieringen, Gedeputeerde Staten gelasten, dat het werk dadelijk worde gestaakt en, voorzooveel noodig, weder opgeruimd".

Artikel **10** te laten vervallen.

Artikel **11** te laten vervallen.

Artikel **12** te lezen:

„Bekendmakingen hebben plaats door afkondiging en aanplakking op de gebruikelijke wijze en plaats.

Van de in dit reglement bepaalde dagen van afkondiging kan worden afgeweken bij een besluit, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten vast te stellen, wat betreft de polderdistricten door het gecombineerd college, en wat de dorpspolders en buitenpolders aangaat, door den geërfdendag".

In artikel 14 in plaats van „Voorzoover belanghebbenden niet wonen in het district of in den polder, waarin de betrokken goederen gelegen zijn, kunnen" te lezen:

„Voorzoover daarin niet is voorzien door artikel 10 der Wet van 9 Mei 1902, Staatsblad N°. 54, kunnen, indien belanghebbenden niet wonen in het district of in den polder, waarin de betrokken goederen gelegen zijn".

In plaats van artikel 18, lid 1 en 2, te lezen:

„De dijkgraven en heemraden worden voor een tijdvak van zes jaren door den Koning benoemd, op aanbeveling van drie personen, door het gecombineerd college opgemaakt en bij Gedeputeerde Staten ingezonden".

Artikel 22 te lezen:

„In bijzondere gevallen kan de Koning ontheffing verleenen van het vereischte der gegoedheid aan de dijkgraven en aan de heemraden, wat laatstgenoemden betreft, op voordracht van het gecombineerd college.

Deze voordracht wordt met hunne beschouwingen door Gedeputeerde Staten opgezonden".

In artikel 31 in plaats van „in artikel 18, 2de lid, bepaald" te lezen: „voor de heemraden bepaald".

Artikel 35 te lezen:

„Die zijn ontslag heeft verkregen of genomen of periodiek afgetreden is, blijft zijne betrekking waarnemen totdat zijn opvolger die heeft aanvaard.

Deze bepaling is niet van toepassing op hem, die door den Koning is ontslagen wegens plichtsverzuim, het weigeren of nalaten om de bevelen na te komen, door den Koning, de Provinciale- of Gedeputeerde Staten, ter uitvoering van wetten, algemeene maatregelen van bestuur of provinciale reglementen of verordeningen gegeven, merkelijke achteloosheid, wangedrag, ongeschiktheid door geestes- of lichaamszwakheid of gebreken, of wegens handelingen in strijd met artikel 3, en in de gevallen bij artikel 38 voorzien".

Artikel 36 te laten vervallen.

Artikel 37, lid 2, te laten vervallen.

In artikel 38, lid 1, te laten vervallen „het 1ste lid van".

Het laatste lid te lezen:

„Gedeputeerde Staten beslissen binnen twee maanden na de ontvangst van het adres".

In artikel 39 in plaats van „artikel 36" te lezen: „artikel 35".

Aan artikel 42 toe te voegen:

„met uitzondering van die aldaar vermeld sub *a* — voor zoover treft het verkrijgen van districts-eigendommen — *d*, *e* en *f*.

Artikel 58, lid 4 en 5, te laten vervallen.

Het laatste lid te lezen:

„Binnen één maand na afloop van den termijn van beroep tegen de beslissing van Gedeputeerde Staten, of ingeval van beroep binnen één maand na de einduitspraak wordt, zoo noodig, tot eene nieuwe keuze overgegaan".

Artikel **60**, lid 2, te lezen:

„De secretaris wordt door Gedeputeerde Staten benoemd uit eene voordracht van drie personen, opgemaakt door het gecombineerd college".

In artikel **61**, lid 4, in plaats van „kan de Koning" te lezen: „kunnen Gedeputeerde Staten".

Lid 5 te laten vervallen.

In artikel **63**, lid 1, in plaats van „den Koning„ te lezen „Gedeputeerde Staten".

Het laatste lid te lezen:

„Wanneer zij dit nalaten, wordt de Secretaris op voordracht van het gecombineerd college door Gedeputeerde Staten, en de Ontvanger door het gecombineerd college ontslagen".

In artikel **64**, lid 1, eerste regel, in plaats van „den Koning" te lezen „Gedeputeerde Staten".

Lid 4 te lezen: „Hangende hun in lid 1 bedoeld besluit, kunnen Gedeputeerde Staten, in dringende omstandigheden, den secretaris schorsen".

In artikel **77**, lid 1, te laten vervallen: „ter voldoening aan artikel 20 van het Reglement op de correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater op de rivieren, goedgekeurd bij besluit des Konings van den 21sten Augustus 1835, N°. 23 (Provinciaal blad van Gelderland N°. 100)".

In artikel **79**, lid 1, te laten vervallen: „vermeld in artikel 19 van het reglement, aangehaald in artikel 77".

Artikel **181**, laatste lid, te laten vervallen.

Artikel **194** te laten vervallen.

Artikel **204** te laten vervallen.

Artikel **206**, laatste lid, te laten vervallen.

Artikel **237**, lid 6, te laten vervallen.

In artikel **246**, lid 1, achter „opmaken" in te voegen: „overeenkomstig door Gedeputeerde Staten vast te stellen model" en achter „rol der belastingschuldigen" in te voegen: „die tevens den termijn aangeeft binnen welken de aanslagen moeten worden voldaan".

Lid 2 te lezen: „De dijkstoel regelt de termijnen van betaling der afkoopsommen wegens het onderhoud in natura".

In artikel **247**, lid 1, na: „wanneer de ontvanger de" in te voegen: „goedgekeurde en".

Artikel **248** te lezen:

»In de gevallen vermeld bij artikel 4 der Wet van 9 Mei 1902, Staatsblad N°. 54, zijn de leden van het bestuur, die niet aantoonen het hunne te hebben gedaan om het verschuldigde te doen betalen, voor de meerdere kosten, door nalatigheid of weigerachtigheid veroorzaakt, persoonlijk aansprakelijk«.

Artikel **253**, lid 6, te laten vervallen.

In artikel **257**, lid 1, achter »opmaken« in te voegen: »overeenkomstig door Gedeputeerde Staten vast te stellen model« en achter »rol der belastingschuldigen« in te voegen: »die tevens den termijn aangeeft binnen welken de aanslagen moeten worden voldaan«.

Lid 2 te lezen: »Deze regelen de termijnen van betaling der afkoopsommen wegens het onderhoud in natura, zoo deze verschuldigd zijn«.

Aan artikel **259** toe te voegen:

»Waar door den vorm des dijks de teen onzeker is, wordt die geacht te liggen op 8 Meters waterpas gemeten uit den naastbijgelegen kant van de dijkskruin.

De bepaling vervat in het voorgaande lid van dit artikel is mede toepasselijk op de kaden, binnenkaden en kwelkaden, met beperking van den afstand van 8 Meters tot 4 Meters voor de kaden en binnenkaden en tot 3 Meters voor de kwelkaden.

Onder glooiïng wordt verstaan de oppervlakte tusschen de kruin en den teen der waterkeeringen«.

Art. **261**, lid 4, te laten vervallen.

In lid 5 te laten vervallen: »en van den in het 4de lid vermelden afstand van 8 Meters tot 4 Meters voor de kaden en binnenkaden en tot 3 Meters voor de kwelkaden«.

In artikel **264**, lid 1, te laten vervallen: »verveningen of andere«.

In artikel **265**. lid 1, in plaats van: »op de kruin in« te lezen: »op of boven de kruin, in of boven.«

In artikel **267**, lid 2, te laten vervallen: »onverminderd de goedkeuring van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur, voor zooveel de Wet die vereischt.«

In artikel **268**, lid 1, in plaats van: »op de kruin in« te lezen: »op of boven de kruin, in of boven«.

Aan artikel **284** toe te voegen: »De in het vorige lid bedoelde verplichtingen blijken, behoudens tegenbewijs, uit een staat opgemaakt met inachtneming der bepalingen, voorgeschreven voor de vernieuwing der dijkcedullen.«

In artikel **303**, lid 3, in plaats van: »alle werken, welke hij noodig acht, worden«, te lezen: »Behoudens het bepaalde bij artikel 33 der

Wet van 10 November 1900, Staatsblad N°. 176, worden alle werken, welke hij noodig acht".

Lid 4 te laten vervallen.

In lid 5 in plaats van: "Die voor gewoon onderhoud omvatten" te lezen: "Het gewoon onderhond in den zin van dit Reglement omvat".

Lid 6 te lezen: "Alle niet in het vorig lid van dit artikel genoemde werken worden in den zin van dit Reglement beschouwd als buitengewone werken".

In lid 7 de woorden "en, voor zooveel de Wet vereischt, die van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur" te laten vervallen.

Aan dit artikel toe te voegen:

"Met uitzondering van den dijkplicht, den onderhoudplicht van kwelkaden, voor zooveel die rust op de eigendommen, waarop zij liggen, en de verplichtingen bedoeld bij artikel 319, lid 2, maakt de dijkstoel van de verplichtingen, bedoeld aan het slot van lid 1 van dit artikel, en van de betrokken onderhoudplichtingen een ligger op.

Op dezen ligger en de daarin te brengen wijzigingen is van toepassing hetgeen bij artikel 241, lid 2 en 3, ten aanzien der kohieren is bepaald."

In artikel **308**, laatste lid, in plaats van: "Na de vaststelling der cieringen worden", te lezen: "Behoudens het bepaalde bij artikel 33 der Wet van 10 November 1900, Staatsblad N°. 176, worden na de vaststelling der cieringen".

In artikel **314** na lid 2 in te voegen:

"De onderhoudplicht van de in het vorig lid bedoelde kwelkaden rust op de eigendommen, waarop zij liggen, ten ware het tegendeel blijke".

In artikel **322** te laten vervallen: "volgens daarop bestaand reglement".

"In artikel **327** te laten vervallen: "ter voldoening aan artikel 25 van het reglement op de correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater op de rivieren."

In artikel **334**, laatste lid, in plaats van: "andere provinciale of plaatselijke verordeningen" te lezen: "een algemeene maatregel van bestuur of andere verordening".

In artikel **338**, laatste lid, te laten vervallen: "onverminderd hetgeen voorgeschreven is bij de Wet van 9 October 1841, betrekkelijk de rechtsmacht der hooge en andere heemraadschappen, dijk- en polderbesturen enz. (Staatsblad N°. 42.)"

Aan artikel **342** toe te voegen:

"Poldermeesters maken van de in het eerste lid bedoelde werken, waarvan de instandhouding niet voor rekening van den dorpspolder komt, een ligger op, vermeldende den omvang van den onderhoudplicht en wie daarmede belast is.

Op dezen ligger en daarin te brengen wijzigingen is van toepassing hetgeen bij artikel 241, lid 2 en 3, is bepaald ten aanzien der kohieren, met dien verstande, dat in de plaats van het Gecombineerd College de geërfdendag, en in plaats van Gedeputeerde Staten het Gecombineerd College treedt, en dat in lid 3 de mededeeling aan- en het beroep van het polderbestuur vervallen".

Aan artikel **350**, lid 1, toe te voegen: "vermeldende tevens, wie met den onderhoudplicht is belast".

In artikel **356** het laatste lid te laten vervallen.

In artikel **368** lid 5 te laten vervallen.

Artikel **374** te lezen:

"Behalve de personen bij de wet daartoe aangewezen, zijn tot het opsporen en constateeren der overtredingen, waarop bij dit hoofdstuk straf is gesteld, bevoegd de Hoofdingenieur en elk ander beëedigd ambtenaar van den Provincialen Waterstaat".

Artikel **376** te laten vervallen.

De aanhef van artikel **377** te lezen:

"Elke overtreding of niet-opvolging der hierna aangehaalde bepalingen, of het handelen zonder of in strijd met de daarin genoemde vergunningen, voorschriften, bevelen of ontheffingen, voor zooveel daarin bij wetten of algemeene maatregelen van bestuur niet is voorzien, wordt gestraft als volgt, die enz."

Artikel **432**, laatste lid, te laten vervallen.

Artikel **445** te laten vervallen.

Artikel **455** te laten vervallen.

Artikel **460**, lid 6, te laten vervallen.

In artikel **469**, lid 1, achter "op te maken" in te voegen: "overeenkomstig door Gedeputeerde Staten vast te stellen model" en achter "rol der belastingschuldigen" in te voegen: "die tevens den termijn aangeeft binnen welken de aanslagen moeten worden voldaan."

Lid 2 te lezen: "Deze regelen de termijnen van betaling der afkoopsommen wegens het onderhoud in natura, zoo deze verschuldigd zijn".

In artikel **470**, lid 1, na: "Wanneer de ontvanger de" in te voegen: "goedgekeurde en"

Artikel **471** te lezen:

"In de gevallen vermeld bij artikel 4 der Wet van 9 Mei 1902, Staatsblad N°. 54, zijn de leden van het bestuur, die niet aantoonen het hunne te hebben gedaan om het verschuldigde te doen betalen, voor de meerdere kosten, door nalatigheid of weigerachtigheid veroorzaakt, persoonlijk aansprakelijk."

Aan artikel **473** toe te voegen:

In lid 2 in plaats van: «Die voor gewoon onderhoud omvatten» te lezen: «Het gewoon onderhoud in den zin van dit Reglement omvat».

Lid 3 te lezen: «Alle niet in het vorig lid van dit artikel genoemde werken worden in den zin van dit Reglement beschouwd als buitengewone werken».

In lid 4 te laten vervallen: «en die voor buitengewone werken bovendien, voor zooveel de Wet vereischt, de goedkeuring van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur».

In artikel **539**, lid 2, in plaats van: «andere provinciale of plaatselijke verordeningen» te lezen: «een algemeene maatregel van bestuur of andere verordening».

In artikel **540**, lid 2, te laten vervallen: «onverminderd hetgeen is voorgeschreven bij de Wet van 9 October 1841, betrekkelijk de rechtsmacht der hooge en andere heemraadschappen, dijk- en polderbesturen, enz. (Staatsblad n°. 42)».

Aan artikel **544**, lid 1, toe te voegen: «vermeldende tevens, wie met den onderhoudplicht is belast».

Artikel **547** te laten vervallen.

De tweede zinsnede van lid 2 van artikel **562** te laten vervallen.

Lid 5, te lezen: «De artikelen 544, 545 en 546 zijn niet van toepassing».

Artikel **563** te lezen: «Behalve de personen bij de Wet daartoe aangewezen, zijn tot het opsporen en constateeren der overtredingen, waarop bij dit hoofdstuk straf is gesteld, bevoegd de Hoofdingenieur en elk ander beëedigd ambtenaar van den Provincialen Waterstaat».

Artikel **565** te laten vervallen.

Den aanhef van artikel **566** te lezen:

«Elke overtreding of niet-opvolging der hierna aangehaalde bepalingen, of het handelen zonder of in strijd met de daarin genoemde vergunningen, voorschriften, bevelen of ontheffingen, voor zooveel daarin bij wetten of algemeene maatregelen van bestuur niet is voorzien, wordt gestraft als volgt, die: enz.»

Aan artikel **1**, lid 3, der *Overgangsbepalingen*, na: «het Statenbesluit van 8 Juli 1870, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 20 September 1870, n°. 11 (Provinciaal blad n°. 102)» toe te voegen: «met uitzondering van de artikelen 15 en 16», terwijl na «rol der belastingschuldigen» in artikel 14 wordt ingevoegd: «vermeldende tevens de termijnen binnen welke de aanslag moet zijn voldaan, welke termijnen echter niet mogen samenvallen met die voor de betaling van den aanslag in de polderlasten».

II. Te bepalen, dat de vorenstaande wijzigingen van toepassing zullen zijn bij de uitvoering van het Reglement op de vereeniging

van het Nederlandsch gedeelte van den polder Duffelt en van de heerlijkheid Zeeland met den buitenpolder Millingen, vastgesteld bij besluit der Staten van Gelderland van 8 Juli 1902, N°. 13.

KON. BESLUIT *van* 31 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°.* 42), *houdende wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en het bijzonder reglement op den loodsdienst in het IVde en Vde district* (*Goedereede, Maas en Brouwershaven*), *vastgesteld bij Kon. besluit van* 22 *Januari* 1902 (*Staatsblad n°.* 5).

WET *van* 2 *Februari* 1903 (*Staatsblad n°.* 58), *tot vaststelling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1903.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artikelen 123 en 124 der Grondwet, de algemeene begrooting jaarlijks moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het IXde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1903, betreffende het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, wordt vastgesteld als volgt:

Iste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Jaarwedde van den Minister.	*f* 12,000.00	
2. Jaarwedden van den secretaris-generaal, van verdere ambtenaren en tijdelijk werkzaam gestelde personen en van bedienden, benevens schrijfloonen.	152,500.00	
3. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk	25,000.00	
4. Reiskosten	800.00	
		f 190,300.00

IIde AFDEELING.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

5.	Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	*f* 3,000.00
6.	Exploten en proceskosten . . .	1,000.00
7.	Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	24,000.00
8.	Telegraphische berichten . . .	6,000.00
9.	Opnemingen, peilingen, proefnemingen en verdere uitgaven, betrekking hebbende op de voorbereiding van werken; aankoop, herstel en berging van instrumenten	11,000.00
10.	Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade .	60,000.00

B. Waterstaat.

11.	Jaarwedden van het korps ingenieurs	185,959.00
12.	Jaarwedden en toelagen van het korps opzichters, alsmede jaarwedden en toelagen van de adjunct-opzichters . .	224,930.00
13.	Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; vergoeding voor het verrichten van veldwerk en voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst; aankoop van boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs en opzichters en het verder personeel van den waterstaat, voor zooveel niet in een der volgende artikelen begrepen, alsmede van den inspecteur voor de Rijnvaart.	106,050.00
14.	Bezoldiging en toelagen van het personeel in de bureelen der ambtenaren van den waterstaat	109,000.00
15.	Bezoldiging, toelagen, reiskosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen	

ten behoeve van 's Rijks dienst en verdere uitgaven voor havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten	ƒ 489,542.00
16. Bezoldiging, toelagen en verdere uitgaven voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken	225,511.00
17. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat	30,000.00
18. Waarneming van winddruk en waterhoogten, geen betrekking hebbende op in uitvoering zijnde werken, alsmede van de scheepvaart op kanalen en rivieren, met inbegrip van materieel. . .	20,000.00
19. Waterstaatskaart en daarmede in verband staande uitgaven	2,000.00
20. Rivierkaarten en daarmede in verband staande uitgaven	12,000.00
21. Onderzoek naar den waterstaatkundigen toestand des lands, met inbegrip van reiskosten	7,000.00
22. Onderhoud, herstel en vernieuwing der verkenmerken van het herziene Amsterdamsche peil en van de nauwkeurigheidswaterpassing.	250.00
23. Buitengewone correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater, met inbegrip van reiskosten	5,000.00
24. IJsopruiming, met inbegrip van reiskosten	15,000.00
25. Belooning van den inspecteur voor de Rijnvaart.	1,000.00
26. Toelage aan den ontvanger der directe belastingen enz. te Lobith voor de samenstelling der statistieke gegevens voor de Rijnvaart.	1,000.00
27. Belooning der commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht . .	6,000.00
28. Verbetering der rivieren de Rijn en de Lek; onderhoud en herstel van	

de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . f 173,400.00

29. Verbetering van de rivier de Waal; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . 276,300.00

30. Verbetering van de rivier de IJssel; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . 97,500.00

31. Verbetering van de rivier de Merwede en van de Killen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 127,000.00

32. Verbetering van de Dordtsche waterwegen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . 68,900.00

33. Verbetering, onderhoud en herstel van het Hollandsch Diep en het Haringvliet 77,000.00

34. Verbetering, onderhoud en herstel van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 228,300.00

35. Verleggen van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in een of meer der vijf volgende artikelen begrepen. . . 185,000.00

36. Bezoldiging van het personeel bij de uitvoering van de werken sub *art.* 35 genoemd (daaronder niet begrepen de

ambtenaren van het korps van den waterstaat en buitengewone opzichters bij de werken en leveringen) alsmede schrijfloonen . . . . . f 11,500.00

37. Bureel- en lokaalbehoeften, kaarten, instrumenten enz. ten behoeve van het werk, genoemd sub *art.* 35 . . . 6,000.00

38. Reiskosten van het personeel bij het werk, genoemd sub *art.* 35 . . . 6,000.00

39. Uitbakenen, waterpassen, het doen van opnemingen en het opmaken en aankoopen van grondteekeningen en plans, met inbegrip van arbeidsloon, uittreksels van plans en liggers, aanschaffen van werktuigen, bakens, piketten en verdere benoodigdheden en het in werking houden eener stoomboot, ten behoeve van het werk, genoemd sub *art.* 35 . . . . . 6,000.00

40. Onderhoud en herstel van de werken voor het verleggen van de Maasmonding en der werken en vaargeul op de Donge, alsmede het in werking houden van de bemalingswerktuigen en de bediening van de veren tot de Nieuwe Maasmonding behoorende 125,500.00

41. Onderhoud van de kribben in de Dintel bij Dinteloord, alsmede vernieuwing en onderhoud van de Rijksbrug over de Dintel bij Stampersgat . . . 68,300.00

42. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den waterweg van Rotterdam naar zee, langs de Nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de Oostpunt van Rozenburg; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 513,000.00

43. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den Holland-

schen IJssel, met de verdieping van de rivier beneden Gouda, en daarmede in verband staande uitgaven . , . . . *f* 16,550.00

44. Onderhoud, herstel en verbetering van de Lingewerken, en daarmede in verband staande uitgaven 2,500.00

45. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwarte Water, en daarmede in verband staande uitgaven 4,200.00

46. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwolsche Diep, en daarmede in verband staande uitgaven . . 24,000.00

47. Onderhoud, herstel en verbetering van de Vecht in Overijssel, en daarmede in verband staande uitgaven . . 300,000.00

48. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken aan de Binnen- en Buiten-Aa in Groningen, en daarmede in verband staande uitgaven 1,800.00

49. Onderhoud, herstel en verbetering van de drie overlaten in den Waaldijk boven Dalem en in het Wijdschild, van de groote inundatie- of hulpsluis in den Waaldijk te Dalem, de sluizen, heulen en duikers te Gorinchem, en daarmede in verband staande uitgaven . . 8,000.00

50. Onderhoud, herstel en verbetering van de duikersluis in den Krommen Rijn te Wijk bij Duurstede 190.00

51. Onderhoud, herstel en verbetering van de peilschalen te Elburg, Nijkerk en Durgerdam 600.00

52. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Hellevoetsluis en Goedereede; zeeweringen te Hellevoetsluis, aan den Oudenhoornschen zeedijk, op de Tien Gemeten, te Ooltgensplaat, op Goedereede, den Zwartewaalschen zeedijk en het Brielsche Spuiwater; strandpalen

langs de Noordzee, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland . f 35,000.00

34. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en strooiplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Vlieland, Urk en Marken, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 330,000.00

35. Voorziening in de verdediging van de Noordzeekust in de provincie Noordholland, tusschen de Heldersche en Hondsbossche zeeweringen, ingevolge de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad n°. 167) 30,000.00

36. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en strooiplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Veere, Vlissingen en de binnenhaven van Brouwershaven; zeeweringen, nl. te Vlissingen en te Veere; werken te Huib, te Brouwershaven en aan de Oude Haven; contre-escarpe te Tholen; herstelling en onderhoud van de peilschalen te Bruinisse, Brouwershaven, Huib, aan de Wielingen, te Borssele, te Oost-Souburg en te Westkapelle, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland 56,500.00

37. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en strooiplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, zeeweringen en duinbeplantingen op Ameland, Schiermonnikoog, Nieuwesluis, Friesche sluis te Zoutkamp, Munnikezijl, Ezumazijl, Oostmahorn, Holwerd, van den Koudumer Slaperdijk, de Molkwerumerzijl en de Statendijk, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland. 34,500.00

57.	Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel	*f* 23,000.00
58.	Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen	6,100.00
59.	Verbetering van de Slenk, zijnde het buitendijksch vaarwater tusschen Zoutkamp en het Dokkumerdiep. . .	7,000.00
60.	Bijdrage in het tekort der uitgaven voor zeewering en oevervoorziening van de calamiteuse polders in de provincie Zeeland, ingevolge de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) . .	150,000.00
61.	Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven.	30,000.00
62.	Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de rivierwerken bij de havens te Moerdijk en Willemstad; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant . .	10,000.00
63.	Aanleg van eene buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's Gravenhage aan te leggen visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 194).	125,000.00
64.	Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen het Krabbersgat; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland . .	81,950.00

langs de Noordzee, en [illegible] verbete-
band staande uitgaven [illegible],
53. Onderhoud, he[illegible] en lee-
ring van de zee- en oe[illegible] en het post-
en stroobeplantingen; [illegible] her-
tering en vernieuwing [illegible], en
havens te Vlieland, U[illegible] uitgaven
daarmede in verband . . . . f 23,600.00
in Noordholland . [illegible] verbete-
54. Voorziening [illegible] gangen,
van de Noordzeekus[illegible] te Har-
Noordholland, tussch[illegible] Oerstel en
en Hondsbossche zeew[illegible] armede
de wet van 15 Jul[illegible] Friesland. 55,000.00
nº. 187) . . . [illegible] verbete-
55. Onderhoud, h[illegible] gangen;
ring van de zee- en [illegible] ing van
en stroobeplantinge[illegible] verband
betering en vernieuw[illegible] . . . 3,500.00
havens te Veere, Vli[illegible] verbete-
reede van Brouwersh[illegible] gangen;
enz. te Vlissingen e[illegible] ing van
te Bath, te Brouwe[illegible] verband
Oude Hoeve; contre[illegible] . . . 313,000.00
herstelling en onde[illegible] verbete-
schalen te Bruinis[illegible] met het
Bath, aan de Wiel[illegible] betrekkelijke
Oost-Beveland en [illegible] 375,500.00
daarmede in verba[illegible] verbete-
in Zeeland . . [illegible], en daar-
56. Onderhoud, [illegible] uitgaven . 133,000.00
ring van de zee- e[illegible] bediening
en stroobeplantinge[illegible], meubi-
betering en vernie[illegible] 2,502.00
len; zeeweringen [illegible] verbete-
op Ameland, Schie[illegible] Dieze, en
zijlen, Friesche [illegible] uitgaven 12,000.00
Munnikezijl, Ezu[illegible] verbete-
Holwerd, van den F[illegible] van den IJssel bij
de Molkwerumerzi[illegible] naar den IJssel
en daarmede in ver[illegible] betrekkelijke
in Friesland. . [illegible] 19,000.00

74.	Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Voorne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven .	*f* 40,000.00
75.	Onderhoud, herstel en verbetering van sluizen en bruggen op den waterweg van Amsterdam naar Rotterdam, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	6,000.00
76.	Onderhoud, herstel en verbetering van het Noordhollandsch kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	131,000.00
77.	Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven, met inbegrip van de verlichting op de Noordzeehoofden .	565,000.00
78.	Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 195)	760,000.00
79.	Onderhoud, herstel, verbetering en exploitatie van de visschershaven te IJmuiden, met inbegrip van de uitgaven voor personeel	223,200.00
80.	Onderhoud, herstel en verbetering van het Tienhovensche kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	600.00
81.	Onderhoud, herstel en verbetering van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	12,500.00
82.	Onderhoud, herstel en verbetering van het jaagpad langs het Spaarne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	600.00
83.	Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Terneuzen, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	59,000.00
84.	Verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen, ingevolge overeenkomst met België van 29 Juni 1895, met inbegrip van toelagen voor het met de uitvoering te belasten personeel . .	2,500,000.00

[illegible] Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Sluis naar Brugge en daartoe behoorende werken en uitgaven voor het gedeelte op Nederlandsch grondgebied . . . 300.00

[illegible] Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Zuid-Beveland en daartoe behoorende werken en uitgaven . . . 84.000.00

[illegible] Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Walcheren en daartoe behoorende werken en uitgaven . . . 65.000.00

[illegible] Onderhoud, herstel en verbetering van de kanalen van [illegible] naar [illegible] en [illegible], de [illegible] en [illegible] en de brug [illegible] het [illegible] kanaalhoofd [illegible] het Wijd [illegible] en daartoe behoorende werken en uitgaven . . . 7.500.00

[illegible] Onderhoud en verbetering van de [illegible] Noord-Willemskanaal en daartoe behoorende werken en uitgaven . . . 14.600.00

[illegible] herstel en verbetering van het kanaal [illegible] en daartoe behoorende werken en uitgaven . . . 25.000.00

[illegible] herstel en verbetering [illegible] W[illegible] en daartoe behoorende werken en uitgaven . . . 16.500.00

[illegible] . . . 6.200.00

[illegible] werken [illegible] . . . 122.500.00

[illegible]

naar de Maas in de richting tusschen Neer en Kessel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . f 11,000.00

95. Onderhoud, herstel en verbetering van het Geldernsche Nierskanaal, en daarmede in verband staande uitgaven 125.00

96. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant 65,000.00

97. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Gelderland 116,000.00

98. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland 110,000.00

99. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 58,500.00

100. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland 23,500.00

101. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Utrecht 43,000.00

102. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland. 49,000.00

103. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van wegen en bruggen en daartoe behorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel . . . . . f 105.000.00

114. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daartoe behorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen 25.700.00

115. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daartoe behorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Drenthe 23.000.00

116. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daartoe behorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Limburg 49.000.00

117. Onderhoud, herstel, verbetering, vernieuwing en bediening van veren en schipbruggen en daartoe behorende voorwerpen, en daartoe betrekkelijke uitgaven 23.712.00

118. Subsidiën voor andere werken, waarvoor reeds bij de aangenomen begroting bijdragen zijn toegezegd . 155.169.21

119. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van aanleg van een kunstweg van Almelo over Bornerbroek naar Delden 16.000.00

120. Bijdrage aan de gemeenten Peize en Eelde in de kosten van aanleg van een klinkerweg van af het tolhuis te de Pol in het dorp Peize langs Peizerhorst naar het dorp Eelde 12.000.00

121. Bijdrage aan de Commissie voor den aanleg van een kunstweg van Orvelte naar Odoorn in de kosten van aanleg van dien weg 25.000.00

122. Bijdrage aan de gemeenten Oostelingwerf en de Leek in de kosten

van verharding van den weg Ooststellingwerf—de Leek . . . . . f 9,317.50

113. Bijdrage aan de gemeente Texel in de kosten van verbetering van den weg van de haven nabij het Oude Schild naar den Burg op Texel 1,200.00

114. Bijdrage aan de gemeente Schoonebeek in de kosten van aanleg van een klinkerweg van af de brug over de Ellenbeek naar de Rijksgrens in de richting van Meppen 46,760.00

115. Bijdrage aan de gemeente Stad-Vollenhove in de kosten van vergrooting der haven aldaar 17,000.00

116. Bijdrage aan de gemeente Elburg in de kosten van vernieuwing der beschoeiingen langs de havenkom en het maken van een aanlegsteiger voor buskruit- en ammunitieschepen in de haven aldaar 8,000.00

117. Bijdrage aan de gemeente Vlaardingen in de kosten van verbetering der haven aldaar 36,000.00

118. Bijdrage aan de provincie Utrecht in de kosten van vernieuwing van de Hoogeboomsbrug over den gekanaliseerden Hollandschen IJssel . . . 2,800.00

119. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van het maken van grondduikers in de Rammelbeek, in den Dinkel en in de Gelebeek, behoorende tot de werken van het kanaal Almelo—Nordhorn. 21,625.00

120. Bijdrage aan de provincie Utrecht in de kosten van drooghouding van de in het waterschap Béthune gelegen gronden 1,500.00

121. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van vergrooting van een grondduiker onder het Coevorderkanaal 1,800.00

122. Bijdrage aan de permanente

internationale Commissie voor scheepvaartcongressen	*f*	1,200.00
122*bis*. Bijdrage aan de Commissiën in zake den aanleg van kunstwegen in de gemeente Emmen		8,689.22
123. Nieuwe subsidiën		2,000.00

C. Landsgebouwen.

124. Jaarwedden van de beide Rijksbouwmeesters, alsmede jaarwedden en toelagen van het verder vaste personeel, belast met het toezicht op de landsgebouwen en op de bij de Departementen van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën in gebruik zijnde gebouwen		38,800.00
125. Toelagen van het vaste personeel voor het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwwerken . . .		2,000.00
126. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten van het personeel der landsgebouwen		12,000.00
127. Bezoldiging en toelagen van de vaste werklieden bij de landsgebouwen		8,000.00
128. Onderhoud, lasten, herstel en verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's Gravenhage		69,000.00
129. Brandweer en brandweertelegraaf; duinwater voor de fontein op het Binnenhof; verlichting van het Binnenhof		2,750.00
130. Huur, inrichting, onderhoud en bewaking van lokalen tijdelijk in gebruik		22,215.00
131. Voortzetting van het onderzoek en de herstelling van de Grafelijke zalen op het Binnenhof te 's Gravenhage . .		125,000.00
132. Uitbreiding en betere beveiliging tegen brandgevaar van gebouwen, behoorende tot het Departement van Oorlog te 's Gravenhage.		63,500.00
	f	11,884,296.93

IIIde AFDEELING.
Spoorwegen.

133.	Kosten van commissiën met inbegrip van het drukken van verslagen.	f 2,000.00
134.	Exploten en proceskosten . .	1,000.00
135.	Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	1,000.00
136.	Jaarwedden van den Raad en het verder personeel voor het toezicht op de spoorwegdiensten	123,300.00
137.	Reis- en verplaatsingskosten voor het toezicht op de spoorwegdiensten.	19,300.00
138.	Materieel en arbeidsloon voor het toezicht op de spoorwegdiensten .	19,500.00
139.	Jaarwedden van den Rijkscommissaris en van den adjunct-Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij . .	3,000.00
140.	Bureel- en reiskosten van de hierboven genoemde ambtenaren . . .	300.00
141.	Jaarwedde van den Rijkscommissaris voor spoorwegen met beperkte snelheid	2,500.00
142.	Bureel- en reiskosten van den hierboven genoemden ambtenaar. . .	600.00
143.	Bijdrage aan de internationale commissie voor spoorwegcongressen . .	250.00
144.	Bijdrage in de kosten van het internationaal bureel voor spoorwegvervoer te Bern	800.00
145.	Brug over den IJssel bij Westervoort	252,000.00
146.	Uitbreiding van het station en van het hoofdgebouw op het station Hengelo	174,000.00
147.	Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam	30,000.00
148.	Station van den Staatsspoorweg van Amersfoort naar Nijmegen, te Amersfoort	70,000.00

149. Uitgaven, voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°., 2°., 3°. en 5°. der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) . . . . . *f* 40,000.00

150. Uitgaven, voortvloeiende uit art. 20, al. 7, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) 40,000,00

151. Uitgaven, voortvloeiende uit de toepassing van art. 15 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67) . . . 25,000.00

152. Renten over het jaar 1903 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (Staatsblad n°. 63) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879 . . . . . 6,500.00

153. Uitkeering aan België voor de exploitatie der gedeelten van den spoorweg van Tilburg naar Turnhout, gelegen op door Nederlandsch grondgebied ingesloten, tot Belgisch grondgebied behoorende perceelen, vastgesteld in art. VII, 2de lid, van de bij de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) goedgekeurde overeenkomst met België van 23 April 1897 . . . . . 965.00

154. Rentelooze voorschotten, bij de wet uit 's Rijks schatkist beschikbaar gesteld, voor den aanleg van spoorwegen, bedoeld bij de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118) 1,000,000.00

155. Stortingen op door den Staat genomen aandeelen in het maatschappelijk kapitaal der Noordoosterlocaalspoorwegmaatschappij 1,200,000.00

156. Aanleg en onderhoud van eene haven te Numansdorp met daartoe be-

hoorende uitgaven, in verband met den stoomtramweg Zuid-Beijerland—Rotterdam	*f* 12,000.00	
157. Aanleg en onderhoud van havens aan het Zijpe, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met de stoomtramwegen van Zijpe naar Brouwershaven en van Willempolder naar Steenbergen .	45,000.00	
158. Werken, in verband met den aanleg van stoomtramwegen, ingevolge de wetten van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 140) en van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 179)	520,000.00	
		f 3,589,015.00

IVde AFDEELING.

Handel en Nijverheid.

A. Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

159. Reiskosten der leden en van den secretaris van het college van curatoren; onkosten op de vergaderingen; bureelkosten; schrijf- en drukloonen; toelage aan den secretaris	*f* 1,500.00	
160. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel.	35,400.00	
161. Reiskosten van het personeel van het Instituut; waarnemingen elders dan te de Bildt; kosten van buitenlandsche telegrammen in verband met den stormwaarschuwingsdienst; gebouwen; kosten van vervoer van het personeel tusschen Utrecht en de Bildt; materieel en arbeidsloon	22,575.00	

B. Zeevisscherijen.

162. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel en belooning van den secretaris van het College voor de zeevisscherijen.	9,700.00	
163. Bureel- en lokaalbehoeften en reiskosten	4,500.00	

164. Verdere uitgaven voor het politietoezicht . . . . . f 3,660.00

165. Onderzoek en navorschingen ten behoeve van de zeevisscherijen. . 3,500.00

166. Uitgaven in verband met het uitloven van premiën voor het dooden van zeehonden 4,000.00

167. Uitgaven in het buitenland ter bevordering van den zalmrijkdom der rivieren 9,000.00

168. Uitgaven voortvloeiende uit het houden van cursussen in zake het verleenen van eerste hulp bij ongevallen aan boord van zeevisschersvaartuigen . 2,500.00

169. Subsidie aan de Nederlandsche vereeniging ten behoeve van zeelieden van elke nationaliteit te Amsterdam tot het uitrusten van een hospitaalschip voor zeevisschers 4,000.00

C. Wetenschappelijk onderzoek der zee.

170. Jaarwedden en toelagen van het personeel van het hydrographisch biologisch bureel 5,200.00

171. Reis- en verblijfkosten; lokaalhuur; bureelkosten; materieel en arbeidsloon; huur van vaartuigen en alle verdere uitgaven in verband met het zeeonderzoek 17,000.00

172. Bijdrage aan een op te richten centraal hydrographisch biologisch bureel 3,000.00

D. IJkwezen.

173. Jaarwedden en toelagen van het personeel 79,400.00

174. Bureel-, reis-, verplaatsings- en examenkosten 15,300.00

175. Gebouwen, werktuigen, verder materieel en arbeidsloon 14,300.00

E. Mijnwezen.

I. *Mijnraad.*

176. Kosten van den Mijnraad . . 6,000.00

II. *Staatsmijndienst.*

177. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel van den Staatsmijndienst . . . . . *f* 18,000.00

178. Reis- en bureelkosten, vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst, schrijf-, druk- en teekenloonen en verdere uitgaven voor den mijndienst. 7,000.00

179. Kosten van ontginning en daarmede in verband staande uitgaven . . 500,000.00

180. Uitkeeringen ingevolge art. 5 der wet van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 170) 15,000.00

III. *Toezicht op particuliere ontginningen.*

181. Jaarwedden en toelagen van het personeel. 5,000.00

182. Opnemings-, bureel- en reiskosten. 1,500.00

IV. *Verschillende uitgaven.*

183. Kosten van mijnbouwkundige opsporingen 15,000.00

F. Scheepvaart.

184. Subsidie voor het onderhouden van een geregelden stoomvaartdienst tusschen Java, China en Japan . . . 62,500.00

185. Raad van tucht; bureel- en lokaalbehoeften; schadeloosstelling van getuigen, van den secretaris en van den bode; vacatiegelden en reiskosten . . 2,000.00

186. Examens ter verkrijging van diploma's als stuurman en als machinist aan boord van koopvaardijschepen . . 15,000.00

187. Toezicht op den doortocht en het vervoer van landverhuizers, alsmede belooning aan de secretarissen van de daartoe aangestelde commissiën . . . 6,300.00

188. Subsidie aan de Zuidhollandsche Maatschappij tot redding van schipbreukelingen 7,500.00

189. Ondersteuning van personen die schipbreukelingen hebben gered of getracht te redden, alsmede van hunne nagelaten betrekkingen . . . . . *f* 1,000.00

190. Onderhoud van de reddingkaap op „Onrust" en van de gebouwtjes voor schipbreukelingen op Vlieland en Terschelling (Boschplaat). Verlichting en toezicht 350.00

191. Kosten van seinstations en seinmiddelen van den stormwaarschuwingsdienst 2,000.00

192. Telegraphische verbindingen voor de kustwacht; vergoeding voor buitengewone diensten van telegraafpersoneel, alsmede reiskosten 5,000.00

193. Gebouw voor strandvonderij op Terschelling 200.00

G. Stoomwezen.

194. Jaarwedden van het personeel 49,100.00

195. Bureel-, reis-, verplaatsings- en examenkosten; schrijfloonen; vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst. Werktuigen, gereedschappen en boekwerken . . . 24,100.00

196. Kosten van de commissie, ingesteld krachtens art. 7 der Stoomwet 100.00

H. Hinderwet.

197. Kosten, vallende op de uitvoering van de Hinderwet 2,500.00

I. Verschillende uitgaven.

198. Jaarwedden, reis- en verplaatsingskosten, alsmede onderscheidingsteekenen van den commandant en van de beambten van het korps geleiders tot het vervoer van ontplofbare stoffen 6,000.00

199. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende nijverheid, handel en zeevaart 3,000.00

200. Subsidiën, toelagen en verdere

uitgaven in het belang van handel, scheepvaart en nijverheid	*f* 1,000.00	
201. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen	4,000.00	
202. Bijdrage in de kosten der Internationale Vereeniging tot uitgave van douane-tarieven , ...	2,050.00	
		f 995,735.00

Vde AFDEELING.

Landbouw.

203. Jaarwedde van den inspecteur van den landbouw	*f* 3,500.00	
204. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur van den landbouw	1,100.00	
205. Jaarwedde van den inspecteur van het middelbaar onderwijs, belast met het toezicht op de landbouwscholen	3,500.00	
206. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur van het middelbaar onderwijs, belast met het toezicht op de landbouwscholen	1,100.00	
207. Jaarwedden, toelagen en beloonigen der leeraren, beambten en bedienden bij de Rijkslandbouwschool .	112,200.00	
208. Kosten en subsidiën voor stichting, uitbreiding, aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, onderhoud en aankoop van meubelen, vuur en licht, aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, reis- en verblijfkosten; personeele hulp en schrijfloonen, administratieve, huishoudelijke en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkslandbouwschool	69,936.00	
209. Subsidiën ten behoeve van het onderwijs in land- en tuinbouw en houtteelt, voor landbouw en zuivelconsulenten, toelagen voor het opleiden van landbouw- en tuinbouw-onderwijzers, zoo-		

mede jaarwedden, reis- en verblijfkosten van adspirant Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren . . . . . f 97,350.00

210. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van cursussen in hoefbeslag 3,600.00

211. Kosten, voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding van winterscholen en van daarbij behoorende proeftuinen. 39,500.00

212. Reis- en verblijfkosten van den directeur der Rijkslandbouwwinterschool te Groningen, ter zake van reizen in het belang van het landbouwonderwijs 500.00

213. Kosten voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding eener Rijkszuivelschool te Bolsward 4,000.00

214. Jaarwedden van Rijkslandbouwleeraren en van Rijkstuinbouwleeraren 37,750.00

215. Reis-, verblijf- en bureelkosten der Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren, benevens kosten van werktuigen, platen, boeken en bindwerk en van vergaderingen van Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren en van zuivelconsulenten . . 24,425.00

216. Jaarwedden, toelagen en belooningen van de directeuren en overige ambtenaren en bedienden aan de Rijkslandbouwproefstations 62,605.00

217. Aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, aankoop van grond en gebouwen, vuur en licht, werktuigen, gereedschappen, bureel- en lokaalbehoeften, reis- en verblijfkosten, personeele hulp, schrijfloonen en verdere uitgaven ten behoeve van Rijkslandbouwproefstations, en de proefzuivelboerderij te Hoorn; subsidie ten behoeve der proefzuivelboerderij te Hoorn, zoomede kosten voortvloeiende uit wetenschappelijke proefnemingen in het belang van den landbouw; kosten van toezicht op den

aanleg en de exploitatie van proefvelden; reis-, verblijf- en bureelkosten van de leden der commissie van toezicht op de Rijkslandbouwproefstations . . . . . f 80,810.50

218. Bijdrage in de kosten van aanleg en exploitatie van proefvelden en daarmede in verband staande uitgaven. 29,010.00

219. Subsidie aan het phytopathologisch laboratorium »Willie Commelin-Scholten«, te Amsterdam . . . 7,000.00

220. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissie tot het afnemen der eind-examens voor de landbouwscholen, benevens verdere kosten van die examens. 3,000.00

221. Kosten van opleiding voor het afleggen van het examen ter verkrijging der akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in land- en tuinbouwkunde en toelagen aan hen, die een of meer dezer examens met gunstig gevolg hebben afgelegd of zich daarvoor bekwamen 8,500.00

222. Subsidiën voor de uitgave van boekwerken en tijdschriften in het belang van den landbouw 1,650.00

223. Subsidiën in de kosten van oprichting van leenbanken ten behoeve van den landbouw en in de exploitatiekosten van coöperatieve centrale boerenleenbanken 7,000.00

224. Jaarwedden en verdere beloningen van de vaste districtsveeartsen. 23,500.00

225. Reis-, verblijf- en bureelkosten van de districtsveeartsen, reis- en verblijfkosten en vacatiegelden van hunne plaatsvervangers en reis- en verblijfkosten en belooning van de geëxamineerde veeartsen, bedoeld in de artt. 14, 16, 17, 19, 21 en 25 der wet van 20 Juli 1870 (Staatsblad n°. 131), de artt. 1 en 7 der wet van 2 Juni 1875 (Staats-

blad n°. 94) en de artt. 2 en 5 der wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110). f 48,100.00

226. Jaarwedden en verdere beloonningen van den directeur, de leeraren, ambtenaren, bedienden en arbeiders aan 's Rijks veeartsenijschool, mitsgaders schrijfloonen 58,800.00

227. Subsidiën voor de verzamelingen en andere inrichtingen van onderwijs aan 's Rijks veeartsenijschool; kosten wegens het uitoefenen van de buitencliniek; aanbouw, onderhoud en lasten der gebouwen; onderhoud en aankoop van meubelen en gereedschappen, vuur, water en licht; aankoop en voeding van dieren; administratieve en verdere uitgaven 84,200.00

228. Toelagen voor huisvesting en verpleging aan leerlingen van 's Rijks veeartsenijschool, die bij de opheffing van het internaat inwonend waren . . . 450,00

229. Kosten van de examens van hen die een diploma als veearts verlangen volgens de wet van 8 Juli 1874 (Staatsblad n°. 99) 3,000.00

230. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van de verbetering van de Nederlandsche paardenrassen 133,280.00

231. Subsidiën en andere uitgaven ter bevordering van de rundvee- en varkensfokkerij 35,000.00

232. Kosten, subsidiën en schadeloosstellingen tot afwending van het gevaar, waarmede besmettelijke veeziekten den veestapel bedreigen, en daartoe betrekkelijke uitgaven, waaronder de belooning van tijdelijke, buitengewone districtsveeartsen en veeopzichters . . . 75,000.00

233. Kosten voortvloeiende uit de wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110) 250.00

234. Traktementen, belooningen, bureelkosten en toelagen der ambtenaren

bij het beheer der domeinen, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, alsmede vergoeding aan de Nederlandsche Heidemaatschappij . . . . . f 29,900.00

235. Grondbelasting, waterschaps- en andere lasten van de domeinen, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid . . 57,500.00

236. Kosten van verkoopingen van hout, gras, tiendvruchten, enz. van verpachtingen, van aanbestedingen en van inzameling van tienden 6,500.00

237. Aankoop van vast goed ter afronding of uitbreiding van het domeinbezit. 15,000.00

238. Reis- en verblijfkosten van de ambtenaren in dienst bij het beheer der voormelde domeinen; vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst 4,500.00

239. Druk- en bindwerk en verdere bureelbehoeften voor het in het vorig artikel bedoelde beheer 1,000.00

240. Kosten van onderhoud en verbetering van voormelde domeinen, daaronder begrepen de kosten van verbetering, van uitwatering en afwatering, van bevloeiingswerken, van aanleg en onderhoud van bosschen en ontginningen, van onderhoud en vernieuwing van gebouwen, van onderhoud van landerijen, dijken, wegen, waterleidingen, bemalingswerken, bemaling, bruggen, sluizen, duikers en vaartuigen en alle andere uitgaven het beheer der voornoemde domeinen betreffende, niet vermeld onder de artikelen 234 tot en met 239. . . 131,250.00

241. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij tot het bevorderen van bevloeiingen 9,000.00

242. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij voor de theoretische

opleiding van boschwachters, boschbazen en opzichters . . . . . f 2,500.00

243. Subsidie aan het Nederlandsch Landbouw-comité 13,500.00

244. Uitgaven in verband met de Boterwet en ten behoeve van het Rijkszuivelstation te Leiden 29,900.00

245. Toezicht op wijngaarden, boomkweekerijen, tuinen en broeikassen, volgens art. 1 van het Koninklijk besluit van 24 December 1883 (Staatsblad nº. 248) 200.00

246. Kosten voortspruitende uit de wet van 2 April 1898 (Staatsblad nº. 79), houdende bepalingen tot wering van voor den land-, tuin- of boschbouw schadelijke dieren en van plantenziekten 500.00

247. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende den landbouw. 4,000.00

248. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van den landbouw 7,600.00

——— f 1,372,466.[illegible]

VIde AFDEELING.

Posterijen.

A. Hoofdbestuur.

249. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het hoofdbestuur, en van de bij het hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toelagen, schrijfloonen en daggelden . . f 257,800.00

250. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk. 26,250.00

251. Reis- en verplaatsingskosten . 2,500.00

B. Postdienst.

252. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel . . . f 4,346,375.00

waarvan wordt overgebracht op art. 280 voor aandeel der Rijkspostspaarbank . . . 46,000.00

——— 4,300,375.00

253. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp . . . . . f 265,000.00

254. Reis- en bureelkosten van den inspecteur der spoorwegpostkantoren; vergoeding aan ambtenaren bij dienst onder buitengewone omstandigheden of bij tijdelijke uitbreiding. 6,400.00

255. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden. . . . 24,800.00

256. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer 1,223,100.00

257. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge art. 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad n°. 70) 640,000.00

258. Gebouwen. Vergoeding voor huur 181,000.00

259. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon 571,000.00

260. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel der Algemeene Postvereeniging te Bern. 1,800.00

261. Schadevergoeding voor verloren geraakte brieven en pakketten of voor beschadiging 3,000.00

C. Telegraafdienst.

262. Jaarwedden en verdere belooningen van het vaste personeel . . . 1,608,425.00

263. Jaarwedden en belooningen van tijdelijk personeel 76,010,00

264. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden . . . 48,250.00

265. Telegraaf- en telephoonlijnen en

geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is. f 611,500.00

266. Uitbreiding van het intercommunale telephoonnet 580,000.00

267. Gebouwen 122,000.00

268. Toestellen; vervaardiging van telegramzegels; uniformkleeding van beambten; kantooronkosten bij abonnement; verder materieel en arbeidsloon. 316,000,00

269. Vergoeding aan gemeenten, waar Rijkstelephoonkantoren zijn gevestigd, voor bestelloon van telegrammen. 25,000.00

270. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel te Bern. . . . 1,200.00

D. Vereenigde post- en telegraafdienst.

271. Jaarwedden en verdere beloonningen van het vaste personeel . . . 2,243,640.00

272. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp 82,000.00

273. Reis- en bureelkosten van de inspecteurs 17,000.00

274. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden. . . . 67,400.00

275. Gebouwen. Vergoeding voor huur 408,000.00

276. Kantooronkosten bij abonnement; uniformkleeding voor beambten; verder materieel en arbeidsloon, niet uitsluitend voor post- of voor telegraafdienst 149,800.00

E. Vereenigde posten.

277. Dekken van tekorten in de kassen. 1,500.00

278. Proceskosten en kosten van commissiën 2,000.00

279. Onderstandsgelden, schadeloosstellingen en gratificatiën. Tegemoetkomingen, bestemd om zonder korting

op het pensioen daarnevens te worden genoten, aan eervol ontslagen ambtenaren, vóór 1 Juli 1873 in tijdelijken dienst geweest	*f* 9,200.00	

F. Rijkspostspaarbank.

280. Jaarwedden van het vaste personeel. Aandeel in de jaarwedden van de ambtenaren der posterijen, volgens art. 252. Toelagen	224,400.00	
281. Belooning van tijdelijk personeel	36,100.00	
282. Reis- en bureelkosten. Presentiegelden.	1,600.00	
283. Gebouwen	6,000.00	
284. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk.	39,000.00	
285. Schadeloosstellingen en gratificatiën	500,00	
286. Vergoeding voor portvrijdom aan de schatkist	107,000.00	
		f 14,286,550.00

VIIde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.

287. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting	*f* 600,000.00	
288. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen.	1,000.00	
289. Persoonlijke toelagen aan ambtenaren als vergoeding voor het verlies van het genot van kanselarij-leges . . .	7,744.00	
290. Wachtgelden	16,000.00	
290*bis*. Verlofstraktement van den directeur-generaal der Posterijen en Telegraphie J. P. HAVELAAR, tijdens zijn lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal	3,000.00	
291. Toelagen aan eervol ontslagen		

ambtenaren bij den aanleg van Staatsspoorwegen	*f*	52,000.00	
292. Pensioenen, bedoeld in de overeenkomsten tusschen den Staat en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, van 31/30 October 1896, bekrachtigd bij de wet van 7 December 1896 (Staatsblad n°. 197) en van 20 November/18 October 1901, bekrachtigd bij de wet van 13 Juni 1902 (Staatsblad n°. 101), betreffende personeel, weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij.. . .		16,000.00	
293. Toelage aan P. GAADE wegens een hem in den dienst overkomen ongeval		500.00	
294. Toelagen, schadeloosstellingen en gratificatiën		13,000.00	
295. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901.		*Memorie.*	
			f 709,244.00
VIIIste AFDEELING.			
Onvoorziene behoeften.			
296. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren	*f*	60,000.00	
			f 60,000.00
			f 33,087,607.43

drie en dertig millioen zeven en tachtig duizend zeshonderd zeven gulden drie en veertig cent.

Art. 2. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artikelen 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 140, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 156, 157, 158, 159, 161, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 171, 172, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 182, 183, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 195,

196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 204, 206, 208, 209, 211, 212, 213, 215, 217, 218, 220, 221, 222, 225, 227, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 244, 245, 246, 247, 248, 250, 251, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 283, 284, 286, 287, 288, 289, 290 en 292 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad n°. 40), door overschrijving uit artikel 296 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Uit dien post kan mede worden overgeschreven op art. 295. Voorts kan nog worden overgeschreven tusschen de artikelen 154, 156, 157 en 158; tusschen de artikelen 252, 262 en 271; tusschen de artikelen 253, 263 en 272; tusschen de artikelen 255, 264 en 274; tusschen de artikelen 258, 267 en 275; tusschen de artikelen 259, 268 en 276; tusschen de artikelen 252 en 253; tusschen de artikelen 254 en 273; tusschen de artikelen 262 en 263; tusschen de artikelen 271 en 272, en tusschen de artikelen 280 en 281.

Art. 3. Op artikel 296 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk worden aangewezen de tot het dienstjaar 1903 behoorende uitgaven, welke het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid betreffen, hare omschrijving niet vinden in een der andere artikelen van dat hoofdstuk, en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten enz.

Wijzigingen, verhoogingen en aanvullingen van dit hoofdstuk zijn bekrachtigd bij de wetten van 22 Juli 1903 (Staatsblad n°. 213), 23 Juli 1903 (Staatsblad n°. 227) en 24 Juli 1903 (Staatsblad n°. 247).

Eene nadere verhooging en aanvulling van deze begrooting is bekrachtigd bij de wet van 7 December 1903 (Staatsblad n°. 311).

WET *van 2 Februari* 1903 (*Staatsblad n°.* 59), *tot onteigening, ten name van de Spoorweg Maatschappij «de Veluwe», van eigendommen in de gemeenten Nijkerk en Barneveld, noodig voor den aanleg van het gedeelte Nijkerk—Barneveld van een spoorweg van Nijkerk naar Ede.*

Bij Kon. besluit van 25 Juli 1903, n°. 44 zijn de perceelen aangewezen, die ten behoeve van dezen spoorweg moeten worden onteigend.

KON. BESLUIT *van* 3 *Februari* 1903 (*Staatsblad* n°. 66), *houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, en met wijziging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren van de Maatschappij tot Exploitatie en Administratie van onroerende goederen, »Oud-Thamen« te Uithoorn, tegen de vaststelling van den ligger der wegen in de gemeente Uithoorn.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de Maatschappij tot Exploitatie en Administratie van onroerende goederen »Oud Thamen« te Uithoorn, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 12 Maart 1902, n°. 93, houdende vaststelling van den ligger der wegen in de gemeente Uithoorn;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 12 November 1902, n°. 147;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 Januari 1903, n°. 205, afdeeling Waterstaat A;

Overwegende dat Gedeputeerde Staten bij hun bovenvermeld besluit den ligger der wegen van de gemeente Uithoorn, gelijk die voorloopig was vastgesteld door den Raad dier gemeente, hebben vastgesteld behoudens het navolgende:

1°. *a.* enz.

b. In den ligger van weg n°. 2 (het Zijdveld):

in kolom 6 worden bijgevoegd de woorden:

»Op 0.70 M. uit het beginpunt staan twee houten hekpalen, en achtervolgend op elk der afstanden uit het beginpunt van 7.40 M., 940.90 M. en 1085,90 M. staat dwars over den weg een draaibaar houten afsluithek met vaste houten vleugels«;

kolom 9 wordt gewijzigd en in haar geheel gelezen als volgt:

»Van den weg met de daarop staande hekpalen en hekken en van de daarop liggende beharding: de eigenaars der perceelen nos. 2104, 2103 en 2038 van sectie B, ieder voor zoover zijn perceel strekt;«

»Van de pottenbuis: de Thamerbinnenpolder;«

in kolom 10 worden toegevoegd achter de woorden:

»Van de beharding«

de woorden:

»en van de op den weg staande hekpalen en hekken«;

c. in den ligger van weg n°. 3 (Achterste Thamerdijk):

in kolom 6, worden de woorden »kunstwerken komen er niet in voor« geschrapt en worden toegevoegd de woorden:

»Achtervolgend op het begin van den weg en op 1529.20 M. uit

het beginpunt, bevindt zich dwars over den weg een draaibaar houten afsluithek met houten vleugels, waarin een houten klaphekje voor voetgangers;

„Op 1532.60 M. uit het beginpunt staat dwars over den weg een houten afsluitboom met slot en houten vleugels, waarin een klappoortje voor voetgangers;"

in elk der kolommen 9 en 10 worden bijgevoegd de woorden:

„Van de hekken en van den afsluitboom de Thamerbinnenpolder";

dat Gedeputeerde Staten bij dat besluit hebben overwogen, dat twee bezwaarschriften bij hen waren ingekomen:

1°. *a.* van de Maatschappij tot Exploitatie en Administratie van onroerende goederen „Oud Thamen", gevestigd te Uithoorn;

b. van M. P. Kruyswijk, weduwe van M. C. J. W. Spruyt, te Gouda; en

c. C. Spruyt, weduwe van W. Kruyswijk P.Nzn. te Waddinxveen,

in welk bezwaarschrift wordt opgekomen tegen het plaatsen op den ligger van den weg, genaamd „het Zijdveld", op grond dat deze weg aan het publiek verkeer zou zijn onttrokken, subsidiair tegen het niet-vermelden op den ligger van drie hekken, welke op dien weg worden aangetroffen;

2°. van de Maatschappij voornoemd tegen het plaatsen op den ligger van den weg, genaamd „Achterste Thamerdijk", op grond dat deze weg voor een deel geen eigenlijke weg zou zijn en voor het overige aan het publiek verkeer zou zijn onttrokken, subsidiair tegen het niet-vermelden op den ligger van drie houten hekken en van een boom met slot, welke allen op dezen weg worden aangetroffen.

dat de bovengenoemde wegen van ouds openbare wegen zijn geweest, en dit door niemand wordt weersproken; dat door reclamanten tot staving van hun beweren, dat in den lateren tijd beide wegen aan het publiek verkeer zouden zijn onttrokken, voornamelijk een beroep wordt gedaan op het octrooi en het „Reglement tot het bedijken en droogmaken der polder Thamen binnendijks", gegeven door de Staten van Utrecht op 15 Februari 1792, en dat daarbij is aangevoerd:

dat volgens de artikelen 1 en 2 van gemeld reglement de dijksgrond van den Thamerbinnenpolder destijds eene oppervlakte had van circa 15 morgen, 170 roeden Rijnlandsche maat, en de geheele lengte van den omringdijk circa 1300 roeden, zoodat de breedte van den dijksgrond 7 roeden bedroeg;

dat daaruit zoude voortvloeien dat, waar langs het Zijdveld en den Achtersten Thamerdijk slechts vijf roeden door vervening en wederaandamming werden verkregen (artikel III van het reglement), bij de vijf roeden de twee bestaande roeden van Zijdveld en Achtersten Thamerdijk moeten worden gevoegd, om daar te geraken tot de ver-

eischte breedte van zeven roeden; dat de gronden, waarop de wegen lagen, mitsdien tot de dijksgronden behoorden, en zijn opgenomen in den zeven roeden breeden dijk;

dat nòch door het gemeentebestuur van Uithoorn, nòch uit eene ter plaatse verrichte meting de onjuistheid van vorenstaande bewering van reclamanten is kunnen worden aangetoond en dat derhalve mag worden aangenomen, dat bedoelde wegen met den overigen dijksgrond bij de in 1792 plaats gehad hebbende verhoefslaging zijn afgestaan aan de geoctrooieerden, derhalve in eigendom zijn overgegaan aan particulieren en niet aan de gemeente of den polder behooren;

dat hieruit nog niet behoeft voort te vloeien — gelijk reclamanten beweren — dat die wegen als zoodanig zijn opgeheven, of althans aan het openbaar verkeer onttrokken; dat integendeel uit artikel III van voorzegd reglement, bepalende dat: »generalijk een Roede zal moeten blijven tot buitenbarm of voorgrond, doch de wegen het Zijdveld en de Agterste (Thamer)dijk ter breedte van twee Roeden voor buitenbarm des dijks worden gehouden«, valt af te leiden, dat men die twee roeden als weg ook in den vervolge wilde doen gebruiken;

dat hiermede vervalt het beweren van reclamanten, dat de openbaarheid dier wegen door verandering van bestemming zoude zijn verloren gegaan;

dat uit niets blijkt, dat men na dien tijd verandering in den rechtstoestand heeft gebracht, doch dat uit de overgelegde bescheiden is aangetoond, dat steeds verkeer over die wegen heeft plaats gehad;

dat bij een ter plaatse ingesteld onderzoek is gebleken, dat het Zijdveld thans is een beharde weg, welke voor het publiek verkeer openstaat en geregeld ook als rijweg door het publiek wordt gebruikt;

dat de Achterste Thamerdijk weliswaar door een boom is afgesloten en daardoor alleen door ingelanden als rijweg gebezigd kan worden, doch dat voetgangers geregeld van dien weg gebruik maken, en niet is bewezen, dat deze weg — althans voor voetgangers — niet zoude openstaan voor het openbaar verkeer;

dat, waar het openstaan dezer wegen voor het publiek verkeer als vaststaande kan worden aangenomen, de vraag kan rijzen — en ook door reclamanten behandeld is — of dit slechts bij gedoogen der eigenaren geschiedt, dan wel of dit een gevolg is van oude, niet gewijzigde feitelijke of rechtstoestanden;

dat deze laatste opvatting steun vindt in de volgende feiten:

a. dat de directeuren der droogmaking van den Thamerbinnenpolder, onder wier bestuur steeds het verkeer over de van ouds bestaande wegen heeft plaats gehad, bij den verkoop op 19 December 1849 aan L. A. Bienfait en aan G. D. Boerlage van eenige perceelen dijksgrond

uitmakende den Achtersten Thamerdijk met een gedeelte van het Zijdveld, onder die perceelen ook opnoemen een *ongenummerden weg* en voorts onder de verkoopsvoorwaarden o. m. bepalen, dat de perceelen worden verkocht „. . . . . met al zoodanige . . . . . vrij- en onvrijheden, dijk-, *weg*-, wetering- en werk-weeren, onderhoud van *wegen* . . . . . als dezelve thans of van ouds zijn hebbende of lijdende";

b. dat de stemgerechtigde ingelanden van den Thamerbinnenpolder in 1895 ook dat gevoelen waren toegedaan — althans wat het Zijdveld betreft — toen zij bij hun door Provinciale Staten vernietigd besluit dien weg aan het polderverkeer onttrokken;

dat mitsdien niet kan worden aangenomen, dat de beide wegen bij louter gedoogen der eigenaren voor het openbaar verkeer openstaan, maar integendeel moet worden aangevoerd, dat ook toen die wegen aan particulieren zijn overgedragen, geen wijziging bedoeld, noch ook gebracht is in de bestemming daaraan van ouds gegeven;

dat al moest ook een verkeer louter bij gedoogen over deze wegen worden aangenomen, daaruit nog niet voortvloeit, dat die wegen van den ligger moeten worden afgevoerd, aangezien dan de vraag zou rijzen, of dat gedoogen wel geschiedt door de particuliere eigenaren en niet veeleer door het bestuur van den polder en dus door een publiekrechtelijk lichaam, voor hetwelk de uitzondering niet geldt bij art. 1 sub 1°, van het Reglement op de wegen in Noordholland voor particulieren gesteld;

dat het bestuur van den Thamerbinnenpolder als zoodanig het beheer heeft over de dijken, die door den polder worden onderhouden en derhalve moet worden aangenomen, dat het bestuur ook het beheer heeft van de op die dijken gelegen wegen, tenzij van het tegendeel blijke, wat in casu zelfs niet beweerd wordt;

dat op grond van het vorenstaande de hierbedoelde wegen moeten geacht worden te worden beheerd door een polderbestuur, zijnde een openbaar gezag, en zij dus op den ligger der wegen behooren voor te komen, wijl geene der uitzonderingen, bedoeld in artikel 1 van het Reglement op de wegen, daarop van toepassing is, en de gemeenteraad van Uithoorn ze dan ook te recht op den ligger heeft gehandhaafd;

dat Gedeputeerde Staten voorts ten aanzien van het subsidiair verzoek van reclamanten hebben overwogen, dat ingevolge artikel 2, sub 5°, van het Reglement op de wegen in Noordholland op den ligger vermeld behooren te worden de tot den weg behoorende kunstwerken, onder welke hekken en afsluitboomen gerekend worden te behooren; dat de motiveering in de hierop betrekking hebbende raadsbesluiten, dat bedoelde kunstwerken daar ten onrechte geplaatst zijn, ter zake niet kan afdoen, wijl de ligger geen beeld behoort te zijn

van den weg, zooals die rechtens zou dienen te zijn, maar zooals die in werkelijkheid is; dat mitsdien dit bezwaar gegrond is te achten en derhalve alsnog op den ligger vermeld behooren te worden: twee houten hekpalen en drie houten scheidingshekken, staande dwars op het Zijdveld en twee houten hekken benevens een afsluitboom met slot dwars op den Achtersten Thamerdijk; dat het niet wenschelijk is om, gelijk door den Raad der gemeente Uithoorn is geschied, in kolom 9 in den ligger betreffende het Zijdveld de namen der tegenwoordige eigenaren van perceelen te vermelden, en het voldoende is die perceelen zelf in hunne kadastrale aanduiding aan te geven, daar anders bij iederen eigendomsovergang tot eene wijziging van den ligger zoude moeten worden overgegaan; dat op de schetskaart van het Zijdveld verzuimd is melding te maken van de perceelsscheidingen en het nummer sectie B, n°. 2104, en het noodig is deze alsnog daarop te vermelden;

dat de Maatschappij tot Exploitatie en Administratie van onroerende goederen »Oud Thamen« van bovenvermeld besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij in hoofdzaak dezelfde bezwaren aanvoerende, welke door de Maatschappij bij Gedeputeerde Staten werden ingebracht tegen den ligger der wegen van de gemeente Uithoorn, zooals die voorloopig was vastgesteld door den Raad dier gemeente; voorts:

I. wijzende — ten bewijze dat het Zijdveld geen openbare weg is — op artikel 2 van het reglement, gevoegd bij het octrooi van 15 Februari 1792, wordende aldaar »het Zijdveld« onderscheiden van den »*gemeenen* weg, zijnde de weg langs den Amstel«, vervolgens,

II. bewerende, dat, als Zijdveld en Achterste Thamerdijk wegen waren gebleven, »de generale voorschriften voor den aanleg van den ringdijk alleen hadden kunnen worden toegepast, voor zooveel betreft den dijk achter de huiserven van het dorp, doch overigens geen toepassing hadden kunnen vinden«, en ten slotte,

III. verklarende, dat het niet onaannemelijk is, dat een weg niet over de kruin van een dijk, doch over diens berm zou loopen, terwijl appellante besluit met Ons te verzoeken den door Gedeputeerde Staten van Noordholland bij besluit van 12 Maart 1902, n°. 93, vastgestelden ligger der wegen van de gemeente Uithoorn zoodanig te wijzigen, dat »het Zijdveld« (n°. 2) en de Achterste Thamerdijk (n°. 3) in dien ligger niet worden vermeld, subsidiair dat, bij handhaving van den Achtersten Thamerdijk (n°. 3) op dien ligger, daarin dan alsnog worde vermeld dat de Achterste Thamerdijk uitsluitend door de ingelanden van den Thamerbinnenpolder wordt bereden en deze niet is een voor het algemeen verkeer openstaande weg, doch slechts een voor het

algemeen verkeer openstaand voetpad, en voorts, dat in elk der kolommen 9 en 10 de woorden: «van de hekken en van den afsluitboom de Thamerbinnenpolder» worden vervangen door de woorden: «van de hekken en van den afsluitboom de eigenaar van perceel n°. 2039, sectie B»;

Overwegende, dat het vaststaat, dat de wegen in geschil, loopende over het «Zijdveld» en over den «Achtersten Thamerdijk» van oudsher openbare wegen waren, toen de Staten van den Lande van Utrecht op 15 Februari 1792 «Octroy» verleenden «voor die van Thamen om de polder van Thamen binnendijks te mogen droogmaken»;

dat nu wel door appellante wordt aangevoerd dat, tengevolge van dat octrooi en het daarbij behoorend «Reglement tot het bedijken en droogmaken der polder van Thamen binnendijks», bedoelde twee wegen aan het publiek verkeer zouden zijn onttrokken, in zoover zij zouden zijn opgeheven en vervallen door afstand aan de geoctrooieerden, om daarvan gebruik te maken bij den aanleg van den ringdijk, welke ringdijk — particulier eigendom — niet bezwaard zou zijn met den last van openbaren weg en uitsluitend als waterkeering zou dienst doen, doch dat integendeel uit artikel III van voorzegd reglement blijkt, dat het de bedoeling was die wegen — als zoodanig worden zij uitdrukkelijk in dit artikel vermeld — wel verre van ze op te heffen, zelfs niet tijdelijk voor het verkeer onbruikbaar te maken, en ook voor den vervolge te behouden, waar bepaald werd, dat, terwijl «generalijk een Roede zal moeten blijven tot Buitenbarm of voorgrond», in tegenstelling daarmede «langs het Zijdveld en langs den Agtersten dijk» «de beide evengenoemde wegen ter breedte van twee Roeden voor buitenbarm des dijks word gehouden», in verband waarmede dan ook bij datzelfde artikel werd bepaald dat, waar «de vaste gronden over welke den Ringdijk zal komen te strekken», ter breedte van zeven Roeden eerst «zullen «moeten worden verveend», langs het Zijdveld en langs den Agtersten dijk», «maar vijf Roeden verveeming van de breedte des dijks kunnen plaats hebben»;

dat wijders de omstandigheid, dat de weg over den Achterdijk sedert het jaar 1853 niet meer openstaat voor het algemeen verkeer, in zooverre hij sedert dat jaar door Dijkgraaf en Heemraden van den Amstel en Nieuwer-Amstel met goedvinden der ingelanden van den Thamerbinnenpolder — aan wie tevens persoonlijk het recht van doortocht werd verzekerd — door een boom is afgesloten, zoodat hij door het publiek dan ook niet als rijweg is gebruikt, het karakter van openbaarheid aan dien weg niet kan ontnemen, overmits de plaatsing van een afsluitboom met slot wel eene gebruiksbeperking medebrengt, maar op zich zelf aan de openbaarheid van een weg geen

afbreuk behoeft te doen, gelijk meermalen ten behoeve van tolheffing of voor andere doeleinden zoodanige boom met slot op openbare wegen wordt gebezigd, terwijl in allen gevalle — zooals Gedeputeerde Staten terecht opmerken — niet bewezen is, dat de onderwerpelijke weg, althans voor voetgangers, niet zouden openstaan voor het openbaar verkeer;

dat evenmin veranderde omstandigheden als het feit dat een in 1895 voor het openbaar verkeer, ook met voertuigen, opengestelde, nieuw aangelegde weg van Uithoorn naar Kudelstaart — een militaire weg — op genoegzame wijze in de behoeften van het publiek voor ziet en den weg over het Zijdveld overbodig maakt, aan het karakte van openbaarheid van dezen weg afbreuk kan doen;

dat toch aan een tot den publieken dienst bestemden weg he publiekrechtelijk karakter alleen kan worden ontnomen door eer uitdrukkelijke beschikking van het daartoe bevoegd gezag en geen zins enkel door veranderde bestemming of gebruik zoodanige weg openbare weg rechtens ophoudt te bestaan;

dat eene beschikking als bovenbedoeld in casu niet is genom en in den door Gedeputeerde Staten bij hun besluit van 12 Ma 1902, n°. 93, vastgestelden ligger der wegen van de gemeente hoorn »het Zijdveld« (n°. 2) en »de Achterste Thamerdijk« (n°. mitsdien terecht zijn vermeld;

Overwegende wijders, wat betreft appellante's subsidiair verzoek

a. dat, bij handhaving van den Achtersten Thamerdijk (n°. 3) den ligger, daarin dan alsnog worde vermeld, dat die dijk uitsluite door de ingelanden van den Thamerbinnenpolder wordt bereden deze niet is een voor het algemeen verkeer openstaande weg, doc slechts een voor het algemeen verkeer openstaand voetpad; dat d verzoek niet voor inwilliging vatbaar is, waar blijkens het vorenstaand — wat ook thans feitelijk de toestand moge zijn — door geene be schikking van het daartoe bevoegd gezag het karakter van openbare rijweg aan dien dijk is ontnomen;

b. dat in elk der kolommen 9 en 10 van den ligger de woorden »van de hekken en van den afsluitboom de Thamerbinnenpolder« worden vervangen door de woorden: »van de hekken en van de afsluitboom de eigenaar van perceel n°. 2039 sectie B«;

dat voor inwilliging hiervan alleszins grond bestaat, overmits ui een door het bestuur van den Thamerbinnenpolder aan de Afdeelin van den Raad van State voor de geschillen van bestuur dd. Jur 1902 toegezonden verklaring blijkt, dat die polder niet is onderhoud plichtige van bedoelde hekken en afsluitboom, en dat het aan d bestuur bekend is dat die kunstwerken eigendom zijn van en onde

houden worden door de eigenares van den Achtersten Thamerdijk, zijnde appellante;

Gezien het Reglement op de wegen in de provincie Noordholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving overigens van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 12 Maart 1902, n°. 93, te bepalen dat sub 1°, *c* van dat besluit de woorden »de Thamerbinnenpolder« zullen vervangen worden door: »de eigenaar van perceel n°. 2039, sectie B.«

Onze Minister enz.

De Raad van State had voorgesteld het onderstaand ontwerp van besluit te bekrachtigen.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de Maatschappij tot Exploitatie en Administratie van onroerende goederen »Oud Thamen« te Uithoorn, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 12 Maart 1902, n°. 93, houdende vaststelling van den ligger der wegen in de gemeente Uithoorn;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 12 November 1902, n°. 147;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van

Overwegende dat Gedeputeerde Staten bij hun bovenvermeld besluit den ligger der wegen van de gemeente Uithoorn, gelijk die voorloopig was vastgesteld door den Raad dier gemeente, hebben vastgesteld behoudens het navolgende:

1°. *a.* enz.;

b. in den ligger van weg n°. 2 (het Zijdveld):

in kolom 6 worden bijgevoegd de woorden:

»Op 0.70 M. uit het beginpunt staan twee houten hekpalen, en achtervolgend op elk der afstanden uit het beginpunt van 7.40 M., 940,90 M. en 1085.90 M. staat dwars over den weg een draaibaar houten afsluithek met vaste houten vleugels«;

kolom 9 wordt gewijzigd en in haar geheel gelezen als volgt:

»Van den weg met de daarop staande hekpalen en hekken en van de daarop liggende beharding: de eigenaars der perceelen nos. 2104, 2103 en 2038 van sectie B, ieder voor zoover zijn perceel strekt;

»van de pottenbuis: de Thamerbinnenpolder«;

in kolom 10 worden toegevoegd achter de woorden: »van de beharding«, de woorden: »en van de op den weg staande hekpalen en hekken«;

c. in den ligger van weg n°. 3 (Achterste Thamerdijk):

in kolom 6 worden de woorden: „kunstwerken komen er niet in voor", geschrapt en worden toegevoegd te woorden:

„Achtereenvolgend op het begin van den weg en op 1529,20 M. uit het beginpunt, bevindt zich dwars over den weg een draaibaar houten afsluithek met houten vleugels, waarin een houten klaphekje voor voetgangers;

„op 1532.60 M. uit het beginpunt staat dwars over den weg een houten afsluitboom met slot en houten vleugels, waarin een klappoortje voor voetgangers";

in elk der kolommen 9 en 10 worden bijgevoegd de woorden:

„Van de hekken en van den afsluitboom de Thamerbinnenpolder":

dat Gedeputeerde Staten bij dat besluit hebben overwogen, dat twee bezwaarschriften bij hen waren ingekomen: 1°. *a.* van de Maatschappij tot Exploitatie en Administratie van onroerende goederen „Oud Thamen", gevestigd te Uithoorn; *b.* M. P. Kruyswijk, wed. van M. C. J. W. Spruyt, te Gouda, en *c.* C. Spruyt, wed. van W. Kruyswijk P.N.zn., te Waddinxveen, in welk bezwaarschrift wordt opgekomen tegen het plaatsen op den ligger van den weg, genaamd „het Zijdveld", op grond dat deze weg aan het publiek verkeer zou zijn onttrokken, subsidiair tegen het niet-vermelden op den ligger van drie hekken, welke op dien weg worden aangetroffen; 2°. van de Maatschappij voornoemd tegen het plaatsen op den ligger van den weg, genaamd „Achterste Thamerdijk", op grond dat deze weg voor een deel geen eigenlijke weg zou zijn en voor het overige aan het publiek verkeer zou zijn onttrokken; subsidiair tegen het niet-vermelden op den ligger van drie houten hekken en van een boom met slot, welke allen op dezen weg worden aangetroffen; dat de bovengenoemde wegen van ouds openbare wegen zijn geweest, en dit door niemand wordt weersproken; dat door reclamanten tot staving van hun beweren, dat in den lateren tijd beide wegen aan het publiek verkeer zouden zijn onttrokken, voornamelijk een beroep wordt gedaan op het octrooi en het „Reglement tot het bedijken en droogmaken der polder Thamen binnendijks", gegeven door de Staten van Utrecht op 15 Februari 1792, en dat daarbij is aangevoerd:

dat volgens de artt. 1 en 2 van gemeld reglement de dijksgrond van den Thamerbinnenpolder destijds eene oppervlakte had van circa 15 morgen, 170 roeden Rijnlandsche maat, en de geheele lengte van den omringdijk circa 1300 roeden, zoodat de breedte van den dijksgrond 7 roeden bedroeg;

dat daaruit zoude voortvloeien dat, waar langs het Zijdveld en den Achtersten Thamerdijk slechts vijf roeden door vervening en wederaandamming werden verkregen (art. III van het reglement), bij

de vijf roeden de twee bestaande roeden van Zijdveld en Achtersten Thamerdijk moeten worden gevoegd, om daar te geraken tot de vereischte breedte van zeven roeden; dat de gronden, waarop de wegen lagen, mitsdien tot de dijksgronden behoorden, en zijn opgenomen in den zeven roeden breeden dijk;

dat nòch door het Gemeentebestuur van Uithoorn, nòch uit eene ter plaatse verrichte meting de onjuistheid van vorenstaande bewering van reclamanten is kunnen worden aangetoond en dat derhalve mag worden aangenomen, dat bedoelde wegen met den overigen dijksgrond bij de in 1792 plaats gehad hebbende verhoefslaging zijn afgestaan aan de geoctrooieerden, derhalve in eigendom zijn overgegaan aan particulieren en niet aan de Gemeente of den Polder behooren;

dat hieruit nog niet behoeft voort te vloeien — gelijk reclamanten beweren — dat die wegen als zoodanig zijn opgeheven, of althans aan het openbaar verkeer onttrokken; dat integendeel uit art. III van voorzegd Reglement, bepalende dat: »generalijk een Roede zal moeten blijven tot buitenbarm of voorgrond, doch de wegen het Zijdveld en de Agterste Thamerdijk ter breedte van twee Roeden voor buitenbarm des Dijks worden gehouden« valt af te leiden, dat men die twee roeden als weg ook in den vervolge wilde doen gebruiken;

dat hiermede vervalt het beweren van reclamanten, dat de openbaarheid dier wegen door verandering van bestemming zoude zijn verloren gegaan;

dat uit niets blijkt, dat men na dien tijd verandering in den rechtstoestand heeft gebracht, doch dat uit de overgelegde bescheiden is aangetoond, dat steeds verkeer over die wegen heeft plaats gehad;

dat bij een ter plaatse ingesteld onderzoek is gebleken, dat het Zijdveld thans is een beharde weg, welke voor het publiek verkeer openstaat en geregeld ook als rijweg door het publiek wordt gebruikt;

dat de Achterste Thamerdijk weliswaar door een boom is afgesloten en daardoor alleen door ingelanden als rijweg gebezigd kan worden, doch dat voetgangers geregeld van dien weg gebruik maken, en niet is bewezen, dat deze weg — althans voor voetgangers — niet zoude openstaan voor het openbaar verkeer;

dat, waar het openstaan dezer wegen voor het publiek verkeer als vaststaande kan worden aangenomen, de vraag kan rijzen — en ook door reclamanten behandeld is — of dit slechts bij gedoogen der eigenaren geschiedt, dan wel of dit een gevolg is van oude, niet gewijzigde feitelijke of rechtstoestanden;

dat deze laatste opvatting steun vindt in de volgende feiten:

a. dat de directeuren der droogmakiug van den Thamerbinnenpolder, onder wier bestuur steeds het verkeer over de van ouds be-

staande wegen heeft plaats gehad, bij den verkoop op 19 December 1849 aan L. A. Bienfait en aan G. D. Boerlage van eenige perceelen dijksgrond uitmakende den Achtersten Thamerdijk met een gedeelte van het Zijdveld, onder die perceelen ook opnoemen een ongenummerden weg en voorts onder de verkoopsvoorwaarden o. m. bepalen, dat de perceelen worden verkocht, ... met al zoodanige, ... vrij- en onvrijheden, dijk-, weg-, wetering- en werkweeren, onderhoud van wegen . . . ., als dezelve thans of van ouds zijn hebbende of lijdende";

b. dat de stemgerechtigde ingelanden van den Thamerbinnenpolder in 1895 ook dat gevoelen waren toegedaan — althans wat het Zijdveld betreft — toen zij bij hun door Provinciale Staten vernietigd besluit dien weg aan het polderverkeer onttrokken;

dat mitsdien niet kan worden aangenomen, dat de beide wegen bij louter gedoogen der eigenaren voor het openbaar verkeer openstaan, maar integendeel moet worden aangevoerd, dat ook toen die wegen aan particulieren zijn overgedragen, geen wijziging bedoeld, noch ook gebracht is in de bestemming daaraan van ouds gegeven;

dat al moest ook een verkeer louter bij gedoogen over deze wegen worden aangenomen, daaruit nog niet voortvloeit, dat die wegen van dien ligger moeten worden afgevoerd, aangezien dan de vraag zou rijzen, of dat gedoogen wel geschiedt door de particuliere eigenaren en niet veeleer door het bestuur van den polder en dus door een publiekrechtelijk lichaam, voor hetwelk de uitzondering niet geldt bij art. 1, sub 1*e*, van het reglement op de wegen in Noordholland voor particulieren gesteld;

dat het bestuur van den Thamerbinnenpolder als zoodanig het beheer heeft over de dijken, die door den polder worden onderhouden en derhalve moet worden aangenomen, dat het bestuur ook het beheer heeft van de op die dijken gelegen wegen, tenzij van het tegendeel blijke, wat in casu zelfs niet beweerd wordt;

dat op grond van het vorenstaande de hierbedoelde wegen moeten geacht worden te worden beheerd door een polderbestuur, zijnde een openbaar gezag, en zij dus op den ligger der wegen behooren voor te komen, wijl geene der uitzonderingen, bedoeld in art. 1 van het reglement op de wegen, daarop van toepassing is, en de gemeenteraad van Uithoorn ze dan ook te recht op den ligger heeft gehandhaafd;

dat Gedeputeerde Staten voorts ten aanzien van het subsidiair verzoek van reclamanten hebben overwogen, dat ingevolge art. 2, sub 5e, van het reglement op de wegen in Noordholland op den ligger vermeld behooren te worden de tot den weg behoorende kunst-

werken, onder welke hekken en afsluitboomen gerekend worden te behooren; dat de motiveering in de hierop betrekking hebbende raadsbesluiten, dat bedoelde kunstwerken daar ten onrechte geplaatst zijn, ter zake niet kan afdoen, wijl de ligger geen beeld behoort te zijn van den weg, zooals die rechtens zou dienen te zijn, maar zooals die in werkelijkheid is; dat mitsdien dit bezwaar gegrond is te achten en derhalve alsnog op den ligger vermeld behooren te worden: twee houten hekpalen en drie houten scheidingshekken, staande dwars op het Zijdveld, en twee houten hekken benevens een afsluitboom met slot dwars op den Achtersten Thamerdijk; dat het niet wenschelijk is om, gelijk door den Raad der gemeente Uithoorn is geschied, in kolom 9 in den ligger betreffende het Zijdveld de namen der tegenwoordige eigenaren van perceelen te vermelden, en het voldoende is die perceelen zelf in hunne kadastrale aanduiding aan te geven, daar anders bij iederen eigendomsovergang tot eene wijziging van den ligger zoude moeten worden overgegaan; dat op de schetskaart van het Zijdveld verzuimd is melding te maken van de perceelsscheidingen en het nummer sectie B, n°. 2104, en het noodig is deze alsnog daarop te vermelden;

dat de Maatschappij tot Exploitatie en Administratie van onroerende goederen »Oud Thamen« van bovenvermeld besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij in hoofdzaak dezelfde bezwaren aanvoerende, welke door de Maatschappij bij Gedeputeerde Staten werden ingebracht tegen den ligger der wegen van de gemeente Uithoorn, zooals die voorloopig was vastgesteld door den Raad dier gemeente; voorts:

I. wijzende — ten bewijze dat het Zijdveld geen openbare weg is — op art. 2 van het Reglement, gevoegd bij het octrooi van 15 Februari 1792, wordende aldaar »het Zijdveld« onderscheiden van den »*gemeenen* weg, zijnde de weg langs den Amstel«; vervolgens

II. bewerende, dat, als Zijdveld en Achterste Thamerdijk wegen waren gebleven, »de generale voorschriften voor den aanleg van den ringdijk alleen hadden kunnen worden toegepast, voor zooveel betreft den dijk achter de huiserven van het dorp, doch overigens geen toepassing hadden kunnen vinden«; en ten slotte

III. verklarende, dat het onaannemelijk is, dat een weg niet over de kruin van een dijk, doch over diens berm zou loopen, terwijl appellante besluit met ons te verzoeken den door Gedeputeerde Staten van Noordholland bij besluit van 12 Maart 1902, n°. 93, vastgestelden ligger der wegen van de Gemeente Uithoorn zoodanig te wijzigen, dat »het Zijdveld« (n°. 2) en de Achterste Thamerdijk (n°. 3) in dien ligger niet worden vermeld, subsidiair dat, bij handhaving van

den Achtersten Thamerdijk, (n°. 3) op dien ligger, daarin dan alsnog worde vermeld, dat de Achterste Thamerdijk uitsluitend door de ingelanden van den Thamerbinnenpolder wordt bereden en deze niet is een voor het algemeen verkeer openstaande weg, doch slechts een voor het algemeen verkeer openstaand voetpad, en voorts dat in elk der kolommen 9 en 10 de woorden: «Van de hekken en van den afsluitboom de Thamerbinnenpolder» worden vervangen door de woorden: «Van de hekken en van den afsluitboom de eigenaar van het perceel n°. 2039, sectie B»;

Overwegende, dat het vaststaat, dat de wegen in geschil, loopende over «het Zijdveld» en over den «Achtersten Thamerdijk» van oudsher openbare wegen waren, toen de Staten van den Lande van Utrecht op 15 Februari 1792 «Octroy» verleenden «voor die van Thamen om de polder van Thamen binnendijks te mogen droogmaken»;

dat nu wel door appellante wordt aangevoerd dat, ten gevolge van dat octrooi en het daarbij behoorend «Reglement tot het bedijken en droogmaken der polder van Thamen binnendijks», bedoelde twee wegen aan het publiek verkeer zouden zijn onttrokken, in zoover zij zouden zijn opgeheven en vervallen door afstand aan de geoctrooieerden, om daarvan gebruik te maken bij den aanleg van den ringdijk, welke ringdijk — particulier eigendom — niet bezwaard zou zijn met den last van openbaren weg en uitsluitend als waterkeering zou dienst doen, doch dat integendeel uit art. 3 van voorzegd reglement blijkt, dat het de bedoeling was die wegen — als zoodanig worden zij uitdrukkelijk in dit artikel vermeld — wel verre van ze op te heffen, zelfs niet tijdelijk voor het verkeer onbruikbaar te maken, en ook voor den vervolge te behouden, waar bepaald werd, dat terwijl «generalijk een Roede zal moeten blijven tot Buitenbarm of voorgrond» in tegenstelling daarmede «langs het Zijdveld en langs den Agtersten dijk», «de beide evengenoemde wegen ter breedte van twee roeden voor buitenbarm des dijks word gehouden», in verband waarmede dan ook bij datzelfde artikel werd bepaald dat, waar «de vaste gronden over welke den Ringdijk zal komen te strekken», «ter breedte van zeven Roeden eerst» zullen «moeten worden verveend», «langs het Zijdveld en langs den Agtersten dijk», «maar vijf Roeden verveening van de breedte des dijks kunnen plaats hebben»;

dat wijders de omstandigheid, dat de weg over den Achterdijk sedert het jaar 1853 niet meer openstaat voor het algemeen verkeer in zooverre hij sedert dat jaar door Dijkgraaf en Heemraden van den Amstel en Nieuwer-Amstel met goedvinden der ingelanden van den Thamerbinnenpolder — aan wie tevens persoonlijk het recht van

doortocht werd verzekerd — door een boom is afgesloten, zoodat hij door het publiek dan ook niet is gebruikt, het karakter van openbaarheid aan dien weg niet kan ontnemen, overmits dat karakter niet tengevolge van eene eigenmachtige handeling, als het afsluiten van een voor den publieken dienst bestemden weg, gepaard aan niet-gebruik van de zijde van het publiek, gedurende hoe langen tijd ook, verloren kan gaan;

dat evenmin veranderde omstandigheden als het feit dat een in 1895 voor het openbaar verkeer, ook met voertuigen, opengestelde, nieuw aangelegde weg van Uithoorn naar Kudelstaart — een militaire weg — op genoegzame wijze in de behoeften van het publiek voorziet en de weg over het Zijdveld overbodig maakt, aan het karakter van openbaarheid van den weg afbreuk kan doen;

dat toch aan een tot den publieken dienst bestemden weg het publiekrechtelijk karakter alleen kan worden ontnomen door eene uitdrukkelijke beschikking van het daartoe bevoegd gezag en geenszins enkel door veranderde bestemming of gebruik zoodanige weg als openbare weg rechtens ophoudt te bestaan;

dat eene beschikking als bovenbedoeld in casu niet is genomen en in den door Gedeputeerde Staten in hun besluit van 12 Maart 1902, n°. 93, vastgestelden ligger der wegen van de gemeente Uithoorn „het Zijdveld", (n°. 2) en „de Achterste Thamerdijk", (n°. 3), mitsdien te recht zijn vermeld;

Overwegende wijders, wat betreft appellante's subsidiair verzoek:

a. dat, bij handhaving van den Achtersten Thamerdijk, (n°. 3) op den ligger, daarin dan alsnog worde vermeld, dat die dijk uitsluitend door de ingelanden van den Thamerbinnenpolder wordt bereden en deze niet is een voor het algemeen verkeer openstaande weg, doch slechts een voor het algemeen verkeer openstaand voetpad; dat dit verzoek niet voor inwilliging vatbaar is, waar blijkens het vorenstaande — wat ook thans feitelijk de toestand moge zijn — door geene beschikking van het daartoe bevoegd gezag het karakter van openbaren rijweg aan dien dijk is ontnomen; dat met het karakter van openbaarheid niet in strijd is de plaatsing van draaibare hekken — benoodigd voor de beweiding — doch wel een afsluitboom met slot;

b. dat in elk der kolommen 9 en 10 van den ligger de woorden: „Van de hekken en van den afsluitboom de Thamerbinnenpolder" worden vervangen door de woorden: „van de hekken en van den afsluitboom de eigenaar van perceel n°. 2039, sectie B"; dat voor inwilliging hiervan alleszins grond bestaat, overmits uit een door het bestuur van den Thamerbinnenpolder aan de Afdeeling van den Raad

van State voor de geschillen van bestuur d.d. Juni 1902 toegezonden verklaring blijkt, dat die polder niet is eigenaar en niet is onderhoudsplichtige van bedoelde hekken en afsluitboom, en dat het aan dat bestuur bekend is dat die kunstwerken eigendom zijn van, en onderhouden worden door de eigenares van den Achtersten Thamerdijk, zijnde appellante;

Gezien het Reglement op de wegen in de provincie Noordholland;

hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving overigens van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 12 Maart 1902, n°. 93, te bepalen dat sub 1° *c.* van dat besluit de woorden »Achtervolgend op het begin van den weg en op 1529,20 M. uit het beginpunt bevinden zich dwars over den weg een draaibaar houten afsluithek met houten vleugels, waarin een houten klaphekje voor voetgangers;

»op 1532,60 M. uit het beginpunt staat dwars over den weg een houten afsluitboom met slot en houten vleugels, waarin een klap poortje voor voetgangers«; zullen vervangen worden door:

»Achtervolgend op het begin van den weg, op 1529,20 M. en op 1532.60 M. uit het beginpunt bevinden zich dwars over den weg een draaibaar houten afsluithek met houten vleugels, waarin een houten klaphekje of klappoortje voor voetgangers«; en wijders de woorden: »de Thamerbinnenpolder« zullen vervangen worden door: »de eigenaar van perceel n°. 2039, sectie B«.

Onze Minister enz.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid kon zich met de eerste der voorgedragen wijzigingen niet vereenigen, en voerde daartoe het navolgende aan:

De overweging aangaande het subsidiair verzoek van appellante houdt aan het slot van punt *a* in, dat plaatsing van draaibare hekken niet — doch van een afsluitboom met slot wèl in strijd is met het openbaar karakter van den Achtersten Thamerdijk; op grond hiervan wordt uitgemaakt, dat ten aanzien van dezen weg, in stede van de door Gedeputeerde Staten sub 1°. *c* van hun besluit gedane invoeging van *twee draaibare houten afsluithekken* met bijbehooren en van *een houten afsluitboom met slot* enz., staande respectievelijk op het begin, op 1529.20 M. en op 1532,60 M. uit het begin van den weg, in den ligger behoort te worden vermeld *een draaibaar afsluithek* op *elk* der drie genoemde punten. Bijgevolg zoude, altijd naar den ligger, op het laatstgenoemde punt niet de aldaar inderdaad aanwezige afsluitboom met slot, doch een draaihek moeten worden aangetroffen.

Deze wijziging komt reeds op zich zelf minder aannemelijk voor.

De ligger behoort, gelijk in het besluit van Gedeputeerde Staten te recht is aangevoerd, een beeld te zijn van den weg, zooals deze in werkelijkheid is, en mag nimmer het bestaan van eenig niet-aanwezig object fingeeren.

Intusschen bestaat tegen de stelling, welke grondslag is van de wijziging, n.l. dat de plaatsing van een afsluitboom met slot strijdt met de openbaarheid van een weg, bij mij evenzeer bezwaar. Tegenover de meening der Afdeeling kan bijv. in herinnering worden gebracht, dat vele wegen ter verzekering van tolheffing voortdurend of tijdens een deel van elk etmaal door een boom met slot zijn versperd, en verder, dat dit afsluitingsmiddel hier en daar op wegen loopende over een dijkskruin, of wel bij dooiweder wordt gebezigd, welk een en ander de openbaarheid der betrokken wegen volkomen ongerept laat. Is alzoo bedoelde stelling in hare algemeenheid voor tegenspraak vatbaar, in het onderhavig geval is zij te minder aannemelijk, wijl vaststaat, dat de Achterste Thamerdijk, behalve dan als rijweg voor de ingelanden, voor het algemeen verkeer van voetgangers altijd open is gebleven, en alleen reeds hierom — in het Noordhollandsch reglement worden blijkens art. 1 onder wegen ook voetpaden verstaan — zijn karakter als openbare weg nimmer heeft verloren.

Het bestreden deel der aangehaalde overweging behoort mitsdien te vervallen en alleen de tweede der voorgedragen wijzigingen te worden aanvaard.

In verband hiermede komt het gewenscht voor ook de op drie na laatste der overwegingen betreffende het primair verzoek van appellante eenigszins te wijzigen. Hier wordt appellante's beroep op de plaatsing van den afsluitboom in 1853 gewraakt o. m. met de verklaring, dat dit eene eigenmachtige handeling geweest is. Deze bewering had m. i. niet ongestaafd mogen blijven, doch een onderzoek dienaangaande kan ter zijde worden gelaten, nu blijkens het boven opgemerkte reeds uit anderen hoofde vaststaat, dat de openbaarheid van den weg door bedoelde handeling niet is gedeerd. De overweging is hiermede in overeenstemming te brengen.

Met het aangevoerde is rekening gehouden in het ontwerp-besluit, hetwelk Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

KON. BESLUIT *van* 3 *Februari* 1903, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 18 *November* 1902, *nos.* 11 *en* 12, *tot overdracht in beheer en onderhoud onderscheidenlijk aan de gemeente Uithuizen van de provinciale werken aan de haven aldaar, en aan de gemeente Grijpskerk van het in die gemeente gelegen gedeelte van den provincialen weg door het dorp Kommerzijl.*

Een besluit der Staten van 17 November 1903, n°. 4, tot wijziging van hun besluit van 18 November 1902, n°. 11 is bekrachtigd bij Kon. besluit van 28 December 1903, n°. 64.

KON. BESLUIT *van* 3 *Februari* 1903, *n°.* 34, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 18 *November* 1902:

n°. 20, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Verbetering, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 2 *October* 1896, *n°.* 32;

n°. 21*A*, *tot wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Oude Geut, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 22 *Januari* 1900, *n°.* 49;

n°. 21*B*, *tot wijziging van het besluit tot oprichting van het waterschap de Hoogte, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 20 *Januari* 1889, *n°.* 18, *en*

n°. 22, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Helpman, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *Augustus* 1862, *n°.* 50 *en* 9 *Januari* 1868, *n°.* 58.

Zie Prov. bladen nos. 15, 16, 17 en 18.

KON. BESLUIT *van* 4 *Februari* 1903, *n°.* 52, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Havelte en Meppel, ingevolge de wet van* 9 *Mei* 1902 (*Staatsblad n°.* 55) *te onteigenen voor de verbetering van de Oude Vaart en de Noksloot.*

KON. BESLUIT *van* 6 *Februari* 1903, *n°.* 46, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Utrecht van* 17 *November* 1902:

a. tot intrekking van het reglement op den aanleg en het gebruik van tramwegen, met openbare rijwegen gemeenliggende of die kruisende, in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 31 *Januari* 1883, *n°.* 3 *en* 2 *December* 1884, *n°.* 27, *en*

b. tot wijziging van het reglement op het onderhoud en gebruik der wegen in diezelfde provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 *November* 1853, *n°.* 95, 5 *December* 1857, *n°.* 86 *en* 8 *September* 1896, *n°.* 40.

Voor het besluit sub *a* zie men het Prov. blad n°. 32.
De wijziging sub *b* luidt als volgt:

De Staten der provincie Utrecht,

Gezien het reglement op het onderhoud en gebruik der wegen in de provincie Utrecht, vastgesteld bij hun besluit van 8 November 1853, goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 November 1853, n°. 95, en afgekondigd in het Prov. blad van 1853, n°. 102, gewijzigd bij hunne besluiten van 18 November 1857 en van 18 Juli 1896, respectievelijk goedgekeurd bij de Kon. besluiten van 5 December 1857, n°. 86, en van 8 September 1896, n°. 40, en afgekondigd in het Prov. blad van 1857, n°. 88, en van 1896, n°. 88;

Gezien de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118) en het Kon. besluit van 31 Juli 1902 (Staatsblad n°. 162);

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten;

Gelet op hun besluit van heden tot intrekking van het reglement op den aanleg en het gebruik van tramwegen, met openbare rijwegen gemeenliggende of die kruisende, in de provincie Utrecht;

Gelet op art. 134 der Grondwet, de artt. 137 en 140 der Provinciale Wet, en de artt. 1 en 3 der wet van 25 Mei 1880 (Staatsblad n°. 86), gelijk die gewijzigd zijn respectievelijk bij de artt. 23 en 27 der wet van 15 April 1886 (Staatsblad n°. 64);

Besluiten:

I. Achter artikel 39*bis* van het reglement op het onderhoud en gebruik der wegen in de provincie Utrecht een nieuw artikel 39*ter* te voegen, luidende als volgt:

»Het is verboden in de provinciale wegen of in de bermen daarvan, »zonder vergunning van Gedeputeerde Staten en zonder te voldoen »aan de aan die vergunning verbonden voorwaarden, spoorstaven ter

»exploitatie van een spoor- of tramweg aan te leggen of te hebben; — »alles onverminderd de verplichting tot inachtneming der bestaande »voorschriften voor de groote Rijkswegen der 2de Klasse«.

II. In artikel 80*bis* na artikel 39*bis* in te voegen:

»en van artikel 39*ter*«.

KON. BESLUIT *van* 11 *Februari* 1903, *n°.* 30, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 18 *November* 1902, *n°.* 16, *tot wijziging van het reglement houdende algemeene bepalingen voor de waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *October* 1896, *n°.* 34 *en* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 35.

Deze wijziging luidt als volgt:

De Staten der provincie Groningen,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten, dd. 10 October 1902, n°. 46, 1e afd, tot wijziging van het reglement houdende algemeene bepalingen voor de waterschappen in de provincie Groningen (Prov. bladen n°. 63 van 1896 en n°. 52 van 1898);

Gelet op art. 190 der Grondwet en art. 138 der Provinciale wet;

Besluiten,

behoudens Koninklijke goedkeuring, genoemd reglement te wijzigen als volgt:

1°. De vijfde alinea van art. 1 wordt gelezen als volgt:

De verplichting van onderhoud rust

a. bij hen die bij de invoering van dit reglement daarmede belast zijn, tenzij zij kunnen aantoonen dat die verplichting ten onrechte ten hunnen laste is gebracht;

b. bij hen die ingevolge het reglement van het waterschap of bij overdracht, erfopvolging, verbintenis of overeenkomst daarmede belast zijn of worden.

2°. Van de derde alinea van art. 2 vervallen de slotwoorden: »voor zoover deze in het Rijk in Europa wonen of aldaar een bekend vertegenwoordiger hebben.«

3°. De elfde alinea van art. 2 vervalt.

4°. Aan art. 2 wordt als laatste alinea het volgende toegevoegd:

De in dit artikel bedoelde kennisgevingen geschieden aan de belanghebbende personen voor zoover dezen binnen het Rijk in Europa eene bekende woonplaats of een bekenden vertegenwoordiger hebben, door bezorging aan die woonplaats of dien vertegenwoordiger en indien zulks niet het geval is door toezending aan den Burgemeester

der gemeente of van eene der gemeenten waaronder het waterschap geheel of gedeeltelijk is gelegen, welke ambtenaar die kennisgevingen, voor gezien geteekend, zoo mogelijk aan de belanghebbenden doet toekomen.

5°. In art. 3 wordt in plaats van art. 2, alinea 13, gelezen art. 2, alinea 12.

6°. De eerste alinea van art. 4 wordt gelezen als volgt:

„Indien Gedeputeerde Staten het noodig oordeelen, dat de ingezonden ligger hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk opnieuw ter inzage wordt nedergelegd, kunnen zij deze nederlegging bevelen en deswege nadere voorschriften geven."

7°. In den voorlaatsten regel van art. 6 worden de woorden *de artt.* 1 *en* 2 vervangen door *de bepalingen van artt.* 1 *en* 2 *en art.* 4, *alinea* 1.

8°. De vijfde alinea van art. 7 vervalt.

9°. In de voorlaatste alinea van art. 8 worden de woorden *de artt.* 1 *en* 2 vervangen door *de artt.* 1 *en* 2 *en art.* 4, *alinea* 1.

10°. In art. 11, alinea 4, worden de woorden *van artt.* 1 *en* 2 vervangen door *van artt.* 1 *en* 2 *en art.* 4, *alinea* 1.

11°. De §§ 2, 3, 4, 5 en 6 worden vervangen door de navolgende §§ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 9.

§ 2. *Van de waterschapsliggers en de kohieren van omslag.*

Art. 12. In alle waterschappen wordt van al de gronden tot het waterschap behoorende een ligger opgemaakt en bijgehouden, naar de voorschriften in ieder reglement te geven.

13. Uit den ligger wordt telken jare een kohier van omslag opgemaakt, bevattende de namen van de ingelanden en ieders aandeel in de te heffen waterschapslasten.

14. Ten kohiere wordt gebracht hij ten wiens name de perceelen op den ligger vermeld staan, met dien verstande, dat bij gemeenschappelijk bezit de rechthebbende die in den ligger het eerst of alleen genoemd wordt, alleen wordt aangeslagen en voor den aanslag aansprakelijk is, behoudens diens recht van verhaal op zijne mederechthebbenden.

15. Het kohier van den omslag bepaalt den termijn of de termijnen binnen welken de aanslagen moeten worden voldaan. De aangeslagenen zijn bevoegd de betaling te doen geschieden door middel van postwissel, aangeteekenden brief of andere bij de administratie der posterijen gangbare middelen van geldverzending, onverminderd de verplichting van den Ontvanger tot opvolging der voorschriften omtrent

de inning der waterschapslasten bij het reglement van het waterschap of bij instructie vastgesteld.

16. Wordt het verschuldigde niet binnen den gestelden en in het aanslagbiljet uitgedrukten termijn betaald, dan zendt de ambtenaar, aan wien de invordering is opgedragen, aan den in gebreke gebleven eene schriftelijke waarschuwing om het verschuldigde binnen een naderen termijn, welke op niet minder dan veertien dagen mag worden gesteld, te voldoen.

De waarschuwing vermeldt de oorzaak en het bedrag der schuld; den titel waarop de vordering gegrond is; voorts de plaats waar de betaling moet geschieden.

Zij wordt hem, aan wien zij is gericht, aan zijne woonplaats uitgereikt of bij aangeteekenden brief toegezonden.

17. Zoo de betaling binnen dien naderen termijn niet volgt, doet de ambtenaar aan wien de invordering is opgedragen, den in gebreke gebleven door een beambte van het waterschap, door het bestuur daartoe aan te wijzen, of door een deurwaarder sommeeren om binnen een termijn, die op niet minder dan acht vrije dagen mag worden gesteld, het verschuldigde te voldoen.

Op die sommatie is het tweede lid van het vorige artikel toepasselijk; zij wordt uitgebracht op de wijze voor dagvaardingen in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bepaald.

18. De waarschuwing en de sommatie in de beide vorige artikelen bedoeld, zijn vrij van zegel en van de formaliteit van registratie.

19. Indien op de sommatie geene betaling volgt, maakt de ambtenaar met de invordering belast, een dwangbevel op en biedt het den Voorzitter van het bestuur van het waterschap aan om door dezen uitvoerbaar te worden verklaard. Op dat dwangbevel is het tweede lid van art. 16 toepasselijk.

Daarenboven moeten daarop vermeld worden de dagteekeningen der waarschuwing en der sommatie.

20. De kosten van uitreiking der waarschuwing en sommatie bedoeld bij artt. 16 en 17, zoomede de kosten van beteekening van het dwangbevel en verdere kosten van parate executie komen, tenzij na verzet tegen het dwangbevel bij rechterlijk gewijsde wordt beslist, dat de omslag niet of niet geheel verschuldigd is, ten laste van den in gebreke gebleven en worden van wege het waterschapsbestuur door den daartoe aangewezen beambte ingevorderd.

Indien de waarschuwing en sommatie door een beambte van het waterschap worden uitgereikt, is aan het waterschap voor elke waarschuwing 10 cent en voor elke sommatie 50 cent verschuldigd; zullende die verschuldigdheid op de uit te reiken stukken worden vermeld.

Deze kosten komen, nadat zij ingevorderd zijn, ten bate van den beambte door wien de uitreiking is geschied.

21. Bepalingen in bijzondere waterschapsreglementen voorkomende, met de bepalingen dezer § in strijd, worden geacht vervallen te zijn.

§ 3. *Van het toezicht op het geldelijk beheer.*

22. Gedeputeerde Staten hebben het recht van de besturen der waterschappen alle inlichting en de overlegging van alle stukken en bescheiden te vorderen, die naar hun oordeel voor de uitoefening van het hun opgedragen toezicht vereischt worden.

Voor de toepassing van dit artikel en de volgende artikelen dezer § worden met waterschappen gelijk gesteld de zelfstandige of eigen administratie bezittende waterschapsonderdeelen.

23. De rekening en begrooting der waterschappen worden ingericht overeenkomstig de daarvoor door Gedeputeerde Staten vast te stellen modellen.

24. De rekening en begrooting van waterschappen voorzoover zij niet aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten zijn onderworpen, evenals de besluiten tot het doen van uitgaven buiten en tot het afen overschrijven van posten op die begrooting, welke besluiten mede overeenkomstig de daarvoor door Gedeputeerde Staten vast te stellen modellen worden ingericht, worden telken jare vóór den 15 Juni aan Gedeputeerde Staten in afschrift medegedeeld.

25. Behalve de begrooting en rekening van de waterschappen bij welker reglementen dit voorgeschreven is, zijn aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen de begrooting en rekening van die waterschappen, bij welker reglementen dit niet voorgeschreven is, maar zulks door Gedeputeerde Staten bij een in het Provinciaal blad af te kondigen besluit wordt bepaald.

Ten aanzien van deze waterschappen wordt ook op de besluiten tot het doen van betalingen uit den post voor onvoorziene uitgaven en tot het af- en overschrijven van posten op de begrooting zoomede op het besluit houdende vaststelling van den te heffen omslag, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten gevorderd.

26. Met betrekking tot de begrooting, rekening en omslag der waterschappen, waarop de in het vorig artikel bedoelde maatregel wordt toegepast, gelden, in zooverre in afwijking van en met aanvulling van de desbetreffende in de voor die waterschappen vastgestelde reglementen voorkomende bepalingen, de volgende voorschriften:

1. Het dienstjaar van het waterschap begint met den eersten Mei en eindigt met den laatsten April

II. Jaarlijks in de eerste helft van de maand Maart ontwerpt het bestuur eene begrooting der behoeften en inkomsten voor het volgende dienstjaar, zoomede een ontwerp van den te heffen omslag.

De ontworpen begrooting en de omslag worden door het bestuur in eene vóór den 1 April te houden vergadering van de stembevoegde ingelanden overgelegd.

In die vergadering, waartoe de ingelanden minstens acht dagen bevorens worden opgeroepen, worden de ontwerpen van de begrooting en van den te heffen omslag gewijzigd of ongewijzigd vastgesteld en daarvan proces-verbaal opgemaakt.

Binnen drie dagen zendt de voorzitter van het bestuur, onder bijvoeging van het proces-verbaal, de vastgestelde begrooting en het kohier van den omslag in duplo aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring in.

Zoo noodig bevonden, stellen Gedeputeerde Staten onder wijziging de begrooting zoomede het kohier van omslag opnieuw vast.

Alvorens aan de besluiten tot af- en overschrijving van posten op de begrooting of tot betaling uit den post voor onvoorziene uitgaven goedkeuring te verleenen, kunnen Gedeputeerde Staten gelasten, dat de ingelanden ter zake worden gehoord.

III. Het bestuur doet jaarlijks in de maand Mei aan de stembevoegde ingelanden rekening en verantwoording over het laatst afgeloopen dienstjaar. Het voegt er bij de stukken, de ontvangsten en uitgaven stavende.

Tot het innemen van deze rekening worden de stembevoegde ingelanden opgeroepen minstens acht dagen bevorens.

In die vergadering wordt de rekening gewijzigd of ongewijzigd vastgesteld en daarvan proces-verbaal opgemaakt.

De Voorzitter van het bestuur zendt binnen drie dagen na die vaststelling, onder bijvoeging van het daarvan opgemaakt proces-verbaal en alle bijbehoorende stukken, de rekening in duplo ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten in.

27. Indien de begrooting voor eenig waterschap niet is vastgesteld of goedgekeurd vóór den aanvang van het dienstjaar, waarvoor zij moet dienen, kunnen Gedeputeerde Staten het bestuur machtigen die uitgaven te doen en die ontvangsten te innen, waartegen bij hen geen bezwaar bestaat.

28. Tot het aanleggen van nieuwe of het veranderen van bestaande werken van het waterschap wordt de toestemming van de stembevoegde ingelanden vereischt. Het bestuur besluit, na daartoe de toestemming van stembevoegde ingelanden te hebben bekomen en onder machtiging van Gedeputeerde Staten:

a. tot het vervreemden of bezwaren van onroerend goed aan het waterschap toebehoorende;

b. tot het sluiten van geldleeningen;

c. tot het geven van subsidie;

d. tot het aangaan eener dading;

e. tot het voeren van een rechtsgeding in eerste of verdere instantiën of het berusten in eene rechtsvordering of een vonnis, zijnde het verplicht en bevoegd om ook vóór deze toestemming en machtiging bekomen te hebben, alle conservatoire maatregelen, zoo in als buiten rechten, te nemen en al hetgeen te doen wat noodig is tot het voorkomen van verjaring en verlies van recht of bezit.

Het bestuur bepaalt de bestemming of wijze van belegging der gelden, welke het waterschap verkregen heeft door vervreemding van eigendommen, schenking of door overneming of aanvaarding van onderhoudslast of andere verplichtingen.

De daartoe strekkende besluiten behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Het in de vorige alinea's bepaalde geldt alleen voor zoover daaromtrent in de bijzondere waterschapsreglementen niet anders is voorzien.

29. De tot het aangaan eener geldleening afgegeven obligatiën of schuldbekentenissen moeten behalve door den Voorzitter en den Secretaris van het bestuur, mede onderteekend worden door een ingeland, geen lid van het bestuur zijnde, telkens daarvoor door de ingelanden aan te wijzen.

De aanwijzing van dien ingeland geschiedt in waterschappen, bij welker reglementen voor het aangaan van geldleeningen de toestemming van ingelanden niet voorgeschreven is, door het waterschapsgezag dat tot het aangaan van geldleeningen besluit.

30. Het bestuur is bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten met belanghebbenden — waaronder andere waterschapsbesturen en gemeentebesturen zijn begrepen — betreffende den waterstaat en de huishouding van het waterschap, het onderhoud van werken of gemeenschappelijke belangen.

De daartoe te nemen besluiten behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Voor zoover daaromtrent in de bijzondere waterschapsreglementen niets is bepaald, kunnen Gedeputeerde Staten, alvorens die goedkeuring te verleenen, bevelen dat daarover de ingelanden of indien een waterschap in onderdeelen is verdeeld, één of meer der onderdeelsbesturen worden gehoord.

§ 4. *Van het maken van verordeningen in het huishoudelijk belang der waterschappen.*

31. Voor zoover daartoe bij de bijzondere reglementen der waterschappen geen ander gezag is aangewezen, zijn tot maken van verordeningen in het huishoudelijk belang der waterschappen bevoegd:

a. in waterschappen die niet in onderdeelen zijn verdeeld, het bestuur met de ingelanden;

b. in waterschappen, die in onderdeelen verdeeld zijn, het hoofdbestuur.

Deze verordeningen mogen geen bepalingen inhouden omtrent punten waaromtrent bij eene wet, een algemeenen maatregel van bestuur, eene provinciale verordening of het reglement der instelling is voorzien.

§ 5. *Handhaving van politiebepalingen.*

32. Aan de besturen der waterschappen is opgedragen de handhaving der politiebepalingen vervat in dit reglement en in die der bijzondere reglementen hunner waterschappen.

De besturen der waterschappen kunnen met de krachtens die politie-bepalingen bekeurden in schikking treden.

In dat geval zijn de bepalingen van art. 15, tweede, derde en vierde lid, der wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139), van toepassing.

De besturen zijn bevoegd op kosten der overtreders te doen wegnemen, beletten, verrichten of in vorigen toestand herstellen, hetgeen in strijd met bedoelde politiebepalingen is of wordt gemaakt of gesteld, ondernomen, nagelaten, beschadigd of weggenomen.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, wordt van die bevoegdheid geen gebruik gemaakt, dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

§ 6. *Van vernietiging en schorsing van besluiten.*

33. De niet aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen verordeningen en besluiten van het bestuur van een waterschap (de verordeningen en besluiten van ingelanden en onderdeelsbesturen daaronder begrepen) kunnen door hen worden vernietigd en geschorst overeenkomstig de bepalingen van § 10 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur.

§ 7. *Van geschillen tusschen besturen, ingelanden en verschillende waterschappen onderling.*

34. Geschillen tusschen besturen, besturen en ingelanden, inge-

landen onderling, of verschillende waterschappen onderling, worden, voor zoover de berechting daarvan niet aan een ander gezag is opgedragen, door Gedeputeerde Staten beslist.

§ 8. *Van verplichtingen van ingelanden bij uitvoering van werken.*

35. Wanneer tot het uitvoeren van werken, hetzij in aanleg, hetzij in onderhoud, het betreden van iemands erven of gronden wordt noodig geacht, zijn de eigenaren en gebruikers verplicht dit te gedoogen.

Wanneer tot het uitvoeren van werken aan dijken, waterkeeringen, kanalen en wateringen grondspecie en bouwstoffen, desgevorderd in vervoermiddelen, over iemands erven of gronden moeten worden vervoerd, of daarop tijdelijk nedergelegd, zijn de eigenaren en gebruikers verplicht dit toe te laten.

De eigenaren en gebruikers van landerijen gelegen aan kanalen en wateringen, waarvan het onderhoud geschiedt door het waterschapsbestuur of door pandplichtigen onder toezicht van het waterschapsbestuur zijn verplicht op die landerijen de specie te ontvangen, die tot behoorlijk onderhoud uit die kanalen en wateringen bijlangs die landerijen, verwijderd wordt.

Alle voorwerpen, welke bij het zuiveren der kanalen en wateringen, ook die bij pandplichtigen in onderhoud, daaruit verwijderd worden, moeten zoodanig op den wal worden geplaatst, dat zij niet door hoogen waterstand in die wateringen worden teruggevoerd.

Onder eigenaren in de drie eerste alinea's van dit artikel bedoeld, zijn begrepen zij, die krachtens eigendom of eenig ander zakelijk recht het genot der erven of gronden hebben; onder gebruikers zijn de huurders mede begrepen.

Overtreding van de bepalingen van de eerste, tweede en derde alinea, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste vijfentwintig gulden, overtreding van de bepaling der vierde alinea met eene geldboete van ten hoogste tien gulden.

§ 9. *Van de wijze van bekendmaking.*

36. Voor zoover de bijzondere waterschapsreglementen daaromtrent geene andere voorschriften bevatten, zullen de bekendmakingen geschieden door publicatie in een door het bestuur aan te wijzen, in het betrokken arrondissement verschijnend dag-, nieuws- of advertentieblad.

KON. BESLUIT *van* 13 *Februari* 1903, *n°.* 36, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging en aanvulling van het plan van aanleg voor de vervening van het Emmercompascuum.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Oostinjer Rzn., Directeur der Naaml. Vennootschap »het Emmercompascuum« te Emmercompascuum (gemeente Emmen) tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 25 April 1902, n°. 20, tot wijziging en aanvulling van het plan van aanleg voor de vervening van genoemd compascuum;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 14 Jan. 1903, n°. 342;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 10 Febr. 1903, n°. 231, afd. Wat. A.;

Overwegende dat J. Oostinjer Rzn. in zijne bovengenoemde hoedanigheid bij adres van 11 Mei 1901 tot Ged. Staten van Drenthe het verzoek heeft gericht, de concessie tot vervening aan »het Emmercompascuum« verleend, op enkele punten te wijzigen en aan te vullen;

dat Ged. Staten bij besluit van 25 April 1902, n°. 20, aan dat verzoek hebben gevolg gegeven, en »willende voormelde wijziging en aanvulling tevens dienstbaar maken om eenige kleine omissies, in voormeld plan opgemerkt, te herstellen«, daarbij o. m. bepaald: *h.* Aan het slot van de rubriek »aanleg en onderhoud«, volgende op de alinea aanvangende met de woorden »Van de wegen op de aangelegen plaatsen«, wordt aan deze rubriek toegevoegd eene nieuwe alinea van den volgenden inhoud: »Alle werken van dit plan van »aanleg, zooals dit door de bevoegde macht aangevuld en gewijzigd »is of in de toekomst aangevuld of gewijzigd mocht worden, zijn voor »openbaar gebruik bestemd«;

dat de verzoeker van genoemd besluit bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat hij ernstig bezwaar heeft tegen de medegedeelde (door hem niet gevraagde) bepaling, die eene nieuwigheid behelst, welke voor den concessionaris zeer bezwarend kan zijn, en dat het zeer zeker met alle recht en billijkheid in strijd is, eene reeds bestaande concessie met eene dusdanige bepaling aan te vullen; dat deze aanvulling bovendien appellant in het dilemma brengt, te handelen in strijd met de overeenkomst bij akte van 20 Febr. 1875 met de gemeente Groningen gesloten; dat appellant om deze redenen bezwaar heeft tegen de bepaling sub *h* in het besluit van Ged. Staten, voor zoover die algemeen luidt en op *alle* werken betrekking heeft, maar dat hij — behoudens de bezwaren wegens bovenvermelde contractueele verplichtingen — zou kunnen medegaan met het voorschrift

van openbaar gebruik, voor zoover het betreft de kanalen in het plan van aanleg genoemd A—B—C—K, B—D en E—F, en daarlangs loopende wegen, mits dan ook aan de aangrenzende verveningen de verplichting wordt opgelegd om de aan deze kanalen en wegen aansluitende kanalen en wegen voor openbaar gebruik te bestemmen; op welke gronden appellant Ons verzoekt, het besluit van Ged. Staten, voor zooveel het bepaalde sub *h* betreft, te vernietigen;

Overwegende dat bij art. 5 j°. art. 7 van het Reglement op de verveningen in de provincie Drenthe, aan Ged. Staten in zekere gevallen de bevoegdheid is verzekerd, om in de bepalingen eener reeds verleende vergunning tot vervening of in het daartoe behoorende plan van aanleg, wijzigingen of toevoegingen aan te brengen;

dat volgens hetgeen bij eerstgenoemd artikel is voorgeschreven, die bevoegdheid aan Ged. Staten onder meer toekomt, hetzij «ter voorziening in den aanleg van algemeene verkeerswegen te land en te water», hetzij «tot herstel van abuizen en omissies, die na het verleenen der vergunning daarin, alsmede in de daarvan afgegeven expedities, mochten ontdekt zijn», hetzij «op verzoek van den houder der vergunning», hetzij «om te zorgen dat de gronden na de vervening aan de cultuur ten goede komen»;

dat, waar op elk der zooeven aangehaalde, onder letters *b*, *e*, *g* en *h* in voornoemd art. 5 voorkomende bepalingen, Ged. Staten zich hebben beroepen tot rechtvaardiging van hunne door appellant bestreden toevoeging, aan het slot der in het Plan van Aanleg nopens «aanleg en onderhoud» opgenomen voorschriften, hier alzoo in de eerste plaats dient te worden onderzocht, of Ged. Staten met die toevoeging de grenzen hebben overschreden, door evengenoemde bepalingen aan hunne bevoegdheid tot concessie-wijziging bij het Drentsche verveningsreglement gesteld;

dat de vraag, wat betreft het aldaar bepaalde onder de letters *e* en *g* bevestigend behoort te worden beantwoord, aangezien in deze vaststaat, dat voormelde toevoeging niet door den houder der vergunning — de tegenwoordige appellant — is verzocht, en evenmin strekte tot herstel eener vergissing of onvolledigheid, welke ten gevolge van eenig bij het opstellen der vergunning gepleegd verzuim, tegen de blijkbare bedoeling, in het plan van aanleg voorkwam;

dat zij echter ten opzichte van het bepaalde onder letters *b* en *h* ontkennend moet worden beantwoord, vermits geenszins kan worden in twijfel getrokken dat door bedoelde toevoeging niet alleen aan de afgeveende gronden steeds een onbelemmerde aan- en afvoer der daarvoor bestemde meststoffen en daarvan afkomstige landbouwproducten zal zijn verzekerd, maar ook het algemeen verkeer te land en te water

over het geheele aan appellant ter vergunning uitgegeven terrein, in het openbaar belang ten zeerste zal worden gebaat;

dat Ged. Staten, wat dit laatste betreft, nu wel is waar volgens de letter van het in art. 5, 1°., onder letter *b* gestelde voorschrift, slechts tot het wijzigen eener vergunning kunnen besluiten, indien hun dit noodig of wenschelijk voorkomt, »ter voorziening *in den aanleg* van algemeene verkeerswegen«, doch dat als de kennelijke zin en bedoeling van dit voorschrift daaruit voorzeker óók mag worden afgeleid, dat, wanneer sommige van die wegen wel reeds bestaan, doch alleen als particuliere, maar niet als openbare wegen mochten zijn aangelegd, Ged. Staten van hunne aldus omschreven bevoegdheid evenzeer kunnen gebruik maken, om die wegen voortaan als ten openbaren dienste bestemd te verklaren;

dat, waar op bovenstaande gronden de bevoegdheid van Ged. Staten tot aanvulling der aan appellant toebehoorende vervenings-vergunning, met eenige bepalingen, strekkende tot bevordering van het openbaar verkeer en de cultuur, over het algemeen niet kan worden ontkend, in de tweede plaats hier door Ons dient te worden onderzocht, of Ged. Staten, bij hun bestreden besluit, van die bevoegdheid wellicht een onredelijk gebruik hebben gemaakt;

dat echter ook die vraag ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch meergemelde, door appellant bestreden toevoeging, geene andere strekking heeft, dan om ook in de onderhavige uit het jaar 1879 dagteekenende vervenings-vergunning eene bepaling op te nemen, die — al zij het ook van eenigszins geringeren omvang — bij het verleenen van vergunning, zoowel door het vroegere als door het tegenwoordige bevoegd gezag, in de laatste tien jaren geregeld is voorgeschreven;

dat door die toevoeging alzoo inderdaad slechts uitvoering werd gegeven aan de hoofdgedachte, welke in het bepaalde bij art. 5, 1°., van het Drentsche verveningsreglement is vervat en voornamelijk ten doel heeft, aan Ged. Staten de bevoegdheid toe te kennen om de onderscheidene bepalingen, tot bevordering of bescherming der bij de vervening betrokken openbare belangen, in vroegere vergunningen voorkomende, zooveel mogelijk in overeenstemming te brengen met de gewijzigde inzichten, welke Ged. Staten, te rade gaande met de sedert opgedane ervaring, daaromtrent later mochten zijn toegedaan: dat, onafhankelijk van al het bovenstaande, door appellant tegen de in het bestreden besluit onder letter *h* aan het plan van aanleg toegevoegde slotalinea eindelijk nog als bezwaar is aangevoerd, dat deze toevoeging hem in strijd zoude brengen met de overeenkomst, door hem op 20 Febr. 1875 met de gemeente Groningen gesloten

dat echter als vaststaande mag worden aangenomen, dat het College van Ged. Staten, naar de wet en de provinciale verordening uitoefenende de macht om eene verleende vergunning tot vervening of het daartoe behoorend plan van aanleg te wijzigen, bij het vervullen van deze publiekrechtelijke taak niet kan worden aan banden gelegd door eene overeenkomst, krachtens het burgerlijk recht gesloten tusschen een vervener en eenen anderen belanghebbende;

dat toch dergelijke overeenkomsten alleen van kracht zijn tusschen degenen, die haar hebben aangegaan;

dat derhalve ook dit door appellant aangevoerd bezwaar tegen het bestreden besluit niet gegrond moet worden geacht;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) en het reglement op de verveningen in de provincie Drenthe (Prov. blad van 1900, n°. 32);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

KON. BESLUIT *van* 16 *Februari* 1903, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 18 *November* 1902, *n°.* 19, *tot wijziging van de grensomschrijving van- en het reglement voor het waterschap de Hooilandspolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *November* 1898, *n°.* 26 *en* 31 *Januari* 1901, *n°.* 41.

Zie Prov. blad n°. 22.

KON. BESLUIT *van* 6 *Maart* 1903, *n°.* 14, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake eene vergunning tot vervening in het Klazinaveen en in de waterschappen Barger-Oosterveen en Barger-Compascuum.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de firma W. A. Scholten, te Groningen, tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 18 Oct. 1901, n°. 48, in zake eene vergunning tot vervening in het Klazinaveen en in de waterschappen Barger-Oosterveen en Barger-Compascuum;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 2 April 1902, n°. 41;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 3 Maart 1903, La. L, afd. Wat.;

Overwegende dat de firma W. A. Scholten bij adres van 4 Sept. 1901 aan Ged. Staten van Drenthe heeft te kennen gegeven, o. a.:

ten 5de, dat zij de wijk tusschen de perceelen Sectie S n°. 576—577 in 't Barger Oosterveen van uit den westelijken tak van Hoofdwijk A wenscht op te splitten over eene breedte van 40 M., van welke de Bolster tot volle diepte uitgegraven tot strooiselturf;

ten 6de, de geprojecteerde wijk H in 't achterste blok in 't Barger-Oosterveen door haar perceel plaats n°. 401, kad. bekend Sectie S n°. 1164, eveneens op te splitten als sub 5, met mond voor de wijk tusschen plaats n°. 401—402;

ten 7de, de geprojecteerde wijk in 't derde blok Barger-Oosterveen, op 300 M. afstand parallel loopende met de verlengde Hoogeveensche vaart door hare perceelen plaats 188, 187, 186, 185, kad. Sectie S, 261, 260, 257 en 256, evenals sub 5 en 6;

ten 8ste, de geprojecteerde Cato's-vaart van uit de Willem-Albertsvaart in 't Klazinaveen, vroeger Smeulveen, en de Willem-Albertsvaarts zelve successievelijk op te splitten over een onbeperkt aantal meters, ook in volgende jaren over ten minste 45 M. breedte, evenals sub 5—6—7 wordt gewenscht;

dat Ged. Staten bij besluit van 18 Oct. 1901, n°. 48, de vergunning hebben verleend onder eenige daarbij gestelde voorwaarden;

dat genoemde firma bij een aan Ons gericht adres, ingevolge de wet van 13 Juli 1895 (Stbld. n°. 113) verzoekt, voormeld besluit te vernietigen, voor zooveel betreft de genomen beschikking ten aanzien der sub 5, 6, 7 en 8 van haar adres van 4 Sept. 1901 bedoelde punten, en haar alsnog te vergunnen de bij bedoeld adres sub 5, 6, 7 en 8 voornoemd gevraagde breedten te mogen vervenen op de aldaar voorgestelde wijze;

Overwegende dat allereerst is te onderzoeken, of appellante ontvankelijk is in haar, ingevolge gemelde wet van 13 Juli 1895 ingesteld beroep;

Overwegende daaromtrent, dat bij Koninklijk besluit van 1 Sept. 1890, n°. 25, en bij besluit van Ged. Staten van Drenthe van 27 Maart 1896, n°. 40, vergunning is verleend tot vervening van het Barger-Oosterveen en het Klazinaveen, zoodat voor ieder van die geheele veenvlakten eene concessie tot vervening bestaat, welke concessie door Ged. Staten bij hunne besluiten van 17 Jan. 1901 n°. Een U en n°. Een V, zijn aangevuld of gewijzigd;

dat bij deze besluiten aan ieder van die concessies eene gelijkluidende voorwaarde onder letter *g* is verbonden, luidende: „In eenig „jaar mogen de bovenste veenlagen, bestaande uit bonkaarde en „grauwveen, voor zoover van deze specie aanwezig is boven de hoe„veelheid, die volgens voormeld art. 8 van het Reglement op de ver„veningen in de provincie Drenthe — Provinciaal Blad n°. 32 van

»1900, moet achterblijven, worden verveend alleen ter plaatse, waar »ook het onderliggende veen wordt verveend, tenzij van Ged. Staten »vergunning gevraagd en verkregen is om ook op andere plaatsen »die specie te vervenen en met inachtneming van de voorwaarden, »bij die vergunning gesteld«;

dat de concessionaris tegen evengemelde aanvullingsbesluiten niet in beroep is gekomen en dat het thans door appellante bestreden besluit is een toepassing van bovenvermelde voorwaarde;

dat toch de regel, die volgens de aangevulde concessies moet worden gevolgd, is, dat in eenig jaar de bovenste veenlagen, bestaande uit bonkaarde en grauwveen, voor zoover van deze specie aanwezig is boven de bij art. 8 voormeld bepaalde hoeveelheid, alleen *daar* (ter plaatse) worden verveend, *waar* ook het onderliggend veen wordt verveend, tenzij voor bepaalde plaatsen, ter beoordeeling van Ged. Staten, ter bevordering van de turfstrooiselindustrie die regel worde opgeheven en alzoo op die plaatsen de bovenste veenlagen *alleen* worden verveend, zonder dat het onderliggend veen mede wordt verveend;

dat Ged. Staten, gebruik makende van deze zich voorbehouden bevoegdheid, geen vergunning verleenen in den zin der aangehaalde wet, maar eene ontheffing van den gestelden regel verleenen, aan welke ontheffing blijkens gemelde bepaling, sub letter *g*, voorwaarden kunnen verbonden worden;

dat alzoo het bestreden besluit is een besluit tot het voorwaardelijk verleenen van ontheffing van een bepaalden regel, voorgeschreven in een der voorwaarden, verbonden aan de in deze bedoelde concessies tot vervening;

dat een dergelijk besluit tot ontheffing niet valt onder de in de eerste alinea van art. 5 der meervermelde wet vermelde besluiten, waarvan beroep op Ons openstaat;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Stbl. n°. 113);

Hebben goedgevonden en verstaan;

appellante niet-ontvankelijk te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 6 *Maart* 1903, *n°.* 15, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vergunningen tot vervening in het Barger-Oosterveen, gemeente Emmen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de firma W. A. Scholten, te Groningen, tegen de besluiten van Ged. Staten van Drenthe van

10 en 17 Jan. 1902, n°. 76, 77 en 52, in zake vergunningen tot vervening;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 16 April 1902, n°. 73;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 3 Maart 1903, La. L, afd. Wat.;

Overwegende dat de firma W. A. Scholten bij adressen van 29 Oct., 4 Nov. en 21 Nov. 1901, aan Ged. Staten van Drenthe vergunning heeft verzocht tot vervening in het Barger-Oosterveen, gemeente Emmen;

dat Ged. Staten van Drenthe, bij besluiten van 10 Jan. 1902, nos. 76 en 77 en 17 Jan. 1902, n°. 52, vergunning hebben verleend onder eenige daarbij gestelde voorwaarden;

dat genoemde firma bij een aan Ons gericht adres, ingevolge de wet van 13 Juli 1895 (Stbl. n°. 113), Ons verzoekt, voormelde besluiten te vernietigen en haar alsnog te vergunnen de in genoemde adressen gevraagde breedten te vervenen op de daarin voorgestelde wijze;

Overwegende dat allereerst is te onderzoeken of appellante ontvankelijk is in haar, ingevolge gemelde wet van 13 Juli 1895 ingesteld beroep;

Overwegende daaromtrent, dat indertijd vergunning is verleend tot vervening van het Barger-Oosterveen, zoodat voor die geheele veenvlakte één concessie tot vervening bestaat, welke concessie door Ged. Staten bij hun besluit van 17 Jan. 1901, n°. Een U is aangevuld en gewijzigd;

dat bij dat besluit aan die concessie onder letter *g* eene voorwaarde is verbonden, luidende: „In eenig jaar mogen de bovenste veenlagen, bestaande uit bonkaarde en grauwveen, voor zoover van deze specie aanwezig is boven de hoeveelheid die volgens art. 8 van het Reglement op de verveningen in de Provincie Drenthe (Provinciaal Blad n°. 32 van 1900) moet achterblijven, worden verveend alleen ter plaatse waar ook het onderliggende veen wordt verveend, tenzij van Ged. Staten vergunning gevraagd en verkregen is om ook op andere plaatsen die specie te vervenen en met inachtneming van de voorwaarden, bij die vergunning gesteld";

dat de concessionaris tegen evengemeld aanvullingsbesluit niet in beroep is gekomen en dat de thans door appellante bestreden besluiten zijn een toepassing van bovenvermelde voorwaarde;

dat toch de regel, die volgens de aangevulde concessie moet worden gevolgd, is, dat in eenig jaar de bovenste veenlagen, bestaande uit bonkaarde en grauwveen, voor zoover van deze specie aanwezig is boven de bij art. 8 voormeld bepaalde hoeveelheid alleen *daar* (ter plaatse) worden verveend, *waar* ook het onderliggend veen wordt

verveend, tenzij voor bepaalde plaatsen, ter beoordeeling van Ged. Staten, ter bevordering van de turfstrooiselindustrie die regel worde opgeheven en alzoo op die plaatsen de bovenste veenlagen *alleen* worden verveend, zonder dat het onderliggend veen mede wordt verveend;

dat Ged. Staten, gebruik makende van deze zich voorbehouden bevoegdheid, geene vergunning verleenen in den zin der aangehaalde wet, maar eene ontheffing van den gestelden regel verleenen, aan welke ontheffing, blijkens gemelde bepaling sub letter *g*, voorwaarden kunnen worden verbonden;

dat alzoo het bestreden besluit is een besluit tot het voorwaardelijk verleenen van ontheffing van een bepaalden regel, voorgeschreven in een der voorwaarden, verbonden aan de in deze bedoelde concessie tot vervening;

dat een dergelijk besluit tot ontheffing niet valt onder de in de eerste alinea van art. 5 der meergenoemde wet vermelde besluiten, waarvan beroep op Ons openstaat;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Stbl. n°. 113);

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellante niet-ontvankelijk te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 16 *Maart* 1903, *n°.* 33, *houdende aanwijzing der perceelen, ingevolge de wet van* 30 *December* 1901 (*Staatsblad n°.* 316) *te onteigenen voor den aanleg van een spoorweg van Almelo naar Coevorden.*

KON. BESLUIT *van* 19 *Maart* 1903, *n°.* 14, *houdende aanwijzing der perceelen, ingevolge de wet van* 13 *Juni* 1902 (*Staatsblad n°.* 100) *te onteigenen voor den aanleg van een spoorweg van Assen naar Stadskanaal.*

KON. BESLUIT *van* 23 *Maart* 1903 (*Staatsblad n°.* 89), *houdende bekrachtiging der door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare gewone zitting van* 4 *September* 1902 *vastgestelde politiebepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn, met intrekking van de bepalingen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 29 *Maart* 1894 (*Staatsblad n°.* 49).

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 Februari 1903, 1ste. H, afdeeling Waterstaat A, en van

Buitenlandsche Zaken van 17 Februari 1903, 2de afdeeling, n°. 1972;

Gezien de door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare gewone zitting van 4 September 1902 vastgestelde politiebepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den *Rijn*;

Den Raad van State gehoord (advies van 10 Maart 1903, n°. 16);

Gelet op de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 19 Maart 1903, 1ste. H, afdeeling Waterstaat, en van 21 Maart 1903, 2de afdeeling, n°. 3718;

Gelet op de artt. 1, 32 en 46 der herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. te bekrachtigen de navolgende

Politie-bepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn:

Art. 1. Als licht-ontvlambaar, in den zin dezer verordening, gelden de volgende stoffen:

a. ongezuiverde petroleum en de daaruit gedistilleerde producten;

b. alle uit teer of teer-oliën (hars-, steenkolen-, bruinkolen-, turf- en leiteer) bereide vluchtige stoffen;

de sub *a* en *b* genoemde stoffen evenwel alleen, voor zoover haar ontvlammingspunt, met den toestel van Pensky bepaald, beneden 80° Celsius ligt.

c. zwavelaether (aethylaether), collodium en zwavelkoolstof (zwavel alkohol);

d. rood, rookend salpeterzuur;

e. witte en gele alsmede roode (amorphe) phosphorus;

f. Buchersche extincteurs.

De sub *a* en *b* vermelde stoffen, voor zoover zij volgens bovenstaande beperking als licht-ontvlambaar gelden, worden naar den graad der licht-ontvlambaarheid in drie klassen ingedeeld, naar gelang zij bij eene temperatuur van 17,5 graden Celsius een specifiek gewicht hebben van:

(Klasse I) ten minste 0,780;

(Klasse II) minder dan 0,780 en meer dan 0,680;

(Klasse III) 0,680 of minder.

Art. 2. De in artikel 1, sub *a* en *b*, vermelde stoffen mogen op den *Rijn* slechts vervoerd worden:

a. in dichte en stevige metalen pakmiddelen of

b. in pakmiddelen van glas of steengoed.

De stoffen der klassen I en II bovendien:

c. in bijzonder goede, duurzame vaten.

Bij het vervoer in pakmiddelen van glas of steengoed zijn nog de volgende voorschriften in acht te nemen:

1. Worden meer dan één flesch of kruik in ééne collo vereenigd, zoo moeten zij in stevige houten kisten met stroo, hooi, zemelen, zaagsel, bergmeel of andere los samenhangende stoffen vastgepakt zijn.

2. Bij inpakking van slechts één flesch of kruik te gelijk, moet de verzending daarvan in soliede, van een goed deksel en van handvatsels voorziene en met voldoend inpakkingsmateriaal gevulde manden of kuipen geschieden. Het deksel moet, indien het uit stroo, riet, biezen of dergelijk materiaal bestaat, met leem- of kalkmelk of eene gelijksoortige stof, onder bijvoeging van waterglas gedrenkt zijn.

Het bruto gewicht per collo mag voor de stoffen der klasse I, bij gebruikmaking van glazen pakmiddelen, niet meer bedragen dan 60 K.G.; bij gebruikmaking van steenen pakmiddelen, niet meer dan 75 K.G.; en voor de stoffen der klassen II en III bij gebruikmaking van beide soorten van pakmiddelen, niet meer dan 40 K.G.

Elk collo, dat voorwerpen der klassen II en III bevat, moet van een duidelijk, op rooden grond gedrukt opschrift: «Gevaar voor brand» voorzien zijn. De manden en kuipen, die stoffen der klassen II en III in glazen of steenen pakmiddelen bevatten, moeten bovendien voorzien zijn van het opschrift: «Moet gedragen worden».

Op de bepalingen omtrent het vervoer van petroleum op den *Rijn* in ketelschepen, maken de voorschriften dezer verordening geen inbreuk.

Art. 3. Zwavelaether (aethylaether) alsook collodium mogen slechts in volkomen dicht gesloten glazen of metalen flesschen verzonden worden. De inpakking, zoowel bij gebruik van metalen als van glazen flesschen, moet in geval van vereeniging van meer dan één stuk in één collo, overeenkomstig de in art. 2, n°. 1, en in geval van inpakking van slechts één flesch tegelijk, overeenkomstig de in art. 2, n°. 2, gegeven voorschriften geschieden, met dien verstande dat, bij inpakking van slechts één flesch, het bruto-gewicht van elk collo niet meer dan 60 K.G. mag bedragen.

Art. 4. Zwavelkoolstof (zwavel-alkohol) mag slechts vervoerd worden òf

1. in dichte emballage van sterk, behoorlijk geklonken plaatijzer van een inhoud van ten hoogste 500 K.G., òf

2. in blikken emballage van ten hoogste 75 K.G. bruto, die boven en beneden met ijzeren banden versterkt is. Deze voorwerpen moeten òf door gevlochten manden òf door kuipen omgeven, òf in kisten met stroo, hooi, zemelen, zaagsel, bergmeel of andere los samenhangende stoffen gepakt zijn; òf

3. in glazen flesschen, die in stevige houten kisten met stroo, hooi,

35727

zemelen, zaagsel, bergmeel of andere los samenhangende stoffen vast omringd zijn.

Art. 5. Het vervoer van rood, rookend salpeterzuur moet overeenkomstig de volgende voorschriften geschieden.

In geval het in ballons, flesschen of kruiken verzonden wordt, moeten deze voorwerpen dicht gesloten, goed gepakt en in daarvoor bijzonder ingerichte, van sterke en gemakkelijke handvatsels voorziene kuipen of gevlochten manden geplaatst zijn. De ballons en flesschen moeten in hunne verpakking omgeven zijn door eene ten minste met hunnen inhoud overeenkomende hoeveelheid gedroogd bergmeel of andere daarvoor geschikte droge, poederachtige stof.

In geval het in metalen verpakking verzonden wordt, moeten de pakmiddelen dicht en van goede sluitingen voorzien zijn.

Art. 6. Witte en gele phosphorus moet, met water omgeven, in blikken bussen, die ten hoogste 30 K.G. bevatten en dicht gesoldeerd zijn, in stevige kisten vastgepakt zijn. De kisten moeten bovendien twee sterke handvatsels bezitten, mogen niet meer dan 100 K.G. wegen en moeten uitwendig gemerkt zijn met de woorden: «Bevat gewonen gelen (witten) phosphorus» en «Boven».

Roode (amorphe) phosphorus moet gepakt zijn in goed gesoldeerde blikken bussen, die in stevige kisten, met zaagsel opgevuld, geplaatst zijn. Deze kisten mogen niet meer dan 90 K.G. wegen en moeten uitwendig gemerkt zijn met de woorden: «Bevat rooden phosphorus».

Art. 7. Buchersche extincteurs mogen slechts in blikken hulzen vervoerd worden. Deze hulzen moeten geplaatst worden in kistjes, die ten hoogste 10 K.G. aan gewicht inhouden en van binnen met papier beplakt zijn. Deze kisten moeten vervolgens in grootere, eveneens van binnen met papier beplakte kisten gepakt zijn.

Art. 8. In geval de in de artt. 2 en 3 vermelde scheikundige praeparaten in hoeveelheden van niet meer dan 10 K.G. verzonden worden, is het geoorloofd, die zoowel met elkander als met andere, noch tot de ontplofbare, noch tot de bijtende en licht-ontvlambare stoffen behoorende voorwerpen in één collo te vereenigen. Zij moeten daarbij in dicht gesloten glazen- of blikken flesschen, met stroo, hooi, zemelen, zaagsel, bergmeel of andere los samenhangende stoffen in stevige kisten vastgepakt zijn.

Het roode, rookende salpeterzuur mag in dezelfde hoeveelheid en op dezelfde wijze slechts met eene gelijke hoeveelheid van andere minerale zuren, met uitzondering van bromium, en met andere, noch tot de ontplofbare, noch tot de bijtende en licht-ontvlambare stoffen behoorende voorwerpen in één collo vereenigd worden.

Zwavelkoolstof mag tot een gewicht van ten hoogste 2 K.G. met

andere, noch tot de ontplofbare, noch tot de bijtende en licht-ontvlambare stoffen behoorende voorwerpen in één collo vereenigd worden, wanneer de zwavelkoolstof zich in dicht gesloten metalen flesschen bevindt, die met den overigen inhoud des collos in een stevige kist, met stroo, hooi, zemelen, zaagsel of andere los samenhangende stoffen vast ingepakt zijn.

De vereeniging van phosphorus en Buchersche extincteurs met andere voorwerpen in één collo is, ook in kleine hoeveelheden, niet geoorloofd.

Art. 9. De in de artt. 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8 genoemde pakmiddelen (vaatwerk van metaal, vaten, kisten, kuipen en manden) moeten op de schepen zoo gestuwd zijn, dat zij noch tegen elkander stooten, noch naar beneden vallen kunnen.

Art. 10. Licht-ontvlambare stoffen mogen op stoombooten alleen op het dek, op schepen voor personenvervoer bestemd, in het geheel niet vervoerd worden.

Art. 11. Scheepsruimten, waarin licht-ontvlambare stoffen geborgen zijn, mogen alleen met veiligheidslampen worden betreden en daarin mag niet gerookt worden. Bevinden zulke ruimten zich onder dek, dan moeten zij een goed werkend, in het dek aangebracht ventilatietoestel hebben.

Open vuur mag op vaartuigen, die licht-ontvlambare stoffen aan boord hebben, niet branden.

De schoorsteenen der kombuizen van zulke vaartuigen moeten van vonkenvangers voorzien zijn.

Op dek geladen, licht-ontvlambare stoffen, met uitzondering van de in vaten geladen gezuiverde petroleum (testpetroleum), moeten met dicht gesloten dekkleeden bedekt gehouden worden.

Art. 12. Vaartuigen, welke licht-ontvlambare stoffen aan boord hebben, moeten bij dag eene blauwe vlag met eene groote witte F (latijnsche drukletter), bij nacht eene blauwe lantaarn voeren; deze moeten ten minste 4 M. boven boord aan den mast of aan een staak bevestigd zijn.

Zulke vaartuigen mogen slechts op een afstand van ten minste 150 M. van andere vaartuigen of van bewoonde gebouwen eene ligplaats kiezen, voor zoover niet door de havenautoriteiten en, buiten de havens, door de plaatselijke politie, eene ligplaats op een grooteren afstand voorgeschreven of op een kleineren afstand vergund wordt.

Deze bepalingen vinden geene toepassing op vaartuigen, die slechts kleine hoeveelheden (ten hoogste 10 K.G. en bij zwavelkoolstof ten hoogste 2 K.G., verg. art. 8) van enkele licht-ontvlambare stoffen, hetzij volgens de voorschriften afzonderlijk, hetzij volgens de voorschriften met andere voorwerpen (art. 8) samen verpakt, vervoeren,

indien namelijk het gezamenlijk gewicht der aldus vervoerde geringe hoeveelheden licht-ontvlambare stoffen geen 40 K.G. bedraagt.

Art. 13. Zoodra een met licht-ontvlambare stoffen beladen vaartuig zijne bestemmingsplaats bereikt heeft, moet degene, die het vaartuig voert, de geladen licht-ontvlambare stoffen naar hare hoeveelheid en soort, onverwijld aan de bevoegde politie- of havenautoriteit aangeven en zijn vaartuig terstond op de aangewezen ligplaats vastleggen.

Art. 14. Indien een vaartuig licht-ontvlambare stoffen moet laden of lossen, moet degene, die het voert, daarvan aan de bevoegde politie- of havenautoriteit vooraf kennis geven.

Deze autoriteit wijst de ligplaats aan, waar het laden of lossen moet geschieden, en den termijn, binnen welken het moet beginnen en eindigen. De ligplaats moet zoo ver mogelijk van bewoonde gebouwen verwijderd zijn. Zonder aan het beroep ontleende aanleiding, is de toegang tot de ligplaats niet geoorloofd.

Bij het laden en lossen mag niet gerookt, op het vaartuig en in de nabijheid der ligplaats noch gestookt, noch open licht gebruikt worden.

Gedurende de duisternis is het laden en lossen slechts met bijzondere toestemming vergund, en slechts onder verlichting met vaststaande lantaarns, die ten minste twee meter boven den werkvloer zijn gebracht.

Bij het laden en bij het lossen mogen de manden en kuipen met glazen of steenen pakmiddelen, welke stoffen bevatten, die tot de klassen II en III der in artikel I, litt. *a* en *b*, aangeduide voorwerpen behooren, niet op karren vervoerd, noch op de schouders of op den rug, maar alleen aan de aan bedoelde pakmiddelen aangebrachte handvatsels gedragen worden.

Art. 15. De aflader moet den schipper en deze, behalve aan de bevoegde politie- en havenautoriteit (verg. artt. 13 en 14) ook aan allen, die bij het laden of lossen der licht-ontvlambare stoffen werkzaam zijn, van hare ontvlambaarheid kennis geven, ook dan, wanneer de licht-ontvlambaarheid reeds uit den aard der verpakking en uit de daarop gestelde aanduiding af te leiden zou zijn.

Dezelfde kennisgeving moet geschieden:

a. door hem, die den aflader goederen ter aflading toezendt, aan den aflader;

b. door hem, die de goederen aan een ander dan den aflader ter verdere verzending met het oog op de aflading toezendt, aan zijnen onmiddellijken opvolger.

De vorenstaande voorschriften zijn op de verzending van gezuiverde petroleum (testpetroleum) niet van toepassing.

Art. 16. De bepalingen dezer verordening zijn, ten aanzien van het

vervoer van gezuiverde petroleum (testpetroleum) op de rivieren beneden het Spijksche veer, niet van toepassing.

Art. 17. Deze verordening treedt in werking op 1 April 1903.

2°. te bepalen, dat bij het in werking treden van de sub 1°. bedoelde politiebepalingen, de bij Koninklijk besluit van 29 Maart 1894 (Staatsblad n°. 49) vastgestelde verordening op het bovengenoemde vervoer wordt ingetrokken.

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken enz.

KON. BESLUIT *van* 30 *Maart* 1903, *n°.* 37, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 18 *November* 1902, *n°.* 15, *tot vaststelling van eene nieuwe verordening, houdende voorziening tegen benadeeling van dijken, met intrekking van die, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *Januari* 1885, *n°.* 2, 13 *September* 1895, *n°.* 34, 16 *September* 1896, *n°.* 5, 4 *Januari* 1898, *n°.* 4 *en* 4 *October* 1901, *n°.* 23.

De Staten der provincie Groningen,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, van den 10 October 1902, n°. 92, 1e afd., betreffende de intrekking van de geldende verordening, en de vaststelling van eene nieuwe verordening, houdende voorziening tegen benadeeling van dijken;

Besluiten, onder Koninklijke goedkeuring:

1°. in te trekken de verordening houdende voorziening tegen benadeeling van dijken, vastgesteld bij Staten-besluit van den 19 November 1884, n°. 2, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 30 Januari 1885, n°. 2 (Prov. blad 1885, n°. 19), laatst gewijzigd bij Staten-besluit van den 16 Juli 1901, n°. 30, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 4 October 1901, n°. 23 (Prov. blad 1901, n°. 45);

2°. vast te stellen de navolgende:

VERORDENING houdende voorziening tegen benadeeling van dijken.

§ 1. *a.* Van den ouden provincialen zeedijk, loopende van de uitwateringssluis van het waterschap Hunsingo langs verschillende polders en kweldergronden en door de waterschappen de Noordpolder en de Oostpolder tot aan den zeewaterkeerenden dijk ten Oosten van den Opdijk voor het waterschap de Oostpolder.

b. Van den Oosteropdijk voor het waterschap de Noordpolder, van den Noorderdijk voor het waterschap de Uithuizerpolder en van den Oosteropdijk voor het waterschap de Uithuizerpolder.

c. Van den Reiderwolderpolderdijk over de lengte vanaf den Dallingeweersterdijk oostwaarts tot aan den oostelijken opdijk van het waterschap de Johannes-Kerkhovenpolder.

d. Van den dijk van 1819, zijnde de vroegere buitendijk van het waterschap de Finsterwolderpolder.

e. Van den Aegypterdijk, gelegen tusschen den Finsterwolderpolder en den Stadspolder.

f. Van den Stadspolderdijk, loopende van den Aegypterdijk af noordoostwaarts en verder oostwaarts tot aan de opdijken van den Reiderwolderpolder en van den Stadspolder langs de Westerwoldsche A, benevens van beide genoemde opdijken van af den Reiderwolderpolderzeedijk tot aan den hoek van den Kroonpolderdijk.

g. Van den opdijk van 1862, tusschen de beide gedeelten van den Reiderwolderpolder.

Art. 1. Het is verboden de in deze paragraaf bedoelde dijken:

a. te verlagen;

b. te versmallen;

c. voor zoover het zeewaterkeerende dijken zijn, anders te gebruiken dan ter beweiding, behoudens de bepaling van art. 16, en de overigen dan ter beweiding of om te maaien;

d. door te graven of daarin ingravingen te maken anders dan na verkregen vergunning in artikel 4 bedoeld, welke vergunning echter niet wordt vereischt tot het plaatsen van palen tot afschutting der perceelen en het herstellen van den weg, waar de berm als weg gebruikt wordt.

2. De rechthebbenden op de in deze paragraaf bedoelde zeewaterkeerende dijken zijn verplicht:

a. het dijksgedeelte met zijne bermen, waarover zich hun recht uitstrekt, zuiver te hebben van distels, brandnetels en doornen, binnen 8 dagen na schriftelijke aanzegging vanwege gecommitteerden uit het hoofdbestuur van het waterschap Hunsingo;

b. de door de zee aangespoelde ruigte en drijfruit binnen 3 maal 24 uur na schriftelijke aanzegging vanwege voornoemd college, daarvan te verwijderen;

c. deze ten genoegen van voornoemd college behoorlijk kort af te doen weiden.

Gecommitteerden voornoemd zijn bevoegd van de in dit artikel bedoelde dijksgedeelten het naar hun oordeel overtollige en voor den dijk nadeelige gras en alle andere voor den grasgroei nadeelige plan-

ten van den dijk te doen afmaaien, het mos op de door hen noodig geoordeelde wijze te doen losmaken en een en ander van den dijk te doen verwijderen. Voorts de beweiding daarvan tijdelijk geheel of voor bepaalde gedeelten te verbieden, hetzij met alle soorten van vee of met bepaalde soorten van vee.

De in de vorige alinea gegeven bevoegdheid tot het verbieden van het beweiden van den dijk met alle soorten van vee of met bepaalde soorten van vee, is niet van toepassing bij het beweiden met schapen.

3. Het is aan de rechthebbenden op de in deze paragraaf bedoelde zeewaterkeerende dijken veroorloofd, ter afsluiting hunner landen, over de dijken en bermen op eigen kosten schuttingen te maken.

Aan elke schutting moet op de kruin of binnendijks nabij de kruin van den dijk, een draaibaar valhekje of eene overtrede verbonden worden, terwijl op den binnenberm de schutting, waar dit mogelijk is van eene draaibare wring moet zijn voorzien.

De gecommitteerden uit het hoofdbestuur van het waterschap Hunsingo zijn bevoegd op kosten der overtreders te doen wegnemen, beletten, verrichten of in vorigen toestand herstellen hetgeen in strijd met dit en het vorig artikel wordt daargesteld, ondernomen of nagelaten.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

4. In de in deze § bedoelde dijken mogen geene door- of ingravingen worden gemaakt dan met schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten.

Deze vergunning wordt niet verleend dan nadat Gedeputeerde Staten daarover de betrokken waterschapsbesturen hebben gehoord.

Zij verbinden aan die vergunning de voorwaarde, dat het werk naar een vooraf door hen goedgekeurd plan en bestek moet worden uitgevoerd en in 't vervolg in dien toestand onderhouden, dat niettegenstaande de *door-* of *ingravingen*, in tijd van nood het zeewater gekeerd kan worden, en verder die voorwaarden, welke tot zekerheid van uitvoering en onderhoud volgens hun oordeel noodig zijn.

Door- of *ingravingen* voor het in werking treden dezer verordening met vergunning van Gedeputeerde Staten gemaakt, moeten worden onderhouden volgens de voorwaarden bij die vergunningen gesteld.

Worden de voorwaarden niet opgevolgd en hebben Gedeputeerde Staten het noodig geacht de verleende vergunning in te trekken, dan is hij die de vergunning heeft verkregen of zijn zijne rechtverkrijgenden verplicht, den dijk in zijn vorigen toestand terug te brengen.

Bij *af-*, *door-* en *ingravingen* vóór het in werking komen van deze verordening, zonder vergunning van het openbaar gezag gemaakt, zullen de rechthebbenden op de dijken hebben te gedoogen, dat van-

wege Gedeputeerde Staten zoodanige ophoogingen of andere werken worden aangebracht, dat het zeewater in geval van nood kunne worden gekeerd; ook zullen zij hebben te gedoogen, dat de aldus gemaakte werken door Gedeputeerde Staten worden onderhouden.

§ 2. Van de inlaagdijken van den Grooten polder tusschen Oterdum en Termunterzijl, en van den Kleinen polder ten Oosten van Termunterzijl, alsmede van den Vleugeldijk bijlangs de Westerwoldsche A van de Oude Statenzijl af tot aan den Schanskerdijk.

5. De verbodsbepalingen, voorkomende onder letter *d* van art. 1, alsmede de bepalingen van art. 4 zijn op de in deze paragraaf bedoelde dijken van toepassing.

Het is mede verboden deze dijken zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten te verlagen of te versmallen.

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd aan de daarop rechthebbenden vergunning te geven deze dijken te verlagen en te versmallen tot eene hoogte van ten minste 2 M. plus Winschoterpeil, bij eene kruinsbreedte van ten minste 4 Meter, met behoud van buitenzijdsche glooiing van 4 op 1, en binnenzijdsche van 3 op 1, waarbij de teen van het binnenbeloop eene minste hoogte moet behouden van 0.50 M. plus genoemd peil.

Gedeputeerde Staten kunnen aan de vergunning tot verlaging en versmalling de voorwaarde verbinden de verlaagde en versmalde gedeelten tot groenland te maken en te houden.

§ 3. Van de zeewaterkeerende dijken wederzijds Delfzijl, als ten Noordwesten vanaf den oostelijken opdijk van het waterschap de Oostpolder, tot aan den Rijksdijk te Delfzijl, en ten Zuidoosten vanaf den Rijksdijk te Delfzijl tot aan den Rijksdijk bij Fiemel.

6. De in deze paragraaf bedoelde dijken mogen met hunne bermen niet anders worden gebruikt dan ter beweiding.

Gedeputeerde Staten kunnen de beweiding tijdelijk geheel of voor bepaalde gedeelten van deze dijken verbieden, hetzij met alle soorten van vee of met bepaalde soorten van vee.

7. De rechthebbenden op deze dijken mogen tot afschutting hunner perceelen over dijk en bermen schuttingen maken.

Aan elke schutting moet op de kruin of binnendijks nabij de kruin van den dijk een draaibaar valhekje of eene overtrede verbonden worden, terwijl op den binnenberm de schutting van eene draaibare wring moet zijn voorzien.

De Gedeputeerde Staten zijn bovendien bevoegd bij een in het Provinciaal blad en in een in de betrokken streek verschijnend plaat-

selijk blad te plaatsen besluit, omtrent de constructie dezer schuttingen en het gebruik daarvan nadere voorschriften te geven.

8. Geene opreden mogen worden gemaakt dan met schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten en volgens de voorschriften door dezen te geven.

9. De rechthebbenden op deze dijken zijn verplicht deze ten genoegen van Gedeputeerde Staten behoorlijk kort af te doen weiden.

De Gedeputeerde Staten zijn, onverminderd het bepaalde bij art. 17, bevoegd van deze dijken het naar hun oordeel overtollige voor den dijk nadeelige gras en alle andere voor den grasgroei nadeelige planten van den dijk te doen afmaaien, het mos op de door hen noodig geoordeelde wijze te doen los maken en een en ander alsmede het drijfruit van den dijk te doen verwijderen.

10. Het is verboden:

a. ingravingen in de dijken of in hunne bermen te maken, daarin te spitten of den grond op andere wijze te roeren.

Het dichten van wagensporen of laagten in wegen en uitreden en het plaatsen van palen tot afschutting is hieronder niet begrepen.

b. schade toe te brengen aan krammat, steenglooiing of hoofden;

c. vaartuigen op de dijken geworpen, daarop langer te doen verblijven dan een termijn als door den met het toezicht op den dijk belasten ambtenaar voor de opruiming strikt noodzakelijk zal worden geacht.

Ingeval er naar zijn oordeel dijksgevaar of nood bestaat, is deze ambtenaar bevoegd die maatregelen te nemen, die hij noodig acht om het gevaar of den nood te voorkomen, onder welke maatregelen dan de dadelijke opruiming mede kan zijn begrepen.

§ 4. Van den zeedijk, van de uitwateringssluis van het waterschap Hunsingo af naar Nittershoek, voor zoover in de provincie Groningen gelegen.

11. De bepalingen van art. 10 zijn van toepassing op den in deze § genoemden dijk.

§ 5. ALGEMEENE BEPALINGEN.

12. Waar in deze verordening wordt gesproken van dijken, wordt hieronder verstaan het geheele dijkslichaam, met binnen- en buitenberm.

Waar bij de zeewaterkeerende dijken geen binnenberm is, wordt onder dijk mede begrepen de aangrenzende strook grond ter breedte van 4 meter, gemeten uit den teen van het binnendijksbeloop.

13. De bepalingen betreffende de in §§ 1 en 2 bedoelde dijken, voorkomende in de reglementen voor de waterschappen, waarin zij geheel of gedeeltelijk gelegen zijn, en in de keuren door de betrokken waterschapsbesturen vastgesteld of vast te stellen, zijn van kracht voor zooverre zij niet in strijd zijn met deze verordening.

14. Onverminderd de in § 6 bepaalde straffen, is hij, die in strijd met deze verordening heeft gehandeld, verplicht de dijken binnen eenen door Gedeputeerde Staten te bepalen termijn terug te brengen in den toestand, waarin zij vóór zijne handeling waren.

15. Het is verboden zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten op de in deze verordening bedoelde dijken boomen te planten of getimmerten te plaatsen.

Onder getimmerten worden niet begrepen inrichtingen tot afzetting van perceelen of tot tijdelijke berging van vee, mits die inrichtingen volgens de waterschapsreglementen of de keuren door de waterschapsbesturen vastgesteld of vast te stellen, geoorloofd zijn en zij voldoen aan voorschriften daarop bij deze verordening en door de Gedeputeerde Staten als bedoeld bij art. 7 gegeven, zoomede aan de bepalingen in de betrokken waterschapsreglementen en keuren daaromtrent gemaakt of te maken.

16. Het is verboden varkens op de in deze verordening genoemde dijken, voor zoover die zeewaterkeerend zijn, te laten weiden of te laten loopen.

17. De rechthebbenden op de in deze verordening genoemde dijken zijn verplicht te gedoogen, dat door of vanwege de onderhoudsplichtigen al die werkzaamheden worden verricht, die zij, hetzij voor gewoon onderhoud, hetzij voor verbetering der dijken noodig of wenschelijk achten of door het openbaar gezag worden bevolen, alsmede dat daarover werktuigen, grondspeciën of bouwstoffen, desgevorderd in vervoermiddelen, worden vervoerd of tijdelijk daarop worden neergelegd of opgeslagen.

18. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd op kosten der overtreders te doen wegnemen, beletten, verrichten of in vorigen toestand herstellen, hetgeen in strijd met deze verordening is of wordt daargesteld, ondernomen of nagelaten.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

§ 6. STRAFBEPALINGEN.

19. Met eene geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden of hechtenis van ten hoogste twaalf dagen wordt gestraft:

a. hij, die de in § 1 bedoelde dijken heeft verlaagd;

b. hij, die de in § 1 bedoelde dijken heeft versmald;

c. hij, die de in § 1 bedoelde zeewaterkeerende dijken anders gebruikt, dan ter beweiding en de overige in deze paragraaf bedoelde dijken dan ter beweiding of om te maaien;

d. hij, die de in §§ 1 en 2 bedoelde dijken doorgraaft of ingravingen maakt, zonder de schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, overeenkomstig art. 4 verleend;

e. hij, die de vergunning verkregen heeft bij art. 4 bedoeld, en niet opvolgt de voorwaarden door Gedeputeerde Staten aan die vergunning verbonden;

f. hij, die de in § 2 bedoelde dijken zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten verlaagt of versmalt;

g. hij, die voor de in § 2 bedoelde dijken de schriftelijke vergunning heeft verkregen tot verlagen en versmallen en niet opvolgt de voorwaarden, door Gedeputeerde Staten aan die vergunning verbonden;

h. hij, die de in § 3 bedoelde dijken anders gebruikt dan ter beweiding;

i. hij, die aan het openbaar gezag moeilijkheden berokkent in het uitoefenen van eenige bevoegdheid krachtens deze verordening gegeven;

k. hij, die in de bij §§ 3 en 4 bedoelde dijken of bermen ingravingen gemaakt heeft, daarin gespit heeft of den grond op andere wijze heeft geroerd, anders dan tot het dichten van wagensporen of laagten in wegen en uitreden of ten behoeve van het plaatsen van schuttingen;

l. hij, die schade heeft toegebracht aan de op de in deze verordening bedoelde zeewaterkeerende dijken aangebrachte krammat, steenglooiing of aan de aan die dijken sluitende hoofden;

m. hij, die vaartuigen, op de in de §§ 3 en 4 bedoelde dijken geworpen, daarop langer heeft laten verblijven, dan de termijn door den met het toezicht op den dijk belasten ambtenaar voor de opruiming gesteld.

20. Met eene geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden wordt gestraft hij, die op de in deze verordening bedoelde zeewaterkeerende dijken varkens heeft laten weiden of laten loopen.

21. Met eene geldboete van ten hoogste tien gulden wordt gestraft:

a. hij, die op de in deze verordening bedoelde zeewaterkeerende dijken of gedeelten daarvan, waar en wanneer zulks door de Gecommitteerden uit het hoofdbestuur van het waterschap Hunsingo of door de Gedeputeerde Staten geheel of gedeeltelijk verboden is, vee heeft doen weiden of loopen, alsmede hij die daarop die soort van vee

heeft doen weiden of loopen, waarmede de beweiding door een dezer besturen verboden is;

b. hij, die aan de in § 3 bedoelde dijken eene oprede heeft gemaakt zonder schriftelijk vergunning van Gedeputeerde Staten, of niet heeft opgevolgd de voorschriften door dezen aan de vergunning verbonden;

c. hij, die in strijd met art. 2, lett. *c* en art. 9, in gebreke blijft, zijn dijksgedeelte ten genoegen van de Gecommitteerden uit het hoofdbestuur van het waterschap Hunsingo en van Gedeputeerde Staten behoorlijk kort af te doen weiden.

22. Met eene geldboete van ten hoogste drie gulden wordt gestraft:

a. hij, wiens schuttingen niet voldoen aan de voorschriften vervat in de artt. 3 en 7 en aan die door Gedeputeerde Staten krachtens laatstgenoemd artikel gegeven;

b. hij, die de schuttingen op de in § 3 bedoelde dijken gebruikt in strijd met de voorschriften daarop door Gedeputeerde Staten gegeven;

c. hij, die in strijd met art. 2 het dijksgedeelte niet zuiver heeft van distels, brandnetels en doornen;

d. hij, die in strijd met art. 2, de door de zee aangespoelde ruigte en drijfruit niet van den dijk verwijdert;

e. hij, die zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten op de in deze verordening bedoelde dijken boomen heeft geplant of eenig gebouw of getimmerte heeft geplaatst.

23. Met het opsporen van de overtredingen dezer verordening en van de door Gedeputeerde Staten ter harer uitvoering gestelde voorwaarden en gegeven voorschriften zijn, behalve de in art. 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast, de ambtenaren van den provincialen waterstaat en die van de waterschappen waarbinnen de overtredingen zijn begaan.

24. De bovenstaande straffen worden toegepast voor zoover tegen de overtredingen niet bij eene wet of algemeenen maatregel van bestuur is voorzien.

KON. BESLUIT *van* 30 *Maart* 1903, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 18 *November* 1902:

n°. 17, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Leine, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Januari* 1861, *n°.* 52, *en*

n°. 18, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Kooipolder, gemeente Slochteren.*

Zie Prov. bladen nos. 32 en 33.

KON. BESLUIT *van* 6 *April* 1903, *n°.* 20, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 11 *Maart* 1903:

n°. 3*A*, *tot wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *Februari* 1876, *n°.* 17, 10 *Juni* 1876, *n°.* 6, 30 *Juni* 1878, *n°.* 67, 31 *December* 1879, *n°.* 30, 15 *Augustus* 1885, *n°.* 22, 13 *September* 1890, *n°.* 23, 16 *Augustus* 1892, *n°.* 42, 20 *December* 1895, *n°.* 9 *en* 15 *September* 1898, *n°.* 23;

n°. 3*B*, *tot wijziging van de instructie van den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 7 *Februari* 1876, *n°.* 17, *en*

n°. 3*C*, *tot wijziging van de instructie van den Ingenieur van dien waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluit als voren.*

De wijziging van het reglement sub n°. 3*A* luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst wijziging behoeft;

Gelet op art. 134 der grondwet en art. 140 der provinciale wet;

Besluiten:

1°. *a.* De tweede zinsnede van art. 5 van genoemd reglement te lezen als volgt:

De ingenieur geniet eene jaarwedde van *f* 2,400.— die tweemaal telkens na drie jaren met *f* 300.— kan worden verhoogd.

b. Het vierde, vijfde en zesde lid van art. 14 van genoemd reglement te vervangen door de volgende bepalingen:

De hoofdingenieur en de ingenieur houden hun bureau in de door Gedeputeerde Staten aan te wijzen lokalen.

De inrichting daarvan wordt door Gedeputeerde Staten geregeld.

De bureaukosten worden hun jaarlijks volgens specifieke declaratie en nadat deze door Gedeputeerde Staten zal zijn goedgekeurd, vergoed.

2°. Dit besluit in werking te doen treden op een nader door Gedeputeerde Staten vast te stellen tijdstip.

De wijziging in de instructie van den provincialen Hoofdingenieur luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat de wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst wijziging der in-

structie voor den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat noodig maakt;

Besluiten:

1°. *a.* Art. 5 van die instructie te vervangen door het volgende:

Hij zendt de onder zijn toezicht door den ingenieur opgemaakte ontwerpen, bestekken en begrootingen voor alle provinciale werken, al of niet gewijzigd, aan Gedeputeerde Staten in.

Zoo hij daartoe last ontvangt, draagt hij zorg voor het opmaken van ontwerpen, bestekken en begrootingen voor werken welke met de provinciale belangen in verband staan.

b. Het tweede lid van art. 6 te vervangen door de volgende bepaling:

Het opnemen van uitgevoerde bagger- of andere werken geschiedt niet dan onder onmiddellijk toezicht van den hoofdingenieur of ingenieur.

c. Achter art. 9 in te lasschen een art. 9*bis* van den volgenden inhoud:

De uitoefening van het toezicht, bedoeld in de artt. 7, 8 en 9, heeft zooveel mogelijk plaats door tusschenkomst van den ingenieur.

d. Art. 13 te doen luiden als volgt:

De hoofdingenieur houdt zijn bureau in de door Gedeputeerde Staten aan te wijzen lokalen.

Hij zorgt voor de rangschikking en bewaring van het archief van den provincialen waterstaat.

e. Art. 14 te doen luiden als volgt:

De hooftingenieur mag noch middellijk noch onmiddellijk deelnemen aan leveringen of aannemingen.

Ten behoeve van derden belast hij zich niet met het uitbrengen van adviezen, het ontwerpen of uitvoeren van werken van welken aard ook, noch met het houden van toezicht daarop.

Hij mag geen lid zijn van den gemeenteraad of van een waterschapsbestuur; eenige andere openbare betrekking bekleedt hij niet zonder voorafgaand verlof van Gedeputeerde Staten.

2°. Dit besluit in werking te doen treden op een nader door Gedeputeerde Staten vast te stellen tijdstip.

De wijziging in de instructie van den Ingenieur luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat de wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst wijziging der instructie voor den ingenieur van den provincialen waterstaat noodig maakt;

Besluiten:

Die instructie te wijzigen door:

1°. *a.* Art. 5 te lezen als volgt:

Hem is opgedragen het ontwerpen van bestekken, plans, situatieen detailteekeningen, begrootingen en voorwaarden van aanbesteding van alle door de provincie uit te voeren werken.

Hij onderwerpt deze stukken aan het oordeel van den hoofdingenieur.

b. Achter art. 6 in te voegen art. 6*a*:

De ingenieur houdt zijn bureau in het door Gedeputeerde Staten aan te wijzen lokaal.

c. Art. 7 te wijzigen als volgt:

De ingenieur mag noch middellijk noch onmiddellijk deelnemen aan leveringen of aannemingen.

Ten behoeve van derden belast hij zich niet met het uitbrengen van adviezen, het ontwerpen of uitvoeren van werken van welken aard ook, noch met het houden van toezicht daarop.

Hij mag geen lid zijn van den gemeenteraad of van een waterschapsbestuur; eenige andere openbare betrekking bekleedt hij niet zonder voorafgaand verlof van Gedeputeerde Staten.

2°. Dit besluit in werking te doen treden op een nader door Gedeputeerde Staten vast te stellen tijdstip.

KON. BESLUIT *van* 7 *April* 1903 (*Staatsblad n°.* 96), *tot nadere aanvulling van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *zooals dit laatstelijk gewijzigd is bij Kon. besluit van* 6 *October* 1899 (*Staatsblad n°.* 214).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 Maart 1903, n°. 23, Kabinet;

Overwegende, dat aanvulling noodig is van het Algemeen Reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183), zooals dit reglement is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 4 April 1880 (Staatsblad n°. 36), 11 September 1882 (Staatsblad n°. 126), 25 Januari 1884 (Staatsblad n°. 10), 25 November 1885 (Staatsblad n°. 196), 26 Maart 1887 (Staatsblad n°. 44), 1 Juli 1890 (Staatsblad n°. 104), 19 April 1892 (Staatsblad n°. 89), 26 Maart 1898 (Staatsblad n°. 68), 9 Februari 1899 (Staatsblad n°. 69) en 6 October 1899 (Staatsblad n°. 214);

Den Raad van State gehoord (advies van 27 Maart 1903, n°. 1);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 April 1903, n°. 23, Kabinet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. Het Algemeen Reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183), zooals dit laatstelijk gewijzigd is bij het Koninklijk besluit van 6 October 1899 (Staatsblad n°. 214), aan te vullen met een nieuw artikel 113*bis*, luidende als volgt:

1. De voorwaarden, volgens welke de beambten en bedienden der spoorwegdiensten in den dienst worden genomen en in den dienst werkzaam zijn, de loonregeling voor de onderscheidene categorieën van personeel inbegrepen, alsmede die volgens welke hunne dienstbetrekking een einde neemt, worden in een reglement neergelegd, dat door bestuurders aan de goedkeuring van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid wordt onderworpen. Wordt omtrent zoodanige regeling tusschen Onzen genoemden Minister en de bestuurders der spoorwegdiensten geene overeenstemming bereikt, dan is die Minister bevoegd die regeling zelfstandig vast te stellen.

2. Onder de voorwaarden in het vorige lid bedoeld, zullen bepalingen moeten worden opgenomen, krachtens welke:

a. de beambten en bedienden bevoegd zullen zijn wenschen of bezwaren ter kennis te brengen van bestuurders van den spoorwegdienst;

b. ter zake van disciplinaire straffen, behoudens de eischen van de veiligheid van den dienst, beroep zal openstaan bij scheidsgerechten, die in hoogste ressort eene met redenen omkleede uitspraak doen omtrent de rechtmatigheid en de billijkheid van de straf. Deze scheidsgerechten zullen zijn samengesteld uit vijf leden, waarvan twee leden en hunne plaatsvervangers zijn aangewezen door bestuurders van den spoorwegdienst, twee leden en hunne plaatsvervangers door den beambte of bediende, die het beroep instelde, uit de groep, tot welke hij behoort, en het vijfde lid — tevens voorzitter — en diens plaatsvervanger door deze vier wordt benoemd, mits deze benoeming met algemeene stemmen geschiedt, en anders door Onzen genoemden Minister.

3. In het reglement, in het eerste lid bedoeld, moet voorts worden geregeld:

a. de indeeling van de beambten en bedienden van den spoorwegdienst in groepen;

b. de wijze, waarop en het aantal tot hetwelk door de beambten en bedienden van elke groep vertegenwoordigers uit die groep worden gekozen, waarop deze vertegenwoordigers wenschen en bezwaren namens hunne groep ter kennis van de bestuurders van den spoor-

wegdienst brengen, en waarop deze zullen worden onderzocht en daaromtrent zal worden beslist;

c. de wijze, waarop het beroep bij een scheidsgerecht wordt aangebracht, waarop dit de zaak onderzoekt en daarover uitspraak doet, en al hetgeen verder wordt vereischt tot uitvoering van het in het tweede lid onder *b* bepaalde;

d. de tijdruimte, die tusschen het verleenen van eervol ontslag van de zijde van bestuurders van den spoorwegdienst, onderscheidenlijk het opzeggen van de dienstbetrekking van de zijde van de beambten en bedienden en het eindigen van die dienstbetrekking moet verloopen, met dien verstande, dat zij niet minder dan twee, en niet meer dan vier weken mag bedragen.

4. Elke verandering van het reglement, in het eerste lid bedoeld, wordt aan de goedkeuring van Onzen genoemden Minister onderworpen. Het zal telken vijfden jare worden herzien, op welke herziening het bepaalde in den slotzin van het eerste lid toepasselijk is.

5. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing ten aanzien van buitenlandsche spoorwegondernemingen, welke haren dienst hier te lande uitoefenen.

II. Te bepalen:

a. Dat de bepalingen van het reglement bedoeld in art. 113*bis* eerste lid, betreffende de onderwerpen aldaar genoemd in het tweede lid onder *a* en *b*, en in het derde lid onder *a*, *c* en *d* voor de eerste maal door bestuurders der spoorwegdiensten uiterlijk op 30 Juni 1903 ter goedkeuring worden ingezonden, terwijl de overige bepalingen van dat reglement voor de eerste maal ter goedkeuring moeten worden ingezonden uiterlijk op 31 December 1903;

b. dat uiterlijk op 1 Augustus 1903 de noodige maatregelen moeten zijn getroffen, opdat beroepen als in art. 113*bis* tweede lid onder *b* bedoeld, kunnen worden behandeld;

c. dat van disciplinaire straffen, opgelegd tusschen 1 Mei 1903 en het tijdstip, waarop de onder *b* bedoelde maatregelen zijn genomen, evenals waren zij eerst nà dat tijdstip opgelegd, beroep zal kunnen worden ingesteld binnen 14 dagen na dat tijdstip, ook al zijn die straffen reeds geheel of gedeeltelijk ondergaan.

Onze Minister enz..

KON. BESLUIT *van* 17 *April* 1903, *n°.* 37, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Limburg van* 11 *November* 1902, *tot wijziging van het reglement op de openbare wegen en voetpaden in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *Juli* 1891, *n°.* 26, 16 *December* 1893, *n°.* 14 *en* 5 *Januari* 1897, *n°.* 14.

Het reglement luidt thans als volgt:

REGLEMENT op de openbare wegen en voetpaden in Limburg.

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Aan de bepalingen van dit reglement zijn onderworpen alle openbare wegen en voetpaden, de openbare pleinen, straten en stegen daaronder begrepen.

De voor elk plein en voor elke straat of steeg in den betrekkelijken staat der wegen en voetpaden vermelde bestemming wijst aan of dat plein, die straat of steeg, voor wat de toepassing der reglementsbepalingen betreft, te betrachten is als openbare weg dan wel als openbaar voetpad.

2. Hiervan zijn uitgezonderd:

a. de spoorwegen, met inbegrip van die bedoeld in art. 1 der wet van 28 October 1889 (Staatsblad n°. 146), en de tramwegen,

b. de toegangswegen en toegangen tot en de buitenpleinen van de stations of halten der sub *a* bedoelde spoorwegen,

c. de provinciale wegen en de Rijkswegen in beheer en onderhoud bij den Staat of bij de provincie,

d. de straten, stegen, voetpaden en pleinen binnen de bebouwde kommen der gemeenten, mits de bevolking binnen zoodanige kom meer zij dan 2400 zielen,

voor zoover ten aanzien van de sub *b*, *c* en *d* bedoelde wegen, straten, stegen, voetpaden en pleinen, in de artt. 3, 4, 5 en 6 het tegendeel niet bepaald is.

3. Op de in art. 2*b* vermelde, onder de bepalingen van het Kon. besluit van 23 Maart 1876 (Staatsblad n°. 55) vallende toegangswegen tot spoorwegstations of halten is van toepassing het bepaalde bij de hoofdstukken V, VI, VII, VIII en IX.

4. Voor de Rijkswegen in beheer en onderhoud bij den Staat gelden art. 56, 1°, 2°, 3° en 4° en de artt. 59 tot en met 68, allen voor zoover de daarin vervatte bepalingen en straffen tot *wegen* betrekking hebben.

5. Voor de provinciale wegen en de Rijkswegen in beheer en onderhoud bij de provincie gelden de artt. 34, 35 en 37, de artt. 42 tot en met 50, benevens de hoofdstukken VII, VIII en IX, allen voor zoover de daarin vervatte bepalingen en straffen tot *wegen* betrekking hebben, en met dien verstande dat de bevoegdheid daar aan Burgemeester en Wethouders toegekend, overgaat op Gedeputeerde Staten en in de spoedeischende gevallen bedoeld in art. 37, ook op de ambtenaren van den provincialen Waterstaat genoemd in art. 66, die alsdan van hunne handelingen kennis hebben te geven aan Gedeputeerde Staten.

6. Op de straten, stegen, voetpaden en pleinen, bedoeld in art. 2*d*, zijn van toepassing de bepalingen van de hoofdstukken VIII en IX.

HOOFDSTUK II.

Staten der wegen en voetpaden.

7. Binnen één jaar na de invoering van dit reglement wordt door Burgemeester en Wethouders van elke gemeente, waar nog niet is voldaan aan de artt. 2 tot en met 5 van het reglement op de wegen en voetpaden in Limburg, vastgesteld den 5 November 1858 en goedgekeurd bij Kon. besluit van den 2 Januari daaraanvolgende, n°. 62, een staat der daar bestaande wegen en voetpaden opgemaakt, bevattende:

1°. een volgnummer voor elken weg en elk voetpad;

2°. den naam, de richting en de bestemming van iederen weg en van ieder voetpad;

3°. opgave van de wettige breedte der wegen en voetpaden, voor zoover daaromtrent iets uit wettige bescheiden bekend is, alsmede van de gemiddelde feitelijke of van de kadastrale breedte;

4°. aanduiding der aan de wegen en voetpaden toegebrachte kunstmatige verbetering en der daarin gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken;

5°. aanwijzing der slooten;

6°. vermelding van erven, zedelijke lichamen, maatschappen, vennootschappen of personen, waarop eenige verplichting tot onderhoud van wegen, voetpaden of van daarin gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken rust; en

7°. aanduiding van beplantingen op wegen of voetpaden, waartoe erven, zedelijke lichamen, maatschappen, vennootschappen of personen gerechtigd zijn.

Bij den staat, die in dubbel wordt opgemaakt, wordt gevoegd eene toelichtende schets der wegen en voetpaden.

len in verband daarmede aanvulling of wijziging van den
des noodig oordeelende, den raad der betrokken gemeente
gehoord.
Gedeputeerde Staten kunnen ook ambtshalve aanvulling en wijziging
staat bevelen.
a aanvulling of wijziging voor zooveel noodig, krachtens art.
n Gedeputeerde Staten den staat in dubbel goed.
nden één exemplaar daarvan met de daarbij behoorende toe-
schets aan Burgemeester en Wethouders der betrokken
.

n veertien dagen na de ontvangst van den staat wordt van
euring daarvan door Burgemeester en Wethouders afkondiging
p de wijze als in art. 172 der gemeentewet bedoeld.
eze afkondiging wordt het blijk aan den voet van den staat
n bericht gegeven aan Gedeputeerde Staten.
uteerde Staten kunnen den staat ook gedeeltelijk goedkeuren.
le wegen, welke na zoodanige goedkeuring nog in den staat
n zijn, gelden de bepalingen van art. 15.
Gedeputeerde Staten zijn bevoegd ambtshalve herziening van
gekeurden staat te bevelen.
rziening gelden de voorschriften der artt. 7 tot en met 12.
e staat ligt ten allen tijde op de secretarie der gemeente ter
terwijl een ieder, tegen betaling der kosten, een afschrift of
l daarvan kan bekomen.
Vanneer na de goedkeuring van den staat, van de noodzake-
blijkt dat een weg of voetpad alsnog daarin wordt opgenomen,
lt daarvan een aanvullingsstaat opgemaakt.
t opmaken, vaststellen en goedkeuren van dien aanvullings-
de voorschriften der artt. 7 tot en met 12 na te leven.
na de goedkeuring van den staat mocht blijken, dat daarin
of voetpad geheel of gedeeltelijk ten onrechte werd opgenomen,
lt die weg of dat voetpad, met machtiging van Gedeputeerde
eheel of gedeeltelijk van den staat afgevoerd bij een besluit
gemeenteraad.
ornemen tot afvoering wordt door Burgemeester en Wethouders
ndiging ter openbare kennis gebracht.
dertig dagen na die afkondiging kunnen belanghebbenden
zwaren deswege inbrengen bij Gedeputeerde Staten, die daar-
beslissen en in verband daarmede de vereischte machtiging
of weigeren.
lle wijzigingen aan wegen of voetpaden, alle nieuwe voor-
f werken in de wegen of voetpaden aangebracht of in verband

Het model van d
8. Zoodra de st
te rekenen van af
ieder ter inzage g
Van deze nederl
van afkondiging,
verschijnend dag-
Binnen dien t
zwaarschrift tege
gedagteekend on
De ingekomen
maakten staat a
Uiterlijk bin
evenbedoelden
bezwaren; daar
vastgesteld.
Van de afw
burgemeester
bezwaarschrift
Aan den vo
voorafgegaan
voldaan is, w
den termijn g
9. De ald
rekenen van
secretarie vo
Deze neder
als in de 2d
Na het ve
Burgemeeste
den voet var
artikel is ve
en einde va
plaats had.
Zij zende
onverwijld a
bedoelde bez
10. Ged
een ieder te
bij Gedepute
11. Ged
bezwaren.

te gaan, wordt door Burgemeester en Wethouders, onder van den naam van den weg of van het voetpad en onder het nummer waaronder de weg of het voetpad in den t, door afkondiging en aanplakking ter openbare kennis

voornemen wordt ten zelfden dage door Burgemeester en schriftelijk kennis gegeven aan de eigenaars of aan de ers van het kadaster bij name genoemde eigenaars van de eg of aan het voetpad aanschietende perceelen.

tens veertien dagen, doch binnen dertig dagen, na de dagg dezer publicatie en kennisgeving, wordt overgegaan tot eene ge afbakening van den weg of van het voetpad door middel n zichtbare houten paaltjes.

n ieder is bevoegd binnen tweemaal dertig dagen na de dagg der boven sub *a* bedoelde publicatie, hetzij schriftelijk bij eenteraad, hetzij mondeling bij Burgemeester en Wethouders, n in te brengen tegen de door de voorloopige afbakening aan- grenzen des wegs.

de schriftelijke bezwaren geeft de burgemeester een gedagl ontvangbewijs, van de mondelinge wordt door Burgemeester thouders proces-verbaal opgemaakt, welk stuk aan den raad vergelegd.

De gemeenteraad beschikt op de ingebrachte bezwaren. Daarna e voorloopige afbakening met of zonder wijziging, in verband aads beschikkingen, door eene definitieve vervangen.

de afwijzende beschikking op de bezwaren wordt door den ester onmiddellijk schriftelijk kennis gegeven aan hen die deze ingebracht.

de definitieve afbakening wordt door Burgemeester en Wet- een proces-verbaal in dubbel opgemaakt.

Dit proces-verbaal wordt door den gemeenteraad vastgesteld. wordt het onmiddellijk ter gemeente-secretarie gedurende dagen, te rekenen van af den dag der na te melden kennisvoor een ieder ter inzage nedergelegd.

deze nederlegging geschiedt openbare kennisgeving door middel kondiging en aanplakking.

Na het verstrijken van dien termijn zenden Burgemeester en iders het proces-verbaal in dubbel onverwijld aan Gedeputeerde en leggen daarbij over de bezwaarschriften, benevens het proces- sub *c* bedoeld.

Op het proces-verbaal van afbakening zijn de bepalingen van . 10 en 11 van toepassing.

Het model van den staat wordt gegeven door Gedeputeerde Staten.

8. Zoodra de staat is opgemaakt, wordt hij gedurende dertig dagen, te rekenen van af den dag der na te melden kennisgeving, voor een ieder ter inzage gelegd op de secretarie der gemeente.

Van deze nederlegging geschiedt openbare kennisgeving door middel van afkondiging, aanplakking en plaatsing in een in de provincie verschijnend dag- of weekblad.

Binnen dien termijn kan een ieder bij den gemeenteraad een bezwaarschrift tegen den staat indienen, waarvan de burgemeester een gedagteekend ontvangbewijs geeft.

De ingekomen bezwaarschriften worden met den in dubbel opgemaakten staat aan den gemeenteraad overgelegd.

Uiterlijk binnen tweemaal dertig dagen na het verstrijken van evenbedoelden termijn, beschikt de gemeenteraad op de ingebrachte bezwaren; daarna wordt de staat, met of zonder wijziging, door hem vastgesteld.

Van de afwijzende beschikking op die bezwaren wordt door den burgemeester onmiddellijk schriftelijk kennis gegeven aan hen die het bezwaarschrift hebben ingediend.

Aan den voet van den staat wordt gesteld het blijk van vaststelling, voorafgegaan van de verklaring dat aan de voorschriften van dit artikel voldaan is, welke verklaring tevens aanduidt het begin en einde van den termijn gedurende welken de staat ter inzage gelegen heeft.

9. De aldus vastgestelde staat wordt gedurende dertig dagen, te rekenen van af den dag der na te melden kennisgeving, ter gemeentesecretarie voor een ieder ter inzage nedergelegd.

Deze nederlegging wordt ter openbare kennis gebracht op de wijze als in de 2de zinsnede van art. 8 aangegeven.

Na het verstrijken van den in dit artikel bedoelden termijn stellen Burgemeester en Wethouders onder het blijk der vaststelling, aan den voet van den staat, de verklaring dat aan de bepalingen van dit artikel is voldaan, met aanduiding in die verklaring van het begin en einde van den termijn gedurende welken de ter inzage-legging plaats had.

Zij zenden den staat in dubbel, met bijbehoorende schets, daarna onverwijld aan Gedeputeerde Staten en leggen daarbij over de in art. 8 bedoelde bezwaarschriften.

10. Gedurende het in art. 9 gestelde tijdvak van dertig dagen kan een ieder tegen den vastgestelden staat schriftelijk bezwaren inbrengen bij Gedeputeerde Staten.

11. Gedeputeerde Staten beslissen omtrent de bij hen ingekomen bezwaren.

Zij bevelen in verband daarmede aanvulling of wijziging van den staat, na, des noodig oordeelende, den raad der betrokken gemeente te hebben gehoord.

Gedeputeerde Staten kunnen ook ambtshalve aanvulling en wijziging van den staat bevelen.

12. Na aanvulling of wijziging voor zooveel noodig, krachtens art. 11, keuren Gedeputeerde Staten den staat in dubbel goed.

Zij zenden één exemplaar daarvan met de daarbij behoorende toelichtende schets aan Burgemeester en Wethouders der betrokken gemeente.

Binnen veertien dagen na de ontvangst van den staat wordt van de goedkeuring daarvan door Burgemeester en Wethouders afkondiging gedaan op de wijze als in art. 172 der gemeentewet bedoeld.

Van deze afkondiging wordt het blijk aan den voet van den staat gesteld en bericht gegeven aan Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Staten kunnen den staat ook gedeeltelijk goedkeuren.

Voor de wegen, welke na zoodanige goedkeuring nog in den staat te brengen zijn, gelden de bepalingen van art. 15.

13. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd ambtshalve herziening van den goedgekeurden staat te bevelen.

Bij herziening gelden de voorschriften der artt. 7 tot en met 12.

14. De staat ligt ten allen tijde op de secretarie der gemeente ter inzage, terwijl een ieder, tegen betaling der kosten, een afschrift of uittreksel daarvan kan bekomen.

15. Wanneer na de goedkeuring van den staat, van de noodzakelijkheid blijkt dat een weg of voetpad alsnog daarin wordt opgenomen, dan wordt daarvan een aanvullingsstaat opgemaakt.

Bij het opmaken, vaststellen en goedkeuren van dien aanvullingsstaat zijn de voorschriften der artt. 7 tot en met 12 na te leven.

Indien na de goedkeuring van den staat mocht blijken, dat daarin een weg of voetpad geheel of gedeeltelijk ten onrechte werd opgenomen, dan wordt die weg of dat voetpad, met machtiging van Gedeputeerde Staten, geheel of gedeeltelijk van den staat afgevoerd bij een besluit van den gemeenteraad.

Het voornemen tot afvoering wordt door Burgemeester en Wethouders door afkondiging ter openbare kennis gebracht.

Binnen dertig dagen na die afkondiging kunnen belanghebbenden hunne bezwaren deswege inbrengen bij Gedeputeerde Staten, die daaromtrent beslissen en in verband daarmede de vereischte machtiging verleenen of weigeren.

16. Alle wijzigingen aan wegen of voetpaden, alle nieuwe voorwerpen of werken in de wegen of voetpaden aangebracht of in verband

daarmede uitgevoerd, benevens alle veranderingen aan de bestaande voorwerpen of werken, met inachtneming van de bepalingen van dit reglement tot stand gekomen, worden, met vermelding der betrekkelijke beschikkingen, door Burgemeester en Wethouders in den staat aangeteekend.

Staten of schetsen, die door veelvuldige wijzigingen, aanvullingen of in het algemeen door de bijwerking ondoelmatig zijn geworden voor het gebruik, waarvoor ze bestemd zijn, kunnen door nieuwe gelijkluidende, door Gedeputeerde Staten te waarmerken exemplaren worden vervangen.

17. De voorschriften der artt. 13 tot en met 16 gelden zoowel voor de staten opgemaakt krachtens de bepalingen van het reglement van 5 November 1858 als voor die ingevolge het tegenwoordig reglement tot stand gekomen.

18. In de eerste maand van elk jaar doen Burgemeester en Wethouders aan Gedeputeerde Staten opgave van al de in het afgeloopen jaar in den staat gebrachte wijzigingen.

HOOFDSTUK III.

Afbakening der wegen en voetpaden.

19. Na de afkondiging van dit reglement gaan Burgemeester en Wethouders der gemeenten welke in het bezit zijn van een goedgekeurden staat als bedoeld in hoofdstuk II, over tot het geleidelijk afbakenen der daarin voorkomende wegen en voetpaden of gedeelten daarvan, voor zoover hun, den gemeenteraad gehoord, zulks zal noodig blijken.

Zij zijn verplicht die afbakening onverwijld te doen verrichten van elken weg of voetpad, waarvoor dit door Gedeputeerde Staten, na ingewonnen advies van den gemeenteraad, wordt bevolen, en langs elk aanschietend perceel, waarvan de eigenaar zulks verlangt.

20. De afbakening van een weg of voetpad langs het perceel of de perceelen van één eigenaar, geschiedt door Burgemeester en Wethouders in overleg met dien eigenaar.

Van deze afbakening wordt een door partijen te onderteekenen proces-verbaal in dubbel opgemaakt, bevattende ieder een grondplan. Een der dubbelen wordt aan den eigenaar afgegeven, het andere in het gemeente-archief nedergelegd.

21. Bij de doorgaande afbakening van een weg of voetpad gelden de volgende regelen:

a. Het voornemen om tot de grensbepaling van een weg of een

voetpad over te gaan, wordt door Burgemeester en Wethouders, onder aanduiding van den naam van den weg of van het voetpad en onder opgave van het nummer waaronder de weg of het voetpad in den staat voorkomt, door afkondiging en aanplakking ter openbare kennis gebracht.

Van dat voornemen wordt ten zelfden dage door Burgemeester en Wethouders schriftelijk kennis gegeven aan de eigenaars of aan de in de registers van het kadaster bij name genoemde eigenaars van de aan den weg of aan het voetpad aanschietende perceelen.

b. Minstens veertien dagen, doch binnen dertig dagen, na de dagteekening dezer publicatie en kennisgeving, wordt overgegaan tot eene voorloopige afbakening van den weg of van het voetpad door middel van goed zichtbare houten paaltjes.

c. Een ieder is bevoegd binnen tweemaal dertig dagen na de dagteekening der boven sub *a* bedoelde publicatie, hetzij schriftelijk bij den gemeenteraad, hetzij mondeling bij Burgemeester en Wethouders, bezwaren in te brengen tegen de door de voorloopige afbakening aangegeven grenzen des wegs.

Van de schriftelijke bezwaren geeft de burgemeester een gedagteekend ontvangbewijs, van de mondelinge wordt door Burgemeester en Wethouders proces-verbaal opgemaakt, welk stuk aan den raad wordt overgelegd.

d. De gemeenteraad beschikt op de ingebrachte bezwaren. Daarna wordt de voorloopige afbakening met of zonder wijziging, in verband met 's raads beschikkingen, door eene definitieve vervangen.

Van de afwijzende beschikking op de bezwaren wordt door den burgemeester onmiddellijk schriftelijk kennis gegeven aan hen die deze hebben ingebracht.

Van de definitieve afbakening wordt door Burgemeester en Wethouders een proces-verbaal in dubbel opgemaakt.

e. Dit proces-verbaal wordt door den gemeenteraad vastgesteld. Daarna wordt het onmiddellijk ter gemeente-secretarie gedurende dertig dagen, te rekenen van af den dag der na te melden kennisgeving, voor een ieder ter inzage nedergelegd.

Van deze nederlegging geschiedt openbare kennisgeving door middel van afkondiging en aanplakking.

f. Na het verstrijken van dien termijn zenden Burgemeester en Wethouders het proces-verbaal in dubbel onverwijld aan Gedeputeerde Staten en leggen daarbij over de bezwaarschriften, benevens het proces-verbaal sub *c* bedoeld.

g. Op het proces-verbaal van afbakening zijn de bepalingen van de artt. 10 en 11 van toepassing.

Met inachtneming der krachtens art. 11 genomen beslissingen keuren Gedeputeerde Staten het proces-verbaal goed.

Zij zenden een exemplaar daarvan aan Burgemeester en Wethouders die het stuk opmaakten:

h. Binnen veertien dagen na de ontvangst van het goedgekeurde proces-verbaal, wordt dit door Burgemeester en Wethouders aan de staat der wegen en voetpaden gehecht.

Van deze aanhechting doen zij afkondiging op de wijze als in ar 172 der gemeentewet bedoeld.

i. In verband met de door Gedeputeerde Staten genomen beslissingen krachtens art. 11, wordt zoo noodig de afbakening gewijzigd.

22. De definitieve afbakening of grensaanwijzing van een weg of voetpad heeft plaats door muren, afheiningen, afrasteringen, hagen of reinsteenen.

Nopens hetgeen te dien aanzien en bij het opmaken van het betrekkelijk proces-verbaal is in acht te nemen, geven Gedeputeerde Staten de noodige voorschriften.

Zij stellen het model van het proces-verbaal van afbakening vast.

23. Zoolang een weg of voetpad niet is afgebakend, wordt voor de toepassing der bepalingen van dit reglement, de breedte van dien weg of van dat voetpad gehouden te zijn overeenkomende met de in den staat der wegen en voetpaden opgegeven wettige breedte, en bij ontstentenis van zoodanige opgave, met de in dien staat vermelde breedte.

Zoodra aan den staat het proces-verbaal van afbakening van eenigen weg of eenig voetpad gehecht is en van deze aanhechting overeenkomstig de 2e zinsnede van art. 21*h* afkondiging is gedaan, bepaalt dit proces-verbaal, behoudens beroep op den rechter, de grens van dien weg of van dat voetpad en vervalt de waarde van elke andere desbetreffende opgave in den staat.

24. Overal waar in dit reglement sprake is van de breedte of van de grens van een weg of voetpad, is daardoor te verstaan die van den weg of van het voetpad met inbegrip der daarbij behoorende slooten of taluds.

25. Ten aanzien van de provinciale wegen zijn Gedeputeerde Staten bevoegd den weg of een deel daarvan, in overleg met den eigenaar of de eigenaren der aanschietende perceelen, aftebakenen.

Van deze afbakening wordt een door partijen te onderteekenen proces-verbaal in dubbel opgemaakt, bevattende ieder een grondplan. Een der dubbelen wordt aan den eigenaar afgegeven, het andere in het provinciaal archief nedergelegd.

HOOFDSTUK IV.

Onderhoud der wegen en voetpaden.

26. Het onderhoud der wegen en voetpaden en der daarin gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken is, voor zoover daartoe geen wettige verplichtingen op anderen berusten, ten laste van de gemeente over welker grondgebied zij loopen.

Waar de grensscheiding van gemeenten gaat door het midden van wegen en voetpaden en van daarin gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken, wordt, voor zoover te dien aanzien geene verplichtingen in anderen zin bestaan, door die gemeenten gemeenschappelijk in het onderhoud voorzien.

27. Voor zoover het onderhoud van wegen of voetpaden of van daarin gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken rust op zedelijke lichamen, maatschappen of vennootschappen, of bij dit reglement andere verplichtingen zijn opgelegd aan zedelijke lichamen, maatschappen of vennootschappen, zijn de bestuurders daarvan voor de nakoming dier verschillende verplichtingen aansprakelijk en de strafbepalingen van dit reglement op hen van toepassing.

28. Bij elken overgang van den onderhoudsplicht doet de nieuwe onderhoudsplichtige daarvan binnen vier maanden schriftelijk opgave aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente waarin de weg of het voetpad gelegen is, die zoo noodig den staat der wegen en voetpaden dienovereenkomstig wijzigen.

Ook zonder die opgave zijn Burgemeester en Wethouders tot zoodanige wijziging ambtshalve bevoegd.

In dit geval geven zij daarvan onverwijld schriftelijk kennis aan de belanghebbenden, die binnen dertig dagen na de dagteekening dier kennisgeving in beroep kunnen komen bij Gedeputeerde Staten.

Na bekomen mededeeling van de eindbeslissing wijzigen Burgemeester en Wethouders den staat dienovereenkomstig.

29. Tot behoorlijk onderhoud der gewone wegen en voetpaden wordt, behoudens de in art. 30 gemaakte uitzonderingen, gevorderd, dat

a. de grenzen der wegen worden in stand gehouden, alsmede de teekenen dienende tot afbakening;

b. zooveel doenlijk de kruin derzelven onder doorgaande strekkingen, zonder golvingen of knikken worde gebracht of gehouden en deze kruin eene effen oppervlakte met behoorlijke tonrondte verkrijge of hebbe;

c. de tot afwatering dienende voorwerpen of werken steeds goed worden open gehouden;

d. de daarin gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken steeds alle waarborgen voor de veiligheid van het verkeer aanbieden;

e. de daarop aanwezige boomen steeds rechtstandig gehouden en zoodanig opgesnoeid worden dat zij niet hinderlijk zijn voor het verkeer;

f. de taluds der wegen, zooveel mogelijk eene helling hebben van ten minste één op één.

Tot het behoorlijk onderhoud der kunstwegen wordt daarenboven gevorderd dat de kunstbaan steeds hard, gelijk en schoon gehouden worde.

Als kunstwegen in den zin van dit reglement zijn onder andere te betrachten:

de kunstmatig verbeterde wegen, opgenomen in den bij besluit van 10 Juli 1866 vastgestelden en nader door Gedeputeerde Staten aangevulden staat der wegen van provinciaal belang en als zoodanig met provinciaal subsidie onderhouden;

de wegen, gelegen in de bebouwde kommen van dorpen of gehuchten, en

de wegen, die, voor wat den aanleg en den toestand van het onderhoud betreft, met de eerstgenoemde wegen zijn gelijk te stellen.

30. De eischen in art. 29 sub *b* gesteld, gelden niet voor de voetpaden, en evenmin voor de wegen die in hoofdzaak gebezigd worden tot het gaan of rijden van of naar de aan of in de nabijheid dier wegen gelegen bouw- of weilanden, boomgaarden, bosschen of heiden, ten behoeve van derzelver exploitatie, en niet tevens daarstellen eene noodzakelijke rechtstreeksche verbinding tusschen gemeenten, dorpen, gehuchten of buurtschappen.

De kruin dezer wegen behoeft slechts vrij te worden gehouden van hinderlijke sporen en gaten.

De kruin der voetpaden behoeft slechts onder eene effen oppervlakte gebracht of gehouden te worden.

31. De tot de wegen behoorende bruggen en duikers moeten ten minste eene breedte van 3.50 M. hebben, tenzij de weg zelf een mindere breedte heeft, in welk geval de bruggen en duikers minstens even breed als de kruin van den weg behooren te zijn.

Alle bruggen of duikers, welke wijder zijn dan één Meter of niet de volle breedte des wegs hebben, moeten van stevige leuningen of borstweringen worden voorzien.

De in de voetpaden gelegen brugjes of vonders moeten ten minste eene breedte van 0.80 M. hebben.

Indien deze brugjes of vonders eene grootere lengte dan twee Meter hebben, moeten zij van behoorlijke leuningen voorzien zijn.

32. De wegen of voetpaden en de daarin gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken moeten steeds naar de eischen der artt. 29, 30 en 31 onderhouden worden.

HOOFDSTUK V.

Toezicht op de wegen en voetpaden.

33. Onder toezicht van Gedeputeerde Staten is de uitvoering van dit reglement aan Burgemeester en Wethouders van elke gemeente opgedragen, voor wat betreft de op het grondgebied hunner gemeente aanwezige wegen en voetpaden en daarin gelegen of daartoe behorende voorwerpen of werken.

Zonder machtiging van Gedeputeerde Staten gaan zij bij die uitvoering echter niet over tot handelingen, waardoor geschillen over den eigendom met de eigenaren van naast de wegen gelegen gronden zouden kunnen ontstaan.

34. Behoudens het bepaalde bij het 2e lid van art. 33, zijn Burgemeester en Wethouders ten allen tijde bevoegd en op bekomen last van Gedeputeerde Staten verplicht om, wanneer zulks in het belang van het verkeer noodzakelijk is, te bevelen:

a. herstel van een weg, een voetpad, of een daarin gelegen voorwerp of werk;

b. verbetering of des noods opruiming van een in een weg of een voetpad gelegen of daartoe behoorend voorwerp of werk;

c. opruiming van voorwerpen, werken of beplantingen, daargesteld in strijd met de bepalingen van dit reglement of aangelegd hetzij zonder eene daarbij voorgeschreven vergunning, hetzij met zoodanige, doch nader ingetrokken vergunning, hetzij krachtens eene bestaande vergunning als bedoeld, doch met afwijking van de daaraan verbonden voorwaarden.

35. De bevelen in art. 34 bedoeld, worden schriftelijk ter kennis gebracht van wien het aangaat.

Bij elk bevel wordt de tijd bepaald waarbinnen daaraan moet voldaan zijn.

36. Van de bevelen krachtens art. 34 door Burgemeester en Wethouders uitgevaardigd, is beroep toegelaten bij Gedeputeerde Staten binnen veertien dagen na de dagteekening der kennisgeving in art. 35 bedoeld.

In spoed eischende gevallen kunnen die bevelen, in weerwil van het daartegen aangeteekend beroep, krachtens art. 37 onverwijld ten uitvoer worden gelegd.

37. Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd en op bekomen last van Gedeputeerde Staten verplicht, ten koste van de overtreders te doen wegnemen, beletten of verrichten hetgeen in strijd met dit reglement wordt daargesteld, ondernomen of nagelaten.

Spoed eischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

38. Eénmaal in het jaar stellen de opzichters van den provincialen

Waterstaat, ieder in zijnen dienstkring, in elke gemeente een algemeen onderzoek in naar den toestand van de wegen en voetpaden en van de daarin gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken.

De opzichters zijn gehouden van dit onderzoek ten minste acht dagen te voren kennis te geven aan Burgemeester en Wethouders der betrokken gemeenten.

De burgemeester of die hem vervangt, is bij het onderzoek tegenwoordig en treedt met den opzichter in overleg nopens al wat de goede inrichting der wegen kan bevorderen.

Indien niemand van het dagelijksch bestuur verschijnt, gaat de opzichter alleen tot het onderzoek over.

De opzichters brengen van hunne bevindingen omstandig verslag uit aan den Ingenieur van den provincialen Waterstaat, welke hoofdambtenaar bedoelde verslagen, voor zooveel noodig, met zijne voorstellen aan Gedeputeerde Staten overlegt.

39. Blijkt uit de in art. 38 bedoelde verslagen dat eenige weg of eenig voetpad of een daarin gelegen of daartoe behoorend voorwerp of werk, herstel of verbetering naar de voorschriften der artt. 29, 30 en 31 behoeft, dan worden Burgemeester en Wethouders door Gedeputeerde Staten uitgenoodigd aan den onderhoudsplichtige, zoo deze niet de gemeente zelve is, een bevel te geven als bedoeld in art. 34, en zoo de gemeente de onderhoudsplichtige is, om in de noodige herstelling of verbetering te voorzien.

40. Blijven Burgemeester en Wethouders in gebreke de in het vorig artikel bedoelde herstelling of verbetering uittevoeren, of in verzuim tot de uitvoering daarvan of van eenige andere bepaling van dit reglement mede te werken, dan wordt te dien aanzien gehandeld overeenkomstig art. 127 in verband met art. 126, 1e lid, der wet van 29 Juni 1851 (Staatsblad n°. 85).

HOOFDSTUK VI.

Zorg voor de instandhouding en vrijhouding der wegen en voetpaden.

41. Zonder toestemming van Gedeputeerde Staten mogen geene wegen of voetpaden opgeheven, verlegd of versmald worden.

Deze toestemming wordt niet verleend dan na de besturen der belanghebbende en mede betrokken gemeenten te hebben gehoord.

42. Zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders is het verboden belangrijke herstellingen of veranderingen aan de in de wegen of voetpaden gelegen of daartoe behoorende voorwerpen of werken uittevoeren of zoodanige nieuwe voorwerpen of werken te maken.

43. Afsluiting van een weg of voetpad mag niet geschieden dan met vergunning van Burgemeester en Wethouders gedurende ten hoogste acht dagen, en van Gedeputeerde Staten voor langeren tijd, onverminderd de bevoegdheid van den Commissaris des Konings en den Burgemeester om zulke afsluiting in het belang der openbare orde ten allen tijde te doen.

Bij de vergunning tot afsluiting van een weg of voetpad worden door Burgemeester en Wethouders of door Gedeputeerde Staten bepaald de tijd voor welken ze plaats heeft en de maatregelen van voorzorg welke daarbij te nemen zijn.

44. Het is verboden zonder verlof van Gedeputeerde Staten op de wegen slag- of draaiboomen, hekken of soortgelijke inrichtingen, welke ook, te plaatsen of te hebben.

Op de voetpaden mogen zoodanige afsluitingen niet aangebracht worden zonder vergunning van Burgemeester en Wethouders, en bij weigering van deze, zonder vergunning van Gedeputeerde Staten.

Het is verboden stegels op de voetpaden te hebben of aantebrengen.

Alle op de voetpaden aangebrachte afsluitingen moeten steeds in den voor hare bestemming goed bruikbaren staat worden onderhouden.

45. Het is verboden de tot de wegen en voetpaden behoorende slooten of greppels te dempen of te dichten of den afloop van het water door deze slooten of greppels op eenige wijze te belemmeren; het tijdelijk leggen van dammen daarin tot het verkrijgen van toegang tot de naast gelegen gronden, met het doel deze te beakkeren, is echter toegelaten.

Zulke tijdelijke dammen moeten onmiddellijk na afloop der bewerking van de bedoelde gronden worden opgeruimd.

Hetzelfde moet zonder eenig uitstel geschieden zoodra Burgemeester en Wethouders daartoe last geven.

In beide voornoemde gevallen moet de opruiming geschieden door dengene, die de dammen heeft daargesteld, en is die niet bekend, door den eigenaar, vruchtgebruiker of erfpachter van den grond, grenzende aan de slooten of greppels, binnen 24 uren na bevel van Burgemeester en Wethouders.

Het maken van blijvende toegangen over de slooten en greppels in den vorm van brugjes of van dammen met of zonder duikers of buizen, mag slechts met vergunning van Burgemeester en Wethouders plaats hebben.

De rechthebbenden op deze toegangen zijn verplicht dezelven en de zich daarin bevindende tot waterlossing dienende werken steeds ten genoege van Burgemeester en Wethouders open te houden, te onderhouden en des noods te verbeteren of te vernieuwen.

46. Het is verboden huizen, woningen, slooten, af- of uitgravingen, afheiningen, afrasteringen of eenigerlei andere getimmerten of werken te bouwen, te maken, te doen of te plaatsen langs *ona/*gebakende wegen en voetpaden, *binnen drie Meter* afstands van de kadastrale grens des wegs of des voetpads.

Langs *af*gebakende wegen en voetpaden mag al het vorenstaande niet worden uitgevoerd *binnen één Meter* uit de grens van den weg of van het voetpad zonder dat Burgemeester en Wethouders de rooilijn hebben aangewezen.

Afrasteringen van puntdraad of andere puntige of scherpe voorwerpen mogen slechts op 0.25 M., en zijn geen puntige of scherpe voorwerpen naar de zijde van den weg of het voetpad gekeerd, op 0.15 M. afstands van de grens van den weg of het voetpad geplaatst worden.

Af- of uitgravingen langs de wegen en voetpaden mogen slechts plaats hebben onder een talud van één op één of zooveel flauwer als Burgemeester en Wethouders dit in verband met den aard van den grond noodig achten.

47. Langs *ona/*gebakende wegen of voetpaden mogen geene boomen, struikgewassen of hagen geplant worden *binnen drie Meter* afstands van de kadastrale grens van den weg of van het voetpad.

Langs *af*gebakende wegen of voetpaden mogen geene struikgewassen of hagen geplant worden binnen den afstand van *één Meter* van de grens, zonder dat vooraf de rooilijn door Burgemeester en Wethouders is aangewezen.

Zoodanige struikgewassen of hagen mogen in geen geval geplant worden op korteren afstand van de grens dan 0.50 M.

Boomen mogen langs *af*gebakende wegen of voetpaden niet geplant worden op korteren afstand dan 2 M.

Te beginnen met 1894 en telkens het vierde jaar daaropvolgend, moeten *vóór* 1 *Juli*, de niet jaarlijks geschoren wordende hagen en struikgewassen staande binnen den afstand van 2 M. van de grens van de provinciale wegen, de Rijkswegen in beheer en onderhoud bij de provincie en andere kunstwegen, afgekapt worden ter maximumhoogte van 1,50 M. boven den grond waarop ze geplant zijn, met dien verstande dat op voormeld tijdstip geene loten van meer dan een half jaar oud boven die hoogte mogen uitsteken.

Te beginnen met 1896 en telkens het vierde jaar daaropvolgend, moeten *insgelijks vóór* 1 *Juli* en op dezelfde wijze als voormeld, de niet jaarlijks geschoren wordende hagen en struikgewassen staande binnen den afstand van 1 M. van de grens van alle overige wegen en voetpaden, ter maximum-hoogte van 1.50 M. boven den grond waarop ze geplant zijn, worden afgekapt.

Ten aanzien van de jaarlijks geschoren wordende hagen en struikgewassen, benevens hagen en struikgewassen dienende tot afsluiting van begraafplaatsen, wordt de maximum-hoogte bepaald op 2 M. boven den grond waarop ze geplant zijn.

Op hagen sedert minder dan drie jaren geplant en struikgewassen tot een bosch behoorende, zijn de bepalingen der voorgaande alineas niet van toepassing.

Al de binnen den afstand van 1 M. van de grens der wegen en voetpaden in 't algemeen staande hagen moeten telken jare, aan de wegzijde, ter hoogte van minstens 1.50 M. boven den grond waarop ze geplant zijn, opgeschoren worden, in dier voege dat *op* 1 *Juli* aan die zijde slechts hoogstens 0.30 M. hout buiten den stam mag aanwezig zijn.

Vóór datzelfde tijdstip moeten jaarlijks insgelijks weggeruimd worden de over de wegen, voetpaden, slooten en greppels hangende boomen, struiken, hagen of takken. Van dit voorschrift kunnen Gedeputeerde Staten, in het belang van het gebruik van den weg, ontheffing verleenen.

De evenbedoelde afsnoeiing en wegruiming moeten geschieden hetzij door of van wege de eigenaren, hetzij door of van wege de vruchtgebruikers of erfpachters der perceelen waarop de boomen, struiken of hagen geplant zijn, naar gelang die perceelen niet dan wel met een vruchtgebruik of eene erfpacht bezwaard zijn.

Voor eigenaren, vruchtgebruikers of erfpachters van perceelen worden, behoudens tegenbewijs, gehouden de in leven zijnde personen of de bestaande zedelijke lichamen, maatschappen of vennootschappen, die als zoodanig voorkomen in de registers van het kadaster.

Wijzen die registers als eigenaren, vruchtgebruikers of erfpachters van een perceel meer dan één persoon aan zonder dat ieder dier personen bij name genoemd zij, dan worden als zoodanig slechts diegenen beschouwd wier naam of namen bepaaldelijk vermeld zijn.

Bij gebleken abusieve tenaamstelling van een perceel in de kadastrale registers worden voor eigenaren, vruchtgebruikers of erfpachters daarvan gehouden, zij wier hoedanigheid als zoodanig op wettigen grond bewezen of erkend is, of bij gebreke daarvan, zij die het perceel als eigenaar, vruchtgebruiker of erfpachter feitelijk benutten.

Zijn de in de kadastrale registers vermelde eigenaren, vruchtgebruikers of erfpachters van eenig perceel overleden, dan wordt dat perceel beschouwd als niet met den last van vruchtgebruik of erfpacht bezwaard te zijn, en worden, behoudens tegenbewijs, voor eigenaren daarvan gehouden de bekende wettige erfgenamen der in de voormelde registers genoemde eigenaren.

48. Van de verbodsbepalingen omschreven in het 1e lid van

art. 46 en in het 1e lid van art. 47, beiden tot *ona*fgebakende wegen en voetpaden betrekking hebbende, kunnen Burgemeester en Wethouders in bijzondere gevallen en mits inachtneming der beperkende bepalingen voor afgebakende wegen en voetpaden gesteld, ontheffing verleenen.

49. Bij herbeplanting van een weg of voetpad is de daartoe rechthebbende gehouden zich te onderwerpen aan de voorschriften hem te dien aanzien door Burgemeester en Wethouders te geven zoo in het belang van den weg of van het voetpad als in dat van de veiligheid en de vrijheid van het verkeer.

Onder herbeplanting wordt niet verstaan het vervangen van gestorven of omgewaaide boomen door nieuwe.

50. Het is verboden:

1° op de wegen en voetpaden eenige ingraving te doen;

2° grond van de wegen of voetpaden intenemen of daarop huizen, hutten, getimmerten of eenig ander opstal te bouwen of aantebrengen;

3° het ploegijzer in den bodem van de wegen te brengen of te houden; daar waar voetpaden perceelen bouwland doorsnijden, is het geoorloofd dezelve om te ploegen bij het bebouwen der perceelen;

4° op de wegen en voetpaden kramen of tenten te plaatsen of te hebben, of koopwaren uittestallen of uitgestald te hebben; onder kramen of tenten zijn mede begrepen tot verblijf van menschen of dieren dienende stilstaande voertuigen;

5° aan anderen dan daartoe rechthebbenden, eenige beplanting op de wegen en voetpaden aantebrengen;

6° op de wegen boomen te planten in dier voege, dat voor rijbaan een mindere vrije breedte dan 5 M. overblijft;

7° het water uit huizen, stallen of andere gebouwen en inrichtingen of uit mestvaalten, op de wegen en voetpaden en in de daartoe behoorende slooten of greppels te laten uitloopen en daarop of daarin vuilnis of mest uittestorten of nederteleggen;

8° op de wegen en voetpaden puin, bouwmaterialen of andere voorwerpen, welke ook, nederteleggen of te hebben;

9° de voorwerpen of teekenen ter verlegging van het spoor buiten noodzaak te verplaatsen of daarover te rijden;

10° vee op de wegen en voetpaden, — op deze laatsten voor zoover zij niet leiden door weiden, boomgaarden, wei- of bouwlanden —, te laten grazen.

Van de sub 1°, 2°, 4°, 5°, 7°, 8° en 10° opgenoemde verbodsbepalingen kunnen Burgemeester en Wethouders, en van die sub 6° Gedeputeerde Staten voorwaardelijk ontheffing verleenen.

HOOFDSTUK VII.

Veiligheid der wegen en voetpaden.

51. Indien eenige weg of voetpad of een daarin gelegen voorwerp of werk niet meer de noodige waarborgen voor de veiligheid van het verkeer aanbiedt, zijn Burgemeester en Wethouders verplicht de gevaarlijke plaats onverwijld te omsluiten of den weg of het voetpad af te sluiten, in welk laatste geval zij daarvan openbare kennisgeving hebben te doen.

Tot het herstellen of doen herstellen van het aan den weg of het voetpad of aan het daarin gelegen of daartoe behoorend voorwerp of werk ontstane gebrek, zijn Burgemeester en Wethouders gehouden zonder uitstel de noodige maatregelen krachtens hoofdstuk V te nemen.

Mocht eene afsluiting van een weg of voetpad als bedoeld langer dan acht dagen duren, dan geven Burgemeester en Wethouders daarvan kennis aan Gedeputeerde Staten.

52. Bij het uitvoeren van werken op of langs wegen en voetpaden, waarbij naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders gevaar voor het verkeer bestaat, moet door hem, die de werken uitvoert, de plaats waarop dit geschiedt, ten genoege van Burgemeester en Wethouders met eene afsluiting omgeven worden.

53. Boomen staande op of langs wegen of voetpaden, welke gevaarlijk of hinderlijk voor het verkeer zijn, moeten door den eigenaar op de eerste aanzegging van Burgemeester en Wethouders en, is eene gemeente eigenares der boomen, door de gemeente op aanzegging van Gedeputeerde Staten worden gerooid.

54. Alle bouwvallen langs wegen of voetpaden moeten, op bekomen last van Burgemeester en Wethouders, onmiddellijk weggeruimd of op zoodanige wijze geschraagd worden als, naar het oordeel van dat college, ter voorkoming van ongelukken noodzakelijk is.

55. Alle voorwerpen, welke op de wegen worden gelegd tot spoorverwisseling, moeten van af zonsondergang tot zonsopgang van de rijbaan verwijderd zijn.

56. Het is verboden:

1° op de wegen en voetpaden, of binnen den afstand van 50 Meter, gemeten uit de as van den weg of van het voetpad, vuurwapenen of vuurwerk, en in de open lucht, vuren, zonder vergunning van den Burgemeester afteschieten en te ontsteken, voor zoover daartoe krachtens eenige wet of wettelijke verordening de bevoegdheid niet is verkregen;

2° op de wegen en voetpaden of binnen voormelden afstand doode

dieren nederteleggen of, na waarschuwing door of van wege den Burgemeester, binnen voormelden afstand te laten liggen;

3° binnen 50 M. afstands van de grens der wegen en voetpaden korven met bijen te hebben, indien de vlieggaten der korven hetzij in rechtstreeksche hetzij in schuinsche richting gekeerd zijn naar den weg of het voetpad, ten ware daarlangs eene schutting worde aangebracht, waarvan de hoogte minstens 2,50 M. bedraagt en waarvan lengte, stand en richting worden aangewezen door Burgemeester en Wethouders, in voege als door hen voor de veiligheid van het verkeer over den weg of het voetpad noodzakelijk wordt geacht. Op minstens 3 M. afstands van voormelde grens is het geoorloofd korven met bijen te hebben, mits de korven met de rugzijde naar den weg of het voetpad gekeerd zijn, zoodanig dat de vlieggaten de meest van den weg of het voetpad afwijkende richting aanwijzen;

4° binnen 50 M. van uit de as der wegen, windmolens of, zonder inachtneming der veiligheidsmaatregelen door Gedeputeerde Staten voorteschrijven bij het geven der krachtens het provinciaal reglement op de waterlossingen gevorderde vergunning, watermolens op te richten;

5° in weiden, waardoor niet behoorlijk afgerasterde wegen of voetpaden leiden, stieren ouder dan één jaar, los te laten loopen.

HOOFDSTUK VIII.

Gebruik der wegen en voetpaden.

57. Het is verboden over de voetpaden te rijden of daarover eenig voertuig of vee te brengen of te drijven wanneer de voetpaden daartoe niet bestemd zijn.

58. Het is verboden van de wegen gebruik te maken:

1° met rij- en voertuigen bespannen met één paard of één os of met meer dan twee koeien, waarvan het beslag der wielen eene mindere breedte heeft dan 0.075 M.; en met rij- en voertuigen bespannen met meer paarden of ossen, waarvan het beslag der wielen eene mindere breedte heeft dan 0.11 M.

Van die verbodsbepalingen zijn uitgezonderd:

a. rij- en voertuigen uitsluitend gebezigd voor het vervoer van personen of rij- en voertuigen op veeren of riemen;

b. rij- en voertuigen, waarvan de gebruikers buiten de provincie woonachtig zijn, en die afwisselend binnen en buiten de provincie gebruikt worden;

c. rij- en voertuigen tot het leger behoorende of daarbij in gebruik, onder militair geleide of door militairen in hunne betrekking vervoerd.

2° met voertuigen, niet genoemd sub 3°, die zwaarder belast zijn dan met den toestand des wegs en met de veilige draagkracht der kunstwerken is overeen te brengen. Die belasting mag in geen geval meer bedragen van 5000 K.G. voor voertuigen op twee of drie wielen en 9000 K.G. voor die op vier wielen, tenzij in bijzondere gevallen, voor het vervoeren van zwaardere ondeelbare vrachten, door Burgemeester en Wethouders schriftelijk vergunning zij verleend en het vervoer plaats hebbe onder geleide van een der ambtenaren, genoemd in art. 66, en met inachtneming van de door dezen ambtenaar aan te wijzen voorzorgsmaatregelen.

Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd voor bepaalde wegen, wegsgedeelten of kunstwerken en voor bepaalde tijdstippen, de belasting der voertuigen vasttestellen, welke in overeenstemming is te achten met den toestand des wegs of met de veilige draagkracht van het kunstwerk.

De wegen, wegsgedeelten of kunstwerken, waarvoor door Burgemeester en Wethouders aldus de grootst toe te laten belasting der voertuigen is aangewezen, moeten ter plaatse door goed zichtbare borden, waarop de grootst toe te laten belasting te vermelden, behoorlijk aangeduid worden.

3°. met stoomgrindwalsen, weglocomotieven of andere motorrijtuigen, die onbeladen meer dan 2000 K.G. wegen, tenzij:

a. de bestuurder van het voertuig voorzien zij van eene schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, wanneer het voertuig gebruikt wordt op wegen als bedoeld in art. 5 of op wegen in meer dan ééne gemeente gelegen, en van Burgemeester en Wethouders, in de andere gevallen, wanneer het gebruik zich bepaalt tot wegen in slechts ééne gemeente gelegen;

b. bij het rijden worden in acht genomen de voorwaarden, voor elk geval in de sub *a* genoemde vergunning gesteld.

De bestuurder van het motorrijtuig wordt geacht niet voorzien te zijn van eene vergunning, wanneer deze niet op de eerste vordering van een der ambtenaren, in art. 66 genoemd, wordt vertoond, of wanneer gereden wordt op wegen andere dan die waarop de vertoonde vergunning betrekking heeft.

Voor de overtredingen dezer verbodsbepalingen zijn, behalve de bestuurders, ook de houders of eigenaars van motorrijtuigen strafbaar, tenzij de houder of eigenaar aantoont dat de overtreding buiten zijn toedoen is gepleegd.

Geleiders en bestuurders van voertuigen en motorrijtuigen, die vermoed worden de verbodsbepalingen onder 2°. of 3°. te overtreden, zijn verplicht te doen of te gedoogen, wat de ambtenaren, genoemd in

art. 66, noodig achten om de gegrondheid van dat vern onderzoeken.

Leidt het ingesteld onderzoek tot bevestiging van het vc dan zijn die ambtenaren bevoegd het verder vervoer feiteli letten en, ten koste der overtreders, al zoodanige maatregelen als in het belang van de instandhouding des wegs en van heid van het verkeer worden noodig geacht.

Onder motorrijtuigen worden in dit reglement verstaan al voertuigen, bestemd om door eene mechanische kracht, op h voertuig zelf aanwezig, niet langs spoorstaven te worden voort

58*bis*. Zoolang het rijden op openbare wegen met motor niet bij wet is geregeld, is het verboden met motorrijtuigen niet onder de verbodsbepaling van art. 58 sub 3°., te rijden op of wegsgedeelten, welke daartoe, op voorstel van den gemee bij een in het Provinciaal blad optenemen besluit van Gede Staten, ongeschikt zijn verklaard.

Voorts is het rijden met motorrijtuigen verboden op all wegen, tenzij:

1°. de bestuurder voorzien zij van eene vergunning van den van Waterstaat, Handel en Nijverheid, waaruit blijkt, dat hij motorrijtuig mag rijden op de Rijkswegen in beheer bij het

2°. bij het rijden worden in acht genomen de voorschrift sub 1°. genoemde vergunning gesteld en die, welke, met het de plaatselijke toestanden, in het belang van de veiligheid verkeer van gemeentewege zijn of zullen worden gegeven.

59. Het is verboden met rij-, voer- en motorrijtuigen over de of zijwegen of door de slooten van kunstwegen te rijden, wanneer dit bij het uithalen, omdraaien of voorbijrijden nood

Van deze verbodsbepaling zijn uitgezonderd:

a. gewone- en motorrijtuigen uitsluitend gebezigd voor het van personen, daaronder echter niet begrepen diligences en omi bestemd voor het vervoer van meer dan zes personen;

b. voertuigen bespannen met één os, ééne koe, één of me of honden.

60. In het belang van veilig verkeer en tot bevordering d orde bij het gebruik der wegen wordt bepaald:

a. 1°. dat de geleiders van rij- en voertuigen zich bij he niet van hunne paarden of trekdieren, rij- of voertuigen mog wijderen;

2°. dat zij, niet op de paarden, trekdieren of rij- en vo zittende, zich, behalve bij het vast- of losdraaien van den rem steeds ter linkerzijde en wel bij het hoofd van het paard of t

en bestaat de bespanning uit meer dan één trekdier, bij het hoofd van één derzelven moeten bevinden, derwijze dat zij de paarden of trekdieren onder bereik hebben;

3°. dat zij alleen dan op de paarden, trekdieren of rij- en voertuigen mogen zitten, wanneer op de gebruikelijke wijze aan hunne paarden of trekdieren leisels aangebracht en bevestigd zijn;

4°. dat zij op de paarden, trekdieren of rij- en voertuigen zittende, de leisels in de hand moeten houden, zoo dat met die leisels de dieren bestuurd en in bedwang gehouden kunnen worden;

5°. dat zij op hunne voertuigen noch liggen noch slapen mogen;

b. dat wanneer geleiders of bestuurders van rij-, voer- of motorrijtuigen elkander op den weg ontmoeten, zij, ieder voor de helft, *ter rechter zijde of van de hand* moeten uitwijken;

c. dat wanneer zij door anderen worden ingehaald en gewaarschuwd of aangeroepen, zij *naar de rechter zijde* ter halve breedte moeten uitwijken om het inhalend rij-, voer- of motorrijtuig ter linker zijde door te laten;

d. dat wanneer zij elkander ontmoeten in holle wegen, waar het niet mogelijk is te wisselen, de geleider of bestuurder van het ongeladen rij-, voer- of motorrijtuig, en indien beide rij-, voer- of motorrijtuigen geladen of ongeladen zijn, de geleider of bestuurder van dat hetwelk het kortst bij eene wisselplaats is, of die van het bergoprijdend rij-, voer- of motorrijtuig met hetzelve moet terugkeeren, naar gelang de ontmoeting op den vlakken weg of wel op een hellend vlak plaats heeft;

e. dat bij ontmoeting in de nabijheid van bruggen of engten, waar twee voertuigen niet kunnen wisselen, de geleider of bestuurder van het rij-, voer- of motorrijtuig, dat het verst daarvan verwijderd is, verplicht is stil te houden en aan het andere den vrijen doortocht te laten.

61. Het is verboden:

1°. wanneer er geen maanlicht is, van één uur nà zonsondergang tot één uur vóór zonsopgang, met rij- en voertuigen, hondenwagens inbegrepen, kunstwegen te berijden, tenzij het rij- of voertuig voorzien zij van minstens ééne *aan de linkerzijde* daarvan bevestigde, in de bewegingsrichting helder licht uitstralende lantaarn;

2°. met bespannen rij- en voertuigen over de wegen anders dan stapvoets te rijden;

a. in de bebouwde kommen der gemeenten, wanneer de paarden of trekdieren niet met dubbele leisels worden bestuurd;

b. wanneer de weg met sneeuw bedekt of de wielen met caoutchouc banden belegd zijnde, de paarden of trekdieren niet voorzien zijn van luidklinkende bellen.

62. Het is verboden eggen, ploegen, boomen of dergelijke voorwerpen over de kunstwegen te laten sleepen of stooten; hiervan zijn uitgezonderd op voertuigen geladen boomen wier grootste omvang in omtrek niet meer dan 30 centimeter bedraagt.

63. Het is verboden:

a. gekoppeld vee over de wegen of de daartoe bestemde voetpaden te drijven of te leiden, tenzij door een geschikt persoon aan een touw of ketting behoorlijk vastgehouden;

b. hengsten of stieren ouder dan één jaar over wegen of daartoe bestemde voetpaden te drijven of te leiden, tenzij elke hengst of stier afzonderlijk aan een leisel, touw of ketting door een geschikt persoon worde vastgehouden;

c. onverminderd het bepaalde bij art. 427, 5°, van het wetboek van strafrecht, vee onbeheerd op den weg te laten staan of loopen.

64. De geleiders van met één of meer honden bespannen voertuigen zijn verplicht op de wegen

a. steeds naast die voertuigen te gaan, den hond of de honden te geleiden aan een ketting of koord en te zorgen dat elke aangespannen of bijbehoorende hond, ook van kruiwagens, voorzien zij van een muilkorf, ingericht naar en aangebracht overeenkomstig het voorschrift van Regeeringswege vastgesteld of nader vast te stellen ingevolge de 2de zinsnede van art. 3 der wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110);

b. bij het voorbijrijden door of het tegenkomen van rij- of voertuigen met één of meer paarden bespannen, of van paarden die bereden worden, stil te staan, zich vóór den hond of de honden te plaatsen en te wachten tot dat de rij- of voertuigen of paarden voorbij zijn.

65. § *a.* Het wielrijden is verboden:

1°. op alle voetpaden, daaronder begrepen de openbare pleinen, straten, stegen, wandelwegen en plantsoenen, welke, naar den aard hunner bestemming, als voetpaden te betrachten zijn.

Burgemeester en Wethouders kunnen van dat verbod voor bepaalde voetpaden of gedeelten daarvan ontheffing verleenen.

2°. op de wegen of wegsgedeelten, welke op voorstel van den gemeenteraad bij een in het Provinciaal blad optenemen besluit van Gedeputeerde Staten, voor het wielrijden ongeschikt zijn verklaard en op de in dat besluit te bepalen wijze, door waarschuwingsborden zijn aangeduid.

§ *b.* Bij het rijden op wegen of voetpaden moet elk rijwiel voorzien zijn van eene bel of van een signaalhoorn, waarmede waarschuwingssignalen kunnen worden gegeven, die op een afstand van vijftig meter duidelijk hoorbaar zijn, en daarenboven van een half uur nà zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang, van eene helder

lichtgevende, aan de voorzijde van het rijwiel bevestigde en naar voren uitstralende lantaarn.

§ *c*. Wielrijders worden, voorwat de bepalingen omtrent het uitwijken betreft, gelijk gesteld met geleiders of bestuurders van rij-, voer- of motorrijtuigen, zoodat door en ten aanzien van hen de bepalingen van art. 60 sub *b* en *c* moeten in acht genomen worden, met dien verstande evenwel, dat geleiders of bestuurders van rij-, voer- of motorrijtuigen slechts zooveel behoeven uittewijken als noodig is, om voor de voorbijrijdende wielrijders eene berijdbare strook van minstens anderhalven meter beschikbaar te stellen en dat zij niet behoeven uittewijken, wanneer zij wegen berijden geen kunstwegen zijnde, of wel kunstwegen, waarvan de berijdbare breedte het beschikbaar stellen voor de wielrijders van eene berijdbare strook van minstens anderhalven meter breedte niet toelaat.

§ *d*. Het wielrijden met grootere snelheid dan 10 K.M. per uur of die waarmede zich een paard in matigen draf voorbeweegt, is, verboden:

1°. van een half uur nà zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang;

2°. bij het tegemoetrijden van rij- of voertuigen of van bereden paarden, alsmede bij het naderen en voorbijrijden van geleide paarden en van geleid of gedreven vee;

3°. op de straten, stegen en pleinen binnen de bebouwde kommen als bedoeld in art. 2 sub *d*;

4°. op de binnen andere bebouwde kommen gelegen wegen en voetpaden of gedeelten daarvan, waarop door Burgemeester en Wethouders dit verbod van toepassing zal zijn verklaard en waarvan alsdan het begin- en eindpunt door waarschuwingsborden moeten zijn aangewezen.

Het model en opschrift dezer waarschuwingsborden worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

§ *e*. Het wielrijden met grootere snelheid dan 6 K.M. per uur of die waarmede een voetganger zich in versnelden pas voortbeweegt, is binnen de in art. 2 sub *d* bedoelde bebouwde kommen verboden in nauwe of drukke straten, bij het uit- en inrijden van gebouwen of binnenplaatsen, bij het omkeeren, bij het inrijden van straten, bij het omrijden van hoeken en bij het rijden over kruispunten van straten.

Dit verbod geldt mede voor alle andere gevallen, waarin, ter oorzake van buitengewoon druk verkeer van voetgangers, gevaar voor botsing bestaat.

Zoolang, ingevolge de bepalingen dezer §, met beperkte snelheid

moet worden gereden, zijn de wielrijders verplicht waarschuwingssignalen te geven.

§ *f*. De wielrijder is gehouden onmiddellijk van zijn rijwiel af te stappen en het aan de hand te houden of te geleiden:

1°. indien bij zijn naderen, paarden of vee schichtig of onrustig worden;

2°. indien hij, ter gelegenheid van optochten — processiën en begrafenissen daaronder begrepen — volksverzamelingen ontmoet;

3°. op al de punten waar, om welke reden ook, belemmering van het verkeer plaats heeft;

4°. bij het afrijden van hellingen langer dan vijftig meter, die meer dan vier ten honderd dalen (1 op 25), wanneer het rijwiel niet voorzien is van een goed werkend remtoestel, mits de helling door middel van een bord of van een ander zichtbaar teeken is aangewezen;

5°. bij het afrijden van hellingen langer dan vijftig meter, die meer dan 7 ten honderd dalen (1 op 14.3), mits de helling door middel van een bord of van een ander zichtbaar teeken is aangewezen.

§ *g*. Niet meer dan twee wielrijders mogen naast elkander rijden. Bij het voorbijrijden van rij- en voertuigen, bereden of geleide paarden en geleid of gedreven vee, alsmede in de gevallen vermeld in § *e*, moeten naast elkander rijdende wielrijders zich achter elkander stellen.

§ *h*. Het houden van of het deelnemen aan wedstrijden in hardrijden met rijwielen op de wegen is verboden, tenzij met vooraf verkregen vergunning van Gedeputeerde Staten.

§ *i*. De besturen der gemeenten met bebouwde kommen als bedoeld in art. 2 sub *d* kunnen voorschriften geven, waarbij het wielrijden op daarbij aantewijzen wegen of wegsgedeelten verboden is op bepaalde tijden of anders dan in eene bepaalde richting of buiten de voor wielrijders aangewezen paden of sneller dan met eene bepaalde snelheid, voor zoover die voorschriften, met het oog op plaatselijke toestanden, ter verzekering van de veiligheid van het verkeer vereischt worden.

HOOFDSTUK IX.

Straf- en slotbepalingen.

66. Behalve de ambtenaren bij art. 8 van het wetboek van strafvordering genoemd, zijn met het opsporen der overtredingen van dit reglement belast en tot het opmaken van proces-verbaal deswege bevoegd de Ingenieur en Opzichters van den provincialen Waterstaat in Limburg.

67. Onverminderd de verplichting tot uitvoering van bevolen of

..estelde of ondernomen werken,
..g der bepalingen van het tegen-
..aarin niet reeds bij de wet of bij
is voorzien, gestraft als volgt:
..3e en 4e lid, art. 45, 1e, 2e, 3e,
.., 7°., 8°., 9°. en 10°., art. 56, 1°.,
..7, 58, 1°., 59, 60, 61, 62, 63 en 64,
.. f 5;
..44, 1e en 2e lid, art. 45, 5e lid, art. 46,
2°. en 5°., van de artt. 52, 53, 54 en
..n hoogste f 15,
3°., art. 58*bis* en art. 65 met eene boete
..htenis van ten hoogste zes dagen.
van de overtreding nog geen twee jaren
vroegere veroordeeling van den schuldige
onherroepelijk is geworden of daarvoor vrij-
..aald, kan de straf worden verdubbeld.
reglement treedt in werking honderd tachtig
het in het provinciaal blad zal zijn opgenomen.
.. het reglement op de wegen en voetpaden in
..or de Provinciale Staten den 5 November 1858
Koninklijk besluit van 2 Januari 1859, n°. 62,
..in gebrachte wijzigingen of daaraan gedane toe-
..n.
..ijdstip waarop aan de artt. 7—12 zal zijn voldaan,
..enten, waar nog geen staat der buurtwegen en
..aakt naar de bepalingen van het evenaangehaald
..nt van 5 November 1858, de staten, welke krachtens
..tuk bestaan hebbende provinciale voorschriften zijn
..n, geldend en, voor wat de uitvoering van het tegen-
..t betreft van toepassing.

..*an* **27 April** 1903 (*Staatsblad* n°. 113), *tot onteigening,*
.. *name van den Staat, van eigendommen in de gemeente*
Baarle-Nassau, noodig voor den aanleg van een nieuw
..prensstation nabij Baarle-Nassau.

..esluit van 7 December 1903, n°. 48 zijn de te onteigenen perceelen

---

WET *van* 27 *April* 1903 (*Staatsblad* n°. 114), *tot toekenning van een renteloos voorschot, tot een bedrag van ten hoogste* f 250000, *uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Middelburg naar Domburg, met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen.*

KON. BESLUIT *van* 5 *Mei* 1903, n°. 98, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake eene verhooging van den Waterlandschen zeedijk binnen de bebouwde kom van Monnickendam.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Monnickendam tegen het besluit van Ged. Staten van Noordholland, dd. 17 Sept. 1902, n°. 45, waarbij van art. 54*a* der verordening op de handhaving der plaatselijke politie in die gemeente ontheffing is verleend ten behoeve van eene door het Hoogheemraadschap Waterland uit te voeren verhooging van den Waterlandschen Zeedijk binnen de bebouwde kom van Monnickendam;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 14 Jan. 1903, n°. 344 en van 8 April 1903, n°. 344/12;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 April 1903, n°. 203, afd. Wat.;

Overwegende dat op een deswege door Dijkgraaf en Hoogheemraden van Waterland tot hem gericht verzoek, om ontheffing van de bepaling van art. 54*a* der bij Raadsbesluit van 27 April 1901 gewijzigd vastgestelde verordening op de handhaving der plaatselijke politie in de gemeente Monnickendam, de Raad dier gemeente afwijzend heeft beschikt, waarop Dijkgraaf en Hoogheemraden zich tot Ged. Staten van Noordholland hebben gewend, ter bekoming der geweigerde ontheffing, ten einde te kunnen overgaan tot de voorgenomen verhooging van den Waterlandschen Zeedijk in de bebouwde kom der gemeente Monnickendam;

dat Ged. Staten, alvorens een besluit te nemen, ter voldoening aan art. 3, laatste zinsnede, der wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129), den gemeenteraad hebben gehoord;

dat in het door eene commissie uit den Raad ter zake uitgebracht rapport als nadeelen van de dijksverhooging worden genoemd:

1°. aanzienlijke daling van de waarde van de aan het onderwerpelijk dijkvak gelegen huizen;

2°. het voor handel of bedrijf ongeschikt maken van perceelen;

3°. het moeilijk schoonmaken van de nevens de te verhoogen straat te maken goten, hetgeen nadeelig zou inwerken op den algemeenen gezondheidstoestand der gemeente;

terwijl wijders in dat rapport nog wordt aangevoerd, dat de in de laatste 40 jaren gevolgde wijze van keering van het zeewater door het plaatsen van kistingen voldoende moet worden geacht en dat, indien eene meer afdoende waterkeering wenschelijk is, de aanleg van een betonmuur op de buiten de kom der gemeente gelegen kleiperken daarvoor als 't ware zou zijn aangewezen;

dat Ged. Staten, — lettende op het Kon. besluit van 16 Juni 1902, n°. 57, waarbij in verband met de wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129) het openbaar belang van meerbedoelde dijksverhooging is erkend — bij besluit van 17 Sept. 1902, n°. 45, — overwegende dat na deze Koninklijke beslissing, waardoor dit werk voor de toepassing der zooeven genoemde wet op dezelfde lijn is gesteld als de openbare werken in art. 1 dier wet genoemd, de vraag of langs anderen weg in het door deze dijksverhooging beoogde doel kan worden voorzien, buiten beschouwing behoort te blijven en alleen te onderzoeken valt of, en zoo ja, welke, voorwaarden op grond van bij het voorgenomen werk betrokken belangen moeten gesteld worden, — ontheffing hebben verleend van de verbodsbepaling van art. 54*a* der Verordening op de handhaving van de plaatselijke politie in de gemeente Monnickendam ten behoeve van de door het Bestuur van het Hoogheemraadschap Waterland voorgenomen verhooging van den Zeedijk in de bebouwde kom dier gemeente, en zulks onder voorwaarde:

1°. dat de in dat dijkvak liggende bestrating, voor zoover deze ten behoeve of ten gevolge van de ophooging zal worden opgebroken, worde herlegd ter breedte en met materialen van geene mindere kwaliteit dan die van de bestaande bestrating en dat voor een behoorlijken afvoer van het daarop vallend hemelwater de noodige voorzieningen zullen worden genomen;

2°. dat de op dit dijkvak uitkomende straten en stegen aan de te verhoogen straat onder bekwame hellingen aansluitende zullen worden gemaakt;

3°. dat zes maanden na de eerste oplevering der bestratingen deze opnieuw zullen worden herlegd;

4°. dat tijdens den duur der werkzaamheden het verkeer van voetgangers en van rij- en voertuigen, zoomede het tramverkeer over het te verhoogen dijkvak zoo min mogelijk zal worden belemmerd;

5°. dat gedurende de uitvoering van het werk de opgebroken gedeelten dijk en bestrating van zonsondergang tot zonsopgang op voldoende wijze zullen worden verlicht;

6°. dat ter tegemoetkoming aan de bezwaren van eigenaars of gebruikers van de aan den dijk liggende perceelen, ten behoeve van die perceelen al datgene zal worden verricht, wat noodig zal zijn om aan die bezwaren, voor zooveel deze als een onmiddellijk gevolg van de dijksverhooging kunnen worden aangemerkt, zooveel mogelijk tegemoet te komen;

7°. dat ten aanzien van de hierboven sub 1°. tot en met 6°. gestelde voorwaarden in alle opzichten worde voldaan aan de voorschriften en beslissingen deswege door Ged. Staten te geven;

dat de Raad der gemeente Monnickendam van het besluit van Ged. Staten, dd. 17 Sept. 1902, n°. 45, bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat hij zich geheel vereenigt met bovenvermeld, door eene commissie uit zijn midden uitgebracht rapport; dat door de voorwaarden, door Ged. Staten gesteld, de nadeelen aan de dijksverhooging verbonden, niet zullen worden weggenomen; dat geene voorwaarden, welke ook, die nadeelen kunnen wegnemen, en dat, mocht de in de laatste 40 jaren gevolgde wijze van keering van het zeewater niet voldoende worden geacht, alleen de aanleg van een betonmuur op de buiten de kom der gemeente gelegen kleiperken, zonder nadeel voor de gemeente, in eene meer afdoende waterkeering dan door het plaatsen van kistingen kan voorzien;

Overwegende dat, nu bij Kon. besluit van 16 Juni 1902, n°. 57, het openbaar belang der ontworpen dijksverhooging is erkend, de vraag of langs anderen weg kan worden voorzien in datgene wat met deze dijksverhooging wordt beoogd, buiten beschouwing behoort te blijven;

dat alzoo hier ingevolge art. 5, in verband met art. 1 der wet te beslissen valt, of ter uitvoering der dijksverhooging een werk of eene handeling noodig is in strijd met eene bepaling eener gemeenteverordening;

dat die vraag bevestigend moet worden beantwoord, aangezien art. 54*a* der hierboven vermelde verordening op de handhaving der plaatselijke politie in de gemeente Monnickendam verbiedt, den openbaren weg of eenig publiek rij- of voetpad geheel of gedeeltelijk af te sluiten, op te breken, op te hoogen, daarin te graven of te werken; en het voorgenomen werk, blijkens zijn aard en plaatselijke omschrijving niet uitvoerbaar is zonder te handelen in strijd met dat verbod;

dat, wat aangaat de vraag of en, zoo ja, welke voorwaarden op grond van bij het voorgenomen werk betrokken belangen moeten gesteld worden, deze vraag door de door Ged. Staten gestelde voorwaarden op alleszins voldoende wijze is opgelost en dan ook tegen den inhoud dier voorwaarden door appellant geen bezwaren zijn kenbaar gemaakt;

Gezien de wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit van Ged. Staten van Noordholland, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 16 *Mei* 1903 (*Staatsblad n°.* 72), *houdende aanwijzing van de percelen, gelegen onder de gemeenten IJsselmuiden en Grafhorst, te onteigenen voor den aanleg van den westelijken ringdijk ten behoeve van de droogmaking en verkaveling van een deel van het waterschap Mastenbroek, genaamd de Koekoek, het Zwijnsleger en de Hagens.*

KON. BESLUIT *van* 30 *Mei* 1903, *n°.* 49, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen ontwerpen van aanvulling der wegentabellen in de gemeenten Westerbork, Beilen, Sleen en Emmen, en tegen de aanvullingsontwerpen van wegentabellen in de gemeenten Beilen, Westerbork, Zweelo, Odoorn, Sleen en Emmen.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door Directeuren der Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij, onderscheidelijk tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe dd. 9 Aug. 1901, n°. 45, waarbij zij deels niet-ontvankelijk zijn verklaard in-, deels eene afwijzende beschikking is genomen op hunne bezwaarschriften tegen ontwerpen van aanvulling der wegentabellen in de gemeenten Westerbork, Beilen, Sleen en Emmen, en tegen het besluit van Ged. Staten dier zelfde provincie dd. 28 Nov. 1902, n°. 35, houdende goedkeuring van aanvullingsontwerpen van wegentabellen in de gemeenten Beilen, Westerbork, Zweelo, Odoorn, Sleen en Emmen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 April 1903, n°. 33;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 Mei 1903, La. N, afd. Wat.;

Overwegende:

I. dat in een dd. 15 Sept. 1898 gedagteekend en op 17 Sept. d.a.v. ter provinciale griffie ingekomen adres bovengenoemde Directeuren bij Ged. Staten van Drenthe bezwaren hebben ingediend tegen een besluit van het gemeentebestuur van Westerbork — waarbij dit bestuur wegen en daartoe behoorende werken langs het Oranjekanaal

in die gemeente heeft gebracht op een ontwerp van aanvulling der tabel van wegen in die gemeente, welk ontwerp door B. en W. is opgemaakt den 12den Aug. 1898 en ongewijzigd door den Raad voorloopig is vastgesteld den 23sten Sept. 1898 — daarbij verzoekende dat bedoelde werken van den schouwlegger der gemeente Westerbork worden afgevoerd;

dat Ged. Staten bij besluit van 9 Aug. 1901, n°. 45, reclamanten niet-ontvankelijk hebben verklaard in hun bezwaarschrift op grond dat voorzegd aanvullingsontwerp voor de gemeente Westerbork, na openbare kennisgeving op den 3den Oct. 1898, gedurende 14 dagen, van 3 Oct. tot en met 17 Oct. d.a.v., overeenkomstig het bepaalde bij art. 6, 5de lid, van het provinciaal reglement op de wegen en voetpaden in Drenthe, voor de tweede maal ter gemeente-secretarie van Westerbork ter visie heeft voorgelegen; dat voormeld bezwaarschrift op 17 Sept. 1898 bij Ged. Staten is ingekomen en alzoo niet *gedurende* het tijdvak bij art. 6, 6de lid, bedoeld — dat is tusschen 3 en 17 Oct. 1898 — maar *vóór dat* de termijn van ter visielegging was aangevangen; en dat ten deze alzoo die termijn niet is in acht genomen;

dat voornoemde Directeuren ook tegen besluiten van de besturen der gemeenten Beilen, Sleen en Emmen, waarbij diverse wegen en werken langs het Oranjekanaal zijn gebracht op ontwerpen van aanvulling der tabellen van wegen in die gemeenten, ieder voor zoover op het grondgebied zijner gemeente gelegen — welke ontwerpen door de betrokken gemeentebesturen respectievelijk zijn opgemaakt 20 Juli 1897, 29 Maart 1898 en 1 Sept. 1900 en door de Raden dier gemeenten resp. voorloopig zijn vastgesteld 7 Sept. 1897, 4 Juni 1898 en 25 Oct. 1900 — drie bezwaarschriften bij Ged. Staten van Drenthe hebben ingediend, welke respectievelijk gedagteekend 25 Sept. 1897, Juni 1898 en 7 Nov. 1900, onderscheidelijk ter provinciale griffie zijn ingekomen 27 Sept. 1897, 28 Juni 1898 en 9 Nov. 1900, en waarbij Directeuren verzoeken bedoelde wegen en werken van de betrokken wegentabellen af te voeren;

dat Ged. Staten mede bij besluit van 9 Aug. 1901, n°. 45, deze drie bezwaarschriften als ongegrond hebben afgewezen, daarbij overwegende, dat ten aanzien van de ingebrachte bezwaren dient te worden onderzocht of de wegen en werken in de ontwerpen voorkomende, voldoen aan het voorschrift van art. 1 van het Provinciaal Reglement op de wegen en voetpaden in Drenthe, speciaal of deze bestemd en dienende zijn voor openbaar gebruik; dat wat de *bestemming* betreft, deze volkomen blijkt uit art. 9, 1ste alinea in verband met art. 7 der door den toenmaligen Minister van Binnenlandsche

Zaken namens den Koning aan de Maatschappij verleende concessie tot het graven en exploiteeren van het Oranjekanaal c.a., dd. 23 Dec. 1852, n°. 58, (3de afdeeling B); dat toch bij de 1ste alinea van art. 7 dier concessie wordt voorgeschreven, dat de aanleg van het kanaal, van de zijtakken onder Odoorn en van de wijk in het Bargermeer met alle de daartoe behoorende werken zal geschieden en voltooid moeten zijn binnen zes jaren te rekenen van den 1sten Jan. 1853, terwijl bij art. 9, 1ste alinea, wordt bepaald, dat »indien de in art. 7 »genoemde werken niet binnen den bepaalden tijd voltooid, *tot open-»baar gebruik opengesteld* of in werking gebracht zijn, vervallen het »waarborgkapitaal en alle reeds gemaakte werken in eigendom aan »den Staat«, enz.; dat aangezien uit het bestek van aanbesteding van het kanaal blijkt, dat de wegen bijlangs het kanaal daartoe behooren of deel uitmaken van de werken van het kanaal, als bewezen moet worden aangenomen, dat, krachtens de aangehaalde artikelen van de concessie, de in de aanvullingsontwerpen gebrachte wegen en werken zijn *bestemd* tot het openbaar gebruik; dat, wat betreft het *dienen* der bedoelde wegen tot openbaar gebruik, dit voldoende wordt gestaafd door de in het rapport des Ingenieurs van den Prov. Waterstaat in Drenthe van 22 Maart 1901, n°. 384, vervatte verklaring, een feit, dat trouwens ook door directeuren niet wordt ontkend; en dat uit een en ander volgt, dat de op de ontwerpen gebrachte wegen en werken bijlangs het Oranjekanaal te recht zijn gebracht in onderhoud bij de Drentsche Veen- en Middenkanaalmaatschappij, aangezien bij de eerste zinsnede van art. 14 der meergenoemde concessie wordt bepaald, dat, zoolang de concessie duurt, de concessionarissen verbonden zijn het kanaal *en hetgeen er toe behoort* in voldoenden staat te onderhouden;

dat voornoemde Directeuren door middel van een op 4 Sept. 1901 te 's Gravenhage ontvangen adres, op grond van art. 5, 2e lid, van meergezegd reglement, beroep bij Ons hebben ingesteld van het besluit van Ged. Staten, dd. 9 Aug. 1901, n°. 45, daarbij, wat betreft de door Ged. Staten uitgesproken niet-ontvankelijkheid, aanvoerende, dat door de te vroege indiening van hunne bezwaren geen enkel belang is benadeeld, terwijl daardoor reeds van het oogenblik af waarop de termijn van weder ter-visie-legging der stukken aanving, van hun bezwaarschrift kon worden kennis genomen, en wat betreft de ongegrondverklaring van de drie bovenvermelde bezwaarschriften, er op wijzende, dat volgens concessie van 23 Dec. 1852, n°. 58, 3e afd., B, welke den grondslag vormde voor de oprichting der Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij, het kanaal en alle bijbehoorende werken onder toezicht van het Rijks- en Provinciaal bestuur zijn gesteld, en

dus het toezicht door derden — in casu gemeentebesturen — dat mede tot voorschriften strijdig met die der concessie zou kunnen leiden — is uitgesloten; en dat dan ook de vraag of de wegen en werken der maatschappij bestemd zijn of dienen tot openbaar gebruik, niet ter zake dienende is;

II. dat Ged. Staten van Drenthe bij beschikking van 28 Mei 1902, n°. 35, hebben goedgekeurd aanvullingsontwerpen van wegentabellen in de gemeenten Beilen, Westerbork, Zweelo, Odoorn, Sleen en Emmen;

dat meergenoemde Directeuren van dit besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep zijn gekomen, op grond van art. 6, 8ste lid, van het Provinciaal wegen-reglement, daarbij aanvoerende, dat die wegentabellen zijn aangevuld met de wegen der Drentsche Veen- en Midden-Kanaal-Maatschappij in de verschillende gemeenten gelegen; dat volgens bovenvermelde concessie ook alle wegen bij het kanaal behoorende, onder toezicht van het Rijks- en Provinciaal bestuur zijn gesteld; dat dus het toezicht door gemeentebesturen is uitgesloten en dat het onder schouw der gemeentebesturen brengen van die wegen voor bedoelde Maatschappij zeer bezwarend zou zijn, overmits die besturen voor de wegen eischen zouden kunnen stellen, welker vervulling de Maatschappij, die hoofdzakelijk ten doel had een kanaal te graven, nimmer op zich heeft willen nemen, noch haar door de concessie is opgelegd; en welke eischen door de verschillende gemeentebesturen verschillend zouden kunnen worden gesteld;

Overwegende ad I:

dat het besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 9 Aug. 1901, n°. 45, eene beslissing was, genomen op de bezwaren van appellanten ten aanzien van aanvullingsontwerpen der tabellen van wegen in Westerbork, Beilen, Sleen en Emmen en geenszins eene beschikking inhield omtrent de tabellen zelve als bedoeld in art. 6, 7e lid, van het Reglement op de wegen en voetpaden in Drenthe, doch dat tegen zoodanige beschikking van Ged. Staten bij Ons geen beroep openstaat;

dat appellanten mitsdien in hun beroep tegen voorzegd besluit van Ged. Staten, dd. 9 Aug. 1901, n°. 45, niet-ontvankelijk zijn;

Overwegende ad II:

dat de gronden, die Ged. Staten er toe geleid hebben om bij hun besluit van 9 Aug. 1901, n°. 45, de daarbedoelde drie bezwaarschriften als ongegrond af te wijzen, juist zijn, en deze tot de Onze makende;

Gezien het Reglement op de wegen en voetpaden in Drenthe;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. appellanten niet-ontvankelijk te verklaren in hun beroep tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 9 Aug. 1901, n°. 45;

II. met handhaving van het bestreden besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 28 Nov. 1902, n°. 35, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 3 Juni* 1903 (*Staatsblad n°* 151), *tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij artikel* 5, *tweede lid der wet van* 10 *November* 1900 (*Staatsblad n°*. 176), *houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 Februari 1903, L^a. O, Afdeeling Waterstaat T;

Gezien artikel 5, tweede lid der wet van 10 Novemder 1900 (Staatsblad n°. 176), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur;

Den Raad van State gehoord, advies van 28 April 1903, n°. 14;

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 28 Mei 1903, n°. 189, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. De Rijkswaterstaatsdienst onder de bevelen van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid omvat den dienst ten aanzien van:

1°. het verzamelen van gegevens voor de nauwkeurige kennis van den waterstaatstoestand des lands („algemeene dienst");

2°. aanleg, beheer en onderhoud van en toezicht over waterstaatswerken;

3°. het oppertoezicht over alles wat den Waterstaat betreft;

4°. de zorg voor de naleving der wetten en verordeningen, concessiën en vergunningen betreffende den Waterstaat;

5°. in het algemeen alle waterstaatsaangelegenheden van Rijksbelang.

De Rijkswaterstaatsdienst betreffende de spoorwegen en mijnen is, evenals de dienst der landsgebouwen, onderwerp van afzonderlijke regeling.

2. Voor den dienst in artikel 1, eerste lid omschreven, zijn er:

één hoofdinspectie,

twee inspectiën,

en elf directiën, verdeeld, behoudens het bepaalde in het 4e lid van dit artikel, als volgt:

de algemeene dienst, *eerste* directie;

de groote rivieren, met uitzondering van de *Maas* boven de grens-

scheiding van de provinciën *Limburg* en *Gelderland*, *tweede* en *derde* directiën;

de Provinciën:

Groningen en *Friesland*, *vierde* directie;

Drenthe en *Overijssel*, *vijfde* directie;

Gelderland en *Utrecht*, *zesde* directie;

Noordbrabant, *zevende* directie;

Limburg met de rivier *de Maas*, boven de grensscheiding van de provinciën *Limburg* en *Gelderland*, *achtste* directie;

Noordholland, *negende* directie;

Zuidholland, *tiende* directie;

Zeeland, *elfde* directie.

De eerste directie ressorteert onder de hoofdinspectie; de vierde, vijfde, negende, tiende en elfde directiën onder de eerste inspectie; de tweede, derde, zesde, zevende en achtste directiën onder de tweede inspectie.

De dienst in de tweede en derde directiën zal door Ons zoo noodig kunnen worden vereenigd.

Onze Minister voornoemd omschrijft nader de grenzen der directiën en bepaalt de arrondissementen waarin elke der tweede tot en met elfde directiën zal zijn verdeeld.

3. De hoofdinspectie omvat het algemeen beleid en toezicht betreffende den dienst en is opgedragen aan een hoofdinspecteur-generaal van den Rijkswaterstaat, door wien bovendien het onmiddellijk toezicht op de eerste directie wordt uitgeoefend.

In elke inspectie is het onmiddellijk toezicht op de overige directiën, naar de verdeeling van artikel 2, tweede lid, opgedragen aan een inspecteur-generaal van den Rijkswaterstaat.

In elke directie is de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken opgedragen aan een hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat.

Door Ons kan worden bepaald, dat de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken in de tweede en derde directiën zal zijn opgedragen aan één hoofdingenieur-directeur.

4. De in artikel 3 genoemde hoofdambtenaren worden bijgestaan door verdere ambtenaren als:

ingenieurs, tijdelijke ingenieurs, adjunct-ingenieurs, tijdelijke adjunct-ingenieurs, opzichters, adjunct-opzichters en buitengewone opzichters van den Rijkswaterstaat, bureelambtenaren en ambtenaren bij den algemeenen dienst.

Voorts wordt de dienst uitgeoefend door haven- en sluismeesters, sluis- en brugwachters, rivier- en kanaalbeambten, bakenmeesters en de verder noodige beambten.

…aren van den Rijkswaterstaat, genoemd in artikel 3 …d van artikel 4, worden door Ons, en voor zooverre …rden aangesteld, evenals de beambten bedoeld in het … artikel 4, door Ons of van Onzentwege benoemd, ge…slagen.

… ingenieur van den Rijkswaterstaat zijn alleen benoem…het diploma van civiel-ingenieur volgens de wet hebben … zullen hebben voldaan aan een vergelijkend onderzoek, … voorwaarden door Ons of van Onzentwege zullen worden …

…ziehter van den Rijkswaterstaat zijn alleen benoembaar zij, …diploma wegens voldoend afgelegd examen als zoodanig heb…krijgen.

…vereischten voor het verkrijgen van dat diploma worden door … Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vastgesteld.

Er zullen zijn:

… hoofdinspecteur-generaal;

…ee inspecteurs-generaal;

…en hoogste elf hoofdingenieurs-directeuren, verdeeld in 2 klassen;

…en hoogste veertig ingenieurs, verdeeld in 3 klassen;

…en hoogste twaalf adjunct-ingenieurs;

…en hoogste honderd veertig opzichters, verdeeld in 4 klassen;

…en hoogste honderd twintig bureelambtenaren, verdeeld in 3 klassen;

…en hoogste vijf en twintig ambtenaren bij den algemeen dienst, verdeeld in twee klassen.

Aan de ingenieurs der 1e klasse, die meer dan 28 dienstjaren hebben, kan door Ons de titel van hoofdingenieur worden verleend.

Het aantal opzichters, bureelambtenaren en ambtenaren bij den algemeenen dienst in elke klasse wordt door Ons bepaald.

7. De jaarwedden der ingenieurs bedragen:

Voor den hoofdinspecteur-generaal	*f*	6,500.—
Voor de inspecteurs-generaal	"	5,500.—
Voor de hoofdingenieurs-directeuren:		
in de *eerste* klasse	"	5,000.—
in de *tweede* klasse	"	4,500.—
Voor de ingenieurs:		
in de *eerste* klasse:		
voor hen, wien de titel van hoofdingenieur is verleend	"	4,000.—
de overigen	"	3,600.—
in de *tweede* klasse:		
na 16 jaar dienst	"	3,200.—
overigens	"	2,800.—

in de *derde* klasse
na 8 jaar dienst . . . . . f 2,400.—
overigens . . . . . " 2,000.—
voor de adjunct-ingenieurs . . . . . " 1,500.—

Bij gebleken geschiktheid geschiedt bevordering tot ingenieur der derde, tweede, en eerste klasse, *uiterlijk* respectievelijk vier, twaalf en twintig jaren, na indiensttreding als adjunct-ingenieur.

De jaarwedden der opzichters, bureelambtenaren en ambtenaren bij den algemeene dienst bedragen:

Voor de opzichters:
in de *eerste* klasse:
ten getale van tien . . . . . f 2,200.—
overigens . . . . . " 2,000.—
in de *tweede* klasse . . . . . " 1,600.—
in de *derde* klasse . . . . . " 1,300,—
in de *vierde* klasse . . . . . " 1,000.—

benevens vrije woning voor zooveel door Ons of van Onzentwege het genot daarvan aan de standplaats wordt verbonden, of eene door Ons te bepalen toelage wegens het gemis daarvan.

Voor de bureelambtenaren in de *eerste* klasse:
ten minste . . . . . f 1,250.—
en ten hoogste . . . . . " 1,600.—
in de *tweede* klasse:
ten minste . . . . . " 850.—
en ten hoogste . . . . . " 1,200.—
in de *derde* klasse:
ten minste . . . . . " 400,—
en ten hoogste . . . . . " 800.—

Voor de ambtenaren bij den algemeenen dienst in de *eerste* klasse:
ten minste . . . . . f 1,050.—
en ten hoogste . . . . . " 1,600.—
in de *tweede* klasse:
ten minste . . . . . " 400,—
en ten hoogste . . . . . " 1,000.—

De bezoldiging der tijdelijke ingenieurs, der tijdelijke adjunct-ingenieurs, der buitengewone opzichters en der in het 2e lid van artikel 4 bedoelde beambten, worden in elk bijzonder geval door Ons geregeld.

8. De ambtenaren en beambten leggen, alvorens in dienst te treden, den volgenden ambtseed of belofte af:

"Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Koningin; dat ik de wetten en verordeningen van den Staat zal nakomen en onderhouden en

dat ik mij in den dienst nauwkeurig zal toeleggen op de vervulling mijner verplichtingen, overeenkomstig de mij te geven instructiën".

"Zoo waarlijk helpe mij God almachtig".

("Dat beloof ik").

Deze eed of belofte wordt afgelegd door den hoofdinspecteur-generaal, de inspecteurs-generaal en de hoofdingenieurs voor het Gerechtshof, door de ingenieurs en adjunct-ingenieurs voor de Rechtbank, door de overige ambtenaren en de beambten voor den Kantonrechter hunner standplaats.

9. Betreffende vergoeding voor bureel- en verplaatsingskosten, kosten voor lokaalhuur, voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van den dienst en voor het verrichten van veldwerk, alsmede alle andere vergoeding en toelagen aan de ambtenaren en beambten van den Rijkswaterstaat, worden de verder noodige regels afzonderlijk door Ons vastgesteld.

10. Werk- en dienstkring en instructiën van de ambtenaren en beambten van den Rijkswaterstaat worden door of vanwege Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vastgesteld.

11. Het Koninklijk besluit van 8 Februari 1849 (Staatsblad n°. 6) is met de wijzigingen en aanvullingen daarvan ingetrokken.

Eveneens zijn ingetrokken de Koninklijke besluiten van 14 April 1894 (Staatsblad n°. 56), 10 Maart 1898 (Staatsblad n°. 60), 16 Maart 1898 (Staatsblad n°. 63), 1 October 1898, n°. 12, 7 April 1899 (Staatsblad n°. 91) en de artikelen 4, 5, 6 en 7 van het Koninklijk besluit van 9 Augustus 1895 (Staatsblad n°. 148).

12. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het Staatsblad en de Staatscourant, waarin het geplaatst is.

Onze Minister enz.

Men zie het Kon. besluit van 24 Juni 1903, n°. 18, houdende vereeniging van den dienst in de 2e en 3e directiën van den Rijkswaterstaat.

Zie ook de circulaire van 7 Juli 1903, La. DD, in zake wijziging in de nomenclatuur van het personeel van den Rijkswaterstaat.

Bij Kon. besluit van 2 Juli 1903, n°. 36 is de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid gemachtigd tot het in dienst stellen, schorsen en ontslaan van tijdelijke ingenieurs, tijdelijke adjunct-ingenieurs, tijdelijke- of buitengewone opzichters, haven- en sluismeesters, sluis- en brugwachters, rivier- en kanaalbeambten, bakenmeesters en de verdere noodige beambten bij den Rijkswaterstaat, terwijl bij beschikking van 11 Juli 1903, n°. 195 de bakenmeesters in drie klassen zijn onderverdeeld.

KON. BESLUIT *van* 6 *Juni* 1903, *n°.* 44, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de begrooting voor* 1902 *van den weg Bolsward—Harlingen, voor zooveel betreft de bestrating te Arum en Witmarsum.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den gemeenteraad van Harlingen tegen het besluit van Ged. Staten van Friesland, dd. 13 November 1902, n°. 52, 2e afd., W., houdende beslissing in een geschil tusschen de gemeenteraden van Harlingen en Bolsward en de Commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen eenerzijds en den gemeenteraad van Wonseradeel anderzijds;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 April 1903, n°. 35;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 2 Juni 1903, n°. 196, afd. W.;

Overwegende dat, nadat de Commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen de begrooting voor den dienst van 1902 had opgemaakt, de gemeenteraad van Bolsward en die van Harlingen haar hebben goedgekeurd, doch de gemeenteraad van Wonseradeel dit heeft geweigerd, o. m. omdat er geen post op voorkwam voor aanleg van bestrating te Arum en Witmarsum;

dat de Commissie van beheer in dit geschil de beslissing heeft ingeroepen van Ged. Staten, die bij breed gemotiveerde resolutie van 13 November 1902 hebben besloten:

1°. te verklaren en te beslissen dat, hoewel in geval van verandering van de gedeelten grindweg in de dorpen Arum en Witmarsum in straatweg, de kosten daarvan moeten komen ten laste van het gemeenschappelijk beheer, de noodzakelijkheid om zoodanige verandering thans aan te brengen, niet is gebleken en er voor dit college uit dien hoofde geen termen bestaan om te beslissen dat een post voor kosten van die verandering op de begrooting van den weg moet worden aangebracht;

2°. te beslissen dat volgens de bepaling door de gecommitteerden van de drie gemeenten gemaakt en neergelegd in het proces-verbaal van het in hunne samenkomst op 3 Juni 1852 verhandelde, de helft der kosten van onderhoud der tijdens den aanleg van den weg bestrate gedeelten door de betrokken gemeente moet worden teruggegeven aan de Commissie van beheer; dat deze bepaling geacht moet worden voor de drie gemeenteraden verbindende kracht te hebben; dat er alzoo geen aanleiding bestaat om dien post van de begrooting te verwijderen en dat, nu tegen het bedrag van den post geen bezwaar is ingebracht, evenmin aanleiding bestaat om wijziging van het bedrag van den post te gelasten;

dat de gemeenteraad van Harlingen hierop Onze tusschenkomst heeft ingeroepen en Ons verzocht heeft »de beslissingen van Ged. Staten bij hunne resolutie van 13 November ll., 2e afd. W., n°. 52, te vernietigen en in de plaats daarvan te beslissen, dat de bepaling van het proces-verbaal van 3 Juni 1852, welke den weg stempelt tot een grindweg en regeling inhoudt omtrent klinkertbestrating, ook geldt voor vervanging van grindweg door klinkertbestrating na de totstandkoming van den weg; subsidiair: dat de aanleg van klinkertbestrating niet anders kan geschieden dan met gemeene toestemming der drie gemeenteraden«.

Overwegende dat de appellant in den aanvang van zijn adres van beroep uitdrukkelijk verklaart van de beslissing van Ged. Staten in beroep te komen, voor zoover die beslissing inhoudt: »te verklaren en te beslissen dat (hoewel) in geval van verandering van de gedeelten grindweg in de dorpen Arum en Witmarsum in straatweg de kosten daarvan komen ten laste van het gemeenschappelijk beheer«;

dat weliswaar aan het slot van het adres Ons wordt verzocht: »de beslissingen van Ged. Staten bij hunne resolutie van 13 November ll., 2e afd., W., n°. 52, te vernietigen«, maar dat deze zinsnede moet worden beschouwd in verband met de vermelde verklaring omtrent de beperkte strekking van het beroep;

dat bovendien bij eene andere uitlegging van de slotwoorden van het adres, alsof daar namelijk onder de te vernietigen »beslissingen van Ged. Staten« het geheele dictum van hun besluit te verstaan ware, het verzoek omtrent hetgeen in de plaats daarvan door Ons zou moeten worden beslist, zooals appellant dit formuleert, geheel onvolledig zoude zijn, omdat dan niet zou zijn beslist omtrent de andere in het besluit van Ged. Staten opgenomen aan Ged. Staten ter beslissing opgedragen punten, hetgeen zeker niet door appellant kan zijn bedoeld;

dat dus het beroep alleen gericht is tegen den tusschenzin: »hoewel ingeval van verandering van de gedeelten grindweg in de dorpen Arum en Witmarsum in *straatweg*, de kosten daarvan moeten komen ten laste van het gemeenschappelijk beheer«;

dat echter tegen dezen tusschenzin geen beroep openstaat, omdat daarin wel een gevoelen omtrent eene betwiste rechtsvraag wordt uitgesproken, doch die tusschenzin niet, als bevatte hij een motief der beslissing, kan geacht worden één geheel daarmede uit te maken; dat integendeel die tusschenzin alleen de verklaring behelst, dat, zoo beslist wordt, dat er geen termen bestaan om uitgaven voor de verandering van gedeelten grindweg in straatweg op de begrooting te brengen, dit *uitsluitend* geschiedt op grond der feitelijke overweging, dat voor die verandering geene noodzakelijkheid bestaat;

dat, nu op grond van deze feitelijke overweging thans geene kosten voor de verandering van den weg te maken zullen zijn, omtrent de vraag, wie die kosten zou hebben te dragen, naar aanleiding van de thans in geschil zijnde begrooting niet te beslissen viel;

dat derhalve aangaande de rechtsvraag, waaromtrent Ged. Staten onverplicht en zonder noodzakelijkheid hun gevoelen hebben uitgesproken, geene voor de toekomst bindende beslissing is gegeven, en dus ook geen beroep daartegen te pas komt;

dat voor zooverre het beroep zou moeten geacht worden tegen de beslissing van Ged. Staten in haar geheel te zijn gericht, appellant evenzeer daarin niet-ontvankelijk zou behooren te worden verklaard, omdat hij, als bovengenoemde tusschenzin buiten aanmerking blijft, bij die beslissing in geenerlei opzicht in het ongelijk is gesteld, daar toch de begrooting, die volgens de beslissing van Ged. Staten *ongewijzigd* moest blijven, door appellant was goedgekeurd, zoodat ook in de onderstelling van een onbeperkt daartegen ingesteld beroep, appellant daarin niet-ontvankelijk zou moeten worden verklaard;

Gezien de verordening, regelende het beheer van den bovengenoemden weg, zooals zij is aangevuld bij besluiten der raden van Wonseradeel, Bolsward en Harlingen, onderscheidenlijk van 29 Maart, 7 April en 28 April 1902, en goedgekeurd bij besluit van Ged. Staten van Friesland van 11 Juni 1902, n°. 27;

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 10 *Juni* 1903, *n°.* 13, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 12 *Mei* 1903, *tot wijziging van hun besluit van* 19 *November* 1902, *goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *Januari* 1903, *n°.* 17, *tot wijziging en aanvulling van het reglement van politie op het gebruik der openbare wegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *Maart* 1890, *n°.* 18, 11 *Augustus* 1892, *n°.* 38, 16 *Januari* 1897, *n°.* 22, 5 *Januari* 1899, *n°.* 39, 7 *November* 1900, *n°.* 54 *en* 5 *Maart* 1902, *n°.* 25.

De wijziging bestaat hierin, dat het eerste lid van artikel 4 van het besluit van 19 November 1902 wordt gelezen als volgt:

„Dit besluit treedt in werking op een nader door de Staten te bepalen tijdstip."

Bij Kon. besluit van 16 November 1903, n°. 35 is een nieuw politie-reglement op de openbare wegen en voetpaden in deze provincie goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1903, *n°.* 48, *houdende aanwijzing der perceelen, ingevolge de wet van* 7 *Juli* 1902 (*Staatsblad n°.* 147) *te onteigenen voor de verbetering van de Hagen, de Molenbeek en de Almelosche Aa.*

KON. BESLUIT *van* 15 *Juni* 1903, *n°.* 32, *houdende aanwijzing der perceelen, ingevolge de wet van* 7 *Juli* 1902 (*Staatsblad n°.* 144) *te onteigenen voor den aanleg van een zijtak van den locaalspoorweg Sittard—Herzogenrath, van Heerlen naar de mijn Carl.*

KON. BESLUIT *van* 20 *Juni* 1903, *n°.* 47, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 19 *November* 1902:

a. tot oprichting van een waterschap voor «de Binnen Oude Maas»;

b. tot intrekking van het reglement van beheer voor het waterschap voor de Oude Maas, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *Juli* 1858, *n°.* 51;

c. tot wijziging van het algemeen reglement voor de waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 4 *Januari* 1862, *n°.* 101, 1 *December* 1883, *n°.* 23, 30 *Juli* 1884, *n°.* 25 *en* 28 *November* 1896, *n°.* 70, *en*

d. tot wijziging van het reglement op de waterleidingen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 1 *Maart* 1890, *n°.* 18 *en* 14 *Augustus* 1901, *n°.* 35.

Voor de besluiten sub *a* en *b* zie men de Prov. bladen nos. 18 en 19.

De wijziging sub *c* luidt als volgt:

De Staten der provincie Noordbrabant hebben besloten als volgt:

Art. 1. In artikel 108 van het algemeen reglement voor de waterschappen in de provincie Noordbrabant, vastgesteld den 9den November 1861, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 4den Januari 1862, n°. 101 (Provinciaalblad 1862 n°. 1), vervallen de woorden: «en het waterschap voor de Oude Maas.»

2. Dit besluit treedt in werking op den dag, dat het besluit der Staten van heden, houdende wijziging van het besluit van 10 November 1855 (Provinciaalblad 1856 n°. 11), tot oprichting van een waterschap «voor de Binnen Oude Maas» de Koninklijke goedkeuring zal hebben verkregen.

Het algemeen reglement voor de waterschappen in Noordbrabant is nader vastgesteld en goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 November 1903, n°. 36.

De wijziging sub *d* luidt als volgt:

De Staten der provincie Noordbrabant hebben besloten als volgt:

Art. 1. In artikel 43 van het reglement op de waterleidingen in de provincie Noordbrabant, vastgesteld den 19den November 1889, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 1sten Maart 1890, n°. 18 (Provinciaalblad 1890 n°. 14), vervallen de woorden: «en het waterschap voor de Oude Maas».

2. Dit besluit treedt in werking op den dag, dat het besluit der Staten van heden, houdende wijziging van het besluit van 10 November 1855 (Provinciaalblad 1856 n°. 11), tot oprichting van een waterschap voor «de Binnen Oude Maas», de Koninklijke goedkeuring zal hebben verkregen.

KON. BESLUIT *van* 24 *Juni* 1903, *n°.* 18, *houdende vereeniging van den dienst in de 2e en 3e directiën van den Rijkswaterstaat.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 Juni 1903, La. C, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat met den dag, waarop het Kon. besluit van 3 Juni 1903, tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij artikel 5, tweede lid, der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur, in werking treedt, de dienst in de tweede en derde directiën zal zijn vereenigd, en dat de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken in die directiën zal zijn opgedragen aan één Hoofdingenieur-Directeur.

Onze Minister enz.

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 167), *tot onteigening, ten name van de Locaalspoorweg-Maatschappij Dinxperlo—Varsseveld, van eigendommen in de gemeenten Dinxperlo, Gendringen en Wisch, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Dinxperlo naar Varsseveld.*

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 168), *tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeente Oss, noodig voor de uitbreiding van het station Oss.*

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 169), *tot onteigening, ten name van de Stoomtramweg-Maatschappij Egmond—Alkmaar—Bergen, van eigendommen in de gemeenten Egmond aan Zee, Egmond Binnen, Alkmaar en Bergen, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Egmond aan Zee over Alkmaar naar Bergen.*

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 170), *tot onteigening, ten name van de Noordooster-Locaalspoorweg-Maatschappij, van eigendommen in de gemeenten Coevorden, Dalen, Sleen, Emmen, Odoorn, Borger en Gasselte, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Coevorden naar Gasselternijeveen.*

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 171), *tot onteigening, ten name van de Noordooster-Locaalspoorweg-Maatschappij, van eigendommen in de gemeenten Gieten, Wildervank, Veendam, Muntendam en Zuidbroek, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Stadskanaal naar Zuidbroek.*

KON. BESLUIT *van* 2 *Juli* 1903, *n°.* 36, *houdende machtiging op den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid tot het in dienst stellen, schorsen en ontslaan van tijdelijke Ingenieurs, tijdelijke Adjunct-Ingenieurs, tijdelijke- of buitengewone opzichters, haven- en sluismeesters, sluis- en brugwachters, rivier- en kanaalbeambten, bakenmeesters en de verdere noodige beambten bij den Rijkswaterstaat.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 Juni 1903, L^a^. I, afdeeling Waterstaat;

Gelet op het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151) tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij artikel 5, tweede lid der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan;

1°. Onzen voornoemden Minister te machtigen tot het in dienst stellen, schorsen en ontslaan van:

a. tijdelijke Ingenieurs;
tijdelijke Adjunct-Ingenieurs;
tijdelijke- of buitengewone opzichters,
belast met het houden van toezicht op de uitvoering van Rijkswaterstaatswerken en met het doen van peilingen, opmetingen en kaarteeringen, op zoodanige belooning als hij in het belang dier werken en werkzaamheden zal noodig achten;

b. haven- en sluismeesters;
sluis- en brugwachters;
rivier- en kanaalbeambten;
bakenmeesters en de verdere noodige beambten op jaarwedden, voor bakenmeesters het bedrag van negen honderd gulden (*f* 900) en voor de overige beambten het bedrag van acht honderd gulden (*f* 800) per jaar, niet te boven gaande;

2°. te bepalen, dat de bezoldiging van de sub 1*b* genoemde beambten, met afwijking van artikel 7 van het Kon. besluit van 14 Maart 1816, n°. 88, op het tijdstip hunner benoeming zal ingaan.

Onze Minister enz.

Bij beschikking van 11 Juli 1903, n°. 195 zijn de bakenmeesters verdeeld in drie klassen, tien bakenmeesters behoorende tot de eerste, twintig tot de tweede en de overigen tot de derde klasse, op eene belooning van respectievelijk *f* 900, *f* 750 en *f* 600 per jaar.

KON. BESLUIT *van* 2 *Juli* 1903, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 15 *November* 1902, *tot vaststelling eener nieuwe verordening op spoorstaven in openbare wegen, met intrekking van de verordening betreffende het leggen van spoorstaven in de openbare wegen en haar gebruik, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 4 *September* 1886, *n°.* 20.

De Staten der provincie Zuidholland.

Gezien de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118), houdende nadere regeling van den dienst en het gebruik van spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd, het Tramwegreglement 1902, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 31 Juli 1902 (Staatsblad n°. 162), en het Koninklijk besluit van 26 Augustus 1902, (Staatsblad n°. 176), vaststellende, dat de nieuwe voorschriften op 1 November 1902 in werking treden;

Hebben besloten:

I. In te trekken de *verordening* van 20 Juli 1886, *betreffende het leggen van spoorstaven in de openbare wegen en haar gebruik*, met de

later daarin gebrachte wijzigingen, opgenomen in het Prov. blad van 1890 onder n°. 48.

II. Vast te stellen de volgende

VERORDENING op spoorstaven in openbare wegen.

§ 1. *Op het leggen en hebben van spoorstaven in openbare wegen.*

Art. 1. De bepalingen van § 1 zijn van toepassing op alle wegen en voetpaden, vallende onder het reglement op de wegen en voetpaden, en niet bij het Rijk in onderhoud en beheer.

2. Het leggen van spoorstaven ten gebruike van spoorwagens, door paarden of andere kracht voortbewogen, in de baan of bermen der wegen of voetpaden in art. 1 omschreven, is verboden zonder daartoe vooraf verkregen vergunning van Gedeputeerde Staten.

Die vergunning omschrijft tevens de beweegkracht, waarvan bij het vervoer over die spoorstaven gebruik zal worden gemaakt.

3. De ondernemer, die spoorstaven in de baan of bermen van wegen en voetpaden, in art. 1 omschreven, gebruikt, is verplicht, wanneer de spoorstaven geheel of gedeeltelijk in de baan van den weg liggen, eene bestrating tusschen de spoorstaven aan te brengen, de aansluitingen van den spoorweg aan den weg tot eene breedte van ten minste 0.50 Meter buiten de spoorstaven te bestraten en voorts alle werken, bij de vergunning van Gedeputeerde Staten tot het leggen van spoorstaven opgelegd, aan te leggen en alle krachtens dit artikel aangelegde werken in behoorlijken staat te onderhouden.

4. Hij, die het eerste lid van art. 2 overtreedt, of bij het vervoer over de spoorstaven in baan of bermen van de in art. 1 omschreven wegen en voetpaden, eene andere beweegkracht bezigt dan werd toegestaan, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden of hechtenis van ten hoogste twaalf dagen.

§ 2. *Op het gebruik van spoorstaven in openbare wegen.*

5. De bepalingen van § 2 zijn van toepassing op de spoorwegen in de baan of de bermen van de wegen en voetpaden, vallende onder het reglement op de wegen en voetpaden, met inbegrip van die, welke bij het Rijk in onderhoud en beheer zijn, met uitzondering evenwel van de gedeelten van die spoorwegen, welke in art. 1 der Wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118) zijn bedoeld.

6. Voor voerlieden, machinisten en andere bestuurders van spoorwagens gelden de volgende bepalingen:

Komen zij bestuurders van rijtuigen, paarden onder den man, veedrijvers of voetgangers achterop, dan waarschuwen zij bij tijds, en

rijden zij rijtuigen of paarden onder den man voorbij of komen die tegen, dan vermijden zij al datgene wat het schrikken der paarden kan bevorderen.

Wordt de bewegende kracht door een werktuig, op het voertuig zelf aanwezig, in werking gebracht, dan geldt daarenboven het volgende:

a. geeft de voerman van een tegenkomend rijtuig, de berijder of geleider van een los paard of de veedrijver daartoe den wensch te kennen, dan moet de machinist of bestuurder het voertuig doen stilstaan tot dat rijtuig, paard of vee voorbij is;

b. bij het voorbij rijden of tegenkomen van rijtuigen of paarden is het verboden stoom te laten ontsnappen.

Niet nakoming van eene dezer verplichtingen wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftig gulden of hechtenis van ten hoogste acht dagen.

7. Onverminderd het bepaalde bij algemeenen maatregel van bestuur, vastgesteld krachtens de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118) is het aan een ieder verboden met of zonder voertuig op den spoorweg te verblijven of paarden, vee of andere dieren daarover te drijven, wanneer een spoorwagen in aantocht is of op eenige andere wijze den loop van den spoorwagen te belemmeren.

Niet nakoming van deze verplichting wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftig gulden of hechtenis van ten hoogste acht dagen.

8. Tot voortbeweging mag geen andere brandstof worden gebruikt dan cokes, tenzij door Gedeputeerde Staten het gebruik eener andere met name aangeduide brandstof mocht zijn toegestaan.

Bij overtreding van dit verbod worden de bestuurders der onderneming gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 50.—.

Algemeene bepaling.

9. Tot het opmaken van proces-verbaal wegens de overtredingen van de voorschriften dezer verordening zijn, behalve de ambtenaren, bij de Wet daartoe bevoegd verklaard, gerechtigd de ambtenaren behoorende tot den Provincialen Waterstaat, en voorts de beheerders der wegen of voetpaden, de opzichters, tolgaarders en arbeiders, mits zij door de bevoegde autoriteit zijn aangesteld en beëedigd.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 7 Juli* 1903, *L^e DD, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, in zake wijziging der nomenclatuur van het personeel van den Rijkswaterstaat.*

Ik heb de eer U mede te deelen, dat voortaan in alle instructiën, voorschriften, aanschrijvingen of beschikkingen, betreffende den dienst

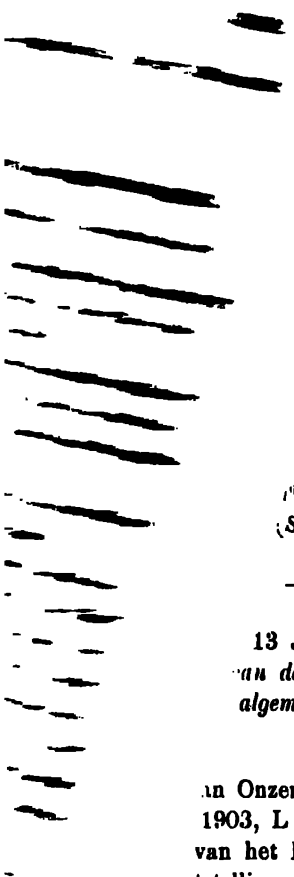

.n werking treden van het
staatsblad n°. 151) zijn ver-
oor Hoofd-Inspecteur, Inspec-
.swaterstaat zal zijn te lezen
, Inspecteur-Generaal en Hoofd-
rstaat.

·r uitreiking aan de onder Uwe
.ichters hiernevens, met verzoek
.stsaande ook ter kennis te brengen
ambtenaren en beambten van den

Juli 1903 (*Staatsblad n°.* 195), *hou-*
het algemeen reglement voor het vervoer
astgesteld bij Kon. besluit van 4 *Januari*
n°. 20) *en gewijzigd bij Kon. besluit van*
(*Staatsblad n°.* 201).

---

13 *Juli* 1903, *n°.* 38, *houdende bevestiging*
van de opzichters, bureel-ambtenaren en ambte-
algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat in

.n Onzen Minister van Waterstaat, Handel en
1903, L C, afdeeling Waterstaat;
van het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (Staats-
.ststelling van de inrichting van den Rijkswater-
.eld bij art. 5, tweede lid der wet van 10 November
.n°. 176), houdende algemeene regels omtrent het
;
.onden en verstaan:

opzichters in elk der 4 klassen zal ten hoogste be-
.ertig;
.l bureelambtenaren in elk der 3 klassen zal ten hoogste
.ig;
tal ambtenaren bij den algemeenen dienst der 1e klasse
te bedragen vijftien en dat der 2e klasse ten hoogste tien.
.ster enz.

WET *van* 14 *Juli* 1903 (*Staatsblad* n°. 196), *houdende goedkeuring van de op* 8 *Maart* 1902 *te 's Gravenhage met België gesloten overeenkomst tot wijziging der overeenkomst van* 29 *Juni* 1895, *betreffende de verbetering van het kanaal Gent—Terneuzen.*

Het Kon. besluit van 19 Augustus 1903 (Staatsblad n°. 258) bepaalt de plaatsing in het Staatsblad van deze wijzigingsovereenkomst.

Tot toelichting werd door de Regeering o. a. het onderstaande medegedeeld:

Evenals bij het sluiten der overeenkomst met België van 31 October 1879, goedgekeurd bij de wet van 22 April 1880 (Staatsblad n°. 63) is bij het sluiten der overeenkomst van 29 Juni 1895, goedgekeurd bij de wet van 29 Januari 1897 (Staatsblad n°. 62), het geval voorzien van het bouwen van eene nieuwe sluis te Terneuzen en van eene verdere verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen.

Met het oog daarop is in art. 13 van laatstgenoemde overeenkomst bepaald, dat de daartoe strekkende aanvraag der Belgische Regeering het onderwerp eener nader te sluiten overeenkomst zou uitmaken

De ingevolge de overeenkomst van 1895 te bouwen draaibruggen en te Sas van Gent te bouwen sluishoofden zouden echter niet in overeenstemming zijn met eene eventueel later te bouwen sluis van groote afmetingen te Terneuzen, zoodat men bij eene latere verbetering tot den bouw van nieuwe sluishoofden te Sas van Gent en van nieuwe draaibruggen genoodzaakt zou wezen.

Indien men voorenbedoelde kunstwerken op het kanaal onveranderd zou willen laten, zou men toch zeer beperkt blijven in de aan de eventueel later te Terneuzen te bouwen sluis te geven afmetingen.

Met het oog daarop is op verzoek van de Belgische Regeering dezerzijds de mogelijkheid onderzocht om aan de thans over het kanaal te bouwen bruggen en de te Sas van Gent te bouwen sluishoofden zoodanige afmetingen geven, als geacht kunnen worden in overeenstemming te zijn met die eener eventueel later te bouwen groote sluis te Terneuzen.

Dat onderzoek heeft tot een volkomen bevredigend resultaat geleid, en heeft de overtuiging gevestigd, dat eene oplossing in dien zin het voordeel zal aanbieden, dat bij den eventueelen lateren bouw dezer sluis en de daarmede gepaard gaande kanaalverbetering men niet zal staan voor wel is waar oplosbare, maar toch niet te miskennen moeilijkheden, verbonden aan het alsdan opnieuw wijzigen der nu te Sas van Gent en te Sluiskil te scheppen toestanden.

De uitvoering van zoo belangrijke werken kan toch tijdelijk groot ongerief ten gevolge hebben voor de scheepvaart, het verkeer te land en de naaste omgeving.

In aansluiting aan de resultaten van genoemd onderzoek heeft de Belgische Regeering verzocht de afmetingen der te bouwen draaibruggen en der te Sas van Gent te bouwen sluishoofden alsnog te wijzigen, en tevens, voor zoover het stadium van uitvoering waarin de bewesten Terneuzen in aanbouw zijnde schutsluis verkeert dit toelaat, de capaciteit van dit werk door eenigszins grootere wijdte en door grootere diepte van den binnenslagdorpel te vergrooten.

Met de grootere diepte van den binnenslagdorpel wenscht men de diepte van het kanaal in overeenstemming te brengen, waartegen bij het op grond van art. 8 lit. *j* der overeenkomst van 29 Juni 1895 aangenomen stelsel van boord-

voorziening, bestaande in een aaneengesloten verankerden dampalenwand van 5.5 M. diepte, geen bezwaar bestaat.

Voorts heeft de Belgische Regeering, op grond van art. 3, lit. *a*, laatste lid, der overeenkomst van 1895, de inrichting verzocht van middelen tot mechanische beweging van de nieuwe werken te Terneuzen, alsmede de verlichting daarvan door middel van electriciteit, en wenscht zij de bevoegdheid te erlangen om deze wijze van beweging en deze verlichting ook in toepassing te brengen respectievelijk voor de andere kunstwerken en voor het geheele kanaal.

Om uitvoering te geven aan het laatste lid van voornoemd art. 3, lit. *a* moesten de beide Regeeringen, ingevolge art. 12, laatste lid, der overeenkomst van 1895, overeenkomen omtrent de som die België uit dien hoofde jaarlijks aan Nederland zal hebben te betalen.

Het was niet wel mogelijk om bij de zeer uiteenloopende ervaring en inzichten omtrent de onderhouds- en exploitatiekosten van dergelijke inrichtingen vooraf met juistheid het bedrag der jaarlijksche uitkeering vast te stellen, doch een voor beide Regeeringen aannemelijk standpunt kon worden ingenomen, door te bepalen dat jaarlijks de bijzondere kosten, die het gevolg zijn van de mechanische beweging en de electrische verlichting, zullen worden terugbetaald.

Het overleg omtrent een en ander heeft geleid tot de onder dagteekening van 8 Maart 1902, te 's Gravenhage gesloten additioneele overeenkomst, welke bij deze aan de goedkeuring der Staten-Generaal wordt onderworpen.

In art. 1, litt. *a* tot en met *e*, zijn opgenomen de wijzigingen die gebracht worden in de bij de overeenkomst van 1895 vastgestelde afmetingen van de kunstwerken en van het kanaalprofiel.

Nog is in sub *b* het aanleggen van twee eenvoudige wisselplaatsen nabij de sluishoofden te Sas van Gent voorzien, waaraan voor het passeeren van zeer groote en diepgaande schepen behoefte kan bestaan. Dergelijke wisselplaats wordt reeds verkregen onmiddellijk binnen de sluis te Terneuzen en eene andere zal ingevolge art. 3 *b* der overeenkomst van 1895 worden ingericht aan de tegenwoordige Axelsche Vlakte nabij Sluiskil, ongeveer halverwege tusschen Terneuzen en Sas van Gent.

De door de Belgische Regeering jaarlijks te betalen kosten van onderhoud en bediening van het kanaal en zijne kunstwerken zijn thans, als gevolg van de omschreven wijzigingen, nader bepaald op *f* 94,500.

Bij de vaststelling van dit bedrag is, blijkens de tweede zinsnede van artikel 1, sub *f*, der overeenkomst, aangenomen dat de nieuwe werken te Terneuzen mechanisch zullen worden bewogen en dat de verlichting dier werken door middel van electriciteit zal geschieden. In verband hiermede is in de volgende zinsnede bedongen dat België bovendien jaarlijks terugbetaalt alle bijzondere uitgaven, welke het gevolg zijn van de mechanische beweging en electrische verlichting der werken bewesten Terneuzen, zoodat kosten voor de verlichting en voor de gewone beweging dier werken niet meer ten laste van Nederland zijn.

In het tegenovergestelde geval zou toch bovengenoemd bedrag van *f* 94,500 belangrijk hooger moeten zijn gesteld.

De mechanische beweging en de electrische verlichting, met al wat daartoe behoort, ook personeel en gebouwen, zullen echter een van de overige werken geheel afgescheiden onderdeel vormen, waarvoor alle bijzondere uitgaven, zoo van onderhoud, exploitatie en personeel, als van eventueel noodige veranderingen of verbeteringen ten laste van België blijven en jaarlijks worden terugbetaald.

Eene gelijksoortige regeling is ten aanzien van het Nederlandsche gedeelte van het kanaal van Luik naar Maastricht getroffen bij de overeenkomst van 5 September 1850 (Staatsblad n°. 64 van 1850). Alleen daalt de thans getroffen regeling minder in bijzonderheden af, wat met het oog op den aard der werken die het hier geldt, aanbeveling verdient.

Echter scheen het wenschelijk te bepalen, dat op de bezoldiging van dit bijzondere personeel, die dus niet ten laste van Nederland is, de gewone wettelijke kortingen zullen kunnen worden toegepast, zoodat aan die beambten en hunne weduwen en weezen pensioen verzekerd is.

De bepaling sub *g* van art. 1 strekt om aan het verlangen der Belgische Regeering, tot bovengenoemde uitbreiding van de mechanische beweging en de electrische verlichting te gemoet te komen.

De kosten dier uitbreiding komen dan eveneens ten laste van België, doch die kosten van bediening en verlichting der werken waarvan Nederland daardoor ontheven zou worden, behooren alsdan in mindering te worden gebracht.

Aangezien het voorschrift van art. 8, 1ste lid, der overeenkomst van 1895 bezwaarlijk kan worden toegepast voor de inrichting der mechanische en electrische installatiën, bevat art. 1 sub *h* eene bepaling om daarin te voorzien.

Onteigening van andere perceelen, dan die welke krachtens de wet van 10 April 1900 (Staatsblad n°. 58) zijn aangewezen bij Koninklijk besluit van 6 October 1900, n°. 35, wordt ten gevolge van deze additioneele overeenkomst niet gevorderd.

WET *van 22 Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 213), *tot verhooging en wijziging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1903.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene verhooging en wijziging van Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903, vastgesteld bij de wet van 2 Februari 1903 (Staatsblad n°. 58);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Na *artikel* 2 van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903 wordt ingevoegd het volgend nieuw artikel:

Artikel 2bis. Periodieke traktementsverhooging voor de eerste- en tweede-klerken, den kamerbewaarder, den concierge, de boden en de vaste-knechts (portier inbegrepen) *f* 2875.00.

2. Ten gevolge van voorschreven verhooging en wijziging wordt het totaal der Iste afdeeling van gezegd hoofdstuk met *twee duizend achthonderd vijf en zeventig gulden* (*f* 2,875.00) en het eindcijfer van hoofdstuk IX der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1903 met gelijk bedrag verhoogd.

3. In artikel 2 van de wet van 2 Februari 1903 (Staatsblad n°. 58) tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903 wordt vóór „3" ingevoegd: „2*bis*".

Lasten enz.

WET *van* 23 *Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 227), *tot aanvulling en verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1903.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903, vastgesteld bij de wet van 2 Februari 1903 (Staatsblad n°. 58);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

In het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903 wordt in de IVde afdeeling (Handel en Nijverheid), onderdeel F (Scheepvaart), tusschen de artikelen 184 en 185 gevoegd:

Artikel 184*bis*. Subsidie aan de Stoomvaartmaatschappij „Nederland" voor het aandoen van de haven van Sabang *f* 16,650,00

Lasten enz.

WET *van* 23 *Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 229), *tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeenten Stad-Ommen, Ambt-Ommen, Stad Hardenberg en Ambt-Hardenberg, noodig voor de verbetering van de rivier de Vecht in Overijssel.*

WET *van* 24 *Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 230), *betreffende het opsporen van delfstoffen van Staatswege.*

Bij deze wet worden de daarbij aangeduide gedeelten van de provinciën Limburg, Noordbrabant, Gelderland en Overijssel, voor een tijdvak van zes jaren, te rekenen van den dag van het in werking treden der wet, aangewezen voor het opsporen van delfstoffen van Staatswege.

KON. BESLUIT *van* 7 *Augustus* 1903, *n°.* 47, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 10 *Juli* 1903, *n°.* 24, *tot wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in die provincie.*

De wijziging bestaat hierin, dat in artikel 37, litt. *m*, wordt ingevoegd tusschen „zonsopgang" en „met": „kunstwegen te berijden" en wordt „te rijden" uitgelaten, terwijl in artikel 43 achter: „40" wordt ingevoegd: „of 42".

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1903 (*Staatsblad n°.* 251), *tot wijziging van het reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 18 *Mei* 1892 (*Staatsblad n°.* 102), *en gewijzigd bij Kon. besluiten van* 16 *Juli* 1897 (*Staatsblad n°.* 179) *en* 29 *Juni* 1898 (*Staatsblad n°.* 153).

De wijziging bestaat hierin, dat artikel 9, laatste lid, zal luiden:
„De schippers van stoomvaartuigen, dienst doende in overzetveren, moeten, in „stede van het licht in artikel 7, sub *a*, voorgeschreven, de lichten, welke hier„boven voor gierponten en veerponten zijn bepaald, doen voeren."

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1903, *n°.* 28, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 14 *Juli* 1903, *n°.* 11, *tot wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor de waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 9 *Februari* 1883, *n°.* 1, 8 *December* 1885, *n°.* 21, 5 *Augustus* 1886, *n°.* 19, 9 *September* 1887, *n°.* 21 *en* 7 *Augustus* 1893, *n°.* 21.

De Staten der provincie Drenthe:

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie tot nadere wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe (Provinciale Bladen nos. 88 van 1887 en 59 van 1893);

Besluiten, met intrekking van hun besluit van 11 November 1902, n°. 11, onder goedkeuring der Koningin, dat reglement nader te wijzigen en aan te vullen als volgt:

Art. 1. In art. 2, 3de lid, wordt na het woord «vereeniging», ingevoegd, «na alvorens met hun voorstel gehandeld te hebben overeenkomstig art. 13 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176)».

Art. 1 *bis*. In art. 3 vervalt de tweede zinsnede, luidende: «Het

»besluit tot oprichting en het reglement worden aan de goedkeuring »des Konings onderworpen«.

2. In art. 7 — voorlaatste alinea — zooals dit artikel nu luidt nà de wijziging in Provinciaal Blad n°. 59 van 1893 -- wordt na de woorden: »bijzonder reglement« ingevoegd: »of krachtens een door »Gedeputeerde Staten goedgekeurd besluit van stembevoegden«.

3. In art. 12, eerste alinea, vervallen de vier eerste regels tot en met het woord »geschiedt«.

Voor »de benoeming« wordt gelezen: »De benoeming«, terwijl achter het woord »bestuur«, waar het in die alinea voor de eerste keer gebezigd wordt, wordt ingevoegd: »van waterschappen niet be»doeld in art. 15 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) »geschiedt«.

4. In art. 14, eerste alinea, wordt voor »vierden«, gelezen: »derden«.

5. In art. 18, eerste alinea, eerste zinsnede, wordt voor »vierden« gelezen: »derden«.

6. In art. 18 wordt achter het bestaande vierde lid ingevoegd een nieuw lid van dezen inhoud:

»Gedeputeerde Staten zijn bevoegd van de bepaling van het eerste »lid, op voordracht van de vergadering van stembevoegden, ontheffing »te verleenen; wordt die verleend dan eischt 't geen naar het 2de »en 3de lid aan het Bestuur is opgedragen de goedkeuring van »Gedeputeerde Staten«.

7. Achter het 2de lid van art. 29 worden na het woord »ge»machtigde« gevoegd de woorden: »als hoedanig ook een der deel»gerechtigden mag optreden«.

8. In art. 29, 3de lid, worden achter het woord »stemmen« ingevoegd de woorden »die volgens de presentielijst kunnen worden uit»gebracht«.

9. In art. 30, voorlaatste lid, wordt voor »eene maand«, gelezen »drie maanden«.

In datzelfde lid vervallen de woorden: »en geven aan reclamanten »van hunne beslissing kennis« en wordt daarvoor gelezen: »en geven »van hunne beslissing kennis aan het bestuur«.

Het laatste lid wordt gelezen als volgt:

»In verband met de beslissing van 't bestuur of, ingeval van be»roep, van Gedeputeerde Staten of van de Koningin wordt de lijst »gewijzigd«.

10. Na het opschrift van hoofdstuk VI wordt ingevuld: »Art. 31«.

11. In art. 31 worden in de voorlaatste alinea tusschen de woorden »voor« en »en heeft« ingevoegd de woorden: »handhaaft daarin de »orde des noods met inroeping van den sterken arm«.

12. In art. 32, laatste lid, worden tusschen de woorden: «verga-«dering» en «en zorgt» ingevoegd de woorden: «handhaaft daarin «de orde des noods met inroeping van den sterken arm».

13. In art. 38, 11de lid, wordt «eene maand» vervangen door «drie maanden» en vervallen de woorden «en in het Provinciaal Blad «af te kondigen».

In het 13de lid van hetzelfde artikel achter het woord «is» in te voegen «of zoo nadere inlichtingen noodig zijn nadat deze hun zijn».

Het 14de lid wordt gelezen als volgt: «de uitspraak van Gedepu-«teerde Staten, die binnen drie maanden na het ontvangen van het «betrekkelijk bericht van die beslissing of van die inlichtingen moet «volgen, wordt met redenen omkleed ter kennis van het Bestuur «gebracht».

14. Het laatste lid van art. 40 wordt gelezen als volgt:

«Op dien ligger zijn verder toepasselijk de artt. 2 tot en met 10 «van het provinciaal reglement op de waterleidingen, met dien ver-«stande dat zoowel ten aanzien van dezen ligger als ten aanzien van «dien van de in waterschappen gelegen waterleidingen, wat betreft «het hooger beroep in te stellen naar art. 3, het voorlaatste lid van «art. 5 en het voorlaatste lid van art. 8 van bovengenoemd reglement «moeten worden nageleefd de voorschriften van de artt. 19, 20 en «21 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad nº. 176) en dat die «liggers door Gedeputeerde Staten zullen worden goedgekeurd, nadat «die, zoo noodig naar aanleiding van ingediende bezwaarschriften of «ambtshalve door dat College zullen zijn gewijzigd of wel dat daaraan «door Gedeputeerde Staten de goedkeuring zal worden onthouden».

«Hetgeen hierboven voor het hooger beroep is bepaald geldt ook «bij de toepassing van de artt. 5 en 6 van het provinciaal reglement «op de wegen en voetpaden ten aanzien van tabellen van in water-«schappen gelegen wegen en voetpaden».

15. In het eerste lid van art. 41 vervalt de aanhaling van art. 27.

Achter het eerste lid wordt ingevoegd eene nieuwe alinea van dezen inhoud:

«De eigenaars en gebruikers van erven of gronden, gelegen langs «waterschapswerken, (uitgezonderd wegen) of waterleidingen zijn ver-«plicht hen, die met het schouwbaarhouden dier werken en leidingen «of het voeren van schouw daarover belast zijn, tot dat einde op «hunne erven en gronden toe te laten en te gedoogen dat de aarde, «biezen, ruit en alle specie, die verder tot behoorlijk onderhoud uit «die werken of leidingen moet worden opgehaald of verwijderd, op «hunne gronden wordt nedergelegd of geborgen».

Uit het laatste lid vervalt het woord «inwendig».

16. Het eerste lid van art. 45 wordt gelezen als volgt:

„Onverminderd het bepaalde bij de wet van 9 Mei 1902 (Staats-„blad n°. 54) is het Bestuur bevoegd zoodanige bevelen aan de inge-„landen te geven en te doen uitvoeren als ter uitvoering van de bij „de wetten en wettige verordeningen gegeven voorschriften wordt „vereischt".

In hetzelfde art., laatste lid, vervalt het woord „inwendig".

17. In art. 50 vervallen in het voorlaatste lid de woorden „en „geven daarvan kennis aan belanghebbenden".

Het laatste lid wordt gelezen als volgt:

„Met inachtneming van die uitspraak worden de kohieren vervol-„gens door Gedeputeerde Staten goedgekeurd".

18. In art. 54 vervallen in het eerste lid de woorden „Tegen „deze regeling kan bij den Koning voorziening worden gevraagd" en in het tweede lid de woorden „Dit besluit is aan de goedkeuring „des Konings onderworpen".

Voorts wordt de zinsnede in het eerste lid, luidende: „Die bij-„drage wordt door Gedeputeerde Staten geregeld" vervangen door deze: „Het bedrag dier bijdrage wordt door Gedeputeerde Staten „bepaald".

19. In art. 55 vervallen de twee laatste zinsneden, aanvangende met „Deze geven tot en met „opgenomen".

20. Na het opschrift van Hoofdstuk XV wordt ingevuld „Art. 57".

Voorts vervalt in dat opschrift en in het tweede lid het woord „inwendig".

21. Na art. 58 wordt een nieuw artikel ingelascht van dezen inhoud:

Art. 59. „De beslissingen en beschikkingen ingevolge de bepa-„lingen van dit reglement door waterschapsbesturen te nemen, mogen „niet ten uitvoer worden gelegd vóór dat de termijnen van beroep op „Gedeputeerde Staten en ten aanzien van de beslissing van dat „College op de Koningin zijn verstreken en ingeval een of ander „beroep wordt ingesteld vóór dat op dat beroep is beslist.

„Evenmin treedt eenige beslissing, beschikking en bepaling van „Gedeputeerde Staten in werking vóór dat de termijn van beroep „op de Koningin is verstreken of ingeval van beroep vóór dat door „de Koningin is beslist".

22. In de overgangsbepaling, 2de zinsnede vervallen de woorden „met 's Konings goedkeuring".

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1903, *n°.* 23, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 21 *Juli* 1903, *n°. XXXV, tot vaststelling van een reglement van bestuur voor het waterschap Mariënduin.*

Zie Prov. blad n°. 98.

KON. BESLUIT *van* 19 *Augustus* 1903 (*Staatsblad n°.* 258), *bepalende de plaatsing in het Staatsblad van de te 's Gravenhage op* 8 *Maart* 1902 *met België gesloten overeenkomst tot wijziging der overeenkomst van* 29 *Juni* 1895 *betreffende de verbetering van het kanaal Gent—Terneuzen, goedgekeurd bij de wet van* 29 *Januari* 1897 (*Staatsblad n°.* 62).

Gezien de te 's Gravenhage op 8 Maart 1902 tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst tot wijziging van die dd. 29 Juni 1895 betreffende de verbetering van het Kanaal van Gent naar Terneuzen;

Overwegende dat eerstbedoelde overeenkomst, waarvan een afdruk met vertaling aan dit besluit is gehecht, is goedgekeurd bij de wet van 14 Juli 1903 (Staatsblad n°. 196) en dat de uitwisseling der akten van bekrachtiging te 's Gravenhage op 28 Juli 1903 heeft plaats gehad;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 15 Augustus 1903, Directie van het Protocol, n°. 10152;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bekendmaking van voorzegde overeenkomst te bevelen door plaatsing van dit besluit in het Staatsblad.

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et Sa Majesté le Roi des Belges, voulant s'entendre au sujet de quelques modifications à apporter à la convention conclue le 29 Juin 1895 entre les Pays-Bas et la Belgique, relative aux travaux à exécuter à la partie Néerlandaise du canal de Gand à Terneuzen et à ses dépendances ainsi qu'aux ouvrages qui s'y rattachent, ont nommé dans ce but pour Leurs plénipotentiaires savoir:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en Zijne Majesteit de Koning der Belgen, willende overeenkomen omtrent eenige wijzigingen te brengen in de den 29 Juni 1895 tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst betreffende de werken uit te voeren aan het Nederlandsche gedeelte van het kanaal van Gent naar Terneuzen en hetgeen daartoe behoort, alsmede aan de werken, die daarmede in verband staan, hebben te dien einde tot Hoogstderzelver Gevolmachtigden benoemd, te weten:

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

le Baron R. Melvil de Lynden, Chevalier de l'Ordre du Lion Néerlandais, etc., etc., Son Ministre des Affaires Etrangères;

Sa Majesté le Roi des Belges:

le Comte de Grelle Rogier, Commandeur de Son Ordre de Léopold, Commandeur de l'Ordre du Lion Néerlandais, Grand' Croix de l'Ordre d'Orange-Nassau, etc., etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près la Cour Royale des Pays-Bas.

Lesquels, après s'être communiqué mutuellement leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1. Les modifications ci-après sont apportées à la convention prémentionnée du 29 Juin 1895:

a. L'écluse à construire à l'Ouest de Terneuzen en vertu de l'article 3, litt. *a*, de ladite convention, aura une largeur utile de 18 mètres.

Le busc d'amont sera placé à 1 m. 80 sous les buscs de l'écluse Est actuelle de Sas de Gand.

b. Les deux têtes d'écluse à construire dans la dérivation à établir à Sas de Gand, auront 26 mètres de largeur utile et seront distantes entre elles de 200 m.; les buscs seront placés à 2 m. 95

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden:

R. Melvill Baron van Lynden, Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, enz., enz., Hoogstderzelver Minister van Buitenlandsche Zaken;

Zijne Majesteit de Koning der Belgen:

Graaf de Grelle Rogier, Commandeur van Hoogstdeszelfs orde van Leopold, Commandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw, Grootkruis der Orde van Oranje-Nassau, enz., enz., Hoogstdeszelfs Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister bij het Koninklijk Nederlandsche Hof.

Dewelke, na wederkeerige mededeeling hunner in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten, nopens de volgende bepalingen zijn overeengekomen:

Artikel 1. In de bovenvermelde overeenkomst van den 29sten Juni 1895 worden de volgende wijzigingen gebracht:

a. De wijdte in den dag der ingevolge art. 3, litt. *a*, van bovengemelde overeenkomst bewesten Terneuzen te bouwen sluis zal 18 M. bedragen.

De bovenslagdorpel zal liggen op 1.80 M. beneden de slagdorpels der bestaande Oostsluis te Sas van Gent.

b. De twee in den te Sas van Gent te graven kanaalarm te bouwen sluishoofden zullen op een onderlingen afstand van 200 meters geplaatst worden en in den dag 26 M. wijd zijn; de slagdorpels zullen

sous les buscs de l'écluse Est actuelle de cette localité.

Deux gares d'évitement seront créées, l'une à l'amont et l'autre à l'aval de la susdite dérivation.

c. Les ponts à construire sur le canal de Gand à Terneuzen, en vertu de la convention du 29 Juin 1895, présenteront une passe navigable de 26 m. de largeur.

Ces ouvrages seront fondés en prévision d'un mouillage ultérieur de dix mètres sous la jauge du canal, fixée à 6 m. 55 au dessus des buscs de l'écluse Est actuelle de Sas de Gand.

d. Entre la frontière néerlando-belge et l'écluse à construire à Terneuzen, en passant par la dérivation à construire à Sas de Gand, le canal sera approfondi jusqu'à 2 m. 20 sous le niveau des mêmes buscs.

e. La section mouillée dans les parties droites du canal entre la frontière néerlando-belge et l'écluse à construire à Terneuzen, en passant par la dérivation à construire à Sas de Gand, sera de 420 mètres carrés, étant entendu que la largeur au plafond du canal ne sera pas inférieure à 24 mètres.

f. Afin d'indemniser le Gouvernement Néerlandais des dépenses supplémentaires d'entretien et de manoeuvre à résulter des modifications portées aux litt. *a* à *e* ci-dessus, la somme de 92.000 (quatre

liggen op 2.95 M. beneden de slagdorpels der bestaande Oostsluis aldaar.

Aan het boven- en aan het benedeneinde van voormelden kanaalarm zal eene wisselplaats voor schepen worden ingericht.

c. De over het kanaal van Gent naar Terneuzen, ingevolge de overeenkomst van den 29sten Juni 1895, te bouwen bruggen zullen eene doorvaartwijdte van 26 M. verkrijgen.

Hare fundeeringen zullen worden aangelegd met het oog op eene latere verdieping van het kanaal tot 10 M. beneden het op 6.55 M. boven de slagdorpels der bestaande Oostsluis te Sas van Gent vastgestelde kanaalpeil.

d. Van de Nederlandsch-Belgische grens langs den te graven kanaalarm te Sas van Gent tot aan de te Terneuzen te bouwen sluis zal het kanaal eene diepte verkrijgen van 2,20 M. beneden dezelfde slagdorpels.

e. De doorsnede beneden den waterspiegel, welke is vastgesteld voor de rechte kanaalvakken van de Nederlandsch-Belgische grens langs den te graven kanaalarm te Sas van Gent tot aan de te Terneuzen te bouwen sluis, zal 420 M². en de breedte in den bodem ten minste 24 M. bedragen.

f. Ter vergoeding van de hoogere kosten van onderhoud en bediening, welke voor de Nederlandsche Regeering voortvloeien uit de hierboven in de litt. *a* tot en met *e* omschreven wijzigingen,

vingt douze mille) florins à lui payer annuellement par le Gouvernement Belge en vertu de l'article 12, 3e alinéa de la Convention du 29 Juin 1895, est portée à 94.500 (quatre vingt quatorze mille cinq cents) florins. Ce chiffre suppose réalisés la manoeuvre mécanique des ouvrages nouveaux de Terneuzen ainsi que l'éclairage de ces ouvrages par l'électricité.

Par amendement au dernier alinéa du même article 12, le Gouvernement Belge remboursera annuellement au Gouvernement Néerlandais les dépenses spéciales qui résulteront de la manoeuvre mécanique ainsi que de l'éclairage électrique des ouvrages mentionnés à l'alinéa précédent.

Il en sera de même des dépenses relatives aux modifications qui, dans l'avenir, seront apportées de commun accord aux installations destinées à la manoeuvre mécanique et à l'éclairage électrique dont il s'agit, ou à leurs dépendances.

Le personnel spécial qui sera préposé à la manoeuvre mécanique et à l'éclairage électrique sera nommé par le Gouvernement Néerlandais. Les traitements de ce personnel seront fixés de commun accord entre les deux Gouvernements et ne pourront dépasser ceux alloués dans les Pays-Bas aux agents chargés de fonctions analogues.

Le Gouvernement Néerlandais pourra soumettre ces traitements aux retenues prescrites par les lois

wordt de som van 92.000 gulden, welke de Belgische Regeering ingevolge art. 12, 3de lid, van de overeenkomst van den 29sten Juni 1895 jaarlijks heeft te betalen, gebracht op 94.500 gulden. Bij de bepaling van dit bedrag is gerekend op mechanische beweging van de nieuwe werken te Terneuzen en verlichting daarvan door middel van electriciteit.

Met afwijking van het laatste lid van gemeld art. 12 zal de Belgische Regeering jaarlijks aan de Nederlandsche Regeering terugbetalen de bijzondere uitgaven, die het gevolg zijn van de mechanische beweging en electrische verlichting, waarvan in het voorgaand lid sprake is. Deze bepaling is ook van toepassing op de uitgaven voortvloeiende uit veranderingen, die later in gemeen overleg aan de inrichtingen voor bedoelde mechanische beweging en electrische verlichting, met hetgeen daartoe behoort, aangebracht zullen worden.

Het met de mechanische beweging en electrische verlichting te belasten bijzondere personeel zal door de Nederlandsche Regeering worden benoemd. De bezoldiging van dat personeel zal in gemeen overleg door de beide Regeeringen worden vastgesteld en die, welke in Nederland aan met daarmede overeenstemmende bedieningen belaste beambten toegekend wordt, niet kunnen overschrijden.

De Nederlandsche Regeering zal op die bezoldiging de bijdragen kunnen inhouden, die krachtens de

régissant, dans les Pays-Bas, les pensions de retraite des fonctionnaires civils ainsi que les pensions de leurs veuves et orphelins.

g. Le Gouvernement Belge pourra demander que la partie Néerlandaise du canal de Gand à Terneuzen soit éclairée à l'électricité et que la manoeuvre mécanique soit également appliquée aux ouvrages d'art non visés par le litt. *f* ci-dessus ou à une partie d'entre eux seulement.

Le cas échéant, il remboursera annuellement au Gouvernement des Pays-Bas les dépenses supplémentaires qui résulteront de l'éclairage et de la manoeuvre dont il s'agit, étant entendu que les dispositions des trois derniers alinéas du litt. *f* susdit seront aussi d'application dans l'occurrence.

h. Les travaux ayant pour objet la manoeuvre mécanique et l'éclairage par l'électricité des nouveaux ouvrages de Terneuzen et éventuellement du restant de la partie Néerlandaise du canal de Gand à Terneuzen, seront entrepris par voie d'adjudication, sur un programme à rédiger par le Gouvernement Néerlandais et à soumettre à l'agréation du Gouvernement Belge.

L'adjudication aura lieu à Middelbourg, en présence de l'ingénieur en Chef, Directeur des Ponts et Chaussées dans la Flandre-Orientale.

Le dossier de l'adjudication sera transmis à l'avis du Gouvernement

Nederlandsche wetten tot regeling van het pensioen van burgerlijke ambtenaren en van dat van hunne weduwen en weezen verschuldigd zijn.

g. De Belgische Regeering zal verlichting van het Nederlandsche gedeelte van het kanaal van Gent naar Terneuzen door middel van electriciteit, alsmede mechanische beweging van alle of sommige kunstwerken, niet bedoeld in litt. *f.* hierboven, kunnen verzoeken.

Nadat hieraan zal zijn gevolg gegeven, zal zij jaarlijks aan de Nederlandsche Regeering de meerdere uitgaven, die het gevolg zijn van de hier bedoelde verlichting en beweging, terugbetalen, waarbij overigens de bepalingen der laatste drie leden van lit. *f.* hierboven, van toepassing zullen zijn.

h. Voor de inrichting der middelen tot mechanische beweging en electrische verlichting van de nieuwe werken te Terneuzen, en eventueel van het overige deel van het Nederlandsche gedeelte van het kanaal van Gent naar Terneuzen zullen aanbestedingen worden uitgeschreven naar een door de Nederlandsche Regeering op te maken en door de Belgische Regeering goed te keuren programma.

De aanbesteding zal plaats hebben te Middelburg in tegenwoordigheid van den hoofdingenieur-directeur der bruggen en wegen in de provincie Oost-Vlaanderen.

De stukken betreffende de aanbesteding zullen aan het oordeel

Belge avant que le Gouvernement Néerlandais statue sur l'adjudication.

Article 2. Toutes les dispositions des conventions ou arrangements existant actuellement entre les deux Gouvernements sont maintenues, en tant qu'elles ne sont pas contraires à celles de la présente convention.

Article 3. La présente convention est conclue sous réserve de l'approbation des pouvoirs législatifs.

Elle sera ratifiée et les ratifications seront échangées à la Haye dans le plus bref délai possible.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs l'ont signée et scellée en double original.

Fait à la Haye le 8 Mars 1902.

Bn Melvil de Lynden. *L. S.*
Cte de Grelle Rogier. *L. S.*

van de Belgische Regeering worden onderworpen, alvorens de Nederlandsche Regeering daarop eene beslissing zal nemen.

Artikel 2. Alle bepalingen der thans bestaande overeenkomsten en schikkingen tusschen beide Regeeringen blijven van kracht voor zoover zij niet met de bepalingen van deze overeenkomst in strijd zijn.

Artikel 3. Deze overeenkomst wordt gesloten onder voorbehoud van de goedkeuring der Wetgevende Machten.

Zij zal bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen binnen den kortst mogelijken tijd uitgewisseld worden te 's Gravenhage.

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche Gevolmachtigden haar in tweevoud geteekend en gezegeld hebben.

Gedaan te 's Gravenhage, den 8sten Maart 1902.

Baron Melvil van Lynden.
Graaf de Grelle Rogier.

KON. BESLUIT *van* 20 *Augustus* 1903, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 20 *Juli* 1903, *tot wijziging van het reglement op het rijden met rij- of voertuigen welke door eene mechanische kracht worden voortbewogen, op niet onder beheer van het Rijk zijnde wegen, waarop het reglement op het onderhoud en gebruik der wegen in die provincie van toepassing is.*

De Staten der provincie Utrecht,

Gezien het Reglement op het rijden met rij- of voertuigen, welke door eene mechanische kracht worden voortbewogen, op niet onder beheer van het Rijk zijnde wegen, waarop het Reglement op het

onderhoud en gebruik der wegen in de provincie Utrecht van toepassing is, vastgesteld in hunne Vergadering van 14 November 1898, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 6 November 1899, n°. 35 (Provinciaal blad van 1899, n°. 161);

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten;

Gezien art. 134 der Grondwet, de artt. 137 en 140 der Provinciale wet en art. 1 der wet van 25 Mei 1880 (Staatsblad n°. 86), gelijk het gewijzigd is bij art. 23 der wet van 15 April 1886 (Staatsblad n°. 64);

Besluiten:

In dit Reglement de navolgende wijzigingen aan te brengen:

In *artikel* 1 achter het woord „aangeduid", in den zesden regel te lezen: „het rijden met motor-rijtuigen toegelaten onder de volgende bepalingen."

Daarna te laten volgen:

Artikel 1*bis*. „In dit Reglement wordt verstaan:

door „motor-rijtuig" ieder rij- of voertuig, hetwelk door eene mechanische kracht, op het rij- of voertuig zelf aanwezig, wordt voortbewogen;

door „rijden met een motor-rijtuig" het doen voortbewegen van een motor-rijtuig door de daarop aanwezige mechanische kracht".

De eerste zinsnede van *artikel* 2 te lezen:

Het is verboden met een motor-rijtuig te rijden op wegen, als bij artikel 1 bedoeld, waarvan de rijbaan met de vlakliggende bermen niet overal (behalve op de bruggen) eene breedte heeft van ten minste vier Meter".

Den aanhef van *artikel* 3 te lezen:

„Het is verboden op de wegen, in artikel 1 bedoeld, te rijden met motor-rijtuigen":

en *artikel* 3, 8°, te lezen:

„die, hoewel het rijden daarmede op de bij artikel 1 bedoelde wegen", enz.

Artikel 4 te lezen:

„Het is verboden met motor-rijtuigen te rijden op de voor voetgangers bestemde paden of op de bermen der wegen in artikel 1 bedoeld, indien zulks niet voor het uitwijken noodzakelijk is".

Den aanhef van *artikel* 5 te lezen:

„De bestuurders van motor-rijtuigen zijn bij het rijden daarmede op de wegen, in artikel 1 bedoeld, verplicht de volgende voorschriften op te volgen":

In *artikel* 7 in plaats van: „het bezigen van motor-rijtuigen" te lezen: „het rijden met motor-rijtuigen".

KON. BESLUIT *van* 20 *Augustus* 1903, *n°.* 34, *houdende goedkeuring*:

I. van de besluiten der Staten van Zuidholland van 21 *Juli* 1903,

n°. XXVI, tot wijziging van het reglement voor den polder Oud-Kraijer, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 *Januari* 1858, *n°.* 40, *en*

n°. XXVII, tot wijziging van het reglement voor de polders Blokweer, Kortland en Vinkepolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *November* 1858, *n°.* 61 *en* 11 *Januari* 1892, *n°.* 24;

II. van het besluit der Staten van Utrecht van 20 *Juli* 1903, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Groot- en Klein Oud-Aa, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *September* 1862, *n°.* 43 *en* 2 *December* 1873, *n°.* 31.

Zie de Buitengew. Prov. bladen van Zuidholland nos. 356 en 357, en het Prov. blad van Utrecht n°. 117.

KON. BESLUIT *van* 21 *Augustus* 1903, *n°.* 18, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen sluiting voor den tijd van één jaar — beginnende* 1 *Mei* 1902 *— van het verlaat van den Grooten Westeindschen polder onder de gemeente Zoeterwoude.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van den Grooten Westeindschen polder tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, dd. 1 Dec. 1902, n°. 39, waarbij is vernietigd een besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden van genoemden polder, dd. 24 April 1902, tot sluiting voor den tijd van één jaar — beginnende 1 Mei 1902 — van het verlaat des polders onder de gemeente Zoeterwoude;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 Juli 1903, n°. 68;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 15 Aug. 1903, n°. 209, afd. Wat.;

Overwegende dat Ged. Staten van Zuidholland bovengenoemd besluit der ingelanden-vergadering, als in strijd met de inrichting der instelling, ingevolge art. 22, 1°., der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad

n°. 176) hebben vernietigd, daarbij overwegende dat de Groote Westeindsche polder in het leven is geroepen bij vonnis van Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland, dd. 16 Nov. 1641, met het doel om 8, allen afzonderlijk bestaande en door Rijnlands boezemwater omringde kleine poldertjes, die elk hun eigen waterkeering en bemaling hadden, binnen eene en dezelfde bekading te betrekken en door een grooten molen te doen bemalen, doch niet anders dan met behoud der voor de verschillende deelen des nieuwen polders bestaande vaartgemeenschap met het buitenwater; dat dientengevolge krachtens de inrichting van dit waterschap de gemeenschap ten behoeve van eenige harer deelgenooten verplicht is tot behoud zoowel van het verlaat te Zoeterwoude als van dat te Stompwijk, zooals zulks breeder is uiteengezet in het besluit van Ged. Staten van 6 Febr. 1883 (Prov. blad van Zuidholland 1883, n°. 2), waarbij vernietigd werd een besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden van den Grooten Westeindschen polder, tot opruiming van de beide verlaten; dat na deze vernietiging het polderbestuur zich tot de Prov. Staten van Zuidholland heeft gewend met verzoek in het bijzonder reglement voor dat waterschap eene bepaling op te nemen tot wijziging der inrichting van het waterschap in dien zin, dat de op den polder rustende verplichting tot het behouden van de vaartgemeenschap door middel van twee verlaten tusschen het binnenwater en Rijnlands boezemwater zou worden opgeheven, doch dat de Prov. Staten bij besluiten, dd. 15 Juli 1884, n°. XX, en 21 Juli 1886, n°. IX, afwijzend op die verzoeken hebben beschikt; dat door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden van den polder bij besluit van 24 April 1902 besloten is een der verlaten, en wel dat onder Zoeterwoude, voorloopig voor één jaar, beginnende 1 Mei 1902, te sluiten, ten einde te kunnen beoordeelen of er aan dat verlaat wel behoefte bestaat; doch dat dit besluit en de daarop gevolgde sluiting van het verlaat in strijd is met de inrichting van het waterschap; en dat geheel buiten beschouwing kunnen blijven de beweringen van het polderbestuur, dat de inrichting der verlaten verouderd is, dat de algemeene belangen door het behoud van het Zoeterwoudsche verlaat worden geschaad, dat, indien al een belang eener kleine minderheid door de opruiming benadeeld wordt, dit nadeel voor hen zeker wordt opgewogen door het voordeel aan de opruiming verbonden, omdat deze beweringen wellicht andermaal aanleiding kunnen geven tot een verzoek aan de Staten om in de inrichting van het waterschap krachtens art. 190 der Grondwet wijziging te brengen, doch onmogelijk inbreuk op de grondwettige bevoegdheid der Prov. Staten kunnen wettigen; dat het bestuur van den Grooten Westeindschen polder tegen het besluit van Ged. Staten bij Ons beroep heeft ingesteld, daarbij aan-

voerende, dat Ged. Staten beweren dat de verlaten des polders de middelen zijn, welke eene vaartgemeenschap onderhouden tusschen het polderwater en Rijnlands boezemwater en dat derhalve die vaartgemeenschap een inrichting des polders zou zijn, waarin alleen, krachtens art. 190 der Grondwet, door de Prov. Staten, onder goedkeuring der Koningin, wijziging kan worden gebracht; dat Ged. Staten echter niet bevoegd zijn uit te maken wat inrichtingen van polders zijn, doch dat de wet of het bijzonder Polderreglement, welke dienaangaande zwijgen, dit hebben te beslissen; dat Ged. Staten zich wel beroepen op het vonnis van Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland van 16 Nov. 1641, waarin o. m. bepaald wordt dat tot kosten van den polder zullen worden gemaakt en onderhouden drie verlaten tot gerief van de gemeene Ingelanden, maar dat het doel dier verlaten, — dat ze zouden strekken tot het onderhouden eener vaartgemeenschap — er niet in omschreven staat; dat derhalve bij dit vonnis de inrichting niet is in het leven geroepen, doch dat, al ware dit het geval, dit vonnis uithoofde van de later ingevoerde wetten en reglementen buiten werking is gesteld en de instandhouding der beweerde inrichting der vaartgemeenschap door de Prov. Staten bij de vaststelling van het bijzonder reglement des polders, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Aug. 1859, niet meer gehandhaafd, noch voorgeschreven is geworden;

Overwegende dat in het bestreden besluit terecht is beslist dat het verlaat onder Zoeterwoude, waarvan door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden van den Grooten Westeindschen Polder de sluiting is gelast, deel uitmaakt van de inrichting van dit waterschap;

dat toch uit ingewonnen ambtsbericht is gebleken dat het verlaat onder Zoeterwoude hetzelfde is dat in het vonnis van Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland van 16 Nov. 1641, waarbij de Westeindsche Polder is in het leven geroepen, wordt aangeduid door de benaming »derde verlaat bij Bossenbrugge«;

dat weliswaar in gemeld vonnis van Dijkgraaf en Hoogheemraden wordt gelezen: item dat verder tot laste ende costen van de polder sullen worden gemaeckt ende onderhouden drije verlaten tot gerijeff van de gemeene ingelanden, als namentlijck twee op Jan Dircxzslooth, het eene verlaet nijtcomende op Meerburch ende het ander aen Stompwijcker Wateringe, ende het derde verlaet bij Bossenbrugge, en dat sedert een dier drie verlaten is gesloten zonder dat blijkt wanneer of op wiens last en op welke wijze dit is geschied;

dat echter hetzij dat opheffen van een der drie verlaten op rechtmatige dan wel op onrechtmatige wijze mocht zijn geschied, aan deze handeling in geen geval door de vergadering van ingelanden eene

bevoegdheid kan worden ontleend, haar ontnomen door de uitdrukkelijke bepaling van art. 22, 1°., van de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176), volgens welke bepaling besluiten van het bestuur van een waterschap, die met de inrichting der instelling in strijd zijn, door Ged. Staten kunnen worden vernietigd;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te handhaven.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1903, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 22 *Juli* 1903:

a, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Elderenspolder en Landeken Voordaag, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

b, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Crogten en Galdersche Vugt, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 14 *December* 1888, *n°.* 24, *en*

c, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van Vlijmen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 *December* 1865, *n°.* 53 *en* 6 *December* 1876, *n°.* 15.

Zie Prov. bladen nos. 25, 26 en 27.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1903, *n°.* 26, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Zaandam en Sloten, die op grond van de wet van* 7 *Juli* 1902 (*Staatsblad n°.* 143) *moeten worden onteigend voor het maken van een nieuwe brug over het Noordzeekanaal in den Staatsspoorweg den Helder—Amsterdam en voor verlegging van den spoorweg tusschen Zaandam en Amsterdam.*

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 24 *Augustus* 1903, *n°.* 188, *afdeeling Waterstaat, houdende, onder intrekking der thans daaromtrent bestaande bepalingen, vaststelling van de grensregeling der arrondissementen, waarin elke der tweede tot en met elfde directiën zal zijn verdeeld.*

GRENSREGELING der arrondissementen, waarin elke der tweede tot en met elfde directiën zal zijn verdeeld.

EERSTE INSPECTIE.

Vierde directie: de Provinciën **Groningen** en **Friesland.**

Groningen bestaat uit één arrondissement.

Friesland bestaat uit één arrondissement.

Tot dit arrondissement behoort het opruimen der wrakken in de Zuiderzee, binnen de lijn loopende als volgt:

de parallel, getrokken door het snijpunt der grenslijn tusschen Friesland en Overijssel met den oever der Zuiderzee tot het snijpunt met den meridiaan gaande over den lichttoren op Urk, van dit snijpunt gericht op den toren van het dorp den Oever op Wieringen tot het snijpunt met den meridiaan over den kerktoren te Medemblik, van dit punt dezen meridiaan volgende tot de parallel getrokken over den kerktoren te Harlingen, van het snijpunt met deze parallel gericht op den toren van Hollum op Ameland tot in het diep van het Amelander gat en langs dit diep tot in de Noordzee.

Vijfde directie: de Provinciën **Drenthe** en **Overijssel.**

Drenthe bestaat uit één arrondissement.

Overijssel is verdeeld in twee arrondissementen: *het noordelijk* en *het zuidelijk* arrondissement.

Aanvangende bij de snijding van den rechter IJsseldijk met den Centraalspoorweg, volgt de scheidingslijn de noordwestzijde van dezen spoorweg tot de zuidoostzijde der spoorweghaven te Zwolle, gaat van hier dwars over het stationsemplacement langs de Wester allee, den achterweg der Emmawijk en de zuidzijde van de stadsgracht van Zwolle naar de Schoenkuipenbrug aldaar, loopt verder langs de grens van het waterschap de Zuider Vechtdijken naar den linker Vechtdijk bij het Nieuwe Verlaat, en volgt vandaar den linker Vechtdijk tot de hooge gronden bij Rechteren. Vervolgens komt de grens overeen met de noordzijde van den grindweg naar Ommen, en van hier met de

zuidelijke grens van het stroomgebied der Vecht om aan de Pruissische grens bij grenspaal n°. 99 aan te sluiten. Voor zoover de Reest de provinciale grens vormt tusschen Drenthe en Overijssel, wordt het noordelijk arrondissement begrensd door den linker oever.

Tot het noordelijk arrondissement behooren het gedeelte ten zuidwesten van den IJssel en het eiland Schokland, alsmede de opruiming van wrakken in de Zuiderzee, binnen de lijnen gevormd door den meridiaan, getrokken over den lichttoren op Urk en de parallellen, gaande door de uiteinden der grenslijnen met Friesland en Gelderland aan den oever der Zuiderzee, benevens het Zwartewater en het Zwolsche Diep, van de stadsgrachten tot het einde der leidammen in de Zuiderzee.

Het winterbed der Regge benoorden de scheidingslijn tusschen de arrondissementen behoort tot het zuidelijk arrondissement.

Negende directie: de Provincie **Noordholland.** Deze is verdeeld in vier arrondissementen, genaamd *Alkmaar*, *Noordzeekanaal*, *Haarlem* en *Hoorn*.

ARRONDISSEMENT ALKMAAR.

Dit arrondissement is van de zuidzijde van de Willemsluizen begrensd door de noordzijde van het Noordzeekanaal met bijbehoorende zijkanalen en IJpolders tot de kust der Noordzee bij strandpaal n°. 55; van daar gaat de grens noordwaarts langs Wijk aan Zee, Egmond aan Zee, Petten, Helder, het Nieuwe Diep, den Koegraszeedijk, den Anna Paulownapolderzeedijk en dien van den Wieringerwaard tot de aansluiting aan den zeedijk van den Waard- en Groetpolder te Nieuwesluis.

Verder gaat de grens langs den oosterdijk van den Wieringerwaard tot den Westfrieschen zeedijk en wordt deze gevolgd tot het Noordhollandsch kanaal bij de Jacob-Klaassensluis.

Van de Jacob-Klaassensluis tot het IJ bij de Willemsluizen is het Noordhollandsch kanaal, dat met de bijbehoorende werken geheel tot dit arrondissement behoort, de scheiding.

Tot dit arrondissement behoort voorts:

a. de beplanting van de zeereep bezuiden strandpaal 55, tot de noordelijke grens van het hoogheemraadschap Rijnland bij grenspaal 15 van het Hondsbosch met Rijnland, staande in de buiten- of zeeduinen, ongeveer 180 M. benoorden strandpaal 58, en de zorg voor de strandpalen en de strandmetingen tot de zuidelijke grens der provincie Noordholland;

b. het eiland Texel.

ARRONDISSEMENT HET NOORDZEEKANAAL.

Dit arrondissement omvat het Noordzeekanaal en afgesloten IJ met bijbehoorende zijkanalen en wederzijdsche IJpolders in zijn geheelen omvang met inbegrip van de visschershaven te IJmuiden, de stoomgemalen te Schellingwoude, den stroomleidenden dam, de vaargeul daarlangs en de grondbergplaats buiten de sluizen te Schellingwoude, zoomede de zoogenaamde reede van Durgerdam tot den hoek van het IJ.

ARRONDISSEMENT HAARLEM.

Dit arrondissement wordt begrensd aan de noordzijde door het Noordzeekanaal met bijbehoorende zijkanalen en IJpolders en door de visschershaventerreinen te IJmuiden; van daar volgt de grens de Noordzeekust zuidwaarts langs Zandvoort tot de grensscheiding tusschen Noord- en Zuidholland en blijft deze volgen tot de Zuiderzee; van daar loopt de grens westwaarts langs het strand der Zuiderzee en den buitenvoet van den oostelijken voorhavendijk van het Merwedekanaal tot waar deze dijk sluit aan den voormaligen afsluitdijk bij Schellingwoude.

ARRONDISSEMENT HOORN.

Dit arrondissement is begrensd door de gronden, behoorende aan en gelegen langs de oost- en noordzijden van het Noordhollandsch Kanaal van het IJ bij de Willemsluizen tot den polder de Zijpe; van daar loopt de grens langs den Westfriesschen zeedijk tot nabij Kolhorn en den oostdijk van den Wieringerwaard tot den zeedijk van den Waard- en Groetpolder te Nieuwesluis.

Van daar loopt de grens langs de kust der Zuiderzee of de bedijkingen van Waard en Groet, de Noorderkoggen, Drechterland, en den noorder IJ- en zeedijk, om bij het bovenvermeld aanvangspunt bij de Willemsluizen aan te sluiten.

Tot dit arrondissement behooren de eilanden Terschelling, Vlieland, Wieringen, Urk en Marken, benevens het opruimen van wrakken in de Zuiderzee, westwaarts van de lijn, loopende als volgt:

van het snijpunt der grenslijn tusschen de provinciën Gelderland en Utrecht met den oever der Zuiderzee, naar het snijpunt van de 5e meridiaan, gaande over den lichttoren op Urk met de parallel getrokken door het snijpunt van de grenslijn tusschen Overijssel en Gelderland met den oever der Zuiderzee; van dit snijpunt den meridiaan over den lichttoren op Urk volgende tot het snijpunt van dezer meridiaan met de parallel, getrokken over het snijpunt van de grenslijn tusschen Friesland en Overijssel met den oever der Zuiderzee; van

dit snijpunt gericht op den toren van het dorp den Oever op Wieringen tot het snijpunt met den meridiaan, getrokken over den kerktoren te Medemblik; dezen meridiaan vandaar volgende tot de parallel, gaande over den kerktoren te Harlingen, van het snijpunt met deze parallel gericht op den toren van Hollum op Ameland tot in het diep van het Amelander gat en langs dit diep tot in de Noordzee.

Tiende directie: de Provincie **Zuidholland**. Deze bevat twee arrondissementen, genaamd het *noordelijk* en het *zuidelijk* arrondissement. De grens wordt gevormd door de rivieren de Boven- en Beneden-Merwede, de Noord, de Nieuwe Maas en het Scheur langs zijn ouden mond naar zee.

Tot het noordelijk arrondissement behooren de Hollandsche IJssel en de overlaten in den Waalwijk boven Gorinchem, onder Vuren en Dalem, benevens de Dalemsche Sluis aldaar en de inundatiesluizen in de wederzijdsche Lingedijken boven Asperen, voor zoover de bemoeienissen van 's-Rijks waterstaat zich tot deze sluizen uitstrekken.

Elfde directie: de Provincie **Zeeland**. Deze is verdeeld in drie arrondissementen, genaamd *Goes*, *Middelburg* en *Terneuzen*.

Arrondissement Goes.

Dit arrondissement is aan de noordzijde begrensd door de grensscheiding met Zuidholland, aan de oostzijde door die met Noordbrabant, aan de zuidzijde door die met België tot het midden der Wester-Schelde; van daar volgt de grens het midden van het stroombed dezer rivier tot het snijpunt met de lijn, getrokken over de kerktorens van Middelburg en Hoofdplaat, volgt daarna deze lijn tot het verlengde van het midden van het Sloe, loopt daarna midden door het Sloe en de Zandkreek tot het midden der Ooster-Schelde, volgt het midden dezer rivier tot de parallel getrokken over den kerktoren van Zierikzee, om deze lijn tot in zee te volgen.

Arrondissement Middelburg.

De grenzen langs de Ooster-Schelde, de Zandkreek en het Sloe zijn zooals bij het vorige arrondissement beschreven is.

Van het snijpunt der lijn, getrokken over de kerktorens van Middelburg en Hoofdplaat met het midden der stroombaan van de Wester-Schelde, volgt de grens dit midden tot het snijpunt met de lijn, gaande over den toren van Borssele naar het uiteinde der grens van de gemeente Biervliet en den Brakman, volgt genoemde lijn van ge-

noemde gemeentegrens zuidwaarts tot het snijpunt der gemelde gemeentescheiding met die van Hoek en Philippine, gaat verder langs eene lijn, getrokken uit dit snijpunt naar dat der kruislijnen van de Clara- en kleine Isabellapolders, van daar langs het binnenbeloop van den dijk tusschen deze polders tot den teen van dat beloop, om dien teen te volgen tot de snijding met de grensscheiding tusschen Nederland en België, en volgt verder deze grensscheiding tot in zee.

Arrondissement Terneuzen.

Dit arrondissement is ten noorden begrensd door het midden der stroombaan van de Wester-Schelde, ten westen door het arrondissement Middelburg, volgens de voor dat arrondissement beschreven grens, en ten zuiden en oosten door de grensscheiding tusschen Nederland en België.

TWEEDE INSPECTIE.

Tweede en derde directiën: de groote rivieren met uitzondering van de Maas, boven de grensscheiding van de Provinciën Limburg en Gelderland.

De groote rivieren worden verdeeld in zes arrondissementen:

het 1ste arrondissement omvat den Boven-Rijn en de Waal;

het 2de het Pannerdensch kanaal met den Neder-Rijn en de Lek

het 3de den Gelderschen IJssel;

het 4de de Boven-, Beneden- en Nieuwe Merwede, de Oude Maas, de Noord, het Mallegat met de Dordtsche Kil, de Krabbe, het Hollandsch Diep en Haringvliet, het Volkerak en het Spui met het Berengat;

het 5de omvat de Maas van de scheiding tusschen Limburg en Gelderland bij Mook tot Woudrichem, benevens den Amer;

het 6de de Nieuwe Maas en het Scheur langs Maassluis en Brielle van de Lek tot in zee.

Het onmiddellijk toezicht over de waterkeerende werken langs de rivieren, blijft bij den gewonen waterstaatsdienst in de directiën, voor zoover het belang der rivieren zelve daarbij niet rechtstreeks is betrokken.

De grenzen der arrondissementen zijn als volgt:

1ste arrondissement. De Boven-Rijn van de grens met Pruissen tot de punt van den hoofddam te Pannerden en de Waal tot den separatie-dam tusschen de Waal en de Maas te Loevestein.

Tot dit arrondissement behooren de Oude Rijn tot het veer aan het Bergsche hoofd en de Heerewaardensche overlaten.

Voor het winterbed ligt de scheiding op den Lijmerschen bandijk aan de grens tusschen Zevenaar en Duiven op de Herwen- en Aerdtsche dijken aan de grens der gemeente Pannerden, dat voor den Over-Betuwschen dijk aanvangende bij de kade tusschen den Neerlaar en Klompenwaard, voor den Tielerwaardschen dijk eindigende aan de Dalemsche sluis, doch zonder de overlaten, voor den Waaldijk strekkende van Waal en Maas tot de Dreumelsche sluis, de Waaldijk der Bommelerwaarden van dijkpaal 2 bezuiden Rossum met de Waalkade van het Munnikenland.

2*de arrondissement.* Het Pannerdensch kanaal met den Neder-Rijn en de Lek van den hoofddam te Pannerden tot het eind van den scheidingsdam tusschen de Lek en de Noord.

Tot dit arrondissement behoort de Oude Rijn beneden het Bergsche hoofd, het winterbed voor den Lijmerschen bandijk in de gemeente Duiven en dat voor den dijk van het Arnhemmer- en Velperbroek in de gemeente Arnhem. De scheiding van het winterbed van den Betuwschen bandijk is de kade tusschen den Klompen- en St. Nicolaaswaard, die op den Schieländschen bandijk ligt bij dijkpaal 192, op den dijk van de Alblasserwaard bij dijkpaal 153.

3*de arrondissement.* De Geldersche IJssel met zijne monden van den hoofddam te Westervoort tot in de Zuiderzee.

Tot dit arrondissement behooren de Lijmersche bandijk, van de scheiding tusschen Duiven en Westervoort, het winterbed langs den dijk van het Arnhemmer- en Velperbroek, in de gemeente Rheden, en langs de rechter IJsseldijken, alsmede het winterbed langs den linker IJsseldijk tot de Dronther bedijking, benevens langs de waterkeerende dijken van de eilanden en de IJsselmonden en langs de dijken van Mastenbroek.

4*de arrondissement.* De Boven-, Beneden- en Nieuwe Merwede, de Oude Maas, de Noord, het Mallegat en de Dordtsche Kil, de Krabbe, het Hollandsch Diep en Haringvliet, met een deel van het Volkerak en het Spui met het Beerengat.

De Boven-Merwede begint aan de punt van den scheidingsdam tusschen de Waal en de Maas bij Loevestein.

Tot de Nieuwe Merwede behooren de killen en polders daar benoorden en bewesten tot de Beneden-Merwede en het eiland van Dordrecht en die den zuiden en oosten der rivier tot de grenslijn, gevormd als volgt: van het zuideinde van den Vervoornepolder naar de noordpunt van den Prikpolder, de scheiding der gemeente Werkendam van daar volgende tot in het diep van het Steurgat; voorts door het diep van het Steurgat, van dat van de Ruigt, de Noorderklip, van Kampen en van de Visschen tot de zuidwestzijde der

noemde gemeentegrens zuidwaarts tot het snijpunt der meentescheiding met die van Hoek en Philippine, gaat eene lijn, getrokken uit dit snijpunt naar dat der kruis Clara- en kleine Isabellapolders, van daar langs het bir den dijk tusschen deze polders tot den teen van dat h teen te volgen tot de snijding met de grensscheiding land en België, en volgt verder deze grensscheiding

ARRONDISSEMENT TERNEUZEN.

Dit arrondissement is ten noorden begrensd doo stroombaan van de Wester-Schelde, ten westen d ment Middelburg, volgens de voor dat arrondi grens, en ten zuiden en oosten door de grei Nederland en België.

TWEEDE INSPECTI

Tweede en derde directiën: de groote ri van de Maas, boven de grensscheiding van en Gelderland.

De groote rivieren worden verdeeld in zes

het 1ste arrondissement omvat den Boven

het 2de het Pannerdensch kanaal met de

het 3de den Gelderschen IJssel;

het 4de de Boven-, Beneden- en Nieuw de Noord, het Mallegat met de Dordtsche Ki Diep en Haringvliet, het Volkerak en he

het 5de omvat de Maas van de sch Gelderland bij Mook tot Woudrichem, b

het 6de de Nieuwe Maas en het Sch van de Lek tot in zee.

Het onmiddellijk toezicht over de w rivieren, blijft bij den gewonen water zoover het belang der rivieren zelve trokken.

De grenzen der arrondissementen

1*ste arrondissement.* De Boven-Rij de punt van den hoofddam te Pan ratie-dam tusschen de Waal en de

Tot dit arrondissement behoor het Bergsche hoofd en de Heerev

[redacted] Aug. 1903.

...n nieuw

... de
...n de
k van

...oven is
waar de
emeenten
...lingen op

... het eiland

...echt.
het *noordelijk* en

...aan op de grens-
...meenten Isselburg
...ngs de binnenzijde
... van Zutphen naar
...r langs de westzijde
...n Didam naar Zeddam,
en loopt verder langs
Doesburg tot laatstge-
IJssel tot de noordzijde
...erder langs de noordzijde
... den weg van Dieren op
Dieren.
...nst aan het zuideinde van
... Woeste Hoeve, Hoenderlo,
...an daar gaat de grens eerst
Barneveld op Renswoude en
...g, strekkende van den tol op
...tot de Utrechtsche grens.
... ten noorden en ten oosten van
...ndissement, waartoe ook behoort
...uiderzee, binnen de beide volgende
het snijpunt der grenslijn tusschen
...oever der Zuiderzee, tot het snijpunt
... den lichttoren op Urk en de lijn,

gaande van dit snijpunt naar dat der grenslijn tusschen Gelderland en Utrecht met den oever der Zuiderzee.

Het overige gedeelte der provincie vormt het zuidelijk arrondissement.

Utrecht bestaat uit één arrondissement.

Zevende directie: de Provincie **Noordbrabant** is verdeeld in twee arrondissementen, genaamd het *oostelijk* en het *westelijk* arrondissement.

Van de rivieren, onder Noordbrabant gelegen, behooren tot deze directie alleen de Donge boven de benedenzijde der voormalige penantenbrug te Geertruidenberg, alsmede het Volkerak en het Krammer beneden de grenslijn op het Volkerak voor het 4de rivierarrondissement omschreven, doch met inbegrip van den havenmond van de Dintel tot aan de lijn, gaande over den kop van de dammen, die deze buitengeul begrenzen.

Ook de killen en buitendijksche gronden in de Biesbosch of het Bergsche veld zijn niet in deze directie begrepen.

De scheidingslijn tusschen beide arrondissementen loopt als volgt: van de Belgische grens ten westen langs den Rijksweg over Goirle naar Tilburg; verder langs den provincialen weg naar Sprang, vandaar langs den buitenteen van den Meerdijk en den Liniedijk tot den weg door den Baardwijkschen overlaat; voorts benoorden dezen weg tot den buitenteen van den dijk van het Land van Heusden en verder den teen van dezen dijk volgende langs Nieuwkuik en Vlijmen naar Hedikhuizen tot de scheiding met Herpt en Bern en langs deze naar de rivier de Maas.

Achtste directie: de Provincie **Limburg** met de rivier de Maas boven de grensscheiding van de provinciën **Limburg** en **Gelderland.**

Deze is verdeeld in twee arrondissementen, genaamd het *noordelijk* en het *zuidelijk* arrondissement.

Tot deze directie behoort ook de Maas van de scheiding met België, tot de grensscheiding der provinciën Limburg en Gelderland.

De grens tusschen beide arrondissementen vangt aan op de grensscheiding met Pruissen, bij de grensscheiding tusschen de gemeenten Vlodrop en Posterholt, volgt deze grensscheiding tot de zuidzijde van den weg van Vlodrop naar St. Odiliënberg, volgt de zuidzijde van dezen weg en vervolgens de zuidzijde van den weg van St. Odiliënberg naar Linne, volgt de rechterzijde van de Maas stroomopwaarts en richt zich bij de grenspaal n°. 127 naar de Belgische grens.

De Rijks groote weg van Susteren naar Roermond behoort tot aan de Kapellerlaan te Roermond bij het zuidelijk arrondissement.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1903, *n°.* 23, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 15 *Juli* 1903:

n°. 9*A*, *tot wijziging van het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *Augustus* 1892, *n°.* 22, 9 *Augustus* 1893, *n°.* 24 *en* 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18;

n°. 9*B*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Zeedijken contributie Kollumerland en Nieuwkruisland, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *November* 1893, *n°.* 20 *en* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34;

n°. 9*C*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de contributie zeedijken Oostdongeradeel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 17 *Januari* 1894, *n°.* 17, 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34 *en* 28 *December* 1901, *n°.* 59;

n°. 9*D*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de contributie zeedijken van Westdongeradeel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *November* 1893, *n°.* 20 *en* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34;

n°. 9*E*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de zeedijken van Ferwerderadeel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 17 *Januari* 1894, *n°.* 17 *en* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34;

n°. 9*F*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap het Oud Bildt, goedgekeurd bij Kon. besluiten als voren;*

n°. 9*G*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap der Vijfdeelen zeedijken binnendijks, goedgekeurd bij Kon. besluiten als voren;*

n°. 9*H*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap der Vijfdeelen zeedijken buitendijks, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *November* 1893, *n°.* 20 *en* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34;

n°. 9*I*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Wijmbritseradeels c. a. contributie zeedijken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *November* 1893, *n°.* 20, 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34 *en* 13 *Januari* 1900, *n°.* 22;

n°. 9*J*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Wonseradeels Zuiderzeedijken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *November* 1893, *n°.* 20, 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34 *en* 3 *Augustus* 1901, *n°.* 8;

n°. 9K, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Hemelumer Oldephaert en aanhoorige zeedijken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *November* 1893, n°. 20, 13 *Augustus* 1898, n°. 34 *en* 13 *Januari* 1900, n°. 22, *en*

n°. 9L, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Zeven Grietenijen en Stad Sloten, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 17 *Januari* 1894, n°. 17 *en* 13 *Augustus* 1898, n°. 34.

De wijziging van het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat de invoering der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur, en van die van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54), tot toekenning van eenige bevoegdheden aan de besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders, een wijziging noodzakelijk maakt in het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag van de onderhoudplichtigheid en het stemrecht;

Gezien de hiervoor aangehaalde wetten, art. 190 der Grondwet en art. 138 der provinciale wet;

Besluiten:

Het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag van de onderhoudplichtigheid en het stemrecht (Provinciale bladen n°. 76, van 1892, n°. 80 van 1893 en n°. 53 van 1896) te wijzigen als volgt:

Art. 8. Vóór het woord „vaststelt" aan het eind van het eerste lid wordt geplaatst het woord „voorloopig".

Vóór het woord „vaststelling" in het tweede lid wordt geplaatst het woord „voorloopige".

Art. 9 wordt gelezen als volgt:

De ligger moet om te werken door Gedeputeerde Staten definitief zijn vastgesteld.

Gedeputeerde Staten beslissen op de bij hen ingekomen bezwaren en brengen bij de definitieve vaststelling van den ligger daarin die veranderingen aan, welke een gevolg hunner beslissing zijn.

Nadat de termijn van beroep van dit besluit van Gedeputeerde Staten, gesteld bij art. 21 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), is verstreken zonder dat beroep is ingesteld, of, ingeval beroep is ingesteld, nadat door den Koning op dat beroep is beslist, geschiedt,

indien het eindbesluit strekt tot vaststelling van den ligger, daarvan aankondiging door het dijksbestuur in de dag- en nieuwsbladen, bedoeld bij het tweede lid van art. 6.

Deze ligger is de grondslag van de verplichtingen en rechten van ingelanden en stemgerechtigden.

Art. 15 wordt gelezen als volgt:

Het dijksbestuur bestaat uit drie leden, een dijkgraaf en twee dijksgedeputeerden, die volmacht van het waterschap moeten zijn.

De in art. 16 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad no. 176) bedoelde aanbevelingslijst wordt opgemaakt door de vergadering van volmachten.

De dijkgraaf is voorzitter van de vergadering van volmachten en van het dijksbestuur.

Het laatste lid van *art.* 61 vervalt.

Art. 63 wordt gelezen als volgt:

Ter vervulling der plaatsen van hen die door de vergadering van volmachten niet zijn toegelaten, wordt, indien in hare beslissing niet wordt berust of indien Gedeputeerde Staten aan de vergadering van volmachten hun voornemen hebben te kennen gegeven daaromtrent ambtshalve uitspraak te zullen doen, geen nieuwe verkiezing uitgeschreven voordat de termijn van beroep bedoeld bij art. 21 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), is verstreken zonder dat beroep bij den Koning is ingesteld, of, indien zoodanig beroep is ingesteld, voordat bij einduitspraak door den Koning is beslist.

In de *artt.* 68 en 71 het woord „voordrachten" te vervangen door „aanbevelingen".

In *art.* 72, 1e *lid*, de woorden „voordracht" en „voor te dragen" te vervangen door „aanbeveling" en „aan te bevelen".

In *art.* 77 het woord „gekozen", dat tweemaal voorkomt, te vervangen door „benoemd".

De punt achter het woord „toepassing" in het laatste lid van *art.* 83 te vervangen door een komma, en aan dat lid toe te voegen de woorden: „met dien verstande, dat waar in de laatste twee aangehaalde artikelen wordt gesproken van „aanbevelingen" en „aan te bevelen" voor de toepassing van dit lid worde gelezen „voordracht" en „voor te dragen".

Art. 91, 2e *lid*, wordt gelezen als volgt:

Zij is mede, in verband met den inhoud van art. 27, bevoegd aan de Gedeputeerde Staten voorstel te doen tot schorsing of ontslag van volmachten en aan den Koning voor te dragen de schorsing of het ontslag van leden van het dijksbestuur.

In *art.* 91, *voorlaatste lid*, het woord „voordrachten" te vervangen door „aanbevelingslijst" en „worden" door „wordt".

De punt achter het woord „bedienden" in *art.* 92, 2e *lid c*, te veranderen in een kommapunt en aan dat lid toe te voegen:

d. regelende den aard en den duur der persoonlijke diensten en verstrekkingen, bedoeld in art. 97*a*, en van wat daartoe verder betrekking heeft.

In *art.* 95*o*, de aanhaling „(Provinciaal blad n°. 21 van 1882)" te vervangen door de woorden „betreffende het bouwen enz. op de zeeweringen".

Na art. 97 in te voegen een nieuw *art.* 97*a*, luidende als volgt:

Het dijksbestuur is bevoegd, zoowel de inwonenden, die geen ingeland van het waterschap zijn, als de ingelanden wonende in het waterschap, tijdelijk tot het doen van persoonlijke diensten op te roepen tot bewaking en verdediging van waterkeeringen bij dreigend gevaar of tot hulp in geval van doorbraak en van hen ten behoeve van die verdediging verstrekkingen van last- en trekdieren, voer- en vaartuigen en gereedschappen te vorderen.

Art. 106 vervalt.

Art. 136, *laatste lid*, vervalt.

Art. 141 wordt gelezen als volgt:

De rekening wordt, binnen drie weken na hare vaststelling, in drievoud aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring aangeboden.

Art. 142 wordt vervangen door het volgende:

Het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij goedkeuring aan de rekening wordt verleend en waartegen binnen den bij de wet van 10 November (Staatsblad n°. 176) bepaalden tijd geen beroep is ingesteld, of, zoo beroep is ingesteld, het Koninklijk besluit waarbij die goedkeuring is verleend, strekt aan den ontvanger en aan het dijksbestuur tot ontheffing.

Zoo beider beheer door Gedeputeerde Staten of door den Koning voor geen gelijktijdige goedkeuring vatbaar wordt geoordeeld, kunnen deze den ontvanger en het dijksbestuur afzonderlijk ontheffen.

In *art.* 149, 2e *lid*, de komma achter „nemen" te vervangen door een punt, en te doen vervallen de woorden „onverminderd het recht enz."

In *art.* 150, 1e *lid*, de woorden „9 October 1841 (Staatsblad n°. 42)" te vervangen door „9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54)" en het 2e *lid* te lezen als volgt: De beambte, bedoeld bij art. 7 van de in het vorig lid aangehaalde wet, wordt aangewezen door het dijksbestuur. Dit bestuur kan voor den beambte, aangewezen om in gebreke gebleven aangeslagenen te sommeeren, eene instructie vaststellen.

In *art.* 158, 2°, *a*, de kommapunt achter „gaat" te vervangen door een komma, en verder daaraan toe te voegen de woorden: onvermin-

derd het bepaalde bij art. 33 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176);

Het *laatste lid* van dit artikel vervalt.

Art. 160 vervalt.

Art. 162 wordt gelezen als volgt:

Onverminderd het bepaalde bij art. 45 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), zijn de Gedeputeerde Staten bevoegd om, wanneer de dijkgraaf, het dijksbestuur of de vergadering van volmachten weigert of nalatig is te voldoen aan de verplichtingen, ieder hunner voorgeschreven bij dit algemeen of bij het bijzonder reglement van het waterschap, bij de wet en bij provinciale of andere wettelijke verordeningen, op kosten der nalatigen of weigerachtigen te doen en uit te voeren, wat de dijkgraaf, het dijksbestuur of de vergadering van volmachten verplicht was uit te voeren of te doen.

Art. 165, 2e *lid*, wordt gelezen als volgt:

Onverminderd de bepaling van art. 34 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), worden Gedeputeerde Staten geacht die bestekken goed te keuren, wanneer zij binnen dertig dagen, nadat zij hun zijn toegezonden, geen beslissing hebben genomen of die niet hebben verdaagd.

Art. 166 wordt gelezen als volgt:

De beschikking, waarbij de Gedeputeerde Staten omtrent een geschil een beslissing nemen of uitspraak doen, is met redenen omkleed.

Art. 167 wordt gelezen als volgt:

De Gedeputeerde Staten zijn bevoegd de volmachten voor een door hen te bepalen tijd te schorsen, van hun betrekking vervallen te verklaren en de schorsing en het ontslag van de leden van het dijksbestuur aan den Koning voor te dragen.

De schorsing en het vervallen verklaren uit de betrekking door Gedeputeerde Staten en de voordracht tot schorsing of ontslag geschieden alleen op grond van:

a. handelingen, verboden bij art. 27;

b. aanhoudend of verregaand plichtverzuim;

c. weigering of nalatigheid, om zich overeenkomstig de beschikkingen van den Koning of van de Gedeputeerde Staten, ter uitvoering van wetten, wettelijke verordeningen en van dit algemeen of van het bijzonder waterschapsreglement genomen, te gedragen of daaraan gevolg te geven, uitgezonderd in de gevallen, bepaald bij de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176).

Ten deze is de laatste alinea van art. 161 van toepassing.

Voor de wijzigingen sub 9*B* tot en met sub 9*L* zie men de Prov. bladen nos. 109 t/m 119.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1903, *n°.* 48, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 21 *Juli* 1903, *n°. XII, o. a. tot regeling der bezoldiging van een tijdelijk ambtenaar bij den provincialen waterstaat.*

Bij dit besluit is o. a. bepaald, dat aan den provincialen waterstaat zal zijn verbonden een tijdelijk ambtenaar, met den titel van commies-redacteur, op eene jaarwedde van ten minste *f* 1500 en ten hoogste *f* 2000.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1903, *n°.* 54, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 14 *Juli* 1903, *n°.* 22, *tot vaststelling der grenzen van de werken tot zeewering of oeververdediging van den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder.*

Zie Prov. blad n°. 88.

Bij Kon. besluit van 12 Januari 1903, n°. 23 is deze polder calamiteus verklaard en een reglement daarvoor bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1903, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 14 *Juli* 1903, *n°.* 14, *tot wijziging van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 31 *Juli* 1871, *n°.* 21, 31 *Mei* 1878, *n°.* 10, 7 *Januari* 1895, *n°.* 8 *en* 26 *Augustus* 1898, *n°.* 79.

De Staten der provincie Zeeland,

besluiten:

het Reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen te wijzigen als volgt:

1°. punt *i* van art. 30 wordt gelezen:

i. het besluiten tot het nemen van maatregelen ter voorziening in het lot van weduwen en weezen van waterbouwkundige ambtenaren en andere beambten en bedienden.

2°. aan het slot van art. 30 wordt bijgevoegd:

k. het besluiten tot het nemen van maatregelen ter voorziening in het lot van arbeiders, die zonder vaste aanstelling meer dan 30 jaren aan de waterkeering werkzaam zijn geweest.

3°. in het opschrift van Hoofdstuk X, aan het slot, wordt bijgevoegd:

en van de andere beambten en bedienden.

4°. het slot van art. 66 wordt gelezen:

Aan de waterbouwkundige ambtenaren en de andere beambten en bedienden wordt pensioen verleend, naar de regelen door Gedeputeerde Staten vast te stellen.

5°. hetgeen in art. 121 onder 1°. *a* (uitgaven) voorkomt, wordt gelezen:

a. de bezoldiging van het dijksbestuur, de ambtenaren, beambten en bedienden en het presentiegeld voor de leden van den dijkraad; alsmede het pensioen van de waterbouwkundige ambtenaren en de andere beambten en bedienden; benevens de kosten der maatregelen, genoemd in artikel 30 onder *i* en *k*, en de uitgaven, welke het gevolg zijn of worden van eene toezegging ten behoeve van de weduwen en weezen en arbeiders, ter uitvoering van die maatregelen gedaan.

6°. punt *a* van art. 141 wordt gelezen als volgt:

a. door den dijkraad genomen krachtens de bevoegdheid hem toegekend in art. 30, voor zoo veel die besluiten betreffen onderwerpen, vermeld onder *d*, *e*, *f*, *g*, *h*, *i* en *k* van dat artikel.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1903, *n°.* 37, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 14 *Juli* 1903, *n°.* 23, *tot wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *December* 1886, *n°.* 37, 31 *Juli* 1894, *n°.* 20, 7 *Augustus* 1895, *n°.* 31, 6 *November* 1899, *n°.* 35, 5 *Augustus* 1901, *n°.* 76 *en* 4 *September* 1902, *n°.* 36.

De wijziging bestaat hierin, dat tusschen de tweede en derde alinea van art. 117 van het reglement wordt ingevoegd:

„De arbeiders in vasten dienst der provincie op de wegen in onderhoud bij de provincie."

KON. BESLUIT *van* 29 *Augustus* 1903, *n°.* 37, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 10 *Juli* 1903, *n°.* 8, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Wendeligerweiden, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 6 *September* 1901, *n°.* 34.

Zie Prov. blad n°. 82.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 29 *Augustus* 1903, *n°.* 180, *afdeeling Waterstaat, tot vaststelling van eene algemeene instructie voor de beambten bij de sluizen en beweegbare bruggen in beheer bij het Rijk, die zijn gelegen in waterwegen,* **niet** *in beheer van het Rijk, in de provincie Friesland.*

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1903, *n°.* 26, *houdende aanwijzing der perceelen, volgens de wet van* 9 *December* 1901 (*Staatsblad n°.* 263) *te onteigenen voor de uitbreiding van het station Naarden—Bussum.*

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1903, *n°.* 35, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe en van Groningen van* 14/21 *Juli* 1903:

n°. 9/21 *A, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Zuidlaren—Hoogezand, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Maart* 1870, *n°.* 14 *en* 24 *December* 1887, *n°.* 17;

n°. 9/21 *B, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Punt, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 4 *Februari* 1897, *n°.* 16 *en* 22 *October* 1900, *n°.* 32;

n°. 9/21 *C, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Glimmen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 17 *December* 1894, *n°.* 8 *en* 22 *October* 1900, *n°.* 32, *en*

n°. 9/21 *D, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Nieuwe Compagniesterdiep, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *December* 1895, *n°.* 25.

Zie Prov. bladen nos. 50 t/m 53.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1903, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 21 *Juli* 1903, *n°.* 24, *tot aanvulling van het reglement voor het waterschap de Schildjerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 17 *September* 1900, *n°.* 18.

Zie Prov. blad n°. 48.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1903, *n°.* 22, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland:*

A, van 14 *Juli* 1903, *n°.* 7, *tot aanvulling en wijziging van het reglement nopens de oprichting van waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 14 *Juli* 1874, *n°.* 14, 19 *December* 1879, *n°.* 29 *en* 2 *December* 1881, *n°.* 15, *en*

B, van 15 *Juli* 1903, *n°.* 10, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Scherwolder- en Morra Hemmen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Januari* 1894, *n°.* 14 *en* 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18.

Voor de wijziging sub B zie men het Prov. blad n°. 124.

De aanvulling en wijziging sub A luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat aanvulling en wijziging van het reglement nopens de oprichting van waterschappen in Friesland (Provinciaal blad n°. 35 van 1884) wenschelijk is;

Gezien art. 190 der Grondwet en art. 138 der provinciale wet;

Besluiten:

a. Achter art. 3 van voornoemd reglement in te lasschen:

Art. 3*bis*. Indien belanghebbenden bijstand behoeven bij het opmaken van een plan en schetsteekening van een op te richten waterschap, kan op hun daartoe strekkend verzoek door Gedeputeerde Staten, den hoofdingenieur gehoord, een opzichter bij den provincialen waterstaat worden aangewezen om hun dien bijstand onder door Gedeputeerde Staten te stellen voorwaarden te verleenen.

Door Gedeputeerde Staten kan, den hoofdingenieur gehoord, aan den betrokken opzichter deskundige hulp worden verleend.

Art. 3*ter*. De kosten aan de voorbereiding van de oprichting van het waterschap verbonden, worden, zoo het waterschap tot stand komt, uit zijn kas voldaan. Bij niet tot standkoming van het waterschap worden die kosten, op daartoe aan Gedeputeerde Staten in te dienen en aan hunne goedkeuring onderworpen declaratie, uit de provinciale kas voldaan.

b. Te doen vervallen de twee laatste leden van art. 5.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1903, *n°.* 23, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 22 *Juli* 1903:

a, tot vaststelling van een reglement voor het waterschap de Gijster en Heenplaat, waarvan de oprichting werd goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 *Januari* 1902, *n°.* 24, *en*

b, tot herziening van de tabellen van klassificatie van de tot het waterschap de Vughtsche Akkers behoorende ongebouwde en gebouwde eigendommen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 7 *December* 1869, *n°.* 20, 30 *October* 1882, *n°.* 19 *en* 12 *September* 1892, *n°.* 48.

Zie Prov. bladen nos. 31 en 32.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1903, *n°.* 24, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 14 *Juli* 1903, *n°.* 12, *tot oprichting en reglementeering van het veenschap het Zwartenbergerveen, gemeente Emmen.*

Zie Prov. blad n°. 25.

KON. BESLUIT *van* 10 *September* 1903, *n°.* 70, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 14 *Juli* 1903:

n°. 5, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Zuidlaren, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *Januari* 1884, *n°.* 9, 19 *December* 1884, *n°.* 16 *en* 20 *Augustus* 1890, *n°.* 21;

n°. 6, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Valthe, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 29 *Augustus* 1893, *n°.* 36, 25 *Januari* 1895, *n°.* 28, 6 *Januari* 1896, *n°.* 18, 7 *Januari* 1898, *n°.* 8, 2 *December* 1898, *n°.* 27, 11 *September* 1899, *n°.* 52 *en* 5 *Augustus* 1901, *n°.* 76;

n°. 7, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Paardelanden-Schrapveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *September* 1892, *n°.* 27, 7 *December* 1893, *n°.* 14, 7 *Januari* 1898, *n°.* 8, 30 *December* 1898, *n°.* 39 *en* 7 *Februari* 1900, *n°.* 45, *en*

n°. 8, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Gasselternijeveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, 7 *September* 1892, *n°.* 27, 17 *December* 1892, *n°.* 13, 21 *Augustus* 1893, *n°.* 15 *en* 28 *Augustus* 1895, *n°.* 46.

Zie Prov. bladen nos. 21, 22, 23 en 24.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 11 *September* 1903, *n°.* 219, *afdeeling Waterstaat, verklarende de algemeene instructie voor de beambten bij Rijkskanalen, vastgesteld bij beschikking van* 24 *Mei* 1901, *n°.* 167, *afdeeling Waterstaat T, van toepassing op eenig verder vast- en tijdelijk personeel.*

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

Gelet op de rapporten van den Hoofdinspecteur-Generaal van den Rijkswaterstaat dd. 28 April 1902, n°. 730 en 28 Augustus 1903, n°. 1502;

Heeft goedgevonden:

de algemeene instructie voor de beambten bij rijkskanalen, vastgesteld bij beschikking van 24 Mei 1901, n°. 167, afdeeling Waterstaat T, ook van toepassing te verklaren op:

den brugwachter bij de draaibrug over de Donge onder Raamsdonk;

den brugwachter en knecht bij de rolbrug over de Donge bij Geertruidenberg;

den tijdelijk brugwachter bij de ophaalbrug over het Oude Maasje onder Capelle;

den tijdelijk brugwachter bij de brug over de Dintel te Stampersgat;

den tijdelijk brug- en sluiswachter van de sluis te Breukelen op de Kerkgracht;

de hulpsluismeesters bij de sluizen te IJmuiden;

de hulpsluismeesters bij de sluizen te Schellingwoude;

den hulpsluismeester bij de Willemsluizen op het Noordhollandsch kanaal;

de havenknechts bij de haven te IJmuiden;

den rijkswachthouder aan de beide Lingesluizen te Asperen;

den sluismeester, den hulpsluismeester, de sluisknechts, den brugwachter en de brugknechts van de Mallegatsluis te Gouda en de brug aan het Rabat aldaar;

den sluismeester en de sluisknechts van de Gouwesluis te Alphen;

den tijdelijk brugwachter aan de Blokhuisbrug over de Grecht te Woerden.

[illegible] ...ember 1903, n°. 17, *houdende go*
[illegible] *Staten van Noordbrabant van*
[illegible] *van het volgend reglement op*
[illegible] *in die provincie.*

[illegible] ...brabant,

[illegible]:

[illegible] ...blad n°. 20), tot regeling van
[illegible] Waterstaat, reeds gewijzigd bij hu
[illegible] Provinciaalblad n°. 27), 9 Novem
[illegible] April 1894 (Provinciaalblad n°.
Zie [illegible] n°. 27) en 18 Juli 1901 (Provinciaalbl

[illegible] ...blad n°. 17), tot vaststelling een
[illegible] Hoofdingenieur en voor den Provi

[illegible] ...blad n°. 32) tot regeling van h
[illegible] ...den, het pensioen enz. van de provi
[illegible] ...staat, reeds gewijzigd bij hunne besluite
Zie [illegible] ...blad n°. 18), 20 Juli 1898 (Provin
[illegible] (Provinciaalblad n°. 27), 18 Juli 19
[illegible] 18 Juli 1901 (Provinciaalblad n°. 24) e
[illegible] (Provinciaalblad 1890 n°. 3), tot reg
[illegible] verblijfkosten van den Hoofdingenie
[illegible] den Provincialen Waterstaat;
[illegible] ...volgend reglement:

[illegible] den Provincialen Waterstaat in Noor

AFDEELING I.

[illegible] *...ing en ontslag van het personeel.*

[illegible] van den Provincialen Waterstaat is same
[illegible] ...genieur, een Ingenieur, hoogstens derti
[illegible] ten bureele van den Hoofdingenieur.
[illegible] en de Ingenieur worden door de Provinci
[illegible] ...slagen.
[illegible] op eene aanbeveling van minstens d
[illegible] ...erde Staten in te dienen.
[illegible] 1 genoemde ambtenaren worden door Ged
[illegible] bevorderd en ontslagen.
[illegible] bedoelde ambtenaren kunnen, in geval van me

kelijke achteloosheid, plichtverzuim of wangedrag, worden geschorst door Gedeputeerde Staten hetzij met, hetzij zonder geheele of gedeeltelijke onthouding van jaarwedde.

3. Benoembaar tot Hoofdingenieur of Ingenieur zijn alleen zij, die in het bezit zijn van het diploma van Civiel-Ingenieur, bedoeld in artikel 61 der Wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad n°. 50).

Tot opzichter is alleen hij benoembaar, die een voldoend examen heeft afgelegd ten overstaan eener commissie uit Gedeputeerde Staten, volgens een door dit College, den Hoofdingenieur gehoord, vast te stellen programma; hij, die in het bezit is van een diploma van Civiel-Ingenieur, is vrijgesteld van het afleggen van een examen.

AFDEELING II.

De jaarwedden, het pensioen en de vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

4. De Hoofdingenieur geniet eene jaarwedde van minstens *f* 4000.— de Ingenieur eene jaarwedde van minstens *f* 2500.—.

5. De opzichters worden verdeeld in drie klassen.

Hunne bezoldiging, te regelen door Gedeputeerde Staten, bedraagt niet minder dan *f* 1000.— doch niet meer dan *f* 2000.— in het jaar.

Bovendien kan aan de ambtenaren, die in de in artikel 35 bedoelde dienstkringen zijn geplaatst, voor zoover zij hun kantoor niet gevestigd kunnen hebben in een gebouw, waarover de Provincie de vrije beschikking heeft of in het Gouvernementsgebouw te 's Hertogenbosch, door Gedeputeerde Staten eene vergoeding in de kosten van kantoorhuur worden toegelegd van hoogstens *f* 50.— in het jaar.

De jaarwedde van den schrijver ten bureele van den Hoofdingenieur, eveneens te regelen door Gedeputeerde Staten, bedraagt niet minder dan *f* 600.—.

Het gezamenlijk bedrag van de jaarwedden der in dit artikel genoemde ambtenaren, zal de som van *f* 21000.— niet te boven gaan.

6. De tijdelijke uitkeering en de rente, aan ambtenaren in dienst der Provincie krachtens de »Ongevallenwet 1901« toegekend, worden geacht deel uit te maken van de bezoldiging.

Blijkt later, dat volgens het voorgaande lid van de bezoldiging meer of minder afgetrokken is, dan krachtens de Ongevallenwet is uitgekeerd, dan wordt dat meerdere of mindere bij den eerstvolgenden termijn der bezoldiging verrekend.

7. Aan den Hoofdingenieur en den Ingenieur wordt ten laste der provincie pensioen verleend onder de voorwaarden en naar de regelen, bij de Wet betreffende de burgelijke pensioenen voor Rijksambtenaren

bepaald, met uitzondering, dat zij niet verplicht zijn ten behoeve van een pensioenfonds bij te dragen door korting op hunne jaarwedde.

8. De opzichters en de schrijver ten bureele van den Hoofdingenieur hebben recht op pensioen:

a. wanneer zij den leeftijd van 65 jaren hebben bereikt, en

b. wanneer zij op vroegeren leeftijd door ziels- of lichaamsgebreken, die hen voor den dienst ongeschikt maken, eervol zijn ontslagen.

Aan de opzichters en aan den schrijver ten bureele van den Hoofdingenieur kan pensioen worden verleend, wanneer zij den ouderdom van 60 jaren hebben bereikt.

Het pensioen wordt voor ieder jaar dienst berekend op een zestigste deel van de gemiddelde jaarwedde, die de ambtenaar gedurende de laatste zestig maanden vóór zijn ontslag genoten heeft, met dien verstande, dat het pensioen het twee derde zijner jaarwedde tot een maximum van twaalf honderd gulden niet mag te boven gaan.

Hij, die minder dan 10 jaren in dienst der provincie is geweest, heeft geen aanspraak op pensioen, tenzij hij eervol ontslagen wordt wegens ziels of lichaamsgebreken, in en door den dienst ontstaan.

9. De rente, krachtens „de Ongevallenwet 1901" op grond van een ongeval in dienst der Provincie uitgekeerd, wordt geacht deel uit te maken van het pensioen.

Het bedrag van het pensioen wordt voor elken termijn verminderd met het bedrag der rente, waarop de gepensionneerde over dat tijdvak krachtens de genoemde Wet recht heeft.

Blijkt later, dat over een termijn meer of minder krachtens die Wet is uitgekeerd, dan volgens het voorgaande lid van het pensioen is afgetrokken, dan wordt dit bij den eerstvolgenden termijn verrekend.

10. § 1. De vergoeding wegens verblijfkosten van den Hoofdingenieur en den Ingenieur bedraagt per etmaal *f* 8.—.

Zij wordt voor elke reis afzonderlijk berekend over het tijdvak, aanvangende met het uur van vertrek en eindigende met het uur, waarop de reis eindigt.

Gedeelten van etmalen, 12 uren of meer bedragende, worden voor een geheel en minder dan 12 uren doch meer dan 6 uren bedragende, voor een half etmaal gerekend.

Wanneer de belanghebbende niet verplicht is geweest langer dan 6 uren van zijne woonplaats afwezig te blijven en die afwezigheid meer dan drie uren geduurd heeft, bedraagt de vergoeding wegens verblijfkosten twee gulden.

Eene verhooging van verblijfkosten kan door Gedeputeerde Staten worden toegestaan bij watersnood en ook bij dreigend gevaar voor

doorbraken in zee- en rivierwaterkeerende dijken, wanneer blijkt, dat het doen van buitengewone uitgaven noodzakelijk is.

§ 2. — Wegens vergoeding voor reiskosten wordt in rekening gebracht de werkelijke uitgave voor de gebezigde vervoermiddelen, zoomede hetgeen daarenboven betaald is voor het vervoer van reisbenoodigdheden, voor veer- en bruggelden en voor het vervoer van voorwerpen, welke ingevolge eenen algemeenen of bijzonderen last zijn medegenomen.

§ 3. — De reizen worden in den regel gedaan met openbare middelen van vervoer en langs de kortste route, tenzij bij de lastgeving tot reizen een ander voorschrift gegeven is.

Afwijking van dezen regel kan door Gedeputeerde Staten ook na het volbrengen der reis, worden goedgekeurd.

Wanneer de aard en de duur der reis dit toelaten, moeten retourbiljetten genomen worden. Op de spoorweglijnen, waar dit met berekenbaar voordeel kan geschieden, wordt onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten gebruik gemaakt van abonnementskaarten, waarvan de kosten door de Provincie betaald worden.

§ 4. — Reizen naar eene gemeente of plaats, onderdeelen van gemeenten daaronder begrepen, op geen verderen afstand, dan van twee kilometer buiten de woonplaats, geven geen aanspraak op vergoeding wegens reiskosten, tenzij op denzelfden dag meer dergelijke plaatsen zijn bezocht en de werkelijk afgelegde afstand met inbegrip der terugreis of reizen, meer dan vijf kilometer bedraagt. Wegens vervoer binnen de bebouwde kom der gemeente, worden geene kosten van vervoer vergoed, tenzij in bijzondere gevallen, ter beoordeeling van Gedeputeerde Staten.

Veer- en overvaartgelden worden terugbetaald.

§ 5. — Vergoeding wegens reis- en verblijfkosten wordt alleen genoten voor reizen, die krachtens een Provinciaal Reglement, een besluit der Provinciale of Gedeputeerde Staten, eene doorloopende machtiging, of op last van den Voorzitter van Gedeputeerde Staten zijn gedaan of door Gedeputeerde Staten zijn goedgekeurd.

§ 6. — De declaratiën wegens reis- en verblijfkosten, waarvan het model door Gedeputeerde Staten wordt vastgesteld vermelden:

a. dag en uur, waarop iedere reis is aangevangen en geëindigd;

b. de gevolgde route, met de duidelijke aanwijzing van de verschillende middelen van vervoer, waarvan gebruik is gemaakt;

c. de verklaring, dat de declarant zich op de dagen van het verblijf werkelijk op de aangewezen plaatsen heeft opgehouden en heeft moeten ophouden;

d. de verklaring, dat wegens reiskosten, de vracht van goederen

[redacted]

dienen de Hoofdingenieur en de Ingenieur van bericht en raad aan de Provinciale- en Gedeputeerde Staten, aan de commissiën uit die Colleges en aan den Commissaris der Koningin.

15. De Hoofdingenieur geeft uitvoering aan de bevelen, hem door de Provinciale- of Gedeputeerde Staten of in spoedeischende gevallen door hunnen Voorzitter gegeven; heeft hij bedenking tegen door Gedeputeerde Staten voorgeschreven maatregelen, dan geeft hij daarvan onverwijld aan hen schriftelijk kennis; Gedeputeerde Staten beslissen of de door hen gegeven bevelen, al dan niet onveranderd zullen uitgevoerd worden.

Hij woont, daartoe uitgenoodigd, de vergadering van Gedeputeerde Staten en van Commissiën of afdeelingen van de Provinciale- of Gedeputeerde Staten bij en is hen behulpzaam in de behandeling van zaken. Daartoe uitgenoodigd door Gedeputeerde Staten vergezelt hij die commissiën bij het doen van plaatselijke opnemingen.

16. Wanneer de Hoofdingenieur zich wegens dienstzaken of om andere redenen voor langer dan een dag uit zijne standplaats verwijdert, geeft hij daarvan kennis aan Gedeputeerde Staten.

Behalve voor dienstzaken behoeft hij verlof van Gedeputeerde Staten, om zich voor langer dan acht dagen van zijne standplaats te verwijderen.

17. De Ingenieur en de Opzichters alsmede de brugwachters aan de voor rekening der Provincie aangelegde beweegbare bruggen, staan onder de bevelen van den Hoofdingenieur.

De Hoofdingenieur ziet toe, dat die ambtenaren met nauwgezetheid en ijver hunne plichten vervullen en hunne instructie naleven; hij is gehouden die ambtenaren bij plichtverzuim, achteloosheid of wangedrag te berispen.

Wanneer die ambtenaren zich schuldig maken aan grove nalatigheid of aan verkeerde handelingen geeft de Hoofdingenieur daarvan kennis aan Gedeputeerde Staten en doet daarbij zoodanige voorstellen, als hij zal vermeenen te behooren.

18. De ontwerpen, bestekken, plans en begrootingen van aan te leggen, te herstellen en te onderhouden provinciale werken, alsmede de daarvoor noodige kaarten en teekeningen worden door den Hoofdingenieur of op zijnen last en onder zijn toezicht door de onder zijne bevelen staande ambtenaren gereed gemaakt; plaatselijke opnemingen, waterpassingen en metingen worden door hem of onder zijn toezicht gedaan.

19. De ontwerpen, bestekken, plans en begrootingen van werken, die met eene bijdrage uit de Provinciale kas worden aangelegd en onderhouden alsmede die van andere door Gedeputeerde Staten aan te wijzen werken worden door den Hoofdingenieur of op zijnen last en

onder zijn toezicht nagezien en de daarin te brengen verbeteringen aangegeven.

20. Hij houdt toezicht op den aanleg en het onderhoud van provinciale werken en van werken, in de kosten waarvan door de Provincie wordt bijgedragen.

Hij ziet toe en doet waken, dat de bestekken en voorwaarden van aanbesteding stipt worden nageleefd en dat daarvan niet wordt afgeweken.

Hij zorgt vooral, dat een nauwgezet toezicht gehouden wordt op de hoedanigheid en de hoeveelheid der bouwstoffen, die volgens de bestekken en voorwaarden van aanbesteding moeten geleverd en bij herstel en onderhoud van die werken gebruikt worden.

Hij neemt de noodige maatregelen ter verzekering, dat de bij voorwaarden van aanbesteding bepaalde hoeveelheid grint geleverd en op de wegen, waarvoor die bestemd is, verwerkt wordt.

Hij zorgt, dat de noodige uren worden besteed aan het walsen der wegen, die daarvoor in aanmerking komen.

21. Aan het toezicht van den Hoofdingenieur zijn onderworpen de openbare wegen en voetpaden, de daarin aanwezige bruggen, duikers en andere kunstwerken, de dijken, sluizen en andere kunst- en waterwerken, die door de provincie, door gemeenten of waterschappen aangelegd of onderhouden worden, alsmede de werken, die door particulieren, instellingen of vereenigingen aangelegd of onderhouden worden, wanneer deze werken tot gemeenen dienst van allen bestemd zijn of ingevolge de wet, een algemeenen maatregel van bestuur of een provinciaal reglement aan het toezicht van de Provinciale- of Gedeputeerde Staten onderworpen zijn.

22. De Hoofdingenieur draagt zorg, dat het hem opgedragen toezicht ook door de onder zijne bevelen staande ambtenaren ieder voor zooveel hunnen dienstkring betreft, naar behooren gehouden wordt.

23. Hij vestigt tijdig de aandacht van Gedeputeerde Staten op de gebreken en op den toestand van die werken, waar deze niet voldoende is en doet tevens zoo noodig voorstellen tot het nemen van maatregelen en voorzieningen tot behoud, herstel en onderhoud.

In spoedeischende gevallen neemt hij, voor zooveel het werken geldt, door de Provincie aangelegd of onderhouden, op eigen verantwoordelijkheid de noodige maatregelen tot voorziening en geeft onverwijld daarvan kennis aan Gedeputeerde Staten.

24. Hij geeft aan Gedeputeerde Staten elke drie maanden schriftelijk verslag van den toestand van de openbare wegen en van de daarin gelegen kunstwerken, die met eene bijdrage uit de Provinciale kas zijn aangelegd of verbeterd.

25. Hij stelt Gedeputeerde Staten in de gelegenheid om zoo noodig tijdig de aandacht van de Gemeente- en Waterschapsbesturen te kunnen vestigen op uitgaven, die op de door hen op te maken begrootingen behooren voor te komen, om te voorzien in de kosten van aanleg, onderhoud of herstel van openbare werken.

26. Binnen de eerste drie maanden van het jaar zendt hij aan de Provinciale Staten een verslag in betreffende den staat van het onderhoud der Provinciale wegen en werken, alsmede betreffende den toestand der werken, met welker uitvoering hij belast is of waarover het toezicht aan hem is opgedragen en deelt daarbij de opmerkingen en beschouwingen mede, welke hij van belang acht, dat ter kennis van het Provinciaal bestuur komen.

27. Hij geeft aan Gedeputeerde Staten in het voor- en najaar verslag van den toestand, waarin zich bevinden de rivier- en zeewaterkeerende werken en de daarin gelegen sluizen, de waterwegen en de los- en laadplaatsen binnen de provincie; hij vestigt tevens hunne aandacht op die werken, welke het meest aan gevaar zijn blootgesteld en stelt voor de te nemen maatregelen, noodig om gevaar of doorbraken te voorkomen.

28. Hij zorgt, dat de bewijzen van opneming en goedkeuring van werken en van leveringen vereischt voor het opmaken van bevelschriften van betaling wegens vorderingen betrekkelijk den aanleg en het onderhoud van werken, die voor rekening of met eene bijdrage der Provincie aangelegd of onderhouden worden en van de daarvoor noodige leveringen, niet worden afgegeven, dan na zich volkomen overtuigd te hebben, dat deze geheel overeenkomstig de bestekken en voorwaarden van aanbesteding, naar gelang der daarbij bepaalde termijnen, zijn geleverd en uitgevoerd; hij zorgt, dat de opneming van ten koste der provincie aangelegde werken en gedane leveringen zoo spoedig doenlijk plaats hebbe en dat nadat bevonden is, dat overeenkomstig bestek en voorwaarden de werken behoorlijk uitgevoerd en de leveringen van bouwstoffen gedaan zijn, onverwijld de bewijzen van opneming en goedkeuring kosteloos worden afgegeven.

29. Hij is belast met de afgifte der bewijzen, vereischt tot het opmaken der bevelschriften van betaling, wegens vorderingen betrekkelijk den Provincialen Waterstaat.

30. De Ingenieur staat onder de bevelen van den Hoofdingenieur, is hem behulpzaam in alles wat aan dien Hoofdambtenaar is opgedragen en vervangt hem bij afwezigheid of ontstentenis.

31. Behalve voor dienstzaken behoeft hij verlof van den Hoofdingenieur om zich voor langer dan een dag en van Gedeputeerde Staten om zich voor langer dan acht dagen van zijne standplaats te verwijderen.

32. Met de werkzaamheden en het toezicht, aan den Hoofdingenieur bij zijne instructie opgedragen, is ook de Ingenieur onder de leiding en het oppertoezicht van den Hoofdingenieur belast.

33. In spoedeischende gevallen neemt hij, voor zooveel het werken geldt, door de Provincie aangelegd of onderhouden, ook zonder voorkennis van den Hoofdingenieur, op eigen verantwoordelijkheid de noodige maatregelen tot voorziening en geeft onverwijld daarvan kennis aan den Hoofdingenieur en aan Gedeputeerde Staten.

34. Zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten mag noch de Hoofdingenieur, noch de Ingenieur zich belasten met het ontwerpen, uitvoeren of toezicht houden over andere dan tot den Provincialen Waterstaatsdienst behoorende werken, noch in het algemeen eenige opdracht, betrekking of bediening, vreemd aan den dienst, aanvaarden.

Het is hun verboden rechtstreeks of middellijk deel te nemen aan eenige aanneming of levering van bouwstoffen.

AFDEELING IV.

Van de opzichters.

35. De dienstkringen en de standplaatsen der opzichters worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld en aangewezen.

Het desbetreffend besluit wordt geplaatst in het Provinciaal blad.

36. De instructie der opzichters wordt door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

Zij wordt in het Provinciaal blad geplaatst.

37. Het is den opzichters verboden:

a. andere ambten of bedieningen te bekleeden of waar te nemen;

b. werkzaamheden, zoowel voor particulieren als voor openbare besturen, buiten den eigenlijken dienst van de provincie te verrichten;

c. een beroep of ambacht uit te oefenen;

d. handel of nering van welken aard ook te drijven.

In bijzondere omstandigheden kunnen Gedeputeerde Staten, den Hoofdingenieur gehoord, schriftelijk en telkens slechts voor den tijd van één jaar ontheffing verleenen van de verbodsbepaling genoemd sub *a* en, voor zooveel betreft het verrichten van werkzaamheden voor openbare besturen, ook van die, genoemd sub *b*.

De verbodsbepalingen sub *c* en *d* gelden evenzeer voor de bij hen inwonende leden van hun gezin, tenzij in bijzondere omstandigheden Gedeputeerde Staten, den Hoofdingenieur gehoord, van deze bepalingen schriftelijk ontheffing hebben verleend.

38. Met afwijking van het bepaalde in artikel 37 sub *b* kunnen Gedeputeerde Staten op verzoek van na te noemen besturen en na verhoor van den Hoofdingenieur, zoover de dienst zulks toelaat, de

opzichters belasten met het opmaken van *plannen* en *ontwerpen* ten behoeve van de Gemeente-, Waterschaps- en Veenschapsbesturen, voor werken, bestemd tot den openbaren dienst, ook buiten den eigenlijken dienst der provincie.

Het houden van dagelijksch toezicht op de uitvoering dier werken blijft in ieder geval verboden.

De vergoeding voor reis- en verblijfkosten, te berekenen naar tarief *vier*, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (Staatsblad n°. 4), benevens de kosten van opmetingen en dergelijke, komen ten laste van, en zullen op declaratie aan den opzichter worden voldaan door het bestuur, ten wiens behoeve de werkzaamheden verricht zijn.

De vergoeding wegens werkelijke kosten van vervoer, zal ook dan worden genoten, als de werkzaamheden verricht zijn, binnen zoodanigen afstand van de standplaats der opzichters, dat volgens de regelen van evenbedoeld Koninklijk besluit geen aanspraak op vergoeding van reiskosten zou kunnen worden gemaakt.

Bovendien stort hetzelfde bestuur, op aanschrijving van Gedeputeerde Staten in de provinciale kas een bedrag gelijkstaande met de jaarwedde van den opzichter, berekend naar het aantal dagen, dat hij ten behoeve van dat bestuur is werkzaam geweest.

Uit dit bedrag kunnen Gedeputeerde Staten op voorstel van den Hoofdingenieur den opzichter eene buitengewone belooning toekennen.

OVERGANGSBEPALING.

39. De op het oogenblik der inwerkingtreding van dit reglement verbindende besluiten van Gedeputeerde Staten, den Provincialen Waterstaat betreffende, van 6 Februari 1873 (Provinciaal blad n°. 10), van 17 October 1873 (Provinciaal blad n°. 39) en van 28 Januari 1897 (Provinciaal blad n°. 3) worden gehandhaafd, totdat zij achtereenvolgens door andere zijn vervangen.

SLOTBEPALING.

40. Dit reglement treedt in werking den 1en Januari 1904.

KON. BESLUIT *van* 23 *September* 1903, *n°.* 26, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de vaststelling van de breedte, diepte en den tijd van aanleg van het Sloodsche Opgaande, behoorende tot de werken van het waterschap Kerkenbovenveen.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door het Bestuur van het Waterschap Kerkenbovenveen en L. van den Hof c. s. te Kerken-

bovenveen, tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 23 Jan. 1903, n°. 2, tot vaststelling van de breedte, de diepte en den tijd van aanleg van het »Sloodsche Opgaande«;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 2 Sept. 1903, n°. 169;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 21 Sept. 1903, La. B, afd. Wat.;

Overwegende dat Ged. Staten van Drenthe — naar aanleiding van een adres van het bestuur der Vereeniging ter bevordering van de bevaarbaarheid van de Hoogeveensche Vaart en het Oranjekanaal over den vervuilden toestand, waarin het Sloodsche Opgaande van het begin bij het Kruis te Hoogeveen tot aan de Zuidwolder waterlossing verkeert en het daarover uitgebracht advies van den Prov. Waterstaat — op 3 Aug. 1900 het bestuur van voormeld waterschap hebben uitgenoodigd om, naar de bedoeling van art. 7, 1ste lid van het waterschapsreglement, ten spoedigste, in elk geval vóór 1 Sept. d.a.v., de afmetingen van het Sloodsche Opgaande te bepalen;

dat het waterschapsbestuur hierop den 29sten Aug. heeft geantwoord, dat het de diepte bepaald had op 1.30 M. beneden het Hoogeveensche kanaalpand, de afmeting die het Opgaande had bij de overdracht in 1853; dat het bestuur het echter in het belang van den landbouw wenschelijk achtte, dat de diepte werd gebracht op 1.80 M. beneden genoemd kanaal, maar daartoe eerst dan meende te moeten overgaan, zoodra de ingelanden, met bijdragen van de grondeigenaren van Alteveer en Oosterveld, daartoe zouden hebben besloten;

dat Ged. Staten, nadat de Provinciale Waterstaat opnieuw was gehoord en eene uitvoerige briefwisseling te dezer zake met het waterschapsbestuur gevoerd was, op 23 Januari 1903 hebben besloten voor het Sloodsche Opgaande vast te stellen: 1°. de breedte op 5 Meter in den bodem en 8.30 Meter ter hoogte van het peil van het zesde pand der Hoogeveensche Vaart, zijnde 11,318 Meter + N.A.P.; 2°. de diepte op 1.70 Meter beneden het sub 1°. genoemde peil; 3°. dat het vaarwater op de sub 1°. en 2°. genoemde afmetingen moet zijn aangelegd vóór 1 Jan. 1905;

dat het besluit van Ged. Staten steunt op de volgende overwegingen: dat de belangen, betrokken bij het vaarwater het Sloodsche Opgaande, behoorende krachtens art. 6A I*a* van voornoemd reglement tot de werken van het waterschap, vorderen dat de afmetingen en de tijd van aanleg op die afmetingen van dat vaarwater worden vastgesteld; dat een en ander nòch in de concessie tot vervening van de marke van Kerkenbosch, nòch overigens is bepaald en dat blijkens de ter

zake met het bestuur van genoemd waterschap gevoerde correspondentie niet te verwachten is, dat in de gegeven omstandigheden het bestuur tot die vaststelling onder goedkeuring van hun college zal overgaan; dat het alzoo naar het oordeel van hun college noodig is, dat thans een en ander onafhankelijk van het bestuur door hen wordt vastgesteld;

dat van het besluit van Ged. Staten het waterschapsbestuur en een aantal ingelanden bij de Koningin in beroep zijn gekomen, aanvoerende, vooreerst dat Ged. Staten eerst ingevolge art. 54, 1e lid, van het alg. reglement hadden behooren te bepalen, welk aandeel het waterschap Alteveer in de kosten behoorde te dragen; en in de tweede plaats dat, vermits men hier te doen heeft met het onderhoud van een reeds vroeger aangelegd kanaal, Ged. Staten h. i. uit art. 7, 1e lid, van het waterschapsreglement ten onrechte de bevoegdheid hebben afgeleid om den aanleg van het Sloodsche Opgaande onafhankelijk van het waterschapsbestuur vast te stellen; weshalve appellanten aandringen op vernietiging van het bestreden besluit;

Overwegende dat zoolang ten aanzien van eenig werk nog geen gevolg is gegeven aan de bepaling van art. 7, 1e lid, van het reglement voor het Waterschap Kerkenbovenveen, Ged. Staten bevoegd zijn de afmetingen zoo noodig onafhankelijk van het Bestuur van het Waterschap vast te stellen;

dat dus deze bevoegdheid ten aanzien van het „Sloodsche Opgaande" zeer zeker bestaat en van onderhoud eerst sprake kan zijn, nadat aan de door Ged. Staten in voege voormeld gegeven voorschriften zal zijn voldaan;

dat voorts, al ware het mogelijk geweest reeds in het bestreden besluit van Ged. Staten het aandeel te bepalen dat het Waterschap Alteveer in de kosten van het werk zal hebben te betalen, het Reglement in allen gevalle de vrijheid laat de toepassing van art. 7, 1e lid, van dat Reglement, aan die van art. 54, 1e lid, van het Algemeen Reglement, te doen voorgaan;

dat dus de beide grieven van appellanten tegen het bestreden besluit ongegrond zijn;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176), het Algemeen Reglement voor de Waterschappen in Drenthe en het Reglement voor het Waterschap Kerkenbovenveen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te handhaven.

Onze Minister enz.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 24 September* 1903, *n°. 222, afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën (uitgezonderd 1e directie), in zake het toezicht op de naleving van de Veiligheidswet met betrekking tot stoombaggermachines.*

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft mijne medewerking ingeroepen voor de opheffing, zooveel mogelijk, van de bezwaren, welke aan een nauwkeurig toezicht op de naleving van de Veiligheidswet met betrekking tot stoombaggermachines in den weg staan.

De bezwaren bestaan hoofdzakelijk hierin, dat de Inspecteurs van den Arbeid in den regel geen kennis erlangen omtrent de tijdstippen waarop, en de plaatsen waar die toestellen in werking zullen worden gebracht, hetzij voor de uitvoering van Rijkswerken, hetzij voor het ophalen van grind en rivierzand, zoodat het hun niet mogelijk is de noodige contrôle op de inachtneming der wettelijke voorschriften uit te oefenen.

Bereid de gevraagde medewerking te verleenen, is door mij overwogen op welke wijze den Inspecteurs de beoogde kennis ware te verstrekken.

De meest doeltreffende maatregel komt mij voor te zijn, dat de Inspecteurs zoo dikwijls zij voornemens zijn in eenig deel van het land de bedoelde contrôle uit te oefenen, zich vooraf tot den betrokken Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat wenden ter verkrijging van de noodige inlichtingen, daar aangenomen mag worden, dat de ambtenaren van den Rijkswaterstaat in den regel vrij nauwkeurig zullen weten, welke machines in werking zijn, zoomede plaats en tijd der werking.

Met dezen maatregel heeft mijn ambtgenoot gaarne instemming betuigd, weshalve ik de eer heb U.H.E.G. uit te noodigen, den betrokken Inspecteurs van den Arbeid, indien deze zich tot U mochten wenden om inlichting in verband met de door hen te houden contrôle, zoo nauwkeurig mogelijk mededeeling te doen aangaande tijd en plaats, waarop bepaalde baggermolens in werking zullen zijn.

De Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 28 *September* 1903, n°. 18, *houdende, met ingang van* 1 *October* 1903:

1°. *op zijn verzoek eervol ontslag aan den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat G. A. Escher, als Nederlandsch Permanent Commissaris van toezicht op de betonning en verlichting der Eemsmonden, en*

2°. *benoeming als zoodanig van R. J. Castendijk, Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat, onder toekenning eener toelage van f 300 per jaar boven zijne bezoldiging in zijne betrekking bij den Rijkswaterstaat.*

KON. BESLUIT *van* 30 *September* 1903 (*Staatsblad* n°. 264), *tot wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, vastgesteld bij Kon. besluit van* 29 *December* 1897 (*Staatsblad* n°. 268).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 10 Augustus 1903, n°. 200, afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord, advies van 14 September 1903, n°. 14;

Gelet op de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 24 September 1903, n°. 204, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging en aanvulling in zooverre van het bij Koninklijk besluit van 29 December 1897 (Staatsblad n°. 268) vastgesteld reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, te bepalen:

I. Aan § 26, sub 1°., wordt een tweede volzin toegevoegd luidende:

„Met afwijking van het bepaalde in den voorgaanden volzin moet elk opvarend vlot, dat niet verder opwaarts gaat dan kilometerraai CXVII bij Dordrecht, voorzien zijn van een langsscheeps geplaatst wit bord, waarop aan beide zijden met zwarte letters van ten minste 30 centimeter hoogte en 5 centimeter breedte, de naam en de woonplaats van den gezagvoerder of den eigenaar zijn te lezen."

II. Aan § 29 wordt toegevoegd:

„De voorschriften dezer paragraaf gelden niet voor de vlotten, bedoeld in den tweeden volzin van § 26 sub 1°."

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 30 *September* 1903, *n°.* 37, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de classificatie van de gronden van het waterschap Vollenhove.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Mr. C. W. Schlingemann, te 's-Gravenhage, tegen het besluit van Ged. Staten van Overijssel van 31 Jan. 1903, n°. 50/233, 3e afd., tot goedkeuring van de classificatie van de gronden van het waterschap »Vollenhove«;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 19 Aug. 1903, n°. 117;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 24 Sept. 1903, n°. 205, afd. Waterstaat;

Overwegende dat Mr. C. W. Schlingemann tegen de door het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove bij brief van 12 Juni 1902, n°. 4428, aan Ged. Staten van Overijssel ter goedkeuring ingezonden classificatie voor den omslag van de in het waterschap gelegen perceelen, voor zoover zij hun water loozen op den algemeenen boezem, vastgesteld bij besluit van 6 Mei 1902, bij Ged. Staten bezwaren heeft ingediend, daarbij verzoekende, om, voor het geval Ged. Staten geen termen vonden om ambtshalve eene geheel nieuwe classificatie te bevelen, het daarheen te leiden, dat die classificatie werd vastgesteld met bepaling, dat adressants in het bezwaarschrift genoemde perceelen geplaatst werden in de klassen daarvoor door hem aangewezen;

dat Ged. Staten bij hun aan hoofde dezes vermeld besluit die bezwaren ongegrond hebben verklaard en voorschreven classificatie hebben goedgekeurd, daarbij overwegende, dat bij het opmaken der classificatie een oordeelkundige toepassing is gegeven aan de desbetreffende bepalingen van het waterschapsreglement; dat, zooals uit een door eene commissie uit Ged. Staten met den Provincialen Hoofdingenieur, den Dijkgraaf en gemachtigden van reclamanten, op het terrein gehouden onderzoek is gebleken, de classificatie met zorg en overleg is opgemaakt, alles op het terrein behoorlijk is nagegaan en de eenmaal gestelde regelen zoo consequent zijn toegepast als in deze materie, die altijd veel plaats overlaat voor subjectieve opvattingen, mogelijk is; dat de door reclamant aangevoerde bezwaren dan ook in werkelijkheid niet bestaan en dus geen grond kunnen opleveren om aan de classificatie de goedkeuring te onthouden;

dat Mr. C. W. Schlingemann van dit besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen, Ons daarbij verzoekende om de classificatie voor het waterschap »Vollenhove« te wijzigen in den zin als door hem bij zijn oorspronkelijk verzet, ingediend bij het Vereenigd College, is aangegeven, voor zoover aan dat verzoek nog niet is voldaan, onder

referte aan de verzoekschriften respectievelijk bij het Vereenigd College en bij Ged. Staten ingebracht; terwijl hij tevens afvoering van zijnen naam op de classificatie verzocht van de perceelen E 1170 en K 432, beiden gem. Steenwijkerwold, die hem niet in eigendom toebehooren, doch die abusievelijk op het kadaster te zijnen name zijn gesteld, of bepaling dat zij daarvan zullen worden afgevoerd, zoodra het kadaster zal zijn verbeterd;

Overwegende dat door Ged. Staten van Overijssel in hun bestreden besluit terecht is overwogen, dat, waar uit een op het terrein gehouden onderzoek is gebleken, dat de classificatie met zorg en overleg is opgemaakt en de eenmaal gestelde regelen zoo consequent zijn toegepast als in deze materie, die altijd veel plaats laat voor subjectieve opvattingen, mogelijk is, — het niet aangaat op grond van bezwaren als de door dezen appellant geopperde, aan die classificatie de goedkeuring te onthouden;

dat dus de verleende goedkeuring behoort te worden gehandhaafd;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Reglement van het waterschap Vollenhove (1e dijksdistrict van Overijssel) vastgesteld door de Provinciale Staten van Overijssel bij besluit van 6 Juli 1888, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 29 April 1889, n°. 26 (Provinciaal blad van 1889, n°. 32);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te handhaven.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 9 *October* 1903 (*Staatsblad n°.* 268), *tot wijziging en aanvulling van het bijzonder reglement van politie voor het Nederlandsch gedeelte van de Zuidwillemsvaart en de gekanaliseerde Dieze, vastgesteld bij Kon. besluit van* 9 *Juli* 1892 (*Staatsblad n°.* 175).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 October 1902, n°. 219, afdeeling Waterstaat A;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord, advies van 11 November 1902, n°. 21;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 2 October 1903, n°. 191, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bijzonder reglement van politie voor het Nederlandsch gedeelte van de Zuidwillemsvaart en de gekanaliseerde Dieze, vastge-

steld bij Koninklijk besluit van 9 Juli 1892 (Staatsblad n°. 175), wordt gewijzigd en aangevuld als volgt:

In artikel 1 wordt het laatste lid vervangen door de navolgende bepalingen:

„Onder de gekanaliseerde Dieze wordt verstaan het gedeelte van de Dieze van hare vereeniging met de Zuidwillemsvaart te 's Hertogenbosch tot Engelen en verder tot de scheepvaartgeul in de rivier de Maas langs twee takken:

a. van Engelen door de Henriëttewaard;

b. van Engelen door het fort Crevecoeur.

De doorvaart langs den tak sub *b* kan alleen geschieden bij openstaande schutsluis te Crevecoeur; bij gesloten stand van die sluis wordt aldaar niet geschut."

Van artikel 3 wordt het eerste lid gelezen als volgt:

„De grootste geoorloofde afmetingen van vaartuigen zijn:

Voor de Zuidwillemsvaart:		
lengte	50	M.
breedte	5	"
diepgang	1.90	"
hoogte van het schip met opperlast boven peil . .	3.50	"
Voor de gekanaliseerde Dieze:		
lengte	90	M.
breedte:		
in de richting door de Henriëttewaard	12.30	"
in de richting door het fort Crevecoeur	11.80	"
diepgang:		
in de richting door de Henriëttewaard	2.10	"
in de richting door het fort Crevecoeur	1.90	"

In hetzelfde artikel wordt in het voorlaatste lid achter „Crevecoeur" ingevoegd:

„overeenkomende met 1.92 M. boven het herziene Amsterdamsch peil (N. A. P.), gemeten aan de boven- of binnenzijde der schutsluis bij de Henriëttewaard".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 14 *October* 1903, *n°.* 52, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 21 *Juli* 1903:

n°. 20, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Zuider Olingerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *Juni* 1871, *n°.* 18;

n°. 19, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Boltjerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 28 *October* 1870, n°. 18;

n°. 18, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Westerbroekster-Engelbertermolenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *September* 1871, n°. 12, 17 *September* 1876, n°. 9, 5 *Augustus* 1889, n°. 14 *en* 1 *September* 1894, n°. 17;

n°. 26 *B, tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Kriegsman, te Hoogemeeden, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *November* 1869, n°. 10 *en* 17 *Augustus* 1887, n°. 12;

n°. 26 *A, tot wijziging van het besluit tot oprichting van het waterschap de Lagemeeden, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *September* 1867, n°. 15 *en* 22 *Augustus* 1870, n°. 2, *en tot vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 23 *November* 1869, n°. 10;

n°. 22, *tot oprichting van het waterschap Uildriks, gemeente Slochteren;*

n°. 23, *tot oprichting van een waterschapje in het waterschap de Noorder Hoeksmeersterpolder, onder den naam van Dijkema's polder, gemeente Loppersum;*

n°. 28, *tot oprichting en reglementeering van een waterschap onder den naam van Nieuw Compagniesterdiep-Noordeinde, gemeente Hoogezand;*

n°. 27, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Lauwerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 21 *September* 1896, n°. 39 *en* 4 *October* 1901, n°. 23, *en*

n°. 25, *tot wijziging van het besluit tot opheffing van het waterschap Westerstadshamrik en intrekking van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *November* 1899, n°. 26.

Zie Prov. bladen nos. 55 t/m 64.

KON. BESLUIT *van* 21 *October* 1903, *n°*. 46, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant:*

1°. *van* 8 *Juli* 1903, *tot vaststelling van een nieuw reglement, houdende bepalingen tot wering van beplantingen in de nabijheid van windmolens, dienende tot uitmaling van water uit de waterschappen in die provincie, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *Maart* 1890, *n°*. 18;

2°. *van* 8 *Juli* 1903, *tot vaststelling van een nieuw reglement op de uitoefening van het recht van beplanting op de bermen of zijkanten der openbare wegen en voetpaden in die provincie, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *Maart* 1890, *n°*. 18 *en* 14 *Augustus* 1901, *n°*. 35, *en*

3°. *van* 23 *Juli* 1903, *tot vaststelling van een nieuw reglement op de openbare wegen en voetpaden in die provincie, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *Maart* 1890, *n°*. 18 *en* 14 *Augustus* 1901, *n°*. 35.

Het reglement sub 1°. luidt als volgt:

REGLEMENT houdende bepalingen tot wering van beplantingen in de nabijheid van windmolens, dienende tot uitmaling van water uit de waterschappen in de provincie Noordbrabant.

Art. 1. Het is verboden beplantingen te hebben of aan te leggen:

a. van opgaande of afgeknotte boomen en van heesters binnen een afstand van 400 meter en

b. van rijs- en hakhout, en struikgewassen binnen een afstand van 200 meter,

van windmolens, dienende tot uitmaling van water uit de waterschappen.

2. Overtreding van de bepalingen van artikel 1 wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 5 onverminderd de verplichting van den overtreder tot opruiming der beplanting binnen 14 dagen, nadat hem door het Waterschapsbestuur bij aangeteekenden brief zijne overtreding zal zijn ter kennis gebracht.

3. Dit reglement treedt in werking op den 1sten Januari 1904. Op dat tijdstip vervalt het Provinciaal Reglement van den 18den November 1889 (Provinciaal blad 1890, n°. 16).

Het reglement sub 2°. luidt als volgt:

REGLEMENT op de uitoefening van het recht van beplanting op de bermen of zijkanten der openbare wegen en voetpaden in de provincie Noordbrabant.

Art. 1. In dit reglement worden verstaan onder:

wegen: die, bedoeld in artikel 1 van het Wegenreglement van Noordbrabant;

beplantingen: boomen, heesters, knotboomen, rijs- of hakhout en struikgewassen;

toezichthebbend bestuur: dat, bedoeld in artikel 38 van het Wegenreglement van Noordbrabant.

2. Het is aan hem, die een recht van beplanting op een weg heeft, verboden op de bermen of zijkanten van den weg, waarop hij dat recht heeft:

a. nieuwe beplantingen aan te leggen en bestaande beplantingen aan te vullen of door nieuwe te vervangen, anders dan op den afstand en in de lijn of richting, aan te wijzen door het toezichthebbend bestuur en onder de voorwaarden in de twee volgende artikelen opgenomen;

b. bestaande beplantingen te rooien, anders dan met inachtneming van de voorschriften, in artikel 5 opgenomen.

3. De beplantingen mogen niet worden aangelegd, aangevuld of door nieuwe vervangen, anders dan op een afstand van minstens 3½ meter uit de as van den weg, tenzij, bij onvoldoende breedte van den weg, krachtens verkregen rechten of krachtens eene vergunning van het toezichthebbend bestuur.

4. Vóórdat op de bermen of zijkanten van den weg met het aanleggen eener beplanting wordt aangevangen, moet van den tijd en de wijze, waarop dit geschieden zal, schriftelijk kennis worden gegeven aan het toezichthebbend bestuur, dat daarop binnen dertig dagen de noodige aanwijzingen zal doen met inachtneming van de bepalingen van dit reglement.

Geschiedt binnen dien tijd geene aanwijzing door het toezichthebbend bestuur, dan zal, wanneer dit niet is het College van Gedeputeerde Staten, op schriftelijke aanvrage van den belanghebbende de aanwijzing worden gedaan door of namens Gedeputeerde Staten, na daarover eerst het toezichthebbend bestuur te hebben gehoord.

5. De eigenaar eener bestaande beplanting is te allen tijde bevoegd die te rooien, doch verplicht van het voornemen daartoe ten minste dertig dagen te voren schriftelijk kennis te geven aan het toezichthebbend bestuur.

Hij moet zich bij het rooien gedragen naar de voorschriften, die hem door het toezichthebbend bestuur worden gegeven.

Hij is verplicht te rooien de boomen, die voor het verkeer over den weg of voor de in de nabijheid staande gebouwen gevaarlijk zijn, alsook de boomen, die gestorven, omgewaaid of afgebroken zijn.

De door de rooiing ontstane kuilen moeten vóór zonsondergang van den dag der rooiing gedicht zijn.

Het hout, afkomstig van beplantingen, moet binnen acht dagen na de kapping zijn weggevoerd, ten ware daarvoor door het toezichthebbend bestuur een langere termijn wordt toegestaan.

6. De opgaande boomen moeten, zoodra zij eene hoogte van 7.50 meter hebben bereikt, tot ten minste 4 meter boven den beganen grond door den eigenaar of rechthebbende worden opgesnoeid.

Opgaande boomen van minder dan 7.50 meter hoogte, rijs- of hakhout, heesters, struikgewassen en knotboomen moeten door den eigenaar of rechthebbende steeds zoodanig worden opgesnoeid, dat zij voor het gebruik van den weg niet hinderlijk zijn.

7. Van de beslissingen en bevelen, krachtens dit reglement genomen of gegeven is hooger beroep toegelaten binnen 14 dagen na schriftelijke kennisgeving der na te melden beslissingen:

a. op Gedeputeerde Staten van de beslissingen en bevelen van het toezichthebbend bestuur, niet het College van Gedeputeerde Staten zijnde;

b. op den Koning van de beslissingen en bevelen van Gedeputeerde Staten.

8. Behalve de ambtenaren bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering in het bijzonder opgenoemd, zijn met de opsporing der overtredingen van dit reglement belast en tot het opmaken van procesverbaal bevoegd en verplicht de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat, de beëedigde wegwerkers en de Voorzitters der Waterschapsbesturen.

9. Overtreding van eene der bepalingen van dit reglement wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste vijf-en-twintig gulden

10. Dit reglement treedt in werking op den 1sten Januari 1904. Op dit tijdstip vervalt het »Reglement op de beplantingen op bermen of kanten van openbare wegen, niet in onderhoud bij het Rijk zijnde, in de provincie Noordbrabant«, vastgesteld door de Staten van Noordbrabant den 18den November 1889 (Provinciaal blad 1890 n°. 13), gewijzigd bij besluit der Staten van den 18den Juli 1901 (Provinciaal blad n°. 16).

Het reglement sub 3°. luidt als volgt:

REGLEMENT op de openbare wegen en voetpaden in de provincie Noordbrabant.

EERSTE AFDEELING.

Van de wegen en voetpaden en hunne liggers.

Art. 1. Onder wegen en voetpaden worden in dit reglement verstaan de ten dienste van het algemeen bestemde wegen, straten, stegen, voet- en rijwielpaden en pleinen met hunne bermen of zijkanten, en de daarin liggende of daartoe behoorende kunstwerken, als: bruggen, duikers, heulen, vonders, slooten en greppels, hekken, beschoeiingen, leuningen en alles wat tot instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid of vrijheid van den weg of het voetpad dient.

Hiervan zijn uitgezonderd:

a. de ijzeren spoorwegen, uitsluitend voor het spoorwegverkeer bestemd;

b. de wegen onder beheer van het Rijk.

2. De wegen en voetpaden worden voor de toepassing van dit reglement onderscheiden in:

a. provinciale wegen en voetpaden;

b. andere wegen en voetpaden.

3. Van de wegen en voetpaden worden liggers opgemaakt.

Zij dienen om vast te stellen, welke wegen en voetpaden vallen onder de voorschriften van dit reglement.

4. Liggers, opgemaakt en door Gedeputeerde Staten vastgesteld overeenkomstig de provinciale reglementen op de openbare wegen en voetpaden van 8 Juli 1874 (Provinciaal blad n°. 21) en van 18 November 1889 (Provinciaal blad 1890 n°. 10) blijven van kracht, totdat zij overeenkomstig de bepalingen van dit reglement zijn gewijzigd.

Liggers, bij het in werking treden van dit reglement nog niet door Gedeputeerde Staten vastgesteld, worden opgemaakt en vastgesteld met inachtneming van de volgende bepalingen.

A. *Van de liggers der provinciale wegen en voetpaden.*

5. De liggers der provinciale wegen en voetpaden worden opgemaakt en vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

De vastgestelde liggers worden in het Provinciaal blad opgenomen.

Deze liggers vermelden al hetgeen in artikel 11 is bepaald.

Tegen het besluit van Gedeputeerde Staten tot vaststelling van den ligger, staat aan belanghebbenden beroep open op den Koning binnen dertig dagen na de dagteekening van de uitgifte van het Provinciaal blad, waarin de ligger is opgenomen.

Hij, die beroep instelt, geeft daarvan gelijktijdig kennis aan Gedeputeerde Staten.

De vastgestelde ligger wordt, tenzij een adres van beroep is ingediend, van kracht, nadat de, in het vierde lid van dit artikel bedoelde, termijn verstreken is; en, indien zoodanig adres is ingediend, zoodra door den Koning op het beroep is beslist, de ligger, indien de Koninklijke beslissing zulks noodig mocht maken, door Gedeputeerde Staten dienovereenkomstig is gewijzigd of aangevuld en de Koninklijke beslissing met de gemaakte wijziging of aanvulling in het Provinciaal blad is geplaatst, alles behoudens het bepaalde in artikel 6.

6. De van kracht geworden ligger wordt door Gedeputeerde Staten zonder inachtneming van eenige formaliteit gewijzigd of aangevuld, na overlegging door belanghebbenden van eene in kracht van gewijsde gegane uitspraak van den burgerlijken rechter in zoover die met den inhoud van den ligger strijdig is.

7. Voor het opmaken en vaststellen van suppletoire liggers of voor het brengen van eene verandering in eenmaal vastgestelde liggers, andere dan die, bedoeld in artikel 6, gelden dezelfde bepalingen als voor de oorspronkelijke liggers.

B. *Van de liggers der wegen en voetpaden onder letter* b *in artikel* 2 *bedoeld.*

8. De liggers der onder letter *b* van artikel 2 bedoelde wegen en voetpaden met uitzondering van die, bedoeld in het Koninklijk besluit van 23 Maart 1876 (Staatsblad n° 55), worden opgemaakt door den Gemeenteraad en door Gedeputeerde Staten vastgesteld op de wijze in de volgende artikelen bepaald.

9. De liggers worden, voor zoover zij niet reeds krachtens de provinciale reglementen van 8 Juli 1874 (Provinciaal blad n°. 21) of van 18 November 1889 (Provinciaal blad 1890 n°. 10) zijn vastgesteld, *zoodra* mogelijk door Burgemeester en Wethouders ontworpen, overeenkomstig de modellen door Gedeputeerde Staten te geven.

Die modellen worden in het Provinciaal blad bekend gemaakt.

10. Op den ligger worden gebracht alle wegen en voetpaden, die ten dienste van het algemeen bestemd zijn, onverschillig of het onderhoud dier wegen en voetpaden ten laste is van gemeenten, waterschappen of anderen en of die wegen en voetpaden aan gemeenten of waterschappen toebehooren of over gronden van anderen loopen.

11. De ligger vermeldt bij elken weg of voetpad:

a. de benaming en soort, zoomede het toezichthebbend bestuur;

b. de richting;

c. de lengte en breedte;

ten aanzien der breedte worden vermeld de werkelijke breedte tijdens het opmaken van den ligger en de breedte volgens de kadastrale opmeting of volgens andere bescheiden of bewijzen; bij ongelijkmatige breedte, de plaats waar die ongelijkmatigheid begint en eindigt; de wisselplaatsen waar die aanwezig zijn;

d. de breedte der langs de wegen en voetpaden gelegen slooten en greppels en of deze al dan niet over de geheele of halve breedte tot den weg of het voetpad behooren;

e. de palen, steenen of andere scheidingsteekenen, waardoor de scheiding van de wegen of voetpaden van de daarlangs gelegen gronden wordt aangegeven;

f. de bruggen, duikers, heulen, vonders, slooten, greppels, hekken, beschoeiingen, leuningen en alles wat verder tot den weg of het voetpad behoort en tot instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid of vrijheid daarvan dient;

g. de beplanting op de bermen of zijkanten;

h. de afsluitingen of tolboomen op den weg of het voetpad;

i. de rechten of verplichtingen van de provincie, de gemeenten, waterschappen, of anderen ten opzichte van den weg, de bermen of zijkanten en kunstwerken;

j. de onderhoudsplichtigen;

k. indien die bestaat, den titel, waarbij de verplichting tot onderhoud en de rechten en verplichtingen onder *i* genoemd gevestigd zijn;

l. de tot den ligger betrekkelijke beslissingen van Gedeputeerde Staten, van den Koning en de in kracht van gewijsde gegane uitspraken van den burgerlijken rechter.

12. De ontworpen ligger wordt door Burgemeester en Wethouders gedurende dertig dagen ter inzage van een ieder op de secretarie der gemeente neder gelegd.

Van die nederlegging wordt door hen minstens drie dagen te voren openbare kennisgeving gedaan door afkondiging en aanplakking op de gebruikelijke wijze, zoo in de gemeente zelve als in de aangrenzende gemeenten en ook in een of meer der in de provincie verschijnende nieuwsbladen.

13. Gedurende den in het eerste lid van artikel 12 genoemden termijn en acht dagen daarna is een ieder bevoegd bezwaren tegen den ontworpen ligger bij Burgemeester en Wethouders in te brengen.

De openbare kennisgeving, bedoeld in het tweede lid van artikel 12, vermeldt die bevoegdheid en tevens den tijd waarop en de plaats waar Burgemeester en Wethouders zitting zullen houden tot het aanhooren en in ontvangst nemen van bezwaren, welke belanghebbenden

mondeling of schriftelijk hetzij persoonlijk, hetzij bij gemachtig wenschen in te brengen.

14. Van de mondeling ingebrachte bezwaren wordt door Burg meester en Wethouders proces-verbaal opgemaakt, dat door hen, d op deze wijze hunne bezwaren hebben ingebracht, mede wordt ond teekend.

Indien de belanghebbenden niet kunnen schrijven of hunnen na teekenen, wordt van deze omstandigheid in het proces-verbaal meldi gemaakt.

Van de schriftelijk ingediende bezwaren wordt door den Burg meester of den Secretaris een bewijs van ontvangst afgegeven.

15. Burgemeester en Wethouders zenden den ontworpen ligg met de bij hen ingekomen bezwaarschriften en met het proces-verba in het vorig artikel bedoeld, aan den Gemeenteraad en voegen l die stukken een verslag, waarin zij hun gevoelen ten aanzien d ingebrachte bezwaren mededeelen.

Een afschrift van het verslag wordt door hen op de secretarie g durende den bij artikel 16 bedoelden termijn, ter inzage van e ieder nedergelegd.

Van de nederlegging wordt, op de wijze als is bepaald bij artikel tweede lid, openbare kennisgeving gedaan; bovendien wordt daarv aan den reclamant schriftelijk, en indien hij woont buiten de g meente, bij aangeteekenden brief, kennis gegeven.

Een ieder kan een afschrift van of uittreksel uit het verslag v Burgemeester en Wethouders tegen betaling van de kosten verkrijg of zoodanig afschrift of uittreksel nemen, of te zijnen koste doen nem

16. Binnen veertien dagen na de openbare kennisgeving, in l vorig artikel vermeld, kunnen bij den Gemeenteraad bezwaren teg den ontworpen ligger en de daarbij overgelegde stukken word ingebracht.

17. De Gemeenteraad onderzoekt de ingebrachte bezwaren, doet uitspraak bij een met redenen omkleed besluit, hetwelk binn acht dagen daarna aan hem, die de bezwaren inbracht, in afschr wordt medegedeeld.

De Raad kan bij een met redenen omkleed besluit den ontworp ligger ook ambtshalve wijzigen.

Wanneer de Raad zulks mocht noodig oordeelen of de reclams het verlangt, zoomede wanneer de Raad van oordeel is ambtshal wijzigingen in den ontworpen ligger te moeten aanbrengen, word de belanghebbenden, of de reclamanten vooraf in de gelegenheid gest om door den Raad of door eene commissie uit zijn midden te word gehoord.

18. De ligger wordt door den Gemeenteraad in dubbel opgemaakt en een dier exemplaren wordt binnen acht dagen na die opmaking aan Gedeputeerde Staten opgezonden; het andere blijft ter Secretarie ter inzage van een ieder. De ligger vermeldt de dagteekening van het ontwerpen door Burgemeester en Wethouders en van het opmaken door den Gemeenteraad; den tijd gedurende welken hij ter inzage heeft gelegen en den dag, waarop daarvan openbare kennisgeving is gedaan.

19. Van de opmaking en opzending aan Gedeputeerde Staten, zoomede van de nederlegging ter inzage op de Secretarie der gemeente, geschiedt openbare kennisgeving op de wijze in artikel 12 tweede lid bepaald.

20. Binnen dertig dagen na die kennisgeving, kunnen door belanghebbenden bij Gedeputeerde Staten bezwaren tegen den door den Gemeenteraad opgemaakten ligger worden ingebracht.

21 Die bezwaren worden door Gedeputeerde Staten behandeld en daarop wordt beslist met inachtneming van het bepaalde in artikel 24*bis* van de instructie voor dat College, zooals dat artikel is vastgesteld bij besluit der Staten van den 3n November 1869 (Provinciaal blad n°. 60).

Hetzelfde geldt, indien Gedeputeerde Staten vermeenen den ligger ambtshalve te moeten wijzigen of aanvullen.

22. Gedeputeerde Staten stellen den ligger vast en geven daarvan bericht aan het Gemeentebestuur met opgave van de daarin door hen gemaakte wijziging of aanvulling.

Wanneer belangen van gemeenten of van anderen betrokken zijn bij de wijziging of aanvulling, welke door Gedeputeerde Staten in den ligger zijn gebracht, wordt door deze van die veranderingen ook aan hen kennis gegeven.

Gedeputeerde Staten kunnen ook den ligger gedeeltelijk vaststellen, voor wat betreft de wegen en voetpaden, waaromtrent bij hen geene bezwaren bestaan.

In dat geval wordt ten aanzien van de aangehouden wegen en voetpaden door hen de ligger afzonderlijk vastgesteld.

23. Binnen dertig dagen na ontvangst van het bericht van Gedeputeerde Staten brengt het Gemeentebestuur dienovereenkomstig in het exemplaar van den ligger, onder zijne berusting, de daarbij voorgeschreven wijziging of aanvulling aan, waarna het zoomede in het geval, dat geen wijziging of aanvulling is voorgeschreven, afkondigt en aanplakt op de wijze in artikel 12 tweede lid bepaald en aan den reclamant bij aangeteekenden brief kennis geeft, dat de door Gedeputeerde Staten vastgestelde ligger gedurende den termijn in artikel 24 bedoeld ter inzage van een ieder ligt ter Secretarie der gemeente.

24. Gedurende dertig dagen na die afkondiging staat aan belanghebbenden tegen de beslissing van Gedeputeerde Staten bij den Koning beroep open.

Indien door Gedeputeerde Staten wijzigingen of aanvullingen zijn aangebracht in den door den Raad opgemaakten ligger, kan ook deze tegen de beslissing van Gedeputeerde Staten bij den Koning gedurende den in het eerste lid van dit artikel bedoelden termijn in beroep komen.

25. Hij, die beroep instelt, geeft daarvan gelijktijdig kennis aan den Gemeenteraad en aan Gedeputeerde Staten.

Wordt het beroep door den Gemeenteraad ingesteld, dan is deze verplicht Gedeputeerde Staten daarmede in kennis te stellen.

Het Gemeentebestuur doet van elk ingesteld beroep openbare kennisgeving op de wijze als in artikel 12 tweede lid is bepaald.

Het beroep op den Koning schorst de werking van den ligger alleen ten aanzien van den weg of het voetpad, dien het geldt.

26. De vastgestelde ligger wordt, tenzij een adres van beroep is ingediend, van kracht nadat de in het eerste lid van artikel 24 bedoelde termijn verstreken is; en indien zoodanig adres is ingediend, dan wordt de ligger van den weg of het voetpad, waaromtrent het beroep is ingesteld, van kracht, zoodra door den Koning op het beroep is beslist, de ligger, indien de Koninklijke beslissing zulks mocht noodig maken, overeenkomstig het bepaalde in artikel 27 sub 1 is gewijzigd of aangevuld en de Koninklijke beslissing door het Gemeentebestuur is afgekondigd en aangeplakt op de wijze in artikel 12, tweede lid bepaald, alles behoudens het voorschrift van artikel 27.

Deze afkondiging geschiedt binnen veertien dagen na den dag, waarop het Gemeentebestuur mededeeling van de Koninklijke beslissing heeft ontvangen.

Van de plaats gehad hebbende openbare kennisgeving doet het Gemeentebestuur mededeeling aan Gedeputeerde Staten.

27. Door Gedeputeerde Staten wordt zonder inachtneming van eenige formaliteit gewijzigd of aangevuld:

1°. de vastgestelde ligger, wanneer ingeval van beroep op den Koning, Deszelfs beslissing in strijd is met den inhoud van den ligger voor zooverre het noodig is den ligger daarmede in overeenstemming te brengen;

2°. de van kracht geworden ligger, na overlegging door belanghebbenden van eene in kracht van gewijsde gegane uitspraak van den burgerlijken rechter in zooverre die met den inhoud van den ligger strijdig is.

Gedeputeerde Staten geven van de door hen in den ligger gemaakte wijziging of aanvulling aan het Gemeentebestuur kennis.

Binnen dertig dagen na ontvangst van het bericht van Gedeputeerde Staten brengt het Gemeentebestuur dien overeenkomstig in het exemplaar van den ligger onder zijne berusting de wijzigingen of aanvullingen aan.

28. Wordt door den Gemeenteraad of door Burgemeester en Wethouders de in bovenstaande bepalingen gevorderde medewerking niet of niet behoorlijk verleend, dan gelden de bepalingen van de artikelen 126 en 127 der Gemeentewet.

29. Andere wijzigingen of aanvullingen, dan in de vorige artikelen bedoeld, worden niet in den ligger aangebracht, dan met inachtneming van de voorschriften in dit reglement betrekkelijk het opmaken en vaststellen van de liggers gegeven.

Op het besluit van Gedeputeerde Staten tot vaststelling der wijziging of aanvulling is het bepaalde in de artikelen 23, 24, 25, 26 en 27 van dit reglement van toepassing.

30. Een ieder is bevoegd ter secretarie der gemeente inzage van den ligger te nemen of uittreksels daaruit ten zijnen koste te vorderen.

TWEEDE AFDEELING.

Van de kunstwerken in of langs de wegen en voetpaden.

31. De bruggen en duikers, in wegen liggende, moeten eene breedte hebben van ten minste drie meter tusschen de leuningen en landhoofden.

De vonders in voetpaden moeten, wanneer zij niet meer dan drie meter lang zijn, een breedte hebben van ten minste vijf en dertig centimeter.

Indien die vonders langer zijn dan drie meter moeten zij voor elken meter of gedeelte van een meter meerdere lengte, een meerdere breedte hebben van tien centimeter tot een maximum van vijf en zeventig centimeter.

De bepaling van dit artikel is alleen van toepassing op de bruggen, duikers en vonders na de invoering van het Provinciaal reglement van 8 Juli 1874 (Provinciaal blad N°. 21) gemaakt of nog te maken.

32. Bruggen en duikers moeten, indien dit door de toezichthebbende besturen voor de veiligheid van den weg wordt noodig geoordeeld, door de onderhoudsplichtingen van leuningen en vleugelstukken voorzien worden.

Vonders, langer dan één meter, moeten ten minste aan eene zijde voorzien zijn van eene leuning.

33. De wegen buiten de kommen der gemeenten moeten van de daarlangs liggende gronden gescheiden zijn door hekken, heggen,

slooten, greppels of door op behoorlijken afstand van elkander staande palen of steenen.

Onder kommen der gemeenten worden in dit en de volgende artikelen van dit reglement verstaan die gedeelten van gemeenten, waarvan de grenzen na verhoor van het Gemeentebestuur, door Gedeputeerde Staten zijn aangewezen.

Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verleenen van de bepalingen, voorkomende in dit en de beide vorige artikelen.

DERDE AFDEELING.

Van nieuw aan te leggen gemeentewegen en -voetpaden.

34. De bepaling der breedte van nieuw aan te leggen wegen en voetpaden in kommen van gemeenten geschiedt door den Gemeenteraad.

Van alle overige nieuw aan te leggen wegen moet de breedte van de rijbaan en de bermen te zamen genomen ten minste acht meter bedragen.

De nieuw aan te leggen voetpaden moeten eene breedte hebben van minstens één meter.

Van het bepaalde in het tweede en derde lid van dit artikel kan door Gedeputeerde Staten ontheffing worden verleend.

Van de beslissing van Gedeputeerde Staten staat voor belanghebbenden beroep open op den Koning binnen 14 dagen na hare dagteekening.

VIERDE AFDEELING.

Van het toezicht op de wegen en voetpaden.

35. Gedeputeerde Staten zorgen, dat zij aan wie in artikel 40 sub *b*, *c* en *d* van dit reglement de zorg voor de instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid en vrijheid der wegen en voetpaden is opgedragen, aan hunne verplichtingen voldoen.

36. Wordt voor de instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid of vrijheid van een weg of voetpad door de in het vorig artikel bedoelden niet of niet op voldoende wijze gezorgd, dan bevelen hun Gedeputeerde Staten, met inachtneming van de bestaande wettelijke voorschriften, de noodzakelijk gebleken werken binnen een door hen te bepalen tijd te verrichten.

37. Zoowel Gedeputeerde Staten als Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd bij dringend of dreigend gevaar, zoomede tijdens de uitvoering van werken op of aan een weg of voetpad, het verkeer daarover tijdelijk te beletten.

Hiervan wordt kennis gegeven aan de besturen der daarbij belang-

hebbende gemeenten, welke grenzen aan die, binnen welke is gelegen de weg, waarover het verkeer tijdelijk is belet.

Burgemeester en Wethouders, die het bevel tot het beletten hebben gegeven, of de in het vorig lid bedoelde kennisgeving hebben ontvangen, doen daarvan onverwijld afkondiging en aanplakking.

Zij zenden, zoodra aan het voorschrift van het vorig lid is voldaan, daarvan bericht aan Gedeputeerde Staten.

38. Behoudens het algemeen toezicht van Gedeputeerde Staten in de vorige artikelen omschreven, wordt het aanhoudend en dagelijksch toezicht opgedragen aan:

Gedeputeerde Staten over de wegen en voetpaden, waarvan het onderhoud is ten laste der provincie;

Burgemeester en Wethouders over de wegen en voetpaden, waarvan het onderhoud is ten laste der gemeente en over die wegen en voetpaden, waarvan het onderhoud ten laste is van andere dan in dit artikel genoemde rechtspersonen of van natuurlijke personen;

de Waterschapsbesturen over de wegen en voetpaden, waarvan het onderhoud is ten laste van het waterschap.

De in dit artikel genoemde besturen worden in dit reglement aangeduid door de woorden: het toezichthebbend bestuur.

39. De toezichthebbende besturen of door hen aan te wijzen ambtenaren of te benoemen commissiën nemen, zoo dikwijls zij dit noodig achten, den staat der onder hun toezicht staande wegen en voetpaden en der daartoe behoorende kunstwerken op, en voeren jaarlijks in het voorjaar eene schouw, ter opneming van de herstellingen en verbeteringen, die daaraan moeten verricht worden.

Zij geven acht dagen te voren door afkondiging op de gebruikelijke wijze kennis van den dag waarop en de plaats waar de schouw zal worden gevoerd.

Ten aanzien der wegen en voetpaden, niet aan de provincie, eene gemeente of een waterschap toebehoorende, maken zij zoo noodig een proces-verbaal op, hetwelk de bestaande gebreken aanwijst, voorschrijft, wat moet worden gedaan om daarin te voorzien en voor zoover het toezichthebbend bestuur zelf niet onderhoudsplichtig is, tevens inhoudt den last aan de onderhoudsplichtigen tot herstel van het gebrekkige binnen een bij het verbaal te bepalen termijn.

Dit proces-verbaal wordt op de secretarie der gemeente gedurende ten minste acht dagen ter inzage van een ieder nedergelegd, nadat daarvan op de gebruikelijke wijze openbare kennisgeving is gedaan.

Van die nederlegging wordt tevens schriftelijk kennis gegeven aan de betrokken onderhoudsplichtigen.

Een uittreksel uit dat proces-verbaal wordt bij aangeteekenden brief aan den betrokken onderhoudsplichtige toegezonden.

Na het verstrijken van den termijn wordt het werk opnieuw geschouwd en, is aan den last niet of niet voldoende voldaan, zoo wordt daarvan proces-verbaal opgemaakt.

De processen-verbaal, bedoeld in het voorgaande lid, worden door hem, die ze heeft opgemaakt, aan Gedeputeerde Staten toegezonden.

VIJFDE AFDEELING.

Van de zorg voor de instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid en vrijheid der wegen en voetpaden.

40. De zorg voor de instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid en vrijheid der wegen en voetpaden berust:

a. voor de provinciale wegen en voetpaden bij Gedeputeerde Staten;

b. voor de gemeentewegen en -voetpaden bij Burgemeester en Wethouders;

c. voor wegen en voetpaden tot waterschappen behoorende bij de Waterschapsbesturen;

d. voor wegen en voetpaden aan andere rechtspersonen dan de provincie, de gemeenten of de waterschappen, of wel aan natuurlijke personen toebehoorende, bij de bestuurders of eigenaren.

41. Behoudens bestaande wettige verplichtingen van anderen is het onderhoud van:

a. de provinciale wegen en voetpaden ten laste der provincie;

b. de gemeentewegen en -voetpaden ten laste der gemeente;

c. de wegen en voetpaden aan waterschappen behoorende, ten laste van het waterschap en

d. de wegen en voetpaden aan andere dan in dit artikel reeds genoemde rechtspersonen of aan natuurlijke personen toebehoorende, ten laste van hen, aan wie zij behooren.

42. De onderhoudsplichtigen zorgen:

a. dat voortdurend de sporen behoorlijk en tijdig geslecht worden;

b. dat de laagten, gaten en kuilen, zoodra mogelijk na hun ontstaan worden aangevuld;

c. dat de oppervlakte der zand- en kleiwegen en der voetpaden steeds gehouden wordt met eene voor de afwatering noodige helling;

d. dat de slooten, greppels, sluizen en duikers, die tot afwatering der wegen en voetpaden dienen, tot de afstrooming en de lossing van het water steeds geschikt gehouden worden;

e. dat de afwatering van den weg, zoo noodig door kielspitten in den berm, steeds onbelemmerd kan plaats hebben;

f. dat de takken van de boomen, zoodra zij eene hoogte van 7,50 meter hebben bereikt, niet lager over den weg hangen dan tot op eene hoogte van vier meter en bij een voetpad nimmer lager dan tot op eene hoogte van twee meter en dat alle houtgewassen langs wegen en voetpaden voor het gebruik van den weg niet hinderlijk zijn;

g. dat geen dammen in slooten langs wegen en voetpaden worden aangelegd of aanwezig blijven, tenzij deze, waar het naar het oordeel van de toezichthebbende besturen noodig is, voorzien zijn van duikers, buizen of doorlaten, waardoor het water behoorlijk kan afstroomen;

h. dat bruggen, duikers, vonders en andere kunstwerken in- of aan wegen en voetpaden aanwezig, steeds in eenen goeden staat van onderhoud verkeeren;

i. dat de wegen buiten de kommen der gemeenten van de daar langs liggende gronden gescheiden zijn door hekken, heggen, slooten, greppels of door op behoorlijken afstand van elkander staande palen of steenen;

j. dat boomen, hekken, heggen of andere op of langs de wegen of voetpaden zich bevindende voorwerpen, welke het vrije en veilige verkeer over de wegen of voetpaden belemmeren, worden opgeruimd.

De toezichthebbende besturen of de door hen aan te wijzen ambtenaren of te benoemen commissiën beoordeelen of de onderhoudsplichtigen de hun in dit artikel opgelegde verplichtingen naleven.

ZESDE AFDEELING.

Slotbepalingen.

43. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel van „Wegenreglement van Noordbrabant 1904."

44. Dit reglement treedt in werking op 1 Januari 1904. Op dat tijdstip vervalt het reglement op de openbare wegen en voetpaden in de provincie Noordbrabant, vastgesteld door de Staten van Noordbrabant, den 18den November 1889 (Provinciaal blad 1890 n°. 10), zooals dat is gewijzigd bij besluit der Staten van 18 Juli 1901 (Provinciaal blad n°. 13).

KON. BESLUIT *van* 11 *November* 1903 (*Staatsblad n°.* 276), *tot nadere wijziging van het bijzonder reglement van politie voor het kanaal van Amsterdam naar de Merwede, vastgesteld bij Kon. besluit van* 30 *Januari* 1894 (*Staatsblad n°.* 8) *en gewijzigd bij Kon. besluiten van* 12 *Juni* 1897 (*Staatsblad n°.* 165) *en* 1 *September* 1899 (*Staatsblad n°.* 205).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 24 Februari 1902, L^a^. K, afdeeling Waterstaat A;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Gelet op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1897 (Staatsblad n°. 174);

Den Raad van State gehoord, advies van 18 Maart 1902, n°. 15;

Gelet op de nadere voordracht van Onzen Minister voornoemd van 5 November 1903, n°. 243, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

a. Tusschen de artikelen 11 en 12 van het bijzonder reglement van politie voor het kanaal van Amsterdam naar de Merwede, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 30 Januari 1894 (Staatsblad n°. 8), gewijzigd bij Koninklijke besluiten van 12 Juni 1897 (Staatsblad n°. 165) en 1 September 1899 (Staatsblad n°. 205), wordt ingevoegd het volgende:

„Artikel 11*bis*."

„Met afwijking in zooverre van den derden volzin van artikel 15, „eerste lid, van het algemeen reglement, is het verboden de stoomfluit „te gebruiken voor andere doeleinden, dan tot het geven van de seinen, „opgenomen in de bepalingen tot voorkoming van aanvaring of aan„drijving op de openbare wateren in het Rijk, die voor de scheep„vaart open staan."

b. Aan artikel 15, eerste lid, van het eerstaangehaald reglement, wordt toegevoegd het volgende:

„*e.* met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de „overtreding van artikel 11*bis*."

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 16 *November* 1903, *n°.* 35, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 4 *November* 1903, *tot vaststelling van een nieuw politiereglement op de openbare wegen en voetpaden in die provincie, met intrekking van het reglement van politie op het gebruik der openbare wegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *Maart* 1890, *n°.* 18, 11 *Augustus* 1892, *n°.* 38, 16 *Januari* 1897, *n°.* 22, 5 *Januari* 1899, *n°.* 39, 7 *November* 1900, *n°.* 54, 5 *Maart* 1902, *n°.* 25 *en* 8 *Januari* 1903, *n°.* 17.

POLITIE-REGLEMENT op de openbare wegen en voetpaden in Noordbrabant.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. In zooverre in dit reglement geen uitzonderingen zijn gemaakt, is het toepasselijk op alle openbare wegen, voet- en rijwielpaden in de provincie.

In dit reglement worden verstaan onder:

wegen en voetpaden: alle openbare wegen, straten, stegen, voet- en rijwielpaden en pleinen;

kunstwegen: die openbare wegen, straten, pleinen stegen, welke kunstmatig verhard zijn;

kommen der gemeenten: die gedeelten van gemeenten, waarvan de grenzen, na verhoor van het gemeentebestuur, door Gedeputeerde Staten zijn aangewezen;

toezichthebbend bestuur: dat, bedoeld in artikel 38 van het Wegenreglement van Noordbrabant.

Waar in dit reglement gesproken wordt van rijwielen, worden daaronder niet verstaan motor-rijwielen.

EERSTE AFDEELING.

Van de instandhouding der wegen en voetpaden.

2. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij artikel 43 of wel tenzij gehandeld wordt op last van het toezichthebbend bestuur:

a. wegen of voetpaden met hunne bermen of zijkanten en de daarin liggende of daartoe behoorende kunstwerken: als bruggen, duikers, heulen, vonders, slooten, greppels, hekken, beschoeiingen, leuningen en alles wat tot instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid of vrijheid van den weg dient geheel of gedeeltelijk te verleggen, te versmallen, te vergraven, om te spitten, of daarin in het algemeen eenige verandering van welken aard ook, te brengen.

Onder verandering wordt niet verstaan hetgeen behoort tot de gewone onderhoudswerken, het snoeien of hakken van beplantingen en het maaien van op de glooiingen en bermen groeiend gras door de daartoe gerechtigden.

b. in wegen of voetpaden nieuwe bruggen, duikers, heulen of buizen te leggen;

c. slooten of greppels langs- of duikers, heulen, buizen in wegen en voetpaden te versmallen, daarin dammen of andere werken te maken of daarin of daarover eenig voorwerp te leggen, dat de afstrooming van het water kan stremmen of verhinderen;

d. spoorleiders te verplaatsen;

e. plaggen of zoden te steken van- of aarde te graven uit wegen of voetpaden of uit de daarlangs gelegen slooten en greppels voor zoover die tot den weg of het voetpad behooren;

f. greppels in een voetpad of in de rijbaan van een openbaren weg te graven;

g. materialen voor den aanleg, de verbetering of het onderhoud van den weg benoodigd, die langs den weg getast staan, te verleggen of omver te werpen.

Dit artikel is niet van toepassing op wegen onder beheer van het Rijk.

TWEEDE AFDEELING.

Van het gebruik van en de veiligheid op de wegen en voetpaden.

3. Het is verboden, op wegen en voetpaden, hunne zijbermen of zijkanten daaronder begrepen:

a. tusschen zonsonder- en zonsopgang spoorleiders op een korteren afstand dan drie meter uit het midden van den weg te laten liggen:

b. vee onbeheerd te laten loopen;

c. stieren te drijven, die niet afzonderlijk door een geschikt persoon worden in bedwang gehouden;

d. vee of paarden te laten dekken.

Eveneens is het verboden vee of paarden te laten dekken zóó, dat het van af wegen of voetpaden zichtbaar is.

4. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij artikel 43 op wegen en voetpaden, hunne zijbermen of zijkanten daaronder begrepen:

a. eenig getimmerte of voorwerp te plaatsen, te laten staan of liggen, dat voor het vrije en onbelemmerde verkeer daarover hinderlijk of gevaarlijk zijn kan, behoudens het bepaalde in artikel 15;

b. te houden of deel te nemen aan harddraverijen of te houden of deel te nemen aan wedstrijden met paarden, voertuigen, rijwielen, motorrijwielen of motorrijtuigen;

c. vee te laten grazen of weiden;

d. woonwagens te laten verblijven;

e. goten of riolen te laten loozen of onreine stoffen te laten vloeien.

De gebruikers van erven of panden, waarop de goten of riolen zich bevinden, zijn voor de naleving van de bepaling sub *e* aansprakelijk.

Dit artikel is niet van toepassing op wegen onder beheer van het Rijk, zoo zooveel betreft het bepaalde onder de letters *a*, *b*, *d* en *e*.

5. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij artikel 43, langs wegen en voetpaden:

a. bijenkorven te plaatsen of te laten staan op een korteren afstand dan twintig meter uit het midden van den weg of het voetpad gemeten;

b. boomen te zaaien of te planten op een korteren afstand dan 2 meter uit den uitersten boord van den weg of het voetpad gemeten;

c. gebouwen of getimmerten op te richten op een korteren afstand dan 1 meter van den uitersten boord van den weg of het voetpad gemeten;

d. heggen te planten of afrasteringen van prikkeldraad te plaatsen of te hebben op een korteren afstand dan 50 centimeter van den uitersten boord van den weg of het voetpad gemeten;

e. watermolens in werking te hebben of te houden zonder door een behoorlijk schut te voorkomen, dat schuim op den weg of het voetpad kan worden gedreven;

f. windmolens op een korteren afstand dan van 75 meter uit de as van den weg in beweging te hebben of te houden, zonder dat, waar mogelijk, de weg aan de overzijde van eene behoorlijke balie of leuning voorzien is;

g. de wieken van windmolens op een korteren afstand dan van 25 meter uit de as van den weg in beweging te laten, gedurende den tijd dien de geleiders of berijders van paarden, welke hun verlangen tot stilhouden van den molen te kennen geven, behoeven om dien voorbij te rijden.

De gebruikers van erven of panden, waarop of waarmede de overtreding geschiedt, zijn voor de naleving van deze bepalingen aansprakelijk.

DERDE AFDEELING.

Van het rijden op de wegen en voetpaden in het algemeen.

§ 1. De Wegen, Straten, Pleinen en Stegen.

6. Het is verboden:

a. de wegen te berijden met voertuigen, waarvan de velgen en banden der wielen eene mindere breedte hebben dan 9.5 centimeter.

b. de kunstwegen met tweewielige voertuigen, met meer dan een trekdier bespannen, te berijden, waarvan de velgen en banden der wielen eene mindere breedte hebben dan 11.5 centimeter.

7. De verbodsbepalingen in het vorig artikel omschreven zijn niet van toepassing op het berijden der wegen met:

a. voertuigen op veeren of riemen, daaronder niet begrepen voertuigen, die als openbaar middel van vervoer gebruikt worden en ingericht zijn voor het vervoer van meer dan 6 reizigers;

b. voertuigen op vast stel, uitsluitend bestemd voor personenvervoer;

c. voertuigen niet met paarden, muildieren, muilezels of runderen bespannen;

d. vierwielige voertuigen, uitsluitend ten dienste van den landbouw gebezigd;

e. voertuigen, waarvan de gebruiker buiten de provincie woonachtig is, en die afwisselend ook buiten de provincie gebruikt worden.

8. Het is verboden tweewielige voertuigen ten dienste van den landbouw, of tot vervoer van goederen op de wegen te gebruiken met eene andere spoorwijdte dan van 1.468 meter, gemeten uit het middelpunt van den band.

Voertuigen:

a. op veeren of riemen,

b. bedoeld in artikel 7 sub *e*,

c. niet met paarden of runderen bespannen,

d. uitsluitend op de kunstwegen gebruikt,

vallen niet onder deze verbodsbepaling.

9. Bij invallend dooiweder is het gebruik der kunstwegen voor het vervoer van goederen tijdelijk verboden:

a. met *tweewielige* voertuigen, bedoeld in artikel 7 sub *e*, beladen met een gewicht van meer dan 400 kilogram, wanneer de velgen en banden der wielen eene mindere breedte hebben dan 9.5 centimeter;

b. met *vierwielige* voertuigen, beladen met een gewicht van meer dan 1000 kilogram, wanneer de velgen en banden der wielen eene mindere breedte hebben dan 9.5 centimeter.

c. met *tweewielige* voertuigen, beladen met een gewicht van meer dan 800 kilogram, wanneer de velgen en banden der wielen eene mindere breedte hebben dan 11.5 centimeter.

De tijd, waarop dit verbod in werking treedt en eindigt, wordt telkens door Gedeputeerde Staten en in spoedeischende gevallen door den Commissaris des Konings bepaald en ter algemeene kennis gebracht.

Burgemeester en Wethouders hebben evenwel de bevoegdheid voor de wegen onder hun toezicht deze verbodsbepaling onverwijld af te kondigen en in werking te doen treden.

10. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij artikel 43, de wegen te berijden met voertuigen, welke met de lading eene breedte hebben van meer dan drie meter, of eene hoogte van meer dan vier meter.

11. Wanneer eenig voertuig vermoed wordt de bij de twee voorgaande artikelen bepaalde maxima te overschrijden, is de geleider, op

de vordering van de met de opsporing dezer overtreding belaste ambtenaren of beambten, verplicht te gedoogen, dat de lading wordt gemeten, of dat deze wordt afgeladen en gewogen.

Het vervoer mag niet voortgezet worden, zoolang een der in de twee voorgaande artikelen bepaalde maxima is overschreden; mocht af- en overlading ter plaatse onmogelijk zijn, dan mag het vervoer worden voortgezet naar de naastbijzijnde plaats, waar gelegenheid bestaat het voertuig te ontladen.

12. Het is den geleider van een met een of meer trekdieren bespannen voertuig verboden op de wegen te rijden, tenzij hij zich in de onmiddellijke nabijheid der daarvoor gespannen trekdieren bevindt en hij in staat is die in bedwang te houden.

Geleiders van voertuigen, die bij het rijden in kennelijken staat van dronkenschap verkeeren of slapen, worden geacht deze bepaling te overtreden.

13. De geleiders van voertuigen zijn verplicht om wanneer hunne voertuigen elkander op den weg ontmoeten, deze naar rechts te doen uitwijken, ter halver breedte van den weg.

Dezelfde verplichting bestaat voor den geleider van een voertuig, dat door een ander wordt opgevolgd, wanneer de geleider van dit laatste door eene behoorlijke waarschuwing heeft te kennen gegeven, dat hij wil voorbijrijden.

Op wegen, welke geen kunstwegen zijn, is de geleider van een voertuig, dat onbevracht is, steeds verplicht het spoor voor een bevracht voertuig en voor een rijtuig op veeren of riemen geheel open te laten, indien de breedte van den weg dit gedoogt.

In de nabijheid van bruggen en engten, waar elkander te gemoet komende voertuigen niet kunnen wisselen, is de geleider van het voertuig, dat het verst daarvan verwijderd is, verplicht eerst aan het andere den vrijen doortocht te laten.

14. Het is verboden op kunstwegen te rijden met voertuigen met trekdieren bespannen:

a. wanneer er geen maanlicht is, van één uur nà zonsonder- tot één uur vóór zonsopgang, indien het voertuig niet door minstens één helderbrandende, aan de voorzijde aangebrachte, naar voren uitstralende lantaarn behoorlijk is verlicht;

b. indien het voertuig van andere dan metalen wielbanden is voorzien, of de weg met sneeuw bedekt is, en de trekdieren niet voorzien zijn van luidklinkende bellen;

c. in de kommen der gemeenten, anders dan stapvoets, wanneer de trekdieren niet met behoorlijk, op de gebruikelijke wijze aangebracht, dubbel leidsel worden bestuurd.

Het bepaalde sub *a* is niet toepasselijk ten aanzien van voertuigen, geheel beladen met hooi, stroo, vlas of schors, indien de voor die voertuigen gespannen trekdieren van luid klinkende bellen voorzien zijn.

15. Het is verboden:

A. op de wegen voertuigen of aangespannen rij- of trekdieren te laten staan:

a. zonder den weg minstens ter halve breedte en waar dit mogelijk is, tot minstens 2 meter uit de as van den weg vrij te laten;

b. wanneer er geen maanlicht is van één uur ná zonsonder- tot één uur vóór zonsopgang, tenzij het voertuig door minstens één lantaarn behoorlijk is verlicht;

c. wanneer de rij- of trekdieren niet behoorlijk zijn vastgebonden, of niet door een geschikt persoon worden vastgehouden;

B. bovendien op de kunstwegen:

a. met voertuigen met paarden bespannen buiten noodzakelijkheid over de bermen te rijden, tenzij dit door de toezichthebbende besturen is toegelaten;

b. met trekdieren andere voorwerpen dan sleden over de kunstbaan te slepen.

16. De bepalingen van § 1 dezer afdeeling zijn niet van toepassing op:

a. wegen, in onderhoud bij het Rijk, voor zooveel betreft de artikelen 6, 7, 8 en 9 en die, onder beheer van het Rijk, voor zooveel betreft artikel 15 B *a*;

b. trammen, rijwielen en motorrijwielen, honden en met honden bespannen voertuigen;

c. voertuigen met bokken, geiten of schapen bespannen, en bokken-, kinder-, krui- en handwagens;

d. voertuigen en paarden, tot het leger behoorende, onder militair geleide, of door militairen in hunne betrekking vervoerd of bereden en motorrijtuigen, alles behoudens artikel 13, dat verbindend blijft voor geleiders van andere voertuigen, wanneer zij een motor-rijtuig ontmoeten of daardoor worden achteropgereden.

§ 2. De Voetpaden.

17. Het is verboden de voetpaden buiten noodzakelijkheid te berijden met voertuigen met trekdieren bespannen; deze verbodsbepaling strekt zich mede uit tot die gedeelten van wegen, welke in het bijzonder zijn ingericht of bestemd voor voetgangers.

Onder dit verbod zijn niet begrepen melkwagens, bespannen met honden en voertuigen, bespannen met bokken, geiten of schapen.

§ 3. De Rijwielpaden.

18. Het is verboden de rijwielpaden, die als zoodanig, voor zooveel zij op of langs wegen onder beheer van het Rijk zijn aangelegd, door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, en anders door het toezichthebbend bestuur met een kennelijk teeken zijn aangeduid, buiten noodzakelijkheid anders te berijden dan met rijwielen en motorrijwielen, kinder- en kruiwagens, of daarover paarden en vee te leiden of te drijven.

Hij, die zich op een rijwielpad anders dan op een rijwiel of motorrijwiel bevindt, is verplicht op de tijdige waarschuwing van den wielrijder het rijwielpad te verlaten.

VIERDE AFDEELING.

Van het rijden op de wegen en voetpaden in het bijzonder.

§ 1. Van Tramwegen.

A. *Van de tramwegen in het algemeen.*

19. In deze paragraaf wordt verstaan onder:

a. *tramweg:* de tramweg, aangelegd op openbare wegen en als openbaar middel van vervoer gebezigd;

b. *motor:* het voertuig, waar de bewegende kracht van uitgaat;

c. *trein:* elke motor in dienstvaardigen staat met of zonder andere voertuigen;

d. *tram:* een of meer voertuigen, waaraan is gekoppeld of waarvoor is gespannen geen andere dan dierlijke beweegkracht.

20. Het is verboden, behoudens het bepaalde in artikel 43, op de wegen en voetpaden:

a. trambanen aan te leggen of te doen aanleggen of van die banen gebruik te maken of te doen maken;

b. bestaande trambanen te verleggen of te doen verleggen, er wissels of uitwijksporen bij aan te leggen of te doen aanleggen of er gebruik van te maken of te doen maken;

c. werksporen aan te leggen of te doen aanleggen of van die sporen gebruik te maken of te doen maken.

21. Het is den bestuurder van den tramwegdient verboden op trambanen motors of voertuigen onbeheerd te laten staan, behoudens het bepaalde in artikel 43 van dit reglement.

22. Het is, in zooverre daaromtrent voor de kommen der gemeenten door den Gemeenteraad geen andere voorschriften zijn gegeven, ver-

boden sneeuw of ijs van de trambaan anders weg te ruimen dan geheel naar de buitenzijde van den weg, zóó dat van de sneeuw en het ijs niets op de kunstbaan van den weg wordt gebracht.

23. Het bepaalde in de artikelen 20, 21 en 22 is niet van toepassing op de wegen onder beheer van het Rijk.

B. *Van het vervoer op tramwegen door mechanische beweegkracht.*

24. Het is verboden:

a. stoomfluiten op den motor aanwezig, te gebruiken;

b. bij het ontmoeten of voorbijrijden van paarden stoom of rook uit den motor te laten ontsnappen;

c. de van den motor afkomstige asch op den weg te storten of te laten vallen, behoudens het bepaalde in artikel 43.

25. Het is den bestuurder van den tramwegdienst verboden andere brandstof dan cokes of die, welke Gedeputeerde Staten ter vervanging daarvan hebben toegelaten, op de treinen te gebruiken of te laten gebruiken of ten gebruike in voorraad te hebben.

C. *Van het gebruik van trambanen, waarop het vervoer uitsluitend geschiedt door dierlijke beweegkracht.*

26. Het is den bestuurder van de tram verboden de trambanen te berijden met een tram, die met de lading hooger is dan 3.5 meter en breeder dan 2.20 meter of wel met de lading eene meerdere breedte heeft dan die, welke door Gedeputeerde Staten in het belang van de veiligheid van den weg, dien het geldt, is voorgeschreven.

27. De bestuurder van den tramwegdienst is verplicht op elke tram steeds aanwezig te hebben:

a. een onder het onmiddellijk bereik van den voerman zijnd doelmatig remtoestel;

b. een luid klinkende klok, bel of ander soortgelijk door Gedeputeerde Staten goedgekeurd toestel;

c. van af één uur nà zonsonder- tot één uur vóór zonsopgang minstens één voorop geplaatst en vooruitstralend, helder brandend wit licht en een van achter zichtbaar brandend rood licht.

28. Hij, die de tram bestuurt, is verplicht met een der in artikel 27 sub *b* bedoelde voorwerpen geluidsignalen te geven:

a. bij het naderen van wegen en voetpaden, van plaatsen, waar de tram van den eenen kant van den weg naar den anderen overgaat, van krommingen en van bruggen;

b. bij het naderen en voorbijrijden van andere voertuigen of van ruiters;

c. bij mist;

d. telkens wanneer zulks door de voorzichtigheid geboden wordt.

29. Hij, die de tram bestuurt, is verplicht den gang van de tram te vertragen of dien stil te houden, wanneer zulks bij het ontmoeten of voorbij rijden van schichtig wordende paarden, bij opeenhooping van menschen of om andere redenen door de voorzichtigheid geboden of door de politie ter voorkoming van ongelukken bevolen wordt.

30. Het is aan den bestuurder van de tram verboden met trams buiten de wisselplaatsen op een korteren afstand dan van dertig meter achter elkaar te rijden.

31. Het is een ieder verboden, wanneer een tram in aantocht is, met of zonder voertuig op de trambanen te verblijven, of paarden, vee of andere dieren daarover te leiden of te drijven of wel daarop eenig voorwerp te hebben staan of liggen, of daarboven te hebben hangen, waardoor de tram op eenigerlei wijze in den loop belemmerd kan worden.

§ 2. Van Rijwielen.

32. Het wielrijden is verboden:

a. op de voetpaden, waarop voor zooveel zij op of langs wegen onder beheer van het Rijk zijn aangelegd door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en anders door het toezichthebbend bestuur het wielrijden verboden en dit door een kennelijk teeken aangeduid is;

b. met rijwielen met meer dan vier berijders;

c. met meer dan twee rijwielen naast elkander in kommen van gemeenten en daarbuiten met meer dan drie.

33. Het is verboden op wegen en voetpaden te wielrijden:

a. zonder dat het rijwiel voorzien is van eene luidklinkende signaalbel of hoorn;

b. één uur nà zonsonder- tot één uur vóór zonsopgang zonder dat het rijwiel voorzien is van een helder lichtgevende, aan de voorzijde van het rijwiel bevestigde en naar voren uitstralende lantaarn.

34. Hij, die op kunstwegen een rijwiel berijdt, is verplicht bij het ontmoeten of voorbijrijden van voertuigen, zoolang er voor hem eene berijdbare strook van 1½ meter open is, de kunstbaan voor het voertuig geheel vrij te laten, en bij het te gemoet rijden zoo mogelijk rechts, bij het voorbij rijden zoo mogelijk links uit te wijken.

Indien er voor den wielrijder geene berijdbare strook ter bedoelde breedte aanwezig is, is de geleider van het voertuig verplicht, wanneer de wielrijder door eene behoorlijke waarschuwing heeft te kennen gegeven, dat hij wil voorbij rijden, die strook vrij te laten, en wel door, waar mogelijk, naar rechts uit te wijken.

Voor het voertuig, waarvan de geleider toont voorbij te willen rijden, is de wielrijder verplicht de kunstbaan vrij te laten, zoolang er voor hem eene berijdbare strook van 1½ meter overblijft, en anders zoover mogelijk naar rechts uit te wijken.

35. Berijders van rijwielen en motorrijwielen zijn verplicht, indien zij elkander op wegen, voet- of rijwielpaden ontmoeten, zooveel mogelijk naar rechts uit te wijken; deze verplichting bestaat ook voor den wiel- of motorwielrijder, die door een ander wiel- of motorwielrijder wordt achteropgereden, indien deze laatste door een behoorlijke waarschuwing met bel of signaalhoorn te kennen geeft, dat hij wil voorbijrijden.

36. Het is verboden op wegen en voetpaden met rijwielen:

A. met grootere snelheid te rijden dan die, waarmede zich *een paard in matigen draf* voortbeweegt:

a. van één uur nà zonsonder- tot één uur vóór zonsopgang;

b. bij het ontmoeten of voorbijrijden van paarden, die over den weg geleid, of van vee, dat over den weg gedreven wordt;

c. binnen de kommen der gemeenten;

B. met grootere snelheid te rijden dan die, waarmede zich *een voetganger in versnelden pas* voortbeweegt:

a. bij het in- of uitrijden van gebouwen of afgesloten erven;

b. bij het rijden om scherpe hoeken of het rijden over kruispunten;

c. daar waar een druk verkeer of eene opeenhooping van menschen is;

C. door te rijden bij het ontmoeten of voorbijrijden van schichtig wordende paarden, of wanneer door of tengevolge van het rijden iemand, die van den openbaren weg gebruik maakt, nadeel kan ondervinden.

37. Waar in deze paragraaf gesproken wordt van voertuigen zijn daaronder niet begrepen rijwielen en motorrijwielen.

§ 3. Van Hondenwagens.

38. Het is verboden de wegen en voetpaden te berijden met een voertuig:

a. bespannen met meer dan drie honden;

b. bespannen met meer dan één hond, wanneer de honden anders dan naast elkander zijn gespannen;

c. bespannen met een hond, die rechtstandig gemeten van het bovenste gedeelte van den schouder langs de voorpooten tot den grond, eene mindere hoogte heeft dan 50 centimeter, of over den rug gemeten, van het achterhoofd tot de inplanting van den staart eene mindere lengte dan 60 centimeter;

d. bespannen met honden tusschen burries, wanneer tusschen de hoogten der honden onderling een grooter verschil bestaat dan 4 centimeter;

e. bespannen met een hond, niet voorzien van een muilkorf overeenkomstig het model, voorgeschreven bij besluit van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, krachtens artikel 3 der wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110), zooals die is gewijzigd bij de wet van den 3n Februari 1902 (Staatsblad n°. 14).

Het voertuig wordt gerekend bespannen te zijn met zooveel honden als daaraan op eenige wijze zijn vastgemaakt.

39. De geleiders van met honden bespannen voertuigen zijn verplicht op de wegen en voetpaden:

a. bij het rijden:

1°. de aangespannen honden met een touw of ketting behoorlijk in bedwang te houden en te besturen;

2°. in de kommen der gemeenten, — en daarbuiten bij het ontmoeten of naderen van andere voertuigen of van ruiters, — voor of naast de aangespannen honden te gaan;

b. zoo hunne honden stil staan zonder dat die door hen in bedwang gehouden of bestuurd worden, die terzijde van den weg behoorlijk vast te binden of te houden;

c. bij het ontmoeten van andere voertuigen volgens het bepaalde van artikel 13 eerste lid uit te wijken, en de kunstbaan te geheeler breedte vrij te laten, indien de voertuigen met paarden bespannen zijn, en anders te halver breedte;

d. bij het schichtig worden van paarden zich met hunne voertuigen zooveel mogelijk ter zijde van den weg te begeven, en dan stil te houden, totdat de paarden voorbij zijn;

e. wanneer er geen maanlicht is, van één uur na zonsonder- tot één uur vóór zonsopgang hunne voertuigen behoorlijk te verlichten door minstens één aan de voorzijde daarvan bevestigde, naar voren uitstralende lantaarn.

40. Het is den geleiders van met honden bespannen voertuigen verboden op de wegen en voetpaden met grootere snelheid te rijden dan die, waarmede zich een paard in matigen draf voortbeweegt.

Bij gebreke van een geleider worden in geval van niet naleving of overtreding van artikel 39 of 40 allen, die zich op het voertuig bevinden, als geleiders aangemerkt.

VIJFDE AFDEELING.

Straf- en slotbepalingen.

41. Behalve de ambtenaren, bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering in het bijzonder opgenoemd, zijn met de opsporing der

overtredingen van dit reglement belast en tot het opmaken van procesverbaal bevoegd en verplicht de dienaren van politie, de ambtenaren van den provincialen waterstaat en de beëedigde wegwerkers.

42. Overtredingen van dit reglement worden gestraft als volgt

a. van de artikelen 13, 14, 15, 32, 33, 34, 35, 39 en 40, met eene geldboete van ten hoogste drie gulden;

b. van de artikelen 6, 8, 12, 17, 18, 21, 28, 29, 30, 36 en 38, met eene geldboete van ten hoogste vijf gulden;

c. van de artikelen 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 22, 24, 27 en 31 met eene geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden;

d. van de artikelen 20, 25 en 26, met eene geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding der sub a, b en c genoemde artikelen nog geen jaar is verloopen sedert een vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, of sedert de vrijwillige betaling van het maximum der geldboete ter zake van gelijke overtreding, kan door den rechter geldboete tot het dubbel van het sub a, b en c in het eerste lid gestelde maximum worden opgelegd.

Bij overtreding van de artikelen 32, 33 en 36 kunnen bovendien de aan den veroordeelde toebehoorende voorwerpen, waarmede de overtreding is gepleegd, worden verbeurd verklaard

43. § I. Overtreding van de bepalingen, vervat in de in dit artikel na te noemen artikelen is strafbaar, tenzij men aantoont gehandeld te hebben krachtens verkregen rechten of krachtens een ontheffing verleend overeenkomstig de volgende voorschriften:

de ontheffing geschiedt schriftelijk, tot wederopzeggens toe; aan haar kunnen voorwaarden worden verbonden;

hij, die de voorwaarden, waaronder de ontheffing verleend is, niet naleeft, wordt geacht zonder ontheffing te hebben gehandeld.

Overtreding van de bepalingen vervat in artikel 5 sub *b* en *c* is bovendien niet strafbaar, indien gehandeld is overeenkomstig eene gemeentelijke bouwverordening.

§ II. Van het bepaalde bij artikel 10 kan ontheffing worden verleend door Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waardoor het vervoer plaats heeft.

Van het bepaalde in de artikelen 2, 4, 5, 20 en 21 kan ontheffing worden verleend door het toezichthebbend bestuur; voor zoover artikel 5 betreft erven of panden langs wegen onder beheer van het Rijk, kan de ontheffing worden verleend door Gedeputeerde Staten.

Het ontheffingsbesluit ten aanzien van de verbodsbepalingen vervat in artikel 2 letters a en b behoeft, wanneer het is genomen door een

gemeente- of waterschapsbestuur de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

De goedkeuring wordt door Gedeputeerde Staten niet verleend, dan nadat hun is gebleken, dat van de in het ontheffingsbesluit bedoelde verandering tijdig in de gemeente en wanneer het een weg geldt, die gemeenten onderling rechtstreeks verbindt, ook in de aangrenzende gemeenten openbare kennisgeving is gedaan ten einde belanghebbenden in de gelegenheid te stellen hunne bezwaren daartegen in te brengen.

§ III. Van de in § II, van dit artikel bedoelde beslissingen van gemeente- en waterschapsbesturen staat, voor zoover zij niet behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten, beroep op dit College open, binnen 14 dagen nadat van de beslissing aan den belanghebbende is kennis gegeven.

§ IV. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd ambtshalve een ontheffing of goedkeuring krachtens dit artikel door hun college zelf of door gemeente- of waterschapsbesturen verleend, in te trekken, wanneer de instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid of vrijheid van den weg of het voetpad dit vordert.

§ V. Van het bepaalde in artikel 24 sub *c* kan ontheffing worden verleend door Gedeputeerde Staten.

§ VI. Van de beslissingen van Gedeputeerde Staten, genomen ingevolge § II lid 2 en 3, van hunne beslissingen in beroep, bedoeld in § III, van hunne beslissingen, bedoeld in § V, alsmede van die beslissingen, welke door Gedeputeerde Staten als toezichthebbend bestuur zijn genomen, staat beroep open op den Koning binnen veertien dagen, nadat van de beslissing aan den belanghebbende is kennis gegeven.

44. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel van „Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904".

45. Dit reglement treedt in werking op den 1sten Januari 1904. Op dit tijdstip vervalt het Reglement van politie op het gebruik der openbare wegen in de provincie Noordbrabant, van 18 November 1889 (Provinciaal blad van 1890, n°. 12), zooals dat is gewijzigd bij de besluiten der Staten van 19 Juli 1892 (Provinciaal blad 1892, n°. 14), 17 November 1896 (Provinciaal blad 1897, n°. 2), 4 November 1898 (Provinciaal blad 1899, n°. 4), 20 Juli 1898 (Provinciaal blad 1899, n°. 23), 20 Juli 1900 (Provinciaal blad 1900, n°. 28), 20 November 1901 (Provinciaal blad 1902, n°. 18) en 19 November 1902 (Provinciaal blad 1903, n°. 5).

KON. BESLUIT *van* 17 *November* 1903, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 4 *November* 1903, *tot vaststelling van een nieuw algemeen reglement voor de waterschappen in die provincie, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 4 *Januari* 1862, *n°.* 101, 1 *December* 1883, *n°.* 23, 30 *Juli* 1884, *n°.* 25, 28 *November* 1896, *n°.* 70 *en* 20 *Juni* 1903, *n°.* 47.

ALGEMEEN REGLEMENT voor de waterschappen in Noordbrabant.

ALGEMEENE BEPALING.

Art. 1 Aan de bepalingen van dit reglement zijn onderworpen de waterschappen, welke voorkomen op den staat, bij dit reglement gevoegd en tegelijk daarmede vastgesteld, of die daarop later bij besluit van Provinciale Staten worden gebracht.

Elk waterschap wordt bovendien beheerscht door zijn Bijzonder Reglement, hetwelk door de Provinciale Staten wordt vastgesteld.

HOOFDSTUK I.

Van de ingelanden en hun stemrecht.

2. Ingelanden zijn alle natuurlijke personen, zedelijke lichamen, stichtingen, maatschappen, vennootschappen van koophandel en coöperatieve vereenigingen, welke volgens de liggers der hektarentalen een of meer hectaren land, of onderdeelen daarvan, waarover eigenlijke waterschapslasten omgeslagen worden of kunnen worden, binnen de grenzen van het waterschap in vollen eigendom, erfpacht of vruchtgebruik bezitten.

Zij hebben stemrecht als volgt:

a. in waterschappen kleiner dan 100 hectaren:

die 1 hektare bezit heeft 1 stem; die 3 hektaren bezit heeft 2 stemmen; die 6 hectaren bezit heeft 3 stemmen en die meer hektaren bezit voor elk vijftal hectaren daar boven nog één stem;

b. in waterschappen ter grootte van 100 tot 300 hectaren:

die 2 hektaren bezit heeft 1 stem; die 5 hektaren bezit heeft 2 stemmen; die 9 hektaren bezit heeft 3 stemmen; die 15 hektaren bezit heeft 4 stemmen en die meer hektaren bezit voor elk tiental hektaren daar boven nog één stem;

c. in waterschappen ter grootte van 300 tot 600 hektaren:

die 3 hektaren bezit heeft 1 stem; die 7 hektaren bezit heeft 2 stemmen; die 12 hektaren bezit heeft 3 stemmen; die 20 hektaren

it heeft 4 stemmen en die meer hektaren bezit voor elk vijftien-hektaren daar boven nog één stem;

l. in waterschappen ter grootte van 600 hektaren en meer: lie 4 hektaren bezit heeft 1 stem; die 9 hektaren bezit heeft 2 mmen; die 15 hektaren bezit heeft 3 stemmen; die 24 hectaren zit heeft 4 stemmen en die meer hektaren bezit voor elk twintig- hektaren daar boven nog één stem.

Voor waterschappen, waarin de eigenlijke waterschapslasten hek-res-gewijze volgens klassen of naar de kadastrale huurwaarde der erceelen geheven worden, kan in het Bijzonder Reglement, met af-ijking van het hierboven bepaalde, het stemrecht worden geregeld aar de verhoudingswaarde, waartegen de ingelanden zijn aangeslagen f naar de kadastrale huurwaarde der perceelen.

3. Voor eigendommen, in onverdeeldheid bezeten, berust het stem-recht bij de gezamenlijke eigenaars, erfpachters of vruchtgebruikers. Voor hen kan een hunner het uitoefenen, mits geen der medege-rechtigden zich daartegen vóór het uitbrengen der stemmen verzet.

4. Het stemrecht of elk ander recht, waarvan in dit reglement de rede, wordt uitgeoefend voor:

gehuwde vrouwen, welke niet het vrije beheer harer goederen heb-ben, door hare mannen;

minderjarigen, onder curatele gestelden en afwezigen door diegenen, welke hen volgens het Burgerlijk Wetboek in burgerlijke handelingen vertegenwoordigen;

verpleegden in krankzinnigengestichten, zoolang dezen niet onder curatele zijn gesteld, door hunne provisioneele bewindvoerders;

zedelijke lichamen, stichtingen, maatschappen, vennootschappen van koophandel en coöperatieve vereenigingen door een lid van het bestuur dier instellingen, daartoe door dat bestuur schriftelijk aangewezen.

5. Het stemrecht kan door eenen schriftelijk gevolmachtigde wor-den uitgeoefend. Om als gemachtigde te kunnen worden toegelaten moet men zijn manspersoon, meerderjarig en voorzien van eene vol-macht op naam; deze wordt na kennisneming aan den gemachtigde teruggegeven.

Aan denzelfden persoon mogen voor hetzelfde waterschap niet meer dan twee volmachten worden verstrekt.

De leden van het dagelijksch bestuur, de secretaris, de penning-meester en de overige beambten, alsmede de bedienden van het water-schap mogen niet als gemachtigden, doch wel als aangewezenen worden toegelaten.

6. Jaarlijks vóór den 1en Maart worden door de dagelijksche besturen der waterschappen opgemaakt de lijsten der stemgerechtigde ingelanden.

Zij vermelden in alphabetische orde de namen en voornamen van alle stemgerechtigde ingelanden in hunne waterschappen, hunne woonplaatsen, de hoeveelheid lands, of den omslag, waarvoor elk hunner op den 1n Januari in de liggers der hektarentalen geboekt staat en het getal stemmen, dat ieder hunner kan uitbrengen.

Deze lijsten worden uiterlijk op den 1n Maart door de dagelijksche besturen der waterschappen gedurende veertien dagen ten kantore van den Secretaris ter inzage van ingelanden gelegd; van die ter inzage legging wordt openbare kennisgeving gedaan, indien eenige wijziging in de lijsten is aangebracht.

7. Elk eigenaar, erfpachter of vruchtgebruiker van gronden, gelegen binnen een waterschap, heeft het recht binnen den in het laatste lid van het vorig artikel omschreven termijn aan het dagelijksch bestuur van dat waterschap zijne bezwaren tegen de lijst der stemgerechtigde ingelanden schriftelijk in te brengen, indien:

a. zijn naam, eigendom, erfpachtsrecht of vruchtgebruik, omslag of het aantal stemmen, dat hem toekomt, niet of niet behoorlijk op de lijst voorkomen;

b. daarop is gebracht de naam van hem, die het vereischte van stemgerechtigd ingeland mist;

c. daarop aan iemand meer stemmen zijn toegekend dan hem toekomen.

In de gevallen sub *b* en *c* bedoeld geeft de voorzitter van het dagelijksch bestuur van het waterschap, binnen tweemaal vier en twintig uren na de indiening van het bezwaarschrift, van die indiening schriftelijk kennis aan den persoon, wiens weglating van de lijst wordt gevraagd of tegen wiens aantal stemmen bezwaar is ingebracht.

Deze kan binnen vijf dagen na de dagteekening der in de vorige zinsnede bedoelde kennisgeving van het bezwaarschrift en de daarbij gevoegde stukken inzage nemen en zijne weerlegging schriftelijk inleveren bij het dagelijksch bestuur van het waterschap.

8. Vóór 1 April geeft het dagelijksch bestuur van het waterschap zijne beslissing over de bezwaren, die bij hetzelve zijn ingebracht, verbetert de lijst, indien daartoe termen zijn en stelt die alsdan vast.

Voor het bewijs van eigendom, erfpacht of vruchtgebruik neemt het bij uitsluiting aan de uittreksels uit de kadastrale registers of andere titels.

Van zijne beslissing geeft het dagelijksch bestuur binnen drie dagen na de vaststelling der lijst schriftelijk met vermelding der redenen kennis aan hem die bezwaren heeft ingebracht en in de gevallen onder *b* en *c* van art. 7 bedoeld, ook aan den persoon, wiens naam ten gevolge van het ingebracht bezwaarschrift van de lijst is afgevoerd, of wiens aantal stemmen verminderd is.

De vastgestelde lijst blijft, behoudens de wijzigingen daarin krachtens de artikelen 9—12 te brengen, van kracht tot den 1n April van het volgend jaar.

9. De belanghebbende, die in de in het vorig artikel bedoelde beslissing van het dagelijksch bestuur van het waterschap niet berust, kan binnen acht dagen, nadat zij te zijner kennis is gebracht, daarvan bij Gedeputeerde Staten in hooger beroep komen.

10. Gedeputeerde Staten doen zoodra mogelijk, uiterlijk binnen twee maanden na ontvangst van het bezwaarschrift ter Provinciale Griffie, over hetzelve uitspraak, en deelen die mede zoowel aan den reclamant als aan het dagelijksch bestuur van het betrokken waterschap.

11. Wordt bij de in het vorig artikel bedoelde uitspraak door Gedeputeerde Staten of in geval van hooger beroep daarvan door den Koning wijziging van de lijst bevolen, dan wordt die daarin onmiddellijk aangebracht door het dagelijksch bestuur van het betrokken waterschap.

12. Bij overgang van eigendom, erfpacht of vruchtgebruik kan de nieuwe verkrijger, op vertoon van zijn titel of onder overlegging van een uittreksel uit de kadastrale registers, van het dagelijksch bestuur van het waterschap vorderen, dat hij dadelijk als stemgerechtigde ingeland op de lijst der stemgerechtigde ingelanden gebracht of dat het aantal stemmen, waartoe hij volgens die lijst gerechtigd is, gewijzigd wordt.

De naam van dengene, die ten gevolge van zoodanigen overgang het stemrecht geheel of gedeeltelijk verloren heeft, wordt, als aan de vordering voldaan wordt, tevens door het dagelijksch bestuur van het waterschap van de lijst afgevoerd of het aantal van diens stemmen verminderd.

HOOFDSTUK II.

Van de vergaderingen der stemgerechtigde ingelanden.

13. De vergadering van de stemgerechtigde ingelanden wordt gehouden in de maand en op de plaats in het Bijzonder Reglement van het waterschap bepaald, en verder zoo dikwerf als dit door Gedeputeerde Staten wordt gelast of wel, hetzij door twee leden van het dagelijksch bestuur van het waterschap, hetzij door stemgerechtigde ingelanden, vertegenwoordigende een tiende der in hun waterschap uit te brengen stemmen, aan deszelfs Voorzitter schriftelijk wordt verzocht met opgave der onderwerpen, welke zij in beraadslaging wenschen te zien gebracht.

De vergadering, welke niet in het Bijzonder Reglement is voorge-

schreven, wordt zoo tijdig belegd, dat zij kan gehouden worden binnen veertien dagen, nadat zij is gelast of het houden daarvan is verzocht.

14. De stemgerechtigde ingelanden stellen voor hunne vergadering een reglement van orde vast.

15. De vergadering wordt belegd door den Voorzitter van het waterschap, die zorgt, dat elk lid van deszelfs dagelijksch bestuur en elk stemgerechtigd ingeland tot die vergadering, spoedeischende gevallen uitgezonderd, minstens acht dagen te voren wordt opgeroepen op de wijze in het Bijzonder Reglement bepaald.

Bij de oproeping worden vermeld de onderwerpen waarvoor de vergadering belegd is.

Komt op eene vergadering buiten de leden van het dagelijksch bestuur geen der stemgerechtigde ingelanden op, dan besluit het dagelijksch bestuur.

Wanneer stemgerechtigde ingelanden in het geval bedoeld in artikel 24 te zamen het dagelijksch bestuur vormen, besluiten de daarvan aanwezige leden.

16. De Voorzitter van het waterschap of hij, die hem vervangt, is voorzitter der vergadering en met de leiding daarvan belast.

Onderwerpen, bij de oproeping niet vermeld, worden in de vergadering niet behandeld, tenzij met twee derden der in het waterschap uit te brengen stemmen daarvoor toestemming is gegeven.

17. Aan de stemgerechtigde ingelanden is behoudens de goedkeuring van hooger gezag in de gevallen, waarvoor die is voorgeschreven, opgedragen:

a. het onderzoeken en vaststellen der begrooting en rekening van hun waterschap alsmede het beslissen over alle daartegen ingebrachte bezwaren;

b. het bepalen van het bedrag der omslagen;

c. het bepalen van de zekerheid, welke de penningmeester tot waarborg van zijn beheer moet stellen;

d het bepalen der uitvoering en der wijze van uitvoering van nieuwe en buitengewone werken;

e. het besluiten tot het aankoopen van onroerend goed, het beleggen van gelden, het aangaan van geldleeningen ten behoeve van het waterschap; het vervreemden, bezwaren en verpanden van deszelfs eigendommen;

f. het verleenen van machtiging tot het onderhands verhuren, verpachten of op eenige andere wijze in gebruik geven van de eigendommen van het waterschap; het onderhands aanbesteden of in eigen beheer uitvoeren van werken in de gevallen, waarin zulks niet reeds

bij dit reglement aan het dagelijksch bestuur van het waterschap is toegestaan;

g. het verleenen van uitstel, vermindering of kwijtschelding van betaling aan koopers, huurders, pachters en gebruikers van eigendommen van het waterschap of van werk of boeten aan hen, die aangenomen hebben ten behoeve van hetzelve iets te doen of te leveren;

h. het besluiten tot het al dan niet voeren van rechtsgedingen en het treffen van dadingen behoudens het bepaalde in artikel 35 van dit reglement;

i. het vaststellen van de uitkeering in geld, ter vervanging van de op de dijksgeslaagden rustende verplichting tot dijksonderhoud;

j. het goedkeuren van alle overeenkomsten van blijvenden aard ten laste van het waterschap.

18. Besluiten de stemgerechtigde ingelanden tot het aangaan eener geldleening ten behoeve van het waterschap, dan zijn zij gehouden een hunner, geen lid van het dagelijksch bestuur zijnde, aan te wijzen, die verplicht is met den Voorzitter en den Secretaris van dat bestuur de tot het aangaan der geldleening uit te geven obligatiën of schuldbekentenissen te onderteekenen.

De voor eene geldleening uit te geven obligatiën of schuldbekentenissen, die een dezer handteekeningen missen, verbinden het waterschap niet.

19. Alle besluiten worden bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen genomen.

20. Het stemmen over zaken geschiedt mondeling en bij hoofdelijke oproeping.

Staken de stemmen, dan beslist de Voorzitter.

21. Het stemmen over personen geschiedt met gesloten en ongeteekende, door het dagelijksch bestuur verstrekte en gewaarmerkte stembriefjes.

Aan iederen stemgerechtigden ingeland worden daarbij zooveel stembriefjes uitgereikt als hij stemmen kan uitbrengen.

Over elken persoon wordt afzonderlijk gestemd.

Van onwaarde zijn de stembriefjes, die onderteekend zijn, geen persoon duidelijk aanwijzen, een niet-verkiesbaar persoon vermelden, niet zijn gewaarmerkt, of niet zijn ingevuld. Het dagelijksch bestuur beslist over de waarde van het stembriefje, waarvan de geldigheid betwijfeld wordt, terstond nadat het geopend is.

Indien een stembriefje meer dan één naam inhoudt, worden de volgende namen voor niet geschreven gehouden en niet voorgelezen, welke omstandigheid door den Voorzitter wordt bekend gemaakt.

Eene verkregen meerderheid van stemmen geldt niet, wanneer een

verschil, bestaande tusschen het getal der ingeleverde stembriefjes en dat der gestemd hebbenden op den uitslag van de stemming van invloed heeft kunnen zijn.

Bij eene eerste stemming wordt de volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen gevorderd.

Wanneer daarbij geene volstrekte meerderheid is verkregen, dan heeft onmiddellijk eene tweede vrije stemming plaats.

Is ook bij deze geene volstrekte meerderheid verkregen, dan wordt de stemming bepaald tot de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen, of zijn de meeste stemmen tusschen meerdere personen verdeeld, tot allen, die aldus de meeste stemmen hebben erlangd. Ook hierbij geen volstrekte meerderheid van stemmen verkregen zijnde, heeft er eene vierde stemming plaats over de twee personen, die bij de derde stemming de meeste stemmen hebben bekomen en indien bij de derde stemming de meeste stemmen andermaal tusschen meer dan twee personen verdeeld zijn, wordt, alvorens tot eene vierde stemming wordt overgegaan, bij het lot beslist, wie met dengene, die bij de derde stemming het grootste aantal stemmen op zich vereenigde, in herstemming komt.

Indien bij de derde of vierde stemming al degenen, over wie gestemd is, een gelijk aantal stemmen op zich vereenigden, beslist het lot.

HOOFDSTUK III.

Van het dagelijksch bestuur, den Voorzitter, den Secretaris, den Penningmeester, de overige beambten en de bedienden van het Waterschap.

a. Van de samenstelling van het dagelijksch bestuur.

22. Het dagelijksch bestuur van elk waterschap bestaat uit eenen voorzitter en zoovele andere leden, als in het Bijzonder Reglement is bepaald.

In dat reglement worden ook de benamingen der onderscheidene bestuursleden aangegeven.

23. In de waterschappen, waarvan ingevolge de bepaling van artikel 15 der Wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) de voorzitters en de overige leden van het dagelijksch bestuur door den Koning worden benoemd, maken de stemgerechtigde ingelanden voor elke dier benoemingen eene aanbevelingslijst op van drie personen, welke door het dagelijksch bestuur aan Gedeputeerde Staten wordt ingezonden.

In de overige waterschappen worden de leden van de dagelijksche besturen door de stemgerechtigde ingelanden benoemd; de dagelijksche

besturen doen van elke benoeming onverwijld mededeeling aan Gedeputeerde Staten.

24. Van waterschappen, niet vallende onder artikel 23 eerste lid, waarin het stemrecht door niet meer dan zes stemgerechtigde ingelanden kan worden uitgeoefend, maken die stemgerechtigde ingelanden te zamen het dagelijksch bestuur uit en kiezen zij uit hun midden een voorzitter.

25. De leden van het dagelijksch bestuur worden voor den tijd van zes jaren benoemd.

Een derde of zoo na mogelijk een derde van hen treedt om de twee jaren op den 1sten Juli of op den in het Bijzonder Reglement daartoe bepaalden datum af, volgens een door het dagelijksch bestuur op te maken rooster.

Het lot bepaalt het jaar, waarin de leden van het bestuur naar dien rooster aftreden.

De rooster van aftreding wordt door het dagelijksch bestuur aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

De aftredenden zijn dadelijk herbenoembaar.

Hij, die ter vervulling eener, buiten den bij den rooster bepaalden tijd, opengevallen plaats in het dagelijksch bestuur tot voorzitter of lid benoemd is, treedt af op het tijdstip, waarop degene in wiens plaats hij benoemd is, had moeten aftreden.

26. De verkiezing of het opmaken van de aanbevelingslijst ter vervulling van de plaatsen, die door aftreding openvallen, geschiedt bij het doen van rekening en ter vervulling van tusschentijds openvallende plaatsen binnen zes maanden na dat openvallen op een door het dagelijksch bestuur te bepalen dag.

27. Om tot lid van het dagelijksch bestuur van een waterschap te kunnen worden benoemd, wordt vereischt, dat men mannelijk Nederlander, meerderjarig en stemgerechtigd ingeland in dat waterschap zij, niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen hebbe verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zij.

In het Bijzonder Reglement van het waterschap kan worden bepaald, dat behalve de stemgerechtigde ingelanden tot leden van het dagelijksch bestuur ook benoembaar zijn ingelanden, die niet stemgerechtigd zijn; zonen of schoonzonen van stemgerechtigde ingelanden; huurders of bruikers van land in het waterschap gelegen; bestuurders van de in artikel 2 bedoelde zedelijke lichamen, stichtingen en coöperatieve vereenigingen en de vennooten van maatschappen en vennootschappen van koophandel, die ingeland zijn.

De leden van het dagelijksch bestuur moeten hunne vaste woon-

plaats hebben in het waterschap of binnen den afstand van drie uren van zijne grenzen, behoudens in het geval, bedoeld in artikel 24.

28. Bloedverwantschap of zwagerschap in den eersten of tweeden graad mag niet bestaan tusschen de leden van het dagelijksch bestuur onderling.

Zwagerschap, na de benoeming ontstaan, is geen reden tot aftreding; doch het bestuurslid, door wiens huwelijk de zwagerschap is ontstaan, is niet herbenoembaar.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

29. Wanneer personen, die elkander in den verboden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaan, tegelijkertijd tot leden van hetzelfde dagelijksch bestuur zijn benoemd, wordt alleen de oudste in jaren voor benoemd gehouden, tenzij deze de op hem uitgebrachte keuze niet aanneme.

Bij gelijken ouderdom beslist het lot, tenzij een der gekozenen bedanke.

30. Het lidmaatschap van het dagelijksch bestuur is onvereenigbaar met de betrekking van:

a. lid van het dagelijksch bestuur van een waterschap, dat met het andere tegenstrijdige belangen heeft;

b. geestelijke of bedienaar van den godsdienst;

c. onderwijzer bij het lager of leeraar bij het middelbaar onderwijs;

d. beambte of bediende, aan het bestuur van het waterschap middellijk of onmiddellijk ondergeschikt of rekenplichtig.

31. De leden van het dagelijksch bestuur mogen noch middellijk, noch onmiddellijk deelnemen aan aannemingen of leveringen ten behoeve van het waterschap, ondershands goederen daarvan huren, pachten of op eenige andere wijze in gebruik nemen, betwiste vorderingen ten laste van hetzelve koopen.

Evenmin mogen zij in rechtsgedingen, waarin het waterschap, waarvan zij de bestuurders zijn, betrokken is, als advocaat, procureur of zaakwaarnemer optreden.

Zij onthouden zich van mede stemmen over zaken, die hen, hunne echtgenooten of hunne bloed- of aanverwanten tot den derden graad ingesloten persoonlijk aangaan of waarin zij als gelastigden zijn betrokken.

32. De leden van het dagelijksch bestuur, die ingevolge de bepaling van artikel 23 tweede lid door de stemgerechtigde ingelanden worden benoemd, kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen; zij geven hiervan aan den voorzitter van het waterschap schriftelijk kennis.

Wanneer een door de stemgerechtigde ingelanden benoemd lid van

het dagelijksch bestuur een der vereischten, in artikel 27 vermeld verliest, of eene der in artikel 30 uitgesloten betrekkingen aanneemt, is het verplicht onmiddellijk zijn ontslag te nemen.

33. Het lid van het dagelijksch bestuur, dat zijn ontslag heeft gekregen of genomen, blijft zijne betrekking waarnemen, totdat zijn opvolger is benoemd.

Deze bepaling is niet van toepassing op hem, die door den Koning is ontslagen of in het geval van artikel 129 door Gedeputeerde Staten is ontslagen wegens: plichtverzuim; het weigeren of nalaten van de medewerking in de gevallen, genoemd in artikel 45 der Wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176); merkelijke achteloosheid, wangedrag; ongeschiktheid door geestes- of lichaamszwakheid of gebreken; handelingen, gepleegd in strijd met artikel 31; en in de gevallen bij het tweede lid van het vorig artikel voorzien.

34. Hij, die als bestuurslid is ontslagen om eene der redenen in artikel 33 tweede lid vermeld, — de ongeschiktheid door geestes- of lichaamszwakheid of gebreken uitgezonderd, — is gedurende twee jaren, te rekenen vanaf de dagteekening van het daartoe betrekkelijk besluit, niet tot lid van het dagelijksch bestuur benoembaar.

b. Van de werkzaamheden van het dagelijksch bestuur.

35. Het dagelijksch bestuur vertegenwoordigt het waterschap bij alle handelingen in en buiten rechten, neemt alle voorloopige maatregelen, vereischt tot bewaring, verzekering en handhaving van deszelfs rechten en belangen, en doet zoo noodig gerechtelijk invorderen de aan het waterschap toekomende kooppenningen, huren en pachten.

36. Het kondigt de keuren of politieverordeningen van het waterschap af overeenkomstig het voorschrift van artikel 125 van dit reglement en is belast met de uitvoering dier keuren of politieverordeningen.

37. Het is belast met het voorbereiden van al hetgeen in de vergadering der stemgerechtigde ingelanden ter overweging en beslissing gebracht moet worden en gehouden hun de inlichtingen te geven, die zij verlangen.

38. Het zorgt voor de uitvoering van de besluiten der stemgerechtigde ingelanden en beslist de geschillen over die uitvoering ontstaan.

39. Het beheert de eigendommen van het waterschap.

Alle verkoopingen, verhuringen en verpachtingen van die eigendommen geschieden in het openbaar na gedane kennisgeving volgens plaatselijk gebruik, tenzij stemgerechtigde ingelanden machtiging verleenen tot onderhandschen verkoop, verhuring of verpachting.

40. Het zorgt voor de goede instandhouding der dijk wegen, waterleidingen, watergangen en andere werken, bij h schap in beheer, voert daarover de schouw en beveelt, v het waterschap niet onderhoudsplichtig is, het onderhou aan hen, die daartoe verplicht zijn.

41. Het is belast met de handhaving van de politiev vervat in de provinciale verordeningen op de waterleidinge kaden en wegen.

42. Het is gehouden jaarlijks, zoo tijdig mogelijk, op ontwerpen met toelichting voor alle werken, die het voor l schap noodig acht.

Het voert die uit, na daarop de bij artikel 33 der W November 1900 Staatsblad n°. 176 of de bij dit reglement goedkeuringen te hebben verkregen, behoudens het bepaal tweede lid van gemeld artikel.

43. Het besteedt, behalve in het geval, dat de stemg ingelanden machtiging verleenen tot onderhandsche aanbe uitvoering in eigen beheer, alle uit te voeren werken, al leveringen daarvoor, waarvan de vermoedelijke kosten h Bijzonder Reglement bepaald bedrag te boven gaan, in baar aan.

44. Het is bevoegd met inachtneming van het bepaalde stuk V bij dreigend gevaar of tot hulp in geval van doorbra de inwonenden, die in het waterschap niet geland zijn, al landen binnen zijn gebied tijdelijk tot het doen van pe diensten op te roepen tot bewaking en verdediging van waterl alsmede van hen ten behoeve van die verdediging te vor strekkingen van last- en trekdieren, voer- en vaartuigen e schappen.

45. Het beheert de inkomsten en uitgaven van het w voor zoover zulks bij dit reglement niet aan stemgerechtigde i of den penningmeester is opgedragen.

Het beveelt de uitgaven bij bevelschriften, door den Voo een ander lid van het dagelijksch bestuur van het wat onderteekenen.

Het neemt minstens eenmaal in het jaar, en verder zo het zulks noodig acht, of dat het ingevolge het bepaalde bij lid van dit artikel gevorderd wordt, de boeken en de ka penningmeester op. Hiervan wordt telkens volgens een doo teerde Staten vast te stellen model, procesverbaal opgemaak aan de stemgerechtigde ingelanden in hunne eerstvolgende v wordt medegedeeld.

Een afschrift van het procesverbaal wordt gezonden aan Gedeputeerde Staten.

Ingeval de penningmeester overlijdt, wordt geschorst of ontslagen, worden door het dagelijksch bestuur onmiddellijk zijne boeken gesloten en zijne kas opgenomen. Het maakt daarvan procesverbaal op en bewaart wijders de boeken en de kas tot dat in den dienst van den penningmeester is voorzien.

Het zorgt, dat de penningmeester, alvorens in bediening te treden, de voor de richtigheid van zijn beheer bepaalde zekerheid stelt en die zekerheidstelling binnen den daartoe bepaalden tijd verhoogt, zoo dikwijls de vergadering der stemgerechtigde ingelanden zulks voorschrijft.

46. Het maakt, behoudens het bepaalde bij artikel 122 van dit reglement, jaarlijks op de begrooting der ontvangsten en uitgaven van het waterschap en doet jaarlijks van deszelfs ontvangsten en uitgaven over het afgeloopen dienstjaar verantwoording aan de vergadering van stemgerechtigde ingelanden, onder overlegging van de door den penningmeester ingevolge artikel 69 aan hetzelve aangeboden rekening, die alle ontvangsten en uitgaven van dat dienstjaar vermeldt, alsmede van alle daarbij behoorende bescheiden.

Indien ingevolge het bepaalde bij artikel 1 sub 1 der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54) uitgaven zijn bevolen buiten de door stemgerechtigde ingelanden ingevolge artikel 17 letter *a* vastgestelde begrooting, of posten dier begrooting zijn overschreden, vermeldt het dagelijksch bestuur bij zijne verantwoording alles wat te zijner ontlasting noodig is.

Het dagelijksch bestuur geeft bij zijne verantwoording ook rekenschap van het gebruik van die vruchten der eigendommen van het waterschap, welke in natura ten bate van hetzelve zijn aangewend.

Van elk beheer, waarvoor een afzonderlijke omslag wordt vereischt, wordt door het dagelijksch bestuur van het waterschap ook afzonderlijke verantwoording gedaan.

47. Het voorziet verder in alles, waarvan de regeling en beslissing niet aan stemgerechtigde ingelanden is voorbehouden.

c. Van den Voorzitter.

48. De Voorzitter wordt in geval van afwezigheid, verhindering of ontstentenis vervangen door het lid van het dagelijksch bestuur, dat het oudste is in jaren, tenzij dat bestuur daartoe een ander lid uit zijn midden heeft aangewezen.

49. Behoudens het bepaalde in de artikelen 11 en volgende der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54) treedt in alle rechtsgedingen,

het waterschap betreffende, de Voorzitter namens het dagelijksch b
stuur van het waterschap als eischer of verweerder op.

Hij neemt, in afwachting van de beslissing van het dagelijksc
bestuur, in het geval van eenig rechtsgeding alle voorloopige maa
regelen, die noodig zijn tot bewaring der rechten van het waterscha

50. De Voorzitter zit voor in de vergaderingen van het dagelijksc
bestuur en van de stemgerechtigde ingelanden van het waterschap e
is met de leiding van en de handhaving der orde op die vergad
ringen belast.

51. Hij ontvangt en opent alle aan het dagelijksch bestuur of d
stemgerechtigde ingelanden gerichte stukken en brengt die ter taf
in de eerstvolgende vergadering, waarin zij behooren.

Hij teekent met den secretaris alle stukken, die van het dagelijksc
bestuur of de stemgerechtigde ingelanden uitgaan.

52. Hij is belast met het oproepen van de leden van het dagelijksc
bestuur en van de stemgerechtigde ingelanden ter vergaderingen e
met de uitvoering der besluiten van het dagelijksch bestuur.

53. Hij houdt voortdurend toezicht op alle zaken het waterscha
betreffende, alsmede op de beambten en bedienden daarvan.

54 Hij is bevoegd en verplicht, wanneer de drang der omstandi
heden geene voorafgaande bijeenroeping van het dagelijksch bestu
gedoogt, op eigen gezag al die maatregelen te nemen en te doen u
voeren, waartoe het dagelijksch bestuur bevoegd is en welke do
dringend of dreigend gevaar gevorderd worden.

Hij is gehouden van het door hem verrichte ten spoedigste aa
het dagelijksch bestuur kennis te geven.

d. Van den Secretaris en den Penningmeester.

55. In ieder waterschap is een secretaris en een penningmeeste
Beide betrekkingen zijn in één persoon vereenigbaar.

De secretaris en de penningmeester worden door de stemgerechtigd
ingelanden benoemd uit eene voordracht van drie personen, door h
dagelijksch bestuur van het waterschap op te maken. Deze voordrac
wordt aan de stemgerechtigde ingelanden bij de in artikel 15 bedoeld
oproeping medegedeeld.

56. Om tot secretaris of penningmeester te kunnen worden benoem
moet men zijn mannelijk Nederlander, meerderjarig en niet bij rechter
lijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen
hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn.

57. Bloedverwantschap of zwagerschap in den eersten of tweede
graad mag bij de aanvaarding zijner betrekking niet bestaan tusschen

den secretaris of penningmeester en een lid van het dagelijksch bestuur van het waterschap.

Gedeputeerde Staten kunnen op voordracht der stemgerechtigde ingelanden ontheffing verleenen van de uitsluiting wegens den verboden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

58. De betrekking van secretaris of penningmeester is onvereenigbaar met die van:

a. lid van het dagelijksch bestuur van hetzelfde waterschap of van een ander, dat daarmede een tegenstrijdig belang heeft;

b. bediende van hetzelfde waterschap;

c. geestelijke of bedienaar van den godsdienst.

59. De secretaris en penningmeester moeten beiden hunne vaste woonplaats hebben in het waterschap of binnen drie uren afstand van deszelfs grenzen. De verbodsbepaling van artikel 31 geldt ook voor den secretaris en den penningmeester.

60. De secretaris en de penningmeester kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen.

Zij zijn verplicht zulks onmiddellijk te doen wanneer zij een of meer der vereischten, in artikel 56 vermeld, verliezen of eene der volgens artikel 58 uitgesloten betrekkingen aannemen.

Laten zij na, in de gevallen van het vorig lid voorzien, hun ontslag te nemen, dan worden zij door de stemgerechtigde ingelanden ontslagen.

Zij blijven, indien zij ingevolge het eerste lid van dit artikel hun ontslag genomen hebben, hunne betrekking waarnemen tot dat hun opvolger die heeft aanvaard.

61. De secretaris en de penningmeester kunnen ten allen tijde, zoo mogelijk na mondeling of schriftelijk te zijn gehoord, door de stemgerechtigde ingelanden worden geschorst of ontslagen wegens plichtverzuim, het weigeren of nalaten van medewerking in het geval, dat artikel 45 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) op het bestuur wordt toegepast, merkelijke achteloosheid, wangedrag, het plegen van handelingen, als bedoeld in artikel 31 van dit reglement, ongeschiktheid door geestes- of lichaamszwakheid of gebreken.

Weigert de vergadering van stemgerechtigde ingelanden den secretaris of den penningmeester om een der vorenstaande redenen of die, in artikel 60 tweede lid vermeld, te schorsen of te ontslaan, dan kan dit door Gedeputeerde Staten geschieden, zoo mogelijk na mondeling of schriftelijk verhoor van den betrokkene.

Hij, die is ontslagen om eene der redenen in dit artikel vermeld, —

de ongeschiktheid door geestes- of lichaamszwakheid of gebreken uitgezonderd, — kan binnen twee jaren na zijn ontslag niet weder tot secretaris of penningmeester van het waterschap worden benoemd.

62. De secretaris is bewaarder van het archief van het waterschap. Hij verleent daarvan aan dat dagelijksch bestuur inzage en geeft, voor zoover de aanvraag niet op de bepalingen van dit reglement is gegrond, met toestemming van het dagelijksch bestuur aan hem, die ze aanvraagt, authentieke afschriften van of uittreksels uit de stukken, die zich daarin bevinden.

Hij woont alle vergaderingen van het dagelijksch bestuur en van de stemgerechtigde ingelanden van het waterschap bij en maakt van het aldaar verhandelde notulen op, welke in de eerstvolgende vergadering door hem worden voorgelezen en aan hare goedkeuring onderworpen.

Hij is voorts de vergadering van stemgerechtigde ingelanden, het dagelijksch bestuur, de commissiën uit gezegde vergadering en bestuur, alsmede den Voorzitter van het Waterschap behulpzaam in alles wat het hun opgedragen bestuur aangaat.

Door hem worden alle stukken, die van het dagelijksch bestuur of van de stemgerechtigde ingelanden van het waterschap uitgaan, mede onderteekend.

Elk ingeland van het waterschap heeft het recht afschrift van of uittreksel uit de notulen der vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden te zijnen koste te bekomen.

De secretaris kan voor afschriften van of uittreksels uit het archief of de notulen, welke door hem aan bijzondere personen of ingelanden in hun eigen belang worden verstrekt, vorderen vijf en twintig centen per bladzijde gewoon schrift, de bladzijde ter grootte van een formaatzegel ƒ 0.50 hoofdsom genomen en beschreven met 27 regels, elk van twaalf lettergrepen.

63. De tijdelijke vervanging van den secretaris en den penningmeester voor het geval van afwezigheid, verhindering of ontstentenis wordt geregeld door het dagelijksch bestuur.

64. De tijdstippen waarop en de plaats waar de penningmeester zitting zal houden tot het doen van ontvangsten en uitgaven en hoeveel dagen te voren daarvan afkondiging zal geschieden, worden door het dagelijksch bestuur van het waterschap bepaald.

65. De penningmeester stelt, alvorens in zijne bediening te treden, voor de richtigheid van zijn beheer behoorlijke zekerheid, waarvan het bedrag vóór zijne benoeming op voorstel van het dagelijksch bestuur door stemgerechtigde ingelanden wordt bepaald.

Het staat te zijner keuze die te stellen in inschrijvingen op een

der Grootboeken van de Nationale schuld of in vaste goederen, wier onbezwaarde waarde, ter beoordeeling van stemgerechtigde ingelanden, het bedrag der te stellen zekerheid minstens met één derde te boven gaat. Op voorstel van stemgerechtigde ingelanden en onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, kan echter met borgtocht genoegen genomen worden.

66. De eens gestelde zekerheid kan bij aanmerkelijke verhooging of verlaging der inkomsten van het waterschap op voorstel van het dagelijksch bestuur door de stemgerechtigde ingelanden worden verhoogd of verlaagd.

De penningmeester, die binnen den daartoe gestelden tijd de verhooging niet heeft bewerkstelligd, wordt gerekend zijn ontslag te hebben genomen.

Indien de gestelde zekerheid komt te vervallen of om andere redenen, dan bij de eerste zinsnede van dit artikel zijn bedoeld, ongenoegzaam is geworden, moet de penningmeester binnen een door de stemgerechtigde ingelanden te bepalen tijd nieuwe zekerheid stellen of de gestelde aanvullen; bij nalatigheid is de tweede zinsnede van dit artikel toepasselijk.

67. De penningmeester is belast met de invordering van de omslagen en andere inkomsten van het waterschap alsmede van de kosten, bedoeld in artikel 3 letter *b* der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54).

Geene kwade posten worden in zijne rekening geleden, tenzij hij vruchteloos alle wettige middelen tot invordering hebbe gebezigd of de stemgerechtigde ingelanden eenigen post oninbaar verklaard hebben.

68. De penningmeester doet alle betalingen uit de kas van het waterschap.

Met uitzondering van belastingen, renten, die op coupons en vaste bezoldigingen, die op quitantiën worden voldaan, betaalt hij niet dan op bevelschriften, die hetgeen te betalen is en den post der begrooting, waaruit de betaling moet geschieden, vermelden en door den Voorzitter en een ander lid van het dagelijksch bestuur van het waterschap onderteekend zijn.

69. Jaarlijks doet de penningmeester aan het dagelijksch bestuur van het waterschap rekening van de ontvangsten en uitgaven en wel binnen vier maanden na afloop van het jaar, waartoe zij behooren.

De penningmeester houdt zijne boeken en richt zijne rekening in volgens voorschriften te dien aanzien door Gedeputeerde Staten te geven.

Hij is verplicht zijne boeken en kas door het dagelijksch bestuur van het waterschap of eene commissie uit deszelfs midden of wel door

Gedeputeerde Staten of door eenen ambtenaar van hunnentwege te laten opnemen, zoo dikwijls als het dagelijksch bestuur of Gedeputeerde Staten zulks verlangen.

e. Van de overige beambten en de bedienden.

70. Het benoemen, schorsen en ontslaan van de overige beambten en de bedienden van het waterschap geschiedt voor zoover dat bij het Bijzonder Reglement van het waterschap niet aan anderen is opgedragen door het dagelijksch bestuur. Het stelt voor die beambten en de bedienden de noodige instructiën vast en doet die mede aan de stemgerechtigde ingelanden.

f. Van de bezoldigingen en schadeloosstellingen.

71. De leden van het dagelijksch bestuur, de secretaris en de penningmeester van het waterschap genieten eene bezoldiging, alsmede voor het voeren van schouwen en voor dijklegering eene schadeloosstelling: van een en ander wordt het bedrag in het Bijzonder Reglement vastgesteld.

Bij datzelfde reglement wordt het hoogste bedrag der kosten bepaald, die het dagelijksch bestuur voor huishoudelijke uitgaven jaarlijks aan het waterschap in rekening kan brengen.

De bezoldigingen en schadeloosstellingen der beambten, niet in het eerste lid van dit artikel genoemd, alsmede die der bedienden van het waterschap worden door de stemgerechtigde ingelanden op voorstel van het dagelijksch bestuur vastgesteld.

HOOFDSTUK IV.

Van de waterschapslasten.

72. De waterschapslasten worden onderscheiden in eigenlijke en oneigenlijke.

73. De eigenlijke waterschapslasten strekken:

a. tot bestrijding van de kosten van het bestuur van het waterschap, hieronder de jaarwedden en schadeloosstellingen der beambten en bedienden ook begrepen, en van alle werken, van welken aard ook, die tot zijn beheer behooren;

b. tot betaling van renten en aflossing der voor het waterschap opgenomen kapitalen;

c. tot betaling van die bijdragen of gelden, waartoe het waterschap verbonden of verplicht is.

Over geene andere perceelen kunnen deze lasten worden omgeslagen dan die, welke gelegen zijn binnen het waterschap, waarvoor de omslag

geschiedt, alles voor zoover hieromtrent bij schriftelijke overeenkomsten of andere bescheiden of wel bij dit reglement niet anders mocht bepaald zijn.

74. De oneigenlijke waterschapslasten zijn die, waarmede bijzondere perceelen, zoowel in als buiten het waterschap gelegen, voor het onderhoud van dijken of voor de rentebetaling en aflossing van opgenomen kapitalen belast zijn.

a. De eigenlijke waterschapslasten.

75. De eigenlijke waterschapslasten worden, behoudens het hierna bepaalde, hectaresgewijze omgeslagen over alle perceelen in het waterschap gelegen.

In het Bijzonder Reglement kan echter worden bepaald, dat deze lasten naar andere grondslagen zullen worden omgeslagen, of wel dat perceelen onbelastbaar zijn.

76. In de eigenlijke waterschapslasten worden niet betrokken:

a alle onroerende goederen, welke tot den openbaren dienst bestemd zijn, zoolang zij aan hunne eigenaren, den Staat, de Provincie, de Gemeente of het Waterschap geene burgerlijke of natuurlijke vruchten opleveren, behoudens het bepaalde in artikel 77;

b. alle begraafplaatsen;

c. perceelen, waaromtrent en voor zooverre uit schriftelijke overeenkomsten of andere bescheiden blijkt, dat zij ongehouden zijn tot voldoening van waterschapslasten;

d. perceelen, welke in het Bijzonder Reglement onbelastbaar zijn verklaard.

77. Wanneer de Staat, de Provincie of de Gemeenten perceelen, gelegen binnen een waterschap, dat een kapitaal heeft opgenomen, tot den openbaren dienst bestemt, blijven die perceelen met de gewone waterschapslasten bezwaard, totdat dat kapitaal zal zijn afgelost.

Deze verplichting is ten allen tijde afkoopbaar tegen den penning XX van het gemiddeld bedrag der omslagen over die perceelen gedurende de laatste tien jaren, voorafgaande aan het jaar, waarin zij tot den openbaren dienst bestemd zijn.

78. Voor den omslag der eigenlijke waterschapsdiensten wordt als grootte der perceelen aangenomen die, welke aangegeven staat in de liggers der hektarentalen.

Deze liggers worden door het dagelijksch bestuur van het waterschap opgemaakt volgens een door Gedeputeerde Staten vast te stellen model.

Zij houden in:

1°. de aanwijzing van alle in het waterschap liggende perceelen met vermelding der kadastrale omschrijving;

2°. de namen, voornamen en woonplaatsen der eigenaren, erfpachters en vruchtgebruikers;

3°. den geheelen of gedeelteliJken vrijdom der perceelen met vermelding van den grond, waarop die vrijdom steunt;

4°. indien in het waterschap de lasten niet uitsluitend hectaresgewijze naar de kadastrale grootte gedragen worden, den voet, waarop de heffing of verdeeling dier lasten geschiedt.

79. De liggers der hektarentalen worden om de twintig jaren of zooveel vroeger als de stemgerechtigde ingelanden het noodig oordeelen, door het dagelijksch bestuur van het waterschap geheel vernieuwd.

Intusschen worden daarin jaarlijks in de maand December door het dagelijksch bestuur van het waterschap de wijzigingen aangebracht, die door de plaats gehad hebbende eigendomsveranderingen noodzakelijk zijn geworden.

Zij, die op den 1n Januari in bedoelde liggers bekend staan als eigenaars, erfpachters of vruchtgebruikers, worden voor dat jaar als schuldplichtig op het kohier van den omslag gebracht.

80. Elk ingeland kan tegen betaling der kosten uittreksels uit de liggers der hectarentalen vorderen.

b. De oneigenlijke waterschapslasten.

81. De dijkplicht, voor zooverre daarmede eigendommen belast zijn, blijkt uit de dijkregisters behoudens tegenbewijs.

De dijkregisters worden volgens een door Gedeputeerde Staten vast te stellen model door het dagelijksch bestuur van het waterschap ontworpen en door stemgerechtigde ingelanden vastgesteld.

Tot die vaststelling wordt niet overgegaan dan nadat de ontworpen dijkregisters gedurende veertien dagen ten kantore van den Secretaris ter inzage van belanghebbenden hebben gelegen en van die nederlegging vooraf openbare kennisgeving is gedaan.

Binnen genoemden termijn kunnen belanghebbenden hunne bezwaren tegen de ontworpen dijkregisters inbrengen bij de vergadering van stemgerechtigde ingelanden.

Die bezwaren worden gezonden aan den Voorzitter van het Waterschap, die daarop den dag van ontvangst aanteekent.

Zijn tegen de door het dagelijksch bestuur van het waterschap ontworpen dijkregisters bezwaren ingebracht, dan behoeft het besluit van stemgerechtigde ingelanden tot vaststelling van de registers, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

82. Jaarlijks in de maand Maart herziet het dagelijksch bestuur van het waterschap de dijkregisters.

Bij die herziening teekent het in de dijkregisters aan de aan hetzelve van perceelen, met dijksonderhoud bezwaard, gebleken eigendomsovergangen, welke gedurende den loop van het jaar hebben plaats gehad.

Van elke door genoemd bestuur aangebrachte wijziging wordt aan de belanghebbenden bij aangeteekenden brief kennis gegeven.

Binnen veertien dagen na die kennisgeving kunnen belanghebbenden hunne bezwaren tegen de aangebrachte wijzigingen inbrengen bij de Gedeputeerde Staten. Indien dezen de bezwaren gegrond bevinden, bevelen zij de verbetering van de lijst, zooals het behoort.

83. De dijkregisters houden in:

a. de perceelen, die met het onderhoud van dijken zijn belast, met opgave van hunne ligging en kadastrale omschrijving;

b. de namen van de eigenaars, erfpachters of vruchtgebruikers dier perceelen en

c. het dijkvak, met welks onderhoud de perceelen bezwaard zijn, onder aanduiding der lengte en verdere bijzonderheden, die tot de kennis van den aard en de uitgestrektheid van dat onderhoud dienstig of noodig zijn.

Is het onderhoud ten laste van gemeenten of waterschappen, dan wordt daarvan in de dijkregisters aanteekening gemaakt, met de vermeldingen sub *c* bedoeld.

Elk ingeland kan tegen betaling der kosten uittreksels uit de dijkregisters vorderen.

84. Een ieder, die land vervreemdt, is gehouden den dijkplicht, waarmede het bezwaard is, in de akte van eigendomsoverdracht te vermelden.

De nieuwe verkrijger moet, binnen een maand na de overschrijving der akte van eigendomsoverdracht, daarvan aan het dagelijksch bestuur van het waterschap, waartoe het door hem te onderhouden dijkvak behoort, kennis geven.

85. Bij de eerstvolgende, in artikel 82 bedoelde herziening, wordt van de overeenkomstig het bepaalde bij artikel 24 der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54) gedane verdeeling van perceelen, welke met dijkplicht bezwaard zijn, aanteekening gemaakt in de dijkregisters.

86. Kosten van verbreeding, verhooging, verzwaring of verlegging van bestaande dijken en derzelver glooiingen, komen niet ten laste der dijkgeslaagden.

Wanneer een nieuwe dijk gelegd of een bestaande verlegd wordt, komt het onderhoud van den nieuwen of verlegden dijk ten laste van hem, die den dijk heeft aangelegd of verlegd.

Voor zooverre door dit werk vroeger dijkplichtige perceelen buitendijks komen te liggen, vervalt de daarop klevende dijkplicht.

87. De dijkplicht wordt door de dijkgeslaagden voldaan door betaling aan het waterschap van de daarvoor door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden jaarlijks vast te stellen uitkeering in geld.

De vergadering van stemgerechtigde ingelanden regelt daarbij de termijnen van betaling dezer uitkeering.

88. De dijkplicht is afkoopbaar tegen betaling aan het waterschap van eene door stemgerechtigde ingelanden vast te stellen uitkeering in geld.

Zoodra de dijkplicht geheel is afgekocht, vervalt de verplichting tot het opmaken en bijhouden van dijkregisters.

c. Van de invordering der Waterschapslasten.

89. Onmiddellijk nadat de begrooting van ontvangsten en uitgaven door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden voor het waterschap is vastgesteld, stelt het dagelijksch bestuur van het waterschap die aan deszelfs penningmeester ter hand; deze is alsdan gehouden binnen twee maanden daarna op te maken het kohier van den omslag der waterschapslasten, dat tevens de termijnen aangeeft, binnen welke die moeten worden voldaan; de penningmeester zendt vervolgens ten spoedigste dat kohier aan het dagelijksch bestuur van het waterschap ter goedkeuring en invorderbaarverklaring.

90. Zoodra de penningmeester het kohier, goedgekeurd en invorderbaar verklaard, van het dagelijksch bestuur van het waterschap heeft terug ontvangen, zendt hij aan iederen schuldplichtige, met inachtneming van het bepaalde in artikel 10 der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54) een aanslagbiljet, dat inhoudt:

1°. het dienstjaar; de kadastrale grootte der perceelen, waarover de omslag wordt gevorderd of den anderen grondslag, waarnaar ingevolge het bepaalde in het bijzonder reglement van het waterschap de omslag geheven wordt; den omslag per hektare of naar den bedoelden grondslag; het bedrag der oneigenlijke waterschapslasten en de geheele som van het verschuldigde;

2°. den tijd waarop, de termijnen waarbinnen en de plaats waar de omslagen moeten worden voldaan.

91. In de gevallen als bedoeld bij artikel 4 der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54) zijn de leden van het dagelijksch bestuur van het schuldplichtig waterschap, die niet aantoonen het hunne te hebben gedaan om het verschuldigde te doen betalen, voor de meerdere kosten, door nalatigheid of weigerachtigheid veroorzaakt, persoonlijk aansprakelijk.

HOOFDSTUK V.

Van het dijkleger.

92. Alle mannelijke inwonenden, die in het waterschap niet geland zijn, even als de ingelanden binnen zijn gebied, van 18 tot 50 jaren, zijn verplicht tot het betrekken der dijkwachten.

Hiervan zijn vrijgesteld:

a. de leden van het dagelijksch bestuur van het waterschap, alsmede deszelfs secretaris en penningmeester;

b. burgemeesters, wethouders, gemeentesecretarissen en gemeenteontvangers;

c. geestelijken of bedienaren van den godsdienst;

d. de artsen;

e. schoolonderwijzers;

f. de beambten der politie en de brandmeesters;

g. spoorweg-, tram-, post-, telegraaf- en telephoonbeambten.

93. De dagelijksche besturen der door Gedeputeerde Staten aan te wijzen waterschappen maken jaarlijks vóór den 1sten Januari, desverlangd na van de Gemeentebesturen ontvangen opgave der personen, vallende in de termen van artikel 92, een nauwkeurige lijst op van alle manschappen tot het houden der dijkwachten verplicht.

Lichamelijk ongeschikten komen daarbij niet in aanmerking.

De Voorzitter van het waterschap verdeelt de manschappen van het dijkleger in rotten en draagt daarbij zorg, dat zooveel mogelijk in hetzelfde rot niet meer dan één man uit elk gezin geplaatst worde.

Hij kiest de geschiktste personen uit tot rotmeesters der rotten en maakt een lijst op, waarop dezen alsmede de manschappen van elk rot met namen vermeld staan.

Openbare ambtenaren kunnen niet tot rotmeesters worden aangewezen.

94. De huizen, waar de dijkwachten zullen gevestigd zijn, worden door het dagelijksch bestuur van het waterschap bepaald.

95. Het dagelijksch bestuur van het waterschap zorgt dat ten koste van hetzelve aan de dijken op geschikte plaatsen en in voldoende lokalen genoegzame noodmaterialen en gereedschappen voor de dijkwachten aanwezig zijn.

96. De dijkwachten worden voor den tijd van 12 uren betrokken.

Elke dijkwacht wordt met zooveel rotgezellen bezet als de Voorzitter of het lid van het dagelijksch bestuur van het waterschap, dat door hem met het toezicht over den post op den dijk belast is, noodig oordeelt.

97. De rotmeesters moeten de wachten in persoon betrekken.

De rotgezellen mogen andere in hunne plaats stellen, mits dezen

den bepaalden leeftijd bezitten en lichamelijk geschikt zijn, een en ander ter beoordeeling van den Voorzitter of van het lid van het dagelijksch bestuur van het waterschap, dat door hem met het toezicht over een post op den dijk belast is.

98. De oproeping der rotmeesters geschiedt door den Voorzitter van het waterschap of door het in het vorig artikel bedoeld lid van het dagelijksch bestuur; die der rotgezellen door de rotmeesters. Zij zijn gehouden onmiddellijk aan de oproeping te voldoen.

Ingeval van nood of verzuim van den rotmeester kan de Voorzitter of bedoeld lid de rotgezellen oproepen.

De rotgezellen, die de wacht betrokken hebben, mogen zich daarvan, onder welk voorwendsel ook, zonder verlof van den Voorzitter of meerbedoeld lid niet verwijderen.

De Voorzitter of meerbedoeld lid houdt aanteekening van de rotgezellen, die op wacht zijn geweest en wijst tijdig aan de rotmeesters en rotgezellen, die den volgenden dag de wacht moeten bezetten.

99. De rotmeesters hebben het bevel over de wachten; de rotgezellen zijn verplicht aan de door hen te geven bevelen in alles te gehoorzamen.

Is er meer dan één rot op de wacht, dan voert de oudste rotmeester in jaren het bevel. De rotmeesters staan, evenals alle rotmeesters op de wacht, onder het bevel van den Voorzitter van het waterschap of het lid van het dagelijksch bestuur, dat hem vervangt.

Zij moeten aan de door dezen te geven bevelen in alles gehoorzamen, zoo wat het doen van patrouilles, maken van noodkeeringen, aanvoeren van materialen, als andere werkzaamheden betreft en mogen zich hieraan onder geen voorwendsel onttrekken.

100. Voor het betrekken der dijkwachten worden de rotmeesters en rotgezellen uit de waterschapskas beloond.

Deze belooning wordt jaarlijks door de Vergadering van stemgerechtigde ingelanden vastgesteld, die tevens de wijze van uitbetaling regelt.

101. Zoodra het dijkleger betrokken is staan de leden van het dagelijksch bestuur van het waterschap onder het bevel van deszelfs Voorzitter of van dengene, die hem vervangt.

102. Zoolang het dijkleger betrokken is, doen de leden van het dagelijksch bestuur van het waterschap, die met het toezicht over eenigen post op den dijk belast zijn, dagelijks de noodige inspectiën over hunne posten en bezoeken de wachten.

Het hoofd van den post is bevoegd bij het verrichten van werkzaamheden tot verdediging van den dijk den daarover loopenden weg tijdelijk af te sluiten en geeft van zoodanigen maatregel onmid-

delijk kennis aan den Commissaris des Konings, die over het voortduren van de afsluiting beslist.

Het hoofd van den post is verder bevoegd al datgene te doen verrichten, wat hij noodig acht tot behoud der waterkeeringen, ook al wordt daardoor gehandeld in strijd met een algemeenen maatregel van bestuur of andere verordening.

103. Het dagelijksch bestuur zorgt, dat de rotgezellen van elke wacht, zoowel bij dag als bij nacht, de noodige patrouilles doen en de waterberichten overbrengen.

Deze geven daarbij acht of zich ook eenig gevaar aan dijken of kwelkaden laat ontdekken en brengen daarvan dadelijk rapport aan de naaste wacht, die verplicht is zich oogenblikkelijk naar de plaats van het gevaar te begeven en door een der rotgezellen met allen mogelijken spoed het lid van het dagelijksch bestuur, dat aangewezen is voor den post, die het daarbij geldt, bericht te zenden.

104. Van alle buitengewone omstandigheden zendt het lid van het dagelijksch bestuur van het waterschap, dat met het toezicht over een post op den dijk belast is, dadelijk rapport, rechtstreeks aan den Voorzitter van het waterschap en naar beide zijden van zijn post, of door een man van de wacht van wachthuis tot wachthuis, of wel, indien het bericht spoed vereischt en geen telegrafisch of telefonisch middel van verkeer bestaat, door een man te paard van post tot post.

105. Op alle bezette posten staan, indien geen telegrafisch of telephonisch middel van verkeer bestaat, zoo noodig twee rotgezellen met gezadelde paarden gereed om de rapporten, ingekomen berichten en te geven bevelen met den noodigen spoed over te brengen.

106. Als het dijkleger betrokken is, kan de Voorzitter van het waterschap of het in artikel 104 bedoeld lid alle houders van paarden en voertuigen, de noodige karren of wagens met mest, horden en andere materialen doen laden en op eene of meer bepaalde plaatsen bij elkander doen brengen, gereed om op de eerste aanzegging bespannen een ter plaatse van het gevaar vervoerd te worden. Hij kan eveneens de noodige wagens en karren te voren met hout en andere materialen doen laden, om die dadelijk bij nood te kunnen gebruiken.

Aan de bevelen, door den Voorzitter of bedoeld lid, terzake voorschreven gegeven, moet dadelijk worden voldaan.

107. De Gemeentebesturen verleenen gedurende den tijd, dat het dijkleger betrokken is, op de eerste aanvraag van den Voorzitter van het waterschap of het in het vorig artikel bedoelde lid allen mogelijken bijstand.

108. Het dagelijksch bestuur van het waterschap is bevoegd zoo

noodig in het vereischte getal rotgezellen ten behoeve van het dijkleger op andere wijze dan volgens artikel 92 te voorzien.

HOOFDSTUK VI.

Van de begrooting en rekening en verantwoording.

109. Het finantieele dienstjaar van het waterschap vangt aan den eersten Juli en eindigt den laatsten Juni van het daarop volgend jaar.

110. De begrooting vermeldt alle inkomsten en uitgaven van het dienstjaar.

Zij wordt door het dagelijksch bestuur van het waterschap ontworpen volgens een door Gedeputeerde Staten vast te stellen model en aan de stemgerechtigde ingelanden in druk toegezonden minstens veertien dagen vóór den dag, waarop zij in de vergadering van die ingelanden zal worden behandeld.

Voor elk beheer, waarvoor een afzonderlijke omslag wordt vereischt, wordt eene afzonderlijke begrooting opgemaakt en in druk toegezonden op de wijze als in de vorige zinsnede is bepaald.

111. De begrooting met de daarbij behoorende memorie van toelichting wordt gedurende voorschreven termijn van veertien dagen ten kantore van den secretaris ter inzage van belanghebbenden nedergelegd. Hiervan geschiedt vooraf openbare kennisgeving.

Elk ingeland kan gedurende dien termijn tegen de begrooting schriftelijk bezwaren indienen bij de vergadering van stemgerechtigde ingelanden.

112. De vergadering van stemgerechtigde ingelanden stelt de begrooting vast vóór den aanvang van het dienstjaar, waarvoor zij moet dienen en wel op denzelfden dag, waarop de rekening ingevolge artikel 118 moet worden vastgesteld; zij bepaalt daarbij tevens het bedrag der omslagen, die tot het bestrijden der uitgaven benoodigd zijn.

Een exemplaar der begrooting wordt door het dagelijksch bestuur van het waterschap toegezonden aan Gedeputeerde Staten binnen acht dagen, nadat zij is vastgesteld.

113. Ingeval de vergadering van stemgerechtigde ingelanden nalaat of weigerachtig blijft de begrooting tijdig vast te stellen of daarop de wettig verschuldigde of de uit dit reglement of het Bijzonder Reglement van het waterschap voortvloeiende uitgaven te brengen of daaraan toe te voegen, alsmede in het geval de vergadering van stemgerechtigde ingelanden nalaat of weigerachtig blijft daarop de uitgaven te brengen, die Gedeputeerde Staten noodig oordeelen, geschiedt dit door Gedeputeerde Staten, die alsdan tevens de middelen tot dekking aanwijzen.

114. Af- en overschrijving op de posten der begrooting van uitgaven of betaling uit den post van onvoorziene uitgaven, kan door het dagelijksch bestuur van het waterschap niet geschieden dan voor zoover daartoe bij de begrooting zelve of bij een afzonderlijk besluit van de vergadering van stemgerechtigde ingelanden machtiging is verleend.

115. Indien in spoedeischende gevallen aanleg of herstel van eenig werk noodzakelijk blijkt, maakt het dagelijksch bestuur van het waterschap daarvoor onmiddellijk eene begrooting op en brengt deze onverwijld in de vergadering van stemgerechtigde ingelanden, die haar vaststelt en de middelen tot dekking der uitgaven aanwijst.

Het daaromtrent, zoomede elk ander tot wijziging der begrooting, op de wijze als in de vorige zinsnede bepaald, te nemen besluit, wordt bij de begrooting gevoegd en geacht een deel daarvan uit te maken

Van elke wijziging der begrooting, waartoe bij de begrooting zelve niet reeds machtiging is verleend, wordt mededeeling gedaan aan Gedeputeerde Staten.

116. Het dagelijksch bestuur van het waterschap biedt jaarlijks minstens 14 dagen vóór den dag, waarop de rekening moet worden vastgesteld, aan de stemgerechtigde ingelanden de door den penningmeester ingevolge artikel 69 aan hetzelve ingediende rekening, alsmede de in artikel 46 bedoelde verantwoording van zijn College aan.

Te gelijker tijd wordt een afdruk van de rekening aan de stemgerechtigde ingelanden toegezonden.

117. De rekening en verantwoording alsmede de daartoe behoorende bescheiden worden van af het tijdstip, waarop de rekening aan stemgerechtigde ingelanden is toegezonden tot den dag, waarop zij wordt vastgesteld, ten kantore van den Secretaris ter inzage van ingelanden nedergelegd.

Van de nederlegging geschiedt vooraf openbare kennisgeving.

Elk ingeland kan gedurende voorschreven termijn bij de vergadering van stemgerechtigde ingelanden schriftelijk bezwaren tegen de rekening en verantwoording indienen.

118. De stemgerechtigde ingelanden stellen in hunne vergadering, te houden in de daartoe in het Bijzonder Reglement van het waterschap bepaalde maand de rekening vast; het dagelijksch bestuur van het waterschap is bij de beraadslaging daarover tegenwoordig, doch onthoudt zich van medestemmen over het besluit, ten aanzien van de rekening te nemen, behalve in het geval, voorzien bij het vierde lid van artikel 15.

In de rekening mogen, behalve die in artikel 46 tweede lid bedoeld, geene uitgaven worden geleden welke door het dagelijksch bestuur van het waterschap buiten de begrooting zijn bevolen.

Zijn de stemgerechtigde ingelanden weigerachtig de rekening vast te stellen, dan zendt het dagelijksch bestuur, binnen den termijn van veertien dagen na afloop der voorbedoelde vergadering, die met de daartoe behoorende bescheiden en ingediende bezwaren, alsmede met zijne beschouwingen daarover, ter vaststelling aan Gedeputeerde Staten toe, wier besluit alsdan treedt in de plaats van dat der vergadering van stemgerechtigde ingelanden.

Wanneer op de ter vaststelling van de rekening belegde vergadering buiten de leden van het dagelijksch bestuur geen enkel stemgerechtigd ingeland is opgekomen, wordt de rekening geacht te zijn vastgesteld.

119. Het besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden of het daarvoor in de plaats tredend besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij de rekening wordt vastgesteld, strekt het dagelijksch bestuur en den penningmeester tot ontlasting.

Hetzelfde geldt in het geval van het laatste lid van artikel 118.

120. Het dagelijksch bestuur is gehouden de vastgestelde rekening met de daartoe behoorende bescheiden aan Gedeputeerde Staten toe te zenden, wanneer deze zulks vorderen.

121. Telken jare nadat de rekening ingevolge het bepaalde in artikel 118 is vastgesteld, zullen Gedeputeerde Staten eenige dier rekeningen met de begrootingen vergelijken en met de tot de rekening behoorende bescheiden onderzoeken.

122. Voor waterschappen, wier geldelijk beheer van zeer weinig omvang is, kan in het Bijzonder Reglement worden bepaald, dat de begrooting en de rekening en verantwoording over meer dan een dienstjaar kunnen loopen.

HOOFDSTUK VII.

Van de keuren.

123. Het dagelijksch bestuur van het waterschap maakt de keuren of politie-verordeningen, welke in het huishoudelijk belang van het waterschap vereischt worden.

124. De keur wordt, na door het dagelijksch bestuur van het waterschap te zijn ontworpen, gedurende een termijn van veertien dagen ten kantore van den secretaris ter inzage van belanghebbenden nedergelegd.

Van die nederlegging doet het dagelijksch bestuur van het waterschap openbare kennisgeving door aflezing en aanplakking in de gemeenten binnen het waterschap gelegen en op de aldaar gebruikelijke wijze.

Gedurende den tijd, dat de ontworpen keur ter inzage ligt, kan elk

belanghebbende bij het dagelijksch bestuur van het waterschap zijne bezwaren tegen het ontwerp schriftelijk inzenden.

Binnen dertig dagen na afloop van dien termijn stelt het dagelijksch bestuur van het waterschap de keur vast.

Van die vaststelling geschiedt ook openbare kennisgeving.

De vastgestelde keur wordt tegelijkertijd gedurende een termijn van veertien dagen ten kantore van den secretaris ter inzage van belanghebbenden nedergelegd.

Na afloop van dien termijn handelt het dagelijksch bestuur van het waterschap overeenkomstig het voorschrift van het laatste lid van artikel 7 der Wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139).

Van de goedkeuring der keur door Gedeputeerde Staten wordt door het dagelijksch bestuur van het waterschap, op de wijze in het tweede lid van dit artikel bepaald, openbare kennisgeving gedaan.

Deze kennisgeving houdt tevens in, dat eventueele adressen van beroep moeten worden ingezonden aan den Koning, door tusschenkomst van den Commissaris des Konings.

125. De goedgekeurde keur wordt afgekondigd door aflezing op de gebruikelijke wijze in eene der gemeenten, welke geheel of ten deele binnen het waterschap gelegen zijn.

Het formulier van afkondiging luidt:

„Het dagelijksch bestuur van het waterschap .....

doet te weten, dat door hetzelve in zijne vergadering van ..... is vastgesteld de navolgende keur (titel der keur), (inhoud der keur), zijnde die keur bij besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant van den ..... goedgekeurd en is hiervan heden den ..... in de gemeente ..... op de voorgeschreven wijze afkondiging geschied."

Voor het geval de keur in beroep door den Koning is goedgekeurd, worden in het formulier van afkondiging de woorden: „bij besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant" vervangen door „bij Koninklijk besluit".

Het dagelijksch bestuur van het waterschap zorgt bij de afkondiging tevens voor de naleving van het voorschrift van artikel 13 der Wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139).

HOOFDSTUK VIII.

Van het toezicht van Gedeputeerde Staten.

126. Gedeputeerde Staten hebben het recht om van het dagelijksch bestuur van het Waterschap alle inlichtingen te vragen en de overlegging van alle stukken en bescheiden te vorderen, die naar hun oordeel voor de uitoefening van het hun opgedragen toezicht vereischt worden.

127. Behalve hetgeen bij de Wet is bepaald, zijn aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen de besluiten der stemgerechtigde ingelanden omtrent:

a. het aankoopen, ruilen, vervreemden, bezwaren en voor langer dan zeven jaren verhuren van onroerende goederen, het verdeelen van baten en batige saldo's en het beleggen van gelden;

b. het vaststellen van de uitkeering in geld ter vervanging of afkoop van de op de dijkgeslaagden rustende verplichting tot dijksonderhoud. Zijn stemgerechtigde ingelanden in gebreke deze uitkeering vast te stellen, dan geschiedt dit door Gedeputeerde Staten;

c. het aangaan van geldleeningen;

d. het voeren van rechtsgedingen en het treffen van dadingen;

e. het sluiten van overeenkomsten over waterstaatswerken of gemeenschappelijke belangen met andere waterschappen of met gemeenten;

f. het sluiten van alle andere overeenkomsten, waaruit voor het waterschap geldelijke lasten van blijvenden aard kunnen voortvloeien.

128. Gedeputeerde Staten worden geacht de in het vorig artikel bedoelde besluiten goed te keuren, wanneer zij binnen dertig dagen, nadat die hun zijn toegezonden, geene beslissing hebben genomen of deze niet hebben verdaagd. Hetzelfde geldt, wanneer na eene verdaging de beslissing niet binnen dertig dagen is gevolgd.

129. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd de leden van het dagelijksch bestuur van een waterschap, wanneer zij door stemgerechtigde ingelanden benoemd werden, te schorsen of te ontslaan, op grond van: plichtverzuim; het weigeren of nalaten van medewerking in de gevallen, genoemd in artikel 45 der Wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176); merkelijke achteloosheid; wangedrag; ongeschiktheid door geestes- of lichaamszwakte of gebreken; het handelen in strijd met artikel 31 en het aanwezig zijn van een der gevallen, bedoeld in artikel 32 tweede lid van dit Reglement.

Zij kunnen van deze bevoegdheid geen gebruik maken, alvorens hem, dien het geldt, vooraf gehoord of daartoe behoorlijk opgeroepen te hebben.

Het lid van het dagelijksch bestuur, dat door Gedeputeerde Staten geschorst of ontslagen is, blijft, wanneer hij van het besluit daartoe bij den Koning in beroep is gekomen, hangende dit beroep, in zijn ambt geschorst.

130. Gedeputeerde Staten beslissen, zoo mogelijk na schriftelijk of mondeling verhoor der belanghebbenden, de geschillen tusschen waterschappen over het onderhoud of de werking van bestaande en den aanleg, de uitvoering of de werking van nieuwe waterstaatswerken, alsmede de geschillen van bevoegdheid en andere geschillen van bestuur tusschen de dagelijksche besturen der onderscheidene waterschappen.

HOOFDSTUK IX.

Van het Bijzonder Reglement.

131. Het Bijzonder Reglement houdt in:

a. de aanwijzing der grenzen van het Waterschap, waarvan geen oprichtingsbesluit, door de Provinciale Staten genomen, bestaat;

b. het getal der leden en de benamingen van den voorzitter en andere leden van het dagelijksch bestuur van het waterschap;

c. de bepaling, bedoeld bij artikel 27 tweede lid van dit Algemeen Reglement;

d. de bezoldiging en schadeloosstelling aan den Voorzitter, de andere leden van het dagelijksch bestuur, den secretaris en den penningmeester van het waterschap toe te kennen;

e. het hoogste bedrag der huishoudelijke kosten van het bestuur;

f. de maand waarin en de plaats waar de vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden gehouden worden, alsmede de wijze waarop deze daartoe opgeroepen worden; voor de bepaling van de maand waarin de vergaderingen gehouden moeten worden kan worden volstaan met die van de volgende zinsnede;

g. de maand, waarin jaarlijks de door het dagelijksch bestuur aangeboden rekening door stemgerechtigde ingelanden zal worden behandeld en vastgesteld;

h. de bepaling van het bedrag bij artikel 43 van het Algemeen Reglement bedoeld;

i. de wijze, waarop door het dagelijksch bestuur openbare kennisgeving wordt gedaan van het voeren van schouwen en het ter inzage leggen van stukken;

j. de regeling van de wijze waarop de eigenlijke waterschapslasten kunnen worden omgeslagen naar grondslagen, steunende op de gging der perceelen;

k. voorschriften omtrent het nemen van specie van gronden, — waarop de verplichting tot levering tegen of zonder vergoeding, krachtens gewoonte of verordening, zoowel als uit anderen hoofde in 1886 rustte, — tot den aanleg, het onderhoud, het herstel of de verbetering van dijken en andere waterkeeringen;

l. de regeling der uitdeelingen van inkomsten van het waterschap, waar die plaats hebben;

m. de verdere bepalingen omtrent onderwerpen het waterschap betreffende, waarin noch bij de Wet noch bij dit Algemeen Reglement is voorzien.

HOOFDSTUK X.

Overgangs- en Slotbepalingen.

132. De thans in bediening zijnde dagelijksche besturen van waterschappen blijven in hunne betrekkingen, totdat zij volgens de bepalingen van dit Algemeen Reglement door anderen zijn vervangen. De voor hunne aftreding opgemaakte roosters blijven van kracht totdat die vervangen zijn door roosters, opgemaakt volgens de bepalingen van voorgeschreven reglement.

De tegenwoordige secretarissen, penningmeesters alsmede de overige beambten en de bedienden der waterschappen blijven in hunne betrekkingen, totdat zij die overeenkomstig de bepalingen van meerbedoeld reglement verliezen.

133. De thans bestaande Bijzondere Reglementen en keuren der waterschappen blijven van kracht totdat zij overeenkomstig de bepalingen van dit reglement zijn gewijzigd of door andere vervangen zijn; wat de keuren betreft, behoudens het bepaalde bij de artikelen 3 en 16 der Wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139).

134. De begrooting, die in 1904 zal worden vastgesteld, moet inhouden de ontvangsten en uitgaven van het waterschap over het tijdvak van 1 Januari 1904 tot en met 30 Juni 1905.

De rekening over het dienstjaar 1903 wordt door stemgerechtigde ingelanden vastgesteld in het jaar 1904 op den daarvoor in het bijzonder reglement van hun waterschap bepaalden dag. Ten aanzien van die vaststelling gelden de bepalingen van het reglement van 9 November 1861 (Provinciaalblad 1862 n°. 1).

De rekening over het dienstjaar, dat aanvangt op 1 Januari 1904 en dat eindigt op 30 Juni 1905, wordt opgemaakt en behandeld met inachtneming van de bepalingen van dit reglement; zij wordt vastgesteld in het jaar 1906.

Het batig of nadeelig slot der in het vorig lid bedoelde rekening

moet verantwoord worden in- of gebracht worden ten laste van de begrooting voor het dienstjaar, dat aanvangt 1 Juli 1906.

135. De bij het in werking treden van dit Algemeen reglement bestaande lijsten van stemgerechtigde ingelanden, liggers der hectarentalen, dijkregisters, kohieren, modellen en voorschriften betreffende de inrichting der begrootingen en rekeningen, alsmede de boekhouding der penningmeesters blijven van kracht totdat daarvoor andere overeenkomstig de bepalingen van dit Algemeen reglement zijn vastgesteld.

136. Binnen zes maanden na het in werking treden van dit Algemeen reglement worden door Gedeputeerde Staten de modellen vastgesteld, die daarbij zijn voorgeschreven.

137. De ingevolge het Provinciaal reglement, houdende voorschriften betrekkelijk het onderhoud en herstel van de zee- en rivierwaterkeerende dijken en van de leidijken langs de Beersche Maas, van 3 Juli 1878 (Provinciaalblad n°. 23), genomen besluiten tot vaststelling der uitkeeringen in geld ter vervanging van de op de dijkgeslaagden rustende verplichting tot dijksonderhoud, blijven bestaan totdat die overeenkomstig de bepalingen van dit Algemeen reglement door andere vervangen zijn.

138. Dit Algemeen reglement treedt in werking op den 1sten Januari 1904.

Het kan worden aangehaald onder den titel van „Algemeen Waterschaps-reglement voor Noordbrabant 1904".

139. Bij het in werking treden van dit Algemeen reglement vervallen, voor wat betreft de waterschappen genoemd of te noemen, in den staat, gevoegd bij dit reglement:

a. het Algemeen reglement voor de waterschappen in de provincie Noordbrabant van 9 November 1861 (Provinciaalblad 1862 n°. 1), zooals dat gewijzigd is bij de besluiten der Staten van 3 Juli 1878 (Provinciaalblad n°. 23), 7 November 1883 (Provinciaalblad n°. 30), 15 Juli 1884 (Provinciaalblad n°. 17), 4 November 1896 (Provinciaalblad n°. 23) en 19 November 1902 (Provinciaalblad 1903, n°. 20).

b. het reglement houdende voorschriften betrekkelijk het onderhoud en herstel van de zee- en rivierwaterkeerende dijken en van de leidijken langs de Beersche Maas van 3 Juli 1878 (Provinciaalblad n°. 23) en

c. de artikelen 2 eerste lid, 18 en 19 van het Reglement op de zee-, rivier- en kanaalwaterkeerende dijken en kaden en de daarin gelegen sluizen en werken in de Provincie Noordbrabant van 18 November 1889 (Provinciaalblad 1890 n°. 15).

STAAT, bedoeld in artikel 1 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen in Noordbrabant.

BENAMING VAN HET WATERSCHAP.	GEMEENTEN WAARONDER GELEGEN.
Aa of Weerijs (de)	Rijsbergen c. a.
Aalburg. (Polder van)	Wijk.
Aanwassen. (de Gecombineerde)	Raamsdonk.
Abroek. (het)	's Princenhage en Breda.
Achter de Hoeven. (poldertje)	Raamsdonk.
Achtersten Distelberg. (Binnenpolder)	Helvoirt.
Alemsche en Drielsche Uiterwaard. (de)	Alem en Driel.
Algemeene Omkading (de)	Vlijmen, Engelen, Bokhoven, Well en Hedikhuizen.
Andelsche en Giessensche weide. (de)	Giessen en Andel.
Asterd.	's Princenhage.
Augusta polder.	Bergen-op-Zoom en Woensdrecht.
Auvergne polder.	Halsteren.
Ban van Rijswijk. (de)	Rijswijk.
Beaumondspolder.	Fijnaart.
Beneden Aa. (de)	's Bosch, Rosmalen, den Dungen en Berlicum.
Beneden Dommel (de)	's Bosch, St. Michielsgestel, Vught en den Dungen.
Beneden het Drongelensche veer.	Drongelen c. a.
Bergenshuizen. (polder van)	Vught en Esch.
Berlicum. (polder van)	Berlicum.
Biesheuvel (de)	Wijk.
Binnen de Oude straat.	Capelle.
Binnen- en Buitenpolder van Baardwijk.	Baardwijk.
Binnenpolder van Besoijen.	Besoijen.
Binnenpolder van den Dungen.	den Dungen.
Binnenpolder van Doeveren.	Drongelen.
Binnenpolder van Drongelen.	Drongelen.

BENAMING VAN HET WATERSCHAP.	GEMEENTEN WAARONDER GELEGEN.
Binnenpolder van Engelen.	Engelen.
Binnenpolder van Gansoijen.	Drongelen.
Binnenpolder van Geffen.	Geffen.
Binnenpolder van 's Grevelsduin-Capelle.	Capelle en Waspik.
Binnenpolder van Hedikhuizen.	Hedikhuizen.
Binnenpolder van Herpen.	Herpen en Berghem.
Binnenpolder van Huisseling.	Huisseling.
Binnenpolder van Overlangel.	Overlangel (Herpen).
Binnenpolder van Rosmalen en Nuland.	Rosmalen en Nuland.
Binnenpolder van Sprang.	Sprang.
Binnenpolder van Terheijden en Zwaluwe.	Terheijden en Zwaluwe.
Binnenpolder van Velp.	Velp.
Binnenpolder van Vlijmen.	Vlijmen.
Binnenpolder van Vrijhoeve-Capelle.	Vrijhoeve-Capelle.
Binnenpolder van Waalwijk.	Waalwijk.
Bloemendaal en uitwatering gecombineerde polders.	Klundert, Fijnaart en Zevenbergen.
Boeimeer (de)	's Princenhage.
Bokhoven. (Polder van)	Bokhoven.
Boschveld en Maij. (het)	's Bosch, Cromvoirt en Vught.
Boterpolder (de)	Raamsdonk.
Brand en Beusing.	den Dungen.
Bredasche polder.	Klundert en Zevenbergen.
Brieltjenspolder.	Made en Oosterhout.
Buitendellenpolder.	Waspik.
Buitendijk Slangwijk.	's Princenhage.
Buitenpolder van Besoijen.	Besoijen.
Buitenpolder van Geffen.	Geffen.
Buiten Millenaarspolder.	Drongelen, c. a.
Buiten of Maaspolder.	Gassel, Beers en Escharen.
Buitenpolder van Vlijmen, Engelen en Hedikhuizen. (de Gecombineerde)	Engelen, Vlijmen en Hedikhuizen.

BENAMING VAN HET WATERSCHAP.	GEMEENTEN WAARONDER GELEGEN.
Buitenpolder van Waalwijk.	Waalwijk.
Carthuizerpolder.	Geertruidenberg en Raamsdonk.
Caterspolder, gemeen met „van den Eijndenpolder". (de)	Woensdrecht.
Crauwelsgors, Hazeldonk en Hokkenburg.	Terheijden.
Crogten en Galdersche Vugt. (de)	Teteringen.
Cruijslandspolders.	Steenbergen.
Dieden (polder van)	Dieden.
Dintelpolder.	Dinteloord.
Dongendijkschen polder.	Oosterhout.
Dorpspolder van Vught.	Vught.
Duijl, (den)	Andel, Almkerk en Giessen.
Eendennest. (het)	Waspik, Capelle en Loonopzand.
Eendeveld. (het)	Giessen.
Eethen. (polder van)	Eethen.
Eethensche en Meeuwenschen Zeedijk. (de)	Meeuwen, Eethen, Drongelen en Dussen.
Eigen. (Polder van der)	's Bosch, Empel, Rosmalen en Nuland.
Elderenspolder en Landeken Voordaag.	Zevenbergen.
Elisabethpolder.	Fijnaart.
Emiliapolder.	Made, Zwaluwe en Geertruidenberg.
Empel en Meerwijk. (polder van)	Empel.
Escharen en Gassel. (polder van)	Escharen en Gassel.
Ganswijk.	Almkerk.
Gecombineerde Buitengronden van Drimmelen en Geertruidenberg.	Made en Drimmelen en Geertruidenberg.
Genderen. (polder van)	Genderen.
Goed van IJkkel. (het)	Etten.
Goeden Aards- en Eendrachtspolder.	Raamsdonk.
's Gravenmoer (polder van)	's Gravenmoer.
Groote Oude Straat. (de)	Capelle (Zuidewijn)
Groote Torenpolder.	Fijnaart.

BENAMING VAN HET WATERSCHAP.	GEMEENTEN WAARONDER GELEGEN.
Groote Waspiksche en Raamsdonksche Binnen- en Buitendijksche en Overdiepsche polder. (de Gecombineerde)	Raamsdonk en Waspik.
Groote Zonzeelsche polder.	Zevenbergen, Terheijden en Zwaluwe.
Groot Lindensche Sluis.	Linden, Cuijk, Beers en Gassel.
Gijster en Heenplaat (de)	Made, c. a.
Hakkeveld. (het)	Wijk.
Halle en Strijpen. (de)	's Princenhage.
Ham en Rijskampen (de)	Cromvoirt.
Hartel, Lage Vugt, Sipten en Banken. (de)	Teteringen en Terheijden.
Heen. (de)	Steenbergen.
Heerjansland (gezegd Nieuw Gastel.)	Oud- en Nieuw Gastel.
Heesbeen (polder van)	Eethen.
Hei- of Meerdijk en polder v. Drunen.	Drunen.
Herpt en Bern en het Herptsche Veld.	Herpt c. a.
Hill. (Polder de)	Meeuwen.
Hillekens en Achterboerkens. (de)	Etten c. a.
Hintelaken.	's Princenhage.
Hoevensche Beemden. (de)	Hoeven.
Hollanderbroek. (het)	Mill.
Honswijk.	Almkerk, Rijswijk, de Werken en Woudrichem.
Hooge Maasdijk van Stad en Lande van Heusden.	Heusden, c. a.
Hoog Hemaal. (het)	Lith, c. a.
Hooge en Lage Vugt. (de)	Teteringen.
Jufvrouwenpolder.	Fijnaart.
Jufvrouwenweide en Zijlmanspolder (de)	Waspik, Capelle, Dussen en Meeuwen.
Karnemelkspolder.	Almkerk en de Werken.
Kleine Wetering. (de)	Nuland, Geffen en Rosmalen.
Kleine Noord of Slikpolder.	Zevenbergen.

BENAMING VAN HET WATERSCHAP.	GEMEENTEN WAARONDER GELEGEN.
Klein- of Biessertpoldertje. (het)	Vlijmen.
Klein Waspik.	Waspik.
Koekkoek en gecombineerde Buitenpolders. (de)	Zevenbergen.
Koningsoordpolder.	Dinteloord.
Koornwaard (de)	Empel, Alem en Driel.
Kromgat. (het)	Oosterhout en Raamsdonk.
Krijtenburg. (polder van)	Etten, c. a.
Laag Hemaal. (het)	Alem.
Landeke van Hoogstraten en Baziuslandeke. (het)	Klundert en Zevenbergen.
's Lands van Megen.	Megen.
's Lands van Ravenstein.	Ravenstein.
Leek.	Beek en Donk.
Lange Bunders en Slangwijk.	's Princenhage.
Linden. (de polder van)	Linden.
Lith. (polder van)	Lith.
Lithoijen. (polder van)	Lithoijen.
Mars en Wijth.	Grave.
Markhoek (de)	Teteringen.
St. Maartenspolder.	Hoeven.
Meeuwen. (polder van)	Meeuwen, Drongelen en Dussen.
Meerenpolders. (Noordt-, Toren-, Oost- en West)	Zevenbergen.
Moerschot. (het)	St. Michielsgestel en Schijndel.
Molenpolder.	Terheijden.
Mooie Keene (de)	Fijnaart, Standdaarbuiten en Klundert.
Mudakker en Plijnsche polder.	St. Michiels gestel.
Nassaupolder, Arenbergpolder en Blokpolder.	Klundert en Zevenbergen.
Neerloon. (polder van)	Huisseling en Neerloon.
Nieuwe Ban. (de)	de Werken en Woudrichem.
Nieuwe Buitendijksche Hooipolder.	Raamsdonk.
Nieuwe Dombos (de)	Made.
Nieuwe Moerdijk. (de)	Klundert.

BENAMING VAN HET WATERSCHAP.	GEMEENTEN WAARONDER GELEGEN.
Nieuwe of Groote Kurenpolder.	Raamsdonk.
Nieuwe polder.	Raamsdonk.
Nieuwe St. Michielsgestelsche polder.	St. Michiels gestel.
Nieuwe Zwaluwe polder.	Zwaluwe, c. a.
Nieuw Hinkelenoord en Hoogerwerf.	Ossendrecht en Woensdrecht.
Nieuwkuik. (polder van)	Nieuwkuik.
Nieuwland of Mancia Winterpolder. ('t)	Standdaarbuiten.
Nieuwland van Altena.	De Werken, Almkerk en Emmikhoven.
Nieuw-Vosmeer. (polders van)	Nieuw-Vosmeer en Steenbergen.
Noordeveld. (het)	Dussen.
Noordpolder.	Ossendrecht en Woensdrecht.
Noord-, Zuid- en St. Antoniepolder.	Raamsdonk.
Oijen. (polder van)	Oijen.
Oostensche en Westensche Buitendellen.	Waspik, Capelle en Vrijhoeve Capelle.
Oost en West Graaf Hendrik polder.	Steenbergen.
Oostpolder. (de)	Etten, c. a.
Oostpolder. (de)	Raamsdonk en Waspik.
Opperste polder.	Andel.
Oss. (polder van)	Oss.
Oude Appelaar. (de)	Fijnaart.
Oude Ban. (de)	Woudrichem.
Oude en Nieuwe Beijmoerpolders.	Halsteren.
Oude en Nieuwe Landen.	Oudenbosch.
Oud- en Nieuwland van Babiloniënbroek. (het)	Meeuwen.
Oude Doorn. (de)	Almkerk.
Oude Fijnaart. (de)	Fijnaart.
Oude Heijningen (de)	id.
Oude Kurenpolder.	Raamsdonk.
Oude polder. (de)	id.
Oude Prinslandsche polder.	Dinteloord.

BENAMING VAN HET WATERSCHAP.	GEMEENTEN WAARONDER GELEGEN.
Oude St. Michiels gestelsche polder (ook genaamd: polder aan den Dungenschen kant.)	St. Michiels-gestel.
Oude Zeedijk onder Dussen.	Dussen.
Oud Glimes polder.	Halsteren.
Oudheusden en Elshout. (polder van)	Oudheusden, c. a.
Oudland van Altena. (het)	Andel, Rijswijk, Giessen, Woudrichem, de Werken en Almkerk.
Oudland van Standdaarbuiten. (het)	Standdaarbuiten.
Oudland van Zevenbergen. ('t)	Zevenbergen.
Pompveld. (het)	Veen.
Prins Karel polder.	Woensdrecht.
Raam. (Rivier de)	Grave, Velp, Escharen, Gassel en Mill, c. a.
Republiekpolder.	Oosterhout.
St. Romboutspolder.	Giessen, Andel, Almkerk en Rijswijk
Rooskensdonk, Hooijendonk, Werft en Kraaijennest.	's Princenhage.
Ruigenhil. (de)	Willemstad.
Sabina Henricapolder.	Fijnaart.
Sandoelsche polder.	Raamsdonk.
Sleeuwijk. (polder van)	Sleeuwijk.
Steen van Kloosteroord. (de)	Made.
Stoomgemaal onder Dieden c. a., Deursen c. a. en Megen c. a. (Waterschap voor een)	Dieden, Deursen en Megen.
Teeffelen. (polder van)	Oijen, c. a.
Ten Oosten de Kil.	Raamsdonk.
Ten Westen den Nieuwendijk met de Aanwassen.	Capelle.
Ten Westen der Capelsche Vaart en het Veerpad.	Capelle.
Ten Westen v. d. Vrijhoevensche Vaart.	Capelle.
Theereheide en Herlaar.	St. Michielsgestel.
Theodoruspolder.	Halsteren.

BENAMING VAN HET WATERSCHAP.	GEMEENTEN WAARONDER GELEGEN.
Trippenpolder.	Etten.
Uiterwaarden. (de)	Andel, Giessen en Rijswijk.
Uitwijk (Waterschap van)	Almkerk.
Uppel.	Almkerk.
Veen (polder van)	Veen.
Vervoornepolder.	Werkendam en de Werken c. a.
Vier polders. (de) genaamd: Groote polder oostelijk en westelijk deel, Zandberg, Nieuwendijk en Kleine of Nieuwe Fijnaart.	Klundert, Zevenbergen en Fijnaart.
de Vliert, het Ertveld, het Binnenland van Orthen, de Heuf en Muntel. (de gecomb. polders.)	's Hertogenbosch en Rosmalen.
de Vliert.	id. id.
Vughtsche Akkers. (de)	Vught.
Vijdtpolder.	Ossendrecht en Woensdrecht.
Waarden. (de)	Besoijen en Capelle.
Weimeren (polder van)	's Princenhage.
Werkensche polder.	de Werken.
Westland en St. Omcommers.	Steenbergen.
Westpolder. (de)	Etten, c. a.
Westpolder. (de)	Oosterhout.
Westpolder. (de)	Raamsdonk.
Willemspolder. (de gecombineerde)	Oosterhout en Raamsdonk.
Woud. (het)	den Dungen, Berlicum en St. Michielsgestel.
Wijk. (polder van)	Wijk.
Zandwijk. (Waterschap van)	Almkerk.
Zuideveld. (het)	Dussen.
Zuidhollandsche polder.	Dussen en Almkerk.
Zuidpolder van Woensdrecht, gemeen met Oud Hinkelenoord.	Woensdrecht en Ossendrecht.
Zuidpolder.	Ossendrecht.
Zwartenberg. (polder van)	Etten, c. a.

KON. BESLUIT van 24 November 1903. — [illegible] beslissing in hooger beroep op bezwaren [illegible] uitkeering van dijkgelden voor perceelen onder [illegible].

[illegible] op het beroep, ingesteld door [illegible] Bouwer [illegible] en G. Bouwer te [illegible] tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland dd. 5 Maart 1903, n° [illegible] afdeeling W., betreffende uitkeering van dijkgelden voor perceelen onder [illegible];

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur gehoord, advies van 21 October 1903, n° [illegible];

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 21 November 1903, n° [illegible] afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat bij adres van 3 en 4 Juni 19[illegible] [illegible] Bouwer [illegible] voormeld aan Gedeputeerde Staten van Friesland [illegible] medegedeeld, dat zij het tweede gedeelte van hunnen polder [illegible] Koekoeven gelegen onder Terwispel in staat van droogmaking [illegible] gebracht en dat de daarbij behoorende perceelen zich in staat [illegible] bevonden, weshalve zij verzochten de op die perceelen [illegible] dijkgelden met rente aan hen te doen uitkeeren;

[illegible] nadat de Provinciale Waterstaat een onderzoek had ingesteld [illegible] Gedeputeerde Staten op 5 Maart 1903 hebben besloten, aan de eige[illegible] [illegible] perceelen gemeente Gorredijk, sectie A, n° 1852, [illegible] [illegible] achtereenvolgens 3350, 3353, 3354 (nieuw 5344), [illegible] [illegible] 981, 1851, 978, 5341, 4991, 4989, [illegible], 1843, [illegible] 3352, 980, 979, (nieuw 4993), 973, 974 en [illegible] [illegible] van $\frac{3}{4}$ gedeelten van de op die perceelen rus[illegible] [illegible] rente ten bedrage van ƒ 22932.09 (inschrijvingen [illegible] Nationale Werkelijke Schuld, nominaal), onder [illegible] nominaal voor het waarborgfonds;

[illegible] van het besluit van Gedeputeerde Staten [illegible] gekomen, daarbij aanvoerende, dat de bere[illegible] [illegible] geschied, omdat daarbij 1°. over het hoofd was [illegible] deels uit nominale, deels uit reëele bedragen [illegible] van een nominaal bedrag is een reëel be[illegible] [illegible] van de reëele bedragen genomen wordt $2\frac{1}{2}$ % [illegible] rentecijfer, dat volgt uit de formule [illegible] $2\frac{1}{2}$ N. W. S. [illegible] $2\frac{1}{2}$ %;

[illegible] bij hun verzoekschrift in hooger be[illegible] [illegible] Gedeputeerde Staten aanvoeren, dat het [illegible] 22932.09 Nominaal zou zijn berekend [illegible] en dat men daarbij zich

aan twee fouten zou hebben schuldig gemaakt, door namelijk over het hoofd te zien vooreerst, dat de rente van het nominaal bedrag is een reëel bedrag en in de tweede plaats dat het aangroeien van het kapitaal niet tegen de vaste rente van 2½ procent 's jaars, maar tegen eene varieerende hoogere rente hadden mooten zijn berekend;

dat intusschen geenszins blijkt, dat Gedeputeerde Staten tot het door hen vastgestelde cijfer zijn gekomen, door de door appellanten aangeduide wijze van berekening, veelmin dat zij zich daarbij aan de door appellanten vermelde fouten zouden hebben schuldig gemaakt;

dat uit de door Gedeputeerde Staten als bijlagen van hun schrijven van 23 Juli 1903 aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid overgelegde staten juist blijkt, dat de door appellanten bedoelde en door hen afgekeurde wijze van berekening niet gevolgd is;

dat appellanten niet beweren, dat het in het bestreden besluit genoemde cijfer niet zou steunen op aanteekeningen, voorkomende in het, bij de artt. 47 en 48 van het Reglement op de lage verveningen in de provincie Friesland bedoelde register, van welk register ieder ter Secretarie der gemeente kosteloos inzage kan bekomen, en dat ook op den inhoud van dat register geene aanmerking is gemaakt;

dat appellanten bij hunne bestrijding van het door Gedeputeerde Staten vastgestelde bedrag, hunnerzijds geen bepaald cijfer weten aan te geven, dat hun naar hun beweren zoude toekomen, en zij in hun adres van beroep alleen verzoeken behandeling van het beroep volgens de wettelijke voorschriften, zonder eenige andere conclusie;

dat onder deze omstandigheden geen aanleiding bestaat het bestreden besluit te vernietigen of daarin wijziging te brengen;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) en het reglement op de lage verveningen in de provincie Friesland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

WET *van* 30 *November* 1903 (*Staatsblad n°.* 290), *tot onteigening, ten name van de Naamlooze Vennootschap »Stoomtram Walcheren«, van eigendommen in de gemeenten Middelburg, Oost- en West-Souburg, Koudekerke, Biggekerke, Meliskerke, Zoutelande, Westkapelle, Aagtekerke, Domburg en Vlissingen, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Middelburg naar Domburg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen.*

WET *van* 30 *November* 1903 (*Staatsblad n°.* 291), *tot onteigening, ten name van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, van eigendommen in de gemeenten Haarlem, Bloemendaal en Heemstede, noodig voor de uitbreiding van het station Haarlem en de uitvoering van daarmede in verband staande werken.*

KON. BESLUIT *van* 1 *December* 1903, *n°.* 37, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het openen en sluiten van de Heulsluis in den IJsseldam, ten behoeve van afwatering van de Bossenwaard op den Engen IJssel, en vinding der kosten van dit gebruik der sluis.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van de Drie waterschappen onder IJsselstein tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht dd. 24 Februari 1903, n°. 2, betreffende het openen en sluiten van de Heulsluis in den IJsseldam, ten behoeve van afwatering van de Bossenwaard op den Engen IJssel, en vinding der kosten van dit gebruik der sluis;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 14 October 1903, n°. 128;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 26 November 1903, n°. 186, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van Utrecht bij hun bovenvermeld besluit — lettende op de klacht, door de Bossenwaard ingebracht in de zitting der Provinciale Staten van 26 Maart 1902, wegens belemmering in de lossing van het overtollige water op die waard door de Heulsluis in den IJsseldam op den Engen IJssel;

en op de weigering van het bestuur der Drie waterschappen onder IJsselstein, om te voldoen aan het verzoek van het bestuur van de Bossenwaard tot opening van de Heulsluis in den IJsseldam, zoo niet de Bossenwaard de kosten van het openen en sluiten van die Heulsluis en het onderhoud daarvan op zich wilde nemen; —

hebben bepaald:

dat door en voor rekening van de Provincie een peilschaal betrekkelijk N.A.P. zal worden geplaatst binnendijks in den Engen IJssel, in de onmiddellijke nabijheid der Heulsluis in den Lekdijk, om daarnaar het peil van den Engel IJssel te bepalen, en te regelen het openen van de Heulsluis, wanneer deze door het bestuur van de Bossenwaard verlangd wordt; dat de Schout der Drie waterschappen onder IJsselstein verplicht zal zijn op een daartoe door het bestuur van de Bossenwaard tot hem gericht verzoek, aan den persoon, belast

met het openen en sluiten der Heulsluis, last te geven de Heulsluis te openen en geopend te houden, zoolang de waterstand de hoogte van 0.60 M. + N.A.P. niet heeft bereikt, tenzij het sluiten der sluis eerder door het bestuur van de Bossenwaard mocht worden verzocht; dat de kosten, verbonden aan het openen en sluiten der Heulsluis, zoo dikwijls dit op verzoek van het bestuur van de Bossenwaard geschiedt, zullen worden gedragen door de Bossenwaard; zullende deze kosten door Dijkgraaf en Hoogheemraden van den Lekdijk benedendams en van den IJsseldam aan het bestuur der Drie waterschappen onder IJsselstein worden in rekening gebracht en aan dit bestuur door het bestuur van de Bossenwaard worden vergoed;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen:

dat die Heulsluis oorspronkelijk door de Baronie van IJsselstein is daargesteld om water op den Krommen IJssel, door den duiker aan de rivier de Lek, de Heulsloot, in de Heulsluis te kunnen inlaten; — dat reeds den 12 October 1646 namens de Baronie van IJsselstein aan eigenaren van bepaalde uiterwaardsche landen werd vergund, het overtollige water van hunne landen uit te lozen door de Heulsluis op den Engen IJssel; — dat dit recht, tot bepaalde landen beperkt, later door alle uiterwaardsche landen, thans de Bossenwaard nitmakende, is uitgeoefend, en sedert bevestigd door het accoord van 1819, genaamd Reglement van bestuur voor den Engen IJssel;

dat op 29 December 1811 het beheer van den IJsseldam en daarmede over de zich daarin bevindende Heulsluis werd opgedragen aan het college van den Lopikerwaard, later geworden het college van den Lekdijk benedendams en van den IJsseldam en dat tengevolge van eene aanschrijving van dit college op den 11en November 1814 eene regeling is gemaakt, waarbij bepaald werd, dat het onderhoud van den duiker in den IJsseldam zou gedragen worden door de polders van IJsselstein;

dat het dus vaststaat, dat het beheer over de Heulsluis in den IJsseldam wordt gevoerd door Dijkgraaf en Hoogheemraden van den Lekdijk benedendams en van den IJsseldam, en dat de onderhoudslast rust op de drie waterschappen onder IJsselstein, gelijk nader bepaald is in art. 14 van het Bijzonder Reglement voor genoemd waterschap (Provinciaal blad van 1898, n°. 25); dat krachtens de bepalingen daaromtrent de Drie waterschappen onder IJsselstein aan het Hoogheemraadschap van den Lekdijk benedendams en van den IJsseldam alle kosten van onderhoud en bediening van de Heulsluis moesten vergoeden en anderzijds krachtens de onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten van Utrecht tot stand gekomen bepalingen van 15/20 October 1833 aan de Drie waterschappen was overgelaten de opening

van het sluisje, zoodat het niet geopend wordt zonder schriftelijken last van het hoofd van het bestuur der waterschappen;

dat het door die regeling aan de willekeur van het hoofd van het bestuur der Waterschappen onder IJsselstein was overgelaten de opening van het sluisje toe te staan of te weigeren, en het hoofd van het bestuur voormeld gemeend heeft daaraan de bevoegdheid te mogen ontleenen om aan de opening de voorwaarden te verbinden, die hij zou oorbaar achten;

dat evenwel die willekeur wordt beperkt door het daartegenoverstaande aan de Bossenwaard toegekende recht om door dit sluisje het overtollige water op den Engen IJssel te lossen, zoowel door de Acte van 1646 als sedert door het algemeen gebruik van zijn recht, zoodat het sinds zonder eenig verzet of eenige klacht van de zijde van IJsselstein heeft plaats gehad;

dat dan ook bij het accoord, aangegaan door de verschillende polders, belanghebbende bij Den Engel IJssel, van 15 Maart 1819, en geldende als Reglement op het waterschap De Enge IJssel, waarbij ook de waterschappen onder IJsselstein medewerkten, in art. 1 bepaald werd, dat de uiterwaardlanden beneden Vreeswijk hun bezwaarwater gewoonlijk door het sluisje in den IJsseldam en zoo vervolgens in Den Engen IJssel ontlasten, hetwelk alzoo in het vervolg, zoo menigmaal zulks voor de gemelde uiterwaardlanden nuttig en noodig is, zal mogen geschieden, waarbij dus het recht op waterlossing der uiterwaardlanden, die thans de Bossenwaard uitmaken, is erkend;

dat juist wegens dat uitwateringsrecht dezer landen dan ook de Bossenwaard onder de bij den Engen IJssel belanghebbenden is opgenomen, daar toch de Bossenwaard als uiterwaardsche landen geenerlei ander belang bij Den Engen IJssel kon hebben, dan wegens het recht van waterlossing; maar dat zij daarom dan ook, bij de erkenning van dat recht, is belast met een omslag, in de evenredigheid bij art. 12 van het Accoord of Reglement van 1819 bovenvermeld bepaald, zijnde deze omslag het dubbel van het bedrag, waarop de meeste der overige belanghebbende landen kunnen worden aangeslagen;

dat aan de erkenning van het recht tot waterlossing der uiterwaardsche landen op Den Engen IJssel bij het gebruik maken daarvan in art. 1 van het bovengenoemde Accoord slechts een enkele voorwaarde is gehecht, namelijk dat daarvan slechts met zooveel gematigdheid en verdrag zal worden gebruik gemaakt, dat aan geene landen door derzelver gebruik schade worde toegebracht door die onder wat er te zetten geheel of gedeeltelijk;

dat het bestuur van de Drie waterschappen onder IJsselstein van

van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen;

daarbij aanvoerende:

1°. dat, terwijl bij eene acte van 12 October 1646, van de Baronie van IJsselstein aan 10 morgen lands buitendijks werd vergund hun water te lossen door den IJsseldam — thans deel uitmakende van den Lekdijk Benedendams — op den Engen IJssel, thans van die vergunning wordt gebruik gemaakt door het geheele waterschap de Bossenwaard, groot ongeveer 43 H.A.;

2°. dat het Reglement van Bestuur voor Den Engen IJssel van 1819 wederrechtelijk eene bepaling inhield over de waterinlating door de Heulsluis, omdat die Heulsluis gelegen is buiten het waterschap van Den Engen IJssel;

3°. dat het onbillijk ware, de Drie waterschappen onder IJsselstein met de kosten van onderhoud en vernieuwing der Heulsluis te belasten, en het onderhoud van de Heulsluis op de Bossenwaard behoort te rusten;

Overwegende, dat reeds sinds lange tijden het overtollige water van het waterschap de Bossenwaard uitstroomt door de Heulsloot en verder door het sluisje van den IJsseldam, de Heulsluis genaamd, waarover het bestuur van de onder één gemeenschappelijk bestuur gebrachte Drie waterschappen gelegen onder de gemeente IJsselstein mede het beheer heeft;

dat dit bestuur gedreigd heeft de opening van deze Heulsluis te zullen weigeren, wanneer deze door het bestuur van het waterschap de Bossenwaard verlangd werd, zoo niet de Bossenwaard de kosten van het openen en sluiten van de Heulsluis en het onderhoud van die sluis op zich wilde nemen;

dat hierover een geschil is ontstaan tusschen de besturen van deze waterschappen, hetwelk Gedeputeerde Staten van Utrecht met toepassing van art. 134 van het reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht hebben beslist op de wijze als in het aangevallen en hierboven vermelde besluit dd. 24 Februari 1903, n°. 2 is omschreven;

dat het bestuur van de onder één gemeenschappelijk bestuur gebrachte Drie waterschappen, gelegen onder de gemeente IJsselstein, tegen dit besluit bij Ons in beroep is gekomen, Ons verzoekende het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 24 Februari 1903 te vernietigen, en overigens datgeen te besluiten, wat, in aanmerking genomen èn requestrants recht èn de billijkheid, in deze door Ons oorbaar zal worden geacht;

dat hierboven zijn vermeld de motieven waarop dit appel is gegrond;

dat uit die motieven blijkt, dat appellant opkomt tegen den reeds lang bestaanden toestand, dat de Bossenwaard uitstroomt door den IJsseldam en klaagt over het onbillijke, dat het onder zijn bestuur staande waterschap met de kosten van onderhoud en vernieuwing van de Heulsluis is belast, terwijl het meent, dat een en ander op de Bossenwaard behoort te rusten;

Overwegende, dat het beroep dus eigenlijk gericht is tegen den bestaanden toestand van deze waterschappen, doch dat het behoort tot de bevoegdheid van de Provinciale Staten om, waar zij dit noodig achten, verandering te brengen in de bestaande inrichtingen en reglementen der waterschappen, en dus daarover in dit geding geen beslissing door Ons kan worden genomen;

dat de beslissing van Gedeputeerde Staten waarvan appel, niet in het bijzonder door appellant is bestreden; dat het waterschap van de Bossenwaard in de openbare vergadering van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, waarin over deze zaak verslag is uitgebracht, verklaard heeft daarmede genoegen te nemen en geen bezwaar te hebben tegen de daarbij ten laste van zijn waterschap gebrachte kosten;

dat Ons de beslissing van Gedeputeerde Staten billijk voorkomt;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), het provinciaal reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht (Provinciaal blad 1858, n°. 19) en het bijzonder Reglement voor de onder één bestuur gebrachte Drie waterschappen gelegen onder de gemeente IJsselstein (Provinciaal blad 1898, n°. 25);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 3 *December* 1903, n°. 188, *afdeeling Waterstaat, tot vaststelling van algemeene instructiën voor de beambten belast met de bediening van de schipbrug en het veer over de rivier de Lek tusschen Vreeswijk en Vianen, en voor de beambten belast met de bediening van de schipbrug over de rivier de Maas tusschen Hedel en Empel.*

WET *van 7 December* 1903 (*Staatsblad n°. 310*), *tot wijziging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1902.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902, vastgesteld bij de wet van den 6den Februari 1902 (Staatsblad n°. 25), verhoogd bij de wetten van den 16den Juni 1902 (Staatsblad n°. 102) en 12 Januari 1903 (Staatsblad n°. 6) en aangevuld en verhoogd bij de wet van den 12den Januari 1903 (Staatsblad n°. 11);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902 worden verhoogd met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen.

IIde AFDEELING.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

	Wordt verhoogd met:	En mitsdien gebracht op:
Art. 8. Telegraphische berichten . .	*f* 530.00	*f* 6,530.00
Art. 11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade	62,200.00	122,200.00

B. Waterstaat.

Art. 30. Verbetering van de rivier de Waal; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven	1,800.00	277,300.00
Art. 57. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, zeeweringen en duinbeplantingen op Ameland, Schiermonnikoog, Nieuwezijlen, Friesche sluis te Zoutkamp, Munnikezijl, Eemmazijl, Oostmahorn, Holwerd, van den		

	Wordt verhoogd met:	En mitsdien gebracht op:
Koudumer Slaperdijk, de Molkwerumerzijl en den Statendijk, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland . .	*f* 22,000.00	*f* 71,800.00
Art. 62. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven	30,000.00	60,000.00
Art. 69. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen . . .	24,000.00	196,975.00
Art. 79. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad nº. 195)	55,000.00	805,000.00
Art. 103. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland	3,700.00	63,700.00
Art. 104. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel	1,500.00	106,500.00
Art. 117. Onderhoud, lasten, herstel en verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's Gravenhage	5,000.00	74,000.00
Art. 120. Voortzetting van het onderzoek en de herstelling van de Grafelijke zalen op het Binnenhof te 's Gravenhage	2,400.00	108,400.00
Art. 121. Uitbreiding en betere beveiliging tegen brandgevaar van gebouwen, behoorende tot het Departement van Oorlog te 's Gravenhage	2,672.00	62,672.00
IIIde AFDEELING.		
Spoorwegen.		
Art. 123. Exploten en proceskosten .	4,600.00	5,600.00

	Wordt verhoogd met:	En mitsdien gebracht op:
Art. 134. Vernieuwen van den kaaimuur langs de spoorweghaven te Feijenoord	*f* 5,900.00	*f* 83,900.00
Art. 135. Brug over den IJssel bij Westervoort	27,000.00	329,300.00
Art. 136. Uitbreiding van het station en van het hoofdgebouw op het station Hengelo	172,000.00	462,000.00
Art. 138. Station van den Staatsspoorweg van Amersfoort naar Nijmegen te Amersfoort	259,000.00	409,000.00
Art. 142. Renten over het jaar 1902 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van artikel 17 der voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (Staatsblad n°. 63), bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879	2,330.00	7,580.00
Art. 145. Koopsom van het Nederlandsch gedeelte der spoorweglijnen:		
a. van Tilburg naar Turnhout;		
b. van Antwerpen naar de Pruissische grens in de richting van Gladbach;		
b. van Hasselt naar Maastricht en van Maastricht naar Aken, met uitzondering van den zijtak van Simpelveld naar de steenkolenmijn Kerkrade;		
ingevolge artikel IV der bij de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) goedgekeurde overeenkomst met België van 23 April 1897.	20,306.94½	6,270,306.94½

IVde AFDEELING.

Handel en Nijverheid.

A. Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

Art. 153. Reiskosten van het personeel van het Instituut; waarnemingen		

	Wordt verhoogd met:	En mitsdien gebracht op:
elders dan te de Bildt; kosten van buitenlandsche telegrammen in verband met den stormwaarschuwingsdienst; gebouwen; kosten van vervoer van het personeel tusschen Utrecht en de Bildt; materieel en arbeidsloon	*f* 6,000.00	*f* 28,575.00
B. Zeevisscherijen.		
Art. 158. Uitgaven in verband met het uitloven van premiën voor het dooden van zeehonden	1,700.00	4,700.00
E. Mijnwezen.		
I. Staatsmijndienst.		
Art. 169. Reis- en bureelkosten, schrijf-, druk- en teekenloonen en verdere uitgaven voor den mijndienst	1,100.00	8,100.00
Vde Afdeeling.		
Landbouw.		
Art. 238. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende den landbouw	11,000.00	15,000.00
Art. 239. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van den landbouw	1,000.00	8,600.00
VIde Afdeeling.		
Posterijen.		
B. Postdienst.		
Art. 246. Reis-, verhuis- en examenkosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	5,000.00	28,400.00
Art. 247. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer.	35,150.00	1,181,950.00

	Wordt verhoogd met:	En mitsdien gebracht op:
Art. 248. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge artikel 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad nº. 70)	*f* 34,000.00	*f* 609,000.00
C. Telegraafdienst.		
Art. 255. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	6,000.00	44,250.00
F. Rijkspostspaarbank.		
Art. 274. Gebouwen	1,600.00	19,600.00
Art. 275. Verder materieel en arbeidsloon	9,500.00	41,500.00
VIIde Afdeeling.		
Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.		
Art. 277. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting . . .	1,500.00	543,500.00
Artikel 2.		
Tusschen de artikelen 70 en 71 wordt ingelascht:		
Art. 70 *bis.* Tot de dienstjaren 1892 en 1893 behoorende vordering van F. H. Joseph te Utrecht, wegens den laatsten termijn en meer werk bij het bouwen van een stoomwatermolen op den Ouden Zederik te Ameide volgens bestek nº. 177 dienst 1890/1892		*f* 7,800.00
Tusschen de *artikelen* 135 en 136 wordt ingelascht:		
Art. 135 *bis* Tot afgesloten dienstjaren behoorende vorderingen van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoor-		

	Wordt verhoogd met:	En mitsdien gebracht op:
wegen wegens door haar bij voorschot betaald aandeel van den Staat in de kosten van uitbreiding van het station Tilburg.		*f* 70,000.00
Tusschen de *artikelen* 282 en 283 wordt ingelascht:		
Art. 282 *bis.* Toelage aan P. Gaade, wegens een hem in den dienst overkomen ongeval.		500.00

Artikel 3.

De navolgende artikelen van genoemd hoofdstuk worden verminderd met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen.

	Wordt verminderd met:	En mitsdien gebracht op:
IIde Afdeeling.		
Waterstaat.		
B. Waterstaat.		
Art. 36. Verleggen van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in een of meer der vijf volgende artikelen begrepen	*f* 130,000.00	/ 605,000.00
Art. 70. Onderhoud, herstel en verbetering van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	52,000.00	176,000.00
Art. 80. Onderhoud, herstel, verbetering en exploitatie van de visschershaven te IJmuiden, met inbegrip van de uitgaven voor personeel	36,602.00	99,598,00
IIIde Afdeeling.		
Spoorwegen.		
Art. 139. Uitgaven, voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°, 2°, 3° en 5°, der overeenkomsten van 21 Januari 1890		

	Wordt verminderd met:	En mitsdien gebracht op:
bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad nº. 134)	f 30,536,94½	f 9,463.05½
Art. 147. Stortingen op door den Staat genomen aandeelen in het maatschappelijk kapitaal der Noordooster-locaalspoorweg-maatschappij	400,000.00	800,000.00
IVde Afdeeling.		
Handel en Nijverheid.		
E. Mijnwezen.		
I. Staatsmijndienst.		
Art. 170. Kosten van ontginning en daarmede in verband staande uitgaven	140,900.00	359,100.00
Vde Afdeeling.		
Landbouw.		
Art. 201. Subsidiën ten behoeve van het onderwijs in land- en tuinbouw en houtteelt, en toelagen voor het opleiden van landbouw- en tuinbouwonderwijzers	12,000,00	84,350.00
VIde Afdeeling.		
Posterijen.		
B. Postdienst.		
Art. 243. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel.	17,000.00	3,950,550.00
Art. 249. Gebouwen. Vergoeding voor huur	10,000,00	262,000.00
C. Telegraafdienst.		
Art. 253. Jaarwedden en verdere beloningen van het vaste personeel . .	5,150,00	1,448,500.00
Art. 258. Gebouwen	10,000.00	174,000.00
Art. 260. Vergoeding aan gemeenten, waar Rijkstelephoonkantoren zijn gevestigd, voor bestelloon van telegrammen .	5,000.00	20,000.00
D. Vereenigde Post- en Telegraafdienst.		
Art. 262. Jaarwedden en verdere beloningen van het vaste personeel . .	33,000.00	2,077,675.00

	Wordt verminderd met:	En mitsdien gebracht op:
F. Rijkspostspaarbank.		
Art. 272. Belooning van tijdelijk personeel	*f* 11,100.00	*f* 32,725.00
VIIde AFDEELING.		
Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.		
Art. 281. Toelagen aan eervol ontslagen ambtenaren bij den aanleg van Staatsspoorwegen	500.00	51,500.00

Artikel 4.

Tengevolge van het vorenstaande wordt verhoogd het totaal der IIIde afdeeling met *eenhonderd dertig duizend zeshonderd gulden* (*f* 130,600.00), dat der VIIde afdeeling met *een duizend vijfhonderd gulden* (*f* 1,500.00) en verminderd het totaal der IVde afdeeling met *eenhonderd twee en dertig duizend eenhonderd gulden* (*f* 132,100.00).

Lasten enz.

WET *van* 7 *December* 1903 (*Staatsblad n°.* 311), *tot verhooging en aanvulling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1903.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene verhooging en aanvulling van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903, vastgesteld bij de wet van 2 Februari 1903 (Staatsblad n°. 58);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het navolgende artikel van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903 wordt verhoogd als volgt:

Art. 35. „Verleggen van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in een of meer der vijf volgende artikelen begrepen", wordt verhoogd met *vierhonderd een en zeventig duizend vijfhonderd gulden* (*f* 471,500) en alzoo gebracht op *zeshonderd zes en vijftig duizend vijfhonderd gulden* (*f* 656,500).

2. Tusschen de artikelen 35 en 36 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903 wordt een nieuw artikel ingelascht, luidende:

Art. 35 *bis.* Aanleg van bekadingen langs de noordzijde van het benedendeel der nieuwe rivier de Maas, tusschen Keizersveer en het Spijkerboor *f* 55,000.

3. Ten gevolge van voorschreven verhooging en aanvulling wordt het totaal der IIde afdeeling van gezegd hoofdstuk met *vijfhonderd zes en twintig duizend vijfhonderd gulden* (*f* 526,500) en het eindcijfer van hoofdstuk IX der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1903 met gelijk bedrag verhoogd.

Lasten enz.

De Memorie van Toelichting tot het wetsontwerp, ingediend onder datum van 26 Juni 1903, luidt als volgt:

Bij de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, omtrent het IXde hoofdstuk der ontwerp Staatsbegrooting voor 1902, werd door ondergeteekende medegedeeld, dat, behoudens onvoorzienc omstandigheden, de opening van den Nieuwen Maasmond in Noordbrabant in het jaar 1904 zou kunnen plaats hebben. Dergelijke omstandigheden hebben zich niet voorgedaan.

Alvorens tot de uitvoering der voor die opening noodige werken kan worden overgegaan, moet, ingevolge het bepaalde sub 5 van het besluit der Staten van Noordbrabant van 15 Juli 1880, de normaliseering en verbetering van den Amer ver genoeg gevorderd zijn, dat de afstrooming geregeld kan plaats hebben, en moeten voltooid zijn:

a. de voorziening in de uitwatering der landen langs het Oude Maasje;

b. de voorziening in de uitwatering van de lage polders, op de Donge uitwaterende, en

c. de werken ter voorziening in de uitwatering van de Bleek en Oostkil.

Eindelijk is sub 6 van dat besluit bepaald, dat de beteugeling van het Steurgat zal plaats hebben vóór de opening der rivier.

Aan deze voorwaarden is of zal in den loop van dit jaar worden voldaan.

Het tijdstip is dus thans aangebroken, dat de werken, noodig voor de opening van de nieuwe rivier, ondernomen kunnen worden.

Deze werken zijn:

1°. het in verbinding brengen van de reeds gevormde rivier, wederzijds den Aalburgschen dijk, bij Heusden, en in verband hiermede het in verbinding brengen van die rivier beneden den dijk te Hedikhuizen, met de rivier de Maas, alsmede het afdammen van laatstbedoelde aldaar, door verlenging bovenwaarts van den rechterdijk der nieuwe rivier, tot aan den bandijk van het district Bommelerwaard boven den Meidijk;

2°. het voltooien der afsluiting van de rivier de Maas beneden Andel, en

3°. de watervrije ophooging van den beteugelingsdijk door de Heerewaardensche overlaten.

Die beteugelingsdijk werd reeds in de jaren 1890 en 1892 tot eene doorgaande hoogte van 7,90 M. plus A.P. aan de peilschaal te St. Andries gemaakt, doch de volledige afsluiting, die door de watervrije ophooging zal worden verkregen, mag volgens de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4) niet plaats hebben, dan gelijktijdig met de opening van de nieuwe rivier.

Al deze werken behooren in één werkseizoen te worden uitgevoerd, ook omdat

geen winter in de uitvoering mag vallen, hetgeen tot groote schade aanleiding zou kunnen geven. Om tot dit doel te geraken behoort de aanbesteding nog in het loopende jaar plaats te hebben. De aannemers kunnen dan de eerste maanden van het volgende jaar benutten voor den aanvoer van het benoodigde materieel, den aankoop van bouwstoffen enz. om in het vroege voorjaar van 1904 met de uitvoering aan te vangen.

In verband hiermede wordt de helft der voor deze werken gevorderde uitgave bij suppletoire begrooting op den loopenden dienst aangevraagd, terwijl het restant op de ontwerp-begrooting voor 1904 zal worden gebracht.

De raming der kosten is als volgt:

Werken te Heusden, Heleind en Andel, sub 1 en 2 hiervoor bedoeld	*f* 673.000
Watervrije afsluitingsdijk door de Heerewaardensche overlaten, sub 3 hiervoor genoemd	235.000
Baggerwerk in de scheepvaartgeul der Maas gedeelte Crevecoeur-Woudrichem	35 000
Te zamen	*f* 943.000

De laatste post strekt om te kunnen voorzien in de opruiming van eenige droge plaatsen, die in verband met de verlaging van den waterspiegel op de rivier de Maas, als gevolg van de opening van den Nieuwen Maasmond, wellicht voor de scheepvaart hinderlijk zouden kunnen worden.

Ten aanzien van den afsluitdijk door de Heerewaardensche overlaten kan nog worden opgemerkt dat is gebleken, dat zonder bezwaar met een kleiner profiel voor dien dijk kan worden volstaan dan in 1889 was aangenomen. De kruinsbreedte, toen bepaald op 8 M., kan namelijk worden teruggebracht tot 5,50 M., terwijl het beloop aan de Maaszijde kan worden gesteld op 2 op 1 in plaats van 3½ op 1. De aansluitingen aan de bandijken van de polderdistricten Maas en Waal en Bommelerwaard boven den Meidijk behouden echter het profiel, daarvoor in de vergunningen der polderbesturen bepaald.

Door deze verkleining van profiel, die geen enkel belang schaadt, wordt eene besparing van kosten ad *f* 120.000 verkregen.

Hoewel door de uitvoering van de hiervoor vermelde werken de nieuwe rivier zal worden geopend, zullen daarmede nog niet alle aangelegenheden den Nieuwen Maasmond betreffende zijn geregeld.

Blijkens het bepaalde sub 4 van het besluit der Staten van Noordbrabant van 15 Juli 1880 zijn toch onder de normaliseering en verbetering van den Amer, behoorende tot de werken der Maasmondverlegging, begrepen het aanleggen van nieuwe en het verhoogen en verzwaren van bestaande bekadingen langs die rivier tot voorbij Drimmelen en langs de Donge, alle tot de hoogte van minstens 2,64 M. plus A.P., terwijl volgens het bepaalde sub 6 van dat besluit de bekading sub 4 bedoeld zal worden aangelegd of voortgezet, wanneer belanghebbenden zich daartegen niet verzetten.

Voorts rust op het Rijk de verplichting volgens het bepaalde sub 2 van het voormelde besluit der Staten van Noordbrabant van 15 Juli 1880, om, behalve voor de afwatering der gronden in den aanhef dezer Memorie genoemd, ook te zorgen voor het door stoombemaling op peil houden, *wanneer zulks noodig mocht blijken*, van de gronden langs den Amer. Het laatste gedeelte van het bepaalde sub *c* van het eenige artikel der wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4) houdt met de eventualiteit van het op peil houden dier gronden verband.

Ten aanzien van de vraag tot hoever door het Rijk bekadingen langs den Amer zouden zijn te maken, of juister uitgedrukt, tot hoever de Amer moet geacht worden zich uit te strekken, is verschil van gevoelen ontstaan tusschen de Regeering en de Staten van Noordbrabant. Na langdurige gedachtenwisseling is door die Staten het standpunt der Regeering als juist erkend, dat de Amer niet kan gerekend worden zich nog tot boven de uitmonding der Donge uit te strekken en dat alzoo het maken van bekadingen aan de noordzijde van het Oude Maasje, boven het Spijkerboor, noch op grond van de wet van 1883, noch op grond van het Statenbesluit van 1880, van het Rijk kan worden gevorderd. Intusschen was bij herhaald onderzoek der bezwaren, door belanghebbenden bij de Staten van Noordbrabant ingebracht tegen de plannen der Regeering, gebleken, dat de billijkheid medebrengt om ook eenige maatregelen te nemen tegen eventueele benadeeling der belangen zoowel van de eigenaren der landen benoorden het gedeelte der nieuwe rivier tusschen Spijkerboor en Keizersveer (vroeger het Oude Maasje, hiervoor bedoeld) en van de eigenaren der Biesboschlanden, als gevolg van de opening der nieuwe rivier. Ondergeteekende heeft zich des te eerder tot eenige concessie in die richting bereid verklaard, toen hem bleek dat Gedeputeerde Staten van Noordbrabant daartegenover bereid zouden zijn om aan de Provinciale Staten het voorstel te doen, om, indien eenige, hieronder te noemen bekadingen, hetzij dadelijk, hetzij later, als de noodzakelijkheid van den aanleg mocht blijken, van Regeeringswege zouden worden gemaakt, afstand te doen van de sub 2 van het Statenbesluit van 15 Juli 1880 bedoelde eventueele stoombemaling van de gronden langs den Amer.

Deze verplichting: het door stoombemaling op peil houden van de gronden langs den Amer, wanneer zulks noodig mocht blijken, zou toch in de toekomst voor het Rijk ver strekkende financieele gevolgen kunnen hebben, terwijl het op den duur aan sterken aandrang van belanghebbenden niet zou ontbreken, om dergelijke bemaling, ook al zou deze naar het oordeel van de Regeering niet strikt noodig zijn, te verkrijgen. Ondergeteekende meende daarom niets onbeproefd te mogen laten om deze voorwaarde, die een blijvenden last voor het Rijk zou ten gevolge hebben, te doen opheffen. Mitsdien is door hem aan Gedeputeerde Staten van Noordbrabant toegezegd, dat, indien de Staten-Generaal daarvoor de noodige fondsen willen toestaan, de volgende werken zullen worden gemaakt, namelijk:

1. eene doorgaande kade hoog 3,35 M. + N.A.P., aanvangende aan den westelijken dam van de Noorderhaven van het stoompontveer te Keizersveer, en van daar doorloopende tot het Steurgat of Spijkerboor, langs den oostelijken oever van het Steurgat tot de Aakvlaai en aansluitende tegen de bekading van den Allardspolder;

2. eene kade als sub 1 bedoeld, aansluitende aan de Lepelaar, langs den *westelijken* oever van het Spijkerboor over het Onderplaatje doorloopende tot voorbij Drimmelen, tusschen de normaliseeringswerken van den Amer en den rechter oever;

3. eene kade als sub 1 bedoeld, aanvangende op de Toontjes Plaat tegenover het benedeneinde van de kade sub 2 genoemd tot het Gat van den Binnen Nieuwen Steek, aansluitende tegen de bekadingen van den polder Honderd en Dertig, met openlating van het „Noordergat van de Plomp en het Gat van de Kerksloot"; terwijl, wanneer zulks noodig mocht blijken, de strekdam tegenover Drimmelen met gebruikmaking van reeds bestaande leidammen zal worden verlengd tot aan het Gat van den Binnen Nieuwen Steek, met eene voldoende gelegenheid

tot doorvaart aan het begin dier verlenging, waarvan het doel is de laagwaterstanden in dat deel van den Biesbosch te doen beheerschen door de laagwaterstanden bij het Gat van den Binnen Nieuwen Steek.

Voorts is nog toegezegd dat de kade van den Peereboompolder gelegen boven het Keizersveer (het eenige gedeelte van den rechteroever van de nieuwe rivier, waar de kade een belangrijk mindere hoogte heeft dan de aangrenzende waterkeeringen hebben of zullen verkrijgen) zal worden verhoogd tot 3.35 M. + N.A.P. terwijl, indien mocht blijken, dat ten gevolge van de opening van de nieuwe rivier schadelijke verhooging van de laagwaterstanden mocht ontstaan voor de op de Bakkerskil, het Gat van Loopgauw en het Jeppegat uitwaterende polders, binnen een jaar nadat die verhooging zal zijn gebleken, van Rijkswege de volgende werken zullen worden gemaakt:

a. vloedvrije afsluiting van het Jeppegat en verbinding van de polders Middelland en Boven Hennep;

b. vloedvrije beteugeling van het Steurgat bij de vereeniging met de Reugt, met behoud van een voor de scheepvaart voldoende opening;

c. verbreeding en verdieping van de Westkil.

Door de uitvoering van deze werken zullen toch de laagwaterstanden op de Bakkerskil worden onttrokken aan den invloed van de waterstanden op het Spijkerboor en beheerscht worden door de laagwaterstanden op de Reugt, m. a. w. door die in het Gat van de Visschen.

Eindelijk is nog bepaald, dat, indien belanghebbenden dit wenschen, waarvan zij moeten doen blijken vóór dat de werken in uitvoering komen, in de te maken of te verhoogen bekading langs den westelijken oever van het Spijkerboor ten zuiden van den polder Lepelaar, de polder Middelste Jannezand zal worden opgenomen.

Met een en ander wordt aan alle redelijke bezwaren en wenschen van belanghebbenden in ruime mate te gemoet gekomen.

Aan bovenbedoelde toezeggingen is de voorwaarde verbonden, dat de voor den aanleg en de verhooging der kaden in te nemen gronden kosteloos ter beschikking van het Rijk worden gesteld en de eigenaren der landen waarop die kaden komen te liggen, den onderhoudslast daarvan op zich nemen; — terwijl door de Provinciale Staten een besluit zal zijn te nemen, strekkende tot wijziging van het bepaalde sub 2 van het Statenbesluit van 15 Juli 1880, zoodat dit zal luiden:

„dat onder de werken, sub 3 genoemd in het schrijven van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 7 Januari 1880, mede begrepen zijn het door stoombemaling op peil houden der afwateringskanalen, voor de landen sub *a* en *b* genoemd, alsmede van de Bleek en Oostkil, en wanneer zulks noodig mocht blijken, ook *voor de gronden langs den linker of zuidelijken oever van den Amer.*"

Eventueele bemaling van de gronden benoorden de rivier, zal door dit wijzigingsbesluit zijn uitgesloten.

In de den 12 Mei 1903 gehouden buitengewone vergadering der Provinciale Staten is het Statenbesluit van 15 Juli 1880 in den boven aangegeven zin gewijzigd.

De kosten van al de hiervoor bedoelde werken, nader aangeduid op de kaart, die ter griffie van de Kamer ter inzage is nedergelegd, zijn geraamd op ± *f* 500.000.

Hiervan moet een bedrag van *f* 110.000, hetwelk zal worden gevorderd voor de bekading sub 1 hiervoor genoemd, worden afgescheiden van de kosten der kaden die zullen worden aangelegd als afkoop van de eventueele verplichting van stoombemaling.

De kade tusschen Spijkerboor en Keizersveer behoort toch noch tot de werken die op grond van de wet of het Statenbesluit van het Rijk kunnen worden gevorderd, noch tot de bekadingen die in de plaats zullen treden van de eventueele stoombemaling der gronden benoorden den Amer.

Tot den aanleg van de bekading tusschen het Spijkerboor en Keizersveer heeft ondergeteekende zich bereid verklaard, ten eerste omdat deze een der voorwaarden was, waarop de provincie genegen werd bevonden om in de plaats van eventueele stoombemaling der gronden benoorden den Amer, den aanleg van kaden langs die rivier te accepteeren, en ten tweede met het oog op de hiervoor bedoelde billijkheid, die o. a. meermalen in de Vertegenwoordiging is bepleit ten aanzien van de belangen van het westelijk deel van Noordbrabant. Reeds bij de schriftelijke en mondelinge behandeling van het ontwerp der wet van 1883 is herhaaldelijk betoogd, dat de belangen van het westelijk deel van Noordbrabant niet zouden mogen worden geschaad door de behartiging der belangen van het oostelijk deel der provincie.

De toenmalige ambtsvoorganger van den ondergeteekende sloot zich hierbij aan, waar hij in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 28 November 1882 verklaarde:

„Ik wensch vóór alles te zorgen, dat aan het noordwestelijk deel der provincie in geenerlei opzicht nadeel worde berokkend en liever te trachten, dat ook daar wat verbetering uit den nieuwen toestand moge voortspruiten."

In aansluiting daaraan is thans toegegeven hetgeen feitelijk niet zou kunnen worden gevorderd, maar, zooals hiervoor is gezegd, tevens om eene schikking te bereiken die voor het Rijk zeer voordeelig is te achten.

Bij de beoordeeling van het wetsvoorstel is niet uit het oog te verliezen, dat de verlenging van den strekdam tegenover Drimmelen en de voorziening in de afwatering van eenige polders, die thans door de Bakkerskil en haar verlengde, benedenwaarts uitwateren op het Spijkerboor, facultatief zijn en dat, naar het oordeel van den Rijkswaterstaat, zeer weinig waarschijnlijkheid bestaat, dat dit laatste ooit noodig zal blijken.

De kade hiervoor sub 1 genoemd, zal zijn aan te leggen in het jaar der opening van den Nieuwen Maasmond, terwijl de kaden sub 2 en 3 genoemd, zullen zijn aan te leggen binnen 2 jaar na de bedoelde opening. De verhooging van de kade in den Peereboompolder, geraamd op ± *f* 4000, zal gelijktijdig met den aanleg van de kade sub 1 bedoeld, plaats moeten hebben.

Hoewel de in deze door het Rijk nog te doene uitgaaf zeer belangrijk is, zoo is niet uit het oog te verliezen, dat in elk geval de kosten van eene stoombemaling van de landen benoorden den Amer, waartoe het Rijk volgens het bepaalde sub 2 van het Statenbesluit van 1880 verplicht zou kunnen worden, veel hooger zouden wezen, terwijl, volgens het bepaalde sub 4 van dat besluit een gedeelte der besproken kaden toch zou moeten worden gemaakt, aangezien daarbij is bepaald, dat onder de voorgenomen normaliseering en verbetering van den Amer begrepen zijn het aanleggen van nieuwe en het verhoogen en verzwaren van bestaande bekadingen langs die rivier tot voorbij Drimmelen en langs de Donge, alle tot de hoogte van minstens 2,64 M. + A.P.

Voor de installatiën ten behoeve der bemaling van de Dongepolders en voor de polders langs Bleek en Oostkil wordt toch te zamen een bedrag van *f* 1,122,000 gevorderd, waarbij nog komen de voortdurend ten laste van het Rijk zijnde uitgaven voor personeel, steenkolen, onderhoud enz.

Hieruit blijkt voldoende dat, zoo maar eenigszins mogelijk, de gelegenheid behoort te worden aangegrepen om van de eventueele verplichting van eene voortdurende bemaling ontslagen te worden.

Het is op grond van deze overwegingen, dat ondergeteekende het voorstel doet om de hiervoor omschreven bekadingswerken, die, het zij herhaald, wellicht niet alle zullen noodig blijken, te doen uitvoeren, in verband waarmede de helft van het bedrag ad *f* 110,000, dat wordt gevorderd voor de bekading, die zal zijn aan te leggen in het jaar van de opening der nieuwe rivier, op den dienst van 1903 wordt uitgetrokken.

Ten behoeve van de werken tot opening van den Maasmond en van de meerbedoelde bekadingen wordt mitsdien art. 35 der loopende begrooting verhoogd met *f* 526,500, zijnde de helft van de in deze Memorie genoemde sommen *f* 943,000 en *f* 110,000.

Voor laatstbedoelden post wordt een afzonderlijk artikel uitgetrokken, om duidelijk te doen uitkomen dat hij niet voortvloeit uit de wet van 1883.

KON. BESLUIT *van* 9 *December* 1903 (*Staatsblad* n°. 326), *tot vaststelling van een nieuw bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 22 October 1903, La. CC, afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) en op het Algemeen Reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1897 (Staatsblad n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van 20 November 1903, n°. 19);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 2 December 1903, n°. 185, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van het bij Ons besluit van 26 Maart 1900 (Staatsblad n°. 37) vastgesteld bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee, vast te stellen het navolgende:

BIJZONDER REGLEMENT van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee.

Art. 1. Dit reglement is van toepassing op:

a. den Rotterdamschen Waterweg beneden de westelijke grens

der gemeente Rotterdam, bij de westpunt der Ruigeplaat en het tot den linker oever doorgetrokken zuidelijk verlengde dier grenslijn;

b. de Noordgeul, Botlek en Brielsche Maas;

c. de monden der genoemde rivieren tot aan de lijn, gaande door de uitertonnen.

2. De schipper van elk zeeschip draagt zorg, dat des nachts steeds een man op het dek aanwezig zij, die de wacht houdt, en die bij het aanroepen van het vaartuig door het daartoe bevoegd gezag verplicht is antwoord te geven.

3. Vaartuigen, waarvoor de golfslag gevaarlijk kan zijn, mogen niet dieper zijn geladen, dan tot eene lijn, die bij geheel open vaartuigen op 50 cM. onder het boord, en bij vaartuigen die met luiken kunnen worden gesloten, op 30 cM. onder het boord ligt.

4. Het is verboden in het vaarwater te ankeren, tenzij met vergunning en volgens aanwijzing van een der in artikel 88 van het Algemeen Reglement van politie voor rivieren, kanalen, enz. bedoelde ambtenaren van den Waterstaat of van het loodswezen. Van dit verbod zijn uitgezonderd vaartuigen, dienende voor opnemingen en peilingen, baggervaartuigen en grondschouwen, werkzaam in 's Rijks dienst.

Zooveel mogelijk moet vermeden worden, dat de vaartuigen dwars van elkander komen te liggen.

Het is bovendien verboden te ankeren:

a. van 200 M. boven tot 100 M. beneden het rivierwaarts verlengde van de as der haven van Maassluis;

b. op een afstand kleiner dan 10 M. uit de assen der lage dammen, op den oever aangegeven door twee ruitbakens;

c. op de plaatsen, waar zoodanig verbod door borden is aangewezen.

Bij het ankeren gedragen de schippers der vaartuigen zich naar de aanwijzing der ambtenaren, met de handhaving van dit reglement belast.

5. Het ten anker komen van vaartuigen moet in het algemeen, zooveel mogelijk, aan dezelfde zijde van het vaarwater geschieden.

6. Met buskruit, andere ontplofbare stoffen, petroleum, benzine (naphta) of terpentijnolie geladen vaartuigen, die gedurende het getijde moeten stoppen, mogen niet anders stilliggen dan op een afstand van ten minste 1000 M. van andere vaartuigen, behoudens de bevoegdheid van de ambtenaren der Rijkspolitie, om vaartuigen, met petroleum of andere oliën geladen, zoo noodig, een minderen afstand te vergunnen.

7. Het is verboden, tenzij met vergunning van Onzen Minister

van Waterstaat, Handel en Nijverheid, vaartuigen van minder dan 68 dM. diepgang te leggen op de Rijksligplaats aan de dukdalven nabij den bovensten strekdam aan den linker oever van het Scheur, beneden Vlaardingen, alsmede te lossen uit of te laden in vaartuigen, welke op die ligplaats vertoeven.

Het is verboden, tenzij met vergunning van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, vaartuigen van minder dan 78 d.M. diepgang te leggen op de Rijksligplaats aan de dukdalven nabij den rechter oever beneden de berghaven voor Rijksvaartuigen aan den Hoek van Holland, welke dukdalven nader zijn aangeduid door een bord, waarop het woord »Ligplaats« gesteld is.

Vaartuigen mogen nooit met trossen, kettingen of op andere wijze aan de bovenbedoelde dukdalven worden vastgemaakt.

Bij het aanleggen moeten door het uitzetten van ankers en, zoo noodig, door het bezigen van een sleepbootje alle voorzorgen worden in acht genomen ter voorkoming van schade.

De schipper is verplicht te zorgen, dat het vaartuig, zoolang het eene ligplaats aan de bovenbedoelde dukdalven inneemt, behoorlijk aan de zich bij die dukdalven bevindende meerpalen is vastgemaakt, ter beoordeeling van de ambtenaren, met de handhaving van dit reglement belast, op wier bevel ook een anker op stroom en achteruit een zwaar werpanker moet worden uitgezet.

De schipper moet in het algemeen, zoowel bij dag als bij nacht, zorg dragen voor het behoorlijk bevestigen en vieren op de meerpalen en zorgen voor oordeelkundige ligging van het roer.

Het is verboden met een vaartuig langer dan vijftien uren op een der beide bovenbedoelde ligplaatsen te vertoeven. In bijzondere omstandigheden kan de Ingenieur voor het 6de rivierarrondissement te Rotterdam een langer verblijf aldaar toestaan.

8. Het is verboden, tenzij met vergunning van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, andere vaartuigen dan binnenvaartuigen, welke ontplofbare stoffen te lossen of te laden hebben, in de haven aan de oostpunt van Rozenburg te leggen of daarmede in die haven te vertoeven.

Het is verboden, tenzij met vergunning van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, de ankerboeien nabij de oostpunt van Rozenburg te bezigen tot het vastmeren van andere vaartuigen dan die meer dan 100 K.G. ontplofbare stof aan boord, of meer dan deze hoeveelheid te lossen of te laden hebben.

Van die ankerboeien mag geen gebruik worden gemaakt om door het uitbrengen van een tros, bij aankomst of vertrek van een vaartuig, te zwaaien.

Vaartuigen, wier lengte en diepgang het meren aan het zuidelijk stel ankerboeien toelaten, mogen niet op het noordelijk stel meren, tenzij het eerstgenoemde reeds is ingenomen.

Gedurende den tijd, dat de haven aan de oostpunt van Rozenburg wegens uitdieping of uitvoering van werken niet gebruikt kan worden, mogen de in het 1ste lid bedoelde binnenvaartuigen aan het zuidelijk stel der in dit artikel genoemde ankerboeien meren, zijnde zulks op andere tijden niet geoorloofd.

Een vaartuig, vastgemeerd aan de ankerboeien, moet bij dag, ter plaatse waar zulks het best kan gezien worden, evenwel niet lager dan 3 M. en niet hooger dan 6 M. boven den romp, een aan een winkelhaak uitgezette witte vlag van ten minste 1.30 M. lang en 0.65 M. breed voeren, waarin in goed leesbare zwarte letters het opschrift »Buskruit« gesteld is.

Het is verboden, met een vaartuig langer dan dertig uren aan de boeien te vertoeven.

In bijzondere omstandigheden kan de in art. 7 genoemde ingenieur een langer verblijf aldaar toestaan.

9. Het is verboden, tenzij met vergunning van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en behoudens het bepaalde in het laatste lid:

a. in het veer Brielle-Maassluis, de Rijksaanlegplaats op Rozenburg tegenover Maassluis met de daartoe behoorende werken, de Rijksaanlegplaats te Maassluis met den oostwaarts daartegen grenzenden basaltmuur, of den Rijksveerdam op Rozenburg tegenover Brielle, te bezigen tot het aanleggen of vastmaken van vaartuigen, welke niet tot den Rijksdienst of tot dien van het veer behooren;

b. aan den Hoek van Holland de berghaven voor Rijksvaartuigen, den aanlegsteiger langs den rechter oever van de Doorgraving aan de oostzijde van die haven en den aanlegsteiger langs den rechter oever van de Doorgraving op ongeveer 300 M. bovenwaarts van de registreerende peilschaal, te bezigen tot het aanleggen, doen liggen of vastmaken van vaartuigen, welke niet tot den Rijksdienst of tot de uitvoering van Rijkswaterstaatswerken behooren.

De Ingenieur, in art. 7 genoemd, kan het voor niet langer dan 24 uur gebruik maken van de sub *a* en *b* genoemde werken vergunnen.

10. Het is verboden, tenzij met vergunning van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, den aanlegsteiger voor de quarantaine even beneden het Amersgat te bezigen tot het aanleggen of vastmaken van vaartuigen, welke niet tot den Rijksdienst of tot de in quarantaine liggende schepen behooren.

11. Het is verboden, tot het vastmaken, verhalen of aanleggen van vaartuigen te bezigen:

a. de van lichttoestellen voorziene dukdalven;

b. de niet van borden voorziene dukdalven langs den rechter oever beneden de berghaven voor Rijksvaartuigen aan den Hoek van Holland, staande naast en tusschen de dukdalven, bedoeld in artikel 7;

c. den dukdalf nabij den rechter oever boven de haven van Maassluis bij de registreerende peilschaal;

d. het paalwerk naar en bij de registreerende peilschaal aan den Hoek van Holland.

12. Het is verboden gedeelten der lading of ballast in het water te werpen, tenzij zulks vergund wordt door den betrokken loodscommissaris, in gevallen, waarbij het behoud van het vaartuig van het over boord zetten der lading of ballast afhangt.

13. Overtreding van de bepalingen van dit bijzonder reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of bij het Algemeen Reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van artikel 6;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van de artikelen 2, 3 en 4;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van de artikelen 7, 8, 9, 10 en 11;

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden, de overtreding van artikel 5;

e. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtreding van artikel 12.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 10 *December* 1903, *n°.* 26, *houdende aanwijzing der perceelen, ingevolge de wet van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 181) *te onteigenen ten behoeve van den aanleg van spoorwegen van 's Gravenzande naar den Hoek van Holland, van Naaldwijk naar Maassluis en van den Maaslandschen dam naar Delft.*

KON. BESLUIT *van* 12 *December* 1903, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 17 *November* 1903:

n°. XVIII, tot wijziging van het reglement voor den Floris—Schouten—Vrouwenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 *Augustus* 1859, *n°.* 51, *en*

n°. XIX, tot wijziging van het reglement voor den polder Bloemendaal (gemeenten Waddinxveen en Gouda), goedgekeurd bij Kon. besluiten van 6 *September* 1901, *n°.* 34 *en* 27 *December* 1902, *n°.* 31.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 358 en 359.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1903, *n°.* 28, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordhollaud van* 17 *November* 1903:

n°. XIII, tot vaststelling van een nieuw algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in die provincie, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 *Augustus* 1854, *n°.* 70, *en*

n°. XIV, tot vaststelling van een nieuwe verordening, houdende regelen omtrent het toezicht van de Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten op de waterschappen en de waterstaatswerken in die provincie, met intrekking van die, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 17 *Maart* 1854, *n°.* 71 *en* 14 *December* 1855, *n°.* 78.

Het algemeen reglement voor de waterschappen luidt als volgt:

ALGEMEEN REGLEMENT van bestuur voor de waterschappen in Noordholland.

HOOFDSTUK I.

Samenstelling van het bestuur en vereischten voor het lidmaatschap.

Art. 1. Het bestuur van ieder waterschap wordt uitgeoefend door College van Dagelijksch Bestuur, bestaande uit zooveel leden als bijzonder reglement voor ieder waterschap aanwijst, met of zon- Hoofdingelanden.

2. Het Bestuur wordt bijgestaan door een Secretaris en een ningmeester.

Deze hebben geen stem in de vergaderingen.

Beide betrekkingen kunnen aan denzelfden persoon worden opgedragen.

3. De leden van het Bestuur, de Secretaris en de Penningmeester moeten zijn Nederlanders, niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, noch van het recht tot het bekleeden van ambten zijn ontzet en den ouderdom van 23 jaren vervuld hebben.

Bloedverwantschap of zwagerschap tot in den tweeden graad mag niet bestaan tusschen de leden van het College van Dagelijksch Bestuur onderling, noch tusschen den Voorzitter van dat Bestuur en den Secretaris of den Penningmeester, noch tusschen de Hoofdingelanden onderling.

4. Indien personen, elkander in den verboden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaande, tegelijk zijn gekozen, wordt de jongste voor niet-benoemd gehouden, tenzij de oudste de benoeming niet aanneëmt.

Bij gelijken ouderdom beslist het lot.

5. Zwagerschap na de benoeming ontstaande, is geen reden tot aftreding.

Hij, door wiens huwelijk de zwagerschap is ontstaan, is bij aftreding niet herkiesbaar, zoo lang de ander in het Bestuur blijft.

De zwagerschap houdt op door het overlijden van hem of haar, die haar veroorzaakte.

6. De leden van het Bestuur moeten zijn eigenaars, erfpachters of vruchtgebruikers van zooveel in den omslag begrepen grond, als het bijzonder reglement voor ieder waterschap bepaalt.

In erfpacht of in vruchtgebruik uitgegeven grond komt ten behoeve van den eigenaar niet in aanmerking.

Als grondbezit worden toegekend:

aan den man, de eigendommen zijner vrouw, tenzij deze het beheer daarover zich voorbehouden, of ingevolge rechterlijke beslissing verkregen hebbe;

aan dengene der ouders, die de ouderlijke macht uitoefent, die zijner minderjarige kinderen;

aan den voogd, die zijner pupillen;

aan den curator, die der onder zijne curateele gestelden;

aan ieder mede-eigenaar een gelijk deel der in gemeenschappelijken eigendom bezeten gronden, tenzij de openbare registers elks aandeel bepaaldelijk aanwijzen.

De eigendommen van naamlooze vennootschappen, stichtingen of zedelijke lichamen worden als grondbezit toegekend aan hunne Be-

sturen ten behoeve van een hunner leden, daartoe door die Besturen aan te wijzen.

De ongehuwde vrouw en de gehuwde, die zich het beheer harer eigendommen heeft voorbehouden, of ingevolge rechterlijke beslissing het beheer daarover verkregen heeft, hebben de bevoegdheid een vertegenwoordiger aan te wijzen aan wien hare eigendommen als grondbezit worden toegekend.

7. De Voorzitter en de overige leden van het College van Dagelijksch Bestuur worden gekozen op de wijze, bij het bijzonder reglement voor ieder waterschap aangewezen.

Hoofdingelanden worden gekozen door stemgerechtigde ingelanden.

8. De leden des Bestuurs, de Secretaris en de Penningmeester worden verkozen voor zoodanig aantal jaren, als het bijzonder reglement bepaalt.

Telken jare treedt een deel der leden van het Bestuur af, volgens een daarvan te maken rooster.

Het lot bepaalt den tijd, waarop elk lid van het Bestuur naar den rooster aftreedt.

De aftredenden zijn herkiesbaar.

9. Wanneer eene plaats in het College van Dagelijksch Bestuur tusschentijds openvalt, zal binnen twee maanden, tot vervulling der opengevallen plaats, eene nieuwe keuze worden gedaan.

10. Wanneer eene plaats in het College van Hoofdingelanden tusschentijds openvalt, zal het College van Dagelijksch Bestuur de vervulling tot de eerstvolgende gewone verkiezing kunnen uitstellen.

11. Die gekozen wordt ter vervulling eener vacature, buiten den bij rooster bepaalden tijd ontstaan, treedt af op het tijdstip, waarop degeen dien hij vervangt, moest aftreden.

12. Een lid des Bestuurs, de Secretaris of de Penningmeester een der gevorderde vereischten verliezende, geeft daarvan binnen veertien dagen kennis aan het College van Dagelijksch Bestuur, met inzending van zijn ontslag.

Bestuursleden, die door den Koning zijn benoemd, zenden in dit geval eene aanvrage om ontslag binnen gelijken termijn in aan den Koning.

Leden van het Bestuur blijven in de bovenvermelde gevallen in betrekking, totdat aan hunne opvolgers zitting is verleend.

13. De leden van het Bestuur kunnen te allen tijde hun ontslag nemen.

Ingeval van Koninklijke benoeming, zenden zij eene aanvrage om ontslag in aan den Koning, bij benoeming door Hoofdingelanden of

stemgerechtigde ingelanden, dienen zij hun ontslag in aan het College van Dagelijksch Bestuur.

Zij blijven in betrekking totdat aan hunne opvolgers zitting is verleend.

HOOFDSTUK II.

Van het stemrecht en de lijsten der stemgerechtigden.

14. Stemgerechtigden zijn allen, die op de waterschapsregisters bekend staan als eigenaars, erfpachters of vruchtgebruikers van zooveel in den omslag aangeslagen grond, als het bijzonder reglement voor ieder waterschap aanwijst.

In erfpacht of vruchtgebruik uitgegeven grond komt ten behoeve van den eigenaar niet in aanmerking.

15. Het stemrecht van den minderjarige, die onder de ouderlijke macht staat, wordt uitgeoefend door hem, die deze macht uitoefent; dat van hem, die onder voogdij staat, door zijn voogd; dat van den onder curateele gestelde door zijnen curator; dat der gehuwde vrouw door haren man, tenzij zij het beheer harer eigene goederen zich voorbehouden, of ingevolge rechterlijke beslissing verkregen hebbe.

Gezamenlijke mede-eigenaars van onverdeelde eigendommen, naamlooze vennootschappen en Besturen van stichtingen of zedelijke lichamen stemmen door schriftelijk gevolmachtigden.

Ieder ingeland kan door een schriftelijk gevolmachtigde stemmen.

De handteekeningen op onderhandsche volmachten moeten zijn gelegaliseerd.

Niemand kan voor meer dan één persoon of corporatie gevolmachtigde zijn.

16. Jaarlijks wordt door het College van Dagelijksch Bestuur opgemaakt of herzien de lijst, aanwijzende de personen, die stemgerechtigd zijn.

Die lijst vermeldt, behalve de namen en de voornamen der daarop gebrachte personen, ook de hoegrootheid van het grondbezit, waarvoor zij stemgerechtigd zijn.

Daar, waar het aantal der door elken stemgerechtigde uit te brengen stemmen in evenredigheid is tot de hoegrootheid van zijn grondbezit, vermeldt de lijst ook het getal stemmen, dat door elk hunner kan worden uitgebracht.

17. Vier maanden vóór den gewonen tijd van aftreding der Bestuursleden, wordt de lijst door het College van Dagelijksch Bestuur vastgesteld, en voor den tijd van veertien dagen voor de ingelanden ter inzage gelegd, waarvan deze vooraf door aanplakking worden verwittigd.

18. Elk ingeland is bevoegd tegen de lijst bezwaren in te brengen, indien:

1° zijn naam, zijn grondbezit, of het aantal der hem toekomende stemmen niet of niet behoorlijk daarop voorkomt;

2° de naam van iemand daarop gebracht is, die het vereischte voor stemgerechtigdheid mist.

3° aan iemand meer stemmen zijn toegekend dan hem toekomen.

19. De bezwaren worden, binnen eene maand na de dagteekening der in art. 17 bedoelde kennisgeving, bij verzoekschrift, zooveel noodig door bewijsstukken gestaafd, aan het College van Dagelijksch Bestuur ingediend.

In de gevallen, onder n°. 2 en 3 van art. 18 bedoeld, geeft dit Bestuur aan den persoon, wiens weglating van de lijst wordt gevraagd, of tegen wiens aantal stemmen bezwaar is ingebracht, binnen tweemaal vier en twintig uren schriftelijk daarvan kennis.

Deze kan binnen acht dagen na de dagteekening der in de voorgaande zinsnede bedoelde kennisgeving, van het verzoekschrift en van de bijgevoegde stukken inzage nemen, en zijne wederlegging schriftelijk inleveren.

20. Het College van Dagelijksch Bestuur beslist over de bezwaren binnen den tijd van drie weken, nadat zij zijn ingediend; verbetert de lijst, zooals het vindt te behooren, en geeft tegelijkertijd van zijne beschikking kennis aan den reclamant, en in de gevallen onder n°. 2 en 3 van art. 18 bedoeld, ook aan den persoon, wiens naam, ten gevolge van het ingebracht bezwaar, van de lijst is weggelaten, of wiens aantal stemmen verminderd is.

21. De belanghebbenden in de gedane uitspraak niet berustende, kunnen binnen acht dagen na den datum der toezending van de beschikking, bij Gedeputeerde Staten in hooger beroep komen, bij een met redenen omkleed verzoekschrift, vergezeld van de noodige bewijsstukken en van een afschrift der beschikking.

Gedeputeerde Staten doen uitspraak binnen drie weken na de ontvangst van het verzoekschrift, en zenden ten spoedigste een afschrift hunner beschikking aan de belanghebbenden en aan het College van Dagelijksch Bestuur.

De belanghebbenden of het College van Dagelijksch Bestuur, daarin niet berustende, kunnen van die uitspraak in hooger beroep komen, binnen den termijn en op de wijze, bij de artikelen 21 en 26 der Wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) bepaald.

Bezwaren, ingebracht tegen de in art. 16 bedoelde lijst, stuiten in geen geval het werk der verkiezing.

22. Het College van Dagelijksch Bestuur zorgt dat in de lijst

worden gebracht de wijzigingen, door Gedeputeerde Staten of vanwege den Koning voorgeschreven.

Het sluit de lijst tien weken na de dagteekening der in art. 17 bedoelde kennisgeving, en doet haar op nieuw ter visie leggen, op de wijze als bij dat artikel is voorgeschreven.

23. De gesloten lijst blijft voortdurend van kracht, behoudens de wijzigingen daarin te brengen, volgens het bepaalde bij art. 22, of bij de jaarlijksche herziening bij art. 16 bedoeld.

Bij overgang van eigendom of erfpachtsrecht, heeft de nieuwe verkrijger evenwel, tot acht dagen vóór den dag eener verkiezing, het recht om, met overlegging van zijne bewijzen, te vorderen dat zijn naam alsnog op de lijst worde gebracht, of het aantal der hem toekomende stemmen worde gewijzigd.

De naam van dengene, die, ten gevolge van zoodanigen overgang van eigendom of erfpachtsrecht, mocht opgehouden hebben stemgerechtigde te zijn, zal dan ook tevens op de lijst worden doorgehaald.

Het bepaalde in de alinea's 2 en 3 is ook van toepassing bij opvolging in het genot van vruchtgebruik.

24. Bij de herziening worden van de lijst geschrapt de namen van allen, die daarop verkeerdelijk zijn gebracht, die het vereischte voor stemgerechtigdheid verloren hebben en die overleden zijn.

Waar een stemgerechtigde meer dan één stem kan uitbrengen, worden tevens de veranderingen in ieders stemmental gebracht, die noodig worden bevonden.

De namen van hen, die bij de herziening van de lijst worden geschrapt, of wier stemmental wordt verminderd, worden te gelijk met de herziene lijst en op dezelfde wijze bekend gemaakt.

HOOFDSTUK III.

Van het stemmen.

25. Het College van Dagelijksch Bestuur bepaalt de plaats waar en den tijd waarop tot stemming zal worden overgegaan.

Van die bepaling wordt, ten minste acht dagen vóór de stemming, bij aanplakking kennis gegeven, met opgave van den naam van hem wiens plaats moet worden vervuld, en van de oorzaak, waardoor zijne plaats is opengevallen.

26. Het College van Dagelijksch Bestuur benoemt uit zijn midden of uit de ingelanden twee stemopnemers, die, met een lid van het Bestuur als Voorzitter, het bureau van stemopneming uitmaken.

Bij plotselinge verhindering van een stemopnemer, of in andere gevallen van hooge noodzakelijkheid, neemt de Secretaris of de Penning-

meester, of een aanwezend ingeland, op uitnoodiging van den Voorzitter van het stembureau, als stemopnemer daarin zitting.

De Voorzitter is belast met de handhaving der orde bij de verkiezing, waarbij alle stemgerechtigden kunnen tegenwoordig zijn.

27. Het waterschap kan in afdeelingen, ter inlevering der stembriefjes, worden verdeeld. Het besluit tot zoodanige verdeeling bevat de voorschriften omtrent de stemopneming, die daaruit voortvloeien.

28. Op de plaats en den tijd voor de stemming bepaald, wordt aan elken stemgerechtigde of zijnen vertegenwoordiger zijn stembriefje uitgereikt.

Waar een stemgerechtigde meer dan één stem kan uitbrengen, worden aan hem of aan zijnen vertegenwoordiger zooveel stembriefjes uitgereikt als bij, blijkens de lijst in art. 16 genoemd, gerechtigd is stemmen uit te brengen.

29. Nevens of op de tafel staat de stembus, gesloten met twee verschillende sleutels, waarvan de eene onder den Voorzitter, de andere onder den oudsten stemopnemer berust.

30. De stembriefjes moeten ongeteekend en toegevouwen zijn.

De twee stemopnemers teekenen de namen op van een ieder, die aan de stemming deelneemt, en daar, waar een persoon meer dan één stem kan uitbrengen, het getal stembriefjes, dat door hem wordt ingeleverd.

Zij onderteekenen met den Voorzitter de alzoo door hen gehouden lijsten.

De volmachten, welke bij de stemming worden overgelegd, worden aan het stembureau gelaten om door het Dagelijksch Bestuur te worden bewaard.

Wanneer de volmacht niet voor eene bepaalde verkiezing gegeven is, wordt de gemachtigde, zoolang de intrekking der volmacht niet schriftelijk aan het College van Dagelijksch Bestuur is kenbaar gemaakt, bij alle stemmingen voor zijnen lastgever toegelaten.

31. De opening der stembriefjes geschiedt onmiddellijk na het verstrijken van den tijd, voor de inlevering bestemd, tenzij bepaald is, dat tot die opening eerst op den volgenden dag zal worden overgegaan, van welke bepaling de stemgerechtigde ingelanden, bij de kennisgeving, bedoeld bij art. 25, vooraf moeten worden verwittigd.

In dit geval wordt de stembus terstond na de verkiezing gesloten, van de zegels van elk der leden van het bureau van stemopneming voorzien, en daarna met hare in een behoorlijk verzegeld papier gesloten sleutels en de lijsten vermeldende de namen der personen, welke briefjes hebben ingeleverd, naar den Voorzitter van het bureau van stemopneming overgebracht

De Voorzitter bewaart de bus en de verzegelde sleutels en lijsten en brengt ze den dag, waarop de opening der stembriefjes moet geschieden, in de voor die opening bestemde zaal.

32. Vóór het openen worden de stembriefjes geteld en vergeleken met het getal der stemgerechtigden, die, blijkens de daarvan opgemaakte lijsten, gestemd hebben, en met het aantal stemmen, door hen uitgebracht.

Bij het openen worden de namen, op elk stembriefje voorkomende, door den Voorzitter overluid voorgelezen, door den oudsten stemopnemer nagezien en door beide stemopnemers opgeteekend.

33. Van onwaarde zijn de stembriefjes die onderteekend zijn, die geen persoon duidelijk aanwijzen of niet zijn ingevuld.

Het bureau van stemopneming beslist over de waarde van het stembriefje welks geldigheid betwijfeld wordt, terstond nadat het is geopend. De Voorzitter maakt de redenen van twijfel en de beslissing onmiddellijk bekend.

34. Indien op een stembriefje de naam voorkomt van iemand, die uithoofde van verkregen ontslag niet verkiesbaar is, wordt die naam voor niet geschreven gehouden.

35. De stembriefjes, die meer of minder namen inhouden dan er personen te kiezen zijn, gelden.

De na het voor de keuze vereischte getal, in een stembriefje vermelde namen, komen niet in aanmerking en worden niet voorgelezen door den Voorzitter, die echter deze omstandigheid bekend maakt.

36. Terstond na den afloop der opening, wordt door den Voorzitter bekend gemaakt het getal der stembriefjes, die, na aftrek der van onwaarde verklaarde, overgebleven zijn; dat der stemmen, welke dientengevolge de volstrekte meerderheid uitmaken, en dat der stemmen op elken persoon uitgebracht.

37. Nadat de uitslag der stemming aan de ter vergadering tegenwoordig zijnde stemgerechtigden is medegedeeld, wordt proces-verbaal opgemaakt, en dit door den Voorzitter en de stemopnemers onderteekend. In dit proces-verbaal worden de bezwaren vermeld, welke door de tegenwoordig zijnde stemgerechtigden mochten zijn ingebracht.

De stembriefjes die gelden en die, welke van onwaarde zijn verklaard, worden in twee afzonderlijke behoorlijk verzegelde pakken gesloten.

38. Het College van Dagelijksch Bestuur bewaart de processen-verbaal, en doet afschrift daarvan, op de vergaderplaats des Bestuurs, voor een ieder ter inzage nederleggen.

Het bewaart de stembriefjes gedurende één jaar en vernietigt ze vervolgens.

HOOFDSTUK IV.

Van de benoeming.

39. Bij eene eerste stemming wordt niemand benoemd dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

Wanneer bij eene eerste stemming meer dan het vereischte getal personen de volstrekte meerderheid verkregen hebben, worden zij, die de meeste stemmen hebben bekomen, alleen geacht benoemd te zijn.

Is in dit geval het aantal stemmen even groot, dan zijn de oudsten in jaren de benoemden.

In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

40. Voor zooveel bij eene eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt onmiddellijk door het bureau eene lijst opgemaakt, bevattende tweemaal zooveel namen als er personen te benoemen zijn, ten einde over deze eene herstemming plaats hebbe.

Op de lijst worden gebracht de namen van hen, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben verkregen.

Ingeval bij de eerste stemming de stemmen tusschen meer dan het in de eerste zinsnede bedoeld getal personen waren verdeeld, worden op de lijst gebracht de namen van allen, die aldus de meeste stemmen hebben verkregen.

Bij deze herstemming wordt men benoemd met de meeste stemmen.

Bij gelijk aantal stemmen, zijn de oudsten in jaren de benoemden.

Ingeval van gelijken ouderdom beslist het lot.

41. De verkregen meerderheid van stemmen geldt niet, wanneer daarop een, tusschen het getal der in de bus gevonden stembriefjes en dat der volgens het proces-verbaal uitgebrachte stemmen, bestaand verschil van invloed heeft kunnen zijn.

42. Indien tot de herstemming niet dadelijk wordt overgegaan, geschiedt zij binnen dertig dagen na de dagteekening van het in art. 37 bedoelde proces-verbaal.

In dat geval wordt de lijst dadelijk aangeplakt en blijft zij tot de herstemming ter inzage liggen.

Waar dadelijk tot de herstemming zal worden overgegaan, wordt zulks vooraf den stemgerechtigden herinnerd, bij de kennisgeving in art. 25 bedoeld.

43. Het bureau van stemopneming zendt ten spoedigste aan den benoemde een, door den Voorzitter en een der stemopnemers geteekend afschrift van het in art. 37 bedoelde proces-verbaal.

Het zendt hem, is hij bij herstemming gekozen, afschrift, zoo van het proces-verbaal, dat na de eerste stemming, als van dat, hetwelk na de herstemming is opgemaakt.

Dit afschrift strekt den benoemde tot geloofsbrief.

44. De benoemde geeft, bij het bekomen van het afschrift, een bewijs van ontvang daarvoor af, en binnen veertien dagen na de dagteekening van dat bewijs, schriftelijk kennis aan het College van Dagelijksch Bestuur of hij de benoeming aanneemt, met overlegging, in dat geval, van den geloofsbrief en van de bewijzen dat hij de gevorderde vereischten bezit.

Hij wordt, laat hij den genoemden tijd zonder kennisgeving voorbij gaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

45. Wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, of den in het vorige artikel bepaalden tijd zonder kennisgeving heeft laten verstrijken, geschiedt binnen dertig dagen eene nieuwe keuze.

HOOFDSTUK V.

Van het onderzoek der geloofsbrieven van de nieuw benoemde Bestuursleden en van de beëediging.

46. De nieuw of op nieuw benoemden nemen aan het onderzoek hunner eigen geloofsbrieven geen deel, noch wonen de daarover te houden beraadslagingen bij.

47. De niet-toegelatene wordt met de redenen van de beslissing bekend gemaakt.

Gedurende acht dagen, te rekenen van den dag der beslissing, staat het vrij aan elk lid van het College, dat de beslissing genomen heeft, en, ingeval van niet-toelating, ook aan den niet-toegelatene, tegen de beslissing bij Gedeputeerde Staten schriftelijk bezwaren in te dienen.

48. Gedeputeerde Staten kunnen binnen die acht dagen vorderen, dat hun de beslissingen omtrent het al of niet toelaten der nieuw of op nieuw benoemde leden worden medegedeeld, ten einde ambtshalve uitspraak te doen.

49. Gedeputeerde Staten doen binnen eene maand, na den in artikel 47 bepaalden termijn, uitspraak, die met redenen omkleed ten spoedigste wordt medegedeeld aan het Bestuur en aan dengene, die bezwaren heeft ingediend.

Die in de uitspraak van Gedeputeerde Staten niet berust, kan daarvan in hooger beroep komen, binnen den termijn en op de wijze, bij de artikelen 21 en 26 der Wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) bepaald.

50. De nieuw of op nieuw benoemden aanvaarden hunne betrekking niet, alvorens de in art. 47 bepaalde tijd is verstreken, of, is de zaak bij Gedeputeerde Staten of bij den Koning aanhangig, door Gedeputeerde Staten of door den Koning hunne toelating bevolen zij.

Ter vervulling der plaatsen van hen, die niet zijn toegelaten, wordt, zoo in de beslissing niet wordt berust, geene nieuwe keuze bevolen, alvorens de zaak bij einduitspraak zij afgedaan.

51. Alvorens zitting te nemen, leggen de leden van het College van Dagelijksch Bestuur den volgenden eed (verklaring en belofte) af:

„dat hij ter zake zijner benoeming geene giften of beloften heeft „gedaan of nader doen zal, en dat hij zijnen post eerlijk en getrouw „zal waarnemen".

Deze eed (verklaring en belofte) wordt geacht te zijn afgelegd voor den geheelen tijd, gedurende welken de betrekking, ook na herbenoeming, wordt vervuld.

In het bijzonder reglement voor ieder waterschap wordt de persoon, in wiens handen deze eed (verklaring en belofte) zal worden afgelegd, aangewezen.

HOOFDSTUK VI.

Van het College van Hoofdingelanden en van de Vergadering van Stemgerechtigde ingelanden.

A. *Van het College van Hoofdingelanden.*

52. De leiding der vergadering van Hoofdingelanden is opgedragen aan den Voorzitter van het College van Dagelijksch Bestuur of het lid dat hem vervangt.

Hoofdingelanden vergaderen zoo dikwijls zulks noodig is.

De vergadering wordt door den Voorzitter belegd, die daartoe de leden, behalve in spoedeischende gevallen, ten minste drie dagen vóór den bestemden tijd, schriftelijk oproept.

De Voorzitter is gehouden binnen acht dagen eene vergadering te beleggen, wanneer dit door ten minste een derde der leden, schriftelijk en met opgaaf van redenen, wordt verlangd.

53. Het College van Dagelijksch Bestuur heeft zitting in de vergadering van Hoofdingelanden.

De leden van dat College hebben in die vergadering gelijke stem als de Hoofdingelanden. Aan de stemming over de jaarlijksche rekening en verantwoording nemen zij niet deel.

54. De Vergadering beslist over alle onderwerpen, behalve benoemingen of aanbevelingen voor eene benoeming, bij meerderheid van stemmen.

Indien de stemmen staken, wordt een voorstel geacht verworpen te zijn.

Waar het benoemingen of aanbevelingen voor eene benoeming geldt, wordt, met inachtneming van de navolgende bepalingen, beslist en met gesloten briefjes gestemd.

Bij eene eerste stemming wordt niemand benoemd dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

Wanneer bij eene eerste stemming meer dan het vereischte getal personen de volstrekte meerderheid hebben verkregen, worden zij, die de meeste stemmen hebben bekomen, alleen geacht benoemd te zijn.

Is in dit geval het aantal stemmen even groot, dan zijn de oudsten in jaren de benoemden.

Ingeval van gelijken ouderdom, beslist het lot.

Bijaldien bij de eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, heeft eene tweede vrije stemming plaats.

Is ook bij deze geene volstrekte meerderheid verkregen, dan wordt de stemming bepaald tot de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen.

Ingeval het grootste aantal stemmen door meer dan twee, of ingeval het grootste door één en het naastbijkomende door meer dan één persoon verkregen is, wordt herstemd over allen, die het grootste stemmental of, in het tweede geval, die het grootste of het naastbijkomende stemmental op zich vereenigd hebben.

Bij deze laatste stemming wordt men benoemd met de meeste stemmen.

Bij gelijk aantal stemmen, is de oudste in jaren de benoemde.

Ingeval van gelijken ouderdom beslist het lot.

Eene stemming is ongeldig, wanneer daarop van invloed heeft kunnen zijn een verschil, bestaande tusschen het getal der ingeleverde briefjes en dat der leden, welke gestemd hebben.

55. Geen besluit kan genomen worden en geene benoeming of aanbeveling voor eene benoeming geschieden, zoo niet meer dan de helft der stemhebbende leden tegenwoordig is.

56. Wanneer het bij het vorig artikel gevorderd getal leden niet is opgekomen, wordt er ter behandeling van de zaken, waartoe de vergadering is bijeengeroepen, een nieuwe vergadering belegd, en worden het mislukken der eerste en de te behandelen zaken in de oproepingsbrieven vermeld.

In deze tweede vergadering wordt door de tegenwoordig zijnde leden over de bedoelde onderwerpen beslist.

57. De onderwerpen, die tot de bevoegdheid van de Vergadering van Hoofdingelanden behooren, zijn:

1. Het bepalen der plaatsen, waar alle bekendmakingen en af te kondigen stukken zullen worden aangeplakt of ter inzage gelegd.
2. De verdeeling van het waterschap in afdeelingen ter inlevering der stembriefjes.
3. Het bepalen gedurende hoeveel uren het bureau van stemopneming gelegenheid moet geven tot het inleveren der stembriefjes.

4. De bepaling, zoo noodig, dat de stembriefjes niet op den dag der inlevering, maar op een volgenden dag zullen worden geopend.
5. De beslissing of dadelijk na het opmaken van de lijst in art. 40 bedoeld, dan wel op een naderen dag, tot herstemming zal worden overgegaan.
6. Het onderzoek van de geloofsbrieven der leden van het Bestuur en van de andere in art. 44 bedoelde stukken, en de beslissing der geschillen, aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing zelve gerezen.
7. Het jaarlijksch onderzoek omtrent het voortdurend grondbezit der leden van het Bestuur, waar dit door de Vergadering wordt noodig geacht.
8. De regeling der bezoldiging van de leden van het Dagelijksch Bestuur, van den Secretaris en den Penningmeester, het maximum der huishoudelijke kosten en der bureau- en schrijfbehoeften door den Secretaris en den Penningmeester in rekening te brengen en van de bezoldiging der Hoofdingelanden of het presentiegeld door dezen voor iedere bijgewoonde vergadering te genieten.

   Behalve hunne bezoldiging, genieten de leden van het Dagelijksch Bestuur, de Secretaris en de Penningmeester geene emolumenten uit de kas van het waterschap.
9. De benoeming en het ontslag van den Secretaris en van den Penningmeester. De benoeming geschiedt uit eene voordracht van drie personen door het College van Dagelijksch Bestuur opgemaakt.

   Dat College heeft de macht genoemde ambtenaren voorloopig te schorsen, totdat de Vergadering van Hoofdingelanden omtrent het ontslag zal hebben beslist.
10. De vaststelling der instructiën van den Secretaris en van den Penningmeester.
11. De bepaling van den borgtocht des Penningmeesters.
12. De beslissing welke beambten noodig zijn en de regeling hunner bezoldiging.
13. De vaststelling van den ligger bij art. 100 voorgeschreven.
14. Het toestaan van verandering in de schuldplichtigheid, zooals die bij den ligger is vastgesteld, wanneer daartoe termen bestaan.
15. De beslissing omtrent de raming der uit te voeren werken.
16. De vaststelling der jaarlijksche begrooting.
17. De vaststelling van het kohier van den omslag.
18. De beslissing op het verzet tegen dwangbevelen, overeenkomstig art. 18 der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54) gedaan.
19. De beslissing omtrent de jaarlijksche rekening en verantwoording.
20. Het vaststellen, voor zoo ver zij dit noodig acht, van algemeene

voorwaarden, welke bij verhuring van eigendommen van het waterschap en bij aanbestedingen, door het College van Dagelijksch Bestuur zullen moeten worden bedongen.

21. Het verleenen, voor zooveel noodig, van machtiging tot onderhandsche aanbesteding, tot uitvoering in eigen beheer en tot onderhandsche verkooping, verhuring of verpachting.
22. De besluiten tot het aankoopen, verkoopen, ruilen, beleenen of bewaren van onroerende eigendommen, van inschrijvingen op de Grootboeken van de Nationale Schuld, van schuldbrieven of vorderingen, en tot het aangaan van alle overeenkomsten van blijvenden aard, ten behoeve of ten laste van het waterschap
23. De besluiten tot het doen van geldleeningen voor rekening van het waterschap en de vaststelling der daarvoor te maken voorwaarden.
24. De besluiten tot het voeren van rechtsgedingen, zoowel in eersten aanleg, als in hooger beroep en in cassatie, of tot het berusten in eene tegen het waterschap ingestelde rechtsvordering, met uitzondering van de vervolgingen tegen huurders of pachters van eigendommen van het waterschap, tot betaling der huur of pachtpenningen en, bij gebreke daarvan, tot ontbinding der overeenkomst en tot ontruiming.

    Onder rechtsgedingen wordt hier niet begrepen de ten uitvoerlegging van dwangbevelen, maar wel de verwering op het daartegen gericht verzet.
25. Het vaststellen der keuren of politie-verordeningen.
26. De voordrachten aan de Provinciale Staten te doen tot wijziging van het bijzonder reglement voor het waterschap.

58. Alvorens te kunnen werken behoeven de besluiten omtrent de punten, onder nos. 2, 8, 22, 23, 24 en 25 van het vorig artikel genoemd, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Voor de besluiten, genoemd in punt 8, zal die goedkeuring niet worden verleend, alvorens zal zijn gebleken, dat zij gedurende den tijd van één maand voor de ingelanden, na voorafgaande openbare bekendmaking, ter inzage hebben gelegen.

De bezwaarschriften, die daartegen mochten zijn ingebracht, worden aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

B. *Van de Vergadering van Stemgerechtigde ingelanden.*

59. In die waterschappen, waar geen College van Hoofdingelanden is, wordt omtrent de punten onder nos. 1. 3, 4, 5, 8, 14, 16, 20, 21, 22, 23, 24 en 26 van art. 57 genoemd, op voordracht van het

College van Dagelijksch Bestuur, door de Vergadering van Stemgerechtigde ingelanden beslist.

Hare beslissing omtrent de punten onder nos. 8, 22, 23 en 24 genoemd, behoeft om te werken de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Voor de besluiten, genoemd in punt 8, gelden bovendien de beide laatste zinsneden van het vorige artikel.

Omtrent de jaarlijksche rekening en verantwoording wordt in die waterschappen beslist op de wijze bij art. 111 bepaald.

60. De stemgerechtigde ingelanden worden, zoo dikwijls zulks noodig is, tot het houden eener vergadering opgeroepen door middel van brieven, het doel der vergadering vermeldende.

De verzending der brieven moet den dag der vergadering ten minste acht dagen voorafgaan.

De oproeping geschiedt door den Voorzitter van het Bestuur; deze leidt de vergadering.

Ten aanzien van het bijwonen der vergadering, het deelnemen aan de beraadslagingen en stemmingen, gelden de bepalingen, bij artikel 15 omtrent de uitoefening van het stemrecht gesteld.

De Vergadering beslist over alle onderwerpen, ook benoemingen of aanbevelingen voor een benoeming, op de wijze in art. 54 voorgeschreven.

Ieder stemgerechtigde brengt zoovele stemmen uit, als hem bij de lijst, in artikel 16 vermeld, zijn toegekend.

C. 61. Elk ingeland kan, na daartoe door Gedeputeerde Staten gemachtigd te zijn, te zijnen laste namens het waterschap een eisch in rechten doen, of tegen een vonnis in hooger beroep of beroep in cassatie komen, waartoe, volgens zijne meening, door de Vergadering van Hoofdingelanden, of van Stemgerechtigde ingelanden, in het belang van het waterschap behoorde te zijn besloten.

HOOFDSTUK VII.

Van het College van Dagelijksch Bestuur.

62. Het College van Dagelijksch Bestuur is belast met het dagelijksch beleid van zaken.

Waar geen College van Hoofdingelanden is, heeft het College van Dagelijksch Bestuur al de bevoegdheid, in art. 57 aan Hoofdingelanden toegekend, behoudens de bepaling van art. 59.

63. Het vergadert zoo dikwijls als het bijzonder reglement voor elk waterschap bepaalt.

Het bepaalt zelf de plaats zijner bijeenkomsten.

De Voorzitter kan eene buitengewone vergadering beleggen.

Hij is daartoe gehouden, wanneer twee leden, schriftelijk en met opgave van redenen, zulks verlangen. In dat geval mag de vergadering niet belegd worden later dan acht dagen na het gedaan verzoek.

In den regel worden de leden door den Voorzitter, of die hem vervangt, opgeroepen bij schriftelijke kennisgevingen, uiterlijk drie dagen vóór den dag der bijeenkomst rond te zenden.

64. De Voorzitter, of die hem vervangt, leidt de vergadering.

De leden beslissen bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist die van den Voorzitter, doch wanneer het benoemingen geldt, het lot.

65. Het College benoemt iemand uit zijn midden, om den Voorzitter, bij verhindering of ontstentenis, in alle zijne functiën te vervangen.

66. Geen besluit, tenzij in spoedeischende gevallen, kan genomen worden, dan wanneer ten minste de helft der leden tegenwoordig is.

67. Het College van Dagelijksch Bestuur zorgt, dat alle werken, wateren en wegen, die ten laste van het waterschap of van de ingelanden zijn, behoorlijk worden onderhouden.

Het houdt daarover jaarlijks de vereischte schouwen.

Ten minste veertien dagen te voren worden de ingelanden door middel van aanplakking, met den tijd van elke schouw bekend gemaakt.

Bij buitengewone rampen of andere onvoorziene omstandigheden, kan het College van Dagelijksch Bestuur, zonder voorafgaande kennisgeving, schouw drijven.

68. Het College van Dagelijksch Bestuur oefent de rechten uit, bij art. 1 der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad nº. 54) aan de waterschapsbesturen toegekend.

69. Het College van Dagelijksch Bestuur doet de ontworpen keuren of politie-verordeningen gedurende veertien dagen ter inzage leggen van al de ingelanden en geeft daarvan vooraf kennis door middel van aanplakking.

Bij de voordracht aan Hoofdingelanden worden aan dezen teveus de door ingelanden tegen het ontwerp schriftelijk ingediende bezwaren medegedeeld.

70. Ieder werk of leverantie, waarvan de vermoedelijke kosten eene som van *f* 100.— te boven gaan, moet in het openbaar worden aanbesteed, tenzij de nood dringe, of machtiging tot onderhandsche aanbesteding of uitvoering in eigen beheer verleend zij.

71. Het College van Dagelijksch Bestuur doet alle verkoopingen, verhuringen en verpachtingen, waarvan de vermoedelijke opbrengst eene som van *f* 100.— te boven gaat, in het openbaar plaats hebben,

tenzij het machtiging tot onderhandschen verkoop, verhuring of verpachting hebbe verkregen.

72. Het kan bevelen dat huurders of pachters van eigendommen van het waterschap in rechten worden vervolgd tot betaling der huur- en pachtpenningen en, bij gebreke daarvan, tot ontbinding der overeenkomst en tot ontruiming.

73. Het benoemt de volgens art. 57 n°. 12 noodig gekeurde beambten, stelt hunne instructiën vast en schorst en ontslaat hen, zoo noodig.

74. Het houdt voortdurend toezicht over het geldelijk beheer van den Penningmeester, en doet, ten minste tweemaal 's jaars, den staat van de kas door eene commissie uit zijne midden opnemen.

75. Het waakt voor de handhaving van dit reglement en van het bijzonder reglement voor het waterschap en zorgt voor de afkondiging en uitvoering van de keuren of politie-verordeningen voor het waterschap vastgesteld.

76. Het zorgt dat er eene volledige verzameling aanwezig zij der keuren of politie-verordeningen van het waterschap; dat zij steeds door de ingelanden kunnen worden geraadpleegd, en dat aan dezen, op hun verlangen, tegen betaling van de daarvoor door het College van Dagelijksch Bestuur te bepalen kosten, exemplaren van die keuren of politie-verordeningen worden uitgereikt.

77. Het stelt de voorwaarden vast van alle aanbestedingen van werken of leverantiën ten behoeve van het waterschap en van alle verkoopingen, verhuringen of verpachtingen zijner eigendommen, behoudens het bepaalde bij art. 57, n°. 20.

Bij alle zoodanige aanbestedingen, verkoopingen, verhuringen of verpachtingen moet het College van Dagelijksch Bestuur of eene commissie uit zijn midden tegenwoordig zijn.

78. Het zorgt dat al de tot de onderscheidene werken noodige bouwstoffen behoorlijk gekeurd worden.

HOOFDSTUK VIII.

Van den Voorzitter.

79. De Voorzitter is belast met de uitvoering van de besluiten, zoowel van het College van Dagelijksch Bestuur, als van de Vergadering van Hoofdingelanden, of van die van Stemgerechtigde ingelanden.

80. Alle beambten van het waterschap staan onder zijn toezicht, en zijn gehouden zijne bevelen na te komen.

81. Hij teekent met den Secretaris alle stukken, die van het College en de Vergaderingen in art. 79 bedoeld, uitgaan.

82. Op zijnen naam worden de rechtsgedingen gevoerd, waarin het waterschap, hetzij als eischer of als verweerder optreedt, met uitzondering van die in art. 92 vermeld.

Hij is verplicht, in afwachting der vereischte machtiging tot procedeeren, zoo in- als buiten rechten, de noodige conservatoire maatregelen te doen nemen en alles te doen wat noodig is, tot voorkoming van verjaring en verlies van recht of bezit.

83. Hij zorgt dat de stukken, opgemaakt tot bewijs van gedane overtredingen van keuren of politie-verordeningen, aan den ter vervolging bevoegden rechterlijken ambtenaar worden toegezonden.

84. Hij is bevoegd en verplicht om, wanneer de drang der omstandigheden geene voorafgaande bijeenroeping van het College van Dagelijksch Bestuur gedoogt, op eigen gezag al die maatregelen te nemen en te doen uitvoeren, waartoe dat College bevoegd is, en welke, ter voorkoming van dringend of dreigend gevaar, in het belang van het waterschap vereischt worden, onder gehoudenheid om daarvan ten spoedigste aan dat College kennis te geven.

HOOFDSTUK IX.

Van den Secretaris en van den Penningmeester.

85. De Secretaris en de Penningmeester mogen geen lid zijn van het College van Dagelijksch Bestuur of van het College van Hoofdingelanden.

Gedeputeerde Staten zijn echter bevoegd om, in geval van hooge noodzakelijkheid, voor eene gelijktijdige bekleeding van deze betrekkingen met die van lid van het College van Dagelijksch Bestuur goedkeuring te verleenen.

86. Bij verhindering of ontstentenis van den Secretaris of van den Penningmeester, wordt hij door een der leden van het College van Dagelijksch Bestuur vervangen.

87. De Secretaris is tegenwoordig bij alle vergaderingen van het Bestuur.

88. Het archief is onder zijne bewaring.

Bij schorsing, ontslag of overlijden van den Secretaris, wordt het archief ten spoedigste door den Voorzitter van het College van Dagelijksch Bestuur overgenomen en voorloopig bewaard.

89. De Penningmeester is belast met de ontvangsten en uitgaven van het waterschap, die alle door hem behoorlijk en naar dagorde in een register worden aangeteekend.

90. Hij mag geene uitgaven doen dan op mandaten, door den Voorzitter en een lid van het College van Dagelijksch Bestuur geteekend.

91. Alvorens zijne bediening te aanvaarden zal hij, tot zekerheid van zijn beheer, borgtocht moeten stellen.

92. De invordering van den omslag en van de kosten, bedoeld bij art. 3 litt. *b* der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54), geschiedt door en ten name van den Penningmeester, op de wijze bij de Wet bepaald.

93. De betrekking van lid van het College van Dagelijksch Bestuur met de zijne vereenigende, zal de Penningmeester over zaken, de kas onder zijn beheer betreffende, niet mogen medestemmen.

94. Bij schorsing, ontslag of overlijden van den Penningmeester, worden de kas en boeken, ten spoedigste door den Voorzitter en een lid van het College van Dagelijksch Bestuur gesloten, overgenomen en bewaard, tot dat in den dienst is voorzien.

Hiervan wordt proces-verbaal opgemaakt.

HOOFDSTUK X.

Van de begrooting en van den omslag.

95. Jaarlijks, zoodra het jaargetijde zulks toelaat, wordt de toestand der werken van het waterschap door het College van Dagelijksch Bestuur in oogenschouw genomen, om na te gaan welke herstellingen of nieuwe werken in dat jaar moeten verricht worden.

Het maakt daarvan de raming op.

96. De begrooting wordt niet vastgesteld, vóórdat het ontwerp met de daarbij behoorende stukken, gedurende veertien dagen, na gedane kennisgeving, ter inzage van de ingelanden heeft gelegen.

97. De gelden, ter bestrijding der op de begrooting gebrachte uitgaven benoodigd, zullen over de gronden van het waterschap worden omgeslagen.

Al de gronden in het waterschap zullen in den omslag bijdragen, behalve die, welke, aan het waterschap toebehoorende, tot diens openbaren dienst bestemd zijn, en die, welke geheel of gedeeltelijk van dien omslag zijn vrijgesteld.

De omslag geschiedt naar de kadastrale maat der gronden, hetzij bunder-bundersgelijk, of met inachtneming van zekere klassificatie der gronden.

98. De al of niet belastbaarheid der gronden, die met water zijn overdekt, zal bij het bijzonder reglement voor ieder waterschap worden geregeld.

99 Binnen een jaar, na de invoering van dit reglement, zal het College van Dagelijksch Bestuur eenen ligger doen opmaken, inhoudende:

1°. Aanwijzing van al de in het waterschap gelegen perceelen naar de kadastrale indeeling, met vermelding van de namen der eigenaars, erfpachters en vruchtgebruikers.

2°. Aanwijzing van de perceelen, welke op geheelen of gedeeltelijken vrijdom van lasten aanspraak hebben.

3°. En daar, waar de gronden niet allen gelijkelijk, maar naar zekere klassificatie in de lasten dragen, aanwijzing van de klasse in welke elk perceel verplicht is in de lasten te dragen.

100. Zoodra de ligger is opgemaakt, zal die voor de ingelanden ter inzage worden gelegd en daarvan kennisgeving worden gedaan.

Drie maanden na die kennisgeving wordt die ligger vastgesteld, na overweging van de ingekomen bezwaren.

De omslag zal van dien tijd af overeenkomstig dien ligger geschieden.

101. Wanneer de omslag drie jaar overeenkomstig dien ligger geheven en ingevorderd zal zijn, zal daarvan op dien ligger door het College van Dagelijksch Bestuur eene verklaring worden gesteld, en zal die ligger voortaan, ten aanzien van de schuldplichtigheid der gronden, als volledig bewijs gelden, behoudens het tegenbewijs overeenkomstig de wet.

102. Verandering in de schuldplichtigheid, zooals die dan bij den ligger zal zijn vastgesteld, wordt toegestaan:

a. Wanneer een perceel, aan het waterschap in eigendom toebehoorende, tot den publieken dienst van het waterschap wordt bestemd.

b. Wanneer een perceel, tot den publieken dienst van het waterschap bestemd geweest, daaraan wordt onttrokken.

c. Na bouwing of slooping daar, waar de schuldplichtigheid van gebouwde en ongebouwde gronden verschilt.

Van het besluit, waarbij verandering is toegestaan, wordt op den ligger nauwkeurig melding gemaakt.

103. Het College van Dagelijksch Bestuur zorgt, dat op den ligger mede aanteekening worde gedaan van alle overige, niet bij het vorig artikel bedoelde wijzigingen ten aanzien van de op dien ligger vermelde perceelen, als overgang van eigendom of erfpachtsrecht, opvolging in het genot van vruchtgebruik, verandering van de kadastrale maat bij hermeting, wijziging van de kadastrale nummering en dergelijke.

104. Behoudens het bepaalde in de artikelen 23 en 24 der Wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54), is de omslag in zijn geheel verschuldigd door hen, die op den eersten der maand aan die der vaststelling van het kohier voorafgaande, als eigenaars, erfpachters of vruchtgebruikers in de openbare registers bekend hebben gestaan.

105. Het kohier van den omslag bepaalt den termijn, binnen welken de aanslagen moeten worden voldaan.

106. Dadelijk na de vaststelling van het kohier van omslag wordt een afschrift daarvan ter inzage gelegd van de ingelanden, die hiervan door aanplakking worden verwittigd.

107. Geene uitgaven zullen mogen worden gedaan, die niet bij de begrooting zijn toegestaan.

In onverwachte gevallen, waarin eene dadelijke voorziening gevorderd wordt, zal het College van Dagelijksch Bestuur, ook buiten de begrooting de noodige werken doen uitvoeren, op de wijze, die de drang der omstandigheden zal vereischen.

Op het alzoo verrichte zal, zoo spoedig mogelijk, de goedkeuring van de Vergadering van Hoofdingelanden of van die van Stemgerechtigde ingelanden gevraagd worden.

Tot dekking der gemaakte kosten zal des noods een buitengewone omslag worden gedaan.

HOOFDSTUK XI.

Van de rekening.

108. De Penningmeester zal jaarlijks, op den tijd in zijne instructie te bepalen, de rekening en verantwoording over het afgeloopen jaar opmaken, en die, met de daarbij behoorende bescheiden, aan het College van Dagelijksch Bestuur inleveren.

109. Zoodra die rekening en verantwoording door dat College voorloopig is goedgekeurd, wordt zij gedurende veertien dagen voor de ingelanden ter inzage gelegd, waarvan deze vooraf door aanplakking worden verwittigd.

110. Ieder ingeland heeft het recht zijne bezwaren tegen de rekening schriftelijk bij het College van Dagelijksch Bestuur in te dienen.

111. De beslissing op de ingediende bezwaren, het onderzoek en de vaststelling der rekening, hetzij onveranderd, of met wijzigingen, geschiedt door de Vergadering van Hoofdingelanden, of, waar geen College van Hoofdingelanden bestaat, door eene commissie van drie ingelanden, daartoe in eene vergadering van Stemgerechtigde ingelanden te benoemen.

De leden van het Dagelijksch Bestuur kunnen geene leden dier commissie zijn.

Waar omstandigheden de naleving van deze voorschriften onmogelijk maken, zijn Gedeputeerde Staten bevoegd daaromtrent nadere voorschriften vast te stellen.

Het onderzoek en de vaststelling der rekening behoeft niet in eene vergadering van Stemgerechtigde ingelanden plaats te hebben.

Tot wijziging van de rekening wordt niet besloten, dan nadat het College van Dagelijksch Bestuur omtrent de wijziging is gehoord.

Van elke wijziging in de rekening gebracht, kan het College van Dagelijksch Bestuur bij Gedeputeerde Staten in hooger beroep komen.

Deze doen daaromtrent binnen eene maand uitspraak en stellen de rekening definitief vast.

112. Nadat de rekening is gesloten, wordt door het College van Dagelijksch Bestuur ten spoedigste, immers vóór den eersten Juni, een afschrift gezonden aan Gedeputeerde Staten met de ingediende schriftelijke bezwaren, en mededeeling van het daaraan gegeven gevolg.

Wanneer door Gedeputeerde Staten de bescheiden der rekening mochten worden verlangd, zullen die, op hunne daartoe gedane aanvrage, onverwijld door het College van Dagelijksch Bestuur worden toegezonden.

Het Bestuur gedraagt zich naar de beslissingen, die door Gedeputeerde Staten omtrent de rekening mochten genomen worden, behoudens beroep op den Koning, overeenkomstig art. 19 der Wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176).

HOOFDSTUK XII.

Algemeene bepalingen.

113. De leden van het Bestuur, de Secretaris, de Penningmeester en de beambten van het waterschap mogen middellijk, noch onmiddellijk aannemers, deelgenooten of borgen zijn in of voor werken of leverantiën ten behoeve van het waterschap, noch de vorderingen der aannemers of leveranciers ten laste van het waterschap overnemen, noch voor dezen geldschieters zijn voor werken of leverantiën ten behoeve van het waterschap.

114. Alle bekendmakingen van het Bestuur van het waterschap geschieden door aanplakking.

Overgangsbepaling.

115. Voor die waterschappen, waarvoor, bij de invoering van dit Reglement, het Algemeen Reglement van 1854 (Provinciaal Blad van dat jaar n°. 80) van toepassing was, gelden niet de bepalingen van de artikelen 99 en 100, voorzooveel deze betreffen het opmaken en vaststellen van een ligger der schuldplichtige perceelen.

De Colleges van Dagelijksch Bestuur dier waterschappen zijn echter verplicht te zorgen, dat binnen drie maanden, nadat dit Reglement

voor hun waterschap in werking is getreden, ook van de namen der vruchtgebruikers op den ligger aanteekening worde gedaan.

De jaarwedden der Bestuursleden, van den Secretaris en den Penningmeester, het maximum der huishoudelijke kosten en van de door den Secretaris en den Penningmeester in rekening te brengen bureau- en schrijfbehoeften en het presentiegeld door Hoofdingelanden voor iedere bijgewoonde vergadering te genieten, blijven voor die waterschappen bepaald op het bedrag, waarop zij zijn vastgesteld, bij de in werking treding van dit Reglement, onverminderd de bevoegdheid van Hoofdingelanden of Stemgerechtigde ingelanden om deze te herzien of op nieuw vast te stellen, volgens de bepalingen van dit Reglement.

Slotbepaling.

116. De tijd, waarop dit Reglement in werking zal treden, zal voor ieder waterschap nader door de Staten worden bepaald.

Te gelijker tijd met het in werking treden van dit Reglement, zal voor die waterschappen, alwaar van toepassing was het Algemeen Reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland, door de Staten vastgesteld bij besluit van 19 Juli 1854, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 4 Augustus 1854, n°. 70 (Provinciaal Blad van dat jaar n°. 80) laatstbedoeld Reglement buiten werking worden gesteld.

In de bijzondere reglementen der waterschappen zullen zoodanige afwijkingen worden toegelaten, als noodig zal worden bevonden.

De verordening sub 2 genoemd luidt als volgt:

VERORDENING houdende regelen omtrent het toezicht van de Provinciale Staten en van Gedeputeerde Staten op de waterschappen in Noordholland en op de waterschapswerken in die provincie.

Art. 1. Ieder, die waterschapswerken in beheer heeft, of daarover toezicht uitoefent, is verplicht aan Gedeputeerde Staten alle inlichtingen te verschaffen en alle stukken en bescheiden te doen toekomen, die zij voor de uitoefening van hun toezicht over den waterstaat behoeven, zoomede aan de door Gedeputeerde Staten aangewezen ambtenaren, in de uitoefening van dit toezicht werkzaam, ten aanzien van die werken al de door dezen gewenschte inlichtingen te geven, bij het opnemen daarvan den gevraagden bijstand te verleenen en daarbij desverlangd tegenwoordig te zijn.

[illegible] hebben Gedeputeerde Staten [illegible] toegang [illegible] tot dat einde te [illegible].

2. [illegible] verplicht [illegible] Staten ter goedkeuring [illegible] in dat jaar [illegible] zal worde [illegible].

Gedeputeerde Staten [illegible] goed te keuren, [illegible] geene beslissing [illegible].

[illegible] de beslissing niet [illegible].

[illegible] Staten het ontwerp goed te keuren, dan [illegible] de mede-deeling [illegible] bij den Koning.

[illegible] of verbetering, [illegible] of in strijd met de goed-keuring van Gedeputeerde Staten of, in geval van hooger beroep, in strijd met de door den Koning genomen beslissing.

3. In [illegible] gevallen, waarin het aanleggen van werken, bedoeld in artikel 2, [illegible] voorziening gevorderd wordt, zal daartoe [illegible] worden overgegaan op de wijze, die de omstandigheden zullen vereischen.

Op het [illegible] zal zoo spoedig mogelijk de goedkeuring van Gedeputeerde Staten worden gevraagd.

Omtrent hunne beslissing gelden de bepalingen van het vorige artikel.

4. Gedeputeerde Staten beslissen, overeenkomstig artikel 153 der Provinciale wet, de geschillen daar bedoeld en bepaaldelijk:

a. de geschillen van bevoegdheid tusschen den Voorzitter, het College van Dagelijksch Bestuur, Hoofdingelanden of de Vergadering van Stemgerechtigde ingelanden onderling ontstaan;

b. de geschillen van bevoegdheid en andere geschillen van bestuur tusschen waterschappen gerezen;

c. de geschillen tusschen waterschappen, betreffende den waterstand, de bemaling, de waterloozing of aansluiting van wegen.

5. Wanneer bij het onderzoek der in het vorige artikel bedoelde geschillen, aan Gedeputeerde Staten de wenschelijkheid mocht blijken, om voor het vervolg nieuwe schikkingen voor te schrijven of wijzi-

gingen in de bestaande inrichting der waterschappen te brengen, zullen zij daartoe aan de Provinciale Staten de noodige voorstellen doen.

6. De beslissingen van Gedeputeerde Staten in artikel 4 bedoeld, worden met redenen omkleed en in het Provinciaal Blad opgenomen.

7. De leden der Colleges van Dagelijksch Bestuur van de waterschappen, wier benoeming, schorsing en ontslag niet bij Wet of Reglement aan den Koning is opgedragen, kunnen door Gedeputeerde Staten worden geschorst en ontslagen:

a. op grond van plichtverzuim of wangedrag;

b. op grond van handelingen hun bij het reglement van bestuur verboden;

c. op grond van weigering of nalatigheid om de door den Koning, de Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten, ter uitvoering van wetten of wettige verordeningen, gegeven bevelen na te komen of om zich overeenkomstig de beschikkingen en beslissingen van den Koning of van Gedeputeerde Staten, krachtens deze verordening genomen, te gedragen;

d. ingeval zij, een der vereischten voor het lidmaatschap van het bestuur verloren hebbende, verzuimen daarvan aan dat Bestuur kennis te geven en hun ontslag in te zenden.

Hoofdingelanden kunnen in de gevallen sub *b* en *d* genoemd, door Gedeputeerde Staten worden ontslagen.

8. Geen lid van het Bestuur wordt door Gedeputeerde Staten geschorst of zonder schorsing ontslagen, dan nadat hem ten minste veertien dagen te voren van hun voornemen daartoe is kennis gegeven.

Hij kan vorderen, dat hij binnen dien tijd persoonlijk door Gedeputeerde Staten of eene Commissie uit hun midden worde gehoord.

De schorsing duurt totdat van de beslissing omtrent het ontslag aan den belanghebbende is kennis gegeven.

9. Iedere beslissing omtrent schorsing of ontslag wordt door Gedeputeerde Staten dadelijk medegedeeld aan hem, wien het geldt en aan het Bestuur van het betrokken waterschap.

10. De ontslagene is gedurende twee jaar na zijn ontslag niet weder tot lid van eenig waterschapsbestuur benoembaar.

11. De artikelen 4 tot en met 10 dezer Verordening zijn niet toepasselijk op die waterschappen, die zich buiten de grenzen der provincie uitstrekken.

12. Deze Verordening treedt in werking op den achtsten dag na hare afkondiging.

Met hetzelfde tijdstip is buiten werking gesteld de „Verordening „regelende het toezicht der Provinciale Staten en van de Gedeputeerde „Staten op de waterschappen binnen de Provincie Noordholland" door

de Staten vastgesteld bij besluit van 21 Februari 1854, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 17 Maart 1854, n°. 71 en gewijzigd bij besluit van 20 November 1855, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 14 December 1855, n°. 78 en afgekondigd in het Provinciaal Blad van dat jaar onder n°. 124.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1903, *n°.* 29, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland:*

a. van 21 *Juli* 1903, *n°. XXXVI, tot vaststelling van reglementen van bestuur voor de bannen Abbekerk, d'Ampten, Andijk, Avenhorn, Barsingerhorn, Berkhout en Bovenkarspel, de polders Beetskoog en het Burger Nieuwland en de banne of polder Burghorn, en*

b. van 17 *November* 1903, *n°. XV, tot invoering in deze waterschappen van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie.*

Zie Prov. bladen nos. 10 t/m. 20 van 1904.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1903, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 17 *November* 1903:

n°. 17, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Garrelsweerster-Kloostermolenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *September* 1870, *n°.* 14 *en* 5 *Augustus* 1889, *n°.* 14, *en*

n°. 18, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Munte, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *Maart* 1883, *n°.* 9, 4 *Februari* 1885, *n°.* 9, 14 *December* 1888, *n°.* 25 *en* 30 *December* 1896, *n°.* 51.

Zie Prov. bladen nos. 77 en 78.

KON. BESLUIT *van* 18 *December* 1903, *n°.* 48, *tot aanwijzing der perceelen, ingevolge de wet van* 9 *Mei* 1902 (*Staatsblad n°.* 56) *te onteigenen voor den aanleg van een spoorweg van Spijkenisse naar Hellevoetsluis en van Spijkenisse naar Oostvoorne.*

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1903, *n°.* 41, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 18 *November* 1903, *n°.* 18, *tot wijziging van het grondreglement voor de waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 17 *Januari* 1880, *n°.* 9, 26 *November* 1889, *n°.* 16, 3 *Augustus* 1897, *n°.* 14 *en* 21 *Augustus* 1899, *n°.* 53.

Het reglement luidt thans als volgt:

GRONDREGLEMENT voor de waterschappen in Overijssel.

Art. 1. Dit algemeene reglement is van toepassing op de waterschappen, wier gebied geheel binnen de provincie Overijssel is gelegen.

2. Voor elk waterschap wordt een bijzonder reglement vastgesteld, tot regeling van de onderwerpen, waarin niet bij de wet of bij dit reglement is voorzien.

3. Wanneer grondeigenaren het wenschelijk achten dat er een waterschap wordt opgericht, geven zij dit aan Gedeputeerde Staten bij verzoekschrift te kennen.

Onder grondeigenaren worden bij dit reglement verstaan, zoowel de eigenaars als de vruchtgebruikers, erfpachters en die het recht van opstal hebben, en onder gronden, zoowel gebouwde als ongebouwde eigendommen.

4. Gedeputeerde Staten dragen, indien het ingediend verzoek hun daartoe genoegzame aanleiding geeft, aan het bestuur der gemeente, waarin de gronden gelegen zijn, of, indien ze tot meer dan één gemeente behooren, aan ieder der besturen op, de eigenaren der tot het waterschap te brengen gronden bijeen te roepen en hen te hooren over de oprichting.

Van dit verhoor wordt door het bestuur een proces-verbaal opgemaakt en met zijne beschouwingen aan Gedeputeerde Staten ingezonden.

5. Wanneer Gedeputeerde Staten meenen, dat aan het verzoek gevolg moet worden gegeven, benoemen zij uit de betrokken grondeigenaren eene voorloopige commissie van minstens drie leden, tot het ontwerpen van een reglement en het verder voorbereiden van hetgeen tot de oprichting van een waterschap wordt gevorderd.

Dit ontwerp wordt, na door Gedeputeerde Staten te zijn onderzocht, en voor zooveel noodig gewijzigd, na voorafgaande aankondiging gedurende dertig dagen ter inzage gelegd van de belanghebbenden, die hunne bezwaren daartegen aan Gedeputeerde Staten kunnen indienen.

Daarna wordt de zaak aangebracht bij de Staten, onder mededeeling

van al hetgeen geschied is, met aanbieding van een ontwerp-reglement en overlegging van de bezwaarschriften, die door de belanghebbenden zijn ingediend.

6. Indien de Staten beslissen dat er een waterschap zal worden opgericht, stellen zij tevens het reglement vast, hetwelk onder meer zal bevatten de juiste omschrijving der grenzen, de benaming van het waterschap, de omschrijving van het grondgebied van de onderdeelen, zoo die er zijn, het doel der instelling en het tijdstip waarop het reglement in werking zal treden.

Na de vaststelling van het reglement worden de grenzen van het waterschap nauwkeurig aangeduid op eene kaart, die ten koste van het waterschap, volgens voorschrift van Gedeputeerde Staten, in duplo vervaardigd wordt. Een gewaarmerkt exemplaar zal berusten in het archief van het waterschap, het andere in het archief van de provincie.

Het besluit tot oprichting wordt met het reglement aan de goedkeuring der Koningin onderworpen.

7. Is tot de oprichting van het waterschap besloten, dan blijft de commissie, in art. 5 bedoeld, bestaan en werkt als voorloopig bestuur, totdat het bestuur, overeenkomstig de bepalingen van het bijzonder reglement, zal zijn benoemd en zijn werkzaamheden zal hebben aanvaard.

De kosten door die commissie aangewend, hare reis- en verblijfkosten daaronder begrepen, worden op de eerste begrooting van het waterschap onder de uitgaven opgenomen.

8. Ingeval Gedeputeerde Staten gemeend hebben aan het bij hen ingekomen verzoek tot het oprichten van een waterschap geen gevolg te moeten geven, brengen zij dit zoodra mogelijk ter kennis van de Staten, onder mededeeling van de redenen, die hen daartoe hebben bewogen.

De Staten beslissen of aan het voormeld verzoek gevolg zal worden gegeven.

9. Indien Gedeputeerde Staten zonder een bij hen ingekomen verzoek de oprichting van een waterschap aan de Staten voorstellen, of de oprichting daarvan door de Staten noodig wordt geacht, worden opgevolgd en zijn van toepassing de bepalingen van de artikelen 4, 5, 6 en 7.

10. Indien wijziging van het bijzonder reglement van eenig waterschap noodig wordt geacht, wordt het ontwerp dier wijziging, benevens het bestaande reglement, na voorafgaande aankondiging gedurende dertig dagen op een of meer geschikte plaatsen ter inzage gelegd van de belanghebbenden.

In de aankondiging der tervisielegging wordt de algemeene strekking der voorgestelde wijziging aangeduid.

Belanghebbenden kunnen gedurende den in alinea 1 aangewezen tijd hunne bezwaren tegen de ontworpen wijziging indienen bij het betrokken waterschapsbestuur, hetwelk deze daarna met zijne beschouwingen inzendt aan Gedeputeerde Staten.

Het ontwerp wordt vervolgens, al of niet gewijzigd en vergezeld van de ingekomen bezwaarschriften, aan de Staten ter vaststelling aangeboden.

11. Zoo spoedig mogelijk na de invoering van het door de Staten vastgestelde reglement, wordt van al de gronden, onder het waterschap gelegen, door de zorg van het bestuur een ligger ontworpen.

De ligger bevat eene opgave van de kadastrale kenmerken en grootte der gezamenlijke perceelen van iederen grondeigenaar, diens naam, voornaam en woonplaats, zooals een en ander op de kadastrale liggers voorkomt, en hetgeen verder in het bijzonder reglement wordt voorgeschreven.

Een afschrift van het ontwerp van dien ligger wordt gedurende veertien dagen ter inzage gelegd van de grondeigenaren, op zoodanige plaatsen, als door het bestuur bij voorafgaande bekendmaking wordt bepaald.

De grondeigenaren kunnen, mits binnen veertien dagen na het verstrijken van den termijn van nederlegging, hunne bezwaren schriftelijk indienen bij het bestuur, dat daarop zoo spoedig mogelijk beslist, en den ligger met of zonder wijziging vaststelt.

Daarvan wordt kennis gegeven aan de grondeigenaren, terwijl de ligger gedurende veertien dagen op dezelfde plaats ter inzage van de belanghebbenden wordt nedergelegd.

De in een waterschap gelegen gronden, welke geacht kunnen worden geen belang bij de oprichting van het waterschap te hebben en uit dien hoofde niet zullen bijdragen in de waterschapslasten, behoeven niet op den ligger te worden gebracht, zoolang zij in dien toestand verkeeren.

Het bestuur zorgt, dat de liggers telken jare, vóór het opmaken van het kohier voor den omslag, in overeenstemming worden gebracht met de kadastrale liggers.

Van de vaststelling van den ligger en van de jaarlijksche bijwerking wordt mededeeling gedaan aan Gedeputeerde Staten.

12. Wordt de grens van een waterschap gewijzigd, dan worden zoo spoedig mogelijk, nadat die wijziging tot stand is gekomen, de daardoor binnen het waterschap opgenomen gronden op den ligger gebracht en de daardoor buiten het waterschap gebrachte gronden daarvan afgevoerd.

18. De verkiezingen geschieden bij ongeteekende briefjes en bij volstrekte meerderheid van stemmen.

19. Daar, waar de plaatselijke gesteldheid, de indeeling van het waterschap, of andere omstandigheden dit raadzaam doen achten, kan bij het bijzonder reglement keuze bij betrekkelijke meerderheid worden aangenomen.

20. De wijze, waarop het stemrecht wordt uitgeoefend, de inrichting van het stembureau, de tijd gedurende welken, en de plaats, waar het stembureau geopend moet zijn, de wijze, waarop van den uitslag van de gehoudene verkiezing en van alles wat daarbij is voorgevallen moet blijken, de wijze en de tijd, waarop de herstemmingen moeten plaats hebben, de termijn binnen welken een benoemde zich omtrent het aannemen zal hebben te verklaren, en alles, wat het onderzoek der geloofsbrieven betreft, wordt bij het bijzonder reglement bepaald.

21. Bij het bijzonder reglement wordt tevens geregeld alles, wat de bijeenroeping van en het beleid en de orde in de vergadering, zoo van het bestuur als van de ingelanden, betreft.

22. Het bestuur van elk waterschap bestaat uit een voorzitter en zoovele andere leden als het bijzonder reglement aanwijst.

Dit bepaalt tevens de benamingen van den voorzitter en van de leden en omschrijft hunne bevoegdheden.

Indien het waterschap in onderdeelen wordt verdeeld, kan voor elk onderdeel een afzonderlijk bestuur benoemd worden.

De verhouding van het bestuur van het waterschap, zoo tot dat van de onderdeelen, als tot de besturen van de daarin gelegene, afzonderlijk beheerde waterschappen, wordt bij het bijzonder reglement geregeld.

23. Leden van bestuur moeten zijn: *a.* Nederlanders, meerderjarig, en in het volle bezit der burgerlijke en burgerschapsrechten; *b.* ingelanden voor perceelen, tot zoodanige uitgestrektheid of voor zoodanig belastbaar inkomen of voor zoodanige omslagen als bij het bijzonder reglement zal bepaald worden.

Van het vereischte, sub *b* genoemd kan in bijzondere gevallen ontheffing worden verleend, door de Koningin, wanneer aan Haar de benoeming is voorbehouden of opgedragen en in de andere gevallen door Gedeputeerde Staten.

24. Voor zedelijke lichamen, stichtingen en maatschappen;
minderjarigen, onder curateele gestelden of afwezigen;
eene gehuwde vrouw;
eene weduwe,
kunnen tot leden van bestuur gekozen worden:
één der bestuursleden dier zedelijke lichamen, stichtingen en maatschappen;

de vaders, voogden, curators of bewindvoerders dier minderjarigen, onder curateele gestelden of afwezigen;

de echtgenoot dier vrouw;

een meerderjarige zoon dier weduwe.

25. De leden van het bestuur worden voor niet langer dan zes achtereenvolgende jaren benoemd. Ieder aftredend lid is weder verkiesbaar.

De orde, tijd en wijze van aftreding en de graad van bloed- of aanverwantschap, die tusschen de leden van het bestuur niet mag bestaan, worden bij het bijzonder reglement bepaald.

Die na zijne benoeming in den verboden graad van aanverwantschap geraakt, behoeft vóór den afloop van zijn zittingstijd niet af te treden.

De aanverwantschap houdt op door het overlijden van de vrouw, die haar veroorzaakte.

Wanneer personen, elkander in den verboden graad van bloed- of aanverwantschap bestaande, tegelijkertijd zijn gekozen, wordt de oudste in jaren voor benoemd gehouden, tenzij deze de benoeming niet aanneemt.

Bij gelijken ouderdom beslist het lot.

Hij die den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt, is niet benoembaar.

26. Alvorens hunne betrekking te aanvaarden, leggen de leden van het bestuur den navolgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) dat ik als . . . . . alle plichten, aan die betrekking verbonden, met nauwgezetheid zal vervullen".

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat beloof ik)".

De voorzitter van het bestuur legt dien eed of belofte af in handen van den voorzitter van het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel, de overige leden in handen van den voorzitter van het bestuur.

Die herbenoemd of herkozen zijn worden niet op nieuw beëedigd.

27. De leden van het bestuur mogen noch middellijk noch onmiddellijk deelnemen aan het onderhands koopen of pachten van eigendommen van het waterschap, aan leveringen of aannemingen ten behoeve, of aan het koopen van vorderingen ten laste daarvan.

Het verbod om vorderingen te koopen is niet toepasselijk op aandeelen in geldleeningen ten laste van het waterschap.

Die in strijd met dit artikel handelt, wordt door het bestuur in zijne betrekking geschorst.

Het bestuur onderwerpt het geval onmiddellijk aan Gedeputeerde Staten, die den geschorste oproepen om zijne verdediging te hooren en hem, zoo zij hem schuldig bevinden, van het lidmaatschap ver-

vallen verklaren, of, geldt het een Koninklijke benoeming, tot ontslag aan de Koningin voordragen.

28. De leden van het bestuur kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen, of, zijn zij door de Koningin benoemd, hun ontslag aanvragen. Zij geven daarvan kennis aan het bestuur, waarvan zij deel uitmaken, doch blijven de werkzaamheden, aan de betrekking verbonden, waarnemen, totdat hun opvolger die heeft aanvaard.

Hij, die een der vereischten, voor het lidmaatschap van het bestuur gesteld, verliest, is verplicht onmiddellijk zijn ontslag te nemen of aan te vragen.

29. Ingeval van 1°. voortdurende afwezigheid uit de bestuursvergaderingen zonder voldoende reden; 2°. niet voldoening aan de bepaling van alinea 2 van het voorgaand artikel; 3°. grof plichtverzuim, kan een lid van het bestuur door Gedeputeerde Staten aan de Koningin tot ontslag worden voorgedragen, indien het lid door de Koningin is benoemd, of door Gedeputeerde Staten worden vervallen verklaard, indien het lid op andere wijze is gekozen.

De voordracht tot ontslag of de vervallen verklaring geschiedt niet, dan nadat het betrokken lid door Gedeputeerde Staten in de gelegenheid is gesteld zijne verdediging voor te brengen.

Hij die, ingevolge de eerste zinsnede van dit artikel, ontslagen of vervallen verklaard is, is gedurende twee jaren, te rekenen van den dag der einduitspraak af, niet tot lid van een waterschapsbestuur benoembaar.

30. De jaarwedde van den voorzitter en van de overige leden van besturen, gelijk ook de hun toe te kennen schadeloosstelling en reiskosten, worden, het bestuur gehoord, door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

31. Voor waterschappen, waarvan de gronden aan slechts weinige eigenaren toebehooren, kan het bijzonder reglement bepalen, dat geen afzonderlijk bestuur zal benoemd worden.

De aangelegenheden van het waterschap worden alsdan door de eigenaren onderling geregeld, op de wijze door het bijzonder reglement nader te bepalen, behoudens het toezicht en het gezag van Gedeputeerde Staten, in den omvang bij dit reglement bepaald.

De eigenaren wijzen aan Gedeputeerde Staten een persoon aan, om het waterschap, waar noodig, te vertegenwoordigen, of doen daartoe aan dezen eene aanbeveling toekomen, wanneer de benoeming van het bestuur door de Koningin zou moeten geschieden. Waar die aanwijzing of aanbeveling binnen een door Gedeputeerde Staten gestelden termijn niet is gedaan, geschiedt die door deze ambtshalve.

32. Aan het bestuur van het waterschap wordt opgedragen de

bevordering van de belangen van het waterschap, het beheer van en het toezicht op de werken, de zorg voor de nakoming der bepalingen van de reglementen en verordeningen, voor de vervulling van de verplichtingen, die op het geheel of op de onderdeelen rusten en voor alles wat ter bereiking van het doel van het waterschap gevorderd wordt.

De nadere regeling omtrent de bevoegdheid en de verplichtingen van het bestuur worden in het bijzonder reglement omschreven.

33. Alle verkoopingen, verpachtingen, verhuringen en aanbestedingen worden in het openbaar gehouden.

Indien in de bijzondere reglementen daaromtrent niet anders is bepaald, kunnen deze handelingen ook ondershands geschieden, wanneer daarop de goedkeuring van Gedeputeerde Staten is verkregen.

Goedkeuring van Gedeputeerde Staten wordt voorts vereischt op de besluiten tot het aangaan eener dading, het voeren van een rechtsgeding, het berusten in een ingestelde rechtsvordering, het sluiten eener geldleening en het vervreemden of bezwaren van onroerend goed, inschrijvingen en uitstaande kapitalen.

34. Al de beambten van het waterschap worden benoemd en ontslagen door het bestuur, dat hun aantal bepaalt en hunnen werkkring, hunne verplichtingen en hunne bezoldiging regelt.

Alvorens hunne betrekking te aanvaarden, leggen zij, in handen van den voorzitter van het bestuur, den eed of de belofte af, bij art. 26 omschreven.

De beambten mogen den leden van het bestuur niet nader dan in den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaan.

De regeling der bezoldiging van den secretaris en van den ontvanger van het waterschap, zoomede van de hun toe te kennen schadeloosstellingen en reiskosten, vereischt de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

35. Het bestuur is verplicht op tijd en wijze als bij het bijzonder reglement bepaald, doch in elk geval minstens twee malen per jaar, de boeken en de kas van den ontvanger van het waterschap op te nemen.

Van deze opname wordt door het bestuur proces-verbaal opgemaakt, waarvan terstond aan Gedeputeerde Staten een afschrift wordt toegezonden.

De vorm van dit proces-verbaal wordt door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

36. Gedeputeerde Staten zijn ten allen tijde bevoegd om zich te overtuigen van het richtig beheer der geldmiddelen en van den toestand der kas van ieder waterschap.

Het bestuur, de secretaris en de ontvanger zijn verplicht daartoe gelegenheid te geven en desverlangd daarbij behulpzaam te zijn.

37. Elk waterschapsbestuur maakt jaarlijks eene begrooting van inkomsten en uitgaven op voor het volgende dienstjaar.

38. De begrooting wordt zoodra zij is opgemaakt, gedurende minstens veertien dagen ter inzage van de ingelanden neergelegd. Daarvan geschiedt openbare bekendmaking.

De ingelanden kunnen hunne bezwaren bij het bestuur inbrengen, mits die inzendende binnen acht dagen na het verstrijken van den boven vermelden termijn. Na afloop van dien tijd stelt het bestuur de begrooting vast en zendt die, met de ingekomen bezwaarschriften, vergezeld van zijne beschouwingen, ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten.

Waar dit door de Staten raadzaam wordt geacht, kan bij het bijzonder reglement bepaald worden, dat de vaststelling der begrooting, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, zal geschieden door de ingelanden, of door de tot dat einde door hen te benoemen gecommitteerden.

In dat geval wordt de vastgestelde begrooting onmiddellijk, zonder voorafgaande tervisielegging, aan Gedeputeerde Staten ingezonden.

Gedeputeerde Staten kunnen zich, bij de goedkeuring der begrooting, de goedkeuring der bestekken voorbehouden, indien zij dit noodig oordeelen.

39. Op de posten der begrooting van uitgaven wordt niet af- en overgeschreven, zonder daartoe verkregen machtiging bij de begrooting zelve, of bij een afzonderlijk door het bestuur of, indien de begrooting is vastgesteld door de ingelanden of gecommitteerden, door deze te nemen en door Gedeputeerde Staten goed te keuren besluit.

Buiten de begrooting of tot een bedrag, de daarop uitgetrokken sommen te boven gaande, geschiedt geen uitgaaf dan met afzonderlijke, voorafgaande machtiging van Gedeputeerde Staten.

In buitengewone gevallen van dringenden aard kan het bestuur een besluit nemen, tot zoodanige uitgaaf strekkende, 't welk, met redenen omkleed, onverwijld ter goedkeuring wordt ingezonden aan Gedeputeerde Staten.

Geene betalingen mogen geschieden dan op bevelschriften, door den voorzitter en een lid van het bestuur geteekend. In het bevelschrift moet de post van de begrooting, waaruit de uitgaaf moet geschieden, zijn aangewezen.

De voorzitter en de leden van het bestuur zijn persoonlijk aansprakelijk voor de overtreding van de bepalingen van dit artikel door hen begaan, tenzij Gedeputeerde Staten de uitgaaf goedkeuren.

40. Elk bestuur is verplicht jaarlijks rekening en verantwoording te doen van zijn gehouden beheer, binnen zeven maanden na afloop van het jaar waartoe ze betrekking heeft.

De wijze, waarop die rekening wordt opgenomen, wordt bij het bijzonder reglement bepaald.

Zij behoeft de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Deze goedkeuring strekt aan het bestuur tot ontlasting.

41. Begrooting en rekening worden ingericht naar voorschriften, te geven door Gedeputeerde Staten, die daarbij den vorm, waarin die stukken aan hunne goedkeuring moeten worden onderworpen, vaststellen, met aanwijzing van het aantal in te zenden exemplaren.

42. Tot dekking der kosten van het waterschap kunnen strekken, behalve de inkomsten uit eigendommen, de navolgende middelen:

a. uitkeeringen in geld, waarvoor de eigenaars van plichtige landen hebben afgekocht de verplichting tot onderhoud in natura, waarmee die landen waren bezwaard;

b. eene belasting op de turf, onder benaming van turfdijkgeld bekend;

c. omslagen over de gronden en gebouwen tot het waterschap behoorende.

Al die gronden en gebouwen zijn met het bijdragen in de omslagen bezwaard.

In het bijzonder reglement kan op dezen regel uitzondering worden gemaakt.

De omslagen geschieden overeenkomstig de voorschriften, bij de bijzondere reglementen te geven.

43. Daar, waar het waterschap de behartiging van meerdere waterstaatsbelangen ten doel heeft, kan, wanneer de eenheid in het geldelijk beheer blijkt niet raadzaam te zijn, dit ten behoeve van de verschillende belangen worden gesplitst, en kunnen de bijdragen der ingelanden voor de bevordering en behartiging van elk dier belangen afzonderlijk geregeld worden.

44. Bij het bijzonder reglement kan, daar waar zulks met het goede beheer en onderhoud der werken overeen te brengen is, aan hen, die tot het onderhoud in natura verplicht zijn, de bevoegdheid worden toegekend, dat onderhoud af te koopen. De wijze en vorm van dien afkoop worden daarbij tevens geregeld.

45. De invordering der uitkeeringen en omslagen, bij art. 42 onder *a* en *c* bedoeld, geschiedt volgens jaarlijks op te maken kohieren.

Die voor de uitkeeringen bestemd worden opgemaakt naar liggers, ingericht overeenkomstig voorschriften van Gedeputeerde Staten.

De kohieren voor elken omslag bevatten, naar aanwijzing van den

in artikel 11 genoemden ligger: de namen van hen die daarin zijn betrokken, het bedrag van het door ieder verschuldigde, den termijn binnen welken de aanslagen moeten worden voldaan en hetgeen daaromtrent bij het bijzonder reglement nader zal worden bepaald.

Het bestuur stelt de kohieren voorloopig vast, legt ze gedurende veertien dagen ter inzage van belanghebbenden, en doet daarvan minstens acht dagen te voren openbare bekendmaking.

Binnen die veertien dagen kan elk op de kohieren aangeslagene tegen zijn aanslag schriftelijk bezwaar bij het bestuur inbrengen.

Na verloop van dien tijd stelt het bestuur de kohieren vast, verklaart die invorderbaar en zendt die ter inzage aan Gedeputeerde Staten.

46. Wanneer een waterschapsbestuur werken wil aanleggen in zijn belang en meent dat door die werken een ander waterschap tevens wordt gebaat, zal het zich tot dat waterschap kunnen wenden om bijdragen tot de kosten van aanleg. Binnen dertig dagen daarna zal het andere waterschap zijn gevoelen kenbaar maken.

Kunnen de wederzijdsche besturen binnen dertig dagen daarna zich niet verstaan, dan wordt de beslissing aan Gedeputeerde Staten opgedragen, die, na partijen te hebben gehoord, uitspraak doen.

47. De tijd wanneer en de wijze waarop de schouw in de waterschappen zal geschieden, worden vastgesteld bij keur. Tenzij deze anders bepaalt, wordt de schouw ten minste acht dagen tevoren aan de ingelanden bekend gemaakt.

In buitengewone omstandigheden kan worden afgeweken van den voor de schouw vastgestelden tijd, mits na vooraf verkregen goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Al hetgeen omtrent den tijd, de wijze en den termijn van bekendmaking der schouw in de bijzondere reglementen is bepaald, vervalt zoodra daarin overeenkomstig het 1e lid bij keur is voorzien.

Alle omtrent de schouw geldende voorschriften zijn uitsluitend van toepassing op de gewone schouw. De waterschapsbesturen zijn daaraan niet gebonden ingeval van noodschouw, tot het houden waarvan zij bevoegd zijn zoo dikwijls zij dit noodig oordeelen.

48. Wanneer het bestuur van een waterschap besluit tot den aanleg, het onderhoud, het herstel of de verbetering van dijken en andere waterkeeringen, specie te nemen van gronden, waarop de verplichting tot levering tegen of zonder vergoeding krachtens gewoonte of verordening, zoowel als uit anderen hoofde, in 1886 rustte, dan geschiedt dit, met inachtneming der wettelijke bepalingen, naar de volgende voorschriften:

Voor en aleer de werken aan de dijken of waterkeeringen worden

aangevangen, zullen de eigenaren of pachters, door of vanwege het bestuur, worden verwittigd, dat van hunne landen aarde zal worden afgehaald, en de plaats worden aangewezen waar dit zal geschieden.

Er zal worden gezorgd, dat de beste verkrijgbare specie tot herstel der dijken worde gebruikt, doch geene te vermijden schade aan de eigenaren worde veroorzaakt.

De aarde zal worden gehaald van de naastbij gelegene landen, zoowel buiten- als binnendijks, tegenover den te herstellen dijk.

Eene rechte lijn, rechthoekig op de as van den dijk getrokken, zal het land zooveel mogelijk aanwijzen, tot het leveren der benoodigde aarde verplicht, zoodanig dat de buitenlanden, de aarde tot het onderhoud der buitenglooiing, de binnenlanden voor de binnenglooiing moeten leveren, ter ware de grond binnen en buiten aan denzelfden eigenaar mocht toekomen, en deze het anders verkoos, of de specie aan één der beide zijden des dijks door het bestuur ongeschikt werd bevonden, of niet of te moeilijk te verkrijgen ware.

Niettemin zijn ook de verder van de dijken gelegen landen verplicht, als de specie van de naastbij gelegene niet te verkrijgen is, de aarde te leveren, alles ter beoordeeling van het bestuur.

De erfdienstbaarheid tot het kosteloos leveren van aarde, in die districten, alwaar deze verplichting van oudsher heeft bestaan, en dit niet anders bij schriftelijke contracten is geregeld, strekt zich niet uit tot het aanleggen van nieuwe, het maken van doorgebroken, het verhoogen of verzwaren van dijken, maar bepaalt zich tot het jaarlijksch herstel en onderhoud.

49. Van alle door de besturen van een waterschap of door de vergadering van stembevoegde ingelanden genomen besluiten, de instructiën voor de ambtenaren daaronder begrepen, wordt afschrift gezonden aan Gedeputeerde Staten, zoo dikwijls zij dit verlangen.

50. Alle geschillen tusschen den voorzitter van het bestuur, de besturen van een waterschap en de ingelanden, of tusschen besturen van waterschappen binnen de provincie onderling, betreffende waterschapsbelangen of de uitlegging, uitvoering en toepassing der reglementen, worden, voor zooveel zij niet behooren tot de kennisneming van den burgerlijken rechter, door Gedeputeerde Staten beslist, die van die beslissing zoo spoedig mogelijk mededeeling doen aan de belanghebbenden.

51. Bij weigerachtigheid of nalatigheid van den voorzitter, het bestuur, of de vergadering van stemgerechtigde ingelanden, om te voldoen aan hunne verplichtingen, voortvloeiende uit wetten, maatregelen van algemeen bestuur, uit dit of het bijzonder reglement of andere wettelijke verordeningen, zijn Gedeputeerde Staten bevoegd

n daaraan ten koste der nalatigen of weigerachtigen de vereischte tvoering te geven.

Gedeputeerde Staten kunnen bevelen, dat in de waterschappen, waar et hun nuttig schijnt, van al de voorwerpen, waarvan de zorg voor et onderhoud aan het bestuur is opgedragen, een staat worde opgemaakt en bijgehouden.

Van dien staat wordt een afschrift gezonden aan Gedeputeerde taten en de daarin jaarlijks gebrachte veranderingen worden hun iedegedeeld.

52 Van de bepalingen van dit algemeene reglement kan bij het ijzonder reglement geheele of gedeeltelijke afwijking worden toegeaten, mits daarvan uitdrukkelijk in laatstgenoemd reglement blijke.

53. Het bijzonder reglement wijst aan op welke wijze de bekendmakingen, kennisgevingen, aan- en afkondigingen van het waterschapsbestuur geschieden.

Overgangsbepalingen.

54. Alle, op het oogenblik der invoering van dit algemeen reglement, binnen de provincie Overijssel bestaande waterschappen, behouden hunne benaming, omvang, grenzen, verdeeling en inrichting, tot dat daarin overeenkomstig dit reglement verandering wordt gebracht.

Zij blijven bestuurd door het reglement, vastgesteld bij besluit der Staten van Overijssel van 15 Juli 1845, n°. 10, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 11 September 1845, n°. 51, gewijzigd bij besluiten van de Staten van 15 Juli 1847, n°. 13, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 25 September 1847, n°. 109, van 6 Juli 1849, n°. 10, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 8 Augustus 1849, n°. 39, van 10 Juli 1875, n°. 12, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 7 Augustus 1875, n°. 65, en 10 Juli 1879, n°. 17, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 31 Augustus 1879, n°. 18, en voorts door hunne bijzondere reglementen, huishoudelijke- en politie-bepalingen, voor zoover die wettig bestaan, alles tot tijd en wijle die door andere, naar de beginselen van dit algemeene reglement vastgestelde reglementen, keuren en politie-verordeningen zullen zijn vervangen.

55. De bestaande besturen van en de beambten bij de dijksdistricten, polders, enz. blijven als zoodanig in hunne betrekking werkzaam totdat ze door andere, volgens de op dit reglement gebouwde bijzondere reglementen benoemde besturen en beambten, zijn vervangen.

KON. BESLUIT van [illegible] December 1903, n°. 65, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van 17 November 1903, n°. [illegible], tot wijziging van het reglement voor het [illegible], goedgekeurd bij Kon. besluit van [illegible] November 1893, n°. 32.

Zie Prov. blad n° 4 van 1904.

KON. BESLUIT van 30 December 1903, n°. 64, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van 17 November 1903:

n°. XVIII, tot wijziging van het reglement voor den polder Lang-Boskoop, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 November 1858, n°. 61 en 11 Augustus 1874, n°. 8;

n°. XVIII, tot wijziging van het reglement voor den Ambachtspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Augustus 1859, n°. 51, en

n°. XVIII, tot wijziging van het reglement voor den Voorofschen polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 December 1873, n°. 17, 5 September 1882, n°. 12 en 16 Augustus 1883, n°. 24.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 360, 361 en 362.

WET van 31 December 1903 (Staatsblad n°. 356), tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeenten Dwingelo en Diever, noodig voor de verruiming van de Drentsche Hoofdvaart.

BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN

OP DE

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN, ENZ.

1669—1902.

WET *van* 24 *Februari* 1806, *houdende een algemeen rivier- of waterrecht over de rivieren en stroomen dezer Republiek* (*blz.* 19).

Art. 9. In zake eigendom van aanwas na toepassing van dit art. door den Staat werd, in hooger beroep van een vonnis der rechtbank te Zwolle van 26 Maart 1902 (*Weekblad van het Recht* n°. 7816) met vernietiging daarvan, door het Hof te Arnhem bij arrest van 14 Juli 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7973) in hoofdzaak beslist als volgt:

Art. 9 bevat eene naast art. 651 B. W. bestaande regeling van het recht *van aanwas* voor een bepaald geval en is door laatstgezegde bepaling dus *niet* afgeschaft.

Het recht op den aanwas aan werken (kribben) door den Staat in eene rivier aangelegd, hangt af (na de aanzegging door den Staat) van de *keuze* die de oevereigenaar zal hebben gedaan.

Weigert hij de werken *te zijnen koste* uit te voeren, dan behoort eventueele aanwas aan den Staat, die de werken heeft aangelegd en *zelf heeft bekostigd.*

De oevereigenaar moet beschouwd worden alleen reeds tengevolge van het doen zijner *keuze* afstand te hebben gedaan van zijn recht op aanwas, die in eigendom op den Staat is overgegaan.

Een onderzoek door *deskundigen* om na te gaan of de aanwas uitsluitend het gevolg was van den aanleg der kribben was dus volkomen onnoodig.

BURGERLIJK WETBOEK (*blz.* 382).

Art. 625. Bij arrest van den Hoogen Raad van 12 Januari 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7865), werd met betrekking tot art. 9 der zelfde Rotterdamsche verordening in gelijken zin beslist als bij dat van 3 Nov. 1902 (39e V. blz. 219 v.), dat de gemeenteraad door art. 135 der gemeentewet bevoegd is eene beperking, als daarbij, van het vrije gebruik der woningen en, voor zoover de uitgestalde voorwerpen zich boven of op de aan die woningen verbonden stoepen bevinden, ook van dat dier stoepen, in het belang der openbare orde en der veiligheid van het verkeer te gelasten, terwijl het verde gebruik aan den eigenaar niet wordt ontnomen.

Zie een arrest van het Hof te Arnhem van 17 Dec. 1902 op art. 1401 B. W

Zie een arrest van den Hoogen Raad van 19 October 1903 op art. 135 der Gemeentewet.

Art. 651. Zie het arrest van het Hof te Arnhem op de wet van 24 Febr. 1806.

Art. 1401. Bij arrest van den Hoogen Raad van 13 Maart 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7899) werd, in strijd met de conclusie van den adv.-gen. Rethaan Macaré, het beroep in cassatie verworpen, door den burgemeester van Rotterdam ingesteld tegen het die gemeente veroordeelend arrest van het Hof

(39e Verv. blz. 223), tot schadevergoeding wegens afbreken door B. en W. van bouwvallige huizen, en wel in hoofdzaak op de navolgende gronden:

Terwijl art. 161 der gemeentewet den Raad de bevoegdheid verleent op het overtreden *alleen* van *zijne* verordeningen straf te stellen, bedreigt art. 9 der door den Raad der gemeente Rotterdam den 13en Februari 1896 vastgestelde verordening wel straf tegen hem, die niet voldoet aan eenigen door B. en W. krachtens deze verordening gegeven last, maar is bij deze verordening, waarin geen gebod of verbod *van den Raad zelven voorkomt*, geen sprake van strafbedreiging tegen overtreding *hiervan*, noch kan daarvan sprake zijn.

Vermits nu de verweerder niets *in strijd met voormelde verordening van den Raad heeft nagelaten* en hij *hiervan* dus *niet* was *overtreder* in den zin van art. 180 der gemeentewet, konden B. en W. aan deze wetsbepaling niet ontleenen de bevoegdheid om te verrichten wat zij ten deze met verweerders huizen gedaan hebben. Die verrichtingen zijn derhalve onrechtmatig.

Schadevergoeding wegens eene onrechtmatige daad kan plaats hebben door wegruiming van hetgeen onrechtmatig is aangebracht.

Het laatste werd aldus gemotiveerd:

O. dat volgens art. 1401 B. W., elke onrechtmatige daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebracht, dengene, door wiens schuld de schade veroorzaakt is, in de verplichting stelt om dezelve te vergoeden, wat de daaraan voorafgegane bepaling van gelijke strekking van art. 1382 C. C. noemde réparer le dommage;

O. dat, vermits de wet geene beperking inhoudt, waarin de vergoeding der schade, la réparation du dommage zal bestaan, het Hof het door den eischer in cassatie wegruimen van het door hem onrechtmatig aangebrachte en geplaatste en het door hem herbouwen van het door hem onrechtmatig afgebrokene als eerste, voor de hand liggende, vergoeding van schade aan den eischer in cassatie heeft kunnen opleggen zonder art. 1401 B. W. te schenden, terwijl art. 14 der wet houdende Alg. Bepp., mede bij het cassatiemiddel aangehaald, in deze is geheel ontoepasselijk;

O. voorts, dat, na de beslissing omtrent het eerste middel, in deze *niet* vaststaat, dat de hier bedoelde muren *bouwvallig* waren en *de openbare veiligheid in gevaar brachten*, en dan ook bij het door 's Hofs bestreden arrest bevestigde vonnis niet is bevolen het bouwen van *zoodanige* muren, maar de gedaagde (eischer in cassatie) enkel is veroordeeld om „den voorgevel en den achtergevel van genoemd pand n°. 136 weer op te bouwen en dat pand weer geheel te herstellen, verder, om al hetgeen voor de panden 136 en 138 is aangebracht, weer weg te nemen";

O. eindelijk, dat in deze voor dezelfde zaak *niet* èn herstel in natura èn vergoeding van kosten, schaden en interesten en dus *dubbele* schadevergoeding aan den oorspronkelijken eischer (verweerder in cassatie) is toegewezen, maar bedoeld dispositief niet anders is te verstaan, dan dat schadevergoeding is toegewezen in geld alleen, voor zooveel toegebrachte schade niet door herstel in natura zal zijn gedelgd.

In hooger beroep van het vonnis der rechtbank te Almelo van 29 Mei 1901, medegedeeld in het 39e V. blz. 224, werd bij arrest van het Hof te Arnhem van 17 December 1902 (*Weekblad van het Recht* n°. 7928) beslist als volgt:

Bepalingen omtrent het geven van rooilijn, m. a. w. het aangeven van de richting in welke gebouwen langs de openbare straat moeten worden gesticht,

hebben niets uitstaande met bepalingen omtrent den aan de openbare straat liggenden *grond*, die volgens de rooilijn *niet* bebouwd mag worden.

Het eigendomsrecht op dien grond wordt wel door de vaststelling van de rooilijn *beperkt*, maar dit wordt den eigenaar *niet* ontnomen of voor hem waardeloos gemaakt.

Dergelijke bepalingen zijn dus niet in strijd met art. 625 B. W. en 151 G. W.

Het afbreken door of namens de gemeente van perceelen, gebouwd in strijd met de bepalingen omtrent het geven van rooilijn, is dus *geen* onrechtmatige daad, maar een daad steunende op een bindende verordening die terecht in art. 180 Gem. wet hare uitvoering vindt.

Het schriftelijk gebod om de overige woningen weg te ruimen en het verbod om die te betrekken, onder bedreiging van toepassing van art. 180 Gem. wet, is alzoo *evenmin* onrechtmatig.

Door met bovenbedoeld „gebod" te wachten, totdat de woningen geheel waren voltooid, en dit gebod niet dadelijk nadat de fundamenten gelegd waren, uit te vaardigen, heeft de gedaagde gemeente art. 180 niet overtreden, daar dit alleen vordert (wat in confesso is dat die heeft plaats gehad) een *schriftelijke* waarschuwing.

Bij arrest van den Hoogen Raad van 5 Januari 1904 is het cassatieberoep tegen 's Hofs arrest verworpen.

Door B. en W. van Amsterdam was aan iemand vergunning tot bouwen van zekere huizen geweigerd; in cassatie van een arrest van het Hof waarbij hij niet-ontvankelijk was verklaard in eene vordering tegen de leden van het college van B. en W. in privé, beweerde hij dat de weigering berustte op eene overschrijding der grenzen van de aan B. en W. bij de betrokken politieverordening gegeven bevoegdheid, dat mitsdien dit college in die weigering eene onrechtmatige daad had begaan waarvoor de leden in privé aansprakelijk waren, daar zij hunne bevoegdheid te buiten gegaan zijnde, niet meer optraden als organen van de gemeente en deze dus door hunne handeling niet konden verbinden.

Bij arrest van den Hoogen Raad van 26 Juni 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7938) werd evenwel het beroep in cassatie verworpen, op grond:

dat waar het vaststaat — dat de gevraagde vergunning is geweigerd op grond van omstandigheden, die door den gemeenteraad zijn geoordeeld in strijd te zijn met het belang der openbare gezondheid en B. en W. tot het genomen besluit, met redenen omkleed, volkomen bevoegd waren — en er dus van geene machtsoverschrijding of willekeur in de toepassing der verordening sprake is, de persoonlijke aansprakelijkheid van de individueele leden van het college van B. en W. ook niet kan worden aangenomen;

dat toch het besluit, waarbij de vergunning om te bouwen geweigerd is, niet is genomen door de private personen die in 1897 het college van B. en W. uitmaakten, maar door het dagelijksch bestuur der gemeente als zoodanig, krachtens art. 179*a* der gemeentewet, belast met het uitvoeren van de verordeningen van den Raad, waarbij dit bestuur niet in een onderzoek heeft te treden naar de vraag, of de bepaling der verordening, die wordt toegepast, wellicht verder gaat dan de wet toelaat of er mede in strijd is;

dat het nu wel de vraag kan zijn of de door B. en W. toegepaste bepaling van art. 315 der verordening in elk opzicht overeen te brengen is met art. 625

B. W. in verband met art. 135 der gemeentewet en de wetgevende bevoegdheid, die bij dit artikel uitsluitend aan den gemeenteraad is toegekend, doe dat, al moest die vraag ontkennend beantwoord worden, daarvan alleen het gevolg zou zijn, dat de gemeente zelve voor de door B. en W. uit kracht dier bepaling gepleegde handelingen aansprakelijk zou worden, maar niet het gezag dat die bepaling heeft uit te voeren, veel min de bijzondere personen waaruit het college is samengesteld dat dit gezag uitoefent.

Bij arrest van het Hof te Leeuwarden van 22 April 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7919) werd verstaan dat art. 1401 B. W. niet alleen ziet op zoodanige daad welke door de wet of door een op de wet steunend voorschrift is verboden, doch daaronder ook begrijpt de zedelijk ongeoorloofde daad, waardoor eens anders recht gekrenkt en schade wordt toegebracht.

Verg. vonnis rechtbank Amsterdam 13 Juni 1895 in het 82e Verv. blz 16

Omtrent eene actie tot schadevergoeding wegens onrechtmatige toepassing van art. 180 der Gemeentewet zie men het arrest van het Hof te Leeuwarden op art. 153 der Grondwet van 1887 hierna.

KON. BESLUIT van 8 *Februari* 1849 (*Staatsblad* n°. 6), *houdende reorganisatie van het korps der Ingenieurs van den Waterstaat* (*blz.* 626).

Dit besluit is met de daarin gebrachte wijzigingen en aanvullingen ingetrokken bij het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (*Staatsblad* n°. 151), tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst.

GEMEENTEWET (*blz.* 665).

Art. 134. Het bestuur van het waterschap Mastenbroek vorderde in rechten van de gemeente Zwollerkerspel de aan eischer verschuldigde bijdragen in de onderhoudskosten van kunstwegen, welke bijdragen de gemeente ingetrokken had.

Bij vonnis van de rechtbank te Zwolle van 29 April 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7917) werd hieromtrent als volgt beslist:

De overeenkomst waarbij gedaagde zich verbond onder bepaalde voorwaarden een zeker bedrag aan eischer te betalen als bijdrage voor door dezen te maken werken is een burgerrechtelijke overeenkomst.

Het geschil over een schuldvordering, op deze overeenkomst steunende, is volgens art. 2 R. O. bij uitsluiting aan de rechterlijke macht ter kennisneming en beslissing opgedragen.

Dit geldt ook, waar zooals in casu, twee publiekrechtelijke lichamen tegenover elkander staan, welke beide hebben gehandeld ter uitvoering van hunne publiekrechtelijke verplichting en bevoegdheid.

De gemeente is bevoegd om zich onherroepelijk tot het geven eener jaarlijksche bijdrage te verbinden, speciaal waar het betreft het bevorderen van den aanleg van kunstwegen in haar gebied. De goedkeuring door Gedeputeerde Staten der daartoe betrekkelijke uitgaafposten staat als van geheel administratieven aard aan hare burgerrechtelijke bevoegdheid dienaangaande niet in den weg.

Art. 135. Bij arrest van den Hoogen Raad van 19 October 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7974) werd met betrekking tot eene politiebepaling die verplichtte eene pomp die schadelijk water opleverde af te sluiten en afgesloten te houden, welke bepaling werd beweerd niet de openbare gezondheid maar alleen de gezondheid van het individu in zijne particuliere woning te betreffen en verder een ongeoorloofde beperking van het eigendomsrecht te bevatten, met verwerping van het beroep van cassatie beslist:

dat bij het in een particulier huis aanwezig zijn van pompen, die voor de gezondheid schadelijk water opleveren, het gebruik van dat water zich niet alléén beperkt tot den hoofdbewoner, maar zich ook uitstrekt tot familieleden, dienstboden en alle anderen, die, geregeld in dat huis verkeerende, in de gelegenheid zijn daarvan gebruik te maken, evenzeer als bij verhuring van het perceel de opvolgende huurders, en dat bovendien, waar als vaststaande mag worden aangenomen, dat het gebruik van voor de gezondheid schadelijk water niet alléén één ziektegeval kan doen ontstaan, maar als gevolg daarvan epidemiën kan doen uitbreken, het ongetwijfeld overeenkomstig art. 135 der Gemeentewet tot de taak van het gemeentebestuur behoort in het belang van de openbare gezondheid de mogelijkheid tot het gebruiken van dergelijk water op te heffen;

dat nu wel in de memorie van cassatie hiertegen wordt aangevoerd, dat eerst wanneer besmettelijke ziekte is geconstateerd de overheid onder zekere voorwaarden mag optreden tot voorkoming van de voortplanting der besmetting;

dat echter deze bewering elken wettelijken grondslag mist, terwijl het daarentegen niet aan redelijken twijfel onderworpen is, dat tot de in art. 135 der Gemeentewet aan den gemeenteraad opgedragen zorg voor de openbare gezondheid behoort door zijne verordeningen zooveel mogelijk te waken tegen het ontstaan, niet alléén tegen de verspreiding van besmettelijke ziekten;

dat het bevel om de pomp, die voor de gezondheid schadelijk water oplevert, af te sluiten en daarna afgesloten te houden, den eigendom van die pomp niet opheft of aantast, en het uitsluitend gebruik daarvan als eigenaar den eigenaar blijft gewaarborgd, indien door eene betere watervoorziening haar voor de openbare gezondheid schadelijk karakter verdwijnt.

Zie hierbij het arrest van den Hoogen Raad van 12 Januari 1903 op art. 625 B. W., en dat van 26 Juni 1903 op art. 1401 B. W.

Art. 179*a*. Zie het arrest van den Hoogen Raad van 26 Juni 1903 op art. 1401 B. W.

Art. 180. Zie het arrest van het Hof te Leeuwarden op art. 153 der Grondwet van 1887 hierna.

Zie ook het arrest van het Hof te Arnhem van 17 Dec. 1902 op art. 1401 B. W.

WET *van* 28 *Augustus* 1851 (*Staatsblad n°.* 125), *regelende de onteigening ten algemeenen nutte* (*blz.* 675).

Bij arrest van den Hoogen Raad van 2 November 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7980) werd het door de onteigende partij ingesteld beroep in cassatie verworpen dat o. m. gegrond was op de volgende twee middelen, als:

1. Schending en verkeerde toepassing van de artt. 151 der Grondwet, 37,

[illegible] 46, 55, 58, 59 der wet van [illegible] Aug [illegible]
[illegible] rechtbank, ter vervanging ten deele van [illegible]
[illegible] de niet onteigende goederen [illegible]
[illegible] werken gelast tegen den zin van de onteigende party
[illegible] de wet de schadeloosstelling [illegible]

[illegible] de toepassing van de artt. 50, 22, 4 der wet va
[illegible] 125, 56 B. R., omdat de rechtbank de onteigend
[illegible] in aanmerking te nemen dat [illegible] werken
[illegible] aangeboden zijn, in de [illegible]
[illegible] het toegekend cijfer der schadeloosstelling
[illegible] van die gewijzigde en vermeerderd.

[illegible] als volgt:
[illegible] de eischeresse in [illegible]
[illegible] bedrage van ƒ 4811.—, deels ter [illegible]
[illegible] van de mindere waarde, welke [illegible]
[illegible] het noodzakelijk gevolg van [illegible]
[illegible] dier niet-onteigende goederen
[illegible] en, in verband hiermede, [illegible]
[illegible] verschillende werken

[illegible] aanzien dezer servituten
[illegible] bij hare dagvaarding [illegible]
[illegible] onteigende door de [illegible]
[illegible] servituten aanneem
[illegible] van werken tot gebruik
[illegible] geschieden"
[illegible] eindvonnis vaststaat
[illegible] om de waarde
[illegible] zooveel mogel.

[illegible] cassatiemiddel
[illegible] de servituten [illegible]
[illegible] alzoo niet [illegible]

[illegible] uitdrukkelijk
[illegible] door de eisch
[illegible] het beoog
[illegible] verlangen.
[illegible] en behoud [illegible]

[illegible] men werk
[illegible] bewerk
[illegible] minder
[illegible] is met
[illegible] de waar
[illegible]
[illegible] vergoeding [illegible]

te beloopen schade, maar moeten strekken om die niet te doen ontstaan en uit de onteigeningswet niet is af te leiden de ontoelaatbaarheid om door aanbod en aanneming van daartoe dienstige werken schade te voorkomen, terwijl voor de schade, welke de rechtbank aanneemt als uit de onteigening werkelijk voortvloeiende, vergoeding uitsluitend in geld bij het vonnis wordt toegekend;

O., dat waar dit het geval is en de opgelegde werken omgaan buiten die schade, de vraag wie volgens art. 50 de kosten van het onteigeningsgeding moet dragen uitsluitend moet worden beslist door vergelijking van de geldsom, door de rechtbank toegekend, met het door de verweerderesse in cassatie bij dagvaarding aangeboden bedrag;

dat de rechtbank als daarin aangeboden vermeldt ƒ 5478 en dus een hooger bedrag dan door haar toegekend, waaruit volgt, dat de eischeresse te recht in de proceskosten is verwezen en het hiertegen gerichte tweede cassatiemiddel is ongegrond.

Art. 50. Bij arrest van den Hoogen Raad van 9 Maart 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7890) werd beslist dat de gedaagde in het onteigeningsproces, die genoegen neemt met het bij de dagvaarding ter voldoening aan art. 22 der wet gedaan aanbod, niet in de kosten van het geding kan worden veroordeeld, aangezien art. 50 geenszins geldt voor die gedingen waarin de verweerder door dadelijke aanneming van het aangebodene bij dagvaarding en toestemming in hetgeen daarbij van hem gevorderd is, het zijne heeft gedaan om de voortzetting van het geding te voorkomen.

KON. BESLUIT *van* 25 *November* 1853, *n°.* 95, *goedkeuring van het reglement op de wegen in de provincie Utrecht* (*blz.* 761).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 6 Februari 1903, n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 17 *Maart* 1854, *n°.* 71, *goedkeuring van eene verordening, regelende het toezicht der Provinciale Staten en van Gedeputeerde Staten op de waterschappen in Noordholland* (*blz.* 765).

Deze verordening is vervangen door die, bekrachtigd bij Kon. besluit van 14 December 1903, n°. 28.

KON. BESLUIT *van* 4 *Augustus* 1854, *n°.* 70, *goedkeuring van een algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland* (*blz.* 768).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 December 1903, n°. 28.

KON. BESLUIT *van* 6 *Maart* 1856, *n°.* 65, *goedkeuring der oprichting van een waterschap voor de Oude Maas* (*blz.* 811).

Men zie het Kon. besluit van 20 Juni 1903, n°. 47, houdende goedkeuring der oprichting van een waterschap voor „de Binnen Oude Maas".

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1856, *n°.* 63, *goedkeuring van een algemeen reglement voor de polders in Zuidholland* (*blz.* 819).

Bij Kon. besluit van 15 Januari 1903, n°. 25 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen goedkeuring van eene keur van den Aalkeet-Buitenpolder.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1858, *n°.* 40, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 1).

Wijzigingen in het reglement voor den polder Oud-Krayer zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 20 Augustus 1903, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 28 *Januari* 1858, *n°.* 49, *goedkeuring van het reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht* (1*e V. blz.* 4).

Bij Kon. besluit van 1 December 1903, n°. 37 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake het openen en sluiten van de Heulsluis in den IJsseldam, ten behoeve van afwatering van de Bossenwaard op den Engen IJssel, en vinding der kosten voor dit gebruik der sluis.

KON. BESLUIT *van* 24 *Juli* 1858, *n°.* 51, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap voor de Oude Maas* (1*e V. blz.* 65).

Bij Kon. besluit van 20 Juni 1903, n°. 47 is dit reglement ingetrokken.

KON. BESLUIT *van* 27 *November* 1858, *n°.* 61, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 81).

Wijzigingen in het reglement voor de polders Blokweer, Kortland en Vinkepolder zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 20 Augustus 1903, n°. 34.

Bij Kon. besluit van 30 December 1903, n°. 64 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor den polder Laag-Boskoop bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 51, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1e *V. blz.* 102).

Eene wijziging in het reglement voor den Floris-Schouten-Vrouwenpolder is bekrachtigd bij Kon. besluit van 12 December 1903, n°. 38.

Bij Kon. besluit van 30 December 1903, n°. 64 zijn wijzigingen in het reglement voor den Ambachtspolder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1859, *n°.* 80, *goedkeuring van eene verordening op de veeningen en ontgrondingen in de provincie Groningen* (1e *V. blz.* 126).

Deze verordening is vervangen door die, bekrachtigd bij Kon. besluit van 12 Januari 1903, n°. 22.

KON. BESLUIT *van* 10 *Januari* 1861, *n°.* 52, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Leine* (2e *V. blz.* 1).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, bekrachtigd bij Kon. besluit van 30 Maart 1903, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1862, *n°.* 101, *goedkeuring van het algemeen reglement voor de waterschappen in Noordbrabant* (2e *V. blz.* 82).

Eene wijziging van dit reglement is laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 20 Juni 1903, n°. 47.

Het reglement is op nieuw vastgesteld en goedgekeurd bij Kon besluit van 17 November 1903, n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1862, *n°.* 50, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Helpman* (2e *V. blz.* 116).

Eene wijziging van dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 Februari 1903, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 16 *September* 1862, n°. 43, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Utrecht* (2e *V. blz.* 122).

Bij Kon. besluit van 20 Augustus 1903, n°. 34 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor het waterschap Groot- en Klein Oud-Aa goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1865, n°. 53, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (3e *V. blz.* 280).

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van Vlijmen zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 22 Augustus 1903, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1866, n°. 70, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (3e *V. blz.* 358).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de Elderenspolder en Landeken Voordaag, de Bredasche polder en de Groote Zonzeelsche polder zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 8 Januari 1903, n°. 18.

Bij Kon. besluit van 22 Augustus 1903, n°. 44 zijn wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de Elderenspolder en Landeken Voordaag en de Crogten en Galdersche Vugt goedgekeurd.

WET *van* 4 *April* 1869 (*Staatsblad* n°. 37), *houdende goedkeuring van de herziene akte omtrent de Rijnvaart* (6e *V. blz.* 45).

Men zie het Kon. besluit van 23 Maart 1903 (*Staatsblad* n°. 89), houdende bekrachtiging van nieuwe politiebepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn.

KON. BESLUIT *van* 23 *November* 1869, n°. 10, *goedkeuring van reglementen voor de waterschappen de Kriegsman, te Hoogemeeden en de Lagemeeden* (6e *V. blz.* 140).

Deze reglementen zijn ingetrokken en vervangen door nieuwe, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 October 1903, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1869, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Vughtsche Akkers* (*6e V. blz.* 145).

Een besluit der Staten voor Noordbrabant tot herziening van de tabellen van klassificatie van de tot dit waterschap behoorende ongebouwde en gebouwde eigendommen is laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 9 September 1903, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 12 *Maart* 1870, *n°.* 14, *goedkeuring en reglementeering van het waterschap Zuidlaren-Hoogezand* (*7e V. blz.* 14).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 7 September 1903, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 10 *September* 1870, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Garrelsweerster Kloostermolenpolder* (*7e V. blz.* 129).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 16 December 1903, n°. 33.

KON. BESLUIT *van* 28 *October* 1870, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Boltjerpolder* (*7e V. blz.* 147).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 October 1903, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1871, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Zuider Olingerpolder* (*8e V. blz.* 34).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 October 1903, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 31 *Juli* 1871, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen in Zeeland* (*8e V. blz. n°.* 37).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Augustus 1903, n°. 36.

[illegible] BESLUIT [illegible] September 1871 n°. 12, *goedkeuring* [illegible] *Westerbroekster-* [illegible] (11e [illegible] blz. 26).

[illegible] 1908 n°. 52 [illegible] goedgekeurd een besluit [illegible] reglement en vaststelling van [illegible].

[illegible] BESLUIT [illegible] 1873, n°. 17, *goedkeuring* [illegible] *den* [illegible] *polder* (11e [illegible] blz. 200).

[illegible] goedgekeurd bij Kon. besluit van [illegible].

[illegible] BESLUIT [illegible] 1874, n°. 4, *goedkeuring van het* [illegible] *veendistrict* [illegible] (11e [illegible] *blz.* 47).

[illegible] goedgekeurd bij Kon. [illegible].

[illegible] BESLUIT [illegible] *Juli* 1874, n°. 14, *goedkeuring van* [illegible] *Friesland nopens de oprichting* [illegible] (11e [illegible] *blz.* 68).

[illegible] bekrachtigd bij [illegible] September [illegible] n° [illegible].

[illegible] BESLUIT [illegible] September 1875 (*Staatsblad* n°. 168), [illegible] *voor de scheepvaart, ter* [illegible] *over de Gouwe* [illegible] 165).

[illegible] 1908 (*Weekblad van het Recht* [illegible] reglement, behoudens een paar [illegible] K. B. 11 Sept. 1885 (*Staatsblad* n°. 157)), [illegible] spoorwegwet van 1875 (15 Oct. [illegible] art. 27 dier wet bedoelde [illegible] voortdurende geldigheid berust [illegible] bevoegdheid: en dat derhalve [illegible] art. 34 [illegible] wet, zooals die luidt volgens de wet [illegible] vaststelling van de bepalingen van [illegible] toepasselijk is.

KON. BESLUIT *van* 11 *September* 1875, *n°.* 30, *goedkeuring der regeling van den dienst van den provincialen waterstaat in Noordbrabant* (12*e V. blz.* 166).

Eene nadere regeling is bekrachtigd bij Kon. besluit van 12 September 1903, n°. 17.

KON. BESLUIT *van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *tot vaststelling van een algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen* (12*e V. blz.* 190).

Aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 7 April 1903 (*Staatsblad* n°. 96).

KON. BESLUIT *van* 7 *Februari* 1876, *n°.* 17, *goedkeuring van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Friesland, en van de instructiën van den Hoofdingenieur en den Ingenieur van dien waterstaat* (13*e V. blz.* 85).

Wijzigingen in dit reglement en in deze instructiën zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 April 1903, n°. 20.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1876, *n°.* 21, *goedkeuring van eene instructie voor den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Noordbrabant* (13*e V. blz.* 205).

Deze instructie is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 12 September 1903, n°. 17, houdende vaststelling van een nader reglement op den provincialen waterstaat in Noordbrabant.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1876, *n°.* 13, *goedkeuring der regeling van het getal en de bezoldiging der ambtenaren, die voortdurend ter beschikking van den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Zuidholland zullen worden gesteld* (13*e V. blz.* 308).

Bij Kon. besluit van 27 Augustus 1903, n°. 48 is goedgekeurd een besluit der Staten, o.a. tot regeling der bezoldiging van een tijdelijk ambtenaar bij den provincialen waterstaat.

KON. BESLUIT van 26 September 1879, n°. 4, *goedkeuring van regeling in zake de opzichters van den provincialen waterstaat in Noordbrabant* (16e V. blz. 197).

Deze nadere regeling is bekrachtigd bij Kon. besluit van 12 September 1903, n°. [illegible].

KON. BESLUIT van 17 Januari 1880, n°. 9, *goedkeuring van het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel* (17e V. blz. 12).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van [illegible] December 1903, n°. [illegible].

KON. BESLUIT van 31 Januari 1883, n°. 3, *goedkeuring van het reglement op den aanleg en het gebruik van tramwegen in de provincie Utrecht, met openbare rijwegen gemeen liggende of die kruisende* (20e V. blz. 46).

Dit reglement is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 6 Februari 1903, n°. 46.

KON. BESLUIT van 9 Februari 1883, n°. 1, *goedkeuring van een algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe* (20e V. blz. 56).

Wijzigingen en aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 13 Augustus 1903, n°. 28.

KON. BESLUIT van 18 Maart 1883, n°. 9, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Munte* (20e V. blz. 78).

Bij Kon. besluit van 16 December 1903, n°. 33 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT van 22 Augustus 1883, n°. 19, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Royale polder* (20e V. blz. 126).

Bij Kon. besluit van 8 Januari 1903, n°. 18 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1883, n°. 20, *goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap Kerkenbovenveen* (20*e V. blz.* 127).

Bij Kon. besluit van 23 September 1903, n°. 26 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de vaststelling van de breedte, diepte en den tijd van aanleg van het Sloodsche Opgaande, behoorende tot de werken van dit waterschap.

KON. BESLUIT *van* 22 *Januari* 1884, n°. 9, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Zuidlaren* (21*e V. blz.* 62).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 10 September 1903, n°. 70.

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1884, n°. 16, *goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Drenthe* (21*e V. blz.* 278).

Bij Kon. besluit van 30 Mei 1903, n°. 49 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen ontwerpen van aanvulling der wegentabellen in de gemeenten Westerbork, Beilen, Sleen en Emmen, en tegen aanvullingsontwerpen van wegentabellen in de gemeenten Beilen, Westenbork, Zweelo, Odoorn, Sleen en Emmen.

KON. BESLUIT *van* 30 *Januari* 1885, n°. 2, *goedkeuring van de verordening, houdende voorziening tegen benadeeling van dijken in de provincie Groningen* (22*e V. blz.* 15).

Deze verordening is vervangen door die, goedgekeurd bij Kon. besluit van 30 Maart 1903, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1886, n°. 20, *goedkeuring van eene verordening betreffende het leggen van spoorstaven in de openbare wegen en haar gebruik in de provincie Zuidholland* (23*e V. blz.* 189).

Deze verordening is vervangen door de verordening op spoorstaven in openbare wegen in Zuidholland, bekrachtigd bij Kon. besluit van 2 Juli 1903, n°. 38.

KON. BESLUIT van 20 December 1886, n°. 37, goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland (23e V. blz. 250).

Eene wijziging in dit reglement is bestendigd bij Kon. besluit van 25 Augustus 1886, n°. 37.

GRONDWET van 1887 (24e V. blz. 242).

Art. 155. Tegen de gemeente Steenwijkerwold was door den eigenaar van een gebouw eene actie tot schadevergoeding ingesteld wegens onrechtmatige toepassing van art. 180 der gemeentewet, door het doen omhalen en afbreken van herstellingen aan dat gebouw als in strijd met de gemeenteverordening.

Met bevestiging van een vonnis der rechtbank te Heerenveen van 7 Nov. 1902 werd bij arrest van het Hof te Leeuwarden van 24 Juni 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7943) over de bevoegdheid van den rechter tot kennisneming van dit geschil beslist als volgt:

O., dat, waar over deze verplichting tot schadevergoeding geschil bestaat, omdat de gemeente beweert, dat haar orgaan krachtens de algemeene politieverordening der gemeente en art. 180 der gemeentewet het recht had om het door geïntimeerde in strijd met de politieverordening op eigen grond gebouwde te doen omverhalen, en geïntimeerde haar dat recht ontzegt, op grond, dat hij niet in strijd met de politieverordening heeft gehandeld, er wel geen geschil moge bestaan over geïntimeerdes recht van eigendom, maar zeer zeker een geschil bestaat over het, uit zijn eigendomsrecht voortspruitend, recht van geïntimeerde om vrij over zijn eigendom te beschikken en naar welgevallen op zijnen grond te bouwen (artt. 625 en 626 B. W.);

O., dat art. 155 der Grondwet en art. 2 R. O. de kennisneming en beslissing van een zoodanig geschil bij uitsluiting opdragen aan de rechterlijke macht;

O., dat zulks niet verandert, omdat hier een geschil bestaat tusschen een bijzonder persoon en de gemeente, door haar orgaan optredende als overheid, vermits de wet ook tegenover de gemeente de eigendomsrechten van den privaat persoon beschermt en een geschil over deze rechten geen publiekrechtelijk, aan de rechtsmacht van den gewonen rechter onttrokken, geschil wordt enkel en alleen omdat het de gemeente als overheid is, welke deze rechten heeft aangerand;

O., toch, dat appellants stelling, dat een publiekrechtelijk lichaam wegens eene publiekrechtelijk verrichte handeling niet ter verantwoording mag worden geroepen voor de rechterlijke macht, in hare algemeenheid is onwaar, omdat de gemeente in den vorm publiekrechtelijk kan optreden en desniettemin onrechtmatig hare functiën uitoefenen wegens het ontbreken van eene wettelijke bevoegdheid om aldus te handelen;

O., dat dit bij voorbeeld het geval zal zijn, wanneer zij door haar orgaan, met gebruikmaking van de haar in art. 180 der gemeentewet publiekrechtelijk gegeven macht, doet wegnemen hetgeen door een ander is gebouwd, op grond, dat is gebouwd in strijd met de politieverordening der gemeente, maar dit onrechtmatig heeft gedaan, omdat in werkelijkheid niet is gebouwd in strijd met de politieverordening;

O., dat volgens de woorden der dagvaarding dit geval de grondslag is der ingestelde actie, en de beslissing daarover dus afhangt van de vraag, of door geintimeerde was gebouwd in strijd met de algemeene politieverordening der gemeente; dat uit eene ontkennende beantwoording dezer vraag zal volgen, dat hier niet aanwezig is eene door de bevoegde macht daargestelde openbare verordening, welker uitvoering aan de gemeente het recht gaf om het door geintimeerde gebouwde met verkorting van diens eigendomsrecht te doen omhalen, en dat de opdracht der kennisneming en beslissing van geschillen over eigendom aan de rechterlijke macht medebrengt hare bevoegdheid om onderzoek te doen naar een zoodanig recht der gemeente en daartoe de door haar ingeroepen verordening te raadplegen en uit te leggen;

O., dat dusdoende immers door den rechter niet zal worden beslist, of de gemeente een juist gebruik heeft gemaakt van eene haar gegeven publiekrechtelijke bevoegdheid, maar, of inderdaad aanwezig was de strijd tusschen het bouwen van den geintimeerde en de voorschriften der algemeene politieverordening, welke het orgaan der gemeente bevoegd maakte om het door geintimeerde gebouwde te doen omhalen;

O. op deze gronden, dat de eerste rechter zich terecht bevoegd heeft verklaard om van de ingestelde vordering kennis te nemen, enz.

KON. BESLUIT *van* 20 *Januari* 1889, *n°.* 18, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Hoogte* (26*e V. blz.* 26).

Bij Kon. besluit van 3 Februari 1903, n°. 34 is eene wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 29 *April* 1889, *n°.* 26, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Vollenhove* (1*e dijksdistrict van Overijssel*) (26*e V. blz.* 108).

Bij Kon. besluit van 30 September 1903, n°. 37 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de classificatie van de gronden van dit waterschap.

KON. BESLUIT *van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Gasselternijeveen* (27*e V. blz.* 55).

Bij Kon. besluit van 10 September 1903, n°. 70 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 1 *Maart* 1890, *n°.* 18, *goedkeuring van onderscheidene reglementen in Noordbrabant* (*27e V. blz.* 57).

Wijzigingen in het reglement van politie op het gebruik der openbare wegen zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluiten van 8 Januari 1903, n°. 17 en 10 Juni 1903, n°. 13, terwijl eene wijziging in het reglement op de waterleidingen laatstelijk is goedgekeurd bij Kon. besluit van 20 Juni 1903, n°. 47.

De volgende nieuwe reglementen zijn bij Kon. besluit van 21 October 1903, n°. 46 goedgekeurd:

1°. een reglement houdende bepalingen tot wering van beplantingen in de nabijheid van windmolens, dienende tot uitmaling van water uit de waterschappen in de provincie Noordbrabant;

2°. een reglement op de uitoefening van het recht van beplanting op de bermen of zijkanten der openbare wegen en voetpaden in die provincie, en

3°. een reglement op de openbare wegen en voetpaden in die provincie,

alle onder intrekking van de reglementen voor dezelfde objecten, goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 Maart 1890, n°. 18.

Een nieuw politiereglement op de openbare wegen en voetpaden in Noordbrabant is goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 November 1903, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 21 *September* 1890, *n°.* 30, *goedkeuring van eene nadere aanwijzing en classificatie der perceelen van het waterschap van de Vlootbeek met zijtakken* (*27e V. blz.* 155).

Eene wijziging der tabellen A en B, houdende aanduiding en classificatie van de perceelen, behoorende tot dit waterschap, is goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 Januari 1903, n°. 18.

BESCHIKKING *van* 31 *Maart* 1891, *La. G, Afdeeling Waterstaat, 1e onderafd., houdende bepalingen, op te nemen in bestekken en overeenkomsten, in zake de verzekering van werklieden tegen ongelukken* (*28e V. blz.* 53).

§ 462 der Algemeene Voorschriften inzake verzekering tegen ongelukken, is vervallen in verband met het in werking treden van art. 1 der Ongevallenwet 1901. Zie de circulaire van 10 Januari 1903, La. K., Afdeeling Waterstaat T.

KON. BESLUIT *van* 30 *Juli* 1891, *n°.* 26, *goedkeuring van een nieuw reglement op de openbare wegen en voetpaden in Limburg* (*28e V. blz.* 71).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 17 April 1903, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 18 *Mei* 1892 (*Staatsblad* n°. 102), *tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan* (29e *V. blz.* 132).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 10 Augustus 1903 (*Staatsblad* n°. 251).

Art. 1. Bij arrest van den Hoogen Raad van 9 Januari 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7864) is eene beslissing gegeven over wat „nauw vaarwater" is in verband met het in art. 1 gebezigde woord *doorgaande*.

Terwijl de adv.-gen. jhr. Rethaan Macaré, aan de hand van van Daalen's uitlegging van *doorgaande* en *doorgaans*, door een nauw vaarwater naar de definitie daarvan in art. 1 verstond een vaarweg waarvan de voortdurend bevaarbare breedte, d. i. alzoo de breedte over zijn geheele lengte tusschen de betonning en bij gebreke daarvan in de vaargeul minder was dan 300 M., en dus zoodra een vaarwater hoe ruim het ook op andere plaatsen mocht wezen op *een of meer plekken* een geringer breedte had dan 300 M., het in den zin van het reglement een nauw vaarwater was, besliste daarentegen de Hooge Raad:

dat het afgesloten IJ tusschen de Oranjesluizen en de stad Amsterdam, waarin de aanvaring heeft plaats gehad, behalve op een enkele plaats, overigens nagenoeg over de geheele breedte voor Zuiderzeeschepen bevaarbaar was en deze bevaarbare breedte over het algemeen meer dan 300 meter bedroeg, zoodat dit vaarwater, ofschoon ter hoogte van het Koninginnedok — de opgegeven plek der aanvaring — minder dan 300 meter breed, niettemin niet was nauw en dus ruim in den zin van het reglement;

dat toch het woord *doorgaande* in art. 1 van dat reglement aantoont, dat voor het karakter van het vaarwater niet beslissend is de breedte op eene bepaalde plek, maar ter beoordeeling van dat karakter het vaarwater in zijn geheel moet worden beschouwd;

O., dat tegen deze beslissing ten onrechte bij het middel wordt opgekomen;

dat immers, indien het woord *doorgaande* in die bepaling niet voorkwam, zou moeten worden aangenomen, dat voor het karakter van het vaarwater beslissend is de breedte op eene bepaalde plek;

dat bij eene uitlegging van dat woord, waarbij men tot dezelfde slotsom komt, dat woord zou zijn overbodig, hetgeen, vooral waar het als ten deze eene definitie betreft, al dadelijk weinig aannemelijk is;

dat dit bezwaar niet alleen vervalt, wanneer men het woord *doorgaande* opvat in den zin van gewoon, algemeen, welke beteekenis daaraan in tal van verbindingen toekomt, maar dat men zoodoende ook geraakt tot eene verklaring der bepaling, welke bevorderlijk is aan het doel van het reglement: de voorkoming van aanvaring of aandrijving;

dat toch, waar art. 1 niet enkel bepaalt wat een nauw vaarwater is, maar — blijkens de tegenstelling der beide uitdrukkingen in het reglement — mede wat onder een ruim vaarwater is te verstaan, bij de opvatting, in het arrest aangenomen, is afgesneden de anders telkens bestaande onzekerheid omtrent na te komen verplichtingen, die afhankelijk zijn van het karakter van het vaarwater, gelijk die in artt. 8, 13, 24, 26 en 31 van het reglement zijn omschreven.

Bij vonnis der rechtbank te Rotterdam van 15 October 1902 (*Weekblad van het Recht* n°. 7909) was evenzeer beslist, dat de vraag of de rivier, waarop eene aanvaring plaats vond, volgens bovenvermeld reglement, moest beschouwd worden als een ruim dan wel als een nauw vaarwater, niet afhangt van de breedte op de plaats der aanvaring, maar van de doorgaande bevaarbare breedte van het riviervak waartoe de plaats der aanvaring behoort.

Volgens dat criterium was de Maas in de nabijheid van den oostelijken ingang der Koningshaven te Rotterdam een nauw vaarwater.

Artt. 4, 16. Bij arrest van den Hoogen Raad van 17 April 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7915) is verstaan, dat ingeval eener aanvaring de feitelijke waardeering van de plaats gehad hebbende manoeuvres, waarbij het Hof terecht overeenkomstig art. 4 van het reglement den eisch van goede zeemanschap heeft gesteld, in cassatie moet worden geëerbiedigd en dit bepaaldelijk ook de vraag geldt, of aan de eischen van goede zeemanschap is voldaan, door een bij art. 16 van het reglement voorgeschreven sein onmiddellijk te doen volgen door de manoeuvre.

Artt. 19, 27, 6e lid, 24. Bij vonnis der rechtbank te Middelburg van 5 Nov. 1902 (*Weekblad van het Recht* n°. 7933) werd in zake eene vordering van de Stoomvaartmaatschappij „Zeeland" om schadevergoeding wegens aanvaring beslist:

dat eischeres artt. 19 en 27, 6e lid van het reglement niet had nageleefd;

dat het houden van een slechten uitkijk (door het aanvarende schip) niet is een feit, waardoor de schuld aan de collisie kan bewezen worden, daar die schuld alleen kan voortvloeien uit verkeerde manoeuvres, onverschillig of die het gevolg zijn van een slechten uitkijk of van onervarenheid of van achteloosheid;

dat art. 24 ten deze niet toepasselijk was, omdat dit artikel op het oog heeft het geval, dat stoomvaartuigen met zoodanige koersen elkander naderen, dat het blijven volgen dier koersen gevaar van aanvaring oplevert, dus kruisende koersen, hetgeen ten deze niet het geval was, daar, zooals vaststond, de „Gotha", ('t aanvarend schip) was een opgeloopen en de „Prins Hendrik" ('t aangevaren schip) een oploopend vaartuig.

Art. 22. In het arrest van het Hof te 's Gravenhage van 15 April 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7981) komen omtrent dit artikel de volgende overwegingen voor:

O. dat appellante . . . een beroep doet op art. 22 van het reglement ter voorkoming van aanvaring enz., vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 18 Mei 1892, *Staatsblad* n°. 102, en vermeent dat dit artikel een gebiedend voorschrift inhoudt voor schippers van stoomvaartuigen, indien deze elkander in tegenovergestelde koersen tegemoet gaan, steeds naar stuurboordszijde te houden en elkander aan bakboord voorbij te varen;

dat toch, bij eene vergelijking van de artikelen 22 en 24 van dat reglement en de bewoordingen, waarin deze beide artikelen in tegenstelling met elkander zijn vervat, blijkt, dat de wetgever van oordeel is geweest, dat steeds, wanneer twee stoombooten elkander in nauwe vaarwaters in tegenovergestelde koersen tegemoet gaan, er gevaar voor aanvaring te duchten is, en dat dus de woorden in dat artikel „zoodat zij gevaar loopen elkander aan te varen" zijn eene bijstelling, die het motief aangeeft, waarom een dergelijk voorschrift is gegeven, en niet eene voorwaarde behelst, waarvan de verplichting, om elkander al of niet aan bakboord voorbij te varen, afhankelijk wordt gesteld;

dat dus, waar ten processe vaststaat dat de „Prinses Marie" voornemens was de „Volharding" aan stuurboordszijde voorbij te gaan, alleen reeds hieruit de schuld van de „Prinses Marie" voldoende zoude blijken;

O. dat de appellante bij deze redeneering uit het oog verliest, dat art. 22 niet is geschreven *alleen* voor nauwe vaarwaters, — ware dit het geval, aan eene andere woordenkeuze dan in artikel 24 zou dan eenig gewicht kunnen worden gehecht — doch dat de artikelen 19 tot en met 23 voorschriften bevatten, *zoowel* voor ruime *als* voor nauwe vaarwaters, artikel 24 alleen spreekt van *ruime* vaarwaters en de artikelen 25 en 26 van *nauwe* vaarwaters;

dat alzoo, waar art. 22 ook voor ruime vaarwaters toepasselijk is, alleen reeds uit deze omstandigheid voldoende blijkt, dat het nooit in de bedoeling van den wetgever van dat reglement kàn hebben gelegen om als van zelf sprekende aan te nemen dat bij tegemoetkomen van twee schepen er altijd gevaar zou moeten worden aanwezig geacht; en het dan ook hoogst eigenaardig zoude zijn, indien ware voorgeschreven, dat alle tegemoet komende schepen, ook zelfs in zeer ruime vaarwaters, elkander toch steeds aan bakboordzijde zouden moeten voorbijgaan;

dat daarenboven, wanneer die woorden in art. 22 slechts als eene bijstelling souden zijn te beschouwen, het dan bevreemding moet wekken, dat ze ook niet in art. 20 worden aangetroffen, waar ze dan evenzeer op hunne plaats souden zijn geweest, doch het niet aanwezig zijn van die woorden in dat artikel aan zeer goed te verklaren is, omdat in de gevallen van artikel 20 het gevaar reeds ligt opgesloten, waar dit in artikel 22 het geval niet is;

dat die woorden van artikel 22 dan ook klaarblijkelijk beteekenen: „zóó, dat zij gevaar loopen elkander aan te varen" en dus het voorschrift, om stuurboordzij te houden, alleen dàn van toepassing is, wanneer de koersing van beide schepen soodanig is, dat zij, die koersen vervolgende, gevaar zouden doen ontstaan voor aanvaring;

O., dat deze uitlegging daarenboven bevestiging vindt in de omstandigheid, dat in het oude reglement van 1875 in artikel 12 geheel dezelfde woordenkeuze is gevolgd, als in artikel 22 nieuw en uit het volgende artikel (artikel 13) ten duidelijkste blijkt, dat de wetgever met die woorden bepaaldelijk de *voorwaarde* van te duchten gevaar heeft bedoeld.

KON. BESLUIT *van* 9 *Juli* 1892 (*Staatsblad* n°. 175), *tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor het Nederlandsch gedeelte der Zuidwillemsvaart en de gekanaliseerde Dieze* (29*e V. blz.* 218).

Eene wijziging en aanvulling van dit reglement is bekrachtigd bij Kon. besluit van 9 October 1903 (Staatsblad n°. 268).

KON. BESLUIT *van* 8 *Augustus* 1892, *n°.* 22, *goedkeuring van het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland* (29*e V. blz.* 228).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 26 Augustus 1903, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1892, *n°.* 27, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Paardelanden–Schrapveen* (29e *V. blz.* 291).

Bij Kon. besluit van 10 September 1903, n°. 70 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 24 *April* 1893, *n°.* 39, *goedkeuring van het reglement op het beheer der rivierpolders in Gelderland* (30e *V. blz.* 72).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 26 Januari 1903, n°. 54.

KON. BESLUIT *van* 29 *Augustus* 1893, *n°.* 36, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Valthe* (30e *V. blz.* 251).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 September 1903, n°. 70.

KON. BESLUIT *van* 3 *November* 1893, *n°.* 16, *goedkeuring van een reglement op de wegen in Noordholland* (30e *V. blz.* 311).

Men zie het Kon. besluit van 3 Februari 1903 (Staatsblad n°. 66) houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, en met wijziging van een besluit van Gedep. Staten van Noordholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de vaststelling van den ligger der wegen in de gemeente Uithoorn.

KON. BESLUIT *van* 18 *November* 1893, *n°.* 20, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Friesland* (30e *V. blz.* 327).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen zeedijken contributie [illegible] en [illegible], de contributie zeedijken van Westdongeradeel, [illegible] zeedijken buitendijks, Wijmbritseradeels c. a. contributie zeedijken, [illegible] zeedijken en Hemelumer Oldephaert en aanhoorige zeedijken zijn [illegible] goedgekeurd bij Kon. besluit van 26 Augustus 1903, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 17 *Januari* 1894, *n°.* 17, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Friesland* (31*e V. blz.* 4).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de contributie zeedijken Oostdongeradeel, der zeedijken van Ferwerderadeel, het Oud Bildt, der Vijfdeelen zeedijken binnendijks en de Zeven Grietenijen en Stad Sloten zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 26 Augustus 1903, n°. 28.

KON. BESLUIT *van* 25 *Januari* 1894, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Scherwolder- en Morra Hemmen* (31*e V. blz.* 5).

Bij Kon. besluit van 9 September 1903, n°. 22 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 30 *Januari* 1894 (*Staatsblad n°.* 8), *tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor het kanaal van Amsterdam naar de Merwede* (31*e V. blz.* 7).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 11 November 1903 (Staatsblad n°. 276).

KON. BESLUIT *van* 29 *Maart* 1894 (*Staatsblad n°.* 49), *bekrachtiging van politiebepalingen op het vervoer van licht ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn* (31*e V. blz.* 63).

Deze bepalingen zijn vervangen door die, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 Maart 1903 (Staatsblad n°. 89).

KON. BESLUIT *van* 14 *April* 1894 (*Staatsblad n°.* 56), *houdende vaststelling van bepalingen omtrent het korps opzichters van den Rijkswaterstaat* (31*e V. blz.* 74).

Deze bepalingen zijn ingetrokken bij het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151), tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst.

Men zie het Kon. besluit van 13 Juli 1903, n°. 38, tot bevestiging der indeeling van de opzichters van den Rijkswaterstaat in klassen.

KON. BESLUIT *van* 17 *December* 1894, *n°.* 8, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Glimmen* (31*e V. blz.* 168).

Bij Kon. besluit van 7 September 1903, n°. 35 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

WET *van* 13 *Juli* 1895 (*Staatsblad n°.* 113), *houdende bepalingen omtrent verveningen* (32*e V. blz.* 60).

Men zie het Kon. besluit van 13 Januari 1903, n°. 36, houdende, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Friesland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake uitkeering van slikgelden voor perceelen onder de gemeente Oudetrijne.

Bij Kon. besluit van 13 Februari 1903, n°. 36 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen wijziging en aanvulling van het plan van aanleg voor de vervening van het Emmer-Compascuum.

Bij Kon. besluiten van 6 Maart 1903, nos. 14 en 15 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake vergunningen tot vervening, respectievelijk in het Klazinaveen en de waterschappen Barger-Oosterveen en Barger-Compascuum, en in het Barger-Oosterveen.

Op bezwaren in zake uitkeering van slikgelden voor perceelen onder Gorredijk is bij Kon. besluit van 26 November 1903, n°. 32 in hooger beroep beslist.

WET *van* 20 *Juli* 1895 (*Staatsblad n°.* 139), *ter uitvoering van artikel* 191 *der Grondwet* (32*e V. blz.* 78).

Bij Kon. besluit van 15 Januari 1903, n°. 25 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen goedkeuring van eene keur van den Aalkeet-Buitenpolder.

KON. BESLUIT *van* 9 *Augustus* 1895 (*Staatsblad n°.* 148), *tot vaststelling van een nieuw reglement voor den bakendienst op eenige openbare wateren* (32*e V. blz.* 92).

Men zie de beschikking van 3 Januari 1903, n°. 137, tot nadere wijziging van die van 23 Augustus 1895, n°. 124, houdende vaststelling van eene grensregeling der bakenkwartieren en van de standplaatsen der bakenmeesters.

De artikelen 4, 5, 6 en 7 van dit reglement zijn ingetrokken bij het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151), tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst.

BESCHIKKING *van* 23 *Augustus* 1895, *n°.* 124, *houdende vaststelling van eene grensregeling der bakenkwartieren en van de standplaatsen der bakenmeesters* (32*e V. blz.* 99).

Deze beschikking is laatstelijk gewijzigd bij die van 3 Januari 1903, n°. 187.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 12 *December* 1895, *n°.* 138, *houdende nadere vaststelling van Algemeene Voorschriften voor de uitvoering en het onderhoud van werken onder beheer van dat Departement* (32*e V. blz.* 150).

Bij vonnis der rechtbank te Rotterdam van 26 Januari 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7981) werd als volgt beslist:

Wanneer bij een aanbesteding de A. V. toepasselijk zijn verklaard, geschiedt de opneming en goedkeuring van het werk door de „directie".

Het door de „directie" afgegeven certificaat omtrent de opneming en goedkeuring bindt den aanbesteder en verplicht hem tot betaling van de aannemingssom, zonder dat hem daartegenover tegenbewijs toekomt dat de inhoud van het certificaat onwaar zou zijn.

Het certificaat is in casu afgegeven door hem die met de „directie" was belast.

Hoewel in het bestek het woord boete is gebruikt, moet toch aan niets anders worden gedacht dan aan de bij de A. V. bedoelde korting, voor welker toepassing niets anders noodig is dan dat gebleken zij dat het werk te laat is opgeleverd.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1895, *n°.* 25, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Nieuw Compagniesterdiep* (32*e V. blz.* 151).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 September 1903, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 28 *Februari* 1896, *n°.* 32, *houdende goedkeuring van een reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in Friesland* (33*e V. blz.* 47).

Bij Kon. besluit van 26 November 1903, n°. 32 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake uitkeering van slikgelden voor perceelen onder Gorredijk.

WET *van* 15 *Juli* 1896 (*Staatsblad n°.* 131), *tot verbetering van de Vecht in Overijssel en herstel van de werken van het kanaal van Coevorden naar de Vecht* (33*e V. blz.* 131).

De wet van 23 Juli 1903 (Staatsblad n°. 229) verklaart het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeenten Stad-Ommen, Ambt-Ommen, Stad-Hardenberg en Ambt-Hardenberg, noodig voor de verbetering van de Vecht.

KON. BESLUIT *van* 21 *September* 1896, *n°.* 39, *goedkeuring van een reglement voor het waterschap de Lauwerpolder* (33*e V. blz.* 181).

Bij Kon. besluit van 14 October 1903, n°. 52 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 1 *October* 1896, *n°.* 34, *goedkeuring van een reglement, houdende algemeene bepalingen voor de waterschappen in de provincie Groningen* (33*e V. blz.* 183).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 11 Februari 1903, n°. 30.

KON. BESLUIT *van* 2 *October* 1896, *n°.* 32, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Verbetering* (33*e V. blz.* 193).

Wijzigingen in dit reglement zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 3 Februari 1903, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 23 *October* 1896, *n°.* 81, *tot goedkeuring eener aanvulling van het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in de provincie Gelderland* (33*e V. blz.* 204).

Art. 47*l*. Bij arrest van den Hoogen Raad van 15 Juni 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7942) is verstaan:

dat de bepaling van den tijd, waarop het in art. 47*l* van het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland uitgesproken verbod in werking treedt, alleen is een maatregel ter uitvoering der verordening, waartoe de gemeentebesturen uit kracht van art. 126 der gemeentewet in verband met art. 144 der Grondwet hunne medewerking moeten verleenen, waar de provinciale verordening dit vorderde; en

dat waar de provinciale verordening het aan B. en W. heeft overgelaten voor de respectieve gemeenten te bepalen, wanneer het voor het geval van overstrooming of invallend dooiweder gegeven voorschrift in werking treedt, het niet ter beoordeeling van den rechter staat, of deze tijdsbepaling door het administratief gezag, dat daarmede is belast, in eenig bijzonder geval op goede gronden is geschied.

KON. BESLUIT *van* 18 *December* 1896, *n°.* 29, *goedkeuring van de verordening op de vaart met stoomschepen op eenige wateren in Overijssel* (33*e V. blz.* 246).

Deze verordening is vervangen door die, bekrachtigd bij Kon. besluit van 8 Januari 1903, n°. 17.

WET *van* 29 *Januari* 1897 (*Staatsblad n°.* 62), *houdende goedkeuring van de op* 29 *Juni* 1895 *te Brussel gesloten overeenkomst betreffende de verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen* (34*e V. blz.* 30).

Wijzigingen in deze overeenkomst zijn bekrachtigd bij de wet van 14 Juli 1903 (Staatsblad n°. 196) en opgenomen in het Staatsblad n°. 258 van 1903.

KON. BESLUIT *van* 4 *Februari* 1897, *n°.* 16, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Punt* (34*e V. blz.* 35).

Bij Kon. besluit van 7 September 1903, n°. 35 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor dit waterschap bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 20 *September* 1897, *n°.* 39, *houdende o. a. benoeming van den Hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat G. A. Escher, te Leeuwarden, tot Nederlandsch Permanent Commissaris van toezicht op de betonning en verlichting der Eemsmonden* (34*e V. blz.* 159).

Bij Kon. besluit van 28 September 1903, n°. 18 is met ingang van 1 October d.a.v. aan genoemden Hoofdingenieur eervol ontslag verleend als Nederlandsch Permanent Commissaris en in zijn plaats als zoodanig benoemd de Hoofdingenieur Directeur R. J. Castendijk.

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1897 (*Staatsblad* n°. 268), *vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas* (34*e V. blz.* 230).

Eene wijziging en aanvulling van dit reglement is bekrachtigd bij Kon. besluit van 30 September 1903 (Staatsblad n°. 264).

KON. BESLUIT *van* 19 *Januari* 1898 (*Staatsblad* n°. 25), *tot vaststelling van politiebepalingen betreffende het gebruik maken van wegen enz. onder beheer van het Rijk* (35*e V. blz.* 4).

Art. 9. Dit artikel bevat geen ongeoorloofde delegatie van rechtsmacht.

Daaromtrent werd bij vonnis der rechtbank te Arnhem van 10 Februari 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7925) verstaan:

O. dat door beklaagde's gemachtigde is beweerd, dat de vergunning had moeten zijn verleend bij Kon. besluit en niet bij ministeriele beschikking, zoodat eene ongeoorloofde delegatie van rechtsmacht heeft plaats gehad, waarom hij van oordeel is, dat beklaagde van alle rechtsvervolging moet worden ontslagen;

O. daaromtrent dat naar aanleiding van art. 56 der Grondwet bij art. 1 aanhef en 6° der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) aan de Koningin de machtiging is gegeven om bij algemeenen maatregel van bestuur door straffen te handhaven bepalingen vast te stellen betreffende onder andere het gebruik maken van wegen en paden onder beheer van het Rijk;

dat als uitvloeisel van deze wetsbepaling de algemeene maatregel van bestuur is uitgevaardigd, die wordt gevonden in het Kon. besluit van 19 Januari 1898 (Staatsblad n°. 25);

dat art. 9 van dat besluit inhoudt de regeling van het berijden der wegen enz. onder beheer van het Rijk en wel in dien zin, dat het verboden is die wegen te berijden met rij- of voertuigen welke door mechanische kracht worden voortbewogen en een grooter gewicht hebben dan 150 kilogram, doch dat dit verbod niet treft hem, die voornoemde wegen en paden met soodanige rij- en voertuigen berijdt, voorzien van eene vergunning van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en met inachtneming der daarbij gestelde voorwaarden;

dat alzoo het verleenen der in art. 9 bedoelde vergunning geschiedt krachtens den algemeenen maatregel van inwendig bestuur, waarin dat artikel voorkomt en mitsdien eene daad van uitvoering daarvan is;

O. dat het stellen der voorwaarden waaronder de vergunning in ieder afzonderlijk geval wordt verleend, mede krachtens voornoemd Kon. besluit geschiedt en mitsdien ook is eene daad van uitvoering;

dat wanneer onder die voorwaarden genoemd wordt het naleven van zekere voorschriften bij het berijden van meergenoemde wegen dit slechts hem aangaat, die de vergunning heeft verkregen en niet is een allen bindende regel, tot het uitvaardigen van welken de Koningin onbevoegd zou zijn den Minister te machtigen;

dat hierin geen verandering wordt gebracht door de omstandigheid dat de voorwaarden der vergunning vooraf bekend gemaakt en voor alle vergunningen dezelfde zijn, daar deze vergunningen alleen hen betreffen, die ze hebben, en de Minister volkomen vrij blijft ze al of niet te verleenen en er al of niet dezelfde voorwaarden aan te verbinden;

O. dat mitsdien binnen den kring der Haar door de Grondwet en de wet toegekende bevoegdheid de Koningin aan den Minister heeft opgedragen het verleenen der vergunning bedoeld in art. 9 van meergenoemd Kon. besluit, met machtiging om daaraan voorwaarden te verbinden, zoodat de bewering van beklaagde's gemachtigde door de rechtbank onjuist wordt geacht.

Van dit vonnis in cassatie gekomen, werden vier middelen van cassatie voorgesteld, waaronder dat wegens ongeoorloofde delegatie; doch het vonnis werd ambtshalve bij arrest van den Hoogen Raad van 15 Juni 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7954) gecasseerd omdat bij de alternatieve aanklacht als hier was gedaan niet bepaaldelijk was uitgemaakt, welke van de alternatief ten laste gelegde omstandigheden bewezen was, het rijden nl. *in* dan wel *nabij* een bebouwde kom met te groote snelheid, weshalve de zaak naar het Hof te Arnhem ter afdoening werd verwezen.

Bij de conclusie van het O. M. waren inmiddels de vier voorgestelde middelen van cassatie behandeld en ongegrond geacht.

Bij het opgevolgd arrest van het Hof van 8 September 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7993) werd beslist, dat bijaldien *in de voorwaarden* waaronder de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vergunning heeft verleend tot het berijden der wegen onder het beheer van het Rijk met voertuigen door mechanische kracht voortbewogen, *wel* is opgenomen het verbod om *nabij* bebouwde kommen van gemeenten harder dan met een bepaalde snelheid te rijden, maar *niet* is vermeld, dat dit verbod zich ook uitstrekt tot het *in* de bebouwde kommen dusdanig rijden, en het *laatste* wordt ten laste gelegd en bewezen verklaard, er een *niet*-strafbaar feit heeft plaats gehad en ontslag van rechtsvervolging moet volgen.

Bij arrest van den Hoogen Raad van 5 October 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7970) is een vonnis vernietigd en de zaak naar het Hof verwezen ter afdoening, op de volgende gronden:

„Overwegende dat aan requirant (van cassatie) is ten laste gelegd en als bewezen is aangenomen, dat hij op 30 Juli 1902 een nader omschreven onder beheer van het Rijk zijnden weg met een door hem bestuurd, door een mechanische kracht voortbewogen vierwielig rijtuig, dat een grooter gewicht had dan 150 K.G., heeft bereden zonder voorzien te zijn van de vereischte vergunning van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

dat requirant tot staving van zijn middel in hoofdzaak aanvoert, dat art. 9 van voormeld Kon. besluit ten onrechte toepasselijk is geoordeeld, omdat, al mogen requirants vergunningen tot het rijden met zijn motorrijtuigen zijn ingetrokken, het ten processe bedoelde rijtuig toebehoorde aan een ander, aan wien ten aanzien van dat rijtuig vergunning was verleend, en hij, requirant, van deze vergunning voorzien was en daarvan kon gebruik maken ook buiten tegenwoordigheid van den eigenaar;

O., ambtshalve:

dat in het bestreden vonnis evenmin als in de daarbij bevestigde uitspraak

deze omstandigheid is ondersocht, doch de rechtbank op het voor haar gevoerde verweer enkel heeft beslist dat art. 9 enkel toelaat vergunningen aan bepaalde personen, zij het al dat zij tevens afhankelijk worden gemaakt van bepaalde eischen waaraan het rijtuig heeft te voldoen;

dat evenwel art. 9 van het nader omschreven verbod van rijden met door mechanische kracht voortbewogen rijtuigen vrijstelt hem die voorzien is van een vergunning, en dus, waar requirant zich had beroepen op het aanwezig zijn eener vergunning voor het door hem bestuurde rijtuig, had moeten zijn onderzocht of die vergunning van dien aard was dat zij requirant bevoegd maakte met het ten processe bedoelde rijtuig te rijden;

dat mitsdien het vonnis niet voldoende met redenen is omkleed enz.

KON. BESLUIT *van* 19 *Februari* 1898, n°. 17, *goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht, waarbij o. a. tot één waterschap worden vereenigd de waterschappen Broek en Lagenbiezen en Neder Oudland, Hoogenbiezen en Over Oudland en IJsselveld* (35e *V. blz.* 40).

Men zie het Kon. besluit van 1 December 1903, n°. 37, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het openen en sluiten van de Heulsluis in den IJsseldam, ten behoeve van afwatering van de Bossenwaard op den Engen IJssel, en vinding der kosten van dit gebruik der sluis.

KON. BESLUIT *van* 10 *Maart* 1898 (*Staatsblad* n°. 60), *houdende nadere regeling van de jaarwedden van het korps opzichters van den Rijkswaterstaat* (35e *V. blz.* 44).

Dit besluit is ingetrokken bij het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151), tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst.

Men zie het Kon. besluit van 13 Juli 1903, n°. 38, tot bevestiging der indeeling in klassen van de opzichters van den Rijkswaterstaat.

KON. BESLUIT *van* 16 *Maart* 1898 (*Staatsblad* n°. 63), *houdende bepalingen omtrent het korps bureelambtenaren van den Rijkswaterstaat* (35e *V. blz.* 45).

Dit besluit is vervallen door dat van 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151), houdende vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst.

Men zie het Kon. besluit van 13 Juli 1903, n°. 38, tot bevestiging der indeeling in klassen van de bureelambtenaren van den Rijkswaterstaat.

BESCHIKKING *van* 16 *Mei* 1898, *L.d. E. tot nadere vaststelling van een grensregeling der arrondissementen in de verschillende districten van den Rijkswaterstaat* (35*e V. blz.* 59).

Deze grensregeling is vervangen door die, goedgekeurd bij beschikking van 24 Augustus 1903, n°. 188, houdende vaststelling eener grensregeling der arrondissementen, waarin elke der tweede tot en met elfde directiën zal zijn verdeeld.

KON. BESLUIT *van* 9 *Juni* 1898 (*Staatsblad n°.* 140), *tot vaststelling van een reglement van politie op het ankeren op de rivieren bij Dordrecht* (35*e V. blz.* 70).

Bij arrest van het Hof te Arnhem van 8 April 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7948) werd in zake een aanvaringsgeschil volgenderwijze beslist:

Bij aanvaring van een voor anker liggend schip door eene aankomende stoomboot, bijaldien de aanvaring *bij nacht* geschiedt, is het, om de schuld bij het aanvarende schip te kunnen aannemen, niet voldoende dat het aangevaren schip zelfs ter *bekwamer* plaats voor anker lag, maar komt bovenal in aanmerking de vraag of het aangevaren schip behoorlijk, d. i. *reglementair* (wettelijk) verlicht was en dus door voorbijvarende schepen *moest* gezien worden.

Als er geen reglementair licht heeft gebrand, maar toch een lichtgevende lantaarn, zou voor de aanneming van bovengenoemde schuld moeten worden aangetoond, dat voor de bemanning van het aanvarende schip het licht niettemin zichtbaar is geweest of heeft moeten zijn.

KON. BESLUIT *van* 10 *November* 1898, *n°.* 26, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Hooilandspolder* (35*e V. blz.* 111).

Eene wijziging van de grensomschrijving van en het reglement voor dit waterschap is laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 16 Februari 1903, n°. 33.

KON. BESLUIT *van* 7 *April* 1899 (*Staatsblad n°.* 91), *houdende organisatie van de ambtenaren bij den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat* (36*e V. blz.* 51).

Dit besluit is ingetrokken bij het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151), houdende vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst.

Men zie het Kon. besluit van 13 Juli 1903, n°. 38, tot bevestiging der indeeling in klassen van de ambtenaren bij den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat.

WET *van* 23 *Mei* 1899 (*Staatsblad* n°. 129), *tot opheffing van belemmeringen bij de uitvoering van werken, in het openbaar belang bevolen of ondernomen, uit bepalingen van verordeningen voortspruitende* (36e V. *blz.* 55).

Bij Kon. besluit van 5 Mei 1903, n°. 98 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake eene verhooging van den Waterlandschen zeedijk binnen de bebouwde kom van Monnickendam.

WET *van* 22 *Juli* 1899 (*Staatsblad* n°. 182), *tot bevordering der verhooging van de Waaldijken in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten* (36e V. *blz.* 108).

Men zie de wet van 12 Januari 1903 (Staatsblad n°. 10), houdende nadere Rijksbijdrage aan het polderdistrict Bommelerwaard beneden den Meidijk.

KON. BESLUIT *van* 6 *November* 1899, n°. 35, *goedkeuring van het reglement voor het rijden met rij- of voertuigen, welke door eene mechanische kracht worden voortbewogen, op niet onder beheer van het Rijk zijnde wegen, waarop het reglement op het onderhoud en gebruik der wegen in de provincie Utrecht van toepassing is* (36e V. *blz.* 158).

Wijzigingen in dit reglement zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 20 [illegible] 1903, n°. 33.

KON. BESLUIT *van* 8 *November* 1899, n°. 26, *goedkeuring van de opheffing van het waterschap Wester-Stadshamrik en intrekking van het reglement voor dat waterschap* (36e V. *blz.* 180).

[illegible] gewijzigd bij Kon. besluit van 14 October 1903, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 15 *November* 1899, n°. 32, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Duurswold* (36e V. *blz.* 186).

[illegible] dit reglement zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 28 December [illegible]

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1900, *n°.* 13, *tot goedkeuring o. a. van het reglement op de waterlossingen in de provincie Limburg* (37*e V. blz.* 1).

Art. 15. Bij arrest van den Hoogen Raad van 23 Maart 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7904) werd, met vernietiging van een vonnis van den kantonrechter te Venlo van 19 December 1902, beslist dat de vraag of de beklaagde, wier hoedanigheid van eigenares niet is weersproken, krachtens de bepalingen van het reglement al dan niet als onderhoudsplichtige met betrekking tot de hier bedoelde waterlossing is aan te merken, is van publiekrechtelijken aard, en hare beslissing niet afhangt van eenig geschilpunt van burgerlijk recht, weshalve de rechter, door op grond van art. 6 Strafvordering de rechtsvervolging wegens verzuim van onderhoud te schorsen, dit art. verkeerd had toegepast.

Deze beslissing rust op de overweging dat de verplichting tot onderhoud der waterlossing bij art. 15 van het reglement gelegd op de eigenaren der aangrenzende perceelen, is eene publiekrechtelijke, omdat zij niet betreft de verhouding tusschen bijzondere personen onderling, maar die tusschen zoodanige personen en het openbaar gezag.

Van het daarna door den kantonrechter den 19 Juni 1903 gewezen vonnis kwam de daarbij wegens nalatigheid in den onderhoudsplicht schuldig verklaarde, in cassatie. Bij arrest van den Hoogen Raad van 2 November 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 7989) werd ook dit vonnis vernietigd, alsnu op de volgende gronden:

dat volgens art. 1 van het toegepaste reglement waterlossingen in den zin van dat reglement zijn alle waterwegen, bestemd om in het openbaar belang water te ontvangen en af te voeren; met twee uitzonderingen, waarvan ten deze geen sprake is;

dat derhalve, indien door een belanghebbende wordt ontkend, dat eene waterlossing aan deze omschrijving beantwoordt, die vraag door den rechter behoort te worden onderzocht, en niet kan beantwoord worden door een enkele verwijzing naar den desbetreffenden ligger;

dat uit zoodanigen ligger wel kan worden afgeleid, welke eigenaars, indien het reglement toepasselijk is, met zekere verplichtingen zijn belast, maar door de plaatsing daarop geene beslissing kan worden gegeven omtrent de bestemming der waterlossing, en dus omtrent de vraag, of zij al dan niet onder de werking van het reglement valt.

KON. BESLUIT *van* 22 *Januari* 1900, *n°.* 49, *goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap de Oude Geut* (37*e V. blz.* 33).

Het besluit tot oprichting en reglementeering van dit waterschap is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 3 Februari 1903, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 26 *Maart* 1900 (*Staatsblad n°.* 37), *vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee* (37*e V. blz.* 70).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 December 1903 (Staatsblad n°. 326).

WET *van* 9 *Juli* 1900 (*Staatsblad n°.* 118), *houdende nadere regeling van den dienst en het gebruik van spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd* 37*e V. blz.* 108).

In verband met art. 4 dezer wet zie men het Kon. besluit van 14 Januari 1903 (Staatsblad n°. 33), tot gelijkstelling van den spoorweg van den Helder naar Dirkshaven, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer dan dat van personen tusschen eene gemeente plaats heeft, met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen één gemeente plaats heeft.

KON. BESLUIT *van* 20 *Juli* 1900, *n°.* 42 *tot goedkeuring van een nieuw reglement op de wegen en voetpaden in Overijssel* (37*e V. blz.* 124).

[illegible] dit reglement zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 7 Augustus [illegible]

[illegible] arrest van den Hoogen Raad van 29 Juni 1903 (*Weekblad* [illegible] werd omtrent de vraag of *motorrijwielen* onder *motor*[illegible] wielen begrepen, in strijd met de conclusie van het O. M. [illegible] rijgerderwijs beslist:

[illegible] velocipede is een werktuig om zich gemakkelijk en snel [illegible] waarbij de motorische kracht wordt verkregen door eene [illegible] van het berijder uitgaande, en dat derhalve een voertuig dat door [illegible] als zoodanig niet is een rijwiel, daar het voor- [illegible] gemeenschap van een rijwiel of velocipede mist;

[illegible] al moge het wellicht desroods kunnen worden [illegible] rijwiel, echter naar inrichting en bestemming [illegible] mechanische kracht wordt voortbewogen; [illegible] reglement onder motorrijtuigen verstaat [illegible] mechanische kracht voortbewogen" zonder eenige [illegible] bij de toepassing van dit prov. reglement, ook [illegible] begrepen, en onder „rijwielen",

— en voertuigen onderscheiden, — alleen de eenvoudige of eigenlijke rijwielen of velocipèdes moeten worden verstaan;

dat uit de wordingsgeschiedenis van bovenvermeld prov. reglement dan ook blijkt, dat het lag in de bedoeling van den prov. wetgever om deze motorrijwielen niet als rijwielen te beschouwen, doch om deze onder de motorrijtuigen te begrijpen, hetgeen dan verder in het arrest wordt aangetoond.

KON. BESLUIT *van* 17 *Augustus* 1900 (*Staatsblad n°.* 149), *houdende vaststelling van een nieuw reglement op het bevisschen van de Schelde en Zeeuwsche stroomen, enz.* (37*e V. blz.* 155).

Bij vonnis der rechtbank te Zierikzee van 1 Augustus 1902 (*Weekblad van het Recht* n°. 7960) werd beslist dat, ofschoon volgens art. 2 van het reglement, ieder die vischt ter plaatse, waar de Staat geen eigendom noch vischrecht heeft, moet voorzien zijn van een schriftelijk bewijs van den eigenaar of rechthebbende, hij die zonder zoodanig bewijs aldaar vischt alleen dan strafbaar is, wanneer die plaats is afgezet met overdag duidelijk zichtbare boeien of bakens overeenkomstig art. 17 van genoemd reglement.

KON. BESLUIT *van* 17 *September* 1900, *n°.* 18, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Schildjerpolder* (37*e V. blz.* 167).

Eene aanvulling van dit reglement is bekrachtigd bij Kon. besluit van 7 September 1903, n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 7 *November* 1900, *n°.* 55, *goedkeuring van een nieuw reglement op de verveningen in Drenthe* (37*e V. blz.* 175).

Men zie het Kon. besluit van 13 Februari 1903, n°. 36, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging en aanvulling van het plan van aanleg voor de vervening van het Emmercompascuum.

WET *van* 10 *November* 1900 (*Staatsblad n°.* 176), *houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur* (37*e V. blz.* 188).

In verband met art. 5, tweede lid dezer wet zie men het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151), tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst.

Men zie ook het Kon. besluit van 24 Juni 1903, n°. 18, houdende vereeniging van den dienst in de 2e en 3e directiën van den Rijkswaterstaat.

Bij Kon. besluit van 21 Augustus 1903, n°. 18 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen sluiting voor den tijd van één jaar — beginnende 1 Mei 1902 — van het verlaat van den Grooten Westeindschen polder onder de gemeente Zoeterwoude.

Bij Kon. besluit van 23 September 1903, n°. 26 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de vaststelling van de breedte, diepte en den tijd van aanleg van het Sloodsche Opgaande, behoorende tot de werken van het waterschap Kerkenbovenveen.

Op bezwaren tegen de classificatie van de gronden van het waterschap Vollenhove is bij Kon. besluit van 30 September 1903, n°. 37 in hooger beroep beslist.

Men zie het Kon. besluit van 1 December 1903, n°. 37, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het openen en sluiten van de Heulsluis in den IJsseldam, ten behoeve van afwatering van de Bossenwaard op den Engen IJssel, en vinding der kosten van dit gebruik der sluis.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 20), *houdende nadere vaststelling van een algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen* (38*e V. blz.* 1).

Men zie het Kon. besluit van 3 Januari 1903 (Staatsblad n°. 1), tot tijdelijke voorziening ter verzekering van de behoorlijke uitoefening der spoorwegdiensten.

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 8 Juli 1903 (Staatsblad n°. 195).

WET *van* 11 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 28), *tot onteigening, ten name van de Hollandsche Electrische spoorwegmaatschappij, te Amsterdam, voor den aanleg van een locaalspoorweg van Amsterdam naar Haarlem* (38*e V. blz.* 4).

Deze wet is ingetrokken bij die van 12 Januari 1903 (Staatsblad n°. 9).

BESCHIKKING *van* 1 *Februari* 1901, *La X, Afdeeling Waterstaat T, houdende vaststelling van gewijzigde Algemeene Voorschriften voor de uitvoering en het onderhoud van werken onder beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid* (38*e V. blz.* 7).

§ 462 dezer Algemeene Voorschriften is vervallen, in verband met het in werking treden van art. 1 der Ongevallenwet 1901. Zie de circulaire van 10 Januari 1903, La. K, Afdeeling Waterstaat T.

BESCHIKKING *van* 24 *Mei* 1901, *n°.* 167, *Afdeeling Waterstaat T, tot nadere vaststelling o. a. van een gewijzigde instructie voor de beambten bij Rijkskanalen* (38*e V.* blz. 56).

Men zie de beschikking van 11 September 1903, n°. 219, verklarende deze instructie mede van toepassing op eenig verder vast en tijdelijk personeel.

WET *van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 170), *betreffende exploitatie van Staatswege van steenkolenmijnen in Limburg* (38*e V. blz.* 104).

Bij Kon. besluit van 8 Januari 1903 (Staatsblad n°. 4) is ter ontginning aangewezen de mijn, gelegen binnen het terrein, bedoeld in art. 2 sub B van deze wet.

KON. BESLUIT *van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 181), *tot onteigening ten behoeve van den aanleg van spoorwegen van 's Gravenzande naar den Hoek van Holland, van Naaldwijk naar Maassluis en van den Maaslandschen dam naar Delft* (38 *V. blz.* 110).

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 10 December 1903, n°. 26 aangewezen.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1901, *n°.* 34, *houdende goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Wendeligerweiden en van een gewijzigd reglement voor den polder Bloemendaal (gemeenten Waddinxveen en Gouda)* (38*e V. blz.* 134).

Wijzigingen in het reglement voor eerstgenoemd waterschap zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 29 Augustus 1903, n°. 37, terwijl eene wijziging in het reglement voor den polder Bloemendaal is goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 December 1903, n°. 38.

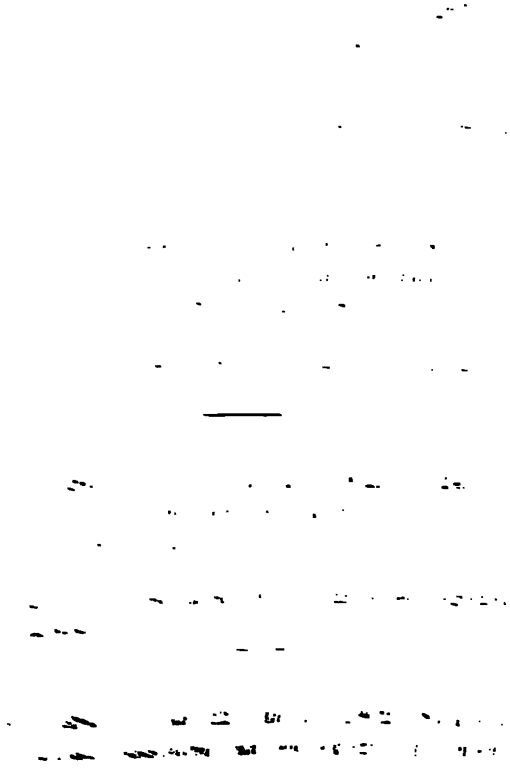

WET *van* 6 *Februari* 1902 (*Staatsblad* n°. 25), *tot vaststelling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1902 (39*e V. blz.* 39).

Eene verhooging van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 12 Januari 1903 (Staatsblad n°. 6).

Eene aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 12 Januari 1903 (Staatsblad n°. 11).

Wijzigingen in dit hoofdstuk zijn goedgekeurd bij de wet van 7 December 1903 (Staatsblad n°. 310).

WET *van* 9 *Mei* 1902 (*Staatsblad* n°. 55), *tot onteigening voor de verbetering van de Oude Vaart en de Noksloot* (39*e V. blz.* 110).

De te onteigenen perceelen, gelegen onder de gemeenten Havelte en Meppel, zijn bij Kon. besluit van 4 Februari 1903, n°. 52 aangewezen.

WET *van* 9 *Mei* 1902 (*Staatsblad* n°. 56), *tot onteigening ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Spijkenisse naar Hellevoetsluis en van Spijkenisse naar Oostvoorne* (39*e V. blz.* 111).

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 18 December 1903, n°. 48 aangewezen.

WET *van* 13 *Juni* 1902 (*Staatsblad* n°. 100), *tot onteigening ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Assen naar Stadskanaal* (39*e V. blz.* 118).

De voor dezen spoorweg te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 19 Maart 1903, n°. 14 aangewezen.

WET *van* 7 *Juli* 1902 (*Staatsblad* n°. 143), *tot onteigening ten behoeve van het maken van een nieuwe brug over het Noordzeekanaal in den Staatsspoorweg den Helder—Amsterdam en voor verlegging van den spoorweg tusschen Zaandam en Amsterdam* (39*e V. blz.* 130).

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 24 Augustus 1903, n°. 26 aangewezen.

WET *van* 7 *Juli* 1902 (*Staatsblad* n°. 144), *tot onteigening voor den aanleg van een zijtak van den lokaalspoorweg Sittard—Herzogenrath, van Heerlen naar de mijn Carl* (39*e V. blz.* 131).

De voor dit werk te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 15 Juni 1903, n°. 32 aangewezen.

WET *van* 7 *Juli* 1902 (*Staatsblad* n°. 147), *tot onteigening voor de verbetering van de Hagen, de Molenbeek en de Almelosche Aa* (39*e V. blz.* 131).

Bij Kon. besluit van 11 Juni 1903, n°. 48 zijn de perceelen aangewezen die voor deze verbetering moeten worden onteigend.

REGISTER OVER 1903.

AALKEET—BUITENPOLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van eene keur van dezen polder, besluit van 15 Jan. 1903, blz. 21.

AANDRIJVING. Zie *Aanvaringen.*

AANVARINGEN. Wijziging van het reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan, besluit van 10 Aug. 1903, blz. 167.

ABBEKERK. Reglement voor deze banne, besluit van 14 Dec. 1903, blz. 338.

ALGEMEENE VOORSCHRIFTEN. Intrekking van § 462 der Algemeene Voorschriften, in verband met het in werking treden van art. 1 der Ongevallenwet, circulaire van 10 Jan. 1903, blz. 7.

ALGEMEENEN DIENST VAN DEN RIJKSWATERSTAAT. (*Ambtenaren bij den-*). Zie *Waterstaat.* (*Korps en bestuur van den-*)

ALMELO—COEVORDEN (*Spoorweg-*). Aanwijzing der voor den aanleg van dezen spoorweg te onteigenen perceelen, besluit van 16 Maart 1903, blz. 97.

ALMELOSCHE AA. Zie *Hagen.* (*De-*) c. a.

AMBACHTSPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 30 Dec. 1903, blz. 352.

AMERSFOORT. Onteigening ten algemeenen nutte voor het bouwen van een wagenwerkplaats, en daarmede in verband staande werken, te Amersfoort, wet van 12 Jan. 1903, blz. 8. Aanwijzing der perceelen, besluit van 10 Nov. 1903, blz. 8.

AMPTEN. (*d'*) Reglement voor deze banne, besluit van 14 Dec. 1903, blz. 338.

AMSTERDAM—HAARLEM. (*Locaalspoorweg-*) Intrekking der wet tot onteigening voor dezen spoorweg, wet van 12 Jan. 1903, blz. 8.

AMSTERDAM—MERWEDE. (*Kanaal-*) Wijziging van het reglement van politie, besluit van 11 Nov. 1903, blz. 233.

ANDIJK. Reglement voor deze banne, besluit van 14 Dec. 1903, blz. 338.

WET *van 7 Juli 19*
voor den aanleg
Sittard—Herz
(39e *V. blz.* 1

De voor dit werk te
1903, n°. 32 aangewezen.

WET *van 7*
voor de
Almelo

Bij Kon. besluit
voor deze verbeter:

IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren tegen goedkeuring eene keur van den Aalkeet—Buitenpolder, besluit van 15 blz. 21.

afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeor de geschillen van bestuur, en met wijziging van een van Gedep. Staten van Noordholland, op bezwaren tegen lling van den ligger der wegen in de gemeente Uithoorn, t van 3 Feb. 1903, blz. 64.

Op bezwaren tegen wijziging en aanvulling van het plan van eg voor de vervening van het Emmercompascuum, besluit van Feb. 1903, blz. 90.

Op bezwaren in zake eene vergunning tot vervening in het lazinaveen en in de waterschappen Barger—Oosterveen en Barger—Compascuum, besluit van 6 Maart 1903, blz. 93.

—— Op bezwaren in zake vergunningen tot vervening in het Barger—Oosterveen, besluit van 6 Maart 1903, blz. 95.

—— Op bezwaren in zake eene verhooging van den Waterlandschen zeedijk binnen de bebouwde kom van Monnickendam, besluit van 5 Mei 1903, blz. 140.

—— Op bezwaren tegen ontwerpen van aanvulling der wegentabellen in de gemeenten Westerbork, Beilen, Sleen en Emmen en tegen de aanvullingsontwerpen van wegentabellen in de gemeenten Beilen, Westerbork, Zweelo, Odoorn, Sleen en Emmen, besluit van 30 Mei 1903, blz. 143.

—— Op bezwaren tegen de begrooting voor 1902 van den weg Bolsward—Harlingen, voor zooveel betreft de bestrating te Arum en Witmarsum, besluit van 6 Juni 1903, blz. 152.

—— Op bezwaren tegen sluiting voor den tijd van één jaar — beginnende 1 Mei 1902 — van het verlaat van den Grooten Westeindschen polder onder de gemeente Zoeterwoude, besluit van 21 Aug. 1903, blz. 178.

—— Op bezwaren tegen de vaststelling van de breedte, diepte en den tijd van aanleg van het Sloodsche Opgaande, behoorende tot de werken van het waterschap Kerkenbovenveen, besluit van 23 Sept. 1903, blz. 211.

— Op bezwaren tegen de classificatie van de gronden van het waterschap Vollenhove, besluit van 30 Sept. 1903, blz. 216.

— Op bezwaren in zake uitkeering van slikgelden voor perceelen ider Gorredijk, besluit van 26 Nov. 1903, blz. 288.

Op bezwaren in zake het openen en sluiten van de Heulsluis den IJsseldam, ten behoeve van afwatering van de Bossenwaard den Engen IJssel, besluit van 1 Dec. 1903, blz. 290.

BILDT. (*Het Oud-*) Zie *Oud Bildt* (*Het-*)
BINNEN OUDE MAAS. (*De-*) Zie *Oude Maas* (*Binnen-*)
BINNENPOLDER VAN VLIJMEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 22 Aug. 1903, blz. 181.
BLOEMENDAAL. Gemeenten Waddinxveen en Gouda. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 12 Dec. 1903, blz. 313.
BLOKWEER—KORTLAND EN VINKEPOLDER. Wijziging van het reglement voor deze polders, besluit van 20 Aug. 1903, blz. 178.
BOLSWARD—HARLINGEN. (*Weg-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de begrooting van 1902 van dezen weg, voor zooveel betreft de bestrating te Arum en Witmarsum, besluit van 6 Juni 1903, blz. 152.
BOLTJERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Oct. 1903, blz. 218.
BOSKOOP. (*Laag-*) Zie *Laag Boskoop.*
BOVENKARSPEL. Reglement voor deze banne, besluit van 14 Dec. 1903, blz. 338.
BREDASCHE POLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 8 Juni 1903, blz. 6.
BUREELAMBTENAREN. Zie *Waterstaat* (*Korps en bestuur van den-*
BURGER NIEUWLAND. Reglement voor dezen polder, besluit van 14 Dec. 1903, blz. 338.
BURGHORN. Reglement voor deze banne of polder, besluit van 14 Dec. 1903, blz. 338.
CALAMITEUSE POLDERS OF WATERSCHAPPEN IN ZEELAND. Wijziging van het reglement, besluit van 28 Aug. 1903, blz. 196.
CIRCULAIRES. Aan de Hoofdingenieurs van den Rijkswaterstaat en de Rijksbouwmeesters, in zake het vervallen van § 462 der Algemeene Voorschriften door het in werking treden van art. 1 der Ongevallenwet, circulaire van 10 Jan. 1903, blz. 7.
—— Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, in zake wijziging der nomenclatuur van het personeel van den Rijkswaterstaat, circulaire van 7 Juli 1903, blz. 160.
—— Aan als voren, uitgezonderd 1e directie, in zake het toezicht op de naleving van de Veiligheidswet met betrekking tot stoombaggermachines, circulaire van 24 Sept. 1903, blz. 214.
COEVORDEN-GASSELTERNIJEVEEN (*Spoorweg-*). Onteigening ten algemeene nutte voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 29 Juni 1903, blz. 157.
COMMISSIËN. Eervol ontslag van den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat G. A. Escher als Nederlandsch Permanent

Commissaris van toezicht op de betonning en verlichting der Eemsmonden en benoeming als zoodanig van den Hoofdingenieur-Directeur R. J. Castendijk, besluit van 28 Sept. 1903, blz. 215.

COMPAGNIESTERDIEP. (*Nieuwe-*) Zie *Nieuwe Compagniesterdiep.*

CROGTEN EN GALDERSCHE VUGT. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 22 Aug. 1903, blz. 181.

DELFSTOFFEN. Opsporen van delfstoffen van Staatswege, wet van 24 Juli 1903, blz. 165.

DIEZE. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor het Nederlandsch gedeelte van de Zuidwillemsvaart en de gekanaliseerde Dieze, besluit van 9 Oct. 1903, blz. 217.

DINXPERLO—VARSSEVELD. (*Spoorweg-*) Onteigening ten algemeenen nutte voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 29 Juni 1903, blz. 156.

DRENTHE. Wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor de waterschappen, besluit van 13 Aug. 1903, blz. 167.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Zuidlaren — Hoogezand, de Punt, Glimmen en Nieuwe Compagniesterdiep, besluit van 7 Sept. 1903, blz. 198.

—— Oprichting en reglementeering van het veenschap het Zwartenbergerveen, besluit van 9 Sept. 1903, blz. 200.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Zuidlaren, Valthe, Paardelanden—Schrapveen en Gasselternijeveen, besluit van 10 Sept. 1903, blz. 200.

DRENTSCHE HOOFDVAART. Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

DUURSWOLD. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1903, blz. 352.

DIJKEMA'S POLDER. Oprichting van dit waterschapje in het waterschap de Noorder Hoeksmeersterpolder, besluit van 14 Oct. 1903, blz. 218.

DIJKEN. Zie *Groningen.*

EEMSMONDEN. Eervol ontslag van den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat G. A. Escher als Nederlandsch Permanent Commissaris van toezicht op de betonning en verlichting der Eemsmonden, en benoeming als zoodanig van den Hoofdingenieur-Directeur R. J. Castendijk, besluit van 28 Sept. 1903, blz. 215.

EGMOND AAN ZEE—ALKMAAR—BERGEN. (*Spoorweg-*) Onteigening ten algemeenen nutte voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 29 Juni 1903, blz. 157.

ELDERENSPOLDER EN LANDEKEN VOORDAAG. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Jan. 1903, blz. 6.

ELDERENSPOLDER EN LANDEKEN VOORDAAG. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 22 Aug. 1903, blz. 181.

EMMEN. Zie *Westerbork c. a.*

EMMERCOMPASCUUM. (*Het-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging en aanvulling van het plan van aanleg voor de vervening van het Emmercompascuum, besluit van 13 Feb. 1903, blz. 90.

FERWERDERADEEL. (*Waterschap der zeedijken van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 26 Aug. 1903, blz. 191.

FLORIS—SCHOUTEN—VROUWENPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 12 Dec. 1903, blz. 313.

FRIESLAND. Nieuw reglement voor den polder van het 6e en 7e veendistrict, in de gemeenten Opsterland en Aengwirden, besluit van 8 Jan. 1903, blz. 6.

—— Wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst en wijziging van de instructiën van den Hoofdingenieur en den Ingenieur van dien waterstaat, besluit van 6 April 1903, blz. 111.

—— Wijziging van de reglementen voor de zeewerende waterschappen en voor de waterschappen zeedijken contributie Kollumerland en Nieuw Kruisland, de contributie zeedijken Oostdongeradeel, de contributie zeedijken van Westdongeradeel, de zeedijken van Ferwerderadeel, het Oud Bildt, de Vijfdeelen zeedijken binnendijks, de Vijfdeelen zeedijken buitendijks, Wijmbritseradeels c. a. contributie zeedijken, Wonseradeels Zuiderzeedijken, Hemelumer Oldephaert en aanhoorige zeedijken en de Zeven Grietenijen en Stad Sloten, besluit van 26 Aug. 1903, blz. 191.

—— Algemeene instructie voor de beambten bij de sluizen en beweegbare bruggen in beheer bij het Rijk, die zijn gelegen in waterwegen, *niet* in beheer van het Rijk, in deze provincie, beschikking van 29 Aug. 1903, blz. 198.

—— Aanvulling en wijziging van het reglement nopens de oprichting van waterschappen en wijziging van het reglement voor het waterschap de Scherwolder- en Morra Hemmen, besluit van 9 Sept. 1903, blz. 199.

GALDERSCHE VUGT. Zie *Crogten en Galdersche Vugt* (*De-*)

GARRELSWEERSTER KLOOSTERMOLENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 16 Dec. 1903, blz. 338.

GASSELTERNIJEVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 10 Sept. 1903, blz. 200.

GELDERLAND. Wijziging van het reglement op het beheer der rivierpolders in deze provincie, besluit van 28 Jan. 1903, blz. 24.

GENT—TERNEUZEN. (*Kanaal-*) Zie *Terneuzen.*

GEUT. (*De Oude-*) Zie *Oude Geut* (*De-*)

GLIMMEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1903, blz. 198.

GORREDIJK. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake uitkeering van slikgelden voor perceelen onder deze gemeente, besluit van 26 Nov. 1903, blz. 288.

GOUWE. Onteigening ten algemeenen nutte voor de verruiming van de Gouwe onder de gemeente Boskoop, wet van 12 Jan. 1903, blz. 8.

GRAVENZANDE—HOEK VAN HOLLAND. (*Spoorweg 's-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

GRENSREGELING DER ARRONDISSEMENTEN. Zie *Waterstaat* (*Korps en bestuur van den-*)

GRONINGEN. Verordening op het scheepsjagersbedrijf in deze provincie, besluit van 2 Jan. 1903, blz. 1.

—— Nieuw reglement op de verveningen en ontgrondingen in deze provincie, besluit van 12 Jan. 1903, blz. 10.

—— Overdracht in beheer en onderhoud aan de gemeente Uithuizen van de provinciale werken aan de haven aldaar, en aan de gemeente Grijpskerk van het in die gemeente gelegen gedeelte van den provincialen weg door het dorp Kommerzijl, besluit van 3 Feb. 1903, blz. 80.

—— Wijziging van het besluit der Staten voor zooveel die overdracht aan de gemeente Uithuizen betreft, besluit van 28 Dec. 1903, blz. 80.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Verbetering en Helpman, en van het besluit tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Oude Geut en van het besluit tot oprichting van het waterschap de Hoogte, besluit van 3 Feb. 1903, blz. 80.

—— Wijziging van het reglement, houdende algemeene bepalingen voor de waterschappen in deze provincie, besluit van 11 Feb. 1903, blz. 82.

—— Wijziging van de grensomschrijving van- en het reglement voor het waterschap de Hooilandspolder, besluit van 16 Feb. 1903, blz. 93.

—— Nieuwe verordening, houdende voorziening tegen benadeeling van dijken, besluit van 30 Maart 1903, blz. 103.

—— Nieuw reglement voor het waterschap de Leine en oprichting en reglementeering van het waterschap de Kooipolder, besluit van 30 Maart 1903, blz. 110.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Zuidlaren—Hoogezand, de Punt, Glimmen en Nieuwe Compagniesterdiep, besluit van 7 Sept. 1903, blz. 198.

GRONINGEN. Aanvulling van het reglement voor het waterschap de Schildjerpolder, besluit van 7 Sept. 1903, blz. 198.

—— Nieuwe reglementen voor de waterschappen de Zuider Olingerpolder, de Boltjerpolder, de Westerbroekster-Engelbertermolenpolder en de Kriegsman, wijziging van het besluit tot oprichting van het waterschap de Lagemeeden en nieuw reglement voor dat waterschap, oprichting van de waterschappen Uildriks en Dijkema's polder, oprichting en reglementeering van het waterschap Nieuw Compagniesterdiep—Noordeinde, wijziging van het reglement voor het waterschap de Lauwerpolder en wijziging van het besluit tot opheffing van het waterschap Westerstadshamrik en intrekking van het reglement voor dat waterschap, besluit van 14 Oct. 1903, blz. 218.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Garrelsweerster Kloostermolenpolder en de Munte, besluit van 16 Dec. 1903, blz. 338.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Duurswold, besluit van 28 Dec. 1903, blz. 352.

GROOT- EN KLEIN OUD-AA. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 20 Aug. 1903, blz. 178.

GROOTE WESTEINDSCHE POLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de sluiting voor den tijd van één jaar — beginnende 1 Mei 1902 — van het verlaat van dezen polder, besluit van 21 Aug. 1903, blz. 178.

GROOTE ZONZEELSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 8 Jan. 1903, blz. 6.

GRIJPSKERK. Zie *Uithuizen.*

GIJSTER EN HEENPLAAT. (*De-*) Reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1903, blz. 200.

HAARLEM (*Station-*). Onteigening ten algemeene nutte voor de uitbreiding van dit station, wet van 30 Nov. 1903, blz. 290.

HAGEN, MOLENBEEK EN ALMELOSCHE AA. (*De-*) Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de verbetering, besluit van 11 Juni 1903, blz. 155.

HAGENS (*De-*) Zie *Mastenbroek.*

HEEREWAARDENSCHE OVERLATEN. (*Afsluiting der-*) Zie *Waaldijken.*

HELDER-HUISDUINEN (*Spoorweg-*) Zie *Spoorwegen.*

HELPMAN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 3 Feb. 1903, blz. 80.

HEMELUMER OLDEPHAERT EN AANHOORIGE ZEEDIJKEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 26 Aug. 1903, blz. 191.

HEULSLUIS IN DEN IJSSELDAM. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het openen en sluiten van deze sluis ten behoeve van afwatering van de Bossenwaard op den Engen IJssel, besluit van 1 Dec. 1903, blz. 290.

HOOGTE (*De-*) Wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap, besluit van 3 Feb. 1903, blz. 80.

HOOILANDSPOLDER (*De-*) Wijziging van de grensomschrijving van- en het reglement voor dit waterschap, besluit van 16 Feb. 1903, blz. 93.

INSTRUCTIËN. Algemeene instructie voor de beambten bij de sluizen en beweegbare bruggen in beheer bij het Rijk, die zijn gelegen in waterwegen, niet in beheer van het Rijk, in de provincie Friesland, beschikking van 29 Aug. 1903, blz. 198.

—— Toepassing van de algemeene instructie voor de beambten bij Rijkskanalen op eenig verder vast- en tijdelijk personeel, beschikking van 11 Sept. 1903, blz. 201.

—— Algemeene instructiën voor de beambten belast met de bediening van de schipbrug en het veer over de rivier de Lek tusschen Vreeswijk en Vianen en voor de beambten belast met de bediening van de schipbrug over de rivier de Maas tusschen Hedel en Empel, beschikking van 3 Dec. 1903, blz. 294.

KEMPENSHOFSTEDEPOLDER (*Oud-*)Zie *Oud-Kempenshofstedepolder.*

KERKENBOVENVEEN. (*Waterschap-*) Zie *Sloodsche Opgaande.*

KLAZINAVEEN (*Het-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake eene vergunning tot vervening in het Klazinaveen en in de waterschappen Barger-Oosterveen en Barger-Compascuum, besluit van 6 Maart 1903, blz. 93.

KLEIN OUD-AA. Zie *Groot- en Klein Oud-Aa.*

KOEKOEK (*De-*) Zie *Mastenbroek.*

KOLLUMERLAND EN NIEUWKRUISLAND (*Zeedijken contributie-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 26 Aug. 1903, blz. 191.

KOMMERZIJL (*Dorp-*) Zie *Uithuizen.*

KOOIPOLDER (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 30 Maart 1903, blz. 110.

KORTLAND. Zie *Blokweer, Kortland en Vinkepolder.*

KOUDEKERKE-VLISSINGEN (*Spoorweg-*) Zie *Spoorwegen* en *Onteigening ten algemeenen nutte.*

KRAIJER (*Oud-*) Wijziging van het reglement voor den polder, besluit van 20 Aug. 1903, blz. 178.

KREGSMAN (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Oct. 1903, blz. 218.

LAAG-H[illegible] Wijziging van het reglement voor [illegible], besluit van [illegible] 1903, blz. [illegible]

LAGEMEEDEN [illegible] Wijziging van het besluit tot [illegible] van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 24 [illegible] 1903, blz. 21[illegible]

LANDEKENS [illegible] Zie Commissie [illegible] Zie [illegible] polder en Lauwers [illegible]

LAUWERPOLDER [illegible] Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Oct. 1903, blz. [illegible]

LEINE (De-) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van [illegible] Maart 1903, blz. 11[illegible]

LEK (*Schipbrug en over [illegible]* [illegible]) Zie *Instructiën.*

LIMBURG. Aanwijzing van een [illegible] besluit van [illegible] Jan. 1903, blz. 3.

Wijziging van de tabellen A en B, [illegible] en classificatie van de perceelen, behoorende tot het waterschap van de Vloedbeek met zijtakken, besluit van 8 Jan. 1903, blz. [illegible]

Wijziging van het reglement op de openbare wegen en voetpaden in deze provincie, besluit van 17 April 1903, blz. 11[illegible]. Het reglement is zooals het thans luidt in zijn geheel overgenomen.

LOODS- EN BAKENWEZEN. Wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en het bijzonder reglement op den loodsdienst in het IVde en Vde district (*Goedereede, Maas en Brouwershaven*), besluit van 31 Jan. 1903, blz. 32.

MAAS (*De Binnen Oude-*) Zie *Oude Maas.* (*Binnen-*

(*Schipbrug tusschen Hedel en Empel over de-* Zie *Instructiën.*

MAASLANDSCHE DAM--DELFT. (*Spoorweg-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

MAASMOND. (*Opening Nieuwen-*) Zie *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, wet van 7 Dec.* 1903.

MARIENDUIN. Reglement van bestuur voor dit waterschap, besluit van 11 Aug. 1903, blz. 171.

MASTENBROEK. Onteigening voor den aanleg van den westelijken [illegible]dijk, ten behoeve van de droogmaking en verkaveling van een deel van dit waterschap, genaamd de Koekoek, het Zwijnsleger en de Hagen, besluit van 16 Mei 1903, blz. 143.

MERWEDE. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en Nieuwe Maas, besluit van 30 Sept. 1903, blz. 215.

MIDDELBURG-DOMBURG. (*Spoorweg-*) Onteigening ten algemeenen nutte voor den aanleg van een spoorweg van Middelburg naar [illegible]

Domburg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen, wet van 30 Nov. 1903, blz. 289.
MIDDELBURG—DOMBURG. (*Spoorweg-*) Zie verder *Spoorwegen.*
MINISTERIE VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID. Verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902, wet van 12 Jan. 1903, blz. 7.
—— Aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk, wet van 12 Jan. 1903, blz. 9.
—— Vaststelling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903, wet van 2 Feb. 1903, blz. 32.
—— Verhooging en wijziging van dit hoofdstuk, wet van 22 Juli 1903, blz. 164.
—— Aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk, wet van 23 Juli 1903, blz. 165.
—— Nadere aanvulling en verhooging, wet van 24 Juli 1903, blz. 166.
—— Wijziging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902, wet van 7 Dec. 1903, blz. 295.
—— Verhooging en aanvulling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903, wet van 7 Dec. 1903, blz. 302. Memorie van toelichting tot het wetsontwerp, blz 303.
MOLENBEEK. (*De-*) Zie *Hagen.* (*De-*) *c.a.*
MONNICKENDAM. Zie *Waterlandsche zeedijk.*
MUNTE. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 16 Dec. 1903, blz. 338.
NAALDWIJK—MAASSLUIS. (*Spoorweg-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*
NAARDEN—BUSSUM. (*Station-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor de uitbreiding, besluit van 4 Sept. 1903, blz. 198.
NIEUW COMPAGNIESTERDIEP—NOORDEINDE. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 14 Oct. 1903, blz. 218.
NIEUWE COMPAGNIESTERDIEP. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1903, blz. 198.
NIEUWE MAAS. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, besluit van 30 Sept. 1903, blz. 215.
NIEUWEN MAASMOND. (*Opening-*) Zie *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, wet van 7 Dec.* 1903.
NOKSLOOT. Zie *Oude Vaart en Noksloot.*
NOORD. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, besluit van 30 Sept. 1903, blz. 215.

NOORDBRABANT. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie op het gebruik der openbare wegen in deze provincie, besluit van 8 Jan. 1903, blz. 3.

—— Wijziging van de reglementen voor het waterschap de Elderenspolder en Landeken Voordaag, de Bredasche polder, de Groote Zonzeelsche polder en de Royale polder, besluit van 8 Jan 1903, blz. 6.

—— Wijziging van het reglement van politie op het gebruik der openbare wegen in deze provincie, besluit van 10 Juni 1903, blz. 154.

—— Oprichting van een waterschap voor de Binnen Oude Maas, intrekking van het reglement voor het waterschap voor de Oude Maas, wijziging van het algemeen reglement voor de waterschappen en van het reglement op de waterleidingen in deze provincie, besluit van 20 Juni 1903, blz. 155.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Elderenspolder en Landeken Voordaag, de Crogten en Galdersche Vugt en de Binnenpolder van Vlijmen, besluit van 22 Aug. 1903, blz. 181.

—— Reglement voor het waterschap de Gijster en Heenplaat en herziening van de tabellen van classificatie van de tot het waterschap de Vughtsche Akkers behoorende ongebouwde en gebouwde eigendommen, besluit van 9 Sept. 1903, blz. 200.

—— Reglement op den provincialen waterstaat, besluit van 12 Sept. 1903, blz. 202.

—— Nieuw reglement, houdende bepaling tot wering van beplantingen in de nabijheid van windmolens, dienende tot uitmaling van water uit de waterschappen in deze provincie en nieuwe reglementen op de uitoefening van het recht van beplanting op de bermen of zijkanten der openbare wegen en voetpaden en op de openbare wegen en voetpaden, besluit van 21 Oct 1903, blz. 220.

—— Nieuw politiereglement op de openbare wegen en voetpaden in deze provincie, besluit van 16 Nov. 1903, blz. 234.

—— Nieuw algemeen reglement voor de waterschappen in deze provincie, besluit van 17 Nov. 1903, blz. 248.

NOORDER HOEKSMEERSTERPOLDER. Zie *Dijkema's polder.*

NOORDHOLLAND. Reglement van bestuur voor het waterschap Mariënduin, besluit van 14 Aug. 1903, blz. 171.

—— Nieuw algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie en nieuwe verordening, houdende regelen omtrent het toezicht van de Provinciale- en Gedeputeerde Staten op de waterschappen en waterstaatswerken, besluit van 14 Dec. 1903, blz. 313.

—— Vaststelling van reglementen van bestuur voor de bannen Abbekerk, d'Ampten, Andijk, Avenhorn, Barsingerhorn, Berkhout en

Bovenkarspel, de polders Beetakoog en het Burger Nieuwland en de banne of polder Burghorn, en invoering in deze waterschappen van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie, besluit van 14 Dec. 1903, blz. 338.

NOORDZEEKANAAL. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor het maken van een nieuwe brug over het Noordzeekanaal in den Staatsspoorweg den Helder—Amsterdam en voor verlegging van den spoorweg tusschen Zaandam en Amsterdam, besluit van 24 Aug. 1903, blz. 181.

NIJKERK—BARNEVELD. (*Spoorweg-*) Onteigening ten algemeenen nutte voor den aanleg van dit gedeelte spoorweg van een spoorweg Nijkerk—Ede, wet van 2 Feb. 1903, blz. 63. Aanwijzing der perceelen, besluit van 25 Juli 1903, blz. 63.

ODOORN. Zie *Westerbork c. a.*

OLINGERPOLDER. (*Zuider-*) Zie *Zuider Olingerpolder (De-)*

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Voor de verruiming van de Gouwe onder de gemeente Boskoop, wet van 12 Jan. 1903, blz. 8.

—— Voor het bouwen van een wagenwerkplaats, en daarmede in verband staande werken, te Amersfoort, wet van 12 Jan. 1903, blz. 8. Aanwijzing der te onteigenen perceelen, besluit van 10 Nov. 1903, blz 8.

—— Intrekking der wet tot onteigening voor een locaalspoorweg van Amsterdam naar Haarlem, wet van 12 Jan. 1903, blz. 8.

—— Voor den aanleg van het gedeelte Nijkerk—Barneveld van een spoorweg van Nijkerk naar Ede, wet van 2 Feb. 1903, blz. 63. Aanwijzing der perceelen, besluit van 25 Juli 1903, blz. 63.

—— Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de verbetering van de Oude Vaart en de Noksloot, besluit van 4 Feb. 1903, blz. 80.

—— Als voren voor den aanleg van een spoorweg van Almelo naar Coevorden, besluit van 16 Maart 1903, blz. 97.

—— Als voren voor den aanleg van een spoorweg van Assen naar Stadskanaal, besluit van 19 Maart 1903, blz. 97.

—— Voor den aanleg van een nieuw grensstation nabij Baarle-Nassau, wet van 27 April 1903, blz. 139. Aanwijzing der perceelen, besluit van 7 Dec. 1903, blz. 139.

—— Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van den westelijken ringdijk ten behoeve van de droogmaking en verkaveling van een deel van het waterschap Mastenbroek, genaamd de Koekoek, het Zwijnsleger en de Hagens, besluit van 16 Mei 1903, blz. 143.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor de verbetering van de Hagen, de Molenbeek en de Almelosche Aa, besluit van 11 Juni 1903, blz. 155.
—— Als voren voor den aanleg van een zijtak van den localenspoorweg Sittard—Herzogenrath, van Heerlen naar de mijn Carl, besluit van 15 Juni 1903, blz. 155.
—— Voor den aanleg van een spoorweg van Dinxperlo naar Varsseveld, wet van 29 Juni 1903, blz. 156.
—— Voor de uitbreiding van het station Oss, wet van 29 Juni 1903, blz. 156.
—— Voor den aanleg van een spoorweg van Egmond aan Zee over Alkmaar naar Bergen, wet van 29 Juni 1903, blz. 157.
—— Voor den aanleg van een spoorweg van Coevorden naar Gasselternijeveen, wet van 29 Juni 1903, blz. 157.
—— Voor den aanleg van een spoorweg van Stadskanaal naar Zuidbroek, wet van 29 Juni 1903, blz. 157.
—— Voor de verbetering van de rivier de Vecht in Overijssel, wet van 23 Juli 1903, blz. 165.
—— Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor het maken van een nieuwe brug over het Noordzeekanaal in den Staatsspoorweg den Helder—Amsterdam en voor verlegging van den spoorweg tusschen Zaandam en Amsterdam, besluit van 24 Aug. 1903, blz. 181.
—— Als voren voor de uitbreiding van het station Naarden—Bussum, besluit van 4 Sept. 1903, blz. 198.
—— Voor den aanleg van een spoorweg van Middelburg naar Domburg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen, wet van [illegible] Nov. 1903, blz. 289.
—— Voor de uitbreiding van het station Haarlem, wet van 30 No[illegible] 1903, blz. 290.
—— Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van spoorwegen van 's Gravenzande naar den Hoek van Holland, van Naaldwijk naar Maassluis en van den Maaslandschen dam naar Delft, besluit van 10 Dec. 1903, blz. 312.
—— Als voren voor den aanleg van een spoorweg van Spijkenisse naar Hellevoetsluis en van Spijkenisse naar Oostvoorne, besluit van 18 Dec. 1903, blz. 338.
—— Voor de verruiming van de Drentsche Hoofdvaart, wet van 31 Dec. 1903, blz. 352.
ONTGRONDINGEN. Zie *Groningen*.
ONTVLAMBARE STOFFEN. (*Vervoer van licht-*) Zie *Rijn*.
OOSTDONGERADEEL. (*De contributie zeedijken-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 26 Aug. 1903, blz. 191.

OPSPOREN VAN DELFSTOFFEN. Zie *Delfstoffen.*

OPSTERLAND EN AENGWIRDEN. Nieuw reglement voor den polder van het 6e en 7e veendistrict in deze gemeenten, besluit van 8 Jan. 1903, blz. 6.

OPZICHTERS. Zie *Waterstaat* (*Korps en bestuur van den-*)

OSS. Onteigening ten algemeenen nutte voor de uitbreiding van dit station, wet van 29 Juni 1903, blz. 156.

OUD-AA. Zie *Groot- en Klein Oud-Aa.*

OUD BILDT. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 26 Aug. 1903, blz. 191.

OUD-KEMPENSHOFSTEDEPOLDER. Calamiteusverklaring van dezen polder en vaststelling voor een reglement, besluit van 12 Jan. 1903, blz. 17.

—— Vaststelling der grenzen van de werken tot zeewering of oeververdediging van dezen calamiteusen polder, besluit van 27 Aug. 1903, blz. 196.

OUD-KRAIJER. (*Polder-*) Zie *Kraijer* (*Oud-*)

OUDE GEUT. (*De-*) Wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 3 Feb. 1903, blz. 80.

OUDE MAAS. Intrekking van het reglement van beheer voor het waterschap voor de Oude Maas, besluit van 20 Juni 1903, blz. 155.

—— (*Binnen-*) Oprichting van een waterschap voor de Binnen Oude Maas, besluit van 20 Juni 1903, blz. 155.

OUDE VAART EN NOKSLOOT. (*De-*) Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de verbetering, besluit van 4 Feb. 1903, blz. 80.

OUDETRIJNE. Beslissing in hooger beroep, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Friesland, op bezwaren in zake uitkeering van slikgelden voor perceelen onder deze gemeente, besluit van 13 Jan. 1903, blz. 17.

OVERIJSSEL. Nieuwe verordening op de vaart met door mechanische kracht voortbewogen vaartuigen op eenige wateren in deze provincie, besluit van 8 Jan. 1903, blz. 3.

—— Wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden, besluit van 7 Aug. 1903, blz. 167.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Wendeligerweiden, besluit van 29 Aug. 1903, blz. 197.

—— Wijziging van het grondreglement voor de waterschappen in deze provincie, besluit van 24 Dec. 1903, blz. 339. Het reglement is in zijn geheel, zooals het thans luidt, overgenomen.

PAARDELANDEN—SCHRAPVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 10 Sept. 1903, blz. 200.

PUNT (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept 1903, blz. 198.

RIVIERPOLDERS IN GELDERLAND. Wijziging van het reglement, besluit van 28 Jan. 1903, blz. 24.

ROTTERDAM. Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee, besluit van 9 Dec. 1903, blz. 308.

ROYALE POLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 8 Jan. 1903, blz. 6.

RIJKSKANALEN. Toepassing van de algemeene instructie voor de beambten bij Rijkskanalen op eenig verder vast- en tijdelijk personeel, beschikking van 11 Sept. 1903, blz. 201.

RIJN. Politie-bepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn, besluit van 23 Maart 1903, blz. 97.

RIJNVAART. Zie *Rijn*.

SCHEEPSJAGERSBEDRIJF. Verordening op het scheepsjagersbedrijf in de provincie Groningen, besluit van 2 Jan. 1903, blz. 1.

SCHERWOLDER- EN MORRA HEMMEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1903, blz. 199.

SCHILDJERPOLDER. (*De-*) Aanvulling van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1903, blz. 198.

SITTARD—HERZOGENRATH. (*Locaalspoorweg-*) Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van een zijtak van dezen locaalspoorweg, van Heerlen naar de mijn Carl, besluit van 15 Juni 1903, blz. 155.

SLEEN. Zie *Westerbork c. a.*

SLOODSCHE OPGAANDE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de vaststelling van de breedte, de diepte en den tijd van aanleg van het Sloodsche Opgaande, behoorende tot de werken van het waterschap Kerkenbovenveen, besluit van 23 Sept. 1903, blz. 211.

SPOORWEGEN. Tijdelijke voorziening ter verzekering van de behoorlijke uitoefening der spoorwegdiensten, besluit van 3 Jan. 1903, blz. 2.

—— Gelijkstelling van den spoorweg Helder—Huisduinen, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer dan dat van personen binnen ééne gemeente plaats heeft, met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft, besluit van 14 Jan 1903, blz. 21.

—— Nadere aanvulling van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, besluit van 7 April 1903, blz. 113.

—— Toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg

van Middelburg naar Domburg, met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen, wet van 27 April 1903, blz. 140.

SPOORWEGEN. Verordening op spoorstaven in openbare wegen in Zuidholland, besluit van 2 Juli 1903, blz. 158.

—— Wijziging van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, besluit van 8 Juli 1903, blz. 161.

—— Zie verder *Onteigening ten algemeenen nutte.*

SPIJKENISSE—HELLEVOETSLUIS. (*Spoorweg-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

SPIJKENISSE—OOSTVOORNE. (*Spoorweg-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

STAATSBEGROOTING. Zie *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

STADSKANAAL-ZUIDBROEK. (*Spoorweg-*) Onteigening ten algemeenen nutte voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 29 Juni 1903, blz. 157.

STAVENISSE. Reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van dit calamiteuse waterschap, besluit van 12 Jan. 1903, blz. 17.

STEENKOLENMIJNEN. (*Exploitatie van-*) Zie *Limburg.*

STOOMBAGGERMACHINES. Zie *Circulaires.*

TERNEUZEN. (*Kanaal van Gent naar-*) Goedkeuring van de op 8 Maart 1902, te 's Gravenhage gesloten overeenkomst tot wijziging van die van 29 Juni 1895, betreffende de verbetering van dit kanaal, wet van 14 Juli 1903, blz. 162. Toelichting van het wetsontwerp, blz. 162.

—— Plaatsing in het Staatsblad van deze wijziging, besluit van 19 Aug. 1903, blz. 171.

TRACTATEN EN OVEREENKOMSTEN VAN NEDERLAND. Met België, tot wijziging der overeenkomst van 29 Juni 1895, in zake de verbetering van het kanaal Gent—Terneuzen, wet van 14 Juli 1903, blz. 162. Toelichting van het wetsontwerp, blz. 162.

—— Plaatsing in het Staatsblad van deze wijziging, besluit van 19 Aug. 1903, blz. 171.

TRAMWEGEN. Zie *Utrecht* en *Spoorwegen.*

UILDRIKS. Oprichting van dit waterschap, besluit van 14 Oct. 1903, blz. 218.

UITHOORN. Beslissing in hooger beroep, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afd. voor de geschillen van bestuur, en met wijziging van een besluit van Gedep. Staten van Noordholland, op bezwaren tegen de vaststelling van den ligger der wegen in de gemeente Uithoorn, besluit van 3 Feb. 1903, blz. 64.

UITHUIZEN. Overdracht in beheer en onderhoud aan deze gemeente van de provinciale werken aan de haven aldaar, en aan de gemeente Grijpskerk van het in die gemeente gelegen gedeelte van den provincialen weg door het dorp Kommerzijl, besluit van 3 Feb. 1903, blz. 80.

—— Wijziging van het besluit der Staten voor zooveel de overdracht aan de gemeente Uithuizen betreft, besluit van 28 Dec. 1903, blz. 80.

UTRECHT. Intrekking van het reglement op den aanleg en het gebruik van tramwegen, met openbare rijwegen gemeen liggende of die kruisende, in deze provincie, en wijziging van het reglement op het onderhoud en gebruik der wegen, besluit van 6 Feb. 1903, blz. 81.

—— Wijziging van het reglement op het rijden met rij- of voertuigen welke door eene mechanische kracht worden voortbewogen, op niet onder beheer van het Rijk zijnde wegen, waarop het reglement op het onderhoud en gebruik der wegen in deze provincie van toepassing is, besluit van 20 Aug. 1903, blz. 176.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Groot- en Klein Oud-Aa, besluit van 20 Aug. 1903, blz. 178.

VALTHE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 10 Sept. 1903, blz. 200.

VECHT. (*De-*) *in Overijssel.* Onteigening ten algemeenen nutte voor de verbetering van deze rivier, wet van 23 Juli 1903, blz. 165.

VEILIGHEIDSWET. Zie *Circulaires.*

VERBETERING. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 3 Feb. 1903, blz. 80.

VERVENINGEN. Zie *Groningen.*

VINKEPOLDER. Zie *Blokweer, Kortland en Vinkepolder.*

VLOOTBEEK MET ZIJTAKKEN. (*De-*) Wijziging van de tabellen A en B, houdende aanduiding en classificatie van de perceelen, behoorende tot dit waterschap, besluit van 8 Jan. 1903, blz. 6.

VLIJMEN. Zie *Binnenpolder van Vlijmen* (*De-*)

VOLLENHOVE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de classificatie van de gronden van dit waterschap, besluit van 30 Sept. 1903, blz. 216.

VOOROFSCHE POLDER. Wijziging van dit reglement, besluit van 30 Dec. 1903, blz. 352.

VUGHTSCHE AKKERS. (*De-*) Herziening van de tabellen van classificatie van de tot dit waterschap behoorende ongebouwde en gebouwde eigendommen, besluit van 9 Sept. 1903, blz. 200.

VIJFDEELEN ZEEDIJKEN BINNENDIJKS. (*Waterschap der-*) Wijziging van het reglement, besluit van 26 Aug. 1903, blz. 191.

ZEELAND. Vaststelling der grenzen van de werken tot zeewering of oeververdediging van den calamiteusen Oud Kempenshofstede-polder, besluit van 27 Aug. 1903, blz. 196.

—— Wijziging van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen, besluit van 28 Aug. 1903, blz. 196.

—— Wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden, besluit van 28 Aug. 1903, blz. 197.

ZEVEN GRIETENIJEN EN STAD SLOTEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 26 Aug. 1903, blz. 191.

ZONZEELSCHE POLDER. *De Groote-*) Zie *Groote Zonzeelsche polder (De-*

ZUIDER OLINGERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Oct. 1903, blz. 218.

ZUIDHOLLAND. Verordening op spoorstaven in openbare wegen, besluit van 2 Juli 1903, blz. 158.

—— Wijziging van de reglementen voor den polder Oud-Kraijer en de polders Blokweer, Kortland en Vinkepolder, besluit van 20 Aug. 1903, blz. 178.

—— Regeling der bezoldiging van een tijdelijk ambtenaar bij den provincialen waterstaat, besluit van 27 Aug. 1903, blz. 196.

—— Wijziging van de reglementen voor den Floris-Schouten-Vrouwenpolder en den polder Bloemendaal, besluit van 12 Dec. 1903, blz. 313.

—— Wijziging van de reglementen voor den polder Laag Bo-koop, den Ambachtspolder en den Voorofschen polder, besluit van 30 Dec. 1903, blz. 352.

ZUIDLAREN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 10 Sept. 1903, blz. 200.

ZUIDLAREN—HOOGEZAND. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1903, blz. 198.

ZUIDWILLEMSVAART. Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor het Nederlandsch gedeelte van de Zuidwillemsvaart en de gekanaliseerde Dieze, besluit van 9 Oct. 1903, blz. 217.

ZWARTENBERGERVEEN. (*Het-*) Oprichting en reglementeering van dit veenschap, besluit van 9 Sept. 1903, blz. 200.

ZWEELO. Zie *Westerbork c. a.*

ZWIJNSLEGER. (*Het-*) Zie *Mastenbroek.*

Door MARTINUS NIJHOFF, te 's Gravenhage, is uitgegeven:

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN EN TRACTATEN

OP HET

WATERSTAAT IN NEDERLAND.

(1669—1857.)

MET AANTEEKENINGEN EN ALPHABETISCH REGISTER.

Een deel. gr. 8vo. . . . . / 9.50
Eerste vervolg, 1858—1860. . . . . - 3.25
Tweede vervolg, 1861—1863 . . . . . - 4.50
Derde vervolg, 1864—1866 . . . . . - 4.75
Vierde vervolg, 1867 . . . . . - 1.50
Vijfde vervolg, 1868 . . . . . - 1.75
Zesde vervolg, 1869. Met bijlagen en aanteekeningen op de jaren 1669—1868. . . . . - 3.—
Zevende vervolg, 1870 . . . . . - 2.—
Achtste vervolg, 1871 . . . . . - 2.—
Negende vervolg, 1872. Met bijlagen en aanteekeningen op de jaren 1669—1871. . . . . - 3.50
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1669—1872 . . . - 3.25
Tiende vervolg, 1873 . . . . . - 2.25
Elfde vervolg, 1874. . . . . - 2.50
Twaalfde vervolg, 1875. Met bijlagen en aanteekeningen op de jaren 1669—1874 . . . . . - 4.25
Dertiende vervolg, 1876. Idem op de jaren 1669—1875 . . - 4.50
Veertiende vervolg, 1877. Idem op de jaren 1669—1876 . . - 3.25
Vijftiende vervolg, 1878. Idem op de jaren 1669—1877 . . - 2.50
Zestiende vervolg, 1879. Idem op de jaren 1669—1878 . . - 3.50
Zeventiende vervolg, 1880. Idem op de jaren 1669—1879 . . - 5.25
Achttiende vervolg, 1881. Idem op de jaren 1669—1880 . . - 4.75
Negentiende vervolg, 1882. Idem op de jaren 1669—1881. . - 3.—
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1873—1882 . . . - 1.90
Twintigste vervolg, 1883. Idem op de jaren 1669—1882 . . - 3.—
Een en twintigste vervolg, 1884. Idem op de jaren 1669—1883. - 4.25
Twee en twintigste vervolg, 1885. Idem op de jaren 1669—1884. - 3.50
Drie en twintigste vervolg, 1886. Idem op de jaren 1669—1885. - 3.50
Vier en twintigste vervolg, 1887. Idem op de jaren 1669—1886. - 3.90
Vijf en twintigste vervolg, 1888. Idem op de jaren 1669—1887. - 2.50
Zes en twintigste vervolg, 1889. Idem op de jaren 1669—1888. - 2.90
Zeven en twintigste vervolg, 1890. Idem op de jaren 1669—1889. - 2.90
Acht en twintigste vervolg, 1891. Idem op de jaren 1669—1890. - 2.00
Negen en twintigste vervolg, 1892. Idem op de jaren 1669—1891. - 5.80
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1883—1892 . . . . - 2.40
Dertigste vervolg, 1893. Idem op de jaren 1669—1892 . . . - 5.40
Een en dertigste vervolg, 1894. Idem op de jaren 1669—1893 - 3.—
Twee en dertigste vervolg, 1895. Idem op de jaren 1669—1894 - 3.—
Drie en dertigste vervolg, 1896. Idem op de jaren 1669—1895. - 5.75
Vier en dertigste vervolg, 1897. Idem op de jaren 1669—1896. - 5.75
Vijf en dertigste vervolg, 1898. Idem op de jaren 1669—1897. - 2.75
Zes en dertigste vervolg, 1899. Idem op de jaren 1669—1898. - 4.25
Zeven en dertigste vervolg, 1900. Idem op de jaren 1669—1899. - 4.50
Acht en dertigste vervolg, 1901. Idem op de jaren 1669—1900. - 3.—
Negen en dertigste vervolg, 1902. Idem op de jaren 1669—1901. - 4.25
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1893—1902 . . . - 2.40

13573.3

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD,

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID.

Een en veertigste Vervolg:

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1904;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669—1903
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1904.

'S-GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1905.

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND.

EEN EN VEERTIGSTE VERVOLG.

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD,

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID.

Een en veertigste Vervolg:

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1904;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669—1903
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1904.

'S-GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1905.

135725

[illegible] SCHE BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ
[illegible] DER GIUNTA D'ALBANI.

KON. BESLUIT *van* 2 *Januari* 1904, *n°.* 47, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Utrecht van* 16 *November* 1903:

a, tot splitsing van het waterschap Achttienhoven;

b, tot oprichting en reglementeering van het waterschap Roosendaal, gemeenten Achttienhoven en Utrecht, en

c, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Achttienhoven, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 16 *September* 1862, *n°.* 43 *en* 3 *December* 1872, *n°.* 14.

Zie Prov. bladen nos 7, 8 en 9.

KON. BESLUIT *van* 2 *Januari* 1904, *n°.* 48, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 16 *November* 1903, *tot wijziging van het reglement van politie voor den Leidschen Rijn, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *Augustus* 1897, *n°.* 14.

Zie Prov. blad n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 2 *Januari* 1904, *n°.* 49, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van* 11 *November* 1903, *n°.* 7, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap het Leeuwarder Oud- en Nieuwland, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Mei* 1898, *n°.* 58.

Zie Prov. blad n°. 9.

KON. BESLUIT *van* 2 *Januari* 1904, *n°.* 50, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 10 *November* 1903, *n°.* 8, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Zeven Blokken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *September* 1883, *n°.* 22 *en* 6 *Augustus* 1887, *n°.* 22.

Zie Prov. blad n°. 1.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1904, *n°.* 37, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 16 *November* 1903, *tot wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *September* 1881, *n°.* 20, 6 *Januari* 1883, *n°.* 8, 25 *Augustus* 1885, *n°.* 14, 29 *December* 1888, *n°.* 27, 3 *September* 1894, *n°.* 55 *en* 17 *September* 1902, *n°.* 33.

De Staten der provincie Utrecht,

Gezien het Reglement op den dienst van den Provincialen Waterstaat in de provincie Utrecht, vastgesteld bij hun besluit van 12 Juli 1881, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 8 September 1881, n°. 20 (Provinciaal blad 1881, n°. 83), zooals het gewijzigd is bij hunne besluiten van 21 November 1882, 14 Juli 1885, 20 November 1885, 14 Juli 1894 en 16 Juli 1902, achtereenvolgens goedgekeurd bij de Koninklijke besluiten van 6 Januari 1883, n°. 8, 25 Augustus 1885, n°. 14, 29 December 1888, n°. 27, 3 September 1894, n°. 55 en 17 September 1902, n°. 33 (Provinciaal blad 1883, n°. 6, 1885, n°. 81, 1889, n°. 5, 1894, n°. 69, en 1902, n°. 111);

Gezien het adres van de drie Opzichters bij den Provincialen Waterstaat in dit gewest, d.d. 19 October l.l., houdende verzoek, het maximum hunner jaarwedden opnieuw in overeenstemming te willen brengen met dat hunner ambtgenooten bij den Rijks Waterstaat;

Overwegende,

dat in het Reglement de mogelijkheid behoort te worden gelaten, om de aan den Hoofd-Ingenieur toe te kennen bezoldiging vast te stellen op een binnen de perken van een maximum en minimum nader te bepalen bedrag;

dat het in art. 1 gegeven gebiedend voorschrift, om drie Opzichters en een vasten Bureau-Ambtenaar aan te stellen, behoort te worden vervangen door een facultatief voorschrift, waarbij onder den Hoofd-Ingenieur twee of drie Opzichters en een Bureau-Ambtenaar, zoo zulks voor den dienst noodig mocht blijken, worden aangesteld;

dat het verzoek van de drie Opzichters billijk is te achten;

dat het bedrag, in art. 8 vermeld, voor verschaffing van localiteit en behoeften van het bureau verminderd kan worden;

dat bepaling van een leeftijdsgrens in verband met het ontslag raadzaam is;

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten;

Gelet op de artt. 130 en 131 per Provinciale Wet;

Besluiten:

I. Gemeld Reglement te wijzigen als volgt:

Art. 1. De Provinciale Waterstaatsdienst in Utrecht wordt opgedragen aan één Hoofd-Ingenienr van den Provincialen Waterstaat.

Onder hem zijn werkzaam twee of drie Opzichters, van welke één, met den titel van „Opzichter der Veenderijen", meer bepaald met dat gedeelte van den Waterstaatsdienst wordt belast, alsmede, indien zulks voor den dienst noodig mocht blijken, een Bureau-Ambtenaar.

Art. 6. Den tweeden en derden regel te lezen als volgt:

„door den Hoofd-Ingenieur van den Provincialen Waterstaat *f* 3000.— à *f* 4000.—;

door de Opzichters *f* 1000.— à *f* 2200.—".

Art. 8. In plaats van „*f* 800.—" te lezen: „*f* 600.—".

Art. 8*a*. Aan den Hoofd-Ingenieur, de Opzichters en den Bureau-Ambtenaar wordt ontslag verleend met het einde van het kalenderjaar, waarin zij hun 65ste levensjaar hebben volbracht.

Met afwijking daarvan kan telkens voor ten hoogste één jaar, ten aanzien van den Hoofd-Ingenieur door de Staten, en ten aanzien van de overige ambtenaren door Gedeputeerde Staten worden besloten, hen nog na het gemelde tijdstip in functie te laten, doch niet langer dan tot het einde van het kalenderjaar, waarin zij hun 70ste levensjaar hebben volbracht.

II. Te bepalen, dat dit besluit in werking zal treden 30 dagen nadat daarop de Koninklijke goedkeuring zal zijn verkregen.

KON. BESLUIT *van* 6 *Januari* 1904, *n°*. 28, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van* 11 *November* 1903, *n°*. 3, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor den Heidenschapster veenpolder, in de gemeenten Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde en Workum, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *Augustus* 1856, *n°*. 60 *en* 3 *Augustus* 1898, *n°*. 16.

Zie Prov. blad n°. 11.

Het nieuwe reglement is 1 Februari 1904 in werking getreden.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1904, *n°.* 15, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 10 *November* 1903, *n°.* 9, *tot oprichting en reglementeering van het veenschap het Emmer Erfscheidenveen, gemeente Emmen.*

Zie Prov. blad n°. 3.

KON. BESLUIT *van* 11 *Januari* 1904, *n°.* 25, *houdende gedeeltelijke intrekking van het Kon. besluit van* 29 *Januari* 1897, *n°.* 9, *in zake aanwijzing der voor de verbetering van de rivier de Berkel te onteigenen perceelen.*

KON. BESLUIT *van* 12 *Januari* 1904, *n°.* 20, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 17 *November* 1903, *n°.* 19, *tot vergrooting van het waterschap Verbetering (gemeenten Nieuwe Pekela en Veendam) en tot wijziging van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 13 *September* 1893, *n°.* 3 *en* 13 *October* 1896, *n°.* 52.

Zie Prov. blad n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 12 *Januari* 1904, *n°.* 21, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Overijssel van* 18 *November* 1903, *nos* 9*a en* 9*b, tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Schutwijk, in de gemeenten Averest en Ambt Hardenberg.*

Zie Prov. bladen nos. 13 en 14.

KON. BESLUIT *van* 13 *Januari* 1904, *n°.* 18, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 2 *December* 1903, *tot vaststelling van een reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van vaste arbeiders bij de provinciale wegen en werken in die provincie.*

KON. BESLUIT *van* 13 *Januari* 1904, *n*°. 21, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 17 *November* 1903, *n*°. *XXI, tot wijziging der verordening op de stoomvaart in de boezemwateren, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *October* 1883, *n*°. 20, 2 *September* 1884, *n*°. 22, 14 *December* 1889, *n*°. 35, 30 *Januari* 1894, *n*°. 3, 20 *December* 1894, *n*°. 26 *en* 7 *September* 1900, *n*°. 32.

De Staten der provincie Zuidholland,

Gezien de betrekkelijke voordracht van de Gedeputeerde Staten dier provincie;

Gelet op de artt. 137 en 140 der Provinciale Wet;

Besluiten:

Vast te stellen de volgende aanvulling en wijziging der *Verordening op de Stoomvaart in de boezemwateren*, waarvan de tekst met de daarin later gebrachte wijzigingen is opgenomen in Provinciaal blad n°. 2 van 1895, en welke Verordening nader is gewijzigd bij besluit der Staten van den 17den Juli 1900, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 7den September 1900, n°. 32, en afgekondigd in het Provinciaal blad n°. 76 van dat jaar;

I. Aan art. 2 toe te voegen het volgende slot:

Het is verboden in een der in art. 1 genoemde wateren — wanneer daarin niet geregeld dagelijks een vaargeul is opengehouden — met een stoomvaartuig ijs te breken, zoodra en voor zoover zulks voor dat water door Gedeputeerde Staten bij openbare bekendmaking, in het belang van de oevers, bruggen of van in winterlaag liggende vaartuigen, niet toelaatbaar is verklaard, en zoolang die verklaring niet door hen, eveneens bij openbare bekendmaking, is opgeheven.

II. Art. 3 tweede lid te lezen als volgt:

Het boezembeheerend Bestuur zal ten allen tijde in het belang van de boorden aan de eigenaren eener zoodanige aanlegplaats voorschriften kunnen geven tot bescherming van de boorden langs, nabij en tegenover de aanlegplaats.

Eene wijziging in deze verordening gebracht, goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 September 1900, n°. 32, bestaat hierin, dat Art. 3, slotalinea komt te luiden als volgt:

„Dit artikel is niet van toepassing op het vaarwater tusschen Rijn en Schie „en op de Gouwe."

KON. BESLUIT *van* 15 *Januari* 1904, n°. 22, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeente Oss, die op grond van de wet van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad* n°. 168) *onteigend moeten worden voor de uitbreiding van het station Oss.*

KON. BESLUIT *van* 23 *Januari* 1904 (*Staatsblad* n°. 11), *tot vernietiging van artikel* 1, *eerste lid, der verordening op het rijden met motorrijtuigen, vastgesteld door den Raad der gemeente Meeden den* 1*sten September* 1903.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 31 December 1903, n°. 9589, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende artikel 1, eerste lid, der verordening op het rijden met motorrijtuigen, den 1sten September 1903 vastgesteld door den Raad der gemeente Meeden;

Overwegende, dat genoemde bepaling luidt:

»Het is verboden op den openbaren weg te rijden met door mechanische kracht voortbewogen vervoermiddelen, zoogenaamde motorfietsen alléén uitgezonderd«;

dat de bepaling dus inhoudt een onvoorwaardelijk verbod van het verkeer met motorrijtuigen op de openbare wegen in de gemeente Meeden, dat inbreuk maakt op de algemeene verkeersbelangen en niet gerechtvaardigd wordt door de zorg voor de openbare veiligheid;

Overwegende, dat zoodanige beperking van het verkeer op den openbaren weg strijdt met het algemeen belang;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 12 Januari 1904, n°. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Januari 1904, n°. 446, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

artikel 1, eerste lid, der verordening op het rijden met motorrijtuigen, door den Raad der gemeente Meeden vastgesteld den 1sten September 1903, te vernietigen wegens strijd met het algemeen belang.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken enz.

In verband met deze beslissing zie men nog in het Staatsblad het Kon. besluit van 31 Januari 1898 (Staatsblad n°. 38), tot vernietiging van art. 100 der algemeene politieverordening voor de gemeente Wieringerwaard, alsmede het Kon. besluit van 5 Augustus 1902 (Staatsblad n°. 163), tot vernietiging van art. 19 der verordening van politie op de openbare orde, rust en veiligheid enz. in de gemeente Tietjerksteradeel.

KON. BESLUIT *van* 28 *Januari* 1904 (*Staatsblad n°.* 16), *tot wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 4 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 20) *en gewijzigd bij Kon. besluiten van* 8 *Augustus* 1901 (*Staatsblad n°.* 201) *en* 8 *Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 195).

KON. BESLUIT *van* 2 *Februari* 1904, *n°.* 29, *houdende aanwijzing van perceelen in de gemeenten Stad- en Ambt-Ommen, ingevolge de wet van* 23 *Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 229) *te onteigenen voor de voortzetting van de verbetering der rivier de Vecht tusschen Dalfsen en Hardenberg.*

KON. BESLUIT *van* 3 *Februari* 1904, *n°.* 34, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het in beheer en onderhoud van den polder het Koegras brengen van eenige wegen onder de gemeente Callantsoog.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van den polder „het Koegras" tegen het besluit van Ged. Staten van Noordholland, dd. 9 Sept. 1903, n°. 12, waarbij afwijzend is beschikt op het verzoek van genoemd bestuur, om vernietiging van een besluit van stemgerechtigde ingelanden van bedoelden polder, dd. 23 Mei 1903, om eenige onder de gemeente Callantsoog gelegen wegen niet in beheer en onderhoud van den polder te nemen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 Dec. 1903, n°. 277;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 30 Jan. 1904, n°. 200, afd. Wat.;

Overwegende dat bovenbedoeld polderbestuur evenvermelde vernietiging aan Ged. Staten van Noordholland heeft verzocht, op grond dat voorzegd besluit van stemgerechtigde ingelanden zou strijden met het belang van den polder en met het algemeen belang (art. 22 der wet van 10 Nov. 1900, Stbl. n°. 176);

dat Ged. Staten bij hun aan hoofde dezes genoemd besluit den adressant hebben te kennen gegeven, dat voor inwilliging van zijn verzoek geen termen bestonden;

dat het bestuur van den polder „het Koegras" van dit besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij verzoekende dat besluit te vernietigen, zoomede het besluit van stemgerechtigde ingelanden dd. 23 Mei 1903;

Overwegende dat volgens de artt. 22 en 24 der aangehaalde wet, de daargenoemde besluiten van het bestuur van een waterschap door Ged. Staten en in hooger beroep door Ons kunnen worden vernietigd, doch niet anders dan voor zoover zij in strijd zijn met een wet of wettelijke verordening, of met het algemeen belang, het provinciaal belang of met dat van eenige andere der in art. 22 genoemde instellingen;

dat daaruit blijkt — gelijk reeds bij het ontwerpen der wet, duidelijk op den voorgrond werd gesteld — dat het vernietigingsrecht ten opzichte van die besluiten niet kan worden toegepast op grond van een beter inzicht omtrent huishoudelijke belangen aan ingelanden en bestuur toevertrouwd;

dat alzoo in dezen buiten beschouwing kan blijven de vraag, of door het bestreden besluit de belangen van het waterschap al dan niet behoorlijk zijn behartigd;

dat evenmin strijd met het algemeen belang — ware die aanwezig — tot de gevraagde vernietiging kan voeren;

dat toch door het aangevallen besluit, om eenige wegen niet in beheer of onderhoud van het waterschap over te nemen, aan het algemeen geene directe schade is toegebracht; terwijl de vraag of het algemeen belang door het afwijzende besluit voldoende is behartigd, niet behoeft te worden beantwoord, omdat genoemde wetsbepaling wel waakt tegen schade, aan het algemeen belang toe te brengen door besluiten van waterschapsbesturen, maar daardoor geenszins aan die besturen de verplichting wordt opgelegd ook het algemeen belang te bevorderen, waar hun dit niet bijzonder is opgedragen;

dat in casu van eene dergelijke opdracht niet blijkt;

dat alzoo Ged. Staten terecht de gevraagde vernietiging van der ingelanden besluit hebben geweigerd;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Stbl. n°. 176);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 3 *Februari* 1904, *n°.* 35, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het onderhoud van een gedeelte in den weg genaamd Wilgendijk, onder de gemeente Anloo.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Mulder Hzn. en anderen, te Anloo en Annen, gem. Anloo, tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 11 Sept. 1903, n°. 1, waarbij ongegrond is verklaard hun beroep tegen eene kennisgeving van Burgemeester en Wethouders van Anloo, voor zooveel deze inhoudt dat het onderhoud van pand n°. 55 in den weg, genaamd Wilgendijk, op de tabel van wegen dier gemeente op naam van appellanten is overgebracht;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 5 Jan. 1904, n°. 288;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 Jan. 1904, n°. 221, afd. Wat;

Overwegende dat B. en W. van Anloo bij missive dd. 30 Mei 1903, aan J. Mulder c.s., ter voldoening aan art. 8, 3e lid, van het Reglement op de wegen en voetpaden in Drenthe hebben medegedeeld, dat, vermits uit de kadastrale liggers der gemeente bleek, dat het perceel Sectie G, n°. 12, van den naam van Jan Mulder op hun naam was overgebracht, — welk perceel belast was met het onderhoud van de panden 55 en 73 in den weg genaamd Wilgendijk, — B. en W. ambtshalve het onderhoud van die panden op de tabel der wegen op hun naam hadden gebracht;

dat J. Mulder Hzn. c.s. van deze kennisgeving van B. en W. bij Ged. Staten in beroep zijn gekomen, daarbij aanvoerende, dat het pand n°. 55 niet bij hen in onderhoud behoort, omdat het perceel kadastraal bekend Sectie G. n°. 12, der gemeente Anloo, nimmer met het onderhoud daarvan was belast en nu wijlen Jan Mulder dat pand ook nimmer onderhield, zoodat er geenerlei rechtsgrond is, waarop hun onderhoudsplicht ten aanzien van dat pand zou rusten en de overschrijving van dat pand op hunnen naam ten onrechte is geschied; en Ged. Staten verzoekende de beslissing van B. en W. van Anloo, waarbij het onderhoud van het pand n°. 55 ten hunnen laste werd gebracht, niet te handhaven:

dat Ged. Staten bij hun besluit van 11 Sept. 1903, n°. 1 het door J. Mulder Hzn. c.s ingesteld beroep ongegrond hebben verklaard, daarbij overwegende, dat appellanten alleen in beroep konden komen over de ambtshalve in de tabel van wegen en voetpaden aange-

WET *van* 4 *Februari* 1904 (*Staatsblad n°.* 33), *tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1904.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artikelen 123 en 124 der Grondwet, de algemeene begrooting jaarlijks moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Het IXde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1904, betreffende het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, wordt vastgesteld als volgt:

1ste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Jaarwedde van den minister.	*f* 12,000.00	
2. Jaarwedden van den secretaris-generaal, van verdere ambtenaren en blijvend werkzaam gestelde personen en van bedienden, benevens schrijfloonen.	168,200.00	
3. Periodieke traktementsverhooging voor de eerste- en tweede-klerken, den kamerbewaarder, den concierge, de boden en de vaste knechts (portier inbegrepen).	2,112.50	
4. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk	29,000.00	
5. Reiskosten	1,500.00	
		f 212,812.50

IIde AFDEELING.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

6. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	*f* 5,000.00	
7. Exploten en proceskosten . . .	1,000.00	

brachte wijziging, welke slechts
volge van eigendomsovergang —
opkomen tegen de gegrondheid va
deden in zooverre zij zich niet
van de nieuwe eigenaars, maar al
den; en dat appellanten ook nie
brengen van het pand n°. 55 o
onrechte is geschied;

dat J. Mulder Hzn. c.s. van
in beroep zijn gekomen, Ons ve
tigen en, doende wat, h. i., Ge
te verstaan, dat pand n°. 55
onderhoud behoort en alzoo op
Anloo ten onrechte ten hunn
rende, dat Ged. Staten bij he
standpunt uit het oog hebben
op de wegen en voetpaden in
dat daarin expressis verbis wo
bij twijfel of geschil of een
behoort te worden gebracht,
uitdrukkelijk genoemde geval
passing is), dat een dusda
nieuwen) naam wordt op d
ook toepasselijk is, wanne
welke bestaat in eene naa
bij art. 8;

Overwegende dat het
lanten in beroep zijn g
art. 8, 4e lid, van het I
provincie Drenthe;

dat echter van zooda
21 Dec. 1884, n°. 16, g
van 14 Nov. 1884, n°. 4
op de wegen en voetpad

Gezien het Reglement
Drenthe;

Hebben goedgevonden
appellanten in hun be
Onze Minister enz

...t personeel ... algemeenen	*f* 30,800.00
... winddruk en ...king hebbende ...erken, alsmede ...analen en rivie- ...aterieel . . .	20,000.00
...t en daarmede ...gaven	2,000.00
...en daarmede in ...ven	12,000.00
...r den waterstaat- ... lands, met inbe-	7,000 00
...herstel en vernieu- ...rken van het her- ...be peil en van de ...erpassing	250.00
...ne correspondentie bij ...pperwater, met inbe- ...n	5,000.00
...ing, met inbegrip van	15,000.00
... van den inspecteur ...rt	1,000.00
...an den ontvanger der ...gen enz. te Lobith voor ...g der statistieke gege- ...Rijnvaart	1,500.00
...g der commissiën van ...or de Rijnvaart te Am- ...dam en Dordrecht . .	6,000.00
...ring der rivieren de Rijn ...nderhoud en herstel van ...n; onderhoud, verbete- ...wing van peilschalen, en ...erband staande uitgaven	309,300.00
...ring van de rivier de ...oud en herstel van de	

8. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	f 25,000.00
9. Telegraphische berichten . . .	7,000.00
10. Opnemingen, peilingen, proefnemingen en verdere uitgaven, betrekking hebbende op de voorbereiding van werken; aankoop, herstel en berging van instrumenten.	3,000.00
11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade. .	60,000.00
B. Waterstaat.	
12. Jaarwedden van het korps ingenieurs	186,600.00
13. Jaarwedden en toelagen van het korps opzichters, alsmede jaarwedden en toelagen van de adjunct-opzichters . .	226,060.00
14. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; vergoeding voor het verrichten van veldwerk en voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst; aankoop van boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs en opzichters en het verder personeel van den waterstaat, voor zooveel niet in een der volgende artikelen begrepen, alsmede van den inspecteur voor de Rijnvaart.	109,450.00
15. Bezoldiging en toelagen van het personeel in de bureelen der ambtenaren van den waterstaat	113,660.00
16. Bezoldiging, toelagen, reiskosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst en verdere uitgaven voor havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten	487,326.0[illegible]
17. Bezoldiging, toelagen en verdere uitgaven voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken	224,200.[illegible]

18. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat	*f* 30,800.00
19. Waarneming van winddruk en waterhoogten, geen betrekking hebbende op in uitvoering zijnde werken, alsmede van de scheepvaart op kanalen en rivieren, met inbegrip van materieel . . .	20,000.00
20. Waterstaatskaart en daarmede in verband staande uitgaven	2,000.00
21. Rivierkaarten en daarmede in verband staande uitgaven	12,000.00
22. Onderzoek naar den waterstaatkundigen toestand des lands, met inbegrip van reiskosten	7,000 00
23. Onderhoud, herstel en vernieuwing der verkenmerken van het herziene Amsterdamsche peil en van de nauwkeurigheidswaterpassing	250.00
24. Buitengewone correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater, met inbegrip van reiskosten	5,000.00
25. IJsopruiming, met inbegrip van reiskosten	15,000.00
26. Belooning van den inspecteur voor de Rijnvaart.	1,000.00
27. Toelage aan den ontvanger der directe belastingen enz. te Lobith voor de samenstelling der statistieke gegevens voor de Rijnvaart	1,500.00
28. Belooning der commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht . .	6,000.00
29. Verbetering der rivieren de Rijn en de Lek; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven	309,300.00
30. Verbetering van de rivier de Waal; onderhoud en herstel van de	

38. Bureel- en lokaalbehoeften, kaarten, instrumenten enz. ten behoeve van het werk, genoemd sub art. 36 . . . f 6,000.00

39. Reiskosten van het personeel bij het werk, genoemd sub art. 36 . . . 6,100.00

40. Uitbakenen, waterpassen, het doen van opnemingen en het opmaken en aankoopen van grondteekeningen en plans, met inbegrip van arbeidsloon, uittreksels van plans en liggers, aanschaffen van werktuigen, bakens, piketten en verdere benoodigdheden en het in werking houden eener stoomboot, ten behoeve van het werk, genoemd sub. art. 36. . . . . 6,000.00

41. Onderhoud en herstel van de werken voor het verleggen van de Maasmonding en der werken en vaargeul op de Donge, alsmede het in werking houden van de bemalingswerktuigen en de bediening van de veren tot de Nieuwe Maasmonding behoorende 126,500.00

42. Onderhoud van de kribben in de Dintel bij Dinteloord, alsmede onderhoud van de Rijksbrug over de Dintel bij Stampersgat 1,000.00

43. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den waterweg van Rotterdam naar zee, langs de Nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de Oostpunt van Rozenburg; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 617,400.00

44. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den Hollandschen IJssel, met de verdieping van de rivier beneden Gouda, en daarmede in verband staande uitgaven 26,100.00

45. Onderhoud, herstel en verbetering van de Lingewerken, en daarmede in verband staande uitgaven	f 2,500.00
46. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwarte Water, en daarmede in verband staande uitgaven	4,500.00
47. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwolsche Diep, en daarmede in verband staande uitgaven	24,000.00
48. Onderhoud, herstel en verbetering van de Vecht in Overijssel en daarmede in verband staande uitgaven . .	300,000.00
49. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken aan de Binnen- en Buiten-Aa in Groningen, en daarmede in verband staande uitgaven . .	1,800.00
50. Onderhoud, herstel en verbetering van de drie overlaten in den Waaldijk boven Dalem en in het Wijdschild, van de groote inundatie- of hulpsluis in den Waaldijk te Dalem, de sluizen, heulen en duikers te Gorinchem, en daarmede in verband staande uitgaven	8,000.00
51. Onderhoud, herstel en verbetering van de duikersluis in den Krommen Rijn te Wijk bij Duurstede	190.00
52. Onderhoud, herstel en verbetering van de peilschalen te Elburg, Nijkerk en Durgerdam	600.00
53. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Hellevoetsluis en Goedereede; zeeweringen te Hellevoetsluis, aan den Oudenhoornschen zeedijk, op de Tien Gemeten, te Ooltgensplaat, op Goedereede, den Zwartewaalschen zeedijk en het Brielsche Spuiwater; strandpalen langs de Noordzee, en daarmede in ver-	

band staande uitgaven in Zuidholland ƒ 35,000.00

54. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Vlieland, Urk en Marken, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 255,000.00

55. Voorziening in de verdediging van de Noordzeekust in de provincie Noordholland, tusschen de Heldersche en Hondsbossche zeeweringen, ingevolge de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad nº. 187) 50,000.00

56. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Veere, Vlissingen en de binnenreede van Brouwershaven; zeeweringen, enz. te Vlissingen en te Veere; werken te Bath, te Brouwershaven en aan de Oude Hoeve; contre-escarpe te Tholen; herstelling en onderhoud van de peilschalen te Bruinisse, Brouwershaven, Bath, aan de Wielingen, te Borssele, te Oost-Beveland en te Westkapelle, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland 74,500.00

57. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; zeeweringen en duinbeplantingen op Ameland, Schiermonnikoog, Nieuwezijlen, Friesche sluis te Zoutkamp, Munnikezijl, Ezumazijl, Oostmahorn, Holwerd, van den Koudumer Slaperdijk, de Molkwerumerzijl en den Statendijk, en daarmede in verband

staande uitgaven in Friesland . . . . f 25,000.00

58. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel 23,000.00

59. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen 6,600.00

60. Verbetering van de Slenk, zijnde het buitendijksch vaarwater tusschen Zoutkamp en het Dokkumerdiep . . . 500.00

61. Bijdrage in het tekort der uitgaven voor zeewering en oevervoorziening van de calamiteuse polders in de provincie Zeeland, ingevolge de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) . . 150,000.00

62. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven 30,000.00

63. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de rivierwerken bij de havens te Moerdijk en Willemstad; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant . . 14,000.00

64. Aanleg van eene buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's Gravenhage aan te leggen visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 194) 110,000 00

65. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen,

daaronder begrepen het Krabbersgat; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland . . f 82,100.00

66. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de aanleg- en losplaats bij de Isabella-sluis en het posthaventje te Gorishoek; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland 21,300.00

67. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de zeewerken te Harlingen en Makkum; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland. 35,000.00

68. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel . . . 3,500.00

69. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen . . . 310,000.00

70. Onderhoud, herstel en verbetering van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 316,000.00

71. Onderhoud, herstel en verbetering van de Zuid-Willemsvaart, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . 132,600.00

72. Aanleg, onderhoud en bediening van telegraphische verbindingen, meubilair en verder materieel. 2,542.00

73. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van de gekanaliseerde Dieze, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . f 18,000.00

74. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van den IJssel bij Dieren langs Apeldoorn naar den IJssel bij Hattem, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 18,000.00

75. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Voorne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 30,000.00

76. Onderhoud, herstel en verbetering van sluizen en bruggen op den waterweg van Amsterdam naar Rotterdam, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 6,000.00

77. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noordhollandsch kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 131,000.00

78. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven, met inbegrip van de verlichting op de Noordzeehoofden. 520,000 00

79. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 195) 750,000.00

80. Onderhoud, herstel, verbetering en exploitatie van de visschershaven te IJmuiden, met inbegrip van de uitgaven voor personeel 360,000.00

81. Onderhoud, herstel en verbetering van het Tienhovensche kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 600.00

82. Onderhoud, herstel en verbetering van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 11,500.00

83. Onderhoud, herstel en verbetering van het jaagpad langs het Spaarne,

en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . f 600.00

84. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Terneuzen, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 42,000.00

85. Verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen, ingevolge overeenkomst met België van 29 Juli 1895, met inbegrip van toelagen voor het met de uitvoering te belasten personeel . . . 3,000,000.00

86. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Sluis naar Brugge, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven voor het gedeelte op Nederlandsch grondgebied 450.00

87. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Zuid-Beveland, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 98,000.00

88. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Walcheren, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 104,000.00

89. Onderhoud, herstel en verbetering van de kanalen van Dokkum naar Gerben-Allesverlaat en Kollum, de Kiestrazijl, de Burgwerderbrug en de brug in de Leegte, het oostelijk kanaalboord van de Munnikezijlsterrijt, het Wijd der Linde, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 15,000.00

90. Onderhoud en werking van de stoomwerktuigen van het Noord-Willemskanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 13,000.00

91. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal het Meppelerdiep, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 18,200.00

92. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van de Willemsvaart in Overijssel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . f 9,500.00

93. Onderhoud, herstel en verbetering van het Veenhuizerkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . 11,500.00

94. Onderhoud, herstel en verbetering van de Drentsche Hoofd- en Beilervaarten, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 114,400.00

95. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noorderkanaal of de Noordervaart in Limburg en het zijkanaal naar de Maas in de richting tusschen Neer en Kessel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 5,000.00

96. Onderhoud, herstel en verbetering van het Geldernsche Nierskanaal, en daarmede in verband staande uitgaven 550.00

97. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant 65,000.00

98. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Gelderland 130,000.00

99. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland 107,000.00

100. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 76,000.00

101. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland . . . . . f 27,000.00

102. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Utrecht 55,000.00

103. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland. 56,400.00

104. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel 105,000.00

105 Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen 20,000.00

106. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Drenthe 25,500.00

107. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Limburg 47,000.00

108. Onderhoud, herstel, verbetering, vernieuwing en bediening van veren en schipbruggen en daarbij behoorende voorwerpen, en daartoe betrekkelijke uitgaven. 79,960.00

109. Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatstvoorgaande

begrooting bijdragen zijn toegestaan. .	f 222,919.31
110. Bijdrage aan de gemeente Vlagtwedde in de kosten van het verharden van den weg van Vlagtwedde naar Ter Apèl	53,803.00
111. Bijdrage aan de gemeente Nijeveen in de kosten van aanleg van een klinkerweg door den Nijeveenschen en Kolderveenschen Bovenboer en op de Schuurmansteeg	12,000.00
112. Bijdrage aan het waterschap Westerwolde in de kosten der werken tot kanalisatie van Westerwolde . . .	100,000.00
113. Bijdrage aan de provincie Noordbrabant in de kosten van aanleg van een keiweg aanvangende aan den provincialen weg te Chaam en loopende over het gehucht Grazen, gemeente Ginneken, naar de Belgische grens in de richting van Meerle . . .	22,210.00
114. Bijdrage aan de gemeente Borculo in de kosten van vernieuwing der Scholtenbrug	2,500.00
115. Nieuwe subsidiën	2,000.00
C. Landsgebouwen.	
116. Jaarwedden van de beide Rijksbouwmeesters, alsmede jaarwedden en toelagen van het verder vaste personeel, belast met het toezicht op de landsgebouwen en op de bij de Departementen van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën in gebruik zijnde gebouwen	38,800.00
117. Toelagen van het vaste personeel voor het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwwerken . .	2,000.00
118. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten van het personeel der landsgebouwen	12,000.00

119. Bezoldiging en toelagen van de [illegible] werklieden bij de landsgebouwen	f 8,000.00	
120. Onderhoud, lasten, herstel en [illegible]betering van de landsgebouwen en [illegible]reinen te 's Gravenhage	69,000.00	
121. Brandweer en brandweertele[illegible]f; duinwater voor de fontein op het [illegible]nenhof; verlichting van het Binnenhof	2,750.00	
122. Huur, inrichting, onderhoud en [illegible]aking van lokalen tijdelijk in gebruik	29,000.00	
123. Voortzetting van het onderzoek [illegible]de herstelling van de Grafelijke zalen [illegible]het Binnenhof te 's Gravenhage be[illegible]rens de kosten van het mobilair . .	145,000.00	
124. Uitbreiding en betere beveiliging [illegible]en brandgevaar van gebouwen, be[illegible]rende tot het Departement van Oorlog [illegible]'s Gravenhage	35,000.00	
		f 12,935,270.21

IIIde AFDEELING.

Spoorwegen.

125. Kosten van commissiën met [illegible]begrip van het drukken van verslagen	f 3,500.00	
126. Exploten en proceskosten . .	1,000.00	
127. Druk- en bindwerk, alsmede [illegible]dvertentiën en daarmede in verband [illegible]aande uitgaven	2,000.00	
128. Jaarwedden van den Raad en [illegible]et verder personeel voor het toezicht [illegible]p de spoorwegdiensten en schrijfloonen	136,800.00	
129. Reis- en verplaatsingskosten voor het toezicht op de spoorwegdiensten	19,700.00	
130. Materieel en arbeidsloon voor het toezicht op de spoorwegdiensten .	18,100.00	
131. Jaarwedden van den Rijkscommissaris en van den adjunct-Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaat-		

schappij . . . . . f 3,000.00
132. Bureel- en reiskosten van de hierboven genoemde ambtenaren . . . 300.00
133. Jaarwedde van den Rijkscommissaris voor spoorwegen met beperkte snelheid 2,500.00
134. Bureel- en reiskosten van den hierboven genoemden ambtenaar . . . 600.00
135. Bijdrage aan de internationale commissie voor spoorwegcongressen . . 250.00
136. Bijdrage in de kosten van het internationaal bureel voor spoorwegvervoer te Bern 800.00
137. Brug over den IJssel bij Westervoort 113,000 00
138. Uitbreiding van het station en van het hoofdgebouw op het station Hengelo 13,000.00
139. Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam 30,000.00
140. Station van den Staatsspoorweg van Amersfoort naar Nijmegen, te Amersfoort 20,000.00
141. Uitgaven, voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°., 2°., 3°. en 5°., der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) 40,000.00
142. Uitgaven, voortvloeiende uit art. 20, al. 7, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) 20,000.00
143. Uitgaven, voortvloeiende uit de toepassing van art. 15 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67) . . . 25,000.00
144. Bijdragen in de kosten van aanleg, onderhoud of verbetering van wegen, kaden, bruggen en andere werken, in verband met de Staatsspoorwegen 20,000.00
145. Renten over het jaar 1904 aan

België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (Staatsblad n°. 63) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879 . . . . . *f* 10,000.00

146. Uitkeering aan België voor de exploitatie der gedeelten van den spoorweg van Tilburg naar Turnhout, gelegen op door Nederlandsch grondgebied ingesloten, tot Belgisch grondgebied behoorende perceelen, vastgesteld in art. VII, 2de lid, van de bij de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) goedgekeurde overeenkomst met België van 23 April 1897 . . . . . 965.00

147. Kosten van het in voldoenden staat van onderhoud brengen der krachtens de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) van België overgenomen Nederlandsche gedeelten der spoorweglijnen van Tilburg naar Turnhout; van Antwerpen naar de Pruissische grens in de richting van Gladbach; van Hasselt naar Maastricht; van Maastricht naar Aken en van Maastricht naar Luik, ingevolge art. 8 der bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) bekrachtigde overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen . . . 14,000.00

148. Rentelooze voorschotten, bij de wet uit 's Rijks schatkist beschikbaar gesteld, voor den aanleg van spoorwegen, bedoeld bij de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118) 1,100,000.00

149. Stortingen op door den Staat genomen aandeelen in het maatschappelijk kapitaal der Noordoosterlocaalspoor-

wegmaatschappij	ƒ 1,200,000.00	
150. Aanleg en onderhoud van eene haven te Numansdorp met daartoe behoorende uitgaven, in verband met den stoomtramweg Zuid-Beijerland-Rotterdam	10,000.00	
151. Aanleg en onderhoud van havens aan het Zijpe, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met de stoomtramwegen van Zijpe naar Brouwershaven en van Willempolder naar Steenbergen	19,000.00	
152. Werken, in verband met den aanleg van stoomtramwegen, ingevolge de wetten van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 140) en van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 179)	350,000.00	
		ƒ 3,173,515.

IVde AFDEELING.

Handel en Nijverheid.

1. Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

153. Reiskosten der leden en van den secretaris van het college van curatoren; onkosten op de vergaderingen; bureelkosten; schrijf- en drukloonen; toelage aan den secretaris	ƒ 1,500.00	
154. Jaarwedden, beloonigen en toelagen van het personeel, benevens schrijflooncn	36,592.00	
155. Reis- en verblijfkosten, vervoer van het personeel tusschen Utrecht en de Bildt; waarnemingen elders dan te de Bildt; weertelegrammen gewisseld met het buitenland; aanschaffing en herstelling der instrumenten en andere hulpmiddelen; bureel- en lokaalbehoeften; brandstoffen en verlichting; arbeidsloon; publicatiën; onderhoud en herstelling		

der gebouwen; meubilair en verdere uitgaven . . . . . f 24,883.00

B. Zeevisscherijen.

156. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel en belooning van den secretaris voor de zeevisscherijen 9,700.00

157. Bureel en lokaalbehoeften en reiskosten. 4,500.00

158. Verdere uitgaven voor het politietoezicht 3,660.00

159. Onderzoek en navorschingen ten behoeve van de zeevisscherijen . . 3,500.00

160. Uitgaven in verband met het uitloven van premiën voor het dooden van zeehonden 4,000.00

161. Uitgaven in het buitenland ter bevordering van den zalmrijkdom der rivieren 9,000.00

162. Uitgaven voortvloeiende uit het houden van cursussen in zake het verleenen van eerste hulp bij ongevallen aan boord van zeevisschersvaartuigen 2,500.00

163. Subsidie aan de Nederlandsche vereeniging ten behoeve van zeelieden van elke nationaliteit te Amsterdam tot het uitrusten van een hospitaalschip voor zeevisschers 4,000.00

C. Rijksinstituut voor het onderzoek der zee.

164. Jaarwedden, toelagen en belooningen van het personeel 5,200.00

165. Reis- en verblijfkosten, gebouwen; bureelkosten; materieel en arbeidsloon; huur van vaartuigen en verdere uitgaven; reis-, verblijf- en bureelkosten van de leden der commissie van toezicht 17,500.00

[illegible] ien Permanenten [illegible] voor het onderzoek . . . . / 3,150.00

[illegible] wezen.

[illegible] en toelagen van [illegible] 83,250.00

[illegible] verplaatsings- [illegible] 15,300.00

[illegible] verder [illegible] 14,300.00

[illegible] wezen.

[illegible]

[illegible] Mijnraad . . 6,000.00

[illegible] dienst.

[illegible] belooningen en [illegible] personeel van den [illegible] 39,000.00

[illegible] kosten, ver- [illegible] van eigen [illegible] dienst, [illegible] en ver- [illegible] 30,700.00

[illegible] en [illegible] uitgaven 627,400.00

[illegible] artikel [illegible] Staatsblad . . 15,000.00

[illegible] voor een [illegible] admini- [illegible] . . [illegible]

[illegible]

[illegible] en [illegible] . [illegible]

[illegible]

IV. *Verschillende uitgaven.*

178. Opsporen van delfstoffen van Staatswege . . . . . f 100,000.00

F. Scheepvaart.

179. Subsidie voor het onderhouden van een geregelden stoomvaartdienst tusschen Java, China en Japan . . . 150,000.00

180. Subsidie aan de Stoomvaartmaatschappij „Nederland" voor het aandoen van de haven van Sabang . . . 48,100.00

181. Raad van tucht; bureel- en lokaalbehoeften; schadeloosstelling van getuigen, belooningen van den secretaris en van den bode; vacatiegelden en reiskosten. 2,000.00

182. Examens ter verkrijging van diploma's als stuurman en als machinist aan boord van koopvaardijschepen . . 15,000.00

183. Toezicht op den doortocht en het vervoer van landverhuizers, alsmede belooning aan de secretarissen van de daartoe aangestelde commissiën. 6,400.00

184. Subsidie aan de Zuidhollandsche Maatschappij tot redding van schipbreukelingen 7,500.00

185. Ondersteuning van personen die schipbreukelingen hebben gered of getracht te redden, alsmede van hunne nagelaten betrekkingen 1,000.00

186. Onderhoud van de reddingkaap op „Onrust" en van de gebouwtjes voor schipbreukelingen op Vlieland en Terschelling (Boschplaat). Verlichting en toezicht 350.00

187. Kosten van seinstations en seinmiddelen van den stormwaarschuwingsdienst 2,000.00

188. Telegraphische verbindingen voor de kustwacht; vergoeding voor buiten-

gewone diensten van telegraafpersoneel, ook ten behoeve van den stormwaarschuwingsdienst verricht, alsmede reiskosten *f* 17,500.00

189. Gebouw voor strandvonderij op Terschelling. 200.00

G. Stoomwezen.

190. Jaarwedden van het personeel 49,400.00

191. Bureel-, reis-, verplaatsings- en examenkosten; schrijfloonen en vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst. Werktuigen, gereedschappen en boekwerken . . . 24,100.00

192. Kosten van de commissie, ingesteld krachtens art. 7 der Stoomwet 100.00

H. Hinderwet.

193. Kosten, vallende op de uitvoering van de Hinderwet 2,500.00

I. Verschillende uitgaven.

194. Jaarwedden, reis- en verplaatsingskosten, onderscheidingsteekenen en verdere uitgaven van den commandant en van de beambten van het korps geleiders tot het vervoer van ontplofbare stoffen. 6,000.00

195. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende nijverheid, handel en zeevaart . . . 3,000.00

196. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van handel, scheepvaart en nijverheid 2,500.00

197. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen 4,000.00

198. Bijdrage in de kosten der Internationale Vereeniging tot uitgave van douane-tarieven 2,050.00

199. Bijdrage in de kosten van de Permanente Commissie en van het aan haar toegevoegde permanente bureau,

bedoeld in art. 7 van de te Brussel gesloten conventie van 5 Maart 1902 . . f 1,725.00

200. Kosten voortvloeiende uit de aanstelling van den vice-consul te St. Louis tot commissaris der Nederlandsche Regeering bij de tentoonstelling aldaar 1,000.00

——————— f 1,433,260.00

Vde AFDEELING.

Landbouw.

201. Jaarwedde van den inspecteur van den landbouw . . . . . f 3,500.00

202. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur van den landbouw 1,100.00

203. Jaarwedde van den inspecteur van het middelbaar onderwijs, belast met het toezicht op de landbouwscholen 3,500.00

204. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur van het middelbaar onderwijs, belast met het toezicht op de landbouwscholen 1,100.00

205. Jaarwedden, toelagen en belooningen der leeraren, beambten en bedienden bij de Rijkslandbouwschool 112,200.00

206. Kosten en subsidiën voor stichting, uitbreiding, aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, onderhoud en aankoop van meubelen, vuur en licht, aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, reis- en verblijfkosten; personeele hulp en schrijfloonen, administratieve, huishoudelijke en verdere uitgaven, ten behoeve der Rijkslandbouwschool. . . 69,936.00

207. Subsidiën ten behoeve van het onderwijs in land- en tuinbouw en houtteelt, voor landbouw en zuivelconsulenten, toelagen voor het opleiden van landbouw- en tuinbouwonderwijzers, zoomede jaarwedden, reis- en verblijf kosten van

adspirant Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren . . . . . f 103.250.00

208. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van cursussen in hoofdbeslag 3,600.00

209. Kosten, voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding van winterscholen en van daarbij behoorende proeftuinen 40.100.00

210. Reis- en verblijfkosten van den directeur der Rijkslandbouwwinterschool te Groningen, ter zake van reizen in het belang van het landbouwonderwijs . . 500.00

211. Kosten voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding eener Rijkszuivelschool te Bolsward 10.000.00

212. Jaarwedden van Rijkslandbouwleeraren en van Rijkstuinbouwleeraren. 39.000.00

213. Reis-, verblijf-, verplaatsings- en bureelkosten der Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren, benevens kosten van werktuigen, platen, boeken en bindwerk en van vergaderingen van Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren en van zuivelconsulenten 24,425.00

214. Jaarwedden, toelagen en beloonningen van de directeuren en overige ambtenaren en bedienden aan de Rijkslandbouwproefstations 64.760.00

215. Aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, aankoop van grond en gebouwen, vuur en licht, werktuigen, gereedschappen, bureel- en lokaalbehoeften, reis en verblijfkosten, personeele hulp, schrijfloonen en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkslandbouwproefstations, en de proefzuivelboerderij te Hoorn; subsidie ten behoeve der proefzuivelboerderij te Hoorn, zoomede kosten voortvloeiende uit wetenschappelijke proefnemingen in het belang van den

landbouw; kosten van toezicht op den aanleg en de exploitatie van proefvelden; reis-, verblijf- en bureelkosten van de leden der commissie van toezicht op de Rijkslandbouwproefstations . . . . . *f* 70,810.00

216. Bijdrage in de kosten van aanleg en exploitatie van proefvelden en daarmede in verband staande uitgaven. 29,010.00

217. Subsidie aan het phytopathologisch laboratorium »Willie Commelin-Scholten« te Amsterdam 7,000.00

218. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissie tot het afnemen der eindexamens voor de landbouwscholen, benevens verdere kosten van die examens. 3,000.00

219. Kosten van opleiding voor het afleggen van het examen ter verkrijging der acte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in land- en tuinbouwkunde en toelagen aan hen, die een of meer dezer examens met gunstig gevolg hebben afgelegd of zich daarvoor bekwamen 8,500.00

220. Subsidiën voor de uitgave van boekwerken en tijdschriften in het belang van den landbouw 1,650.00

221. Subsidiën in de kosten van oprichting van leenbanken ten behoeve van den landbouw en in de exploitatiekosten van coöperatieve centrale boerenleenbanken 14,000.00

222. Jaarwedden en verdere beloonningen van de vaste districtsveeartsen. 25,000.00

223. Reis-, verblijf-, verplaatsings- en bureelkosten van de districts-veeartsen, reis- en verblijfkosten en vacatiegelden van hunne plaatsvervangers en reis- en verblijfkosten en belooning van de geëxamineerde veeartsen, bedoeld in de

artt. 14, 16, 17, 19, 21 en 25 der wet van 20 Juli 1870 (Staatsblad n°. 131), de artt. 1 en 7 der wet van 2 Juni 1875 (Staatsblad n°. 94) en de artt. 2 en 5 der wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110) . . . . . f 48,100.00

224. Jaarwedden en verdere beloonningen van den directeur, de leeraren, ambtenaren, bedienden en arbeiders aan 's Rijks veeartsenijschool, mitsgaders schrijfloonen 62,300.00

225 Subsidiën voor de verzamelingen en andere inrichtingen van onderwijs aan 's Rijks veeartsenijschool; kosten wegens het uitoefenen van de buiten-cliniek; aanbouw, onderhoud en lasten der gebouwen; onderhoud en aankoop van meubelen en gereedschappen, vuur, water en licht; aankoop en voeding van dieren; administratieve en verdere uitgaven. . 68,200.00

226. Toelagen voor huisvesting en verpleging aan leerlingen van 's Rijks veeartsenijschool die bij de opheffing van het internaat inwonend waren. . . . 150.00

227. Kosten van de examens van hen die een diploma als veearts verlangen volgens de wet van 8 Juli 1874 (Staatsblad n°. 99) 3,000.00

228. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van de verbetering van de Nederlandsche paardenrassen 135,280.00

229. Subsidiën en andere uitgaven ter bevordering van de rundvee- en varkensfokkerij 45,000.00

230. Kosten, subsidiën en schadeloosstellingen tot afwending van het gevaar, waarmede besmettelijke veeziekten den veestapel bedreigen, en daartoe betrekkelijke uitgaven, waaronder de beloonningen van tijdelijke buitengewone dis-

rictsveeartsen en veeopzichters . . .	ƒ 100,000.00
231. Kosten voortvloeiende uit de vet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110).	250.00
232. Uitgaven, verbonden aan de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch	8,000.00
233. Traktementen, belooningen, abonnementen voor bureelkosten en toelagen der ambtenaren bij het beheer der domeinen, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, alsmede vergoeding aan de Nederlandsche Heidemaatschappij . .	30,650.00
234. Grondbelasting en waterschapslasten van de domeinen ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid	57,500.00
235. Kosten van verkoopingen van hout, gras, tiendvruchten, enz. van verpachtingen, van aanbestedingen en van inzameling van tienden	6,500.00
236. Aankoop van vast goed ter afronding of uitbreiding van het domeinbezit	15,000.00
237. Reis-, verblijf- en verplaatsingskosten van de ambtenaren in dienst bij het beheer der voormelde domeinen; vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst.	4,500.00
238. Kosten van onderhoud en verbetering van voormelde domeinen, daaronder begrepen de kosten van verbetering, van uitwatering en afwatering, van bevloeiingswerken, van aanleg en onderhoud van bosschen en ontginningen, van onderhoud en vernieuwing van gebouwen, van onderhoud van landerijen, dijken, wegen, waterleidingen, bemalingswerken, bemaling, bruggen, sluizen, duikers en vaartuigen en alle andere uitgaven het beheer der voornoemde	

domeinen betreffende, niet vermeld onder de artikelen 233 tot en met 237. . .	*f* 139,250.00	
239. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij tot het bevorderen van bevloeiingen	9,000.00	
240. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij voor de theoretische opleiding van boschwachters, boschbazen en opzichters	2,500.00	
241. Uitgaven ter bevordering der zoetwatervisscherij.	4,000.00	
242. Subsidie aan het Nederlandsch Landbouw-comité	7,500.00	
243. Uitgaven in verband met de Boterwet en ten behoeve van het Rijkszuivelstation te Leiden	30,525.00	
244. Subsidiën aan botercontrôlestations en botermijnen	9,000.00	
245. Toezicht op wijngaarden, boomkweekerijen, tuinen en broeikassen, volgens art. 1 van het Koninklijk besluit van 24 December 1883 (Staatsblad nº. 248).	200.00	
246. Kosten voortspruitende uit de wet van 2 April 1898 (Staatsblad nº. 79), houdende bepalingen tot wering van voor den land-, tuin- of boschbouw schadelijke dieren en van plantenziekten	500.00	
247. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende den landbouw.	7,000.00	
248. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van den landbouw.	5,600.00	
		f 1,435,446.00

VIde AFDEELING.

Posterijen.

A. Hoofdbestuur.

249. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het

hoofdbestuur, en van de bij het hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toeslagen, schrijfloonen en daggelden. Honorarium van een accountant . . . . f 283,100.00

250. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk. 28,850.00

251. Reis- en verplaatsingskosten . 2,500.00

B. Postdienst.

252. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel. . . . f 4,611,549.00

waarvan wordt overgebracht op art. 281 voor aandeel der Rijkspostspaarbank . . . . . f 48,000.00

4,563,549.00

253. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp 265,000.00

254. Reis- en bureelkosten van den inspecteur der spoorwegpostkantoren; vergoeding aan ambtenaren bij dienst onder buitengewone omstandigheden of bij tijdelijke uitbreiding. 6,400.00

255. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden. . . . 32,100.00

256. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer 1,257,300.00

257. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge art. 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad n°. 70). 645,000.00

258. Gebouwen. Vergoeding voor huur 286,000.00

259. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel

en arbeidsloon	*f* 622,000,00
260. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel der Algemeene Postvereeniging te Bern	1,800.00
261. Schadevergoeding voor verloren geraakte brieven en pakketten of voor beschadiging.	3,000.00

C. Telegraafdienst.

262. Jaarwedden en verdere beloonningen van het vaste personeel . . .	1,702,510.00
263. Jaarwedden en beloonningen van tijdelijk personeel	79,950.00
264. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden.	48,250.00
265. Telegraaf- en telephoonlijnen en geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is.	618,500.00
266. Uitbreiding van het intercommunale telephoonnet	520,000.00
267. Aanleg van locale telephoonnetten	*Memorie.*
268. Gebouwen.	179,000.00
269. Toestellen; vervaardiging van telegramzegels; uniformkleeding van beambten; kantooronkosten bij abonnement; verder materieel en arbeidsloon.	318,300.00
270. Vergoeding aan gemeenten, waar Rijkstelephoonkantoren zijn gevestigd, voor bestelloon van telegrammen. . .	24,000.00
271. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel te Bern	1,200.00

D. Vereenigde post- en telegraafdienst.

272. Jaarwedden en verdere beloonningen van het vaste personeel . . .	2,424,490.00

273. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp	f 82,000.00
274. Reis- en bureelkosten van de inspecteurs	17,000.00
275. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol en bruggelden	71,400.00
276. Gebouwen. Vergoeding voor huur	402,000.00
277. Kantooronkosten bij abonnement; uniformkleeding voor beambten; verder materieel en arbeidsloon, niet uitsluitend voor post- of voor telegraafdienst. . .	171,000.00

E. Vereenigde posten.

278. Dekking van tekorten in de kassen	1,500.00
279. Proceskosten en kosten van commissiën	2,000.00
280. Onderstandsgelden, schadeloosstellingen en gratificatiën. Tegemoetkomingen, bestemd om zonder korting op het pensioen daarnevens te worden genoten, aan eervol ontslagen ambtenaren, vóór 1 Juli 1873 in tijdelijken dienst geweest	9,700.00

F. Rijkspostspaarbank.

281. Jaarwedden van het vaste personeel. Aandeel in de jaarwedden van de ambtenaren der posterijen, volgens art. 252. Toelagen.	249,400.00
282. Belooning van tijdelijk personeel	42,168.00
283. Reis- en bureelkosten. Presentiegelden	1,700.00
284. Gebouwen	13,400.00
285. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk	44,000.00

286. Schadeloosstellingen en gratificatiën . . . . . f 500.00
287. Vergoeding voor portvrijdom aan de schatkist 114,000.00
——— f 15,134,567.00

VIIde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz

288. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting . . . . . f 650,000.00
289. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen 1,000.00
290. Persoonlijke toelagen aan ambtenaren als vergoeding voor het verlies van het genot van kanselarij-leges . . 6,500.00
291. Wachtgelden 16,000.00
292. Verlofstraktement van den directeur-generaal der Posterijen en Telegraphie J. P. Havelaar, tijdens zijn lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal 3,000.00
293. Toelagen aan eervol ontslagen ambtenaren bij den aanleg van Staatsspoorwegen 49,000 00
294. Pensioenen, bedoeld in de overeenkomsten tusschen den Staat en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, van 31/30 October 1896, bekrachtigd bij de wet van 7 December 1896 (Staatsblad n°. 197) en van 20 November/18 October 1901, bekrachtigd bij de wet van 13 Juni 1902 (Staatsblad n°. 101), betreffende personeel, weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaaatschappij 16,000.00
294*bis*. Pensioenen voor eenige be-

ambten weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij, die in den dienst der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij zijn overgegaan en voor hunne nagelaten betrekkingen	*f* 1,000.00	
295. Toelage aan P. Gaade wegens een hem in dienst overkomen ongeval.	500.00	
296. Toelagen, schadeloosstellingen en gratificatiën	13,000.00	
297. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901	*Memorie.*	
		f 756,000.00

VIIIste AFDEELING.

Onvoorziene behoeften.

298. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren	*f* 60,000.00	
		60,000.00
		f 35,140,870.71

vijf en dertig millioen eenhonderd veertig duizend achthonderd zeventig gulden een en zeventig cent.

Art. 2. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artt. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 19 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 132, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 150, 151, 152, 153, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 204, 206, 207, 209, 210, 211, 213, 215, 216, 218, 219, 220, 223, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237,

238, 241, 243, 245, 246, 247, 248, 250, 251, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 264, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 282, 283, 284, 285, 287, 288, 289, 290, 291, 294 en 294*bis* van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad n°. 40), door overschrijving uit art. 298 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Uit dien post kan mede worden overgeschreven op art. 297. Voorts kan nog worden overgeschreven van art. 266 op art. 267, tusschen de artt. 142 en 144; tusschen de artt. 148, 150, 151 en 152; tusschen de artt. 252, 262 en 272; tusschen de artt. 253, 263 en 273; tusschen de artt. 255, 264 en 275; tusschen de artt. 258, 268 en 276; tusschen de artt. 259, 269 en 277; tusschen de artt. 252 en 253; tusschen de artt. 254 en 274; tusschen de artt. 262 en 263; tusschen de artt. 272 en 273, en tusschen de artt. 281 en 282.

Art. 3. Op artikel 298 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk worden aangewezen de tot het dienstjaar 1904 behoorende uitgaven, welke het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid betreffen, hare omschrijving niet vinden in een der andere artikelen van dat hoofdstuk, en moeten dienen ter voorziening in de behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten enz.

Bij de wet van 4 Februari 1904 (Staatsblad n°. 34) is art. 79 van dit hoofdstuk verhoogd.

Eene aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 27 April 1904 (Staatsblad n°. 78).

Eene nadere aanvulling en verhooging is bekrachtigd bij de wet van 11 Juli 1904 (Staatsblad n°. 141).

WET *van* 4 *Februari* 1904 (*Staatsblad n°.* 34), *tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1904.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het navolgende artikel van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904 wordt verhoogd als volgt:

Artikel 79. „Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 195)", wordt verhoogd met *zevenhonderd vijftig duizend gulden* (*f* 750,000) en alzoo gebracht op *een millioen vijfhonderd duizend gulden* (*f* 1,500,000).

2. Ten gevolge van voorschreven verhooging wordt het totaal der IIde afdeeling van gezegd hoofdstuk met *zevenhonderd vijftig duizend gulden* (*f* 750,000) en het eindcijfer van hoofdstuk IX der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1904 met gelijk bedrag verhoogd.

Lasten enz.

WET *van* 4 *Februari* 1904 (*Staatsblad n°.* 35) *houdende toekenning van een subsidie, tot een bedrag van ten hoogste* *f* 130,000, *uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van de droogmaking van plassen onder Reeuwijk en Sluipwijk.*

Tot toelichting van dit subsidie is door de Regeering nog het volgende medegedeeld:

Bij besluit van de Staten van Zuidholland van 4 December 1900, n°. 9, is aan den heer H. Paul, te Leiden, ten behoeve van de droogmaking der plassen onder Reeuwijk, met inbegrip van den polder Broekvelden en Vettenbroek en de Vrijhoefsche Veenderij, een subsidie toegekend van *f* 130,000, o. a. onder voorwaarde, dat hem voor dit werk door Hare Majesteit de Koningin concessie zou worden verleend en aan deze onderneming door het Rijk een subsidie zou worden toegekend ten minste tot hetzelfde bedrag.

De concessie tot de droogmaking is aan genoemden heer verleend bij Koninklijk besluit van 12 Januari 1903, n°. 21, zoodat aan de eerste der hierbedoelde voorwaarden is voldaan.

Reeds herhaaldelijk zijn plannen opgemaakt voor de droogmaking der plassen onder Reeuwijk en reeds vroeger werd daarvoor concessie verleend en financieele steun van Rijk en provincie toegezegd.

Het thans aanhangige plan onderscheidt zich gunstig van de vroegere ontwerpen, doordat, behalve de droogmaking van eene oppervlakte van 789.5 H.A. plassen, ook wordt beoogd de opneming in de droogmaking van den polder de Broekvelden en Vettenbroek en de Vrijhoefsche veenderij. Voor den omringdijk

zal namelijk zooveel mogelijk partij worden getrokken van den ringdijk om de Broekvelden en Vettenbroek. De bemaling zal daardoor eene gezamenlijke oppervlakte van 1056 H.A. bevatten. Het plan is berekend op een zomerpeil van 6.50 M. — A.P. Het water moet opgebracht worden tot Gouwepeil, 0.275 M. — A.P. De hoogte van opbrengst bedraagt dus 6.225 M. Het vermogen van het stoomgemaal is, in verband daarmede, op 160 paardekracht-a gesteld, hetgeen als ruim voldoende is aan te merken.

Deze kracht zal over twee werktuigen worden verdeeld, welke zoowel t-zamen als elk afzonderlijk in werking zullen kunnen worden gebracht.

Zoowel de hoofdingenieurs van den Rijks- als van den Provincialen Waterstaat in Zuidholland, alsmede dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland hebben het ontwerp gunstig beoordeeld.

De ontwerper stelt zich voor dat de droogmaking in 3 à 3½ jaar na het begin der uitvoering voltooid zal kunnen zijn.

Uit een technisch oogpunt beschouwd levert het ontwerp alle waarborgen tot slagen.

Het algemeen belang schijnt bij het welslagen der onderneming, waardoor eene oppervlakte van 789.5 H.A. plassen zal worden drooggelegd en in vruchtbaar land zal kunnen worden herschapen, in voldoende mate betrokken om steun ook van Rijkswege, te wettigen. Bovendien is de opname van de Vrijhoefsche veenderij, groot 72 H.A., van de Broekvelden en Vettenbroek, zoomede van de Sluipwijksche Sloene tot eene gezamenlijke oppervlakte van ± 195 H.A. in het bemalingsplan, eene bijkomende omstandigheid, die van invloed is op den te verleenen steun.

De Broekvelden en Vettenbroek waren vroeger plassen, deel uitmakende van den polder Reeuwijk; zij zijn in de jaren 1890 en 1891 drooggemaakt, waarna van de verkregen gronden een afzonderlijke polder is gemaakt.

De drooggemaakte polder is in een hachelijken toestand gekomen; ten gevolge van het kwelwater zijn de bemalingskosten zóó duur, dat zij de opbrengst van het land overtreffen. Tot nog toe werd hieraan te gemoet gekomen door realisatie van het droogmakingsfonds, zoodat dit fonds, dat vóór de droogmaking bedroeg *f* 235.000 nominaal inschrijving in het 2½ % Grootboek, langzamerhand verminderd is tot *f* 18.500 nominaal. Het is dus, komt er niet verandering in de toestand, onvermijdelijk dat de bemaling zal moeten worden opgegeven, en dat de polder weder onder water loopt.

De ondervinding, hier opgedaan, heeft er de Staten van Zuidholland mede toe geleid om, toen de termijn van vervening van de Vrijhoefsche veenderij en droogmakerij verstreken was, bij besluit van 30 Maart 1897, krachtens art. 15 der wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) op de verveningen genomen, de verplichting tot afzonderlijke droogmaking dezer veenderij te doen vervallen zoolang met de drooglegging van de overige Reeuwijksche plassen geen aanvang wordt gemaakt, maar met verplichting de renten van het droogmakingsfonds te beleggen tot dit fonds tot *f* 75.000 inschrijving op het 3 percents Grootboek der Nationale Werkelijke Schuld zal zijn geklommen.

Door de uitvoering van het plan van den heer Paul zal nu het dreigende

gevaar, dat eene oppervlakte van 185 H.A. land, vormende den polder Broekvelden en Vettenbroek, voor de droogmaking waarvan eene belangrijke som geld is besteed, weder in eene plas zal veranderen, kunnen worden voorkomen, terwijl de zekerheid zal worden verkregen, dat ook de Vrijhoefsche veenderij zal worden drooggemaakt.

Ten aanzien van het hierbedoelde gevaar, dat den polder Broekvelden en Vettenbroek bedreigt, deelt de Commissaris der Koningin in Zuidholland in zijn verslag omtrent den toestand dier provincie over 1902 o. a. het volgende mede:

„Het dreigend gevaar waarop ik in mijn vorig verslag wees, vermeerdert uit den aard der zaak met den dag en ik mag dan ook niet nalaten bij vernieuwing de aandacht der Regeering op deze zaak te vestigen."

Hieruit blijkt, dat het spoedig verleenen van hulp zeer gewenscht is.

De bovenvermelde oorzaak van den ongunstigen toestand waarin de polder Broekvelden en Vettenbroek verkeert, heeft aanleiding gegeven om te doen onderzoeken of deze ook zou kunnen voorkomen bij de thans voorgenomen droogmaking der overige plassen onder Reeuwijk. Een op uitgebreide schaal ingesteld grondonderzoek heeft echter overtuigend aangetoond, dat daarvoor geen vrees behoeft te bestaan. Trouwens het kwelwater, dat een dreigend gevaar is voor den polder Broekvelden en Vettenbroek, is grootendeels het gevolg van de nog nevens dien polder aanwezige plassen, die nu zullen worden drooggelegd.

Voor de uitvoering van het werk is, blijkens de raming, *f* 995.000 noodig. Ten bate der onderneming komen evenwel:

1e.	na de droogmaking de waarborggelden	*f* 200.000
2e.	het droogmakingsfonds van de Vrijhoefsche veenderij . . .	„ 75.000
3e.	een subsidie door de gemeente Reeuwijk toegekend	„ 10.000
4e.	de opbrengst van ± 20 Hectaren veen met behoud van den ondergrond	„ 20.000
		f 305.000

Onder deze baten is niet gebracht eene som van *f* 45.000, die door de ingelanden van Broekvelden en Vettenbroek aan de ondernemers zal worden betaald, mits hun polder gratis zal worden bemalen. De rente van deze som is toch niet meer dan ongeveer het bedrag per Hectare dat elders in droogmakerijen gedurende tal van jaren na hare totstandkoming is of wordt betaald. De werkelijke kosten komen dus, zonder Rijks- of provinciaal subsidie, op *f* 995.000 — *f* 305.000, of *f* 690.000 te staan.

Hiervoor zal kunnen worden verkregen rond 800 H.A. land, zoodat de kosten per H.A. zullen zijn *f* 860. De verkoopwaarde van het te verkrijgen land is in den omtrek van Gouda niet hooger te stellen dan op *f* 600 per H.A., waaruit volgt, dat zonder steun de zaak niet tot stand zal kunnen komen.

Indien door het Rijk hetzelfde bedrag wordt verstrekt als door de provincie, die dit, gelijk uit het voorgaande blijkt, als voorwaarde stelde bij het toekennen van haar subsidie, dan zou de kostprijs per H.A. voor de ondernemers zijn *f* 535 per H.A.

Hierbij is in aanmerking te nemen dat van de te verkrijgen oppervlakte ±

75 H.A. door aftrek van gronden voor tochten, dijken en wegen niet verkoopbaar zal zijn.

Op grond van deze cijfers mag worden verklaard, dat, zullen particulieren bereid worden bevonden het werk, dat voor de dijklegging op den betrekkelijk slechten bodem steeds risico met zich medebrengt, te ondernemen, de gevraagde Rijks- en provinciale subsidies volstrekt noodig zijn.

Zooals hiervoor met een enkel woord is medegedeeld, is reeds vroeger concessie tot droogmaking van de plassen onder Reeuwijk verleend. Dit is driemaal het geval geweest, en wel in de jaren 1857, 1876 en 1880, doch in geen van deze drie gevallen is aan het werk der droogmaking uitvoering kunnen worden gegeven wegens gemis aan den noodigen financieelen steun.

Op de Staatsbegrooting voor 1878 werd, wel is waar, door den toenmaligen Minister van Waterstaat een memoriepost gebracht als subsidie voor deze droogmaking, doch die post werd bij de behandeling der begrooting met 35 tegen 32 stemmen verworpen.

Uit de beraadslagingen, die toen hebben plaats gehad, blijkt dat de zeer gunstige uitslag van de droogmaking van de Ronde Veenen, waarvoor door het Rijk en de provincie Utrecht subsidie was verleend en waarvan de gronden in den zomer van 1877 waren verkocht, de naaste aanleiding tot die verwerping was. Dat in dit geval een zoodanige gunstige uitslag niet waarschijnlijk is, maar dat integendeel zonder den gewenschten financieelen steun van Rijk en provincie de droogmaking niet tot stand zal kunnen komen, vertrouwt de ondergeteekende door de vorenstaande mededeelingen voldoende te hebben aangetoond, en moge voorts nog blijken uit het feit, dat de reeds sedert het jaar 1857 in het werk gestelde pogingen om het doel te bereiken zijn mislukt.

Dit alles te zamen genomen heeft, met de overweging dat door de drooglegging een niet te ontkennen verbetering gebracht zal worden in den waterstaatkundigen toestand van de betrokken streek, die thans in vele opzichten ongunstig is te noemen, den ondergeteekende aanleiding gegeven gevolg te geven aan het voornemen, dat blijkens bladz. 4 der Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, omtrent het IXde hoofdstuk der loopende begrooting, bij hem bestond, om door indiening van een wetsvoorstel het verleenen van eene Rijksbijdrage te bevorderen. Dat daartoe, zooals aanvankelijk het voornemen was, geen suppletoire begrootingswet wordt ingediend, vindt zijn oorzaak daarin, dat voor het werk in den loop van dit jaar nog geen uitgaven zullen worden gevorderd, ook omdat een onteigeningswet zal noodig zijn.

Indien in beginsel door bekrachtiging van dit wetsontwerp tot het verleenen van eene Rijksbijdrage wordt besloten, zal de helft van het totale bedrag ad *f* 130,000 op de begrooting van 1904 of van 1905 worden uitgetrokken.

Aan de toekenning van het subsidie zullen voorwaarden worden verbonden, door welke zal worden voorkomen dat eventueele winsten, welke de droogmaking mocht afwerpen, uitsluitend aan den concessionaris of diens rechtverkrijgenden zouden ten goede komen. Te dien einde zal bij eene overeenkomst, omtrent de toekenning van het subsidie met den concessionaris te sluiten, aan dezen de verplichting worden opgelegd tot het aanleggen en bijhouden van eene rekening

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY

ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.

RIVIEF

THE
PUBLIC LI
ASTOR, LEN
TILDEN FOUNDAT

ntvangsten en uitgaven, de droogmaking betreffende. Indien bij de ag van deze rekening mocht blijken dat de onderneming een voor- o heeft opgeleverd, dan zal van dat saldo een gedeelte, naar even- van de Rijksbijdrage tot de geheele kosten van het werk, door den en ingevorderd.

omtrent deze droogmaking o. a. nog de Kon. besluiten van 2 Juni M en 2 April 1884, n°. 6.

ON. BESLUIT *van* 4 *Februari* 1904, *n°.* 46, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Coevorden, Dalen, Sleen, Emmen, Odoorn, Borger en Gasselte, die op grond van de wet van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 170) *onteigend moeten worden voor den aanleg van een spoorweg van Coevorden naar Gasselternijeveen.*

ON. BESLUIT *van* 8 *Februari* 1904 (*Staatsblad n°.* 40), *tot wijziging van de bijzondere reglementen op den loodsdienst in het IIIde district* (*Texel*) *en in het IVde en Vde district* (*Goedereede, Maas en Brouwershaven*), *vastgesteld bij Kon. besluit van* 22 *Januari* 1902 (*Staatsblad n°.* 5).

wijzigingen van het algemeen reglement op den loodsdienst en van ler reglement op den loodsdienst in het IVde en Vde district (Goede- s en Brouwershaven) zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December tsblad n°. 264).

ON. BESLUIT *van* 26 *Februari* 1904 (*Staatsblad n°.* 51), *tot vaststelling van een nieuw bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam.*

voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel ·heid van 6 Januari 1904, La T, afdeeling Waterstaat;
op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);
op het algemeen reglement van politie voor rivieren, kana- ens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder an het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Au- 891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk uit van 8 Juli 1897 (Staatsblad n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Februari 1904, n°. 20);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 19 Februari 1904, n°. 178, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van het bij Koninklijk besluit van 19 October 1899 (Staatsblad n°. 219) vastgesteld bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, vast te stellen het navolgende:

BIJZONDER REGLEMENT van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam.

§ 1. *Van het varen.*

Art. 1. Dit reglement is voor toepassing:

1°. op de Koningshaven te Rotterdam, met uitzondering van een strook ter breedte van 25 meter langs de kaden, gelegen meer dan 100 meter boven de spoorwegbrug en meer dan 100 meter beneden de gemeentebrug;

2°. op de rivier de Nieuwe Maas, van de lijn getrokken uit een punt op den linkeroever, gelegen 100 meter boven den Oostmond van het Mallegat onder de gemeente Rotterdam, op hoekpuntpaal CCCXXXI der herziene rivierkaart, op den rechteroever onder die gemeente, tot de westelijke grens der gemeente Rotterdam bij de westpunt der Ruigeplaat, en het tot den linkeroever doorgetrokken zuidelijk verlengde dier grenslijn.

Dit reglement is evenwel niet van toepassing op de vaartuigen, die, buiten de in artikel 9 beschreven ankerplaatsen, aan kaden, aanlegsteigers of meerpalen, aan de gemeente Rotterdam behoorende, liggen.

2. Vaartuigen, waarvoor de golfslag gevaarlijk kan zijn, mogen niet dieper zijn geladen dan tot eene lijn, die bij geheel open vaartuigen op 50 c.M. onder het boord, en bij vaartuigen, die met luiken worden gesloten, op 30 c.M. onder het boord ligt.

3. Het is verboden de stoomfluit voor andere doeleinden te gebruiken, dan tot het geven van de seinen bij gemeenteverordening vastgesteld voor het binnenvaren van Binnenhaven en Spoorweghaven, en van die, opgenomen in de bepalingen tot voorkoming van aanvaring of aandrijving op de openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan.

4. De schipper van elk zeeschip draagt zorg, dat des nachts steeds een man op het dek aanwezig zij, die de wacht houdt en die bij het aanroepen van het vaartuig door de havenpolitie verplicht is antwoord te geven.

5. Elk zeeschip moet van een voldoend aantal goede trossen, ankers en kettingen voorzien zijn.

De ankers moeten zoodanig bezorgd zijn, dat geen hand langs de zijde van het vaartuig uitsteekt; de ankers kunnen voor de kluizen gevierd worden, mits de handen zoodanige plaats innemen, dat zij bij aanvaring niet lichtelijk op of beneden de waterlijn in het vaartuig kunnen dringen.

6. Wanneer door ligging van eenig vaartuig of vlot de beweging van een der bruggen verhinderd wordt, moet de schipper dadelijk zoodanige maatregelen nemen, als door de havenpolitie worden noodig geacht om de beweging te kunnen bewerkstelligen.

7. Vaartuigen, die geheel of grootendeels geladen zijn met buskruit of andere ontplofbare of licht ontvlambare stoffen, of die eene, naar het oordeel der havenpolitie, belangrijke hoeveelheid dier stoffen aan boord hebben, moeten tusschen den Oostmond van het Mallegat en de schutsluis in de Ruigeplaat van eene sleepboot gebruik maken.

Zij moeten bij het bevaren van het bovenomschreven riviervak hun weg nemen onder door de vaste bruggen over de Nieuwe Maas, tenzij zij hun mast niet kunnen strijken, in welk geval zij hun weg mogen nemen door de Koningshaven.

De in het eerste lid van dit artikel bedoelde vaartuigen mogen, bij mistig of duister weder, noch op de rivier tusschen de daar genoemde punten, noch door de Koningshaven varen.

8. Bij aankomst te Rotterdam moeten de vaartuigen, die meer dan 30 000 liter petroleum, terpentijn, naphta of dergelijke licht ontvlambare stoffen aan boord hebben, hiervan onmiddellijk kennis geven aan de havenpolitie.

Vaartuigen, met bovengenoemde stoffen geladen, mogen alleen liggen aan de kade voor de petroleumbergplaatsen en op de plaatsen, door de havenpolitie daartoe nader aan te wijzen, onder nakoming van de door haar te stellen voorwaarden.

9. Het is verboden, tenzij met vergunning der havenpolitie, om voor anker te komen of te meren, of voor anker of gemeerd te liggen buiten de hieronder beschreven en op de aan dit reglement gehechte kaart aangeduide plaatsen, waar het ankeren of geankerd

liggen, of het meren of gemeerd liggen, behoudens het in art. 1 bepaalde, geoorloofd is.

1e. Boven de bruggen over de Nieuwe Maas.

A. Aan den linkeroever beneden de afgebakende ankerplaats ten dienste der Rijnvaart, van 100 M. boven den Oostmond van het Mallegat tot de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 2, geplaatst bij de zwavelzuurfabriek op den rechteroever en landwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 1, geplaatst bij de machinefabriek Feyenoord.

De landwaartsche grens bevindt zich op 25 meter rivierwaarts van en evenwijdig aan den oever bij middelbaren ebbestand.

B. Aan den rechteroever, benedenwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 2, geplaatst bij de zwavelzuurfabriek, tot 50 meter boven het Vrouwenbrugje, en landwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens gemerkt 3, geplaatst bij de Oude Plantage of van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 4, geplaatst bij het drinkwaterleidingbassin.

Voor het deel bovenwaarts van den bovensten leidam van het toeleidingskanaal der drinkwaterleiding, bevindt zich de landwaartsche grens op 25 meter rivierwaarts van- en evenwijdig aan den oever bij middelbaren ebbestand.

C. Aan den linkeroever, benedenwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 5, geplaatst even beneden het Vrouwenbrugje tot de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 6, geplaatst tusschen het Vrouwenbrugje en het Boerengat, en landwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 7, geplaatst één bij de zwavelzuurfabriek en één bij het drinkwaterleidingbassin; de landwaartsche grens bevindt zich op 25 meter rivierwaarts van- en evenwijdig aan den oever bij middelbaren ebbestand, of den kaaimuur.

D. Aan den linkeroever, benedenwaarts van de lijn, gaande door het groene licht op het boveneinde van het Noordereiland en door den schoorsteen der margarinefabriek van van den Bergh op Feijenoord, tot 100 M. bovenwaarts van de spoorwegbrug over de Nieuwe Maas, en landwaarts zoowel van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 8, geplaatst tusschen het Vrouwenbrugje en het Boerengat, als van de lijn, gaande door het Noordwestelijk vlak van den tweeden pijler der spoorwegbrug over de Nieuwe Maas

van Feijenoord af, zullende de beide laatstgenoemde lijnen, zoo mogelijk, nog nader door witte bakentonnen worden aangewezen. De landwaartsche grens wordt gevormd door eene lijn op een afstand van 25 meter rivierwaarts van- en evenwijdig aan den kaaimuur.

2. Beneden de bruggen over de Nieuwe Maas.

E. Aan den linkeroever, van 100 meter benedenwaarts van de gemeentebrug over de nieuwe Maas tot 50 meter boven het verlengde van den benedensten kaaimuur van het Noordereiland, en landwaarts zoowel van de lijn, gaande door het noordwestelijk vlak van den tweeden pijler der gemeentebrug over de Nieuwe Maas van Feijenoord af, als van de lijn, aangeduid door twee witte ankers, gemerkt 9, geplaatst op de voornoemde gemeentebrug.

De landwaartsche grens bevindt zich op 25 meter rivierwaarts van- en evenwijdig aan den kaaimuur.

F. Beneden de benedenpunt van het Noordereiland, begrensd bovenwaarts door de lijn, getrokken van de bovenste boei n°. 5 naar een punt op 100 meter afstand benedenwaarts van den benedensten kaaimuur van het Noordereiland, gemeten in het verlengde van den kaaimuur langs de Koningshaven; aan de zijde der Koningshaven, door het verlengde van de kade langs die haven op het Noordereiland en aan de zijde van de rivier, door de lijn aangeduid door de sub *E* vermelde ankers, gemerkt 9, op de gemeentebrug.

10. Vaartuigen, op de in artikel 9 beschreven plaatsen, of, met vergunning der havenpolitie, buiten die plaatsen liggende, zijn verplicht te verhalen volgens de aanwijzingen van de havenpolitie.

Zeeschepen, op de in artikel 9 beschreven plaatsen ten anker of gemeerd liggende, moeten steeds klare kluizen hebben.

11. De schipper van een ten anker of gemeerd liggend vaartuig moet toestaan, dat een ander vaartuig langszijde van zijn vaartuig ten anker kome en daaraan vastgemaakt worde.

Een vaartuig mag nimmer aan een zeeschip, dat op de boeien ligt of gaat liggen, worden vastgemaakt, vóórdat het zeeschip vooruit en achteruit behoorlijk vastgemeerd ligt.

12. Zonder schriftelijke vergunning van de havenpolitie mag geen vlot de Koningshaven bevaren.

Die vergunning houdt in de afmetingen, die worden toegestaan, en de verdere voorwaarden, waaronder die verleend wordt.

13. Vlotten mogen de Nieuwe Maas beneden het Vrouwenbrugje geen grootere afmetingen hebben dan 70 M. lengte en 18 M. breedte.

Vlotten van grootere afmetingen, die van boven komen, moeten tegen der rechteroever der Nieuwe Maas, boven het Vrouwenbrugje, achter elkander blijven liggen, en aldaar worden gebroken tot bovenstaande of kleinere afmetingen, alvorens zij hunne reis mogen vervolgen.

De eerste Rijkshavenmeester is bevoegd, schriftelijk toestemming te verleenen, om met vlotten van iets grooter afmetingen dan de hierboven genoemde, bij gunstige gelegenheid, te zijner beoordeeling, langs Rotterdam te varen.

14. Vaartuigen, op de in artikel 9 beschreven plaatsen, of, met vergunning der havenpolitie, buiten die plaatsen liggende, moeten zoodanig geankerd of gemeerd zijn, dat zij bij tijkentering niet zwaaien.

15. Geen trossen of kettingen mogen over het vaarwater worden uitgezet, dan in buitengewone gevallen en alleen met schriftelijke vergunning van de havenpolitie.

Bij het naderen van vaartuigen moeten die trossen of kettingen losgegooid en zoover worden uitgestoken, dat de doorvaart onbelemmerd zij.

De havenpolitie is bevoegd, trossen te kappen en kettingen los te gooien, die over het vaarwater zijn uitgezet, wanneer die niet dadelijk op haar bevel genoegzaam worden uitgestoken en desgevorderd ingenomen.

16. Bij lossing of lading moeten, ten genoegen der havenpolitie, de noodige voorzorgen worden genomen, opdat niets van de lading of van andere zinkende stoffen in het water kan vallen.

17. Drijvende of opgevischte voorwerpen, waarvan de eigenaar onbekend is, moeten aan de havenpolitie worden afgegeven.

§ 2. *Van de Koningshaven.*

18. Het is, behoudens uitzondering, toe te staan door de havenpolitie, verboden, in de Koningshaven:

a. met vaartuigen te drijven, te roeien, te verhalen, te boomen, te zeilen, of die door roeibooten te laten boegseeren;

b. met een vaartuig, varende of liggende, zoodanige richting ten opzichte van dien vaarweg te nemen, dat de vaart van andere vaartuigen kan worden bemoeilijkt, ter beoordeeling van de havenpolitie.

Met roeibooten, waarvan het laadvermogen niet meer bedraagt dan 25 ton, mag alleen dan in de Koningshaven worden geroeid, als zij op de grens blijven van de strook in art. 1, sub 1°. genoemd, en niet door de middenopeningen der bruggen varen.

Zij mogen slechts dan dwars over de Koningshaven varen, als een aankomend vaartuig er geen belemmering door kan ondervinden.

19. Aan alle vaartuigen, die door de bepalingen van het vorig artikel belet of belemmerd worden in de Koningshaven te varen, ter beoordeeling der havenpolitie, wordt door hare zorg gelegenheid gegeven om kosteloos te worden gesleept.

Dit sleepen geschiedt tusschen het rivierdeel bovenwaarts van den bovenmond der Koningshaven in de richting van het Boerengat eenerzijds en het rivierdeel benedenwaarts van den benedenmond der Koningshaven in de richting van de Veerhaven anderzijds:

a. door de rivier, voor de vaartuigen, welke onder de bruggen over de Nieuwe Maas en niet onder de gesloten bruggen over de Koningshaven kunnen doorvaren, en

b. door de Koningshaven, voor de vaartuigen, welke niet onder de bruggen over de Nieuwe Maas kunnen doorvaren.

Ook kunnen door de Koningshaven gesleept worden de vaartuigen, welke onder de gesloten bruggen over die haven kunnen doorvaren.

De schippers zijn verplicht ten behoeve van het sleepen door de Nieuwe Maas, masten, tuig, enz. neer te laten, voor zoover zulks, naar het oordeel der havenpolitie, mogelijk is.

20. Het is verboden door de open bruggen over de Koningshaven met stoomschepen te varen of vaartuigen te sleepen, voor zooverre, wegens den stand van het water, voor die stoomschepen of vaartuigen gelegenheid bestaat onder de bruggen over de Nieuwe Maas door te varen.

Hiervan zijn uitgezonderd de baggeraken ten dienste van het baggerwerk in de Koningshaven.

Zonder vergunning der havenpolitie mag, bij het sleepen door de Koningshaven, eene sleepboot niet meer tegelijk op sleeptouw hebben dan één zeeschip of drie binnenvaartuigen of vier baggeraken.

21. In de Koningshaven moeten de in oostelijke richting gaande vaartuigen de zuidelijke-, en de in westelijke richting gaande vaartuigen de noordelijke zijde van het vaarwater houden, voor zoover zij niet door de geopende noordelijke draaibrug in de gemeentebrug kunnen worden doorgelaten.

De vaartuigen mogen niet naast elkander vastgemaakt varen, wanneer zij te zamen eene breedte innemen van meer dan 16 M.

De zeeschepen mogen niet meer vaart hebben dan noodig is om te sturen.

Geen vaartuig mag in het vaarwater der Koningshaven, vooral

niet in of nabij de bruggen, het geval van overmacht uitgezonderd, stoppen, of zooveel langzamer varen, dat daardoor gevaar of belemmering voor een achteropkomend vaartuig kan ontstaan, ter beoordeeling der havenpolitie.

Een vaartuig mag de richting van den algemeenen vaarweg der Koningshaven niet kruisen of overgaan vóór den boeg van een ander vaartuig, dat dien vaarweg houdt.

22. Schippers van zeeschepen, die de Spoorweghaven of de Binnenhaven aandoen, moeten, in verband met artikel 21, de noodige maatregelen nemen om de vaart in de Koningshaven zoo kort mogelijk te belemmeren.

Zij moeten van een sleepboot gebruik maken, die aan het gedeelte van het vaartuig, dat in het doorgaande vaarwater uitsteekt, is vastgemaakt, ten einde het besturen van het vaartuig gemakkelijk te maken.

De havenpolitie is bevoegd, vooral bij kleinere zeeschepen, vrijstelling te verleenen van deze laatste bepaling.

Het uit die havens in de Koningshaven komen is alleen geoorloofd bij gesloten stand der gemeentebrug over de Koningshaven, of wanneer geen vaartuigen in aantocht zijn, die daardoor belemmering kunnen ondervinden.

23. Het is, behoudens voor zooveel noodig bij het in- en uitvaren der Spoorweghaven of der Binnenhaven, verboden, in den algemeenen vaarweg der Koningshaven met een vaartuig te zwaaien. Alleen in de volgende gevallen wordt aan vaartuigen, die verhinderd zijn buiten de Koningshaven te zwaaien, bij omstreeks stil water zwaaien toegestaan:

a. des nachts, van anderhalf uur na zonsondergang tot anderhalf uur vóór zonsopgang;

b. voor den overigen tijd, gedurende de tijden, wanneer de spoorwegbrug, volgens de aankondiging in de dagbladen, bedoeld bij artikel 29, ten minste een half uur gesloten is.

De schipper van het te zwaaien vaartuig moet bij het zwaaien twee sleepbooten bezigen en zijne maatregelen zoodanig nemen, dat het zwaaien in den kortst mogelijken tijd geschiedt, en dat in het sub *b* genoemde geval, het vaartuig, bij het opendraaien der spoorwegbrug, weder geheel binnen de lijn van 25 M. van den oever verwijderd is. De schipper moet van zijn voornemen om te zwaaien ten minste één uur te voren, kennis geven aan den onderhavenmeester, aan de Koningshaven gestationneerd.

Binnenvaartuigen, met bestemming door de bruggen der Koningshaven te varen, die door het sluiten der bruggen of door eene belemmering in den vaarweg tijdelijk verhinderd worden hunne reis te vervolgen, mogen, wanneer, ter beoordeeling der havenpolitie, de veiligheid dit vordert, in de Koningshaven rondzwaaien.

§ 3. *Van de bruggen.*

24. Het is verboden in een der brugopeningen langer te vertoeven dan voor de doorvaart noodzakelijk is, of te beproeven door eene niet geheel geopende brug te varen met eene grootere hoogte van schip of tuig, dan de afstand bedraagt van de brugoverspanning tot het water.

25. Bij het varen door de middelste doorvaartopeningen der bruggen over de Nieuwe Maas, houden de oostwaarts varende vaartuigen de zijde van den zuidelijken pijler en de westwaarts varende, die van den noordelijken pijler.

26. Bij het doorvaren der bruggen over de Koningshaven gaan de oostwaarts varende vaartuigen door de zuidelijke, en de westwaarts varende door de noordelijke openingen der draaibruggen; tenzij bij voorkomende belemmering, de vaart door een der openingen is gestremd, in welk geval gehandeld moet worden volgens artikel 31.

27. De noordelijke draaibrug in de gemeentebrug over de Koningshaven wordt alleen geopend tusschen een half uur vóór zonsopgang en een half uur na zonsondergang, en is bestemd voor vaartuigen, die met gestreken tuig of schoorsteen niet onder het draaiend gedeelte der spoorwegbrug kunnen doorvaren, doch wel onder het vaste gedeelte dier brug.

Met vaartuigen, die hun mast of schoorsteen niet kunnen strijken en in bovengenoemd geval verkeeren, kan mede van de noordelijke draaibrug gebruik worden gemaakt. Schippers van vaartuigen, in dat geval verkeerende, den wil hebbende van die opening gebruik te maken, geven daarvan bij het binnenkomen der Koningshaven sein, door het toonen eener roode vlag aan een stok, die op het voorschip in beweging wordt gehouden.

Niet voordat de brugwachter der gemeentebrug toont het sein te hebben gezien, door het toonen eener witte vlag op de noordelijke draaibrug, mag men met het vaartuig naderen.

Wanneer schippers van twee in tegengestelde richting komende vaartuigen den wil hebben van die draaibrug gebruik te maken,

stopt het vaartuig, dat het in stroom heeft, en bij stil water het opvarende.

28. Bij het bevaren der Koningshaven moeten de schippers letten op de seinen, die van de bruggen worden gegeven, en zich dienovereenkomstig gedragen.

Nachtseinen worden gegeven van een half uur na zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang. Schippers van stoomvaartuigen, die door de brugopeningen in de Koningshaven willen varen, mogen alsdan van hun voornemen kennis geven door de bel.

Bij besloten water of bij ijsgang kan de vaart door de bruggen over de Koningshaven worden verboden, zoolang, naar het oordeel van de havenpolitie, gevaar bestaat dat het vaartuig in de brugopeningen kan worden opgehouden.

Het is verboden, in strijd met zoodanig verbod te handelen.

Bij zwaren mist worden op de bruggen nachtseinen gegeven. Wanneer de seinen alsdan op de hoogte van de handwijzers niet zichtbaar zijn, moeten de schippers hunne vaartuigen met de meest mogelijke behoedzaamheid de bruggen doen naderen, totdat de seinen zichtbaar worden. Door het luiden met de bel wordt alsdan de doorvaart aan den brugwachter gevraagd, en het vaartuig inmiddels gestopt, totdat de brugwachter zijne orders gegeven heeft.

29. De tijdstippen van openen en sluiten der spoorwegdraaibrug, die een gevolg zijn van de vastgestelde dienstregeling, worden in de dagbladen bekend gemaakt.

De seinen voor de scheepvaart worden op de spoorwegdraaibrug over de Koningshaven gegeven aan twee seinpalen, staande bij de brughuisjes, op den middelsten pijler.

Aan den seinpaal bewesten de brug, worden de seinen gegeven voor de oostwaarts varende, en aan dien beoosten de brug, voor de westwaarts varende vaartuigen.

Tot verlichting der doorvaartopeningen, ten dienste der scheepvaart, wordt aan de seinpalen, op zeven meter boven de spoorstaaf, een wit licht geplaatst en langs de draaibrugzijden, beneden het vlak van de draaibrug, in het midden der doorvaartopeningen mede een wit licht.

Is de doorvaart vrij, dan wordt dit aangeduid:

bij dag, door den geheel opgehaalden rooden bol aan de seinpalen;

bij nacht, door het groene licht van de lantaarn, aangebracht onder het bovenste witte licht.

Op 200 meter afstand boven en beneden de draaibruggen, zijn op

de beide oevers handwijzers geplaatst, waarop zijn gesteld de woorden: *Niet voorbij varen.*

30. De sluiting der spoorwegdraaibrug wordt aangekondigd, doordat drie minuten vóór met het sluiten wordt aangevangen, aan de beide seinpalen, *bij dag*, de roode bol wordt neergelaten en *bij nacht*, een rood licht gevende lantaarn het groene licht vervangt.

Wordt het aankondigingssein getoond, dan mogen de vaartuigen, die niet onder de gesloten spoorwegdraaibrug kunnen of willen doorvaren, de handwijzers, in artikel 29 bedoeld, niet voorbij varen in de richting naar de brug.

Vaartuigen, die bij het vertoonen van dat sein de brug reeds tot 200 meter zijn genaderd, varen nog door de brug, wanneer de vaargelegenheid zoo gunstig is, dat de schippers zeker zijn, binnen het tijdsverloop van drie minuten de spoorwegdraaibrug te kunnen doorvaren.

Alle overige vaartuigen stoppen buiten de handwijzers.

31. Is het vaarwater door een der brugopeningen onbevaarbaar, dan wordt dit kenbaar gemaakt door het vertoonen van een rooden bol *bij dag*, en een rood licht gevende lantaarn *bij nacht*, aangebracht beneden de spoorwegdraaibrug, tusschen de pijlers der spoorwegbrug, midden over het vaarwater, waarin de belemmering aanwezig is.

De vaart mag dan alleen plaats hebben door de beschikbare doorvaartopening, volgens aanwijzing van de havenpolitie, met inachtneming der hierna vermelde seinen.

Bij *den geopenden stand eener spoorwegdraaibrug* is de nadering der brug toegelaten aan die zijde waar de roode bol bij dag, of de groene lantaarn bij nacht aan den seinpaal is geheschen. De nadering is alsdan verboden van die zijde, waar bij dag de roode bol is neergelaten en bij nacht het roode licht aan den seinpaal getoond wordt.

Bij *gesloten stand der brug en bij het openen en sluiten*, is de nadering der brug bij dag toegelaten voor vaartuigen, die onder de gesloten draaibrug kunnen doorvaren, doch slechts van die zijde, waar geen groene vlag aan den seinpaal is geheschen.

De nadering is dan verboden van die zijde, waar een groene vlag aan den seinpaal is geheschen.

Bij nacht is bij gesloten spoorwegdraaibrug en bij het openen en sluiten, aan elke zijde de nadering verboden; de vaartuigen moeten dan wachten, totdat de spoorwegdraaibrug weder geopend is en aan hunne zijde groen licht aan den seinpaal wordt getoond.

In geval van belemmering in een der doorvaartopeningen, mag

stopt
opva
28
op d
eenk
N
gan
tuig
mog
B
over
van
ope
H
1
Wa
ziek
mo
ziek
door
gest
2
die
de
D
over
brug
A
voor
westv
Tot
wordt
wit li
van de
uit zich

worden de adjunct-havenmeester, de onderhavenmeesters, hulphavenmeesters en tijdelijke hulphavenmeesters; op welke ambtenaren en beambten het eerste en het tweede lid van genoemd artikel 88 mede van toepassing zijn; alsmede, voor zooveel betreft de bepalingen ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Koningshaven met hare seinmiddelen, telegraafleidingen en vaartuigen, aan de brugwachters, daarbij door de exploiteerende spoorwegonderneming aangesteld.

37. Met uitbreiding van artikel 90 van het Algemeen Reglement zijn de schippers verplicht te gehoorzamen aan de bevelen, die tot uitvoering van het reglement of in het belang der goede orde of veiligheid, door een der ambtenaren, bij gemeld artikel en bij artikel 36 van dit reglement bedoeld, worden gegeven.

Onder die bevelen zijn ook te verstaan de tijdelijke, algemeene voorschriften, die in bijzondere gevallen in het belang der goede orde of veiligheid door den eersten Rijkshavenmeester, bij openbare aankondiging, vooraf aan de schippers zijn bekend gemaakt.

De wijze, waarop die aankondiging moet geschieden, wordt door Onzen Minister vastgesteld.

38. Overtreding van de bepalingen van dit bijzonder reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of bij het Algemeen Reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste *dertig* dagen of geldboete van ten hoogste *honderd vijftig* gulden, de overtreding van de artikelen 7, 8, 9 en 20, eerste lid;

b. met geldboete van ten hoogste *honderd* gulden, de overtreding van de artikelen 2, 4, 6, 10, eerste lid, 12, eerste lid, 13, eerste en tweede lid, 14, 20, derde lid, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, eerste lid, vierde lid en vijfde lid, 2e en 3e volzin, 30, tweede en vierde lid, 31, tweede en laatste lid, 34, eerste lid, en 37;

c. met geldboete van ten hoogste *vijf en zeventig* gulden, de overtreding van de artikelen 10, tweede lid, 18 en 34, tweede lid.

d. met geldboete van ten hoogste *vijftig* gulden, de overtreding van de artikelen 5, 11, 15, eerste en tweede lid, 19, laatste lid, en 33.

e. met geldboete van ten hoogste *vijf en twintig* gulden, de overtreding van de artikelen 3, 16, 17 en 34, derde lid.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 27 *Februari* 1904, *n°.* 54, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 2 *December* 1903, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de rivier de Dommel en de zich daarin ontlastende beken en riviertjes, en tot herziening der tabel van klassificatie der perceelen, behoorende bij dat reglement, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *October* 1895, *n°.* 20, 28 *November* 1896, *n°.* 70, 8 *September* 1897, *n°.* 27, 6 *September* 1901, *n°.* 34 *en* 14 *December* 1901, *n°.* 37.

Zie Prov. blad n°. 4.

KON. BESLUIT *van* 29 *Februari* 1904, *n°.* 104, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den ligger van onderhoudsplichtigheid van het waterschap Sperkhem.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het voorloopig bestuur van het waterschap »Sperkhem« tegen het besluit van Ged. Staten van Friesland, dd. 29 Oct. 1903, n°. 86, 2e afd., W., voor zooveel daarbij, onder terugzending van den ingezonden ligger van onderhoudsplichtigheid, genoemd bestuur is uitgenoodigd dezen ligger, met inachtneming van alle desbetreffende bepalingen van het waterschapsreglement, opnieuw op te maken;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 27 Jan. 1904, n°. 305;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 23 Febr. 1904, n°. 196, afd. Wat.;

Overwegende dat bovenvermelde ligger niet naar art. 39, 2e lid, van het Reglement voor het waterschap Sperkhem, in de gemeente Sneek, door Ged. Staten van Friesland met of zonder wijzigingen is vastgesteld, doch slechts een daartegen bij dat College gerezen bezwaar aan appellant is medegedeeld, met uitnoodiging daaraan tegemoet te komen;

dat derhalve in casu van eene beslissing, als waarvan in genoemd art. 39 en art. 19 der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) sprake is en waarvan bij Ons beroep openstaat, geen sprake is;

dat appellant ook aan geene andere wettelijke bepaling recht van beroep bij Ons tegen het door hem bestreden besluit van Ged. Staten kan ontleenen;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Reglement voor het waterschap Sperkhem, in de gemeente Sneek;

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellant in zijn beroep niet-ontvankelijk te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 4 *Maart* 1904 (*Staatsblad n°.* 55), *houdende nadere wijziging van het Kon. besluit van* 9 *Juli* 1876 (*Staatsblad n°.* 159), *tot regeling van het algemeen toezicht op de spoorwegdiensten, gelijk dit is gewijzigd bij de Kon. besluiten van* 30 *Juli* 1876 (*Staatsblad n°.* 166), 24 *October* 1885 (*Staatsblad n°.* 190), 28 *October* 1892 (*Staatsblad n°.* 238), 8 *Maart* 1901 (*Staatsblad n°.* 69) *en* 10 *December* 1902 (*Staatsblad n°.* 216), *en waarvan een gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij het Kon. besluit van* 13 *December* 1892 (*Staatsblad n°.* 281).

De laatste wijziging bestaat hierin, dat artikel 2 zal luiden als volgt:

ART. 2. De Raad van Toezicht bestaat uit niet minder dan drie en niet meer dan zeven leden en een secretaris.

Bovendien wordt aan den Raad een adjunct-secretaris toegevoegd, ten aanzien van wien van toepassing is hetgeen bij artikel 13, het eerste lid van artikel 14 en bij de artikelen 15 en 16 omtrent den secretaris is bepaald.

De leden, de secretaris en de adjunct-secretaris worden door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Een der leden, daartoe door Ons aan te wijzen, is voorzitter.

MISSIVE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 15 *Maart* 1904, *n°.* 197, *Afdeeling Waterstaat, aan de Inspecteurs Generaal van den Rijkswaterstaat in de* 1*ste en* 2*de inspectiën, houdende bepaling, dat art.* 15 *sub* 1°. *der voorwaarden voor stoombaggeren en art.* 11 *sub* 1*e der voorwaarden voor handbaggeren, vastgesteld bij circulaire van* 6 *Maart* 1902, *Lit. N, Afdeeling Waterstaat A, vervallen, en daarvoor in de plaats in het hoofd der voorwaarden de datum wordt aangegeven, tot welken de vergunning uiterlijk wordt verleend.*

KON. BESLUIT *van* 18 *April* 1904, *n°*. 82, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den ligger der wegen in de gemeente Loppersum.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Klimp en anderen, te Overschild (gem. Slochteren), tegen het besluit van Ged. Staten van Groningen dd. 27 Nov. 1903, n°. 170, 1e afd., houdende ongegrondverklaring van hun beroep tegen de beschikking van Burgemeester en Wethouders van Loppersum, dd. 2 Mei 1903, n°. 300, waarbij is afgewezen hun verzoek hen af te voeren van den ligger der wegen in de gemeente Loppersum als onderhoudsplichtigen van den Enzelenzermeedenweg, onder volgnummer 12 als weg der derde klasse op dien ligger voorkomende;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 Maart 1904, n°. 40;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 April 1904, n°. 205, afd. Wat.;

Overwegende dat nadat bovengenoemd besluit door B. en W. van Loppersum genomen was, de tegenwoordige appellanten daartegen beroep hebben ingesteld bij Ged. Staten van Groningen, daarbij aanvoerende, dat zij in 't geheel niet aan den Enzelenzermeedenweg zwetten; dat zij dien weg nooit passeeren; dat er voor hen tegenover eene bijzondere belasting, den onderhoudsplicht, geen bijzonder voorrecht bestaat, dat deze belasting zou kunnen rechtvaardigen: dat zij daarom ontheven wenschen te worden van den onderhoudsplicht van den Enzelenzermeedenweg;

dat Ged. Staten bij besluit van 27 Nov. 1903 het beroep hebben ongegrond verklaard, uit overweging, dat appellanten, tegenwoordig eigenaars, niet hebben aangetoond, dat, wat de aanduiding van hun onderhoudsplicht betreft, de ligger der wegen in de gemeente Loppersum, goedgekeurd bij besluit van Ged. Staten van 23 Mei 1902, n°. 108, 1e afd., onjuist is;

dat J. Klimp en 10 anderen van het besluit van Ged. Staten dd. 27 Nov. 1903 bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij te kennen gevende, dat het hun te doen is om hervorming van het bestaande recht, dat door verandering van toestanden en geheele omkeering in de bezitsverhoudingen, het verkeer enz., onrecht geworden is; weshalve zij Ons verzoeken, hen van den onredelijken last van den onderhoudsplicht van den Enzelenzermeedenweg te ontslaan;

Overwegende dat art. 21*bis* van het Reglement op het toezicht

der wegen in de provincie Groningen alleen dàn voor belanghebbenden, die verlangen dat de ligger te hunnen aanzien gewijzigd worde, de gelegenheid openstelt een daartoe strekkend verzoek tot B. en W. te richten, indien, naar luid van het vorig artikel (art. 21), een weg of kunstwerk op den ligger gebracht of daaruit geschrapt dient te worden, of wanneer verkeerde of verzuimde aanduiding van onderhoudsplicht verbetering vereischt;

dat appellanten — die tegen den hun opgelegden onderhoudsplicht bezwaar hebben — niet hebben aangetoond, dat die onderhoudsplicht verkeerd, dat wil zeggen, niet overeenkomstig art. 9 van het wegenreglement op den ligger is aangeduid;

dat Ged Staten dus terecht hun beroep tegen het besluit van B. en W. van Loppersum hebben ongegrond verklaard;

Gezien het Reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 20 *April* 1904, *n°.* 39, *houdende aanwijzing der perceelen, ingevolge de wet van* 31 *December* 1903 (*Staatsblad n°.* 356) *te onteigenen voor de verruiming van de Drentsche Hoofdvaart.*

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 73), *houdende nadere bepalingen betreffende de mijnontginning, met wijziging der wet van* 21 *April* 1810 (*Bulletin des Lois n°.* 285).

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is nadere bepalingen betreffende de mijnontginning, met wijziging der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285), vast te stellen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. 1. De houder eener concessie, verleend krachtens artikel 5 der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285), kan door

Ons, wegens overwegende redenen van algemeen belang, nalatig worden verklaard in de behoorlijke ontginning van de mijn, waarop de concessie betrekking heeft, ingeval hij, na ten verzoeke van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bij deurwaardersexploit te zijn aangemaand:

a. hetzij om de ontginning der mijn, waarop de concessie betrekking heeft, aan te vangen, regelmatig voort te zetten of weder op te vatten;

b. hetzij, tot nakoming van verplichtingen, hem ter zake der ontginning bij wettelijk voorschrift of bij de akte van concessie opgelegd:

niet binnen den bij het exploit gestelden termijn, welke termijn te rekenen van den datum van het exploit ten minste één jaar moet bedragen, aan die aanmaning heeft voldaan.

2. De in het vorige lid bedoelde aanmaning zal in de Nederlandsche Staatscourant zoomede in een nieuwsblad van de gemeente of gemeenten, binnen welke de mijn is gelegen en bij ontstentenis van zoodanig nieuwsblad, in dat eener naburige plaats, worden bekend gemaakt.

Art. 2. 1. Indien de houder eener concessie niet, of niet behoorlijk, binnen den bij het exploit gestelden termijn aan de in artikel 1 bedoelde aanmaning heeft voldaan, stelt Onze voornoemde Minister hem of zijnen rechtsopvolger bij deurwaardersexploit in gebreke en geeft hij hiervan kennis aan Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de mijn is gelegen.

2. Binnen twee maanden na den datum van laatstgenoemd exploit wordt op vooraf door Gedeputeerde Staten aan te wijzen dag, uur en plaats, van welke aanwijzing door dit college aan den houder der concessie of aan zijn rechtsopvolger schriftelijk mededeeling wordt gedaan, dezen gelegenheid gegeven om ten overstaan van eene commissie uit Gedeputeerde Saten tegen de aanmaning of de in gebrekestelling door Onzen voornoemden Minister bezwaren in te brengen. De termijn tusschen deze mededeeling en de zitting der commissie moet ten minste ééne maand bedragen.

3. Van de ingebrachte bezwaren wordt door de in het vorige lid bedoelde commissie proces-verbaal opgemaakt, hetwelk met het advies van Gedeputeerde Staten ter zake der nalatigverklaring aan Onzen voornoemden Minister wordt toegezonden.

4. Door Ons wordt, den Raad van State (afdeeling voor de geschillen van bestuur gehoord, beslist of het geval aanwezig is in het eerste lid van artikel 1 voorzien.

5. Heeft de houder der concessie of zijn rechtsopvolger geen gebruik gemaakt van de hem in het tweede lid geboden gelegenheid tot het inbrengen van bezwaren, dan doen Gedeputeerde Staten hiervan, vergezeld van hun advies ter zake der nalatigverklaring, mededeeling aan Onzen voornoemden Minister.

6. Door Ons wordt daarna, den Raad van State gehoord, een besluit genomen ten aanzien der vraag of het geval aanwezig is in het eerste lid van artikel 1 voorzien.

Art. 3. 1. Het Koninklijk besluit, waarbij de nalatigverklaring is uitgesproken, wordt in de Nederlandsche Staatscourant openbaar gemaakt.

2. Daarna zal, met afwijking van het bepaalde in artikel 7 der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285), worden overgegaan tot openbaren verkoop van de mijn.

3. Te dien einde zal het in het eerste lid bedoelde Koninklijk besluit ten verzoeke van Onzen voornoemden Minister aan den houder der concessie bij deurwaardersexploit worden beteekend, onder aanzegging, dat uit krachte der te diens laste uitgesproken nalatigverklaring van Staatswege zal worden overgegaan tot den gerechtelijken verkoop van de mijn en van alles wat, zoowel onder als boven den grond, naar aard of bestemming, daarmede een onroerend geheel uitmaakt, en met vermelding van:

a. de grootte en begrenzing van de mijn zooals die in de akte van concessie zijn aangeduid, den aard der van de mijn deel uitmakende onroerende goederen en, voor zooverre deze zich boven den grond uitstrekken, hunne ligging naar aanleiding van de kadastrale indeeling, zoomede indien het landelijke eigendommen zijn, de grootte van dezelve, zooveel mogelijk;

b. de rechtbank, waarvoor de verkoop zal geschieden;

c. de keuze van woonplaats bij eenen procureur bij die rechtbank.

Art. 4. 1. Het exploit van de door den deurwaarder verrichte beteekening en aanzegging geldt als executoriaal beslag.

2. Dit exploit zal, met inachtneming van dezelfde formaliteiten en met dezelfde gevolgen als bij artikel 505 van het Wetboek van Burgelijke Rechtsvordering genoemd, worden overgeschreven.

Art. 5. 1. De verkoop geschiedt voor de rechtbank van het arrondissement, waarin de mijn gelegen is.

2. Is de mijn naar de daarvan in de akte van concessie opgenomen begrenzing in meer dan één arrondissement gelegen, dan

wordt de verkoop gedaan voor de rechtbank, onder welker ressort het grootste deel van de mijn is gelegen.

Art. 6. Op den gerechtelijken verkoop bedoeld in artikel 3 dezer wet zijn, met uitzondering der artikelen 513, 528, 537 *j* en 544 to: en met 550, de in Boek II Titel III van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bij artikel 505 en volgende gestelde voorschriften mede toepasselijk, met dien verstande, dat als de schuldeischer, executant of inbeslagnemer de Staat zal optreden, de houder der concessie zal gelden als de partij, tegen welke het beslag is gedaan, en dat hetgeen in artikel 562 van het Wetboek van Burgelijke Rechtsvordering is bepaald ten aanzien van de uitkeering aan den schuldenaar van het overschot der kooppenningen na betaling der kosten en schulden, zal gelden voor den geëxecuteerde ook voor het geval er geene schulden te betalen zijn, onder voorbehoud, dat van het overschot vijf en twintig ten honderd komt ten bate van den Staat.

Art. 7. Ingeval de verkoop door toewijzing aan den Staat is gevolgd, kan de concessie, met afwijking van het bepaalde in artikel 7 der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285), door Ons worden ingetrokken.

Art. 8. 1. Indien de houder eener concessie, als in artikel 1 bedoeld, aan Ons het verzoek doet, om van de uit de akte van concessie voortvloeiende rechten en verplichtingen ontslagen te worden, kan Onze voornoemde Minister door Ons worden gemachtigd uit kracht van dat verzoek over te gaan tot den gerechtelijken verkoop, bedoeld in artikel 3.

2. Het besluit, waarbij de in het vorige lid bedoelde machtiging is verleend, treedt alsdan in de plaats van het besluit van nalatigverklaring.

Art. 9. 1. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden voorschriften gegeven:

a. ter verzekering van de veiligheid bij de mijnontginning en in het belang van de veiligheid en de gezondheid van menschen en dieren bij het verblijf in de mijnen en in of op alle bij de exploitatie eener mijn behoorende werken en inrichtingen, zoo onder als boven den grond, met name betreffende:

de inrichting van de ontginningswerken en van den afbouw, benevens het bijhouden van plans en registers;

het verkeer op de terreinen boven den grond;

den toegang tot de ondergrondsche werken en de inrichting van en het verkeer door de schachten;

het verkeer in de ondergrondsche werken;
de middelen tot verwijdering van het overtollige water;
de verlichting, de luchtverversching en de maatregelen te nemen tot bet bevorderen van eene dragelijke temperatuur en tot het verwijderen van schadelijke dampen, gassen en stof;
de aanwezigheid en de inrichting van kleed-, bad- en schaftlokalen alsmede van privaten;
het verstrekken van goed drinkbaar water;
de maatregelen te nemen tot het voorkomen van brand en ontploffing en tot het voorkomen van ongevallen door werktuigen, werktuigdeelen, drijfwerken, gereedschappen of electrische geleidingen, door vallen of door vallende voorwerpen;
het vervoer, den opslag en het gebruik van ontplofbare stoffen in de mijnen;
de bij ongevallen of bij gevaar voor ongevallen te nemen maatregelen.

b. omtrent den arbeid van alle of van sommige personen in de mijnen en in of op alle bij de exploitatie eener mijn behoorende werken en inrichtingen, zoo onder als boven den grond, met name betreffende:

den arbeid van jeugdige personen en van vrouwen;
den arbeidsduur;
het tijdstip van aanvang en einde van den dagelijkschen arbeid;
de rusttijden;
den arbeid op den wekelijkschen rustdag en op dagen, die daarmede zijn gelijkgesteld.

c. ten behoeve van het toezicht op de naleving van de krachtens dit lid sub *a* en *b* gegeven voorschriften.

2. Binnen vijf jaren na het tijdstip, waarop deze wet is in werking getreden, wordt een ontwerp van wet bij de Staten-Generaal ingediend, waarbij dit artikel wordt herzien.

Art. 10. Op de mijnen en op alle bij de exploitatie eener mijn behoorende werken en inrichtingen, zoowel onder als boven den grond, zijn de Veiligheidswet en de Arbeidswet niet van toepassing.

Art. 11. 1. Overtreding van een krachtens het bepaalde in artikel 9 gegeven voorschrift of van artikel 5 der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285) wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

2. De strafbare feiten in dit artikel bedoeld worden beschouwd als overtredingen.

3. Met de opsporing van de bij deze wet strafbaar gestelde feiten zijn uitsluitend belast en daartoe in den bij artikel 9 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur aangewezen ambtenaren.

Art. 12. 1. De ambtenaren, aan wie bij den in artikel 9 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur het toezicht op de mijnontginning of de opsporing van de bij deze wet strafbaar gestelde feiten is opgedragen, hebben toegang tot de mijnen en tot alle bij de exploitatie eener mijn behoorende werken en inrichtingen, zoowel onder als boven den grond, met het recht om voor den toegang tot de werken onder den grond voor zich het gebruik van de toestellen tot het nederlaten en ophalen van personen te eischen.

2. Plaatsen, die tevens woningen zijn, of die alleen door eene woning toegankelijk zijn, treden de in het eerste lid bedoelde ambtenaren tegen den wil van den bewoner niet binnen, dan op vertoon van een schriftelijken, algemeenen of bijzonderen last van den kantonrechter of van den burgemeester en in bijzijn van den kantonrechter, den burgemeester, eenen wethouder der gemeente of eenen commissaris van politie.

3. Van dit binnentreden en van de redenen die daartoe geleid hebben, wordt door dengene, die deze handeling heeft verricht, procesverbaal opgemaakt, hetwelk binnen tweemaal vier en twintig uren aan den ingezetene wiens woning is binnengetreden, in afschrift wordt medegedeeld.

4. De in het tweede lid van dit artikel bedoelde last houdt in voor hoe langen tijd hij geldig is en mag niet tusschen zonsondergang en zonsopgang worden uitgevoerd, tenzij hij inhoudt, dat de uitvoering daarvan te allen tijde mag plaats hebben. De bepaling, dat de uitvoering te allen tijde mag plaats hebben, kan alleen in een bijzonderen last worden opgenomen.

Art. 13. De artikelen 47, 48, 49 en 50 der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285) worden ingetrokken.

Art. 14. Deze wet is met uitzondering van de artikelen 1 tot en met 8 ook van toepassing op de concessiën vóór het in werking treden van deze wet verleend.

Art. 15. 1. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

2. Zij kan worden aangehaald onder den titel van »Mijnwet 1903«, met aanhaling van het nummer van het Staatsblad, waarin zij is geplaatst.

Lasten enz.

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 74), *tot onteigening, ten name van de Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij, van eigendommen in de gemeenten Monster en 's Gravenzande, noodig voor het maken van een stations-emplacement voor den Westlandschen Stoomtramweg te Monster en voor verbetering en verbreeding van dien tramweg.*

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 75), *tot onteigening, ten name van de Rotterdamsche Tramwegmaatschappij, van eigendommen in de gemeenten Ouddorp, Goedereede, Stellendam, Melissant, Dirksland, Sommelsdijk, Middelharnis, Nieuwe Tonge, Oude Tonge, den Bommel en Ooltgensplaat, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Ouddorp over Middelharnis naar Ooltgensplaat met zijtakken naar de havens van Stellendam, Middelharnis en Oude Tonge.*

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 76), *tot onteigening, ten name van de Spoorwegmaatschappij Mechelen—Terneuzen, van eigendommen in de gemeente Axel, noodig voor de uitbreiding van het station Axel van den spoorweg van Mechelen naar Terneuzen.*

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 16 November 1904, n°. 39 angewezen.

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 77), *tot onteigening, ten name van de Zuidhollandsche Electrische Spoorwegmaatschappij, van eigendommen in de gemeenten Rotterdam, Hillegersberg, Schiebroek, Berkel en Rodenrijs, Pijnacker, Nootdorp, Stompwijk, Voorburg, 's Gravenhage en Wassenaar, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Rotterdam naar 's Gravenhage en naar Scheveningen.*

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 78), *tot aanvulling en verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1904.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Tusschen de artikelen 137 en 138 wordt ingelascht:

Artikel 137*bis*. Brug over de Gouwe bij Gouda . . *f* 150.000

2. Artikel 139, luidende:

„Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam", wordt *verhoogd* met *zeshonderd zeventig duizend gulden* (*f* 670.000) en dus gebracht op *zevenhonderd duizend gulden* (*f* 700.000).

3. In artikel 2 van de wet tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904, wordt achter „137" ingelascht „137*bis*".

4. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk *verhoogd* met *achthonderd twintig duizend gulden* (*f* 820.000).

Lasten enz.

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 79), *houdende toekenning van een renteloos voorschot, tot een bedrag van ten hoogste f* 317.000, *uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Neede naar Hellendoorn.*

KON. BESLUIT *van* 10 *Mei* 1904, *n°.* 47, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het onderhoud van eenige waterstaatswerken in de gemeente Gouda.*

Beschikkende op de adressen van den Raad der gemeente Gouda dd. 5 Juni 1903 en van Ged. Staten van Zuidholland, zonder dagteekening, ingekomen bij Ons Kabinet op 24 Oct. 1903, betreffende het onderhoud van verschillende beschoeiingen en andere werken;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 2 Maart 1904, n°. 276;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 2 Mei 1904, n°. 265, afd. Wat.;

Overwegende dat tusschen de gemeente Gouda en de provincie Zuidholland geschillen zijn gerezen, waaromtrent krachtens art. 70 der Grondwet Onze beslissing is ingeroepen;

dat de gemeenteraad van Gouda bij adres van 5 Juni 1903, ingekomen bij Ons Kabinet den 24 Juni 1903, Ons heeft verzocht te beslissen dat de provincie Zuidholland sedert 1 Jan. 1895 is belast met het beheer en onderhoud van het jaagpad en van den kaaimuur of oeverbekleeding langs de Kromme- of Buiten-Gouwe van de nieuw te maken draaibrug tot paal O;

dat Ged. Staten van Zuidholland bij een niet gedagteekend adres, ingekomen den 24 Oct. 1903, Ons hebben verzocht te beslissen:

1°. dat het beheer en het onderhoud der provincie van de Turfsingelgracht niet in zich sluit het aanleggen en onderhouden van werken ten behoeve van eene gemeentelijke aanlegplaats voor stoombooten aan de Turfsingelgracht;

2°. dat, wanneer de gemeente Gouda voor zich behouden wil het recht om de schoeiing langs de Wachtelstraat aan de Kromme-Gouwe te gebruiken en te doen gebruiken, die schoeiing ingevolge art. 3 der Verordening op de Gouwekaden door haar zal moeten worden onderhouden;

3°. dat het beheer van een jaagpad verder gaat dan de zorg dat langs een vaarwater gejaagd kan worden, en dat in-beheerneming van kaden of oeverbekleeding bij het Statenbesluit van 4 Dec. 1893, n°. II, is voorbehouden aan eene later te maken verordening, volgens welke verordening door de provincie aan de jaagpadzijde alleen de kade van af paal O tot de Gouwesluis in beheer is genomen;

dat de gemeenteraad van Gouda bij monde van zijnen gemachtigde in de openbare vergadering van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, dit drieledig verzoek heeft bestreden, terwijl het door den gemachtigde van Ged. Staten van Zuidholland nader is toegelicht;

Overwegende ad I, wat betreft de schoeiing van het gedeelte der Turfsingelgracht langs de gemeentelijke aanlegplaats voor stoombooten:

dat de gemeente Gouda, — zich beroepende op de overeenkomst van Maart 1895 tusschen haar en de provincie Zuidholland, waarbij aan de provincie is overgegaan het beheer onder anderen van de

Turfsingelgracht, welk beheer, zooals tusschen partijen vaststaat, den onderhoudsplicht in zich bevat, alsmede op de bij Kon. besluit van 8 Juni 1896, n°. 34, aan die overeenkomst gegeven uitlegging, volgens welke het beheer en het onderhoud van het vaarwater in het algemeen dat der boorden omvat, — de provincie tot het onderhoud ook van dat gedeelte der boorden van de Turfsingelgracht verplicht acht, waar zich de gemeentelijke aanlegplaats voor stoombooten bevindt;

dat de provincie Zuidholland tegen die bewering aanvoert, dat de beslissing van 1896, in haar geheel genomen, alleen betrekking heeft op het onderhoud der boorden van de Turfsingelgracht, waarvoor geen bijzondere rechtsgrond aanwezig is en zij dus de gemeente Gouda niet heeft kunnen ontlasten van eene verplichting als beheerster van eene aanlegplaats voor stoombooten op haar rustende;

Overwegende dat de overeenkomst van 1895 het beheer van de Buiten-Gouwe met inbegrip van de Turfsingelgracht vermeldende, niet uitdrukkelijk de boorden noemt, maar bij het Kon. besluit van 8 Juni 1896 is aangenomen, dat ook de boorden moeten geacht worden onder het bereik der bepalingen van die overeenkomst te vallen, omdat de bedoeling, waarmede het in beheer nemen is geschied, blijkens de Statenbesluiten is geweest het in stand houden van een voor de scheepvaart voldoend vaarwater en daartoe het verkrijgen van beschikking ook over de oevers noodig was, opdat het Provinciaal bestuur daaraan ten allen tijde, overeenkomstig eigen inzicht, de capaciteit en het onderhoud ten bate van het onbelemmerd handelsverkeer zoude kunnen verzekeren;

dat derhalve uit die beslissing van 1896 voortvloeit, dat, ook bij gebreke van uitdrukkelijke vermelding der boorden in de overeenkomst, hun onderhoud desniettemin ten laste der provincie als beheerster van het vaarwater behoort te komen, dewijl — maar dan ook slechts *voor zoover* — dit tot instandhouding van het vaarwater vereischt wordt;

dat dit ook geldt van het gedeelte der boorden, waar zich eene aanlegplaats voor stoombooten bevindt, die aan de gemeente Gouda behoort en voor het gebruik waarvan deze gemeente van de scheepvaart rechten heft, echter alleen voor zoover niet het bestaan van die aanlegplaats de kosten van onderhoud tot een hooger bedrag doet stijgen dan anders daartoe vereischt zoude zijn, daar toch de rechtsgrond, waarop de beslissing van 1896 steunt, voor dat meerdere ontbreekt;

dat nu weliswaar door de gemeente is aangevoerd, dat de schoeiing zelve geene aanlegplaats voor stoombooten is, daar de aanlegplaats zich achter de schoeiing bevindt, maar dat dit laatste alleen geldt voor de meerpalen, waaraan de tegen de schoeiing aanliggende stoombooten worden vastgemeerd en dat, om de werking der schroeven van de aankomende en vertrekkende stoombooten beter te kunnen weerstaan, de schoeiing van sterker constructie moet zijn dan het geval zou zijn als er geene aanlegplaats was, terwijl daardoor ook het onderhoud grootere kosten veroorzaakt dan anders vereischt zoude zijn;

dat hieruit voortvloeit de verplichting zoo van de provincie als van de gemeente, om een deel der onderhoudskosten van de schoeiing te dragen, met inachtneming, ter bepaling van ieders aandeel, van het hiervoren overwogene;

dat de gemeente als beheerster harer aanlegplaats verplicht is voor het onderhoud der schoeiing langs die aanlegplaats te zorgen, maar dat de provincie aan de gemeente ter tegemoetkoming in de kosten van dat onderhoud over den sinds 1 Januari 1895 verloopen en nog te verloopen tijd, zooveel heeft bij te dragen als door de provincie over hetzelfde tijdvak voor dat onderhoud had moeten zijn besteed, indien zich daar geene zoodanige aanlegplaats had bevonden; zullende de hoegrootheid dier bijdrage tusschen provincie en gemeente behooren te worden vastgesteld en afgeleid uit de som die sinds voormeld tijdstip aan het onderhoud der boorden van de Turfsingelgracht langs de aanlegplaats voor stoombooten per strekkenden Meter is ten koste gelegd, vergeleken met hetgeen volgens raming over gelijke lengte in gelijk tijdvak ware besteed, indien zich daar geene aanlegplaats voor stoombooten had bevonden;

Overwegende ad II met betrekking tot de schoeiing van de Kromme Gouwe aan de Wachtelstraat:

dat partijen in de eerste plaats verdeeld zijn wat betreft de vraag of tusschen haar omtrent dit punt nog geschil bestaat, hetgeen door de gemeente Gouda wordt ontkend;

dat intusschen uit de omstandigheid zelve, dat deze ontkenning steunt op eene bewering dier gemeente, welke door de provincie wordt betwist, — deze namelijk, dat de gemeente zou moeten geacht worden haar kunstwerk aan de Wachtelstraat te hebben geabandonneerd, — reeds volgt dat er wel degelijk een geschil bestaat dat door Ons moet worden beslist;

dat de provincie Zuidholland ten aanzien van dit geschil stelt,

dat de schoeiing aan de Wachtelstraat verheeld aan of in de kade van den Oostpolder, zoolang menschenheugenis strekt, een kunstwerk is geweest ten behoeve der gemeente Gouda, door niemand anders hersteld of onderhouden dan door die gemeente, dienende tot aanlegplaats, los- en laadplaats voor de daaraan behoefte hebbende schepen, tegen betaling van eene gemeentelijke heffing voor het gebruik van dat gemeentewerk;

dat door Ged. Staten bij hun schrijven van 29 Maart/4 April 1898 aan het gemeentebestuur van Gouda is te kennen gegeven dat het hebben en gebruiken van een kunstwerk aan eene waterkeerende kade in de provincie Zuidholland alleen kan voortvloeien uit eene vergunning van het waterschapsgezag, eene vergunning ten allen tijde opzegbaar en voorwaardelijk in dien zin, dat de verkrijger der vergunning tot deugdelijk onderhoud van het kunstwerk in het belang der waterkeering verplicht is; dat dus sinds de afkondiging van het Statenbesluit van 16 Nov. 1897, waarbij tot uitvoering van het besluit van 4 Dec. 1893, n°. II, het beheer en het onderhoud van de Gouwekaden van den Oostpolder op de provincie is overgebracht, de gemeente Gouda is te beschouwen als houdster eener steeds opzegbare vergunning van de provincie tot het hebben en houden van bedoeld kunstwerk, onder voorwaarde van dat kunstwerk te onderhouden, — verklarende Ged. Staten, dat, zoo niet binnen één jaar na de dagteekening van voormelden brief het werk in goeden staat, overeenkomstig het goedgekeurd bestek, mocht zijn opgeleverd, de gemeente Gouda zou geacht worden het kunstwerk te abandonneeren en de bestaande vergunning zou worden ingetrokken;

dat de gemeente Gouda beweert, dat, dewijl zij binnen den bepaalden termijn aan de gestelde voorwaarde niet heeft voldaan, het kunstwerk moet worden beschouwd als geabandonneerd en mitsdien in het stelsel zelf der provincie op de gemeente geen onderhoudsplicht meer rust;

dat de provincie van oordeel is, dat, zoolang haar niet is kennis gegeven van een bepaald besluit van den gemeenteraad van Gouda, strekkende tot abandonnement van voormeld kunstwerk, dit niet als geschied kan worden aangemerkt;

Overwegende dienaangaande, dat uit het vorenstaande wellicht zou kunnen worden afgeleid dat de vergunning als ingetrokken is aan te merken en mitsdien de gemeente Gouda reeds daardoor van den onderhoudsplicht ontheven is, behoudens beschikking over den eigendom van het kunstwerk;

dat echter, nu beide partijen zich plaatsen op het standpunt dat de onderhoudsplicht op Gouda blijft rusten zoolang geen abandonnement is geschied, moet worden onderzocht of zoodanig abandonnement reeds op geldige wijze heeft plaats gehad;

dat met Ged. Staten moet worden aangenomen dat het enkel laten verloopen door Gouda van den door Ged. Staten bij hunne missive van 29 Maart/4 April 1898 gestelden termijn niet als abandonnement (zijnde afstand van gemeenteeigendom) kan gelden, daar hiertoe eene uitdrukkelijke verklaring van den gemeenteraad vereischt wordt en dus, nu het abandonnement nog niet in behoorlijken vorm heeft plaats gehad, de onderhoudsplicht van het kunstwerk aan de Wachtelstraat op de gemeente Gouda blijft rusten;

Overwegende ad III met betrekking tot het jaagpad en den kaaimuur langs de Kromme Gouwe over de Wachtelstraat:

dat de provincie meent tot het onderhoud van jaagpad en kaaimuur tusschen de plaats waar de draaibrug zal komen en paal O niet verplicht te zijn, maar dat deze meening niet op goede gronden steunt;

dat toch de overeenkomst van 1895 in het algemeen en zonder onderscheiding het beheer van „de Buiten-Gouwe..... van af de Mallegatsluis tot in den Rijn met het Jaagpad" op de provincie doet overgaan, terwijl, zooals tusschen partijen vaststaat, onder beheer ook onderhoud begrepen is en zooals bij Kon. besluit van 8 Juni 1896 is beslist, het onderhoud van het vaarwater ook dat der boorden omvat;

dat nu weliswaar bij de Provinciale Verordening op de Gouwekaden van 16 Nov. 1897 (Provinciaal Blad van Zuidholland 1898, n°. 7), welke verordening tot strekking heeft eene verdeeling van werk of kosten van oeverbekleeding en kadenbouw en tot onderhoud van die oeverbekleeding en van die kaden tusschen de provincie en de polders vast te stellen, in art. 1 is bepaald dat de kaden langs de Gouwe, beginnende aan de jaagpadzijde bij paal O enz., door de provincie in beheer worden genomen en, behoudens het bepaalde in art. 3 dier verordening, tevens in onderhoud;

dat echter uit de vermelding van paal O als aanvangspunt alleen kan worden afgeleid, dat aan de zijde van de Gouwe, waar zich paal O bevindt, de werking der verordening eerst bij dat punt aanvangt, geenszins dat de provincie ontslagen zou zijn van het onderhoud der boorden tot aan paal O;

dat, zoo in strijd hiermede de vermelding van paal O in de verordening werkelijk de beteekenis had, door Ged. Staten daaraan

gehecht, daardoor toch geene wijziging zou zijn gebracht in de rechtsverhouding tusschen provincie en gemeente, omdat de verordening is vastgesteld na de overeenkomst van Maart 1895 en zonder medewerking der gemeente Gouda, terwijl ook bovendien duidelijk blijkt, dat die verordening geene andere strekking had dan de verhouding te regelen waarin tot de kosten der bedoelde werken, die zoowel in het belang van het vaarwater als in dat der waterkeering vereischt zijn, door de provincie en door de polders zal worden bijgedragen; welke strekking reeds werd aangegeven in het besluit der Provinciale Staten van Zuidholland van 4 Dec. 1903, n°. II, dat zoodanige regeling, in verband met de aan te brengen vernieuwing of versterking der oeverbekleeding in uitzicht stelde;

dat dus de provincie zich tegenover de gemeente Gouda niet op de verordening van 16 Nov. 1897 kan beroepen, ten einde een deel van de in de overeenkomst van Maart 1895 begrepen boorden van de Gouwe van haar onderhoudsplicht uit te sluiten;

dat ook een beroep hierop, dat het jaagpad tusschen de plaats waar de draaibrug zal komen en paal O bestraat is en de provincie slechts tot onderhoud van een niet bestraat pad verplicht is, niet voldoende is om de provincie van haren onderhoudsplicht ten aanzien van het jaagpad te ontslaan, waar het vaststaat dat tusschen beide genoemde punten werkelijk een blijkens de rolpalen voor het jagen bestemde en daartoe gebruikte weg bestaat;

dat intusschen de provincie slechts verplicht is tot het onderhoud van het jaagpad als zoodanig, dat is zoo, dat het voor het veilig jagen geschikt is;

Gezien art. 70 der Grondwet en art. 148 der Provinciale wet;

Hebben goedgevonden en verstaan te beslissen:

I. dat de kosten van onderhoud van dat gedeelte der boorden van de Turfsingelgracht, waar zich de gemeentelijke aanlegplaats van stoombooten bevindt, ook na 1 Januari 1895 ten laste der gemeente Gouda blijven, onder verplichting der provincie Zuidholland om tot die kosten zooveel bij te dragen als dat onderhoud zou hebben gekost indien zich daar geene aanlegplaats voor stoombooten bevond, zullende dit bedrag tusschen partijen worden vastgesteld en afgeleid uit de som die sinds voormeld tijdstip aan het onderhoud der boorden van de Turfsingelgracht langs de aanlegplaats van stoombooten per strekkenden Meter is ten koste gelegd, vergeleken met hetgeen volgens raming over gelijke lengte in gelijk tijdvak zou zijn besteed, zoo zich daar geene aanlegplaats van stoombooten had bevonden;

II. dat de verplichting tot onderhoud der schoeiing langs de Wachtelstraat vooralsnog op de gemeente Gouda blijft rusten;

III. dat de onderhoudsplicht van de provincie Zuidholland sinds 1 Januari 1895 ook omvat het jaagpad en de oeverbekleeding van de plaats waar de draaibrug zal komen tot paal O, met inachtneming, wat het jaagpad betreft, van het in dit besluit overwogene.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 11 *Mei* 1904 (*Staatsblad* n°. 104), *houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, en met aanvulling van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de uitvoering van rioleeringswerken in de gemeente 's Gravenhage.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland van 8/15 September 1903, B. n°. 2954 (1ste afdeeling) G. S. n°. 51/1, waarbij aan de gemeente 's Gravenhage vergunning is verleend tot het uitvoeren van eenige rioleeringswerken;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 24 Februari 1904, n°. 280;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 4 Mei 1904, n°. 217, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat nadat dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland geweigerd hadden, aan het gemeentebestuur van 's Gravenhage vergunning te verleenen tot het uitvoeren van eenige werken voor de rioleering der gemeente, door den raad dier gemeente bij besluit van 2 Juli 1901 bevolen, en waarvan het openbaar belang bij Koninklijk besluit van 26 Juli 1902, n°. 26, was erkend, Gedeputeerde Staten van Zuidholland bij hun besluit van 8/15 September 1903, n°. 51, aan de gemeente 's Gravenhage die vergunning hebben verleend, en wel:

A. tot het maken van tijdelijke aandammingen in- en afdammingen van het boezemwater:

1°. om te kunnen leggen en aan de wederzijdsche rioleering te kunnen aansluiten:

I. een grondduiker onder de Zuid-West-Singelgracht, bestaande uit twee gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achter-

eenvolgens 0.50 en 0.90 M., liggende met den bovenkant niet hooger dan 2.80 M. — D.P. of 0.90 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

II. een grondduiker onder de West-Singelgracht, bestaande uit twee gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achtereenvolgens 0.30 en 0.50 M., liggende met den bovenkant niet hooger dan 2.62 M. — D.P. of 0,72 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

III. een grondduiker onder de Noord-Singelgracht, bestaande uit drie gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achtereenvolgens 0.80 M., 0.50 M. en 0.80 M., liggende met den bovenkant niet hooger dan 2.75 M. — D.P. of 0.85 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

2°. om een nooduitlaat te maken in de West-Singelgracht.

B. tot het doen van grondroering in de waterkeering van den Zusterpolder, genaamd Zuid-West-Buitensingel en Zuid-Buitensingel, ten einde een deel van de grondduikers boven sub A 1°, I en II, genoemd te kunnen maken.

C. tot het plaatsen van de noodige palen voor tijdelijke jukken en het verrichten van het noodige baggerwerk ten behoeve van het op behoorlijke diepte doen zinken van de bovengenoemde gronddnikers onder voorwaarden als:

a. voor de hulpwerken:

1°. de aandammingen voor de te maken werken mogen niet meer dan 3 M. buiten den oever vooruitspringen;

2°. de jukken, eventueel tijdelijk in het boezemwater te slaan, voor het leggen der zinkers, zullen geen minderen afstand mogen hebben dan 4 M.;

3°. vier dagen voordat met de werkzaamheden in eenig water wordt begonnen, moet daarvan aan den Ingenieur van Delfland schriftelijk en kosteloos worden kennis gegeven en zal gelijke kennisgeving geschieden na de geheele wegruiming der hulpwerken.

De uitvoering der verschillende werken, voor welke de vergunning wordt verleend, staat onder toezicht van genoemden ambtenaar, wiens aanwijzingen moeten worden opgevolgd ten aanzien der voorzorgen, die daarbij in het boezembelang worden gevorderd;

4°. de jukken voor een te leggen zinker moeten binnen drie maanden na den aanvang van dat werk geheel zijn weggeruimd. Aandammingen mogen hoogstens gedurende 3 maanden blijven staan;

5°. bij het onderzoek naar de volledige opruiming der werken

moet door de gemeente de noodige hulp worden verleend, zoo wat betreft manschappen als materiaal en andere hulpmiddelen.

b. voor de grondduikers:

6°. de grondduikers moeten zoo diep worden gelegd, dat zij met den bovenkant niet hooger komen dan 0.50 M. onder den bestaanden bodem. Indien de belangen van Delfland's boezem in latere jaren grooter diepte voor het water mochten vorderen, zal de gemeente 's Gravenhage verplicht zijn te haren koste ook de grondduikers tot op 0.50 cM. onder den nieuwen bodem te verlagen, zoo dit door dijkgraaf en hoogheemraden gevorderd wordt;

7°. de sleuf voor den zinker moet behoorlijk worden aangevuld en de overtollige specie verwijderd, zoodat de vaart in het oorspronkelijke profil wordt hersteld.

c. voor den nooduitlaat bij het stoomgemaal aan de Wester-Singelgracht:

8°. de nooduitlaat mag alleen bij buitengewoon zwaren regenval in werking worden gesteld. Wanneer zij werkt, moet ook het stoomgemaal aldaar en het hoofdstoomgemaal in werking zijn om het rioolwater naar zee af te voeren.

d. algemeene bepaling:

9°. de vergunning strekt voor den tijd van 3 jaren.

De werken welke in dat tijdsverloop krachtens deze vergunning niet tot stand kwamen, zullen daarna alleen zonder nieuwe vergunning mogen worden voltooid zoo zij geregeld worden voortgezet;

dat dijkgraaf en hoogheemraden, van dit besluit bij Ons in beroep gekomen, Ons hebben verzocht het te vernietigen en alsnog te weigeren de door de gemeente 's Gravenhage gevraagde vergunning, subsidiair de vergunning niet anders te verleenen dan met gelijktijdige formeele vergunning voor het leggen der grondduikers en het daarstellen van den nooduitlaat onder zulke voorwaarden als ook Gedeputeerde Staten, wat die werken betreft, van publiek belang hebben geacht;

dat door de gemeente 's Gravenhage het beroep is bestreden op grond, dat voor de hoofdwerken, die het hier geldt, geen vergunning van het hoogheemraadschap vereischt was, doch, al ware dit anders, toch niets belette, de vergunning alleen voor de hulpwerken te verleenen, en dat ook in het tegenovergestelde geval weigering der gevraagde vergunning daarvan niet het gevolg behoeft te zijn, zoodat het primaire verzoek van appellanten in geen geval voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat tusschen partijen in de eerste plaats geschil

bestaat over de vraag, of tot het maken van den nooduitlaat en de grondduikers, als hoofdwerken aangeduid, volgens de Keur, regelende het onderhoud en reinigen der boezemwateren van Delfland van 26 Juli 1900 vergunning van dijkgraaf en hoogheemraden vereischt wordt;

dat deze vraag, wat den nooduitlaat betreft, bevestigend, doch ten aanzien van de grondduikers ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch, wat den nooduitlaat aangaat, art. 7 *k* der voormelde Keur verbiedt, behoudens vergunning ingevolge art. 10, werktuigen of andere middelen daar te stellen of te hebben, waardoor water op den boezem van Delfland kan worden gebracht;

dat dit met den nooduitlaat zeker het geval is, en het artikel geene uitzondering bevat voor het op den boezem brengen van water, dat, als het werk niet bestond, toch op den boezem zoude komen.

dat dan ook het op den boezem brengen van water op eene bepaalde plaats en op andere wijze en andere tijdstippen dan waarop dit zonder het bestaan van het werk het geval zoude zijn, het eischen van vergunning voor zoodanig werk rechtvaardigt;

dat daarentegen, wat de grondduikers betreft, het maken daarvan niet geacht kan worden bij de Keur te zijn verboden, bepaaldelijk niet in art. 7 *f*, houdende verbod, onder meer, van het daarstellen van werken in het boezemwater en van het verkleinen, vernauwen, verondiepen of dempen van het water;

dat toch de in het bestreden besluit sub A 1° omschreven grondduikers niet *in* het boezemwater, maar *onder* den bodem daarvan zullen worden gelegd en kennelijk niet zullen leiden tot verkleining, vernauwing, verondieping of demping van het water;

dat, waar voor de grondduikers vergunning onnoodig blijkt, de daaromtrent in het bestreden besluit gestelde voorwaarden behooren te vervallen;

Overwegende, dat in de tweede plaats, voor zooveel den nooduitlaat betreft, te beslissen is, of het aangaat, vergunning te verleenen voor de hulpwerken, die moeten worden gemaakt ten dienste van het hoofdwerk, waarvoor mede vergunning vereischt is;

dat deze vraag ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch hulpwerken, als hier voor de uitvoering van het hoofdwerk vereischt, met dit hoofdwerk in zoodanig nauw verband staan, dat eene voor die hulpwerken te geven afzonderlijke vergunning, zonder dat tevens voor het hoofdwerk eene — zoo noodig voorwaardelijke — vergunning is verleend, zoodat omtrent tijd en wijze van uitvoering van dat hoofdwerk onzekerheid blijft bestaan, met

de eischen eener afdoende behartiging van waterschapsbelangen niet is te rijmen;

dat Gedeputeerde Staten dit in zooverre hebben begrepen, dat zij aan de vergunning voor de hulpwerken voorwaarden hebben verbonden de uitvoering van het hoofdwerk betreffende;

dat dit echter niet alleen in beginsel moeilijk te verdedigen is, maar ook geen voldoenden waarborg oplevert, omdat, bij niet-naleving door den concessionaris van de aan de vergunning voor de hulpwerken verbonden voorwaarden voor de uitvoering van het hoofdwerk (welke voorwaarden door Gedeputeerde Staten terecht in het publiek belang noodzakelijk zijn geoordeeld), het waterschapsbestuur de bevoegdheid mist ten aanzien van dat in de vergunning niet begrepen hoofdwerk in het algemeen belang zelf in te grijpen, ten einde bij de uitvoering der hoofdwerken de naleving van die voorwaarden te verzekeren;

dat dus vergunning voor de hulpwerken zonder gelijktijdige vergunning voor het hoofdwerk in deze niet bestaanbaar is;

dat de in dit opzicht blijkende onvolledigheid der aanvrage om vergunning geen aanleiding geeft tot weigering daarvan, vermits het beschikkend gezag bevoegd is de vergunning te verleenen zonder die zelfde onvolledigheid;

Gezien de wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129) en de Keur regelende het onderhoud en reinigen der boezemwateren in Delfland, vastgesteld 26 Juli 1900, afgekondigd 7 Mei 1901;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. het verzoek van appellanten, strekkende tot weigering alsnog van de door de gemeente 's Gravenhage verzochte vergunning, te wijzen van de hand;

2°. met handhaving van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, voor zooveel en zooals daarbij vergunning is verleend tot het maken van hulpwerken, daaraan deze beschikking toe te voegen, dat aan de gemeente 's Gravenhage ook vergunning wordt verleend tot het doen uitvoeren en hebben van het hoofdwerk, bedoeld sub A 2°. van dat besluit, te weten den nooduitlaat in de West-Singelgracht, onder voorwaarde, dat deze nooduitlaat alleen bij buitengewoon zwaren regenval in werking mag worden gesteld, en dat, wanneer hij werkt, ook het stoomgemaal aldaar en het hoofdstoomgemaal in werking moeten zijn om het rioolwater naar zee af te voeren;

een en ander met bepaling, dat deze vergunningen worden ver-

leend voor het tijdperk van 3 jaren, ingaande met de dagteekening van dit besluit, met dien verstande, dat de werken, welke in dat tijdsverloop krachtens deze vergunningen niet tot stand kwamen, daarna alleen dan zonder nieuwe vergunning mogen worden voltooid, zoo zij geregeld worden voortgezet.

Onze Minister enz.

De Raad van State had voorgesteld het onderstaand ontwerp van besluit te bekrachtigen.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland van 8/15 September 1903, B. n°. 2954 (1ste afdeeling), G. S. n°. 51/1, waarbij aan de gemeente 's Gravenhage vergunning is verleend tot het uitvoeren van eenige rioleeringswerken;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 24 Februari 1904, n°. 280;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van . . . . . .

Overwegende, dat nadat dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland geweigerd hadden, aan het gemeentebestuur van 's Gravenhage vergunning te verleenen tot het uitvoeren van eenige werken voor de rioleering der gemeente, door den raad dier gemeente bij besluit van 2 Juli 1901 bevolen, en waarvan het openbaar belang bij Koninklijk besluit van 26 Juli 1902, n°. 26, was erkend, Gedeputeerde Staten van Zuidholland bij hun besluit van 8/15 September 1903, n°. 51, aan de gemeente 's Gravenhage die vergunning hebben verleend en wel:

A. tot het maken van tijdelijke aandammingen in- en afdammingen van het boezemwater:

1. om te kunnen leggen en aan de wederzijdsche rioleering aan te kunnen sluiten:

I. een grondduiker onder de Zuid-West-Singelgracht, bestaande uit twee gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achtereenvolgens 0,50 en 0,90 M., liggende met den bovenkant niet hooger dan 2,80 M.—D.P. of 0,90 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

II. een grondduiker onder de West-Singelgracht, bestaande uit twee gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achtereenvolgens 0,30 en 0,50 M, liggende met den bovenkant niet hooger dan 2,62 M.—D.P. of 0,72 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

III. een grondduiker onder de Noord-Singelgracht, bestaande uit drie gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achtereenvolgens 0.80 M., 0,50 M. en 0.80 M., liggende met den bovenkant niet hooger dan 2,75 M.—D.P. of 0,85 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

2. om een nooduitlaat te maken in de West-Singelgracht.

B. tot het doen van grondroering in de waterkeering van den Zusterpolder, genaamd Zuid-West-Buitensingel en Zuid-Buitensingel, ten einde een deel van de grondduikers boven sub A 1, I en II genoemd, te kunnen maken;

C. tot het plaatsen van de noodige palen voor tijdelijke jukken en het verrichten van het noodige baggerwerk ten behoeve van het op behoorlijke diepte doen zinken van de bovengenoemde grondduikers onder voorwaarden als:

a. voor de hulpwerken:

1. de aandammingen voor de te maken werken mogen niet meer dan 3 M. buiten den oever vooruitspringen;

2. de jukken, eventueel tijdelijk in het boezemwater te slaan, voor het leggen der zinkers, zullen geen minderen afstand mogen hebben dan 4 M.;

3. vier dagen voordat met de werkzaamheden in eenig water wordt begonnen, moet daarvan aan den Ingenieur van Delfland schriftelijk en kosteloos worden kennis gegeven en zal gelijke kennisgeving geschieden na de geheele wegruiming der hulpwerken.

De uitvoering der verschillende werken, voor welke de vergunning wordt verleend, staat onder toezicht van genoemden ambtenaar, wiens aanwijzingen moeten worden opgevolgd ten aanzien der voorzorgen, die daarbij in het boezembelang worden gevorderd;

4. de jukken voor een te leggen zinker moeten binnen drie maanden na den aanvang van dat werk geheel zijn weggeruimd. Aandammingen mogen hoogstens gedurende 3 maanden blijven staan;

5. bij het onderzoek naar de volledige opruiming der werken moet door de gemeente de noodige hulp worden verleend, zoo wat betreft de manschappen als materiaal en andere hulpmiddelen.

b. voor de grondduikers:

6. de grondduikers moeten zoo diep worden gelegd, dat zij met den bovenkant niet hooger komen dan 0,50 M. onder den bestaanden bodem. Indien de belangen van Delfland's boezem in latere jaren grootere diepte voor het water mochten vorderen, zal de gemeente 's Gravenhage verplicht zijn te haren koste ook de grondduikers tot

op 50 c.M. onder den nieuwen bodem te verlagen, zoo dit door dijkgraaf en hoogheemraden gevorderd wordt;

7. de sleuf voor den zinker moet behoorlijk worden aangevuld en de overtollige specie verwijderd, zoodat de vaart in het oorspronkelijke profil wordt hersteld;

c. voor den nooduitlaat bij het stoomgemaal aan de Wester-Singelgracht:

8. de nooduitlaat mag alleen bij buitengewoon zwaren regenval in werking worden gesteld. Wanneer zij werkt, moet ook het stoomgemaal aldaar en het hoofdstoomgemaal in werking zijn om het rioolwater naar zee af te voeren;

d. algemeene bepaling:

9. de vergunning strekt voor den tijd van 3 jaren.

De werken welke in dat tijdverloop krachtens deze vergunning niet tot stand kwamen, zullen daarna alleen zonder nieuwe vergunning mogen worden voltooid zoo zij geregeld worden voortgezet;

dat dijkgraaf en hoogheemraden, van dit besluit bij Ons in beroep gekomen, Ons hebben verzocht het te vernietigen en alsnog te weigeren de door de gemeente 's Gravenhage gevraagde vergunning, subsidiair de vergunning niet anders te verleenen dan met gelijktijdige formeele vergunning voor het leggen der grondduikers en het daarstellen van den nooduitlaat onder zulke voorwaarden als ook Gedeputeerde Staten, wat die werken betreft, van publiek belang hebben geacht;

dat door de gemeente 's Gravenhage het beroep is bestreden op grond dat voor de hoofdwerken, die het hier geldt, geene vergunning van het hoogheemraadschap vereischt was, doch al ware dit anders, toch niets belette de vergunning alleen voor de hulpwerken te verleenen, en dat ook in het tegenovergestelde geval weigering der gevraagde vergunning daarvan niet het gevolg behoeft te zijn, zoodat het primaire verzoek van appellanten in geen geval voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat tusschen partijen in de eerste plaats geschil bestaat over de vraag, of tot het maken van den nooduitlaat en de grondduikers, als hoofdwerken aangeduid, volgens de keur, regelende het onderhoud en reinigen der boezemwateren van Delfland van 28 Juli 1900 vergunning van dijkgraaf en hoogheemraden vereischt wordt;

dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord;

dat toch art. 7 *k* der voormelde keur verbiedt, zonder vergunning

werktuigen of andere middelen daar te stellen, waardoor water op den boezem van Delfland kan worden gebracht;

dat dit met den nooduitlaat zeker het geval is, en het artikel geene uitzondering bevat voor het op den boezem brengen van water dat, als het werk niet bestond, toch op den boezem zoude komen;

dat dan ook het op den boezem brengen van water op eene bepaalde plaats en op andere wijze en andere tijdstippen dan waarop dit zonder het bestaan van het werk het geval zoude zijn, het eischen van vergunning voor zoodanig werk rechtvaardigt;

dat wat de gronddnikers betreft, het maken daarvan zonder vergunning moet geacht worden te zijn verboden in art. 7 *f* der voormelde keur, houdende verbod van het daarstellen van werken in het boezemwater, met de ook uit de slotwoorden van dit lid af te leiden bedoeling om het verkleinen, vernauwen, verondiepen of dempen van het water te voorkomen;

dat met die bedoeling, al moge de uitdrukking »in het boezemwater« niet volkomen juist zijn gekozen, niet zou te rijmen zijn, dat men het leggen van gronddnikers onder den boezem, zonder eene beperking wat den afstand van den bodem betreft, zou hebben willen toelaten, daar dit toch ten aanzien van het boezemwater de gevolgen zou kunnen hebben die men blijkbaar door de bepaling van art. 7 *f* heeft willen voorkomen;

dat bovendien ook uit de bepalingen van art. 7 sub *l*, *m* en *n* mag worden afgeleid, dat het woord *boezemwater* in deze keur in ruimen zin is op te vatten, zoodat daaronder ook te begrijpen is de bodem, waaruit vaste aardspecie gediept of gebaggerd wordt;

dat in de tweede plaats te beslissen is, of het aangaat, vergunning te verleenen voor een hulpwerk dat moet worden gemaakt ten dienste van een hoofdwerk, waarvoor mede vergunning vereischt, maar niet gevraagd en dus ook ook niet verkregen is;

dat deze vraag ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch hulpwerken als hier voor de uitvoering van een hoofdwerk vereischt, met dit hoofdwerk in zoodanig nauw verband staan, dat eene voor die hulpwerken te geven afzonderlijke vergunning zonder dat tevens voor de hoofdwerken eene — zoo noodig voorwaardelijke — vergunning is verleend, zoodat omtrent tijd en wijze van uitvoering dier hoofdwerken onzekerheid blijft bestaan, met de eischen eener afdoende behartiging van waterschapsbelangen niet is te rijmen;

dat Gedeputeerde Staten dit in zooverre hebben begrepen, dat zij

aan de vergunning voor de hulpwerken voorwaarden hebben verbonden, de uitvoering der hoofdwerken betreffende;

dat dit echter niet alleen in beginsel moeilijk te verdedigen is, maar ook geen voldoenden waarborg oplevert, omdat bij niet-naleving door den concessionaris van de aan de vergunning verbonden voorwaarden voor de uitvoering der hoofdwerken (welke voorwaarden door Gedeputeerde Staten terecht in het publiek belang noodzakelijk zijn geoordeeld), het waterschapsbestuur de bevoegdheid mist ten aanzien van die in de vergunning niet begrepen hoofdwerken in het algemeen belang zelf in te grijpen, ten einde bij de uitvoering der hoofdwerken de naleving der voorwaarden te verzekeren;

dat dus vergunning voor de hulpwerken zonder gelijktijdige vergunning voor de hoofdwerken in dezen niet bestaanbaar is;

dat, daar vergunning voor de hoofdwerken niet is aangevraagd, weigering der vergunning voor de hulpwerken daarvan het gevolg zou hebben moeten zijn, ware het niet dat namens de gemeente 's Gravenhage subsidiair is verklaard, dat zij, mocht haar stelsel verworpen worden, wel wil geacht worden ook voor de hoofdwerken vergunning te hebben aangevraagd en tegen de voorwaarden zelve in het bestreden besluit ten aanzien van die hoofdwerken opgenomen geen bezwaar heeft;

Gezien de wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129) en de keur regelende het onderhoud en reinigen der boezemwateren in Delfland enz., vastgesteld 26 Juli 1900, afgekondigd 7 Mei 1901;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1. het verzoek van appellanten strekkende tot weigering alsnog van de door de gemeente 's Gravenhage verzochte vergunning te wijzen van de hand;

2. met handhaving voor het overige van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, daaraan deze beschikking toe te voegen, dat aan de gemeente 's Gravenhage behalve voor de hulpwerken in het bestreden besluit vermeld ook vergunning wordt verleend voor het doen uitvoeren der hoofdwerken ten dienste waarvan die hulpwerken moeten worden verricht, zijnde:

I. een grondduiker onder de Zuid-West-Singelgracht, bestaande uit twee gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achtereenvolgens 0,50 en 0,90 M. liggende met den bovenkant niet hooger dan 2,80 M.—D.P. of 0.90 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

II. een grondduiker onder de West-Singelgracht, bestaande uit

twee gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achtereenvolgens 0,30 en 0,50 M. liggende met den bovenkant niet hooger dan 2,62 M.—D.P. of 0,72 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

III. een grondduiker onder de Noord-Singelgracht, bestaande uit drie gegoten ijzeren buizen ter inwendige diameter van achtereenvolgens 0.80 M., 0,50 M. en 0,80 M. liggende met den bovenkant niet hooger dan 2,75 M.—D.P. of 0,85 M. beneden den grachtbodem daar ter plaatse;

IV. een nooduitlaat in de West-Singelgracht;

zullende de bepalingen met betrekking tot deze hoofdwerken in het bestreden besluit als voorwaarden voor de uitvoering der hulpwerken opgenomen, worden aangemerkt als voorwaarden aan de vergunning voor de hoofdwerken verbonden;

onder bepaling dat de termijn van 3 jaren in het bestreden besluit snb 9 vermeld, zal geacht worden aan te vangen met de dagteekening van dit besluit.

Onze Minister enz.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid voerde daartegen het volgende aan:

Blijkens zijn mede bijgevoegd afzonderlijk advies kan de Staatsraad mr. Huber zich niet vereenigen met het antwoord van de meerderheid der Afdeeling op de in het ontwerp-besluit in de eerste plaats behandelde vraag, welk antwoord inhoudt, dat voor het maken van den nooduitlaat en de grondduikers volgens de keur op de boezemwateren vergunning vereischt is. Naar aanleiding hiervan geeft genoemde Staatsraad Uwer Majesteit in overweging het beroep, met handhaving van het bestreden besluit, ongegrond te verklaren.

Het meeningsverschil betreft ten eerste den nooduitlaat en art. 7*k* der keur, houdende verbod:

„werktuigen of andere middelen daar te stellen of te hebben waardoor water op den boezem van Delfland kan worden gebracht of daaruit kan worden verwijderd of afgevoerd".

Volgens den Staatsraad mr. Huber kan het brengen van water uit het waterschap op den boezem geen ongeoorloofde zaak zijn, daar de boezem juist hiervoor wordt gehouden, en kan de bepaling alzoo moeilijk eenigen anderen zin hebben dan deze: dat niemand eenig werk mag maken, waardoor *van buiten* het waterschap water op den boezem wordt gebracht, of *daaruit* buiten het waterschap,

wordt verwijderd of afgevoerd. Daar nu de nooduitlaat noch het een noch het ander doet, immers enkel water op den boezem zal brengen, dat thans uit talrijke riolen toch daarop komt, moet het antwoord op de vraag, of tegen het uitvoeren van dit werk eene uitdrukkelijke verbodsbepaling bestaat, zijns inziens ontkennend luiden. Bovendien wordt nog de redeneering der meerderheid, dat het brengen van water op een bepaalde plaats en op andere wijze en tijdstippen dan zonder het bestaan van het werk het geval zou zijn het eischen van vergunning rechtvaardigt, onjuist geacht, omdat de voorstelling, alsof *vergunning* voor den aanleg van zoodanig werk kan worden gevraagd, geen steun vindt in de keur: deze toch zou een volstrekt verbod bevatten, dat alleen door toepassing van de belemmeringenwet — gedacht is aan artikel 1 — kan worden gebroken.

Dit laatste doet mij betwijfelen, of voldoende rekening gehouden is met artikel 10 der keur, welk artikel dijkgraaf en hoogheemraden bevoegd verklaart in bijzondere gevallen *afwijking* van de bepalingen der keur toe te staan, alzoo eene beschikking te nemen, die in artikel 2, tweede lid, van genoemde wet wordt begrepen onder vergunning.

Ook aangaande de uitlegging van artikel 7 *k* der keur meen ik te moeten medegaan met de meerderheid. Nu deze bepaling, in tegenstelling bijvoorbeeld met de artikelen 17, eerste lid, en 18 *a* der verordening op de wateren en waterkeeringen van het hoogheemraadschap Rijnland van 1 Maart 1900 en met artikel 2 der algemeene keur voor het grootwaterschap van Woerden van 30 April 1902, zich niet beperkt tot de door den Staatsraad mr. Huber bedoelde gevallen van het brengen van buitenwater op den boezem en van boezemwater naar buiten, doch algemeen luidt, zonder voor gevallen als het onderwerpelijke eenige uitzondering te bevatten, kan bezwaarlijk worden aangenomen, dat het maken en hebben van den nooduitlaat niet onder het verbod zou vallen. Deze opvatting past bij het feit, dat het vereischte van vergunning hier inderdaad gerechtvaardigd mag heeten met het oog op het door de keur beschermd belang. Bijvoorbeeld de veranderde wijze van toevoer kan gepaard gaan met gewijzigden invloed op den boezemstand, of wel het gebruik van het werk zou de oevers kunnen schaden of grondverzet teweegbrengen. Volledigheidshalve zij hierbij aangeteekend, dat ook het omgekeerde geval, namelijk onttrekking aan den boezem van water, dat vervolgens niet buiten het waterschap wordt gevoerd, invloed op den waterstand of de werken kan hebben, en dus evenzeer van ver-

gunning afhankelijk mag worden — en hier dan ook terecht is gesteld.

Acht ik derhalve voor den nooduitlaat vergunning noodig, ik schaar mij aan de zijde van den Staatsraad mr. Huber ten opzichte van het tweede verschilpunt, aangaande de grondduikers en artikel 7 *f* der keur, alwaar verboden wordt:

„in het boezemwater eenige aandamming te maken, eenig werk daar te stellen of te vernieuwen, eenige drijfplant vast te steken, eenigen paal te slaan, eenigen drijfboom te leggen of het water op eenigerlei wijze te verkleinen, te vernauwen, te verondiepen of te dempen."

Tegenover de meening der meerderheid, dat het maken van de grondduikers *geacht* moet worden verboden te zijn in litt. *f*, ook wegens de uit de slotwoorden *af te leiden bedoeling* om verkleining enz. te voorkomen, waarbij dan, niettegenstaande artikel 1 der keur eene definitie van boezemwater geeft, de meerderheid dit woord nog *in ruimen zin* wil hebben uitgelegd, betoogt de Staatsraad mr. Huber, dat strafbepalingen, met terzijdestelling van onuitgesproken bedoelingen, nooit in ruimen, altijd in engen zin moeten worden opgevat, en dat alzoo enkel de stellig uitgedrukte, niet ook een misschien wenschelijke, doch niet uitgesproken inhoud in aanmerking mag komen: vermits nu litt. *f* alleen voorziet tegen handelingen *in* het boezemwater, kan de bepaling geen verbod inhouden van het leggen van grondduikers ver beneden de vaart, waarin het boezemwater wordt opgehouden.

Afgezien van het beroep op art. 1 der keur, hetwelk minder eene definitie van het woord „boezemwater", dan wel eene omschrijving en globale opsomming van de aan de keur onderworpen boezemwateren schijnt te bevatten, meen ik, dat de eenvoudige woorden van art. 7 *f* geen andere slotsom dan in den geest van het betoog van meergenoemden Staatsraad wettigen. In het stelsel der meerderheid zou de bepaling niet alleen handelingen *in*, maar, evenals bijvoorbeeld artikel 83, sub 2, van het algemeen reglement van politie op de Rijkskanalen enz. 1), ook handelingen *onder* het water moeten betreffen. Dit laatste nu is niet het geval, voor zoover althans de handeling niet leidt tot verkleining, vernauwing, verondieping of demping. Naar het schijnt heeft de meerderheid uit de onbetwist-

1) Koninklijke besluiten van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158), 17 April 1894 (Staatsblad n°. 57), 23 April en 8 Juli 1897 (Staatsbladen n°s 105 en 174).

bare *bevoegdheid* van het waterschapsbestuur om den bodem en daarbeneden te reglementeeren — welke bevoegdheid inderdaad aangewend is in de aangehaalde litterae *l*, *m* en *n*, betreffende het baggeren of diepen en het gebruik van gebaggerde specie —, eene gevolgtrekking gemaakt, die te ver gaat en met de duidelijke woorden van litt. *f* niet wel is te rijmen. Waar de in het bestreden besluit onder A 1 omschreven grondduikers *onder* den bodem komen en, op de aangegeven diepte, kennelijk niet zullen leiden tot verkleining, vernauwing, verondieping of demping, zullen zij zonder de in artikel 10 der keur bedoelde afwijking of vergunning kunnen worden gemaakt en behouden.

Uit het ontwerp-besluit behoort alzoo te vervallen hetgeen het dictum omtrent de grondduikers inhoudt, terwijl de overwegingen hieromtrent wijziging behoeven. Dit geldt ook voor de in het dictum, voorlaatste alinea, bedoelde *voorwaarden* voor de grondduikers; in het midden gelaten, of artikel 2, eerste lid, der belemmeringenwet die voorwaarden wellicht toelaat, haar behoud zou rechtens toch geen waarde hebben, omdat, nu in zooverre vergunning onnoodig en overtreding der keur uitgesloten blijkt, hare naleving niet door feitelijk ingrijpen krachtens de wet zou kunnen worden afgedwongen. In verband hiermede verdient het duidelijkheidshalve aanbeveling, dat in het dictum de handhaving van het bestreden besluit zich beperke tot de vergunning voor de hulpwerken en dat de vergunning voor den nooduitlaat zonder verwijzing naar de voorwaarden (*c* en *d*) van dat besluit worde geformuleerd, hetgeen tot nieuwe formuleering van de algemeene voorwaarde *d* leidt.

De in het ontwerp-besluit van de Afdeeling in de tweede plaats behandelde vraag, of de vergunning voor de hulpwerken al dan niet gepaard behoort te gaan met eene gelijktijdige vergunning voor de hoofdwerken, kon bij de inzichten van den Staatsraad mr. Huber zoowel voor den nooduitlaat als voor de grondduikers worden voorbijgegaan. In verband met het bovenstaande behoeft de vraag thans antwoord voor zooveel den nooduitlaat aangaat.

Terwijl het antwoord op eene vraag als deze in ieder bijzonder geval zal afhangen van den aard en de onderlinge verhouding der werken, meen ik met de Afdeeling, dat het ten opzichte van dezen nooduitlaat bevestigend behoort te luiden, vermits in dit geval de hulpwerken een zoo volkomen tijdelijk en secondair karakter dragen en zoo geheel met het hoofdwerk samenhangen, dat eene vergunning voor de hulpwerken alleen niet rationeel zou zijn.

Ik heb echter bedenking tegen de opvatting der Afdeeling, blijkende uit het slot der eerste en uit de laatste der overwegingen omtrent deze tweede vraag, dat het niet vragen van vergunning voor het hoofdwerk noodwendig leidt tot niet-verleening van die vergunning, en, zonder de subsidiair namens de gemeente afgelegde bereidverklaring, tot weigering van de vergunning voor de hulpwerken. Rechtens toch is, zooals Gedeputeerde Staten in het licht hebben gesteld, het vergunning gevend bestuur bevoegd zijne beschikking, afgezien van de aanvrage, te formuleeren zooals hem goeddunkt, waarna de aanvrager vrij blijft al of niet te aanvaarden. Dat de gemeente ten slotte bereid blijkt tot aanvaarding van de noodig geoordeelde vergunning, mag enkel gelden als eene gunstige omstandigheid, die de te nemen beslissing doeltreffend beloofd te maken doch op de beslissing zelf geen invloed kan hebben.

Met inachtneming van de geleverde beschouwingen is een ontwerpbesluit vervaardigd, dat Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

KON. BESLUIT *van* 11 *Mei* 1904 (*Staatsblad n°.* 105), *tot wijziging van het algemeen reglement van politie voor 's Rijks Marinehavens, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *Juni* 1896 (*Staatsblad n°.* 93).

Aan artikel 27 van het in hoofde dezes genoemd reglement wordt toegevoegd:

„10e. Zonder vergunning van den havenmeester in eenig deel eener haven fuiken of ander vischtuig vast te zetten of te doen zetten, of wel daaraan vaststaand te hebben."

Artikel 47 sub *f* van dit reglement wordt gelezen als volgt:

„*f.* met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtredingen van artikel 3, 4e lid, 20, 22, 23, 25, 27 sub 4, 5, 6, 9 en 10, 28 en 37."

Van artikel 49 vervallen de navolgende woorden:

„uitgezonderd de artikelen 12 en 14—18 van het voorloopig plaatselijk reglement voor de marinehaven te Hellevoetsluis, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 24 September 1886 (Staatsblad n°. 168), betreffende de heffing van haven- en sluisgeld in die marinehaven."

KON. BESLUIT *van* 3 *Juni* 1904, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 25 *November* 1902, *tot vaststelling van eene nieuwe verordening op de inrichting en het gebruik van trambanen op of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in die provincie, met intrekking van de verordening, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *September* 1896, *n°.* 40.

De Staten der provincie Noordholland,

Overwegende dat het in verband met de wet van den 9den Juli 1900 (Staatsblad n°. 118), »houdende nadere regeling van den dienst »en het gebruik van spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte »snelheid wordt »vervoerd« noodzakelijk is wijziging te brengen in de »Verordening op de inrichting en het gebruik van trambanen op »of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in de provincie Noordholland,« vastgesteld bij besluit der Staten van 14 Juli 1896, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 8 September 1896, n°. 40 en afgekondigd in het Provinciaal Blad van dat jaar onder n°. 68;

Gezien de daartoe strekkende voordracht van Gedeputeerde Staten en het advies der Rapporteerende Commissie;

Gelet op de artt. 134 en 190 der Grondwet, op de artt. 137, 140, 152 en 153 der Provinciale wet, op de wet van 9 Juli 1900 (Staatsbl. n°. 118), in verband met het Koninklijk Besluit van 26 Augustus 1902 (Staatsbl. n°. 176) en op het Koninklijk Besluit van 31 Juli 1902 (Staatsbl. n°. 162), op de wet van 25 Mei 1880 (Staatsbl. n°. 86) en op art. 23 der wet van 15 April 1886 (Staatsbl. n°. 64);

Besluiten vast te stellen de navolgende

VERORDENING op de inrichting en het gebruik van trambanen op of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in de provincie Noordholland.

AFDEELING 1.

Van het toezicht op de inrichting en het gebruik van trambanen.

Art. 1. Het is verboden, op de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in de provincie Noordholland, of op de bermen dier wegen, zonder vergunning van Gedeputeerde Staten:

a. trambanen aan te leggen of te doen aanleggen of van die banen gebruik te maken of te doen maken;

b. bestaande trambanen te verleggen of te doen verleggen, er wissels of uitwijksporen bij aan te leggen of te doen aanleggen, of er gebruik van te maken of te doen maken.

Overtreding van dit verbod wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

De voorwerpen waarmede de overtreding is gepleegd, worden in beslag genomen, en kunnen, zoo zij aan den veroordeelde toebehooren, worden verbeurd verklaard.

2. Bij de aanvrage tot het verkrijgen der in art. 1 sub *a* bedoelde vergunning moeten worden overgelegd:

a. een algemeen plan van de richting der baan, voorgesteld door eene helder gekleurde lijn, getrokken op een of meer bladen der topografische kaart, in dubbel;

b. eene ter nauwkeurige beoordeeling van de gedane aanvrage voldoende beschrijving van de geheele baan, met de daarbij behoorende teekeningen en detailteekeningen, alles in dubbel;

c. eene opgave in dubbel van de beweegkracht, die men voor het vervoer over de baan wenscht aan te wenden;

d. uittreksels of afschriften van de sub *b* en *c* genoemde stukken, voor elke gemeente afzonderlijk;

e. de schriftelijke verklaring van de eigenaars en beheerders der wegen en bruggen, dat zij hunne toestemming geven voor den aanleg en het gebruik der trambaan volgens het daarvan opgemaakte plan, met opgave der voorwaarden, aan die toestemming verbonden;

f. voor zooveel betreft de trambanen, waarop art. 4 der wet van 9 April 1875 (Staatsbl. n°. 67) niet van toepassing is, de schriftelijke en op zegel gestelde verklaring des aanvragers, waarbij deze, zoo voor zichzelven als voor zijne rechtverkrijgenden, zich jegens de Provincie verbindt om, zonder daarvoor eenige vergoeding te eischen, toe te laten dat zijn baan door andere trambanen, ten koste van de ondernemers dier banen worde gekruist, ter plaatse waar zulks door Gedeputeerde Staten zal worden vergund, en met inachtneming der voorzorgsmaatregelen, door dit College in het belang der veiligheid van het verkeer voor te schrijven;

g. opgave van een domicilie, waarheen alle voor den aanvrager en zijne rechtverkrijgenden bestemde stukken kunnen worden geadresseerd, en waar hun exploiten kunnen worden gedaan.

3. Blijkt het aan Gedeputeerde Staten bij het voorloopig onderzoek der overgelegde stukken, dat het plan of de aan de toestemming der eigenaars of beheerders van de wegen en bruggen verbonden voorwaarden in strijd zijn met de voorschriften der tweede en derde afdeeling dezer verordening, dan worden de stukken aan den aanvrager terruggezonden, met mededeeling van de gerezen bezwaren.

4. Wanneer bij Gedeputeerde Saten geene zoodanige bedenkingen bestaan, als in het vorige artikel zijn bedoeld, dan worden de in art. 2 sub *a*, *b*, *c* en *e* genoemde stukken ter provinciale griffie en de sub *d* genoemde, voor zooveel elke gemeente afzonderlijk betreft, ter secretarie dier gemeente, veertien dagen achtereen voor een ieder ter inzage gelegd, waarvan te voren door Gedeputeerde Staten aankondiging wordt gedaan in een te Amsterdam verschijnend dagblad, in één of meer andere bladen, die hun voor het doel meest geschikt voorkomen, en door aanplakking in elke der betrokken gemeenten.

5. Gedurende den tijd dat de stukken ter inzage liggen, kunnen bezwaren tegen het plan schriftelijk bij Gedeputeerde Staten worden ingebracht. De aanvrager wordt door hen met de ingebrachte bezwaren in kennis gesteld.

Ten minste zes dagen later wordt aan hen, die bezwaarschriften hebben ingediend, de gelegenheid aangeboden tot mondelinge toelichting hunner bezwaren, in persoon of door een gemachtigde, vóór eene commissie uit Gedeputeerde Staten.

Tijd en plaats van de zitting dezer commissie worden op de, bij art. 4 bepaalde, wijze ter algemeene kennis gebracht. Bovendien wordt er tezelfder tijd bericht van gezonden aan den aanvrager, die bevoegd is in persoon of door een gemachtigde op de zitting tegenwoordig te zijn en er zijne belangen voor te dragen.

Van het op de zitting voorgevallene wordt terstond proces-verbaal opgemaakt en zoowel door de belanghebbenden, als door de leden der commissie onderteekend.

6. De bij het vorige artikel bedoelde commissie brengt binnen vier weken na het houden der zitting aan het College van Gedeputeerde Staten verslag uit van hare bevindingen, onder overlegging van alle ter zake gediend hebbende stukken, en bijvoeging van zoodanige voorstellen als haar dienstig voorkomen.

7. Gedeputeerde Staten beslissen op de aanvrage, zoo spoedig mogelijk na afloop van den bij art. 4 bepaalden tijd, of, zoo bezwaarschriften zijn ingekomen, na ontvangst van het bij art. 6 bedoelde verslag.

Zijn geene bezwaren ingebracht, of achten Gedeputeerde Staten de ingediende bezwaren ongegrond, of van geen genoegzaam gewicht, en zijn ook bij hun College geene bedenkingen gerezen, dan verleenen zij de gevraagde vergunning, onder zoodanige voorwaarden, als hun voor eene behoorlijke toepassing van de voorschriften der tweede en derde afdeeling dezer verordening noodig voorkomen.

Meenen zij dat de vergunning niet kan worden verleend, alvorens de geopperde bezwaren of sommige daarvan door wijziging van het plan zijn uit den weg geruimd, dan deelen zij aan den aanvrager de redenen mede, die het verleenen der vergunning beletten.

8. Op werksporen, welke slechts tijdelijk, ten behoeve der uitvoering van een bepaald omschreven werk moeten dienen, zijn de artikelen 2 tot en met 7 niet toepasselijk.

Bij de aanvrage tot het verkrijgen van vergunning voor den aanleg en het gebruik van zulk een werkspoor, moeten worden overgelegd:

1°. eene nauwkeurige beschrijving met planteekening van de geheele baan, in dubbel;

2°. eene opgave van de beweegkracht, die men voor het vervoer over de baan wenscht aan te wenden, in dubbel;

3°. gelijke stukken als vermeld zijn in art. 2 sub *e*, *f* en *g*.

Gedeputeerde Staten verleenen de gevraagde vergunning onder zoodanige voorwaarden, als hun voor eene behoorlijke toepassing van de voorschriften der tweede en derde afdeeling dezer verordening noodig voorkomen, of deelen aan den aanvrager de redenen mede, die hen van het verleenen der vergunning terughouden.

9. Bij de aanvrage tot het verkrijgen eener vergunning, als bedoeld is in art. 1 sub *b*, moeten worden overgelegd:

1°. eene ter nauwkeurige beoordeeling der aanvrage voldoende beschrijving van de aan te brengen veranderingen, met daarbij behoorende teekeningen en detailteekeningen, alles in dubbel;

2°. de schriftelijke verklaring van de eigenaars en beheerders der wegen en bruggen, dat zij hunne toestemming geven voor de aan te brengen verandering, volgens de overgelegde beschrijving en teekeningen, met opgave der voorwaarden, aan die toestemming verbonden;

3° gelijke stukken, als vermeld zijn in art. 2 sub *f* en *g*.

Gedeputeerde Staten verleenen de gevraagde vergunning onder zoodanige voorwaarden, als hun voor eene behoorlijke toepassing van de voorschriften der tweede en derde afdeeling dezer verordening noodig voorkomen, of deelen aan den aanvrager de redenen mede, die hen van het verleenen der vergunning terughouden.

10. Bij elke vergunning wordt een termijn bepaald, binnen welken de baan gelegd en in gebruik genomen of de voorgenomen wijziging aangebracht moet zijn.

Na verloop van dien termijn is de vergunning vervallen, tenzij vooraf verlenging van den termijn door Gedeputeerde Staten zij verleend.

Voor werksporen, bedoeld bij art. 8, wordt de vergunning slechts voor een bepaalden tijd verleend. Na verloop van dien tijd is de vergunning vervallen, tenzij verlenging van den gestelden tijd door Gedeputeerde Staten zij verleend.

11. De vergunning geldt voor hem, te wiens name zij is gesteld, en voor allen, aan wie door hem de aanleg, het onderhoud of het gebruik der baan wordt opgedragen, alsmede voor de werklieden en het verder personeel, dat voor hen bij den aanleg, het onderhoud of het gebruik werkzaam is.

Zij kan door Gedeputeerde Staten op naam van een ander worden overgeschreven, op schriftelijke aanvrage van beide partijen, waarbij de nieuwe verkrijger uitdrukkelijk verklaart, de aan de vergunning verbonden voorwaarden te kennen en zich daaraan te onderwerpen, en tevens opgave doet van een domicile, waarheen alle voor hem en zijne rechtverkrijgenden bestemde stukken kunnen worden geadresseerd en waar hun exploiten kunnen worden gedaan.

12. Eene trambaan wordt niet voor het gebruik geopend, noch na sluiting heropend, en eene gewijzigde inrichting, als bedoeld is in art. 1 sub *b*, niet in gebruik genomen, dan nadat Gedeputeerde Staten daartoe machtiging hebben verleend. Alvorens die machtiging wordt verleend, heeft er van hunnentwege eene opneming der baan en van de daartoe behoorende werken plaats.

13. Wanneer naar het oordeel van Gedeputeerde Staten de veiligheid van het gewoon verkeer in gevaar wordt gebracht:

òf door afwijking, in inrichting of gebruik eener met hunne vergunning aangelegde trambaan of aangebrachte wijziging, van de plannen waarvoor of de voorwaarden waaronder die vergunning is verleend,

òf door het ontbreken op eenig gedeelte eener trambaan, onverschillig of die met of zonder hunne vergunning zij aangelegd, van zoodanige voorzieningen, als bedoeld zijn aan het slot der eerste zinsnede van art. 16, aan het slot van art. 17, in de artt. 19, 20 en aan het slot van art. 23,

òf door onvoldoend onderhoud van eenige trambaan of van de daartoe behoorende kunstwerken,

geven zij daarvan kennis aan den ondernemer, met bevel tot het

aanbrengen der noodige voorzieningen, binnen een bepaalden termijn.

Na afloop van dien termijn, of ook reeds vroeger, wanneer de veiligheid van het gewoon verkeer zulks naar hun oordeel vordert, maar dan niet dan na voorafgaande schriftelijke waarschuwing, kunnen Gedeputeerde Staten het gebruik eener trambaan of van een gedeelte daarvan verbieden, tot zoolang de door hen noodig gekeurde voorzieningen zullen zijn aangebracht en, na opneming van hunnentwege, en bij art. 12 bedoelde machtiging door hen zal zijn verleend.

Te gelijker tijd kan de vergunning, welke voor het aanleggen der baan of het aanbrengen der wijziging door Gedeputeerde Staten mocht zijn verleend, door hen worden ingetrokken.

Een verbod tot het gebruiken eener trambaan of van een gedeelte er van en het intrekken eener verleende vergunning, wordt door Gedeputeerde Staten ter algemeene kennis gebracht, op de wijze als bij art. 4 is bepaald.

Eene ingetrokken vergunning kan, wanneer de redenen daarvoor naar het oordeel van Gedeputeerde Staten zijn vervallen, op nieuw worden verleend, zonder inachtneming der formaliteiten, bij de artt. 2 tot en met 9 voorgeschreven.

14. Niet-nakoming der krachtens de eerste zinsnede van het voorgaande artikel door Gedeputeerde Staten gegeven bevelen, binnen den daarvoor door hen gestelden termijn, en overtreding van het verbod, bij de tweede zinsnede van hetzelfde artikel bedoeld, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen, of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

AFDEELING II.

Van de inrichting van trambanen bij aanleg of wijziging.

15. De trambanen moeten worden aangelegd met eene spoorwijdte van 1 meter, tenzij door Gedeputeerde Staten in bijzondere gevallen eene andere spoorwijdte wordt toegelaten.

Deze bepaling is niet toepasselijk op den aanleg van werksporen, bedoeld bij art. 8, noch ook op het aanbrengen van veranderingen, als bedoeld bij art 1 sub *b*, aan bestaande trambanen, die met eene andere spoorwijdte zijn aangelegd.

16. Trambanen worden in den regel niet anders gelegd dan in de bermen van de wegen. Die bermen moeten over de geheele breedte van de baan, met uitzondering van het gedeelte, dat buiten de buitenste spoorstaaf gelegen is, in aansluiting met den bestaanden

435728

weg, ten genoegen van Gedeputeerde Staten worden bestraat, tenzij zij voor de breedte waarin de spoorstaven liggen, hetzij door eene ophooging van ten minste 1 decimeter boven het oppervlak van den weg, of wel op eenige andere wijze, ten genoegen van Gedeputeerde Staten, op kenmerkende wijze zijn afgescheiden van den gewonen weg.

Waar de trambaan geheel in de voor rijweg of voetpad bestemde strooken gronds komt te liggen, moet die baan over hare geheele breedte worden bestraat.

Met de breedte der baan, wordt in dit artikel bedoeld de geheele breedte van de strook gronds, die ingenomen wordt door het breedste voertuig, dat over de baan wordt vervoerd.

17 Bij het inrichten der bermen, om de bij art. 16 bedoelde afscheiding tot stand te brengen, mag geene versmalling plaats grijpen van de aangrenzende, voor rijweg of voetpad bestemde strooken gronds, dan met vergunning van Gedeputeerde Staten.

Voor een rijweg moet in den regel eene vrije breedte worden overgelaten van ten minste 3 meter, voor een voetpad eene van ten minste 1 meter.

Waar de rijweg nevens eene trambaan, waarop het aanwenden van andere beweegkracht dan die van dieren plaats heeft, loopt langs eene steile helling of een diep water, of waar andere omstandigheden zich voordoen, die bij het voorbijrijden van tramwagens voor het gewoon verkeer bijzonder gevaar doen vreezen, zal in den regel die vrije breedte ten minste 4.5 meter moeten zijn, en zullen op zulke gevaarlijke plaatsen bijzondere voorzienin en gemaakt en onderhouden moeten worden, ten genoegen van Gedeputeerde Staten.

18. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om in bijzondere gevallen afwijkingen toe te staan van de voorschriften der tweede en derde zinsnede van het vorige artikel, en, voor zooveel werksporen betreft, ook van de voorschriften van art. 16.

9. Waar de baan door uitwegen of andere zijwegen gekruist wordt, moet, indien de zijweg een rijweg is, over eene breedte van ten minste 3.5 meter, en indien deze een voetpad is, over eene breedte van ten minste 1 meter, de ruimte tusschen de spoorstaven en aan weerszijden tot op 1 meter daarbuiten, volgens aanwijzing van Gedeputeerde Staten worden bestraat.

20. Op alle plaatsen, waar de ruimte tusschen de spoorstaven bestraat is, moeten, tenzij Gedeputeerde Staten met eene andere constructie genoegen nemen, staven met contra-staven, geheel te hunnen genoegen ingericht, worden gebruikt. De staven en contra-staven

moeten gelijk liggen met het bovenvlak der aansluitende bestrating.

21. Van gebouwen, die hun uitgang hebben op den weg, waarin of waarlangs de trambaan ligt, moet in den regel lie baan steeds zoover verwijderd zijn, dat tusschen die gebouwen en de tramwagens eene vrije begaanbare ruimte overblijve van minstens 1 meter breed.

Gedeputeerde Staten kunnen in bijzondere gevallen vergunnen, dat van deze bepaling worde afgeweken, en, zoo noodig, aldaar het nemen van buitengewone veiligheidsmaatregelen verplichtend stellen.

22. Verschillen van hoogten van 2 meter of meer mogen, zonder bijzondere vergunning van Gedeputeerde Staten, in banen waarop het aanwenden van andere beweegkracht dan die van dieren plaats heeft, niet voorkomen, zonder dat daarin horizontale gedeelten zijn van ten minste 40 meter lengte.

Hellingen, flauwer dan van 1 op 40, zijn van deze bepaling uitgezonderd.

Bij kruising van wegen is geene steilere helling dan van 1 op 40 geoorloofd.

23. Van elk punt van den rijweg, waarin of waarlangs een trambaan ligt, waarop het vervoer anders dan door middel van dieren plaats heeft, moet het uitzicht op die baan, ter beoordeeling van Gedeputeerde Staten, voldoende vrij zijn over eene lengte van ten minste 25 meter.

Bij kruising van rijwegen wordt dit vrije uitzicht gevorderd op beide wegen, ook al is op één dier wegen geene trambaan aanwezig.

Van deze bepalingen kan slechts worden afgeweken, wanneer door andere middelen, ten genoegen van Gedeputeerde Staten, voor de veiligheid wordt gewaakt.

AFDEELING III.

Van het gebruik van trambanen.

§ 1.

Van het gebruik van trambanen, waarop het vervoer geschiedt door dierlijke beweegkracht.

24. De ondernemer of bestuurder der onderneming van het vervoer over eene trambaan is verplicht te zorgen, dat het voertuig of het voorste van de aan elkander verbonden voertuigen, welke over de baan worden voortbewogen, aan de voorzijde en onder het bereik van den voerman, voorzien zij van een ten genoegen van Gedeputeerde Staten doelmatig remtoestel.

25. De ondernemer of bestuurder der onderneming van het vervoer over eene trambaan is verplicht te zorgen, dat de wagen of de eerste der aan elkander verbonden wagens, die over de baan worden bewogen, voorzien zij van eene luidklinkende klok of van een ander door Gedeputeerde Staten goed te keuren geluidsignaal, waarvan de klank op een afstand van ten minste 50 M. duidelijk hoorbaar is.

De voerman is verplicht voortdurend de geluidsignalen te geven:

a. bij het naderen van kruiswegen, van plaatsen waar de tram van den eenen kant van den weg naar den anderen kant overgaat, van enge bochten of van bruggen;

b. wanneer ruiters of ruiters zich vóór de rijdende tram op de baan of op den weg zevens die baan bevinden;

c. bij mist;

d. telkens wanneer dat ter waarschuwing van personen of om andere redenen door de voorzichtigheid geboden wordt.

26. De conducteur of bij ontstentenis van dezen, de voerman is verplicht te zorgen, dat het voertuig of het voorste van de aan elkander verbonden voertuigen, welke over de baan bewogen worden, zoodra Gedeputeerde Staten dit noodig achten, te hunnen genoegen, voorzien zij van eenen doelmatigen spoorstaafruimer.

27. De voerman is verplicht te zorgen, dat tusschen zonsondergang en zonsopgang de wagen of de voorste der aan elkander verbonden wagens, die over de baan rijden, aan den voorkant voorzien zij van een of meer heldere lichten, ten minste 1 meter boven de baan verheven.

De conducteur, of bij ontstentenis van dezen, de voerman zorgt dat de achterkant van den wagen of van den laatsten der aan elkander verbonden wagens tusschen zonsondergang en zonsopgang voorzien zij van een helder gekleurd licht.

Het is ook aan andere beambten en bedienden van den ondernemer of bestuurder der onderneming van het vervoer verboden tusschen zonsondergang en zonsopgang wagens over de trambaan te vervoeren, die niet van bovenbedoelde lichten zijn voorzien.

28. De voerman is verplicht de snelheid te verminderen of de tram te doen stilstaan bij versperringen van den weg, bij het naderen van loslooperd vee of van schichtige paarden, en in alle andere gevallen, waarin zulks door de voorzichtigheid wordt geboden of door de politie wordt gelast.

29. Het is den ondernemer of bestuurder der onderneming van

het vervoer verboden op trambanen wagens onbeheerd te laten staan, tenzij deze gesloten zijn en zoodanig bevestigd, dat zij niet zonder ontsluiting of verbreking der bevestiging in beweging kunnen worden gebracht.

30. Allen die zich, hetzij alleen, hetzij met rijtuigen, paarden, vee of andere zaken op de trambaan bevinden, zijn verplicht, bij het naderen van eene tram, de baan met hetgeen zij bij zich hebben te verlaten, zoodra het sein daartoe, door het luiden der klok of ander geluidsignaal van de tram, wordt gegeven.

31. Het is verboden op de trambanen eenig voorwerp neder te leggen of te werpen, waardoor het verkeer kan worden belemmerd.

§ 2.

Van het gebruik van trambanen, waarop het vervoer geschiedt door mechanische beweegkracht.

32. Het is verboden stoomfluiten, op den motor aanwezig, te gebruiken.

33. Het is verboden bij het voorbijrijden van andere voertuigen of van ruiters stoom of rook te doen ontsnappen.

34. Het is verboden den op den motor aanwezigen aschbak geheel of gedeeltelijk te ledigen op andere plaatsen, dan daartoe zijn aangewezen door Gedeputeerde Staten op voorstel van den ondernemer of bestuurder der onderneming van het vervoer, het Gemeentebestuur gehoord.

35. Het is den ondernemer of bestuurder der onderneming van het vervoer verboden:

a. op trambanen wagens onbeheerd te laten staan, tenzij deze gesloten zijn en zoodanig bevestigd, dat zij niet zonder ontsluiting of verbreking der bevestiging in beweging kunnen worden gebracht;

b. toe te laten, dat andere brandstoffen dan cokes gebruikt worden, tenzij door Gedeputeerde Staten het gebruik eener andere, met name aangeduide, brandstof worde toegestaan.

36. Overtreding van eene bepaling der beide laatste afdeelingen of van eene voorwaarde door Gedeputeerde Staten, ingevolge art. 7 of art. 8 gesteld, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

De beambten en bedienden van den ondernemer of bestuurder der onderneming van het vervoer zijn niet strafbaar, zoo hunne overtreding een gevolg is van den last door dezen gegeven. In dit geval wordt de lastgever zelf als overtreder gestraft.

Slotbepalingen.

37. Deze verordening geldt niet voor de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Alkmaar en Hoorn.

Zij is ook niet toepasselijk op trambanen, welke met eenen voor het publiek verkeer openstaanden weg en zijne bermen niet verder in aanraking komen dan door ze dwars over te steken en alleen gebezigd worden tot vervoer door personen of trekdieren.

De bepalingen van de derde afdeeling gelden niet voor die trambanen, waarop het vervoer zich beperkt binnen ééne gemeente.

38. Deze verordening treedt in werking op den achtsten dag na hare afkondiging.

Met hetzelfde tijdstip is buiten werking gesteld de „Verordening „op de inrichting en het gebruik van trambanen op of langs de voor „het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in de provincie „Noordholland", vastgesteld bij het besluit der Staten van 14 Juli 1896, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 8 September 1896, n°. 40 en afgekondigd in het Provinciaal Blad van dat jaar onder n°. 68.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 4 *Juni* 1904, *n°.* 222, *Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs Directeuren in de onderscheidene directiën* (*uitgezonderd* 1*e directie*), *in zake den tijdigen verkoop van houtgewas langs Rijkswegen.*

De Minister van Financiën vestigt er mijne aandacht op, dat bij eene onlangs gehouden openbare verkooping van boomen langs Rijkswegen, gebleken is, dat het voor het verkrijgen eener hoogere opbrengst zeer wenschelijk zoude zijn, als dergelijke verkoopingen reeds in December konden worden gehouden.

Dit geeft mij aanleiding om de circulaire van 21 Maart 1870, n°. 213, 3e Afdeeling (opgenomen in de „Verzameling" onder n°. 81),*)

*) Deze circulaire luidt als volgt:

Naar aanleiding van een in Januari j.l. door een van Uwe ambtgenooten gedaan voorstel, kon eerst in Februari j.l. tot den verkoop van boomen worden overgegaan; dat die verkoop niet voor den geraamden prijs is gelukt, wordt daaraan toegeschreven, dat de verkoop drie maanden te laat is beproefd.

Dientengevolge heb ik de eer UWEG te verzoeken de opgaven van te verkoopen boomen voortaan in het najaar in te zenden.

in herinnering te brengen en U uit te noodigen, het daarheen te leiden, dat voorstellen tot verkoop van Rijksbeplantingen zóó tijdig aan mijne goedkeuring worden onderworpen, dat deze verkoopingen op een voor den Staat voordeelig tijdstip kunnen plaats hebben.

De Inspecteurs-Generaal in de 1e en 2e inspectie zijn met deze nadere aanschrijving in kennis gesteld.

KON. BESLUIT *van* 17 *Juni* 1904, *n°.* 51, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Overijssel van* 18 *November* 1903:

n°. 12, *tot wijziging van het reglement op de waterleidingen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 9 *September* 1895, *n°.* 20;

n°. 13, *tot wijziging van het reglement op eenige wateren in die provincie en daarmede in verband staande werken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *Januari* 1877, *n°.* 13, 9 *December* 1879, *n°.* 20, 9 *September* 1895, *n°.* 20 *en* 21 *Augustus* 1899, *n°.* 53, *en*

n°. 15, *tot wijziging van het reglement op het bouwen op of in de dijken, het graven daarin en het daarop aanleggen van wegen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 15 *December* 1881, *n°.* 18 *en* 14 *Februari* 1883, *n°.* 4.

De wijziging van het reglement op de waterleidingen luidt als volgt:

De Staten van Overijssel,

Hebben besloten:

Behoudens Koninklijke goedkeuring, vast te stellen de volgende wijziging van het reglement op de waterleidingen in de provincie Overijssel, vastgesteld bij besluit der Staten van 10 Juli 1895, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 9 September 1895, n°. 20.

Art. 2. Sub *a*. Wordt achter: „rijks rivieren en" ingevoegd: „rijks kanalen zoomede."

Art. 11. Aan dit artikel wordt toegevoegd:„ Wanneer geen wijzigingen behoeven te worden aangebracht, geven zij hiervan vóór gemelden datum kennis aan Gedeputeerde Staten."

Art. 13. Aan dit artikel worden de volgende zinsneden toegevoegd:

„De suppletoire ligger en kaart, ingevolge de voorgaande zinsneden „vastgesteld, worden daarna aan den oorspronkelijken ligger en kaart „vastgehecht.

„Wanneer waterleidingen geheel of gedeeltelijk van den ligger en „de kaart moeten worden afgevoerd, wordt door Burgemeester en „Wethouders een besluit hiertoe in duplo ontworpen, behandeld op „de in artt. 9 e. v. aangegeven wijze, en daarna aan den oorspron„kelijken ligger vastgehecht."

Art. 16. In de vierde zinsnede wordt vóór „ten minste" ingevoegd: „ten hoogste eenmaal per jaar en."

Art. 26. Aan dit artikel wordt een zinsnede toegevoegd, luidende als volgt:

„Waar overtreding begaan wordt door een zedelijk lichaam, eene „maatschap of vennootschap zijn de bestuurders daarvan wegens „die overtreding aansprakelijk".

De wijziging in het reglement op eenige wateren in de provincie Overijssel luidt als volgt:

De Staten van Overijssel,

Hebben besloten:

Behoudens Koninklijke goedkeuring, vast te stellen de volgende wijziging van het reglement op eenige wateren in de provincie Overijssel en daarmede in verband staande werken, vastgesteld bij besluit der Staten van 16 November 1876, n°. 8, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 30 Januari 1877, n°. 13, gewijzigd bij besluiten der Staten van 21 November 1879, n°. 5, 10 Juli 1895, n°. 17, en 12 Juli 1899, n°. 4, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van 9 December 1879, n°. 20, 9 September 1895, n°. 20, en 21 Augustus 1899, n°. 53.

Art. 3. In dit artikel wordt eene nieuwe voorlaatste alinea ingevoegd, luidende:

„Wanneer Gedeputeerde Staten zulks geraden achten, kunnen zij „de afdamming van de in het eerste lid van dit artikel bedoelde „wateren gelasten".

Art. 8. Aan dit artikel wordt eene tweede zinsnede toegevoegd, luidende:

„Indien die eigenaren, vruchtgebruikers of erfpachters zijn zedelijke „lichamen, maatschappen of vennootschappen, dan zijn de bestuur„ders daarvan voor de nakoming der voorschriften aansprakelijk".

Art. 10. Het woord „inwendig" vervalt.

Art. 12. Dit artikel wordt gelezen:

„Gedeputeerde Staten hebben de bevoegdheid tot het op kosten „der overtreders doen wegnemen, beletten, verrichten of in vorigen

„toestand herstellen van hetgeen in strijd met de bepalingen van „dit reglement is of wordt gemaakt of gesteld, ondernomen, nagelaten, „beschadigd of weggenomen.

„Spoedeischende gevallen uitgezonderd, wordt van deze bevoegd„heid geen gebruik gemaakt dan nadat de belanghebbende schriftelijk „is gewaarschuwd".

De wijziging in de laatste plaats genoemd, luidt als volgt:

De Staten van Overijssel.

Hebben besloten:

Behoudens Koninklijke goedkeuring, vast te stellen de volgende wijziging van het reglement op het bouwen op of in de dijken, het graven daarin en het daarop aanleggen van wegen, vastgesteld bij besluit der Staten van 4 November 1881, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 15 December 1881, n°. 18, gewijzigd bij besluit der Staten van 23 November 1882, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 14 Februari 1883, n°. 4.

Art. 5. De laatste zinsnede vervalt.

Art. 7. Wordt gelezen aldus:

„De handhaving van dit reglement wordt opgedragen aan de „besturen der waterschappen.

„Tot het constateeren der overtredingen van dit reglement zijn „mede bevoegd de beëedigde ambtenaren van den provincialen „waterstaat."

Art. 8. Wordt gelezen aldus:

„Elke overtreding van een der bepalingen van dit reglement „wordt, voor zooverre daartegen niet bij de wet of een algemeenen „maatregel van bestuur is voorzien, gestraft met eene geldboete van „ten hoogste vijfenzeventig gulden

„Wordt de overtreding begaan door een zedelijk lichaam, eene „maatschap of eene vennootschap, dan zijn de bestuurders daarvan „deswege strafbaar".

Art. 9. Dit artikel vervalt.

Art. 12. Wordt gelezen als volgt:

„Dit reglement is niet van toepassing op waterschappen, welke „gedeeltelijk in andere provinciën zijn gelegen."

KON. BESLUIT *van* 24 *Juni* 1904, *n°.* 36, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Middelburg, Oost- en West-Souburg, Koudekerke, Biggekerke, Meliskerke, Zoutelande, Westkapelle, Aagtekerke, Domburg en Vlissingen, die op grond van de wet van* 30 *November* 1903 (*Staatsblad n°.* 290) *onteigend moeten worden voor den aanleg van een spoorweg van Middelburg naar Domburg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen.*

KON. BESLUIT *van* 25 *Juni* 1904, *n°.* 28, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 3 *Mei* 1904, *n°. II. tot wijziging van het reglement voor het hoogheemraadschap van Delfland, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *December* 1852, *n°.* 35, 15 *September* 1855, *n°.* 64. 23 *December* 1862, *n°.* 83, 26 *Juli* 1870, *n°.* 9. 11 *Augustus* 1874, *n°.* 2, 24 *Augustus* 1886, *n°.* 17, 10 *April* 1888. *n°.* 16, 2 *Augustus* 1889, *n°.* 20, 20 *December* 1897, *n°.* 20 *en* 4 *September* 1902, *n°.* 37.

Zie Prov. blad n°. 55.

WET *van* 11 *Juli* 1904 (*Staatsblad n°.* 138), *tot verbetering van de Schipbeek en de Regge.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de totstandkoming der verbetering van de rivieren de Schipbeek en de Regge door eene geldelijke bijdrage uit 's Rijks schatkist te bevorderen:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Uit 's Rijks schatkist worden bijdragen verleend:

aan het waterschap de Schipbeek van 50 pct. der kosten voor de verbetering van de verbetering der Beneden-Schipbeek en voor de verbetering van de Bolksbeek tot een maximum-bedrag van *f* 16,000 (zestien duizend gulden);

aan de provincie Overijssel van 50 pct. der kosten voor de ver-

betering van de Buurser-Beek en van de Diepenheimer Molenbeek tot een maximum-bedrag van *f* 75,000 (*vijf en zeventig duizend gulden*);

aan het waterschap de Regge van 50 pct. der kosten voor de voltooiing van de verbetering der Regge en hare zijstroomen, die bij hooge standen Schipbeekwater afvoeren, tot een maximum bedrag van *f* 142,500 (*honderd twee en veertig duizend vijfhonderd gulden*).

Lasten enz.

Tot toelichting van het wetsontwerp werd door de Regeering het volgende medegedeeld:

Bij de wet van 29 October 1892 (Staatsblad n°. 245) is bepaald, dat in de kosten van verbetering van verschillende kleine rivieren bijdragen uit 's Rijks schatkist zouden verleend worden.

Onder die rivieren kwamen o. a. voor:

1. de Schipbeek, van de Pruissische grens tot de westelijke grens van het waterschap de Schipbeek, de Koerhuisbeek en de Bolksbeek;

2. de Regge, van Westervlier tot hare uitmonding in de Vecht, de Diepenheimer Molenbeek en de Aa, met die vertakkingen welke bij hooge standen water uit de Schipbeek aanvoeren.

Voor de verbetering van de sub 1 genoemde rivier werd eene Rijksbijdrage verleend aan het waterschap de Schipbeek van twee-derde van ten hoogste *f* 250.000 en voor de sub 2 genoemde wateren eene bijdrage aan het waterschap de Regge van twee-derde van ten hoogste *f* 550.000.

Genoemde bedragen zijn reeds sedert eenige jaren verwerkt en eene kleine overschrijding daarvan heeft reeds plaats gehad, zonder dat echter de verbetering geheel is tot stand gekomen.

Tot toelichting van de oorzaken der niet voltooiing van de voorgenomen verbeteringswerken diene het volgende.

Schipbeek. Als leidraad voor de verbetering der Schipbeek en de daartoe behoorende wateren heeft gediend het in 1893, dus na de totstandkoming van de voormelde wet, opgemaakte „Gewijzigde ontwerp tot verbetering van de Schipbeek".

In dit ontwerp werden de totale verbeteringskosten geraamd op *f* 250.000.

Voor dit bedrag zijn evenwel slechts uitgevoerd kunnen worden:

a. de verbetering van de Koerhuisbeek;

b. de verbetering van de Beneden-Schipbeek, van af het begin der gekanaliseerde Schipbeek ter hoogte der Snippelingsluis, nabij Deventer, tot aan de Nieuwe Sluis (nabij het begin der Diepenheimer Molenbeek), met uitzondering van nog eenige noodzakelijke aanvullings- en oeververdedigingswerken;

c. de verbetering der Lindemansbeek;

d. het maken van verschillende waterleidingen tot afvoer van water uit het Stokkumer Broek, het Gelselaarsbroek, het Markeler Broek en het Holter Broek en de verbetering der Oxer- en Spildijks-waterleidingen;

e. de bouw van 3 outlastsluizen, een bij de Oortjesbrug over de Boven-Schipbeek, ook Buurser Beek genaamd, een bij den Haaksbergschen watermolen en een ter vervanging van de Nieuwe Sluis.

Aangezien volgens de reglementen van het Schipbeek- en het Regge-waterschap in de kosten van verbetering der Buurser Beek door beide waterschappen in gelijke mate moet worden bijgedragen, is ook een gedeelte van de kosten van bedoelde ontlastsluizen voor rekening van het Regge-waterschap gekomen.

Evenzoo heeft het Schipbeek-waterschap nog in de kosten van verbetering der Beneden-Schipbeek eene bijdrage van *f* 9000 van het Berkel-waterschap ontvangen, als vergoeding voor de meerdere kosten aan dit riviergedeelte ten koste gelegd, om ook in den zomer Berkelwater door de Avinksluis en de Bolksbeek op de Schipbeek te mogen brengen.

Uitgevoerd moeten nog worden, om tot eene eindverbetering te geraken:

eenige boven reeds genoemde aanvullings- en oeververdedigingswerken op de Beneden-Schipbeek;

de verbetering van de Bolksbeek;

de verbetering van de Boven-Schipbeek of Buurser Beek met het gedeelte van de Diepenheimer Molenbeek, voor zoover in het Schipbeek-waterschap gelegen.

Voor de uitvoering dezer werken is in de jaren 1898—1900 een volledig uitgewerkt voltooiingsontwerp opgemaakt, onder leiding van den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Overijssel, nadat de daarvoor noodige terreinopmetingen waren verricht.

De voltooiingswerken op de Beneden-Schipbeek zullen zich in hoofdzaak bepalen tot het aanbrengen van eenige oeververdedigingswerken, met rijspakwerk, op de plaatsen die daaraan de meeste behoefte hebben.

Ten einde dit rijspakwerk, waarvan een gedeelte op de meest aangetaste oevers reeds is aangebracht, zooveel mogelijk tegen vergaan te beschermen, zijn in 1899 een tweetal stuwen gebouwd, waardoor de mogelijkheid is ontstaan het rijshout onder water te houden.

Het is billijk een gedeelte der reeds uitgevoerde werken, die geen uitstel konden lijden, bij een nieuw subsidie in rekening te brengen.

De totale kosten der genoemde voltooiingswerken, met inbegrip der kosten van toezicht, zijn geraamd op *f* 19.000. Hierin is begrepen een bedrag van *f* 2631.17½, waarmede, door de uitvoering van in het plan van 1893 begrepen werken, het in de wet van 29 October 1892 genoemde bedrag van *f* 250.000 is overschreden, benevens een bedrag van *f* 3827.76 voor de kosten der bovengenoemde in 1899 gebouwde stuwen en van eene mede in dat jaar gebouwde vaste brug beneden de Nieuwe Sluis.

De verbetering van de Bolksbeek, eene verbinding vormende tusschen de Schipbeek en de Berkel, en van deze laatste rivier door eene sluis, de Avinksluis genaamd, gescheiden, kan van eenvoudigen aard zijn.

Uit de opnemingen is gebleken, dat deze beek, die slechts een klein eigen stroomgebied heeft en overigens door de Avinksluis, volgens eene met het Berkel-waterschap gesloten overeenkomst, heeft af te voeren de hoeveelheden water, die de Berkel bij den bovenmond der Bolksbeek meer afvoert dan 17,5 M³. per secunde, over het algemeen een voldoend vermogen heeft.

Slechts op 5 vakken, met eene gezamenlijke lengte van 3547 M., zullen eenige verbeteringswerken moeten uitgevoerd worden, bestaande in het afsnijden van hinderlijke bochten en verruiming van het dwarsprofiel, terwijl overigens zal

kunnen worden volstaan met eene grondige opschooning, door het opruimen van zandklippen, het afvlakken der oevers en het opruimen van hinderlijk houtgewas.

De totale kosten der verbetering, met inbegrip der kosten van toezicht op de uitvoering, zijn begroot op *f* 13.000.

De Boven-Schipbeek of Buurser Beek, van af de Pruissische grens tot aan de Nieuwe Sluis, heeft eene lengte van ongeveer 28.140 M., welke na uitvoering der ontworpen afsnijdingen zal verminderen tot 26.870 M. Zij voert op Nederlandsch grondgebied aan het water afkomstig van een op Duitsch gebied gelegen stroomgebied ter grootte van 13.700 hectaren. Het in Nederland gelegen gedeelte van het stroomgebied der beek heeft eene grootte van ongeveer 5500 hectaren.

Als grondslag voor het verbeteringsplan is aangenomen dat eene van het Duitsche grondgebied aangevoerde hoeveelheid water van 8,4 M³. per secunde door de Buurser Beek moet kunnen afgevoerd worden.

Wat meer mocht worden aangevoerd zal dan door de reeds in 1894 nabij de Oortjesbrug gebouwde ontlastsluis gebracht worden op de Rutbeek, behoorende tot het stroomgebied van de Regge.

Uit de gedane opmetingen is gebleken, dat de Buurser Beek op verre na niet in staat is genoemde hoeveelheid per secunde af te voeren en daartoe eene algeheele verruiming en verbetering zal dienen te ondergaan.

Verschillende bochten zullen dienen te worden afgesneden, welk werk zal moeten gepaard gaan met profielsverruiming op de overblijvende vakken, met den aanleg van kaden, om de laag gelegen oeverlanden tegen zomervloeden te beveiligen, en met het opruimen van zeer veel langs de beek aanwezig houtgewas.

Verder zal de zoogenaamde Markveldsche watermolen, wegens zijn te gering afvoervermogen, moeten worden opgeruimd of in de nabijheid daarvan eene afzonderlijke ontlastsluis worden gebouwd, terwijl in de plaats van een viertal voorden (doorwaadbare plaatsen) in het belang van den geregelden waterafvoer bruggen zijn ontworpen.

Aan de verbetering van de Buurser Beek zal eene verruiming van de Diepenheimer Molenbeek, voor zoover deze in het Schipbeekwaterschap is gelegen, d. i. ter lengte van 475 M., verbonden moeten worden, ten einde deze beek geschikt te maken om de volgens de reglementen van de waterschappen de Schipbeek en de Regge vastgestelde hoeveelheid van 1,5 M³. per secunde te kunnen afvoeren, wanneer bij gesloten Nieuwe Sluis het water zoowel bij die sluis als bij den Diepenheimschen molen aan peil is.

De totale kosten van verbetering der Buurser Beek, benevens het genoemde gedeelte der Diepenheimer Molenbeek zijn, met inbegrip van de kosten voor het opmaken van het nieuwe ontwerp en die van toezicht op de uitvoering, geraamd op *f* 150.000.

Om tot eene eindverbetering van de tot de Schipbeek behoorende wateren te geraken zal dus in 't geheel nog noodig zijn een bedrag van 19.000 + 13.000 + 150.000 = *f* 182.000, boven het in de wet van 29 October 1892 (Staatsblad n°. 245) genoemde bedrag van *f* 250.000.

Deze belangrijke overschrijding van de vroegere raming is in hoofdzaak te wijten aan de weinige ondervinding, die omtrent de verbetering van kleine

riviertjes als de Schipbeek toen nog was opgedaan en meer in 't bijzonder zijn daarop de volgende omstandigheden van invloed geweest:

1. te laag geraamde eenheidsprijzen van het aardwerk en de oevervoorzieningen, wegens de geringe hoeveelheden per lengte-eenheid rivier te verwerken en de verspreide ligging van de plaatsen waar gewerkt moest worden;

2. minder gunstige aard van den bodem dan verwacht werd, ten gevolge waarvan het loopzand de verdiepingswerken zeer bemoeilijkte, de profielsverruiming meer in de breedte dan in de diepte gezocht moest worden, meer aankoop van grond noodig was en meer en betere oeververdedigingswerken moesten uitgevoerd worden;

3. hoogere kosten der kunstwerken, voor een goed deel gevolg van de groote moeilijkheden verbonden aan het transport der materialen, die dikwijls over groote afstanden langs slechte zandwegen aangevoerd moesten worden;

4. meer bruggen, dikwijls een gevolg van eischen van belanghebbenden, waaraan moest worden toegegeven, omdat anders niet de beschikking kon verkregen worden over gronden, bepaald voor de verbetering noodzakelijk;

5. hoogere kosten van ontwerpen, directie en toezicht, verband houdende met de verspreide ligging van vele werken van geringen omvang over groote lengten te verbeteren rivier.

De tot heden in hoofdzaak aan de verbetering der Beneden-Schipbeek bestede gelden kunnen als zeer nuttig besteed beschouwd worden.

In den waterstaatkundigen toestand van vele tot het stroomgebied van dit riviergedeelte behoorende gronden en voornamelijk in de lage gedeelten van het Holter-, het Markeler-, het Stokkumer- en het Gelselaarsbroek is door de verbeteringswerken een algeheele verandering gekomen.

Werden deze landen vroeger in den zomer zelfs door een eenigszins beteekenenden vloed geïnundeerd, thans behooren meestal de winteroverstroomingen ook tot het verledene, zoodat is overwogen door het aanleggen van bevloeiingskanalen die winteroverstroomingen terug te krijgen.

De Nederlandsche Heidemaatschappij, over deze aangelegenheid door het waterschap gehoord, heeft evenwel [illegible] te moeten [illegible], en geeft er de voorkeur aan thans door een [illegible] stelsel van bemesting de opbrengst der grasgronden te [illegible].

Reeds [illegible] zeer gunstige uitkomsten opgeleverd, en [illegible] landstreek [illegible] van belanghebbenden [illegible]

[illegible]

langs die beek reeds voor de derde maal in dit jaar geheel onder water gezet en verspreidden deze eene sterke moeraslucht.

Bovendien ondervinden de lage dalgronden van het Regge-waterschap, gelegen in de gemeenten Haaksbergen, Delden, Hengelo, Borne, Stad- en Ambt-Almelo en Wierden, door het onvoldoende vermogen der Buurser Beek, nu herhaaldelijk overlast van het door de Oortjessluis in het stroomgebied van de Regge afvloeiende water. Bij de verbetering van de Buurser Beek zullen dus, behalve vele ingelanden van het Schipbeek-waterschap, ook vele bewoners van het Reggewaterschap gebaat worden en dit is wel de reden, waarom volgens de reglementen der twee waterschappen beide evenveel in de verbetering der Buurser Beek moeten bijdragen.

Zonder verdere financieele hulp zal het Schipbeek-waterschap evenwel niet in staat zijn de nog uit te voeren werken te voltooien.

Reeds nu zitten de meestal geen groot financieel draagvermogen hebbende ingelanden op niet onbeteekenende lasten, zooals blijken kan uit den hieronder volgenden staat:

Klasse.	Aantal hectaren in iedere klasse vóór den aanvang der verbeteringswerken 1892.	Bedrag van den aanslag per hectare, vóór den aanvang der verbeteringswerken 1892.	Bedrag der geraamde verhooging per hectare door de uitvoering der verbeteringswerken.	Totaal van den geraamden aanslag per hectare na uitvoering der verbeteringswerken.	Werkelijk bedrag van den aanslag per hectare in 1902.	Aantal hectaren in iedere klasse in 1902
1	1173	ƒ 1.33	ƒ 1.04½	ƒ 2.37½	ƒ 3.30	1095
2	705	„ 1.09	„ 0.85½	„ 1.94½	„ 2.70	679
3	1407	„ 0.84½	„ 0.66½	„ 1.51	„ 2.10	1371
4	1714	„ 0.48½	„ 0.38	„ 0.86½	„ 1.20	1594
5	1702	„ 0.24	„ 0.19	„ 0.43	„ 0.30	1499
6	12.100	niet aangeslagen.	—	niet aangeslagen.	niet aangeslagen.	7737

De provincie Overijssel heeft, nadat in het jaar 1898 door de Regeering was vooropgesteld, dat indien verdere financieele hulp zou worden verleend, deze niet uitsluitend voor rekening van het Rijk zou kunnen komen, gelijk dit bij de in 1892 ondernomen verbetering het geval was, ingezien dat financieele steun bij de nog uit te voeren werken voor het waterschapsbestuur ook hararzijds behoorde te worden toegekend.

In de wintervergadering van 1902 der Provinciale Staten is daarom besloten:

1. aan het waterschapsbestuur eene bijdrage uit de provinciale kas te verleenen van 25 % in de kosten van ten hoogste ƒ 19.000 voor de voltooiing van

de verbetering van de Beneden-Schipbeek en van ten hoogste *f* 13.000 voor de verbetering van de Bolksbeek, en

2. aangezien bij de verbetering van de Buurser Beek de belangen van twee waterschappen zijn betrokken, de verbeteringswerken van die beek en van een gedeelte der Diepenheimer Molenbeek voor rekening en risico der provincie te nemen en zich met het onderhoud van de verbeterde rivier te belasten, mits van elders 75 % der kosten van verbetering, tot een bedrag van *f* 112.500, worden bijgedragen.

Wanneer nu van Rijkswege eene bijdrage van 50 % in de kosten der vooriingswerken wordt verleend, blijft er 25 % voor rekening van het waterschap.

Om de groote belangen die er bij de totstandkoming der eindverbetering in de betrokken landstreek bestaan, zal het waterschap zich eene verdere verhooging van zijne lasten, die een gevolg van de nieuwe uitgaven zullen zijn, getroosten.

Waar vroeger van Rijkswege ⅔ in de kosten der verbeteringswerken werden bijgedragen en de provincie niets bijdroeg, terwijl deze thans bereid is bevonden ⅓ in de kosten der eindverbetering voor hare rekening te nemen, daar plaats billijkheidsgronden voor eene nadere bijdrage door het Rijk tot de helft der kosten, die gevorderd worden om die verbetering mogelijk te maken en daardoor het doel, dat men zich door de indiening van het ontwerp der wet van 1 October 1892, hiervoor vermeld, voor oogen had gesteld, te bereiken.

De nadere Rijksbijdrage zou, blijkens het vorenstaande, behooren te worden gesteld op de helft van *f* 182.000, of *f* 91.000, waarvan een bedrag van *f* 16.000 aan het waterschap de Schipbeek zal zijn te verleenen in de kosten der vooriingswerken van de Beneden-Schipbeek en de Bolksbeek, en *f* 75.000 aan de provincie Overijssel in de kosten der verbetering van de Buurser- en Diepenheimer Molenbeken.

Regge. Nadat door de totstandkoming van de in den aanhef dezer genoemde wet aan het waterschap de Regge was verzekerd eene bijdrage van ⅔ van ten hoogste *f* 550.000, welk bedrag niet berustte op een voorloopig plan, maar berekend was naar de draagkracht van het waterschap, werden met bekwame spoed maatregelen genomen om tot eene spoedige uitvoering der Reggeverbetering te geraken.

Reeds in 1893 werden, ingevolge het bij het waterschapsreglement bepaalde, *Algemeene regelen* omtrent de uit te voeren verbeteringen vastgesteld, welke algemeene regelen waren opgemaakt aan de hand van het ondertusschen in 1892 gereed gekomen, van Rijkswege opgemaakte, globale schetsontwerp tot verbetering van de rivier de Regge.

Dit schetsontwerp, waarbij de verbeteringskosten werden geraamd op *f* 416.000, had evenwel alleen betrekking op de Regge zelve en niet op hare zijtakken, de Diepenheimer Molenbeek en de Aa, met die vertakkingen welke bij hooge stand water uit de Schipbeek aanvoeren.

Terwijl voor de verbetering van de hoofdrivier bereids een bedrag van *f* 459.000 werd gevorderd, werd voor de verbetering der zijtakken, de Wierdensche Aa en de Exosche Aa, de Hollander Graven, de Loolee beneden het Hagenvonder, mede een gedeelte der Weesebeek, de Loolee boven het Hagenvonder, het afvoerkanaal beneden de Oortjessluis en de Nieuwe Graven, alle behoorende tot de Almelosche wateren, reeds een bedrag van *f* 95.000 besteed.

Bij de verbeteringen in het Reggegebied is een ander systeem gevolgd dan bij de Schipbeek. Terwijl bij laatstgenoemde rivier min of meer regelmatig van af het beneden deel bovenwaarts is gewerkt, bleek het op de Regge wenschelijker achtereenvolgens partieele rivierverbeteringen uit te voeren en zijn de vakken, die in den meest ongunstigen toestand verkeerden, het eerst verbeterd.

Slechts daar, waar het niet goed mogelijk bleek de beschikking over de voor de verbetering benoodigde gronden te krijgen, moest van dit stelsel worden afgeweken.

Op deze wijze zijn 23 op de overzichtskaart nader aangeduide Reggevakken achtereenvolgens verbeterd.

Deze vakken hadden vóór de verbetering eene lengte van ongeveer 45 kilometer, die thans tot ongeveer 33 kilometer is verkort.

Nog onverbeterd zijn ongeveer 14 kilometer rivier, verdeeld over verschillende vakken van het riviergedeelte Vecht—Exo, en 8 K.M. boven Goor, terwijl ook op verschillende zijstroomen nog werken zullen moeten worden uitgevoerd, alvorens eene eindverbetering verkregen is.

Om daartoe te geraken zal, volgens eene door den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Overijssel in het najaar van 1902 opgemaakte raming van kosten, in 't geheel nog een bedrag van *f* 285.000 benoodigd zijn, gespecificeerd als volgt:

A.	voor de voltooiing der verbetering van de Regge beneden Exo	*f* 147.000
B.	voor de verbetering van de Regge boven Goor	„ 7.700
C.	voor de verbetering van de Diepenheimer Molenbeek . . .	„ 7.400
D.	voor de verbetering van de Hollander Graven	„ 14.000
E.	voor de verbetering der Aseler Beek, hooger Almelo en den aanleg eener stuw in den bovenmond der Weesebeek.	„ 25.000
F.	voor de verbetering der Aseler Beek, hooger op genaamd Oelerbeek, Boekelerbeek en Rutbeek	„ 27.000
G.	voor de voltooiing van de verbetering der Loolee en der Weesebeek.	„ 15.000
H.	voor kosten van terreinopmetingen, onteigeningswet, directie en toezicht, te zamen	„ 36.000
	Totaal . . .	*f* 279.100

waarbij nog komt een bedrag van *f* 4000, dat reeds boven de vroegere raming is uitgegeven, dus in totaal *f* 283.100 of afgerond *f* 285.000.

Hierbij valt op te merken, dat het bedrag bedoeld onder A geraamd is met behulp der gegevens omtrent de aangrenzende reeds verbeterde vakken beschikbaar, terwijl daarin is begrepen een post van *f* 6000 voor het uitvoeren van eenige voltooiingswerken op reeds verbeterde vakken van hetzelfde riviergedeelte.

Van de werken genoemd onder E zijn uitgewerkte plannen met eene begrooting van kosten opgemaakt. Daarbij zijn de kosten der verbeteringswerken van de door Almelo loopende wateren slechts voor een gedeelte in rekening gebracht, omdat de gemeente Stad-Almelo, die bij de totstandkoming dezer werken veel belang heeft, in deze kosten voor het andere gedeelte zal bijdragen.

De kosten der overige sub B—G genoemde werken zijn als maximumcijfers te beschouwen.

[illegible] namelijk geen stelselmatige verbetering en ver[illegible] plaats te hebben, doch kan met eene algeheele [illegible] steile oevers, het opruimen van enkele on[illegible] en het afsnijden van de ergste bochten [illegible] meer vrijheid meer of minder aan deze [illegible] ing der geraamde bedragen niet behoeft [illegible]

[illegible] betrekking tot het reeds uitgegeven be[illegible] zal moeten worden besteed, alvorens de [illegible]

[illegible] gebleken vindt zijn oorzaak in hoofd[illegible]

[illegible] werken bleek, dat moest worden afge[illegible] het eigendom te laten van de [illegible] waterkeeringen [illegible] met de [illegible]

[illegible]

[illegible] afwatering [illegible] het maken van [illegible] daarvan door de [illegible]

[illegible] van 1882 [illegible] gemaakt [illegible]

De invloed, dien de verbeteringswerken op den waterstaatkundigen toestand van het *Reggege*bied hebben uitgeoefend, is, ofschoon nog niet zoo sprekend als in het *Schipbeek*gebied, toch reeds onmiskenbaar.

Dit kan blijken uit den volgenden staat, samengesteld uit de sedert 1886 dagelijks waargenomen waterhoogten op vier verschillende punten langs de Regge.

Plaats van waarneming aan de peilschaal te:	Gemiddelde zomerstand in het tijdvak			Hoogste zomerstand in het tijdvak			Gemiddelde winterstand in het tijdvak			Hoogste winterstand in het tijdvak			Bij de ontwerpen aangenomen hoogste zomerstand.
	1886/1890.	1891/1895.	1896/1900.	1886/1890.	1891/1895.	1896/1900.	1886/1890.	1891/1895.	1896/1900.	1886/1890.	1891/1895.	1896/1900.	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Goor	10.23	10.28	10.13	10.93	11.02	10.93	10.43	10.42	10.27	11.07	11.13	10.81	10.66
Rijssen	7.98	7.99	7.43	8.93	9.25	8.89	8.55	8.62	8.28	9.44	9.52	9.18	8.50
Nijverdal	6.99	7.00	6.45	8.05	8.41	8.15	7.66	7.72	7.40	8.48	8.71	8.42	7.26
Nieuwe brug . . (Ambt-Ommen) .	3.67	3.59	3.20	4.81	4.99	4.61	4.42	4.45	4.09	5.19	5.45	5.13	4.22

Zomer = Mei—November. Alle maten in M. boven A.P.

Eene beschouwing dezer cijfers doet zien:

1°. dat sedert de totstandkoming der verbeteringswerken, zoowel de gemiddelde zomer- als de gemiddelde winterstanden zijn gedaald;

2°. dat ook de hoogste zomer- en winterstanden zijn gedaald, ofschoon in mindere mate dan de gemiddelde standen;

3°. dat de dalingen zich het minst hebben doen gevoelen op de Boven-Regge aan de peilschaal te Goor, die trouwens staat in een nog onverbeterd riviergedeelte;

4°. dat de gewenschte stand, bedoeld in kolom 14, vergeleken met die van kolom 7, nog niet is bereikt.

Eene verklaring van het bovenstaande is niet ver te zoeken. Reeds is vermeld dat verscheidene bepaald in zeer ongunstigen toestand verkeerende riviervakken nog onverbeterd zijn, omdat niet de beschikking kon worden verkregen over de noodige gronden.

Deze vakken werken bij hoog water als even zoovele stuwen, die opstoppingen van water, gevolgd door het buiten de oevers treden der rivier, ten gevolge hebben. Door het te kleine dwarsprofiel ontstaan bovendien plaatselijk grootere stroomsnelheden, waardoor van de voortdurend inscharende en onverdedigde oevers grond in de rivier stort, welke grond zich in de verbeterde vakken afzet en de onderhoudskosten dezer vakken dus buitengewoon drukt.

Voortzetting der verbetering is dus in dubbel opzicht een dringend vereischte. Ook hier zal daartoe evenwel financieele steun moeten worden gegeven. Zonder dezen worden de kosten voor de ingelanden te bezwarend.

Reeds nu zijn deze zwaarder belast dan vroeger was gerekend, zooals de volgende staat nader uitwijst:

Klasse.	Aantal hectaren in iedere klasse. 1902.	Bedrag van den aanslag per hectare vóór den aanvang der verbeteringswerken. 1893.	Bedrag der geraamde verhooging per hectare door de uitvoering der verbeteringswerken.	Bedrag van den geraamden totalen aanslag per hectare door de uitvoering der verbeteringswerken.	Werkelijke totale aanslag per hectare in 1902.
1	500	ƒ 1.—	ƒ 1.40	ƒ 2.40	ƒ 3.— + (ƒ 0.50 à ƒ 0.15)
2	1.716	„ 0.80	„ 1.12	„ 1.92	„ 2.40 + („ 0.48 à „ 0.12)
3	5.041	„ 0.50	„ 0.70	„ 1.20	„ 1.50 + („ 0.30 à „ 0.075)
4	7.162	„ 0.15	„ 0.21	„ 0.36	„ 0.45 + („ 0.09 à „ 0.02¼)
5	7.928	„ 0.05	„ 0.07	„ 0.12	„ 0.15 + („ 0.03 à „ 0.00¾)
6	91.428	geen aanslag.	—	—	geen aanslag.

Hierbij valt op te merken, dat de in de laatste kolom opgegeven bedragen zijn samengesteld uit waterschapslasten (resp. *f* 3, *f* 2.40, *f* 1.50, *f* 0.45 en *f* 0.15 per hectare), voor alle afdeelingen waarin het waterschap is verdeeld (Beneden-Regge, Midden-Regge, Boven-Regge, Twickel, Berflo, Dulder, Schipsloot, de Veenen en Aa) gelijk, en afdeelingslasten, die verschillend zijn.

Verder blijkt uit den staat, dat er dus thans reeds gronden zijn waarvan jaarlijks 3 + 0.50 = *f* 3.50 per hectare betaald moet worden, hetgeen in verband met de draagkracht der ingelanden en de opbrengst dezer gronden, een belangrijk bedrag kan genoemd worden.

Hiertegenover staat, dat volgens de thans geldende klassificatie der gronden een zeer groot deel daarvan in de 6de klasse valt en vrij van waterschapslasten is. Alhoewel in deze klasse de uitgestrekte, meerendeels in Twente gelegen, hooge heidegronden vallen, is daarmede nog niet gezegd dat van eene herziening dezer klassificatie geen meerdere inkomsten zouden zijn te verkrijgen.

Doch deze vermeerdering van inkomsten zal in ieder geval onvoldoende zijn om het aan het waterschap mogelijk te maken de kosten der eindverbetering geheel alleen te dragen.

Daarom is in de wintervergadering van 1902 der Provinciale Staten van Overijssel, op grond derzelfde overwegingen als ten aanzien van het verleenen van een provinciaal subsidie in de meerdere kosten der Schipbeekverbetering golden, het besluit genomen, om, indien door het Rijk de helft der kosten van de voortzetting der verbeteringswerken voor de Regge wordt bijgedragen, $\frac{1}{3}$ deel der kosten voor rekening der provincie te nemen.

Wordt de nadere Rijksbijdrage bepaald op $\frac{1}{2}$ der kosten, dan komt nog ten laste van het waterschap $\frac{1}{6}$. Daar dit zich bereid heeft verklaard dat gedeelte voor zijne rekening te willen nemen, zou op deze wijze de eindverbetering verzekerd zijn.

De totaalkosten hiervan zijn begroot op *f* 285.000. De bijdrage van het Rijk zou dus bedragen *f* 142.500.

Het ligt in de bedoeling om, indien de nadere Rijksbijdragen worden toegestaan, en dus de eindverbetering der rivieren de Schipbeek en de Regge verzekerd mag worden geacht, eene onteigeningswet in te dienen, ten einde met minder bezwaar den eigendom te kunnen verkrijgen van de perceelen, noodig voor de verbetering van laatstgenoemde rivier en hare zijstroomen, die bij hooge standen Schipbeekwater afvoeren.

Voor de eindverbetering van de Schipbeek zal de indiening eener dergelijke wet waarschijnlijk niet worden gevorderd, aangezien er gegronde verwachting bestaat, dat de benoodigde terreinen bij minnelijke schikking zullen kunnen worden verkregen.

Hoewel, zooals uit het hiervoorgaande blijkt, de hoogere kosten der werken dan aanvankelijk werden geraamd, het gevolg zijn van verschillende omstandigheden, die daarop van zeer grooten invloed zijn geweest, zoo is als hoofdoorzaak van die overschrijding, naar de meening van ondergeteekende, aan te merken, dat, zooals uit de Memorie van Toelichting tot het ontwerp van de in den aanhef genoemde wet blijkt, de verbetering niet heeft plaats gehad naar een van te voren vastgesteld plan, zoodat ook de destijds opgemaakte ramingen van kosten niet als volledig kunnen worden aangemerkt. Wel bestond toenmaals, blijkens

[illegible] dat [illegible] binnen deze [illegible] het [illegible] zijn, en het [illegible] kunnen [illegible] met [illegible] IJssel en de Dommel heeft plaats [illegible].

[illegible] subsidiën worden toegestaan, kan [illegible] Staatsbegrooting worden uitgetrokken.

[illegible] (*Staatsblad n°.* 139), *tot* [illegible] *tot een bedrag van* [illegible] *schatkist, ten behoeve van* [illegible] *brengen van een spoorweg* [illegible] *naar Zeddam.*

[illegible] *Staatsblad n°.* 140 [illegible]

[illegible]

stuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904 wordt tusschen 139 en 140 ingelascht: „139 *bis*".

3. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk verhoogd met *tien duizend gulden* (*f* 10,000).

Lasten enz.

WET *van* 11 *Juli* 1904 (*Staatsblad n*°. 142), *tot toekenning van een renteloos voorschot, tot een bedrag van ten hoogste f* 180.000, *uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Zwolle naar Blokzijl.*

KON. BESLUIT *van* 11 *Juli* 1904, *n*°. 73, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren van het bestuur van het waterschap Nijveen—Kolderveen, tegen het leggen van een brug over de Stouwsloot onder Nijveen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van het waterschap Nyeveen—Kolderveen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe dd. 18 September 1903, n°. 5, waarbij aan R. Mulder te Nyeveen, vergunning is verleend tot het leggen van eene brug over de Stouwsloot aldaar;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 17 Februari 1904, n°. 15;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 6 Juli 1904, La. I.I., afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat waar het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe op art. 23 van het Reglement op de waterleidingen in Drenthe steunt, — welk Reglement behoort tot de algemeene reglementen bedoeld in art. 19 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), — appellant geacht moet worden zijn beroep te gronden op evenvermeld wetsartikel;

dat appellant echter niet heeft nageleefd het voorschrift in art. 26 der wet vervat, bij het instellen van beroep bij Ons in acht te nemen, te weten, dat het adres van beroep bij Onzen Commissaris in de provincie behoort te worden ingediend;

[illegible] November 1900 (Staatsblad n°. 176);
[illegible] verstaan:
[illegible] verklaren in zijn beroep.
[illegible]

[illegible] beslissing nog het Kon. besluit van [illegible] vernietiging van het besluit van Gede- [illegible] R. Mulder, te Nijeveen vergunning [illegible] over de Stouwsloot aldaar.

[illegible] 1904 (*Staatsblad n°.* 143), *tot* [illegible] *reglement voor de scheepvaart ter be-* [illegible] *spoorwegbrug over de Regge bij* [illegible] *Hoogmoesterbraalspoorweg.*

[illegible] 1904 (*Staatsblad n°.* 147), *houdende be-* [illegible] *ondernemen van droogmakerijen en* [illegible]

[illegible] genomen hebben, dat het wenschelijk is [illegible] het ondernemen van droogmake-
[illegible]
[illegible] van State gehoord, en met gemeen [illegible] goedgevonden en verstaan, gelijk [illegible] deze:
[illegible] mogelijkingen, die niet door het Rijk [illegible] niet worden ondernomen dan [illegible] Staten van de provincie of [illegible] zijn gelegen gehoord, concessie is
[illegible] voorschrift niet van toepassing, wanneer [illegible] eene vergunning tot vervening [illegible] het reglement van een water- [illegible] worden ondernomen.
[illegible] niet van toepassing, wanneer zij [illegible] waterschap worden ondernomen.
[illegible] worden, behoudens voorziening bij [illegible] niet ondernomen, dan nadat de

heid
stuk
de w
Zoo
overleg
Wij goe
Art. 1.
Artikel
straatweg n
2. In art

Gedeputeerde Staten, in het eerste lid vermeld, zijn gehoord, aan de voorschriften, in artikel 3, 4 en 5 opgenomen, is gevolg gegeven en de voorzieningen worden genomen, in het waterstaatsbelang door Onzen met de zaken van waterstaat belasten Minister noodzakelijk geacht.

2. Bij eene aanvraze om concessie moeten in tweevoud worden overgelegd kaarten van de voorgenomen droogmakerij of indijking, waarop zijn aangeduid de dijk, de openbare wegen, de waterleidingen, de uitwateringssluizen of bemalingswerktuigen en waaruit de ligging van het werk ten opzichte van de omgeving blijkt, toegelicht door eene omschrijving met de noodige teekeningen en vergezeld van eene begrooting van kosten.

3. Gedeputeerde Staten doen, na voorafgaande kennisgeving in het Provinciaal blad en in een of meer nieuwsbladen der provincie, de in het vorige artikel bedoelde stukken gedurende dertig dagen ter inzage van een ieder nederleggen op de secretarie van eene der gemeenten, waarin de gronden zijn gelegen en bovendien op de provinciale griffie.

Binnen veertien dagen na afloop van dien termijn kunnen belanghebbenden hunne bezwaren tegen de onderneming bij Gedeputeerde Staten der provincie schriftelijk indienen.

4. Gedeputeerde Staten geven den ondernemer kennis, dat de bezwaarschriften gedurende een bepaalden termijn, ter plaatse door hen aan te wijzen, voor hem ter inzage liggen. Zij bepalen tevens dag en uur, waarop aan den ondernemer en aan degenen, die bezwaren hebben ingediend, gelegenheid zal worden gegeven de onderneming en de daartegen ingebrachte bezwaren toe te lichten voor eene commissie uit hun college.

Een door Onzen met de zaken van waterstaat belasten Minister aangewezen deskundige woont deze bijeenkomst bij.

Van het verhandelde in die bijeenkomst wordt proces-verbaal opgemaakt.

5. Gedeputeerde Staten onderzoeken het ontwerp en de ingebrachte bezwaren en brengen daaromtrent een verslag uit aan Onzen Minister met de zaken van waterstaat belast, dat tevens hun advies behelst.

Zij zorgen, dat een afschrift van dit verslag gedurende 14 dagen op de plaatsen in artikel 3 genoemd ter inzage van een ieder worde nedergelegd, na voorafgaande kennisgeving der ter-inzage-legging in het Provinciaal blad en in het nieuwsblad of de nieuwsbladen, waarin de kennisgeving in artikel 3 voorgeschreven was geplaatst.

6. Bij de concessie worden de noodige voorwaarden gesteld ter bescherming van de belangen, die door de onderneming kunnen worden geschaad, en kan het storten van een waarborgkapitaal worden bevolen om daarop te verhalen de kosten der voorzieningen in de nadeelen, die uit eene gebrekkige uitvoering der concessie kunnen ontstaan.

Die waarborgsom zal, zoodra en voor zoover zij voor dat verhaal niet meer noodig is, worden teruggegeven.

7. De concessie kan door Ons vervallen worden verklaard, indien het werk of bepaalde gedeelten daarvan niet zijn voltooid binnen de in de concessie gestelde of later door Ons verlengde termijnen.

8. Gedeputeerde Staten bevelen de staking van werken tot droogmaking of indijking, zonder de in artikel 1 voorgeschreven concessie ondernomen.

Zij zien toe, dat de droogmakerij of indijking geschiedt met inachtneming van het plan en de verdere voorwaarden, waarop door Ons concessie is verleend.

9. De wet van den 16den September 1807, relative au dessèchement des marais et autres travaux publics, en het Keizerlijk decreet van 11 Januari 1811, contenant règlement sur l'administration et l'entretien des polders, zijn afgeschaft.

Lasten enz.

In de Memorie van Toelichting tot het wetsontwerp werd het volgende medegedeeld:

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 26 Maart 189[illegible] (Handelingen bladz. 1056) werd aangedrongen op eene herziening van de wet van 16 September 1807, relative au dessèchement des marais et autres travaux publics, executoir verklaard bij de Keizerlijke decreeten van 8 November 1810 en 6 Januari 1811. Ook uit de verklaringen van Gedeputeerde Staten der verschillende provinciën, daaromtrent gehoord, blijkt, dat de bepalingen dier wet, indien zij al ooit op onze droogmakerijen zijn toegepast, sedert lang buiten toepassing zijn gebleven. In de concessiën, door den Koning voor droogmakerijen verleend, wordt de wet van 1807 niet aangehaald. Bij arrest van den Hoogen Raad van 7 Juni 1872 (*Weekblad van het Recht* nº. 3472) werd dan ook zoodanige concessie alleen omschreven als eene regeeringsdaad, uitgegaan van den Koning als hoofd van 's Rijks waterstaat. Algemeen schijnt de overtuiging te hebben vastgestaan, dat de wet van 1807 geen andere droogmakingen kan beheerschen dan die van „maraisgronden", die van nature, door gebrek aan afloop van water, voor de cultuur ongeschikt zijn, en dus niet onze droogmakerijen.

De concessiën, in den loop dezer eeuw bij voortduring voor droogmakerijen en indijkingen verleend, zijn de voortzetting der traditie van vroegere eeuwen. De octrooien, oudtijds daarvoor vereischt, verzekerden niet alleen aan de gronden

in den nieuwen polder vrijdom van lasten over een bepaald aantal jaren en een bestuur met publiekrechtelijk gezag toegerust, maar waarborgden tevens, dat geen plannen tot uitvoering konden komen, dan nadat de bezwaren van belanghebbenden daartegen waren onderzocht; zij verzekerden, dat het werk zou worden verricht volgens een deugdelijk plan, waarbij rekening werd gehouden met de waterstaatsbelangen van aanliggende polders en de belangen van het algemeen verkeer te land en te water.

Alleen de concessiën voor indijkingen, en dan nog slechts voor het zuidelijk deel van het Rijk, steunen op art. 21 van het Keizerlijk decreet van 11 Januari 1811, contenant règlement sur l'administration et l'entretien des polders, een artikel dat slechts in het gebied, dat deel uitmaakt van de in art. 2 van het decreet opgenoemde departementen, geldig is. Voor de droogmakerijen en voor de indijkingen in het noordelijk deel van het Rijk, is de heilzame praktijk, die vóór de uitvoering van die werken een voorafgaand onderzoek vorderde, gevolgd kunnen worden krachtens het oppertoezicht over alles wat den waterstaat betreft, dat de Grondwet den Koning geeft. Nu evenwel de wetgever krachtens art. 188 der Grondwet de noodige regels omtrent het waterstaatsbestuur stelt, gelijk o. a. geschiedde bij de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), is het raadzaam aan de ondernemers van droogmakerijen en indijkingen uitdrukkelijk de verplichting op te leggen, daarvoor de concessie des Konings aan te vragen en voorschriften te geven omtrent het onderzoek, dat aan het verleenen eener concessie moet voorafgaan.

Daartoe strekt het hierbij aangeboden wetsontwerp, hetwelk, op slechts enkele wijzigingen na, gelijk is aan de voorstellen der Staatscommissie, ingesteld bij Koninklijk besluit van 21 April 1892, n°. 4.

Uit de bestaande wetgeving blijkt, dat de verdere inhoud van dit ontwerp zeer beperkt kan zijn.

In de bestuursinrichting van den nieuwen polder voorzien, onder Koninklijke goedkeuring, de Provinciale Staten.

De vrijdom van grondbelasting tot bevordering van droogmakerijen en indijkingen is geregeld bij de artt. 35 – 44 der wet van 26 Mei 1870 (Staatsblad n°. 82).

Krachtens art. 2 der wet, regelende de onteigening ten algemeenen nutte, kan ook ten name van hen, aan wie eene droogmakerij of indijking is toegestaan, worden onteigend.

Voor de defensiebelangen waakt art. 5 der wet van 18 April 1874 (Staatsblad n°. 64) tot regeling en voltooiing van het vestingstelsel, luidende aldus: „Alvorens voor de uitvoering van werken van openbaar nut concessie wordt verleend, beslist Onze Minister van Oorlog, of die uitvoering voorziening ten behoeve van 's lands verdediging noodzakelijk maakt, en zoo ja, welke.

„Bepalingen der concessie, waarbij die voorziening geheel of gedeeltelijk ten ste van den concessionaris wordt gebracht, vereischen goedkeuring bij de wet."

Krachtens de wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129), tot opheffing van klemmeringen bij de uitvoering van werken van openbaar nut, uit bepalingen van verordeningen voortspruitende, zullen droogmakerijen en indijkingen waarvoor eene Koninklijke concessie is verleend, tot die werken behooren, waarvoor, overeenkomstig de bepalingen der wet, afwijkingen van provinciale, gemeentelijke of waterschapsverordeningen kunnen worden toegestaan.

6. Bij de concessie we
bescherming van de bela
worden geschaad, en kan
worden bevolen om daarop
in de nadeelen, die uit
kunnen ontstaan.

Die waarborgsom zal,
niet meer noodig is, wor

7. De concessie kan
het werk of bepaalde
de in de concessie gest

8. Gedeputeerde Sta
making of indijking, z
cessie ondernomen.

Zij zien toe, dat de
achtneming van het pl
Ons concessie is verlee

9. De wet van de
chement des marais
decreet van 11 Januar
tion et l'entretien des
Lasten enz.

In de Memorie van T
gedeeld:

In de zitting van de T
Handelingen bladz. 1056
van 16 September 1807.
publics, executoir verkla
en 6 Januari 1811. Ook
schillende provinciën, d
indien zij al ooit op onze
passing zijn gebleven. I
verleend, wordt de wet
Raad van 7 Juni 1872
daarige concessie alleen o
Koning als hoofd van 's
hebben vastgestaan, dat d
heerschen dan die van
van water, voor de cultuur

De concessiën, in den
en indijkingen verleend,
De octrooien, oudtijds daar

older, of de indijking krachtens een waterschapsreglement, lerzoek en dus eene concessie onnoodig.

gdelijk onderzoek vordert, dat Gedeputeerde Staten hun voordat de belanghebbenden, zoowel besturen als particu- tegen het plan hebben kunnen uiteenzetten, en dat de van de bezwaren, die bij de belanghebbenden tegen het ten uitgesproken oordeel bestaan.

reglement voor de polders of waterschappen in Zeeland is ten dier provincie voorgeschreven om de plannen voor eene zij door de Regeering worden gehoord, voor de belang- leggen, omtrent de ingebrachte bezwaren aan het betrokken meen bestuur verslag uit te brengen, en ook dit verslag leggen. Deze wijze van onderzoek is eenvoudig en doelmatig. art. 4, geeft evenwel tevens gelegenheid aan de belang- over den ondernemer van het werk hunne bezwaren toe te bespreking van de punten, waaromtrent verschil bestaat, zal leiden om een middel te vinden om bezwaren op te heffen te komen.

orderen, dat de Regeering door deze instructie volledig worde wenschelijk, dat de Minister een ambtenaar aanwijze, die aan lneemt.

ten zullen zich, desgeraden oordeelende, doen voorlichten door Eene bepaling daaromtrent in de wet is onnoodig.

lijkheid bestaat, dat de concessionaris eener droogmakerij of staakt en daardoor sommige belangen, welker bescherming doel heeft, in een nadeeliger toestand brengt dan vóór den werk. Er zijn dus gevallen denkbaar, waarin het storten van moet worden voorgeschreven, waaruit voorzien kan worden welke door eene niet volledige uitvoering van het werk nadeel

kel zal de waarborgsom kunnen strekken „om daarop te ver- voorzieningen in de nadeelen, die uit eene gebrekkige uit- sie kunnen ontstaan". Deze redactie omvat dus niet alleen het rk onvoltooid is gebleven, doch ook het geval, dat het werk itgevoerd en daardoor aan andere belangen nadeelen zijn be- dat geval kan toch het verhaal op de ondernemers moeilijk zijn. der wet, houdende algemeene regels omtrent het waterstaats- gevolgen van een bevel tot staking van een werk, door Gede- gegeven. Indien Gedeputeerde Staten niet behoorlijk voor de voorschrift van het eerste lid van art. 8 zorg dragen, kan rachtens art. 129 der Provinciale wet worden voorzien.

38 van genoemde wet kunnen Gedeputeerde Staten aan den uitvoering van noodzakelijke werken, uit de concessie voort- Het beroep op den Koning, indien geen bevel wordt uit- oodzakelijkheid van een werk wordt betwist, en het verzet bij de verplichting wordt ontkend, zijn in de volgende artikelen d.

Art. 9. In de wet van 1807 komen niet alleen bepalingen voor omtrent le desséchement des marais en de verbetering van den grond door regeling der afwatering, een onderwerp hier te lande aan de waterschappen toevertrouwd, maar ook omtrent het maken van rivier- en kanaalwerken, den aanleg van straten en wegen, van werken in het belang der openbare gezondheid. Hieronder zijn opmerkelijke bepalingen, berustende op het beginsel, dat bij de uitvoering van openbare werken lasten en lusten verband moeten houden. Al deze bepalingen zijn evenwel buiten toepassing, en kunnen ook, zonder verandering der bestaande wetgeving, niet worden ingevoerd, zoodat het raadzaam is bij deze gelegenheid de geheele wet van 1807 afgeschaft te verklaren.

Ook het Keizerlijk decreet van 11 Januari 1811, contenant règlement sur l'administration et l'entretien des polders, kan worden afgeschaft. Alleen de eerste titel van dit decreet is blijkens art. 43 voor het geheele Rijk geldend verklaard. De bepalingen van dezen titel verklaarden vervallen alle eigendomsrechten op schorren of aanwassen, waarvan de titels niet binnen een jaar werden ingezonden, en schreven een onderzoek dier titels voor. Deze bepalingen hebben dus uitgewerkt.

De overige bepalingen zijn alleen geldend verklaard voor het vóór 9 Juli 1810 bij Frankrijk ingelijfde gedeelte van het Rijk. Die welke op het bestuur der polders betrekking hebben, zijn vervangen door de reglementen voor de waterschappen, door de Staten der betrokken provinciën vastgesteld. De dwangmaatregelen tegen den polder, die zijne verplichtingen niet nakomt, zijn vervallen door de bepalingen der wet van 12 Juli 1855 (Staatsblad n°. 102), tot voorloopige voorziening in sommige waterstaatsbelangen, thans vervangen door die der bovenvermelde wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176). De bijzondere bepalingen omtrent den eigendom der gronden in polders ten gevolge van doorbraak sedert meer dan een jaar drijvende, zijn afgeschaft door art. 649 van het Burgerlijk Wetboek. Wanneer de verplichting om voor eene indijking eene Koninklijke concessie aan te vragen, uit de wet volgt, kan gevoeglijk het geheele decreet worden afgeschaft.

In art. 22 van het Keizerlijk decreet wordt uitdrukkelijk voorgeschreven, dat, vóór dat aanwassen door het Rijk worden bedijkt of daarvoor concessie wordt verleend, een onderzoek wordt ingesteld, of de landen rijp zijn, dat wil zeggen, hoog genoeg gelegen om door gewonen sluisgang af te wateren en voorzien van een bovenkorst uit vruchtbare kleilaag tot voor de bebouwing genoegzame dikte. Eene uitdrukkelijke bepaling hieromtrent in dit ontwerp schijnt evenwel onnoodig. Het hier voorgeschreven onderzoek waakt toch voldoende, dat, mochten betreffende de rijpheid der gronden bezwaren bestaan, die tijdig zullen worden ingebracht.

WET [illegible] **14** *Ju*[illegible] **19**[illegible]**4** [illegible] **149**[illegible], *tot onteigening,* [illegible] *van eigendommen in* [illegible] *aanleg van eene brug met* [illegible] *Bekkel ter* [illegible] *van de* [illegible].

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n*°. 150), *tot onteigening, ten name van de naamlooze vennootschap «Stoomtram Tiel—Buren—Culenborg», van eigendommen in de gemeenten Tiel, Wadenoijen, Zoelen, Buren, Beusichem en Culenborg, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Tiel naar Culenborg.*

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n*°. 151), *tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeente Schaesberg, noodig voor het maken van bovengrondsche werken ten behoeve van de mijn, bij Kon. besluit van* 8 *Januari* 1903 (*Staatsblad n*°. 4) *voor ontginning van Staatswege aangewezen, daaronder begrepen de aanleg van eene spooraansluiting aan den ontworpen zijtak van Heerlen naar de mijn Carl van den spoorweg Sittard—Herzogenrath.*

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n*°. 152), *tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeenten Stad-Hardenberg, Ambt-Hardenberg en Gramsbergen, noodig voor de verbetering van de rivier de Vecht in Overijssel.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat voor de voortzetting der verbetering van de rivier de Vecht in Overijssel, welke krachtens de wet van 15 Juli 1896 (Staatsblad n°. 131) voor rekening van den Staat geschiedt, de onteigening noodig is van eigendommen in de gemeenten Stad-Hardenberg, Ambt-Hardenberg en Gramsbergen;

Gelet op de wet van 28 Augustus 1851 (Staatsblad n°. 125);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

Wij verklaren, dat het algemeen nut de onteigening vordert, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeenten Stad-Hardenberg, Ambt-Hardenberg en Gramsbergen, noodig voor de voortzetting van de verbetering van de rivier de Vecht in Overijssel, welke volgens de wet van 15 Juli 1896 (Staatsblad n°. 131) voor rekening van den Staat geschiedt.

Lasten enz.

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad* n°. 153), *tot onteigening ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeente Middelharnis, noodig voor den aanleg van eene haven met bijbehoorende werken aldaar, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding tusschen Hellevoetsluis en Middelharnis in verband met den ontworpen spoorweg op de eilanden in Zuidholland.*

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad* n°. 154), *tot onteigening ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeente Stellendam, noodig voor het maken van eene aanlegplaats met bijbehoorende werken in den mond van de haven der gemeente, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding Hellevoetsluis—Goeree—Overflakkee, in verband met de ontworpen spoorweg op de eilanden in Zuidholland.*

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad* n°. 155), *tot onteigening ten name van de Noordooster locaalspoorwegmaatschappij van eigendommen in de gemeenten Zuidbroek, Noordbroek, Scheemda, Nieuwolda, Termunten en Delfzijl, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Zuidbroek naar Delfzijl.*

KON. BESLUIT *van* 16 *Juli* 1904, n°. 46, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren van Directeuren der Drentsche Landontginningsmaatschappij, gevestigd te Amsterdam, in zake eene gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Mr. S. A. Venin Meinesz, te Amsterdam, G. H. van Senden, te Baarn, Directeure der Drentsche Landontginningsmaatschappij, gevestigd te Amsterdam tegen het besluit van Ged. Staten van Drenthe, dd. 23 Dec. 190 n°. 19, genomen op hun verzoek om eene gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur gehoord, advies van 1 Juni 1904, n°. 88;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 Juli 1904, n°. 261, afd. Wat.;

Overwegende dat de nu-appellanten aan Ged. Staten van Drenthe hebben gezonden een verzoekschrift, dat den 21 Dec. 1903 bij hen is ingekomen en waarbij zij te kennen gaven, dat zij meenden in het belang der provincie te handelen door eene poging te doen ter voorkoming van staking der werkzaamheden op de gronden hunner maatschappij; dat zij mitsdien verklaarden bereid te zijn eene concessie te aanvaarden gelijk aan de op 21 Aug. verleende, indien daarin de vijfde voorwaarde van art. 2 vervalt; om welke redenen adressanten Ged. Staten verzochten hun eene aldus gewijzigde concessie te verleenen;

dat Ged. Staten hierop bij besluit van 23 Dec. 1903, n°. 19, hebben te kennen gegeven, dat dit college bezwaar moet maken op hunne nadere conditioneele bereidverklaring in te gaan;

dat adressanten van dat besluit bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij aanvoerende, dat zij door de gewraakte voorwaarde uit hun eigendom kunnen worden ontzet, zonder dat de regelen der onteigeningswet worden in acht genomen; dat volgens die voorwaarde de gevallen waarin hun eigendom ontnomen kan worden en de prijs voor afstand van grond eenzijdig bepaald worden door Ged. Staten; dat het voorkomen van eene zoodanige bepaling in andere concessiën hare wettigheid allerminst bewijst; dat bij de door adressanten gevraagde concessie zelfs niet kan worden beweerd, dat de belangen van derden zouden worden benadeeld of in de waagschaal worden gesteld, dewijl niet kan worden aangetoond, dat bij uitvoering van het door Ged. Staten goedgekeurde plan van aanleg, waarin van afstand van grond geen sprake is, eenig belang van derden in gevaar kan worden gebracht; dat evenmin de vervening van de aan de eigendommen van adressanten grenzende venen wordt bemoeilijkt, dewijl die aan de Noordzijde volgens het vastgestelde plan met de Hoogeveensche vaart in verbinding komen, terwijl die aan de Zuidzijde der Schoonebeker venen wegens de lage ligging het gevoegelijkst langs een kanaal naar het Stieltjeskanaal kunnen worden afgeveend; dat er derhalve, al mocht de wettigheid der meergenoemde bepaling onbetwistbaar worden geacht, geen geldige reden bestaat om het verleenen der gevraagde vergunning tot vervening afhankelijk te maken van hare opneming in de concessie; op welke gronden appellanten Ons verzoeken, het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, dd. 23 Dec. 1903, n°. 19, te vernietigen en alsnog concessie te

verleenen tot vervening van de perceelen vermeld in het besluit van Ged. Staten van 21 Aug. 1903, n°. 58, op de voorwaarden vermeld in dat besluit, met weglating van art. 2 sub 5°.;

Overwegende dat het verzoek door appellanten gedaan aan Ged. Staten en bij deze ingekomen den 21 Dec. 1903, moet worden aangemerkt als een verzoek om hun voor de door hen vertegenwoordigde vereeniging te verleenen eene concessie tot vervening;

dat wel het verzoekschrift niet voldoet aan de vereischten bij art. 2 van het Provinciaal Reglement op de verveningen in de provincie Drenthe uitdrukkelijk voor verzoeken om vergunning tot vervening gevorderd, omdat daarin niet zijn genoemd noch de kadastrale perceelen voor welke de vergunning tot vervening gevraagd wordt, noch het voor deze uitwonende eigenares: de Drentsche landontginningmaatschappij, gevestigd te Amsterdam, gekozen domicilie in de gemeente, waarin de venen gelegen zijn; doch daargelaten de ontvankelijkheid van het verzoek, de bedoeling om vergunning tot vervening te vragen duidelijk blijkt uit de slotwoorden van het verzoekschrift

dat daarom de beschikking van Ged. Staten bij resolutie van den 23 Dec. 1903, n°. 19, op dit verzoek gegeven en waarbij dit college verklaarde bezwaar te moeten maken op der appellanten nadere bereidverklaring in te gaan, niet anders kan worden opgevat, dan als eene beschikking, waarbij door Ged. Staten eene vergunning tot vervening wordt geweigerd;

dat derhalve naar art. 5 der wet van 13 Juli 1895 (Stbl. n°. 113) beroep op Ons van dit besluit is toegelaten, doch zulks moet geschieden binnen 30 dagen nadat de beslissing van Ged. Staten ter openbare kennis is gebracht;

dat dit laatste nog niet is geschied en het beroep alzoo te vroeg ingesteld, niet-ontvankelijk is;

Gezien de aangehaalde wet van 13 Juli 1895 (Stbl. n°. 113) en het Provinciaal Reglement op de verveningen in de provincie Drenthe van 10 Juli 1900, n°. 22 (Prov. Blad n°. 32);

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellanten niet-ontvankelijk te verklaren in hun beroep.

Onze Minister enz.

Men zie in verband met bovenstaande beslissing nog het Kon. besluit van 10 October 1904 (Staatsblad n°. 229), tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, genomen op het verzoek van Mr. S. A. Venis Meinesz, te Amsterdam en G. H. van Senden, te Baarn, directeuren der Drentsche Landontginningmaatschappij, gevestigd te Amsterdam, om eene gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek.

KON. BESLUIT *van* 22 *Juli* 1904, n°. 29, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Egmond aan Zee, Egmond Binnen, Alkmaar en Bergen, die op grond van de wet van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad* n°. 169) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een spoorweg van Egmond aan Zee over Alkmaar naar Bergen.*

KON. BESLUIT *van* 23 *Juli* 1904, n°. 60, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het brengen van de Havenkade als voetpad op den ligger van wegen en voetpaden in de gemeente Nieuw-Lekkerland.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Kerkvoogden der Nederduitsch-Hervormde Gemeente, te Nieuw-Lekkerland, tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, dd. 26/30 Jan. 1904, n°. 31, waarbij afwijzend is beschikt op het verzoek van adressanten, om den door Burgemeester en Wethouders van Nieuw-Lekkerland vastgestelden ligger van wegen en voetpaden, ten opzichte van de omschrijving van den Havenweg aldaar ambtshalve te wijzigen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 29 Juni 1904, n°. 122;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 Juli 1904, n°. 334, afd. Wat.;

Overwegende dat bovengenoemde Kerkvoogden bij adres dd. 15 Maart 1902 aan Ged. Staten van Zuidholland hebben verzocht den door B. en W. van Nieuw-Lekkerland vastgestelden ligger van wegen en voetpaden ambtshalve te wijzigen, in dien zin, dat de Havenkade daarop worde gebracht als *voetpad*;

dat Ged. Staten bij besluit van 26 Jan. 1904, n°. 31, dit verzoek hebben afgewezen, daarbij overwegende, dat Kerkvoogden hebben verklaard, met hun verzoek om de kade niet langer als *weg* doch als *voetpad* op den ligger vermeld te zien, geenszins te beoogen, het verkeer met vee en wagens over die kade te beletten, doch slechts op ongunstige tijden het verkeer van zware wagens te weren; dat de Raad van Nieuw-Lekkerland hiertegen terecht aanvoert, dat, staat de kade als *voetpad* op den ligger, het, krachtens art. 25 van het Reglement op de wegen en voetpaden, van den onderhoudplichtige afhangt of en in welke mate de kade met rij-, trek- of lastdieren bereden zal worden en of daarover vee mag worden gedreven; kun-

nende B. en W. volgens genoemd artikel van het daar gestelde verbod slechts ontheffing verleenen met instemming van den onderhoudplichtige; dat, waar het vaststaat dat een vervoer per as over de kade steeds heeft plaats gehad en ook vee daarover gedreven werd, en eveneens dat zulks in het belang der localiteit niet kan worden gemist, inwilliging van het verzoek niet mogelijk is, tenzij vooraf tusschen het gemeentebestuur en den onderhoudplichtige eene regeling is getroffen, verzekerende, dat, al komt de kade als voetpad op den ligger voor, alleen te zwaar vervoer bij hoogere waterstanden geweerd zal worden; dat uit niets blijkt dat zoodanige regeling getroffen is; en dat onder deze omstandigheden het verzoek niet kan worden ingewilligd;

dat voorzegde Kerkvoogden van dit besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep zijn gekomen;

Overwegende dat, waar het vaststaat dat een vervoer per as over de kade steeds heeft plaats gehad en ook vee daarover gedreven werd en eveneens dat de gelegenheid daartoe in het belang der plaats niet kan worden gemist, door Ged. Staten van Zuidholland bij hun bestreden besluit terecht is beslist, dat het verzoek van Kerkvoogden om de kade niet langer als weg, doch als voetpad op den ligger te vermelden, niet voor inwilliging vatbaar is;

Gezien het Reglement op de Wegen en Voetpaden in de provincie Zuidholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 23 *Juli* 1904, *n°.* 61, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de vaststelling der bezoldiging van den secretaris-ontvanger van de waterkeering van het calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Dijkraad voor de waterkeering van het calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder, tegen het besluit van Ged. Staten van Zeeland, dd. 18 Maart 1904, n°. 90, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit tot vaststelling der bezoldiging van den secretaris-ontvanger der waterkeering;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 8 Juni 1904, n°. 109;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 Juli 1904, n°. 261, afd. Wat.;

Overwegende dat Ged. Staten van Zeeland bij schrijven van 8 Jan. 1904 aan het bestuur van bovenvermelde waterkeering hebben medegedeeld, dat zij tegen de regeling van de belooning van den secretaris-ontvanger, zooals die was geschied bij besluit van den Dijkraad van 19 Dec. te voren, bezwaar hadden, daar de redenen, die in de notulen voor het verleenen van eene personeele toelage werden aangevoerd, niet alleen voor den tegenwoordigen titularis, maar ook voor zijne opvolgers golden, zoodat van eene *personeele* toelage geen sprake kon zijn; en dat, hoewel de secretaris-ontvanger reeds ten deele wordt schadeloos gesteld voor de meerdere werkzaamheden, welke uit de splitsing der financiën van beide dijkvakken voortvloeien -- daar zijne volgens de circulaire van Ged. Staten van 19/26 Januari 1872, n°. 213/16, berekende belooning ruim *f* 100 meer kan bedragen dan hij tot dusver genoot —, Ged. Staten bereid zouden bevonden worden om uithoofde van die splitsing eenige afwijking van genoemde circulaire toe te laten en goed te keuren een besluit van den Dijkraad, waarbij voor de berekening van de jaarwedde van den secretaris-ontvanger de in die circulaire bedoelde vaste som van *f* 75 met ten hoogste *f* 50 wordt verhoogd;

dat de Dijkraad naar aanleiding van bovenvermeld schrijven van Ged. Staten op 20 Febr. 1904 besloot de vaste som van *f* 75, bedoeld in de circulaire van 1872, met *f* 150 te verhoogen, en het tractement van den secretaris-ontvanger vast te stellen op *f* 609;

dat Ged. Staten in antwoord hierop dd. 18 Maart 1904 schreven, dat zij bezwaar hadden om dit besluit van den Dijkraad goed te keuren;

dat de Dijkraad van dit besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen, in zijn appellatoir adres wijzende op de omstandigheid, dat, ten gevolge van de calamiteus-verklaring van den polder Oud-Kempenshofstede, krachtens het bijzonder Reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van het calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder, een secretaris-ontvanger moest worden benoemd; dat ofschoon de 2 dijkvakken tot één waterschap zijn vereenigd, de administratie toch moet worden gehouden alsof het 2 afzonderlijke calamiteuse polders betreft, terwijl ook door den secretaris-ontvanger *f* 3300 meer aan

borgtocht moet worden gesteld, hetgeen renteverlies voor hem ten gevolge heeft; dat de secretaris-ontvanger eene bezoldiging zou ontvangen, die niet geëvenredigd ware aan zijne werkzaamheden, indien hij eene jaarwedde ontving als door Ged. Staten wordt voorgesteld, hetgeen niet billijk zou zijn; dat toch ingevolge meerbedoelde circulaire den secretaris-ontvanger voor een gedeelte zijner verrichtingen eene vaste som van *f* 75 wordt toegelegd, terwijl hem voor zijne overige werkzaamheden en voor de geldelijke verantwoordelijkheid eene som wordt toegekend geëvenredigd aan den omvang van het beheer, zooals die vertegenwoordigd wordt door het bedrag der ontvangsten; dat de billijkheid derhalve vordert, dat bij de vaststelling van de bezoldiging genoemde grondslag in zijn geheel in aanmerking worde genomen; dat Ged. Staten echter voorstellen alleen de vaste som van *f* 75 te verhoogen, welke slechts een gedeelte van den grondslag uitmaakt; en dat de circulaire voor de regeling der bezoldiging niet kan worden gevolgd, omdat daarbij alleen voorzien is in het geval dat het één calamiteusen polder geldt, hetgeen in casu eigenlijk niet het geval is;

Overwegende dat de werkzaamheden, die uit de splitsing der financiën van beide onderwerpelijke dijkvakken — krachtens de laatste alinea van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Stbl. n°. 119) en de artt. 114 en 122 van het Reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen — voor den secretaris-ontvanger voortvloeien, niet zóó omvangrijk zijn, dat de door den Dijkraad vastgestelde jaarwedde van *f* 609 gerechtvaardigd zou zijn;

dat toch die werkzaamheden, hoofdzakelijk bestaande in het opmaken van twee begrootingen en twee rekeningen in stede van één, voldoende zouden worden beloond indien de in voormeld schrijven van Ged. Staten dd. 8 Jan. 1904, bedoelde regeling werd gevolgd;

Gezien de wet van 19 Juli 1870 (Stbl. n°. 119), het Reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen in Zeeland en het Bijzonder Reglement voor het Bestuur en Beheer der Waterkeering van het calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 8 *Augustus* 1904, *n°.* 26, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 12 *Juli* 1904, *n°.* 10, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Bonnerveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, 7 *September* 1892, *n°.* 27, 30 *December* 1898, *n°.* 39 *en* 22 *October* 1900, *n°.* 32.

) Prov. blad n°. 13.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1904, *n°.* 35, *tot onteigening van perceelen, gelegen in de gemeenten Gieten, Wildervank, Veendam, Muntendam en Zuidbroek, die op grond van de wet van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 171) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een spoorweg van Stadskanaal naar Zuidbroek.*

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1904, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 14 *Juli* 1904, *n°. XXXVIa, tot wijziging van het reglement van bestuur voor den Haarlemmermeerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 47, 13 *Augustus* 1859, *n°.* 47, 9 *Maart* 1864, *n°.* 73, 6 *Augustus* 1871, *n°.* 25, 30 *Juli* 1878, *n°.* 63, 29 *Juli* 1889, *n°.* 18 *en* 24 *Juli* 1899, *n°.* 54.

e Prov. blad n°. 87.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1904, *n°.* 37, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 14 *Juli* 1904, *n°. XLII, tot wijziging van artikel* 32 *sub* a *van het reglement op de wegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *November* 1893, *n°.* 16 *en* 10 *December* 1894, *n°.* 9.

)e Staten van Noordholland,
iezien de voordracht van Gedeputeerde Staten;
Besluiten
ırtikel 32 sub *a* van het Reglement op de wegen in Noordhold te wijzigen, zoodat het luide als volgt:

Uitgezonderd in het geval, voorzien bij art. 3 der wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110), moeten de honden voorzien zijn van een passenden en doeltreffenden muilkorf, die gemaakt is van stevig metaaldraad of van stevig leder en die het bijten verhindert, een en ander ter beoordeeling van de in art. 37 bedoelde ambtenaren.

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 205), *tot nadere wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen in den Staatsspoorweg van Harlingen tot de Pruissische grenzen bij Nieuwe Schans en van Deventer naar Leeuwarden, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *September* 1875 (*Staatsblad n°.* 169) *en gewijzigd bij Kon. besluiten van* 24 *Januari* 188[illegible] (*Staatsblad n°.* 17) *en* 8 *Maart* 1892 (*Staatsblad n°.* 48).

Het Kon. besluit van 24 Januari 1880 (Staatsblad n°. 17) wordt hierbij ingetrokken.

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 206), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen over de Gouw tusschen Zwammerdam en Alphen en over den Rijn te Leiden, beiden in den spoorweg Leiden—Woerden, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *October* 1878 (*Staatsblad n°.* 143).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 207), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Franekervaart, in den Staatsspoorweg van Sneek naar Leeuwarden, vastgesteld bij Kon. besluit van* 22 *Mei* 1883 (*Staatsblad n°.* 47).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 208), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen in den Hollandschen IJzeren spoorweg, den Nederlandschen Rijnspoorweg, den Noordhollandschen Staatsspoorweg en den Oosterspoorweg, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *September* 1875 (*Staatsblad n°.* 181).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 209), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de Oostervaart, het Klifrak en de Wijnerts, in den Staatsspoorweg van Stavoren naar Sneek, vastgesteld bij Kon. besluit van* 8 *November* 1885 (*Staatsblad n°.* 191).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 210), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over de Dieze te 's Hertogenbosch, in den Staatsspoorweg Utrecht—Boxtel, vastgesteld bij Kon. besluit van* 13 *Juli* 1896 (*Staatsblad n°.* 116).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 21 *Juli* 1904, *tot wijziging van het politiereglement op de wegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *November* 1903, *n°.* 35.

De Staten van Noordbrabant,

Overwegende, dat het wenschelijk is voorgekomen, het laatste lid van artikel 3 van het Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904 in dier voege te wijzigen, dat slechts het laten dekken van vee of paarden binnen den afstand van 50 meter van wegen of voetpaden, óók dat het van af die wegen en voetpaden zichtbaar is, verboden zal zijn;

Hebben besloten:

het laatste lid van artikel 3 van het Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904 te wijzigen en te doen luiden als volgt:

„Eveneens is het in de kommen der gemeenten verboden vee of paarden te laten dekken, op een korteren afstand dan van 50 meter van wegen of voetpaden, indien het van af die wegen of voetpaden zichtbaar is."

Uitgezonderd in het geval, voorzien bij art. 3 der wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110), moeten de honden voorzien zijn van een passenden en doeltreffenden muilkorf, die gemaakt is van stevig metaaldraad of van stevig leder en die het bijten verhindert, een en ander ter beoordeeling van de in art. 37 bedoelde ambtenaren.

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 205, *tot nadere wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen in den Staatsspoorweg van Harlingen tot de Pruissische grenzen bij Nieuwe Schans en van Deventer naar Leeuwarden, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *September* 1875 (*Staatsblad n°.* 169) *en gewijzigd bij Kon. besluiten van* 24 *Januari* 1880 (*Staatsblad n°.* 17) *en* 8 *Maart* 1892 (*Staatsblad n°.* 48).

Het Kon. besluit van 24 Januari 1880 (Staatsblad n°. 17) wordt hierbij ingetrokken.

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 206), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen over de Gouwe tusschen Zwammerdam en Alphen en over den Rijn te Leiden, beiden in den spoorweg Leiden—Woerden, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *October* 1878 (*Staatsblad n°.* 143).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 207), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Franekervaart, in den Staatsspoorweg van Sneek naar Leeuwarden, vastgesteld bij Kon. besluit van* 22 *Mei* 1883 (*Staatsblad n°.* 47).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 208), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen in den Hollandschen IJzeren spoorweg, den Nederlandschen Rijnspoorweg, den Noordhollandschen Staatsspoorweg en den Oosterspoorweg, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *September* 1885 (*Staatsblad n°.* 181).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 209), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de bewegbare spoorwegbruggen over de Oostervaart, het Klifrak en de Wijnerts, in den Staatsspoorweg van Stavoren naar Sneek, vastgesteld bij Kon. besluit van* 8 *November* 1885 (*Staatsblad n°.* 191).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 210), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over de Dieze te 's Hertogenbosch, in den Staatsspoorweg Utrecht—Boxtel, vastgesteld bij Kon. besluit van* 13 *Juli* 1896 (*Staatsblad n°.* 116).

KON. BESLUIT *van* 12 *Augustus* 1904, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 21 *Juli* 1904, *tot wijziging van het politiereglement op de wegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *November* 1903, *n°.* 35.

De Staten van Noordbrabant,

Overwegende, dat het wenschelijk is voorgekomen, het laatste lid van artikel 3 van het Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904 in dier voege te wijzigen, dat slechts het laten dekken van vee of paarden binnen den afstand van 50 meter van wegen of voetpaden, zóó dat het van af die wegen en voetpaden zichtbaar is, verboden zal zijn;

Hebben besloten:

het laatste lid van artikel 3 van het Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904 te wijzigen en te doen luiden als volgt:

„Eveneens is het in de kommen der gemeenten verboden vee of „paarden te laten dekken, op een korteren afstand dan van 50 meter „van wegen of voetpaden, indien het van af die wegen of voetpaden „zichtbaar is."

---

wegen en voetpaden in de Provincie Zuidholland, van 3 November 1870 en waarvan de tekst met de later daarin gebrachte wijzigingen is opgenomen in Provinciaal Blad N°. 58 van 1899.

Art. 20. 1ste lid te lezen: Het gebruik van motor-rijtuigen, van motor-rijwielen, van andere rijwielen of van hondenkarren, is verboden op die wegen, welke door Gedeputeerde Staten, op verzoek van het Gemeentebestuur, voor een of meer dezer vervoermiddelen ongeschikt zijn verklaard.

4de lid te lezen: Onder motor-rijtuigen zijn te verstaan rij- of voertuigen met meer dan twee wielen, welke door mechanische kracht, op het voertuig zelf aanwezig, worden voortbewogen.

5de lid te lezen: Motor-rijtuigen of motor-rijwielen, welke zonder van den daaraan verbonden motor gebruik te maken dienst doen, worden niet als motor-rijtuigen of motor-rijwielen beschouwd.

Art. 20*a* te lezen: Motor-rijtuigen moeten voorzien zijn:

1°. indien zij een grooter gewicht hebben dan van 150 kilogram, van het volgnummer door het Rijk vastgesteld, aan de voor- en aan de achterzijde aangebracht. De cijfers moeten minstens 12 c.M. hoog en 6 c.M. breed zijn en steeds duidelijk leesbaar. Tusschen zonsondergang en zonsopgang moet het nummer aan de voorzijde helder verlicht zijn.

2°. tusschen zonsondergang en zonsopgang aan weerszijden van eene helder lichtgevende lantaarn, waarvan het licht vooruit en zijwaarts op een afstand van 100 M. goed zichtbaar moet zijn.

3°. van een toestel — hoorn of bel — waarmede tot op een afstand van 100 M. een goed hoorbaar geluidsignaal kan gegeven worden.

4°. van eene inrichting waardoor het voertuig, zoo noodig, elk oogenblik van volle vaart binnen een afstand van 10 M. tot stilstand kan worden gebracht.

Motor-rijwielen moeten voorzien zijn van hetgeen voor motor-rijtuigen sub 3° en 4° werd voorgeschreven, en tusschen zonsondergang en -opgang van een helder lichtgevende lantaarn.

Art. 20*b*. 1ste lid te lezen: Motor-rijtuigen en motor-rijwielen mogen nimmer op de wegen met grootere snelheid worden voortbewogen dan van 20 K.M. in het uur, 334 M. in de minuut.

KON. BESLUIT *van* 17 *Augustus* 1904, *n°.* 44, *houdend goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 11 *November* 1902, *n°.* 9 *en* 12 *Juli* 1904, *n°.* 19, *tot wijziging van het reglement op de tramwegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 19 *November* 1882, *n°.* 18, 23 *Augustus* 1886, *n°.* 20, 9 *September* 1887, *n°.* 21, 7 *September* 1892, *n°.* 27 *en* 16 *December* 1896, *n°.* 18.

De Gedeputeerde Staten van Drenthe doen te weten:

A. dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van 11 November 1902 is vastgesteld hetgeen volgt:

De Staten der provincie Drenthe:

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie tot wijziging en aanvulling van het reglement op de tramwegen in Drenthe, waarvan de tekst is geplaatst in Provinciaal Blad n°. 34 van 1896;

Besluiten, onder goedkeuring der Koningin, dat reglement nader te wijzigen en aan te vullen als volgt:

Art. 1. De titel van het reglement thans luidende „Reglement op de tramwegen in Drenthe" wordt vervangen door den navolgenden titel:

„Reglement op de tramwegen en de spoorwegen, bedoeld in art. 4 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118), en op de veiligheid van het gewoon verkeer op de, met de in art. 2 dier wet bedoelde spoorwegen in aanraking komende, openbare wegen in Drenthe".

2. Aan het slot van art. 1 wordt toegevoegd eene nieuwe alinea van den volgenden inhoud:

„De bepalingen van dit reglement zijn ook niet van toepassing op de spoorweggedeelten, waaromtrent, krachtens art. 3 alinea 3 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118), door den gemeenteraad onder Koninklijke goedkeuring voorschriften kunnen worden gegeven".

3. In artikel 2 letter *e*, vervallen de woorden „het gewicht per meter lengte en"

Voorts worden in datzelfde onderdeel achter het woord „wissels," ingevoegd de woorden „en de uiterste afmetingen" en achter het woord „materieel" het volgende:

„verder voor de spoor- of tramwegen, bedoeld in art. 4 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118), en voor de paardentramwegen, het gewicht per meter lengte der spoorstaven en voor de evenbedoelde spoor (tram)wegen bovendien, de constructie van de locomotieven, wagons en van het verder materieel".

4. In art. 4, letter *d* vervallen de woorden «de beweegkracht die uitsluitend mag worden gebezigd en», terwijl na het woord «worden» aan het slot van dat onderdeel, met vervallen van de kommapunt achter dat woord, wordt ingevoegd het navolgende:

«en voor de spoor- of tramwegen, niet vallende in de toepassing «van de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118), de beweegkracht «die uitsluitend mag worden gebezigd»;

5. In artikel 6 het onderdeel *c* te lezen als volgt:

«*c* in de gevallen dat eene verplichting, krachtens art. 2 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n° 118), niet reeds voortvloeit uit art. 4 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67), gewijzigd en aangevuld bij de wet van 31 December 1880 (Staatsblad n°. 258), bij die van 10 Mei 1882 (Staatsblad n°. 66), bij die van 15 April 1886 (Staatsblad n°. 64), bij die van 31 December 1887 (Staatsblad n°. 265) en bij die van 8 April 1893 (Staatsblad n°. 62), te zullen gedoogen dat zijne spoorstaven worden aangesloten aan- of worden doorsneden door die van anderen».

6. In art. 8, eerste lid, vervalt het woord «of», waar het voor de tweede keer is gebezigd en worden in datzelfde lid tusschen de woorden «daarop» en «aan» ingevoegd de woorden:

«en verder ten aanzien van de spoor en tramwegen niet vallende in de toepassing van de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118)».

7. In art. 12, eerste lid, eerste regel, wordt achter het woord «zijn» ingevoegd het volgende:

«voor zoover zij niet onderworpen zijn aan de voorschriften ter zake vervat in het algemeen reglement voor de spoorwegen, bedoeld in art. 2 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118)».

8. Aan het slot van art. 13 wordt toegevoegd een nieuw lid van den volgenden inhoud:

«Dit artikel geldt slechts voor de spoor- of tramwegen, niet vallende in de toepassing van de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118).»

9. In art. 16 vervalt het woord «inwendig».

10. Na art. 17 wordt een nieuw art. 18 ingevoegd luidende:

«Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel van «Drentsch tram- en spoorwegreglement 1902».»

B. dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van 12 Juli 1904 is vastgesteld hetgeen volgt:

De Staten der provincie Drenthe,

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie tot wij-

ziging van het Statenbesluit van 11 November 1902 nº. 3 tot wijziging en aanvulling van het reglement op de tramwegen in Drenthe, waarvan de tekst is geplaatst in Prov. Blad nº. 34 van 1902:

Besluiten, onder goedkeuring der Koningin, dat Statenbesluit nader te wijzigen als volgt:

Art. 1. Artikel 1 van voormeld Statenbesluit wordt gelezen als volgt:

De titel van het reglement thans luidende «Reglement op de tramwegen in Drenthe» wordt vervangen door den navolgenden titel:

«Drentsch tram- en spoorwegreglement 1904».

2. Artikel 2 vervalt.

3. Artikel 3 wordt art. 2.

4. Artikel 4 wordt art. 3.

5. In art 5 (wordt art. 4) wordt de aanhef van het daarin genoemd onderdeel *c* van art. 6 van het reglement gelezen als volgt:

c. in de gevallen dat eene verplichting niet reeds krachtens art. 2 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad nº. 118) voortvloeit en verder gelijk het onderdeel naar het besluit van 1902 luidt'.

6. Artikel 6 wordt art. 5.

7. Artikel 7 vervalt.

8. In art. 8 (wordt art. 6) wordt voor art. 13» gesteld: «de artikelen 12, 13 en 14».

9. Artikel 9 wordt art. 7.

10. Artikel 10 vervalt.

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1904, *nº.* 35, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 19 *Juli* 1904, *nº.* 29, *tot aanvulling van het politiereglement op het gebruik van de Westerhaven, de haven in het Boterdiep, de haven in het Damsterdiep en de haven in het verbindingskanaal Damster—Boterdiep, alle gelegen in de gemeente Groningen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *Augustus* 1884, *nº.* 30, 24 *Augustus* 1887, *nº.* 14, 14 *Januari* 1888, *nº.* 7, 10 *Augustus* 1890, *nº.* 21, 8 *September* 1896, *nº.* 40 *en* 8 *September* 1902, *nº.* 36.

Zie Prov. blad nº. 33.

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1904, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 14 *Juli* 1904, *n°. XXXVII, tot opheffing van den polder de Nes, ook genaamd de Oude Nes, onder Ilpendam, tot opneming van de perceelen, tot dien polder behoorende, in het waterschap de Purmer, en tot vaststelling van een reglement van bestuur voor dat waterschap.*

Zie Prov. blad n°. 93.

Het reglement voor den polder de Nes, ook genaamd de Oude Nes, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 9 December 1863, n°. 61, 10 Augustus 1874, n°. 21, 16 Augustus 1877, n°. 15 en 4 Augustus 1880, n°. 24 wordt hierbij ingetrokken.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1904, *n°.* 35, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 14 *Juli* 1904, *n°. XXXIX, tot wijziging van het reglement op de wegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *November* 1893, *n°.* 16, 10 *December* 1894, *n°.* 9 *en* 10 *Augustus* 1904, *n°.* 37.

De Staten van Noordholland,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten tot wijziging van het reglement op de wegen in Noordholland, vastgesteld bij besluit der Staten van 11 Juli 1893, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 3 November 1893, n°. 16, en gewijzigd bij besluit der Staten van 9 November 1894, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 10 December 1894, n°. 9;

Besluiten:

I. De bepaling sub 4° van artikel 12 van genoemd reglement te doen vervallen en te vervangen door de navolgende:

„4°. wijziging in den aanleg of verlegging van wegen, waartoe „krachtens art. 24, 2de lid sub *a* door Gedeputeerde Staten vergun„ning is verleend."

De bepaling sub 7° van genoemd artikel te doen vervallen.

II. De bepalingen van artikel 13 te doen vervallen en te vervangen door de navolgende:

„Indien het wenschelijk of noodzakelijk wordt geacht om op den „ligger gebrachte wegen te doen vervallen, nieuwe wegen daarin op „te nemen of in de opgaven op den ligger voorkomende omtrent de „wegen verbetering te brengen anders dan op grond van het bepaalde

„in artikel 12 sub 1°, zoo wordt hiertoe niet overgegaan, dan nadat „Burgemeester en Wethouders, hetzij uit eigen beweging, hetzij op „last van Gedeputeerde Staten het ontwerp van een en ander voor „den tijd van drie weken voor een ieder ter inzage zullen hebben „nedergelegd, en verder gehandeld zal zijn overeenkomstig de be„palingen der artikelen 3—11.

III. De bepaling van artikel 24 te doen vervallen en te vervangen door de navolgende:

„Het is verboden:

„1°. een weg af te sluiten of op andere wijze het vrije verkeer „er over te belemmeren;

„2°. in een weg te graven of te spitten;

„3°. de kunstbaan op te breken;

„4°. eene aan den weg belendende sloot te dempen of er een dam in te leggen;

„5°. op een weg boomen of ander houtgewas te planten;

„6°. de wijze van aanleg van een weg of van de zich daarop „bevindende kunstbaan te veranderen of een weg te verleggen.

„Vergunning kan echter worden verleend:

„*a.* door Gedeputeerde Staten:

„tot beharding van onbeharde wegen of wijziging van den aard „of van de breedte der beharding, tot verbreeding of versmalling „van wegen, voetpaden, dammen of bruggen, opruimen van bestaande „of plaatsen van nieuwe kunstwerken op of in de wegen en tot alle „andere wijzigingen in den aanleg van een weg, of tot verlegging „van een weg.

„Zijn echter Gedeputeerde Staten van oordeel, dat door de wijzi„ging of verlegging rechten of belangen zouden kunnen worden ge„schaad, dan wordt de aanvrage daartoe voor den tijd van drie „weken in de betrokken gemeente voor een ieder ter inzage neder„gelegd, en verder gehandeld overeenkomstig de bepalingen van de „artikelen 3—11.

„*b.* door Burgemeester en Wethouders: en in spoedeischende ge„vallen door den Burgemeester:

„1°. tot het tijdelijk afsluiten van een weg of het op andere „wijze belemmeren van het vrije verkeer er over;

„2°. tot het graven of spitten in een weg;

„3°. tot het tijdelijk opbreken van de kunstbaan;

„4°. tot het dempen van eene aan den weg belendende sloot of „het er in leggen van een dam;

„5°. tot het planten van houtgewas op de bermen of zijkanten „van een weg;

„Onverminderd in de gevallen onder *b* 4 en 5 genoemd, de be„voegdheid van andere besturen.

„Aan de vergunningen door Burgemeester en Wethouders of den „Burgemeester te verleenen, mogen door hen voorschriften worden „verbonden, voor zoover deze uitsluitend dienen moeten ter beperking „van het ongerief, dat uit de voorgenomen handelingen zou kunnen „ontstaan."

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1904, *n°.* 4, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 13 *Juli* 1904, *n°.* 8, *tot wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *Juli* 1900, *n°.* 42 *en* 7 *Augustus* 1903, *n°.* 47.

De wijziging bestaat hierin, dat in art. 37 in *m* vóór „kunstwegen" wordt ingevoegd: „Rijks- en".

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1904, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 12 *Juli* 1904, *n°.* 11, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Eexterveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, 7 *September* 1892, *n°.* 27, 7 *Augustus* 1893, *n°.* 21, 20 *Augustus* 1894, *n°.* 40, 6 *Januari* 1896, *n°.* 18, 25 *Augustus* 1897, *n°.* 36 *en* 24 *April* 1900, *n°.* 9.

Zie Prov. blad n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1904, *n°.* 34, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 14 *Juli* 1904, *n°. XXXVIb, tot wijziging van het reglement van bestuur voor de Sloter binnen- en Middelveldsche gecombineerde polders, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14, 31 *Juli* 1882, *n°.* 12 *en* 30 *Augustus* 1886, *n°.* 24.

Zie Prov. blad n°. 152.

KON. BESLUIT van 7 *September* 1904, n°. 35, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 12 *Juli* 1904:

n°. 5, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Leempenvelde, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *Augustus* 1886, n°. 20, 20 *Augustus* 1890, n°. 21, 22 *December* 1890, n°. 18, 13 *Augustus* 1896, n°. 18, 11 *September* 1899, n°. 52 *en* 18 *Augustus* 1902, n°. 45;

n°. 12, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Smeerdijken—Schrapveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *September* 1892, n°. 27, 7 *December* 1893, n°. 14, 7 *Januari* 1898, n°. 8, 30 *December* 1898, n°. 39, 7 *Februari* 1900, n°. 45 *en* 10 *September* 1903, n°. 70, *en*

nos. 13 & 13 *B en* 13 *C, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Drogteropslagen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *Augustus* 1893, n°. 25 *en* 11 *September* 1899, n°. 52.

Zie Prov. blad n°. 39, 50 en 58.

KON. BESLUIT van 8 *September* 1904, n°. 59, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 13 *Juli* 1904, n°. 28, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Bossen het Ommerkanaal, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *December* 1902, n°. 17.

Zie Prov. blad n°. 73.

KON. BESLUIT van 9 *September* 1904, n°. 34, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 12 *Juli* 1904:

n°. 7, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Zwindersche veld Noordwestelijk deel, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 28 *Augustus* 1893, n°. 24;

n°s. 8 *A en* 8 *B, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Bonnerveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, n°. 16, 7 *September* 1892, n°. 27, 30 *December* 1898, n°. 39 *en* 22 *October* 1900, n°. 32;

n°. 8 *C, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Gasselterboerveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, n°. 16, 7 *September* 1892, n°. 27, 17 *December* 1892, n°. 13, 21 *Augustus* 1893, n°. 15, 30 *December* 1896, n°. 50 *en* 22 *October* 1900, n°. 32;

nos. 14 *A*, 14 *B en* 14 *C, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Nieuw-Drouwen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, n°. 16, 17 *Augustus* 1891, n°. 22, 7 *September* 1892, n°. 27, 21 *Augustus* 1893, n°. 15, 7 *Augustus* 1894, n°. 20, 25 *Januari* 1895, n°. 28, 28 *Augustus* 1895, n°. 46, 7 *November* 1898, n°. 33, 11 *September* 1899, n°. 52 *en* 22 *October* 1900, n°. 32, *en*

n°. 14 *D, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Gasselternijeveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, n°. 16, 7 *September* 1892, n°. 27, 17 *December* 1892, n°. 13, 21 *Augustus* 1893, n°. 15, 28 *Augustus* 1895, n°. 46 *en* 10 *September* 1903, n°. 70.

Zie Prov. bladen n°s 19 t/m 23.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1904, n°. 35, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 19 *Juli* 1904:

n°. 25, *tot oprichting van het waterschap Scharmerlaagveenontginning;*

n°. 33 *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Euvelgunner-molenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *Januari* 1882, n°. 9;

n°. 41, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Westerbroekster—Engelbertermolenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 14 *October* 1903, n°. 52;

n°. 44, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Westerwolde, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *Juni* 1900, n°, 37, *en*

n°. 40, *tot wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Ruiten, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 26 *Januari* 1887, n°. 2.

Zie Prov. bladen n°s 39 t/m 43.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1904, n°. 36, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van* 14 *Juli* 1904, n°. 6, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Rohel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *September* 1878, n°. 14, 26 *Juli* 1879, n°. 23 *en* 13 *Augustus* 1896, n°. 18.

Zie Prov. blad n°. 80.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1904, n°. 37, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van* 14 *Juli* 1904:

n°. *XXXVIII, tot vaststelling van reglementen van bestuur voor de waterschappen de Achterkogge, de Amsterdammer polder, de Anna Paulowna polder, de polder Assendelft, de Baarsdorpermeer, de Belmermeer, de banne Benningbroek, de Bergermeer, de polder de Berkmeer, de polder Beschoot, de Binnendijksche-, Overscheensche, Berger- en Meentpolder, de Binnengeesterpolder, de banne Binnenwijzend, de Bovenpolder onder Egmond binnen, de Broekermeer, de polder de Buiksloterham, de Buiksloterméer, de Buitendijksche Buitenveldersche polder, de Bijlermeer, de polder Callantsoog, de polder de Daalmeer, de Dergmeer- en Kerkmeerpolder, de Dertig gemeenschappelijke polders op Texel, de Diemer Buitendijksche polder, de Diemerpolder, de Dieps- en Moermeerpolder, de Dorregeesterpolder, het ambacht van Westfriesland, genaamd Drechterland, de Drooggemaakte Veenpolder te Assendelft, de Eendragtspolder onder Alkmaar, de banne Eenigenburg, de polder de Egmondermeer, de polder Eijerland op Texel, het ambacht van Westfriesland, genaamd Geestmerambacht, de polder Geestmerambacht (Oosterdijk- en Molengeerzen), de Geinen Gaasperpolder, de Gemeenschapspolder, de polder de Graftermeer, de Grebpolder onder Warmenhuizen, de banne Hem, de Holendrechter- en Bullewijkerpolder, de banne Hoog- en Laag Zwaagdijk, de polder Katwoude, de polder de Kleimeer, het heemraadschap Mijzen, de Noordpolder beoosten Muiden, de Schermeer, de polder Waal en Bury op Texel, de polder de Westerkoog en het heemraadschap Wormer, Jisp en Nek, en*

n°. *XXXVIIIa, tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie in bovengenoemde waterschappen,* UITGEZONDERD *de polder Beschoot, het ambacht van Westfriesland, genaamd Drechterland, het ambacht van Westfriesland, genaamd Geestmerambacht, de polder Geestmerambacht (Oosterdijk- en Molengeerzen) en het heemraadschap Wormer, Jisp en Nek.*

Zie Prov. bladen n°s 101 t/m 152.

Door deze nieuwe reglementen zijn vervallen het reglement voor:

de Achterkogge, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 December 1872, n°. 13 en 10 Augustus 1876, n°. 22;

den Amsterdammerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 9 Augustus 1879, n°. 21 en 30 Juli 1886, n°. 12;

den Anna-Paulownapolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 15 Augustus 1869, n°. 19, 29 Juli 1889, n°. 18, 1 Augustus 1894, n°. 47 en 3 Augustus 1901, n°. 8;

den polder Assendelft, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 September 1856, n°. 95, 25 November 1879, n°. 18, 24 September 1887, n°. 10 en 7 Augustus 1890, n°. 11;

den Baarsdorpermeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 8 December 1863, n°. 125 en 16 Augustus 1877, n°. 15;

den Belmermeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 1 December 1875, n°. 37 en 4 Augustus 1880, n°. 24;

de banne Benningbroek, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 December 1861, n°. 74;

den Bergermeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 20 Augustus 1861, n°. 77 en 25 November 1878, n°. 26;

den polder de Berkmeer, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 Augustus 1863, n°. 77;

den polder Beschoot, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 Augustus 1873, n°. 21, 28 November 1893, n°. 24 en 30 Juli 1896, n°. 33;

den Binnendijkschen-, Overscheenschen-, Berger- en Meentpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Januari 1899, n°. 13;

den Binnengeesterpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Augustus 1870, n°. 2;

de banne Binnenwijzend, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 November 1858, n°. 57 en 15 Januari 1897, n°. 17;

den Bovenpolder onder Egmond-binnen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 September 1902, n°. 37;

den Broekermeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 1 December 1875, n°. 37, 16 Augustus 1877, n°. 15 en 24 November 1886, n°. 12;

den polder de Buiksloterham, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 Augustus 1879 n° 21.

den Buikslotermeer, goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 December 1875, n°. 37;

den Buitendijkschen Buitenvelderschen polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 31 December 1882, n°. 7;

den Bijlmermeer, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1866, n°. 72;

den polder Callantsoog, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Augustus 1855, n°. 43, 30 Juli 1875, n°. 25, 25 November 1879, n°. 18 en 13 Januari 1899, n°. 13;

den polder de Daalmeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 10 Augustus 1870, n°. 15, 28 November 1893, n°. 24 en 10 Augustus 1900, n°. 32;

den Dergmeer- en Kerkmeerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1865, n°. 47;

het waterschap de Dertig gemeenschappelijke polders op Texel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 28 September 1880, n°. 9 en 27 Juli 1882, n°. 66;

den Diemer-Buitendijkschen polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Augustus 1891, n°. 37;

den Diemerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Januari 1892, n°. 4;

den Dieps- en Moorsmeerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 30 November 1879, n°. 19, 28 Juli 1881, n°. 29 en 30 Juli 1896, n°. 33;

den Dorregeesterpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Augustus 1873 n°. 22;

het ambacht van Westfriesland, genaamd Drechterland, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 2 September 1864, n°. 45, 26 Augustus 1867, n°. 26, 21 November 1887, n°. 12 en 7 Augustus 1893, n°. 18;

den Drooggemaakten Veenpolder te Assendelft, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 November 1884, n°. 20;

den Eendragtspolder onder Alkmaar, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 December 1868, n°. 6 en 26 November 1895, n°. 32;

de banne Eenigenburg, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 10 Augustus 1860, n°. 73 en 30 November 1882, n°. 18;

den polder de Egmondermeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 8 December 1854, n°. 66, 29 November 1869, n°. 19, 10 December 1873, n°. 6 en 4 September 1902, n°. 37;

den polder Eijerland op Texel, goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 Augustus 1886, n°. 18;

het ambacht van Westfriesland, genaamd Geestmerambacht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 2 September 1864, n°. 45, 10 Augustus 1876, n°. 22, 21 November 1887, n°. 12, 17 December 1889, n°. 17 en 7 Augustus 1890, n°. 11;

den polder Geestmerambacht (Oosterdijk- en Molengeerzen), goedgekeurd bij Kon. besluiten van 2 September 1864, n°. 45, 23 December 1871, n°. 26, 30 Juli 1878, n°. 63, 27 Juli 1882, n°. 66, 1 Augustus 1883, n°. 20 en 28 Juli 1891, n°. 41;

den Gein- en Gaasperpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 16 Augustus 1877, n°. 13 en 24 Juli 1899, n°. 54;

den Gemeenschapspolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 6 September 1869, n°. 5, 26 November 1870, n°. 20 en 29 Juli 1889, n°. 18;

den polder de Graftermeer, goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 Augustus 1874, n°. 24;

den Grebpolder onder Warmenhuizen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 December 1856, n°. 86;

de banne Hem, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 November 1858, n°. 57 en 13 Augustus 1873, n°. 23;

den Holendrechter- en Bullewijkerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 15 Augustus 1869, n°. 19, 5 December 1872, n°. 21 en 25 November 1878, n°. 26;

de banne Hoog en Laag Zwaagdijk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 5 December 1859, n°. 57, 26 Augustus 1868, n°. 18 en 7 Augustus 1890, n°. 11;

den polder Katwoude, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 December 1865, n°. 56, 10 Augustus 1874, n°. 21 en 9 Augustus 1890, n°. 21;

den polder de Kleimeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 26 November 1870, n°. 19 en 24 November 1897, n°. 52;

het heemraadschap Mijzen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Januari 1892, n°. 4;

den Noordpolder beoosten Muiden, goedgekeurd bij Kon. besluit van 20 December 1876, n°. 10;

het waterschap de Schermeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 6 Augustus 1857, n°. 58, 29 November 1873, n°. 15 en 5 Januari 1892, n°. 7;

den polder Waal en Burg op Texel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 26 December 1855, n°. 50, 7 December 1861, n°. 53, 30 Augustus 1886, n°. 24 en 27 Januari 1892, n°. 4;

den polder de Westerkoog, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 2 Augustus 1858, n°. 67 en 12 Augustus 1871, n°. 15, en

het heemraadschap Wormer, Jisp en Nek, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 22 December 1857, n°. 76, 26 Augustus 1868, n°. 18, 8 Augustus 1870, n°. 6, 24 December 1877, n°. 12, 16 December 1890, n°. 4 en 26 Juli 1897, n°. 50.

KON. BESLUIT *van* 12 *September* 1904, *n°.* 54, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland*:

1°. *van* 14 *Juli* 1904, *n°.* 5, *tot wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *Februari* 1876, *n°.* 17, 10 *Juni* 1876, *n°.* 6, 30 *Juni* 1878, *n°.* 67, 31 *December* 1879, *n°.* 30, 15 *Augustus* 1885, *n°.* 22, 13 *September* 1890, *n°.* 23, 16 *Augustus* 1892, *n°.* 42, 20 *December* 1895, *n°.* 9, 15 *September* 1898, *n°.* 23 *en* 6 *April* 1903, *n°.* 20, *en*

2°. *van* 19 *Juli* 1904, *n°.* 7, *tot aanvulling van het reglement op het verleenen van bijdragen aan de zeewerende waterschappen in de provincie Friesland, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *September* 1888, *n°.* 25, 9 *September* 1896, *n°.* 37 *en* 21 *December* 1897, *n°.* 64.

De wijziging sub 1°. luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst (Provinciale bladen n°. 90 van 1892, n°. 1 van 1896, n°. 105 van 1898 en n°. 61 van 1903) wijziging behoeft;

Gelet op art. 134 der Grondwet en art. 140 der provinciale wet;

Besluiten:

a. Art. 1 van genoemd reglement te lezen als volgt:

De dienst van den provincialen waterstaat wordt opgedragen aan een hoofdingenieur, een ingenieur, een vasten opzichter voor ieder district en vier bureau-ambtenaren.

b. Art. 3 te lezen als volgt:

Benoembaar tot hoofdingenieur of ingenieur zijn zij die in het bezit zijn van het diploma van civiel-ingenieur, bedoeld bij art. 61 der wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad n°. 50).

c. De artikelen 5*bis*, 6 en 7 te vernummeren tot 6, 7 en 8.

d. Art. 12 te lezen als volgt:

De opzichters genieten eene aanvangsjaarwedde van *f* 1,200.— die 6 maal telkens na 3 jaren kan worden verhoogd, de eerste 4 maal met *f* 150.—, de laatste 2 maal met *f* 100.—.

Het bepaalde bij art. 6 is hierop van toepassing.

Indien zij vóór hunne benoeming tot opzichter, in vasten dienst op het bureau van den provincialen waterstaat zijn werkzaam geweest, wordt voor hen de jaarwedde reeds terstond vermeerderd met zooveel van de hiervorengenoemde verhoogingen als zij zestallen jaren in vasten dienst der provincie hebben doorgebracht.

De jaren in vasten dienst minder dan een vol zestal en die boven volle zestallen worden voor de berekening van latere verhoogingen voor de helft medegeteld.

e. Art. 14 te lezen als volgt:

Ten behoeve van het bureau van den provincialen waterstaat worden beschikbaar gesteld een eerste ambtenaar chef de bureau, aan wien door Gedeputeerde Staten de titel van commies kan worden verleend, op een aanvangsjaarwedde van *f* 1,200.—, tot *f* 1,500—, een tweede en derde ambtenaar opzichter-teekenaar, van wie de tweede als onderchef optreedt, op een aanvangsjaarwedde van *f* 1,000.—, en een vierde ambtenaar-schrijver op een aanvangsjaarwedde van *f* 600.—.

Deze jaarwedden kunnen worden verhoogd:

voor den eersten ambtenaar 6 maal telkens na 4 jaar, de eerste 4 maal met *f* 150.—, de laatste 2 maal met *f* 100.—; wordt hij evenwel op een hoogere jaarwedde dan *f* 1,200.— aangesteld, dan zullen de verhoogingen slechts worden toegepast totdat hij het maximum van *f* 2,000.— zal hebben bereikt;

voor den tweeden ambtenaar opzichter-teekenaar, onderchef van het bureau, 6 maal telkens na 4 jaar met *f* 100.—;

voor den derden ambtenaar opzichter-teekenaar, 4 maal telkens na 4 jaar met *f* 100.—;

voor den vierden ambtenaar schrijver, 3 maal telkens na 4 jaar met *f* 100.—.

Het bepaalde bij art. 6 is hierop van toepassing.

Deze ambtenaren worden benoemd, geschorst en ontslagen door Gedeputeerde Staten, die hunne instructie vaststellen.

De hoofdingenieur en de ingenieur houden hun bureau in de door Gedeputeerde Staten aan te wijzen lokalen.

De inrichting daarvan wordt door Gedeputeerde Staten geregeld.

De bureaukosten worden hun jaarlijks, volgens specifieke declaratie en nadat deze door Gedeputeerde Staten zal zijn goedgekeurd, vergoed.

f. Art. 15*a* te vernummeren tot art. 16.

g. Art. 16 te vernummeren tot art. 17 en te lezen als volgt:

Indien Gedeputeerde Staten dit noodig oordeelen, kunnen voor het houden van dagelijksch toezicht bij eenig werk, voor het verrichten van opmetingen of het maken van teekeningen, tijdelijke opzichters op een door hun college te bepalen belooning worden aangesteld.

h. Art. 17 te doen vervallen.

i. De overgangsbepaling van art. 20 te doen vervallen.

j. Achter art. 20 onder het opschrift Overgangsbepalingen, te voegen volgende artikelen:

Art. 21. Aan de opzichters die op 1 September 1904, 10 of meer jaren in vasten dienst van de provincie hebben doorgebracht, wordt met ingang van dat tijdstip een jaarwedde toegekend, gelijkstaande met de aanvangsjaarwedde van *f* 1,200.—, vermeerderd met zooveel van de in art. 12 aangegeven verhoogingen als zij viertallen van jaren als opzichter in vasten dienst van de provincie hebben doorgebracht, met dien verstande dat na de eerste, na 1 September 1904 intredende verhooging, de toeneming om de drie jaren plaats heeft.

Het bepaalde bij art. 6 is hierop van toepassing.

[illegible]aren, die zij, vóór hunne benoeming als opzichter, in vasten

dienst der provincie hebben doorgebracht, worden bij de berekening hunner wedde voor de helft mede gesteld.

Art. 22. De betrekking van tweeden ambtenaar opzichter-teekenaar, onderchef van het bureau, wordt voorshands niet vervuld. Als 2e ambtenaar blijft dienst doen de ambtenaar A. Struiksma, op een bezoldiging van *f* 1,300.—.

k. Dit besluit in werking te doen treden op 1 September 1904.

De aanvulling sub 2°. bestaat hierin, dat aan dit reglement wordt toegevoegd de volgende bepaling:

Art. 15.

„Dit reglement is niet van toepassing op het waterschap de Grieën op Ameland".

KON. BESLUIT *van* 13 *September* 1904, *n°.* 30, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 19 *Juli* 1904:

n°. 26, *tot oprichting van het waterschap de Zuidveldsche polder, in de gemeente Loppersum;*

n°s. 30 *en* 31, *tot oprichting en reglementeering van de waterschappen het Siepkanaal, in de gemeenten Slochteren en Noordbroek, en Vledderveen, in de gemeente Onstwedde;*

n°. 32, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Bult, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *September* 1868, *n°.* 4;

n°. 34, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Blokummerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *Juni* 1871, *n°.* 18;

n°. 35, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Steendammerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 31 *December* 1889, *n°.* 32 *en* 26 *September* 1893, *n°.* 16;

n°. 37, *tot wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Zuidpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *Januari* 1881, *n°.* 5, *en*

n°. 39, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Kooipolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 30 *Maart* 1903, *n°.* 38.

Zie Prov. bladen n°s 44 t/m 51.

KON. BESLUIT *van* 13 *September* 1904, n°. 32, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 19 *Juli* 1904, *nos.* 3 *A en* 3 *B, tot oprichting en reglementeering van het waterschap Roozendaal, in de gemeente Tietjerksteradeel.*

Zie Prov. blad n°. 82.

KON. BESLUIT *van* 14 *September* 1904, n°. 45, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 20 *Juli* 1904, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Maartensdijk, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *September* 1865, n°. 32.

Zie Prov. blad n°. 124.

KON. BESLUIT *van* 10 *October* 1904 (*Staatsblad* n°. 228), *tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Drenthe dd.* 18 *September* 1903, n°. 5, *waarbij aan R. Mulder te Nijeveen vergunning is verleend tot het leggen van eene brug over de Stouwsloot aldaar.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 6 Juli 1904, La I. I., afdeeling Waterstaat, tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe d.d. 18 September 1903, n°. 5, waarbij aan R. Mulder te Nijeveen vergunning is verleend tot het leggen van eene brug over de Stouwsloot aldaar;

Overwegende, dat dit besluit steunt op artikel 23 van het reglement op de waterleidingen in Drenthe, welk reglement, voor zooveel het, gelijk hier, betrekking heeft op de waterleidingen onder toezicht van waterschaps- of veenschapsbesturen, behoort tot de algemeene reglementen, bedoeld in artikel 19 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176);

dat het besluit alzoo volgens artikel 21 dier wet door het gezag, met het dagelijksch bestuur der betrokken instelling, zijnde het waterschap Nijeveen-Kolderveen, belast, ter openbare kennis had moeten worden gebracht en voor belanghebbenden ter inzage gelegd, welk een en ander echter door bedoeld gezag is nagelaten;

Overwegende, dat tengevolge van dit verzuim het besluit van

Gedeputeerde Staten niet voldoet aan de eischen voor een dergelijk besluit bij de aangehaalde wet gesteld;

dat van zoodanig besluit krachtens artikel 19 dier wet beroep moet kunnen worden ingesteld;

dat, nu het besluit van Gedeputeerde Staten niet is bekend gemaakt en ter inzage gelegd, het in strijd met de wet voor beroep onvatbaar is geworden en alzoo op grond van strijd met de wet behoort te worden vernietigd;

Gelet op artikel 166 der provinciale wet;

Den Raad van State gehoord, advies van 30 Augustus 1904, n°. 18;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 1 October 1904, n°. 223, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het in hoofde dezes vermeld besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister enz.

Deze vernietiging houdt verband met het Kon. besluit van 11 Juli 1904, n°. 73, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren van het bestuur van het waterschap Nijeveen-Kolderveen tegen het leggen dezer brug.

KON. BESLUIT *van* 10 *October* 1904 (*Staatsblad n°.* 229), *tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Drenthe dd.* 23 *December* 1903, *n°.* 19, *genomen op het verzoek van Mr. S. A. Vening Meinesz, te Amsterdam en G. H. van Senden, te Baarn, directeuren der Drentsche Landontginningmaatschappij, gevestigd te Amsterdam, om eene gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 Juli 1904, n°. 261, afdeeling Waterstaat, tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe dd. 23 December 1903, n°. 19, genomen op het verzoek van Mr. S. A. Vening Meinesz te Amsterdam en G. H. van Senden te Baarn, directeuren der Drentsche Landontginningmaatschappij, gevestigd te Amsterdam, om eene gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek;

Overwegende, dat, vermits dit besluit, in verband met zijne afwijzende strekking, niet anders kan worden opgevat dan als eene beschikking, waarbij door Gedeputeerde Staten eene vergunning tot vervening wordt geweigerd, van dit besluit naar artikel 5 der wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) beroep op Ons is toegelaten binnen dertig dagen nadat de beslissing van Gedeputeerde Staten op de in dat artikel omschreven wijze ter openbare kennis is gebracht;

dat Gedeputeerde Staten deze bekendmaking echter hebben nagelaten;

Overwegende, dat tengevolge van dit verzuim het besluit van Gedeputeerde Staten niet voldoet aan de eischen, voor een dergelijk besluit bij de aangehaalde wet gesteld;

dat van zulk een besluit krachtens artikel 5 dier wet beroep moet kunnen worden ingesteld;

dat, indien zoodanig besluit niet ter openbare kennis is gebracht, het in strijd met de wet voor beroep onvatbaar is geworden en alzoo op grond van strijd met de wet behoort te worden vernietigd;

Gelet op artikel 166 der provinciale wet;

Den Raad van State gehoord, advies van 30 Augustus 1904, n°. 19;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 1 October 1904, n°. 224, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe d.d. 23 December 1903, n°. 19, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister enz.

Deze vernietiging houdt verband met het Kon. besluit van 16 Juli 1904, n°. 46, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren van bovengenoemde directeuren, in zake deze gewijzigde vergunning.

KON. BESLUIT *van* 19 *October* 1904, *n°.* 57, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 3 *Augustus* 1904, *tot vaststelling van een reglement van politie op de waterkeeringen in die provincie, met intrekking van het reglement van politie op de zee-, rivier- en kanaalwaterkeerende dijken en kaden en de daarin gelegen sluizen en werken in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *Maart* 1890, *n°.* 18 *en* 14 *Augustus* 1901, *n°.* 35.

REGLEMENT van politie op de waterkeeringen in de provincie Noordbrabant

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. In dit reglement worden verstaan onder:

a. waterkeeringen: alle dijken, binnen- en slaperdijken en kaden, welke voorkomen op den in artikel 3 bedoelden ligger;

onder waterkeeringen zijn het geheele lichaam der dijken, binnen- en slaperdijken en kaden met hunne buiten- en binnenbermen, zoomede de daarin of daarop gelegen kunstwerken, begrepen;

b. dijken, binnendijken, slaperdijken of kaden: die waterkeeringen, welke *als zoodanig* op den sub *a* bedoelden ligger voorkomen;

c. dijksbesturen: het dagelijksch bestuur van het waterschap, dat het beheer over eene waterkeering heeft en, indien de waterkeering niet in beheer is bij een waterschap, het bestuur van de gemeente, waaronder de waterkeering gelegen is, alles behoudens, dat bij dit reglement, eene wet, een algemeenen maatregel van bestuur of andere wettige verordening een ander gezag is aangewezen;

onder dijksbestuur over de waterkeeringen in onderhoud en beheer bij de provincie, moet bij de toepassing van de artikelen 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16 en 19 worden verstaan het College van Gedeputeerde Staten;

d. waterschappen: die bedoeld in artikel 1 van het „Algemeen Waterschapsreglement voor Noordbrabant 1904" en de waterschappen: Over den Alm; de Bleek en Oostkil; de Boven-Mark; de Damespolder; de Rivier de Dommel en de zich daarin ontlastende beken en riviertjes; de Haven en Sassen van Zevenbergen; de Hulpgaten in de landen van Heusden en Altena; de Mark en Dintel; de Peeldam; de Roosendaalsche en Steenbergsche vliet; de Binnen Oude Maas; de Royale polder; de Vierbannen; de Zevenbannen en dat ter bevordering der verbetering van den waterstaatstoestand in het Noordoostelijk gedeelte van Noordbrabant.

2. Dit reglement geldt niet ten aanzien der waterkeeringen in onderhoud en beheer bij het Rijk.

HOOFDSTUK II.

Van het beheer en de instandhouding der waterkeeringen.

3. § 1. De dijksbesturen zijn verplicht binnen drie maanden

„na de in werking treding van dit reglement, volgens een door „Gedeputeerde Staten voor te schrijven model, een ligger te ontwer„pen van de onder hun beheer staande waterkeeringen.

„Op dien ligger moet worden vermeld of de waterkeeringen zijn „dijken, slaper- of binnendijken of wel kaden.

„Op dien ligger worden vermeld als:

„*a. dijken*: die waterkeeringen, welke dienen tot keering van „zee-, rivier-, kanaal- of inundatiewater;

„*b. slaperdijken*: die waterkeeringen, welke door voorgelegen in„poldering of door aanleg van sluizen in eene rivier of een kanaal „niet meer zee-, rivier-, kanaal- of inundatiewaterkeerend zijn;

„*c. binnendijken:* die waterkeeringen, welke niet zee-, rivier-, „kanaal- of inundatiewaterkeerend, noch slaperdijken zijn;

„*d. kaden*: de niet onder *a*, *b* en *c* bedoelde waterkeeringen, „met uitzondering van de griendkaden.

„Op den ligger worden niet vermeld die dijken, binnen- en slaper„dijken of kaden, bestemd om de daarachter gelegen, uitsluitend aan „den eigenaar der waterkeering toebehoorende gronden tegen over„strooming te beveiligen.

„§ II. De ingevolge § 1 van dit artikel ontworpen ligger wordt „gedurende veertien dagen ten kantore van den Secretaris van het „Waterschap, of, indien de waterkeering niet onder het beheer van „een waterschap is, ten raadhuize der gemeente, waaronder de water„keering gelegen is, ter inzage gelegd van belanghebbenden, nadat „van die nederlegging vooraf op de gebruikelijke wijze openbare „kennisgeving is gedaan.

„§ III. Binnen genoemden termijn van veertien dagen kunnen „belanghebbenden hunne bezwaren tegen den ontworpen ligger in„brengen bij het dijksbestuur.

„Het bezwaarschrift wordt ingediend bij den Voorzitter van het „dijksbestuur, die daarop den dag van ontvangst aanteekent.

„§ IV. De Voorzitter van het dijksbestuur zendt binnen acht dagen, „nadat de termijn van ter inzage ligging is verstreken, den ont„worpen ligger met de bezwaarschriften, die daartegen zijn ingediend, „aan Gedeputeerde Staten.

„Gedeputeerde Staten stellen den ligger vast, desgevorderd nadat „door hen de vereischte wijzigingen in het ontwerp zijn aangebracht „en geven van hunne beslissing kennis aan het dijksbestuur en aan „hen, die tegen den ontworpen ligger een bezwaarschrift hebben „ingediend.

„Het dijksbestuur brengt de beslissing van Gedeputeerde Staten „onmiddellijk ter openbare kennis en legt tegelijker tijd den vast„gestelden ligger gedurende 30 dagen na dagteekening der bekend„making voor belanghebbenden ter inzage.

„§ V. Van de beslissing van Gedeputeerde Staten staat aan het „betrokken dijksbestuur en aan ieder belanghebbende, binnen den in „§ IV bedoelden termijn, beroep open op den Koning.

„Voor zoover de beslissing van Gedeputeerde Staten, in het vorig „lid bedoeld, betrekking heeft op eene waterkeering onder beheer „van een waterschapsbestuur, gelden de artikelen 19, 21 en 26 van „de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176).

„§ VI. Ingeval bij Koninklijke beslissing de verbetering van den „ligger is bevolen, geeft het dijksbestuur daaraan onmiddellijk gevolg „en zendt binnen veertien dagen, nadat die Koninklijke beslissing ter „zijner kennis is gebracht, een afschrift van den verbeterden ligger „aan Gedeputeerde Staten.

„§ VII. De vastgestelde ligger ligt ter inzage van een ieder ter „plaatse door het dijksbestuur aan te wijzen.

„§ VIII. Van de waterkeeringen in onderhoud en beheer bij de „provincie, wordt door Gedeputeerde Staten binnen drie maanden „na de inwerkingtreding van dit reglement een ligger vastgesteld, „als bedoeld in § I van dit artikel.

„De vastgestelde ligger wordt in het provinciaal blad afge„kondigd.

„Van het besluit van Gedeputeerde Staten tot vaststelling van den „ligger staat aan ieder belanghebbende binnen 30 dagen na de af„kondiging beroep open op den Koning.

„§ IX. Wijzigingen of aanvullingen worden slechts in de in dit „artikel bedoelde liggers gebracht, met inachtneming van de voor„schriften in dit artikel betrekkelijk het ontwerpen en vaststellen van „de liggers gegeven, met dien verstande, dat de termijn van drie „maanden, bedoeld in § I aanvangt op den dag, waarop de gewij„zigde toestand der waterkeering is ingetreden of de nieuwe water„keering is gelegd.

„4. De minimum afmetingen van de dijken en van de helling „hunner glooiingen worden, in zooverre zulks bij het in werking „treden van dit reglement nog niet wettig geschied is, binnen een „door Gedeputeerde Staten te bepalen termijn door het dijksbestuur „onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten bepaald.

„Blijft het dijksbestuur in gebreke de afmetingen, in het vorig lid

„van dit artikel bedoeld, binnen den voormelden termijn te bepalen, „dan geschiedt dit door Gedeputeerde Staten.

„5. De dijksbesturen zenden jaarlijks, uiterlijk vóór de maand „Mei, aan Gedeputeerde Staten een nauwkeurig opgemaakt verslag „in van den toestand, waarin de dijken binnen hun gebied zich be„vinden met aanwijzing van die werken, welke het meest aan het „gevaar van waterschade zijn blootgesteld.

„Jaarlijks vóór de maand October geven zij aan Gedeputeerde „Staten eveneens verslag van de door hen reeds genomen en nog te „nemen maatregelen van voorzorg tegen overstrooming; van de hulp„middelen bij hen voorhanden om doorbraak der onder hun beheer „staande dijken of ander gevaar van waterschade te voorkomen; „van de noodmaterialen en gereedschappen, benoodigd tot de verdedi„ging der onder hun beheer staande dijken, alsmede van den toestand „der lokalen, bestemd tot berging dier noodmaterialen en gereed„schappen.

„6. De dijksbesturen zijn verplicht er voor te waken, dat de „uitwateringssluizen, zich bevindende in de onder hun beheer staande „dijken, voorzien zijn van eene noodkeering.

„Gedeputeerde Staten zijn echter op verzoek van belanghebbenden „bevoegd, van de verplichting tot het hebben van eene noodkeering, „ontheffing te verleenen.

„7. De dijksbesturen zijn verplicht bij ijsgang, doorbraak, of wan„neer de hoogwaterstand der rivieren een met het oog op dit artikel „door Gedeputeerde Staten te bepalen peil bereikt heeft, te zorgen, „dat de door bedoelde watergevaren bedreigde dijken behoorlijk be„waakt worden; dat van den toestand der rivieren en dijken gere„geld mededeeling gegeven wordt aan de medebelanghebbende be„sturen en dat aan de waterstaatsambtenaren, met den dienst der „buitengewone riviercorrespondentie belast, alle mogelijke inlichtingen „en hulp gegeven worden.

„8. Behoudens het bepaalde in de paragrafen VIII en IX van „artikel 3 gelden de bepalingen van dit Hoofdstuk niet ten aanzien „der waterkeeringen in onderhoud en beheer bij de provincie.

„HOOFDSTUK III.

Van het politietoezicht op de waterkeeringen.

„9. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij artikel 19:

„*a.* waterkeeringen te verhoogen, te verlagen, te slechten, door

„te steken, geheel of gedeeltelijk te verleggen; daarin te ploegen „te graven, zoden daarvan af te steken of daarin of daarop eenige „handeling te verrichten, waardoor de afmetingen of de vastheid en „gelijkheid der oppervlakte der waterkeeringen verminderd of ver„anderd worden;

„*b.* binnen den afstand van 20 meter van den teen aan de „binnen- of buitenzijde van de waterkeering vijvers, putten of slooten „te graven, uit te diepen of te verbreeden.

„De bij het in werking treden van dit reglement bestaande slooten, „binnen den voormelden afstand gelegen, mogen op hare vroegere „afmetingen worden gebracht, mits de eigenaar of rechthebbende „minstens 14 dagen vóór den aanvang dezer werkzaamheid dit aan „het dijksbestuur schriftelijk mededeelt en door hem niet wordt ge„handeld in strijd met eene krachtens vroegere reglementen ver„leende op het oogenblik van de inwerkingtreding van dit reglement „nog van kracht zijnde vergunning of ontheffing.

„10. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij de artikelen „19 en 20 op de waterkeeringen:

„*a.* gebouwen of getimmerten te plaatsen, bestaande gebouwen „of getimmerten te verbouwen of derzelver fundeeringen te ver„anderen;

„*b.* mestspeciën, aarde, hout, riet of andere voorwerpen te laten „liggen.

„11. Het is verboden op de glooiingen der waterkeeringen:

„*a.* varkens of ganzen te laten weiden of verblijven;

„*b.* tusschen 1 November en 1 April, paarden of runderen te „laten weiden of verblijven.

„12. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij artikel 19:

„*a.* op de waterkeeringen boomen, heesters of struiken te planten, „alsmede binnen den afstand van één meter uit den teen der water„keeringen boomen te planten;

„Waar door den vorm van de waterkeering de teen daarvan „onzeker is, wordt die geacht te liggen op 10 meter waterpas ge„meten uit de kruinlijn.

„*b.* beplantingen, op de waterkeeringen bestaande, te rooien

„13. § 1. Indien beplantingen op de waterkeeringen bestaande „geheel of ten deele voor die waterkeeringen nadeelig zijn, dan zijn „de dijksbesturen bevoegd bij een schriftelijk besluit aan de eige„naars van- of rechthebbenden op die beplantingen te bevelen „dezelve binnen een door hen te bepalen termijn te rooien of *tot op*

„een door hen te bepalen hoogte of breedte te snoeien of in te „korten.

„Geldt het bij dat besluit de rooiing van beplantingen, tot het „aanleggen waarvan het dijksbestuur ontheffing gaf, dan wordt in „het besluit tot rooiing tevens bepaald het bedrag der schadeloos„stelling wegens ontijdige rooiing door het dijksbestuur aan den „eigenaar of rechthebbende uit te keeren.

„§ II. Van het in § 1 van dit artikel bedoeld besluit, voor zoo„ver dat niet is genomen door Gedeputeerde Staten, staat aan de „eigenaars van- of rechthebbenden op de beplanting hooger beroep „open op Gedeputeerde Staten binnen 14 dagen, nadat hun van dat „besluit door het betrokken bestuur schriftelijk zal zijn kennis „gegeven.

„Van de beslissing, door Gedeputeerde Staten genomen als dijks„bestuur, staat aan de eigenaars van- of rechthebbenden op de be„planting beroep open op den Koning binnen 14 dagen, nadat hun „van dat besluit door Gedeputeerde Staten schriftelijk zal zijn ken„nis gegeven.

„§ III. De eigenaars van- of rechthebbenden op voorbedoelde „beplantingen zijn verplicht aan het bij voorschreven besluit gegeven „bevel te voldoen binnen den daarbij bepaalden termijn of in geval „van hooger beroep binnen 14 dagen, nadat de beslissing in hooger „beroep, houdende bevestiging van het beroepen besluit of wijziging „der daarbij gestelde voorwaarden, schriftelijk te hunner kennis is „gebracht.

„14. Het is verboden:

„*a.* behoudens het bepaalde in artikel 19, krib-, berm-, beslag„of andere kunstwerken, tot bescherming van eene waterkeering of „daartoe behoorend voorland aangelegd, weg te nemen, of die kunst„werken op eenigerlei wijze te beschadigen;

„*b.* aan eene waterkeering of de sub *a* genoemde kunstwerken „vaartuigen vast te maken of daarop ankers uit te brengen.

„15. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij artikel 19:

„*a.* in de waterkeeringen sluizen of duikers te leggen;

„*b.* de in de waterkeeringen zich bevindende sluizen of duikers „buiten werking te stellen of de inrichting of afmeting daarvan te „veranderen.

„16. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij de artikelen „17 en 19, de in de waterkeeringen zich bevindende sluizen of „duikers geheel of gedeeltelijk te openen of te sluiten.

„17. Het is verboden tot het inlaten van water, in waterkeeringen, plasbermen, of tijdelijke openingen te maken of sluizen of duikers te openen, of deze in geval van inlating van water bij mogelijkheid van loozing gesloten te houden, anders dan overeenkomstig de voorschriften door het dijksbestuur onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten vast te stellen.

„Gedeputeerde Staten verleenen deze goedkeuring niet dan na verhoor van belanghebbenden.

„18. Op de binnendijken en op de kaden is alleen van toepassing de verbodsbepaling van artikel 9*a*, onverminderd de bevoegdheid van het dagelijksch bestuur van het waterschap om ten opzichte van de hier bedoelde binnendijken en kaden bij keur of politieverordening nog andere bepalingen vast te stellen.

„Op de slaperdijken zijn niet van toepassing de verbodsbepalingen, vervat in de artikelen 10*b* en 11*b* noch die om binnen den afstand van een meter uit den teen der waterkeering boomen te planten.

HOOFDSTUK IV.

„Van de ontheffingen en het hooger beroep, van de dienaangaande „door dijksbesturen en door Gedeputeerde Staten genomen besluiten.

„19. § I. Overtreding van de bepalingen, vervat in de artikelen 9, 10, 12, 14*a*, 15 en 16 is niet strafbaar, wanneer men aantoont gehandeld te hebben krachtens eene ontheffing, verleend door het dijksbestuur overeenkomstig de volgende voorschriften:

„de ontheffing geschiedt schriftelijk tot wederopzeggens toe; aan haar kunnen de voorwaarden worden verbonden, die door het dijksbestuur in het belang der waterkeering noodig worden geacht; aan de ontheffing van de verbodsbepaling van artikel 10*a* zijn in ieder geval verbonden de voorwaarden in artikel 20 vermeld.

„Overtreding van de bepalingen, vervat in de artikelen 9, 10, 15 en 16, is insgelijks niet strafbaar, indien men aantoont gehandeld te hebben op last van het dijksbestuur.

„§ II. Op een verzoek om ontheffing, wordt door het dijksbestuur beslist binnen één maand nadat het verzoekschrift bij hetzelve is ingekomen.

„§ III. Hij, die de voorwaarden, waaronder de ontheffing verleend is, niet naleeft, wordt geacht zonder ontheffing te hebben gehandeld.

„§ IV. Van de beschikkingen, waarbij de gevraagde ontheffing van de artikelen 9, 10, 12, 14*a*, 15 en 16 wordt verleend, geeft

„het dijksbestuur, indien dat niet zijn Gedeputeerde Staten, schrifte-
„telijk mededeeling aan dat College, binnen acht dagen, nadat het
„die genomen heeft.

„Betreft de beschikking een binnen- of slaperdijk of kade dan
„geldt de verplichting tot mededeeling alleen ten opzichte van de
„ontheffing van het verbod, gesteld in artikel 9*a*.

„§ V. De in § IV bedoelde beschikking van het dijksbestuur,
„indien dat niet zijn Gedeputeerde Staten, wordt van kracht, behalve
„in het geval dat krachtens artikel 21 hooger beroep is ingesteld, op
„den twintigsten dag na hare dagteekening, tenzij dat College aan
„het dijksbestuur vóór dien tijd bericht, dat het de werking der
„beschikking opschort.

„In dat geval wordt de beschikking van kracht, nadat Gedepu-
„teerde Staten aan het in het vorig lid bedoelde dijksbestuur hebben
„kennis gegeven, dat zij ten opzichte daarvan geen gebruik zullen
„maken van de bevoegdheid, hun in artikel 22 van dit reglement
„toegekend.

„§ VI. De beschikking van het dijksbestuur, het College van
„Gedeputeerde Staten zijnde, is behoudens het bepaalde in artikel
„23 van kracht, zoodra zij aan den verzoeker is medegedeeld.

„20. Wordt ontheffing verleend van het verbod, gesteld in artikel
„10*a*, dan geschiedt dit behalve onder de door het College, dat de
„ontheffing verleent, in ieder bijzonder geval te stellen voorwaarden,
„bovendien onder de volgende:

„1°. Tusschen 15 October en 1 April mogen geene ontgravingen
„voor de uit te voeren werken in het lichaam van de waterkeering
„plaats hebben; zij moeten uiterlijk vóór 15 October weder zijn
„aangevuld.

2°. Geen andere ingravingen mogen in het lichaam van de water-
„keering plaats hebben dan voor aanleg en fundeering noodig zijn.

„Kelders mogen in de waterkeering of hare glooiingen niet worden
„gemaakt.

„3°. Binnen den afstand van één meter uit den kant van de kruin
„der waterkeering mogen geen gebouwen, muren of schuttingen
„worden opgericht.

„Geen deuren, luiken of ramen mogen binnen dien afstand naar
„de zijde van de kruin der waterkeering opendraaien, tenzij die
„daarbij steeds één meter van die kruin verwijderd blijven.

„4°. De dorpels der ingangen van de gebouwen mogen niet lager
„liggen dan het midden van de kruin der waterkeering, tenzij de

„gebouwen op meerderen afstand dan 3 meter uit den kant van de
„kruin dier waterkeering worden opgericht; in het laatste geval zal
„de dorpel minstens 50 cM. boven de oppervlakte der glooiing te
„dier plaatse worden aangelegd.

„21. Van de beschikkingen door het dijksbestuur, indien dat niet
„zijn Gedeputeerde Staten, ingevolge artikel 19 genomen, voor zoo-
„ver die betreffen de artikelen 9, 10, 12, 14*a*, 15 en 16, kan de ver-
„zoeker bij Gedeputeerde Staten schriftelijk in beroep komen binnen
„14 dagen, nadat hem van die beschikkingen schriftelijk zal zijn
„kennis gegeven.

„Gedeputeerde Staten beslissen op dit beroep zoo spoedig mogelijk
„nadat het is ingesteld.

„Gedeputeerde Staten brengen hunne beslissing onmiddellijk ter
„kennis van hen, die het beroep hebben ingesteld en van het be-
„trokken bestuur.

„De beslissing is, tenzij ingevolge artikel 23 beroep is ingesteld,
„van kracht, nadat de in dat artikel bedoelde termijn verstreken is.

„22. § I. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd zoowel de door het
„dagelijksch bestuur van een waterschap of een gemeentebestuur
„krachtens artikel 19 verleende ontheffing, waarvan mededeeling aan
„hen is voorgeschreven, als de door hen zelf verleende ontheffing in
„te trekken, te wijzigen of daaraan andere voorwaarden te verbinden,
„indien het belang der waterkeering zulks vordert of indien door
„den houder van het ontheffingsbesluit gehandeld is of wordt in
„strijd met de bij dat besluit gestelde voorwaarden.

„In de gevallen, in het eerste lid van dit artikel bedoeld, is zoo-
„wel het dagelijksch bestuur van het waterschap als het gemeente-
„bestuur bevoegd de ontheffing door hetzelve ten aanzien van binnen-
„of slaperdijken of kaden verleend in te trekken, te wijzigen of
„daaraan andere voorwaarden te verbinden.

„§ II. Bij het besluit tot intrekking wordt tevens voor zoover
„noodig bevolen de opruiming binnen eenen daarbij te bepalen ter-
„mijn van hetgeen ingevolge de ontheffing is verricht en herstel van
„de waterkeering in haren vorigen toestand.

„Hij aan wien een bevel, als in het vorig lid bedoeld, is gegeven,
„is verplicht binnen den daarvoor bepaalden tijd aan dat bevel ge-
„volg te geven.

„23. Van de beslissingen en beschikkingen, door Gedeputeerde
„Staten genomen krachtens een der artikelen van dit hoofdstuk, die
„van verdaging krachtens artikel 19 § V evenwel uitgezonderd

…t voor partijen beroep open op den Koning binnen dertig dagen, …nt van die beslissing aan haar is kennis gegeven.

…oor zoover de beslissingen en beschikkingen van Gedeputeerde …en, in het vorig lid bedoeld, betrekking hebben op waterkee…ingen onder beheer van een waterschapsbestuur, gelden de artikelen …21 en 26 van de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n° 176).

HOOFDSTUK V.

Straf- en Slotbepalingen.

»24. Behalve de ambtenaren, bij artikel 8 van het Wetboek van …trafvordering in het bijzonder opgenoemd, zijn met de opsporing …der overtredingen van dit reglement belast en tot het opmaken …van proces-verbaal bevoegd en verplicht de dienaren van politie, de …ambtenaren van den provincialen waterstaat, de voorzitters en de …leden der dagelijksche besturen, alsmede de beambten der water…schappen, bedoeld in artikel 70 van het Algemeen Waterschaps…reglement voor Noordbrabant 1904, ieder voor zoover betreft het …grondgebied, waarvoor hij is aangesteld en beëedigd.

»25. Overtredingen van dit reglement worden gestraft als volgt:

»*a.* van de artikelen 9, 10*a*, 14*a*, 15, 16 en 17, met eene hech…tenis van ten hoogste twaalf dagen of eene geldboete van ten …hoogste 75 gulden;

»*b.* van de artikelen 11, 12 en 13 § 3, met eene geldboete van »ten hoogste 25 gulden;

»*c.* van de artikelen 10*b* en 14*b*, met eene geldboete van ten »hoogste 10 gulden.

»26. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel van »Reglement op de Waterkeeringen in Noordbrabant 1905.«

»27. Dit reglement treedt in werking, voor wat betreft het be»paalde in artikel 3, op den 1n Januari 1905 en voor wat betreft »de overige bepalingen op den 1n Juli 1905.

»Op laatstgenoemd tijdstip vervalt het Reglement van politie op »de zee-, rivier- en kanaalwaterkeerende dijken en kaden en de »daarin gelegen sluizen en werken in de provincie Noordbrabant »van 18 November 1889 (Provinciaal blad 1890 n°. 15), zooals dat »is gewijzigd bij besluit der Staten van 18 Juli 1901 (Provinciaal »blad n°. 14) en 4 November 1903 (Provinciaal blad n°. 38).

Eene aanvulling van dit nieuwe reglement is bekrachtigd bij Kon. besluit van 25 November 1904, n°. 48. Die aanvulling is in het reglement overgenomen.

KON. BESLUIT *van* 28 *October* 1904, *n°.* 51, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Haarlem, Bloemendaal en Heemstede, die op grond van de wet van* 30 *November* 1903 (*Staatsblad n°.* 291) *moeten worden onteigend voor de uitbreiding van het station Haarlem en de uitvoering van daarmede in verband staande werken.*

KON. BESLUIT *van* 9 *November* 1904, *n°.* 25, *houdende, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven voor* 1904 *van de commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de Raden der gemeenten Bolsward en Harlingen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland dd. 3 Maart 1904, n°. 86, 2de afd. W., waarbij onder anderen is beslist, dat er geen termen bestaan om de begrooting van inkomsten en uitgaven voor 1904 van de Commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen te wijzigen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 19 October 1904, n°. 190;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 3 November 1904, n°. 208, afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat nadat de Commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen de begrooting voor den dienst van 1904 had opgemaakt, de gemeenteraad van Wonseradeel haar heeft goedgekeurd, doch de gemeenteraden van Bolsward en Harlingen dit hebben geweigerd, omdat op de begrooting een post voorkwam (Hoofdstuk I der uitgaven art. 9*a*): »Nieuwe bestrating te Arum *f* 450«;

dat de Commissie van beheer in dit geschil de beslissing heeft ingeroepen van Gedeputeerde Staten van Friesland, die bij breed gemotiveerde beslissing van 3 Maart 1904, onder anderen hebben besloten: »te beslissen dat er geen termen bestaan om den post voorkomende onder Hoofdstuk I, art. 9*a* der uitgaven op de begrooting van inkomsten en uitgaven van de Commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen voor den dienst van 1904, wegens nieuwe bestrating te Arum ad *f* 450 te roieeren of om tegenover dien post onder de inkomsten te doen aanbrengen een ontvangpost

wegens meerdere kosten van aanleg der bestrating, te restitueeren door de gemeente Wonseradeel;

dat Gedeputeerde Staten daarbij in hoofdzaak hebben overwogen, dat volgens art. 1 der verordening, regelende het beheer van den weg Bolsward—Harlingen, dit beheer omvat de regeling van alles wat tot de goede instandhouding, veiligheid en verbetering van den weg noodig is en omtrent de kosten van de daarvoor vereischte maatregelen in die verordening niets anders wordt bepaald, dan dat de Commissie jaarlijks eene begrooting indient en eene rekening en verantwoording aflegt van het gehouden beheer, zoodat moet worden aangenomen, dat de kosten van wat tot verbetering van den weg vereischt wordt, waaronder zeer zeker is te brengen de verandering van gedeelten grindweg in straatweg, gekweten moeten worden uit de algemeene kas der Commissie van beheer, *tenzij* bijzondere bepalingen mochten zijn gemaakt, volgens welke die kosten uit andere fondsen moeten worden gedekt, hoedanige bepalingen, voor zooveel betreft verandering van gedeelten grintweg in straatweg na den aanleg, niet bestaan; dat alzoo de verandering van begrinding in bestrating, zoo die wordt ondernomen, uit de algemeene kas moet worden bekostigd en in de kosten daarvan door de gemeenten moet worden bijgedragen naar de verhouding die voor de voldoening van alle gewone uitgaven in het proces-verbaal der op 3 Juni 1852 gehouden samenkomst der commissiën voor den aanleg van den weg is aangenomen en sinds altijd is gehandhaafd en nageleefd;

dat de Gemeenteraad van Bolsward hierop beroep bij Ons heeft ingesteld, Ons verzoekende, het bestreden besluit te vernietigen en te bepalen:

1. dat ingeval van nieuwe bestrating te Arum, de gemeente Wonseradeel verplicht zal zijn de kosten van daarstelling en vervolgens de helft van de kosten van onderhoud daarvan te betalen;

2. dat de post voorkomende onder Hoofdstuk I, art. 9*a*, der uitgaven op de begrooting van inkomsten en uitgaven van de Commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen voor den dienst 1904 wegens nieuwe bestrating te Arum ad ƒ 450 zal worden geroieerd of tegenover dien post onder de inkomsten moet worden aangebracht eene ontvangpost wegens kosten van aanleg en bestrating te restitueeren door de gemeente Wonseradeel;

dat ook de gemeenteraad van Harlingen bij Ons in beroep is gekomen, en heeft verzocht, de beslissing van Gedeputeerde Staten te vernietigen, zooals zij onder 1e van hunne resolutie van 3 Maart

1904, n°. 86, 2de afd. W., is geformuleerd, en tevens om van de begrooting der uitgaven voor 1904 der Commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen af te voeren den als art. 9a ten bedrage van *f* 450 uitgetrokken post «nieuwe bestrating te Arum» of wel, indien dit bedenking mocht ontmoeten, dan toch onder de inkomsten een bedrag uit te trekken, hetwelk door het Gemeentebestuur van Wonseradeel zal worden uitgekeerd voor de meerdere kosten van aanleg van eene bestrating te Arum;

dat tot staving van deze beroepen is aangevoerd, dat in bovengenoemd proces-verbaal de bepaling voorkomt: «Deze weg zal van wege de drie gemeenten uit één hand worden daargesteld en onderhouden als *grintweg*, met voorbehouding van elke stad of dorp waarbij of waardoor de weg gelegd wordt, om een gedeelte van den weg bij of in die steden of dorpen, het rijdspoor in plaats van te begrinden, met *straat*klinkers te doen bevloeren, mits het meerder bedrag der kosten van aanleg aan de generale directie des wegs betalende, en vervolgens de helft van de kosten van onderhoud van zoodanige bestraatte gedeelten aanzuiverende»; dat deze bepaling, naar het oordeel der beide gemeenteraden, uitsluit, dat een of twee gemeenten kunnen eischen, dat er eene bestrating worde gemaakt op kosten van de algemeene kas; dat in dien rechtstoestand geene wijziging is gekomen, ook niet door de in 1884 gemeenschappelijk vastgestelde verordening, gelijk uit de geschiedenis van het ontstaan dier verordening wordt betoogd; dat diensvolgens naar art. 1 der verordening van 1884 bepaalt, dat het beheer de regeling omvat van alles wat tot verbetering van den weg noodig is, de bepaling in dezen zin moet worden opgevat, dat de Commissie van beheer alles mag beramen wat noodig is om den grindweg als grindweg te verbeteren en om de tijdens den aanleg van den weg daarin aangebrachte klinkerbestratingen als klinkerbestrating te verbeteren; dat vermits onder het beheer niet begrepen is het vervangen van eene grindbestrating te Arum door eene klinkerbestrating, de Commissie hare bevoegdheid heeft overschreden en Gedeputeerde Staten alleszins aanleiding hadden gehad om den bestreden post van de begrooting af te voeren; dat mocht dit niet worden aangenomen, tegenover den gemaakten post van uitgaaf onder de inkomsten een bedrag — door Wonseradeel te betalen — had moeten zijn uitgetrokken voor de meerdere kosten van aanleg der bestrating, waarvan de helft der onderhoudskosten voor rekening van die gemeente zou komen; dat de opvatting van Gedeputeerde Staten hiertoe leidt, dat Wonseradeel

over de geheele uitgestrektheid van haar gebied, dat is over nagenoeg de geheele lengte van den weg, eene bestrating zou kunnen bekomen die voor de helft door Bolsward en Harlingen moet worden bekostigd;

Overwegende: dat in het jaar 1852 tusschen de gemeenten Harlingen, Wonseradeel en Bolsward is tot stand gekomen eene gemeenschappelijke regeling tot daarstelling en onderhoud van een kunstweg tusschen Bolsward en Harlingen en het in deze thans geldt de vraag, of uit krachte van die gemeenschappelijke regeling, op den daarbij vastgestelden voet, ten laste der drie voornoemde gemeenten gebracht kunnen worden de kosten voor nieuwe bestrating te Arum, welke op de begrooting van uitgaven der commissie van Beheer over dien weg, onder art. 9*a* van Hoofdstuk I zijn uitgetrokken ten bedrage van *f* 450;

dat die vraag ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch voormelde gemeenschappelijke regeling, blijkens het daarvan op 3 Juni 1852 te Bolsward opgemaakt proces-verbaal, niet in het algemeen betrof het maken van een voldoenden verkeersweg ter verbinding van Bolsward en Harlingen, doch zeer bepaaldelijk alleen gericht was op het uit ééne hand aanleggen en onderhouden van een *grindweg* tusschen die gemeenten;

dat nu, weliswaar, art. 1 der in 1884, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten van Friesland, door de drie voornoemde gemeenten gemeenschappelijk vastgestelde verordening tot regeling van het beheer over dien weg eene bepaling inhoudt, volgens welke dat beheer »omvat de regeling van alles, wat tot goede instandhouding, veiligheid en *verbetering* van den weg cum annexis noodig is«;

dat echter vaststaat, dat met de Verordening van 1884 volstrekt geen *uitbreidende verandering* werd gebracht in het *onderwerp* der gemeenschappelijke regeling van 1852, zoodat aan de zooeven daaruit aangehaalde, schijnbaar algemeene bepaling, naar recht en billijkheid voorzeker geen anderen uitleg kan gegeven worden, dan dat daarbij de beheerders van den weg uitdrukkelijk bevoegd werden verklaard tot het aanbrengen van zulke herstellingen, als noodig mochten blijken tot *verbetering* van den weg, zooals die ingevolge de regeling van 1852 was aangelegd, te weten als *grindweg*, voorzien van eene klinkerbestrating alleen op die gedeelten, voor welke de daarbij belanghebbende gemeente de meerdere kosten van aanleg en onderhoud voor hare rekening mocht hebben genomen;

dat de Commissie van Beheer over den weg Bolsward—Harlingen

op de begrooting van uitgaven voor het dienstjaar 1904 mitsdien ten onrechte een post van *f* 450 heeft uitgetrokken, ten einde daaruit voor *gemeenschappelijke* rekening der gemeenten Harlingen, Wonseradeel en Bolsward, op den voet der in 1852 tusschen haar getroffen regeling, te kunnen bestrijden de kosten eener *vervanging der bestaande grindverharding* door eene klinkerbestrating op een gedeelte van den weg onder Arum;

Gezien het op 3 Juni 1852 opgemaakt proces-verbaal van het verhandelde in eene samenkomst der Commissiën uit de gemeenteraden van Harlingen, Wonseradeel en Bolsward betrekkelijk de daarstelling van een kunstweg van Bolsward naar Harlingen, en de in 1884 door de drie voornoemde gemeenten vastgestelde Verordening regelende het beheer over dien weg, gelijk die is aangevuld bij besluiten der raden van Wonseradeel, Bolsward en Harlingen, onderscheidenlijk van 29 Maart, 7 April en 28 April 1902, en goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland dd. 11 Juni 1902, n°. 27;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit voor zoover dit betreft het daarbij onder 1° besliste punt, het daartegen ingesteld beroep gegrond te verklaren en te bepalen, dat van de begrooting der uitgaven voor het dienstjaar 1904 door de Commissie van Beheer over den weg Bolsward—Harlingen behoort te worden afgevoerd de daarop als art. 9*a* uitgetrokken post, ten bedrage van *f* 450 voor nieuwe bestrating te Arum.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 11 *November* 1904, n°. 31, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Rotterdam en IJsselmonde, die op grond van de wet van 7 Juli* 1902 (*Staatsblad* n°. 146) *moeten worden onteigend voor de uitbreiding van het station IJsselmonde.*

KON. BESLUIT *van* 25 *November* 1904, n°. 48, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 3 *November* 1904, *tot wijziging van het reglement van politie op de waterkeeringen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 19 *October* 1904, n°. 57.

Het reglement, zooals het na deze wijziging luidt, is bij laatstgemeld Kon. besluit opgenomen.

KON. BESLUIT *van* 8 *December* 1904, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 14 *November* 1904, *tot aankoop en ruiling van grond ten behoeve van de verbetering van den Leidschen Rijn in de bebouwde kom der gemeente Harmelen.*

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1904 (*Staatsblad n°.* 252), *tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor het kanaal, uitgaande van het kanaal van Amsterdam naar de Merwede bij Schotdeuren, langs de Linge en door Gorinchem naar de Merwede, vastgesteld bij Kon. besluit van* 30 *Januari* 1894 (*Staatsblad n°.* 9).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 11 November 1904, La. G, afdeeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Gelet op artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor vieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1897, Staatsblad n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van 29 November 1904, n° 15);

Gelet op de nadere voordracht van Onzen Minister voornoemd, van 9 December 1904, n°. 190, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

a. Tusschen de artikelen 11 en 12 van het bijzonder reglement van politie voor het kanaal, uitgaande van het kanaal van Amsterdam naar de Merwede bij Schotdeuren, langs de Linge en door Gorinchem naar de Merwede, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 30 Januari 1894 (Staatsblad n°. 9), wordt ingevoegd het volgende:

„Artikel 11*bis*.“

„Met afwijking in zooverre van den derden volzin van artikel 15, eerste lid, van het algemeen reglement, is het verboden de stoomfluit te gebruiken voor andere doeleinden dan tot het geven van de seinen, opgenomen in de bepalingen tot voorkoming van aanvaring of aandrijving op de openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart open staan.“

b. Aan artikel 13, eerste lid, van het eerstaangehaald reglement wordt toegevoegd het volgende:

December 1

December 18

Augustus 18

Augustus 1901

aan het s

komma, word

gelegen, in

dat het wat

1904, *n°.* 44, *hou*

Staten van Dre

zigting van:

het Oranjekana

goedgekeurd bij K

voor het Noord-Will

wateren, goedgekeur

voor de Hoogeveensch

wateren, goedgekeurd bij

politie voor het Stieltjeska

werken, goedgekeurd

van het kanaal Coevorden—Alte Picardië en het vaarwater door de Coevorder grachten dat de genoemde kanalen verbindt, voor zoover die grachten in eigendom aan de provincie Overijssel toebehooren, goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 November 1898, *n°.* 33 ;

f, het reglement van politie voor het kanaal van Roden naar het Leekstermeer met alle daartoe behoorende werken, goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 *September* 1899, *n°.* 52;

g, het reglement van politie voor het kanaal van Nieuw-Buinen naar Buinen, voor zoover in beheer bij de gemeente Borger, met alle daartoe behoorende werken, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven, en

h, het reglement van politie voor het Hoofddiep, het Dwarsdiep, het Zuiderhoofddiep en het Noorderhoofddiep in het waterschap Nieuw-Buinen, met de daarover respectief daarin gelegen werken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 11 *September* 1899, *n°.* 52 *en* 22 *October* 1900, *n°.* 32.

Zie Prov. blad n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 17 *December* 1904, *n°.* 45, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van* 15 *November* 1904, *n°.* 6, *tot wijziging en aanvulling van het reglement van politie op de waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 11 *Juni* 1901, *n°.* 53 *en* 5 *September* 1902, *n°.* 26.

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat er noodzakelijkheid bestaat tot wijziging en aanvulling van het reglement van politie op de waterstaatswerken in onderhoud en beheer bij de provincie Friesland;

Gezien artt. 134 en 190 der Grondwet en artt. 137 en 140 van de provinciale wet;

Gelet op der Statenbesluit van 8 Juli 1902, n°. 11;

Besluiten:

Het reglement van politie op de waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij de provincie Friesland (Provinciale bladen n°. 72 van 1901 en n°. 109 van 1902) te wijzigen en aan te vullen als volgt:

I. Te laten vervallen art. 35*bis* en daarvoor in de plaats te stellen een nieuw art. 35*bis*, luidende:

De gezagvoerder van een vaartuig, dat voor het doorvaren van de Scharsterbrug of van de Stationsbrug te Franeker een der handwijzers voor de brug is genaderd, is verplicht onmiddellijk te meren of te stoppen, indien van den top van den bij de brug geplaatsten mast des daags de roode bal is neergelaten en des nachts de bij de brug geplaatste lantaarn rood licht vertoont.

Wanneer des daags de bal is opgeheschen of des nachts de lantaarn wit licht vertoont, mogen de vaartuigen in de door den brugwachter aangegeven volgorde doorvaren.

II. In het opschrift van § 14 het woord „slotbepaling" te vervangen door: „slotbepalingen".

In te voegen een nieuw art. 68, luidende:

Artikel 68. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel van „Provinciaal huishoudelijk reglement van politie."

Het bestaande art. 68 te vernummeren en te noemen art. 69.

KON. BESLUIT *van* 17 *December* 1904, *n°*. 46, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 15 *November* 1904:

n°. *XVI, tot wijziging van het reglement voor den Zusterpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *December* 1897, *n°*. 16;

n°. *XVII, tot wijziging van het reglement voor den Lisserbroek-, Meer- en Duinpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *Augustus* 1883, *n°*. 24, 10 *December* 1896, *n°*. 41 *en* 8 *September* 1897, *n°*. 27;

n°. *XVIII, tot wijziging van het reglement voor den polder Bloemendaal (gemeenten Waddinxveen en Gouda), goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *September* 1901, *n°*. 34, 27 *December* 1902, *n°*. 31 *en* 12 *December* 1903, *n°*. 38;

n°. *XIX, tot wijziging van het reglement voor den Luizenmarktpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *Augustus* 1858, *n°*. 71 *en* 21 *Augustus* 1899, *n°*. 52;

n°. *XX, tot wijziging van het reglement voor den Noordzijderpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 4 *Januari* 1858, *n°*. 40 *en* 27 *December* 1902, *n°*. 31;

n°. *XXI, tot wijziging van het reglement voor den polder de Oude Plaat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *Augustus* 1858, n°. 71 *en* 7 *Augustus* 1893, n°. 20;

n°. *XXIIa, tot wijziging van het reglement voor den Meijepolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 4 *Januari* 1858, n°. 40;

n°. *XXIIb, tot wijziging van het reglement voor den polder Weijland en de Bree, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *September* 1878, n°. 15 *en* 28 *December* 1887, n°. 25;

n°. *XXIII, tot wijziging van het reglement voor den polder Ruige Weide, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 18 *Augustus* 1858, n°. 71, *en*

n°. *XXIV, tot wijziging van het reglement voor den Aalkeet-Buitenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *Augustus* 1858, n°. 71 *en* 26 *December* 1873, n°. 24.

Zie Buitengewone Prov. bladen n°s 363 t/m 372.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 20 *December* 1904, n°. 191, *Afdeeling Waterstaat, houdende vaststelling van instructiën voor de Rijkshavenmeesters te Breskens, te Veere en aan de tramweghavens te Numansdorp en aan het Zijpe.*

KON. BESLUIT *van* 22 *December* 1904, n°. 17, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 8 *November* 1904, n°. 6, *tot wijziging van het reglement op het vervoer over straat- en kunstwegen in die provincie bij dooi weder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *Augustus* 1872, n°. 37, 9 *September* 1887, n°. 21 *en* 6 *November* 1899, n°. 35.

De Staten der provincie Drenthe,

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie tot wijziging van het reglement op het vervoer over straat- en kunstwegen in de provincie Drenthe bij dooi weder, waarvan de tekst is geplaatst in Provinciaal Blad n°. 40 van 1899.

Besluiten, onder goedkeuring der Koningin, dat reglement te wijzigen als volgt:

Art. 1. Artikel 1 van het reglement vervalt en wordt vervangen door een nieuw art. 1 van den volgenden inhoud:

„Elk vervoer van meer dan vijfhonderd kilogrammen op de straten kunstwegen in de provincie, die niet in onderhoud bij het Rijk zijn, is verboden bij opdooi gedurende de maanden November, December, Januari, Februari en Maart."

2. In art. 3 vervallen het woord „inwendig" in den 2den regel en de woorden „het besluit krachtens" en „uitgevaardigd" in den 3den en 4den regel.

3. In art. 3 wordt het woord „tien" in den 8sten regel vervangen door „dertig".

4. Achter art. 4 wordt een nieuw artikel ingevoegd van den volgenden inhoud:

„Art. 5. Dit reglement kan worden aangehaald onder den naam van „Drentsch dooi-reglement 1904".

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1904 (*Staatsblad n°.* 260), *tot aanwijzing van de perceelen, gelegen in de gemeente Wissekerke, die, ten name van het waterschap voor de waterkeering van den calamiteusen polder Anna Friso, moeten worden onteigend voor den aanleg van een inlaagdijk in dien polder.*

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1904 (*Staatsblad n°.* 264), *houdende wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en het bijzonder reglement op den loodsdienst in het IVde en Vde district (Goedereede, Maas en Brouwershaven), vastgesteld bij Kon. besluiten van* 22 *Januari* 1902 (*Staatsblad n°.* 5), 31 *Januari* 1903 (*Staatsblad n°.* 42) *en* 8 *Februari* 1904 (*Staatsblad n°.* 40).

KON. BESLUIT *van* 28 *December* 1904, *n°.* 35, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van* 15 *November* 1904:

n°. XXIa, tot vaststelling van nieuwe reglementen van bestuur voor:

1°. *den polder Binnen- en Buiten-Uiterdijk, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 17 *Augustus* 1877, *n°.* 12;

2°. *den Braakpolder onder Hoogwoud, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 6 *Augustus* 1871, *n°.* 26;

3°. *het waterschap de Engewormer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 23 *November* 1858, *n°.* 61;

4°. *de banne Enkhuizen en Westeinde, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *November* 1858, *n°.* 57 *en* 30 *Juli* 1878, *n°.* 63;

5°. *den polder de Etersheimerbraak, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Augustus* 1874, *n°.* 20;

6°. *den polder het Koegras, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 13 *Augustus* 1873, *n°.* 28

7°. *de banne of polder Obdam, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *December* 1859, *n°.* 57, 24 *September* 1887, *n°.* 10 *en* 7 *Augustus* 1893, *n°.* 18;

8°. *den polder de Oosterkoog, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 2 *Augustus* 1858, *n°.* 62;

9°. *den Terschellingerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 29 *November* 1860, *n°.* 59, 23 *December* 1865, *n°.* 55 *en* 6 *Augustus* 1872, *n°.* 36;

10°. *den polder Waard en Groet, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *April* 1864, *n°.* 39 *en* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 18;

11°. *den polder Wieringerwaard, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 15 *Augustus* 1869, *n°.* 19, 13 *Augustus* 1873, *n°.* 23, 29 *Juli* 1889, *n°.* 18, 30 *Juli* 1892, *n°.* 44 *en* 26 *Juli* 1897, *n°.* 50;

12°. *het waterschap de Wijde Wormer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *Augustus* 1857, *n°.* 60 *en* 4 *Augustus* 1880, *n°.* 24;

met intrekking van dat, goed-
23 November 1858,
25, 10 Augustus 1876,
11 en 24 Juli 1889,

werpolder, met intrekking
besluiten van 10 Augustus
1883, n°. 18;

met intrekking van dat, goed-
van 5 Augustus 1859, n°. 57

met intrekking van dat, goed-
van 8 December 1854, n°. 64,
December 1875, n°. 26 en 13

sluinen, met intrekking van
besluit van 30 Maart 1843,

strijkmolens van de Schager-
polders in die kogge, met in-
vaard bij Kon. besluiten van
16 Augustus 1869, n°. 17,
23, 7 Augustus 1890, n°. 11,
24 Juli 1899, n°. 54 en

en omingepolderde landen
met intrekking van dat, goed-
van 12 November 1866,
1879, n°. 18 en 13 Januari 1900,

Waterland, met intrekking van
besluiten van 30 December
1871, n°. 26, 13 Augustus
1874, n°. 9, 25 November
1880, n°. 31, 30 November
1886, n°. 24 en 24 November

21°. *den polder Westzaan, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1878, *n°.* 10, 21 *November* 1887, *n°.* 12 *en* 2 *December* 1898, *n°.* 28;

n°. XXIb, tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie in de sub 1—17 *genoemde waterschappen.*

Zie Prov. bladen n°s 6 t/m 27.

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1904, *n°.* 25, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 3 *November* 1904, *tot vaststelling van gewijzigde reglementen voor de waterschappen:*

a, Cruyslandspolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 7 *Februari* 1890, *n°.* 17 *en* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34;

b, de Noordt-, Toren-, Oost- en West-Meerenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 14 *Augustus* 1900, *n°.* 46;

c, de Gecombineerde polders de Vliert, het Ertveld, het Binnenland van Orthen, de Heuf en de Muntel, gemeenten 's Hertogenbosch en Rosmalen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 1 *Maart* 1880, *n°.* 2, 8 *December* 1881, *n°.* 30 *en* 19 *December* 1882, *n°.* 20;

d, van Empel en Meerwijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 21 *Februari* 1882, *n°.* 7, *en*

e, de polder van Dieden, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 11 *Augustus* 1893, *n°.* 22 *en* 14 *December* 1901, *n°.* 37.

Zie Prov. bladen n°s 3 t/m 9 van 1905.

WET *van* 30 *December* 1904 (*Staatsblad n°.* 279), *tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1903.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903, vastgesteld bij de wet van den 2den

Februari 1903 (Staatsblad n°. 58), aangevuld en verhoogd bij de wetten van 22 Juli 1903 (Staatsblad n°. 213), 23 Juli 1903 (Staatsblad n°. 227), 24 Juli 1903 (Staatsblad n°. 247) en 7 December 1903 (Staatsblad n°. 311);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903 worden *verhoogd* met, en mitsdien gebracht op, de daarbij vermelde bedragen.

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

A. *Algemeene Zaken.*

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 5. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	f 4,600.00	f 7,600.00
8. Telegraphische berichten. . . .	600.00	6,600.00
10. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade .	56,000.00	116,000.00

B. *Waterstaat.*

13. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; vergoeding voor het verrichten van veldwerk en voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst; aankoop van boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs en opzichters en het verder personeel van den waterstaat, voor zooveel niet in een der volgende artikelen begrepen, alsmede van den inspecteur voor de Rijnvaart .	7,500.00	113,550.00
61. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven	52,000.00	82,000.00
68. Onderhoud, herstel en verbetering		

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen	f 32,000.00	f 345,000.00
71. Aanleg, onderhoud en bediening van telegraphische verbindingen, meubilair en verder materieel.	1,300.00	3,802.00
90. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal het Meppelerdiep, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	925.00	28,925.00
93. Onderhoud, herstel en verbetering van de Drentsche Hoofd- en Beilervaarten en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	800.00	123,300.00
105. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Drenthe	1,750.00	24,750.00
C. *Landsgebouwen.*		
128. Onderhoud, lasten, herstel en verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's Gravenhage	1,200.00	70,200.00
132. Uitbreiding en betere beveiliging tegen brandgevaar van gebouwen, behoorende tot het Departement van Oorlog te 's Gravenhage.	5,500.00	69,000.00
IIIde Afdeeling.		
Spoorwegen.		
Art. 133. Kosten van commissiën met inbegrip van het drukken van verslagen	2,000.00	4,600.00
134. Exploten en proceskosten . .	1,900.00	2,900.00
135. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	500.00	1,500.00

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
152. Renten over het jaar 1903 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (Staatsblad nº. 63) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879 . . .	*f* 2,000.00	*f* 8,500.00
IVde Afdeeling.		
Handel en Nijverheid.		
A. *Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.*		
Art. 160. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel. . . .	1,000.00	36,400.00
C. *Wetenschappelijk onderzoek der zee.*		
171. Reis- en verblijfkosten; lokaalhuur; bureelkosten; materieel en arbeidsloon; huur van vaartuigen en alle verdere uitgaven in verband met het zee-onderzoek	1,000.00	18,000.00
E. *Mijnwezen.*		
II. Staatsmijndienst.		
177. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel van den Staatsmijndienst	6,300.00	24,300.00
178. Reis- en bureelkosten, vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst, schrijf-, druk- en teekenloonen en verdere uitgaven voor den mijndienst.	3,000.00	10,000.00
F. *Scheepvaart.*		
186. Examens ter verkrijging van diploma's als stuurman en als machinist aan boord van koopvaardijschepen . .	600,00	15,600.00
192. Telegraphische verbindingen voor de kustwacht; vergoeding voor		

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
buitengewone diensten van telegraafpersoneel, alsmede reiskosten	1,500,00	6,500.00
I. *Verschillende uitgaven.*		
201. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen.	*f* 2,600.00	*f* 6,600.00
Vde Afdeeling.		
Landbouw.		
Art. 215. Reis-, verblijf- en bureelkosten der Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren, benevens kosten van werktuigen, platen, boeken en bindwerk en van vergaderingen van Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren en van zuivelconsulenten . .	1,200.00	25,625.00
230. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van de verbetering van de Nederlandsche paardenrassen	4,000.00	137,280.00
235. Grondbelasting, waterschaps- en andere lasten van de domeinen ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid . .	850.00	58,350.00
244. Uitgaven in verband met de Boterwet en ten behoeve van het Rijkszuivelstation te Leiden	1,700.00	31,600.00
247. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende den landbouw	9,000 00	13,000.00
248. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van den landbouw.	6,200.00	13,800.00
VIde Afdeeling.		
Posterijen.		
A. *Hoofdbestuur.*		
Art. 251. Reis- en verplaatsingskosten	915.00	3,415.00
B. *Postdienst.*		
255. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik va		

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden.	f 7,500.00	f 32,300.00
259. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon	64,500.00	635,500.00
C. *Telegraafdienst.*		
264. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden. . . .	13,500.00	61,750.00
D. *Vereenigde post- en telegraafdienst.*		
274. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden . . .	10,500.00	77,900.00
F. *Rijkspostspaarbank.*		
283. Gebouwen	1,200.00	7,200.00
286. Vergoeding voor portvrijdom aan de schatkist.	1,145.70	108,145.70

VIIde Afdeeling

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën, enz.

Art. 2. *Art.* 295. »Uitgaven ingevolge de »Ongevallenwet 1901«, thans uitgetrokken voor Memorie, wordt gebracht op. . f 6,625.00

Art. 3. De tekst van artikel 282 wordt aangevuld en gelezen als volgt:

»Reis-, burcel- en examenkosten. Presentiegelden«.

Art. 4. In bovengenoemd hoofdstuk worden de navolgende artikelen ingelascht:

Tusschen de artikelen 108 en 109,

Artikel 108*bis*. Bijdrage aan het polderdistrict Tielerwaard in de kosten van verhooging van de dijken langs de rivier de Waal, voor

zooveel deze is gebleken noodig te zijn in verband met de afsluiting van de Heerewaardensche overlaten, ingevolge de wet van 22 Juli 1899 (Staatsblad n°. 182) . . . . . *f* 72,000.00

Artikel 108*ter*. Bijdrage aan de gemeenten Noordwelle en Serooskerke in de kosten van aanleg van eene haven aan de Schelphoek onder Serooskerke. . . . . *f* 4,200.00

Tusschen de artikelen 153 en 154,

Artikel 153*bis*. Kosten van het in voldoenden staat van onderhoud brengen der krachtens de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) van België overgenomen Nederlandsche gedeelten der spoorweglijnen van Tilburg naar Turnhout; van Antwerpen naar de Pruissische grens in de richting van Gladbach; van Hasselt naar Maastricht; van Maastricht naar Aken en van Maastricht naar Luik, ingevolge art. 8 der bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) bekrachtigde overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen . . . . . *f* 8,200.00

Tusschen de artikelen 180 en 181,

Artikel 180*bis*. Vergoedingen, ingevolge artikel 3 der wet van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 170) . . . . . *f* 381,000.00

Tusschen de artikelen 202 en 203,

Artikel 202*bis*. Bijdrage in de kosten van de permanente commissie en van het aan haar toegevoegde permanente bureau, bedoeld in artikel 7 van de te Brussel gesloten conventie van 5 Maart 1902 . . . . . *f* 1,675.00

Art. 5. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903 worden *verminderd* met, en mitsdien gebracht op, de daarbij vermelde bedragen:

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

B. *Waterstaat.*

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 28. Verbetering der rivieren de Rijn en de Lek; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven	*f* 35,000.00	*f* 138,400.00
31. Verbetering van de rivier de Merwede en van de Killen; onderhoud		

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op
en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven	f 35,000.00	f 92,000.00
35*bis*. Aanleg van bekadingen langs de noordzijde van het benedendeel der nieuwe rivier de Maas tusschen Keizersveer en het Spijkerboor.	50,000.00	5,000.00
63. Aanleg van eene buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's Gravenhage aan te leggen visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 194).	40,000.00	85,000.00
IIIde Afdeeling.		
Spoorwegen.		
Art. 155. Stortingen op door den Staat genomen aandeelen in het maatschappelijk kapitaal der Noordoosterlocaalspoorwegmaatschappij	400,000.00	800,000.00
IVde Afdeeling.		
Handel en Nijverheid.		
F. *Mijnwezen.*		
II. Staatsmijndienst.		
Art. 179. Kosten van ontginning en daarmede in verband staande uitgaven	94,250.00	405,750.00
Vde Afdeeling.		
Landbouw.		
Art. 227. Subsidiën voor de verzamelingen en andere inrichtingen van onderwijs aan 's Rijks veeartsenijschool; kosten wegens het uitoefenen van de buiten-cliniek; aanbouw, onderhoud en lasten der gebouwen; onderhoud en aan-		

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
koop van meubelen en gereedschappen, vuur, water en licht; aankoop en voeding van dieren; administratieve en verdere uitgaven	*f* 22,950.00	*f* 61,250.00
VIde AFDEELING.		
Posterijen.		
A. *Hoofdbestuur.*		
Art. 249. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het hoofdbestuur, en van de bij het hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toelagen, schrijfloonen en daggelden .	915.00	256,885.00
B. *Postdienst.*		
252. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel	46,500.00	4,253,875.00
256. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer	11,000.00	1,212,100.00
257. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge artikel 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad n°. 70).	14,500.00	625,500.00
C. *Telegraafdienst.*		
265. Telegraaf- en telephoonlijnen en geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is.	13,500.00	598,000.00
D. *Vereenigde post- en telegraafdienst.*		
275. Gebouwen. Vergoeding voor huur	10,500.00	397,500.00
F. *Rijkspostspaarbank.*		
281. Belooning voor tijdelijk personeel	2,345.70	33,754.30

	Wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:

VIIde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.

Art. 287. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting . . . *f* 6,625.00 *f* 593,375.00

Art. 6. Ten gevolge van het vorenstaande, wordt *verhoogd* het totaal der IIde afdeeling met *tachtig duizend driehonderd vijf en zeventig gulden* (*f* 80,375.00), dat der IVde afdeeling met *driehonderd vier duizend vierhonderd vijf en twintig gulden* (*f* 304,425.00), en wordt *verminderd* het totaal der IIIde afdeeling van bovengenoemd hoofdstuk met *driehonderd vier en tachtig duizend achthonderd gulden* (*f* 384,800.00).

Lasten enz.

WET *van* 30 *December* 1904 (*Staatsblad n°.* 282), *houdende bepalingen omtrent bevloeiingen.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is, eenige wettelijke bepalingen omtrent bevloeiingen vast te stellen:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Deze wet verstaat onder bevloeiing het ter bevordering van den landbouw kunstmatig leiden van aan een rivier, kanaal, beek of anderen waterloop ontleend water over een tot het opnemen daarvan ingericht terrein.

Art. 2. Aan de Staten der provinciën behoort het vaststellen, onder Onze goedkeuring, van de noodige voorschriften omtrent de ontleening en het gebruik van water ten dienste van bevloeiing en omtrent den afvoer van het water, dat het bevloeide terrein verlaten heeft.

Art. 3. 1. Voor het maken van eene bevloeiingsinrichting wordt vergunning gevorderd van Gedeputeerde Staten der provincie, in welke de plaats ligt, waar de wateronttrekking zal geschieden.

2. Eene provinciale verordening stelt onder Onze goedkeuring

regels omtrent de vereischten voor de aanvrage om vergunning en de over te leggen bescheiden, omtrent de openbaarmaking der aanvrage, de kennisgeving daarvan aan belanghebbenden, de oproeping van dezen om hunne bezwaren schriftelijk of mondeling ter kennis van Gedeputeerde Staten te brengen en de verdere voorbereiding van de behandeling in eene openbare vergadering van Gedeputeerde Staten, omtrent de behandeling zelve van en de beschikking op de aanvrage en omtrent de mededeeling, openbaarmaking en ter visie legging der beschikking, en geeft aan de wijze waarop en de gevallen waarin eene vergunning door Gedeputeerde Staten kan worden gewijzigd of ingetrokken.

3. Zoolang in eene provincie geene zoodanige verordening bestaat, wordt een en ander door Gedeputeerde Staten onder Onze goedkeuring bij een in het provinciaal blad te plaatsen besluit bepaald.

Art. 4. Wenscht de aanvrager der vergunning het water af te voeren in eene andere provincie dan die, waar de wateronttrekking zal geschieden, dan zenden Gedeputeerde Staten van de laatstbedoelde provincie de stukken naar hunne ambtgenooten van de eerstbedoelde provincie. Dezen berichten binnen twee maanden nà ontvangst der stukken, met terugzending daarvan, aan hunne ambtgenooten of zij al of niet tegen de regeling van den waterafvoer bezwaar hebben.

2. Hebben zij geen bezwaar, dan kan op de aanvrage worden beschikt.

3. Hebben zij wel bezwaar, dan geven zij de gronden daarvoor op en wordt reeds uit hoofde van dat bezwaar op de aanvrage niet gunstig beschikt.

4. De beschikking wordt aan Gedeputeerde Staten der betrokken provincie medegedeeld.

Art. 5. De besluiten van Gedeputeerde Staten, waarbij eene vergunning hetzij onvoorwaardelijk of voorwaardelijk wordt verleend, wordt geweigerd, gewijzigd of ingetrokken, moeten met redenen zijn omkleed.

2. Van de in het eerste lid bedoelde besluiten is beroep op Ons toegelaten.

3. Dit beroep kan worden ingesteld door ieder belanghebbende binnen dertig dagen nadat de beslissing van Gedeputeerde Staten overeenkomstig de bepalingen, vast te stellen bij de in het tweede lid van artikel 3 bedoelde provinciale verordening, of, bij gebreke van deze, bij het in het derde lid van dat artikel bedoelde besluit, ter openbare kennis is gebracht.

4. Het adres van beroep wordt aan Ons gericht, maar ingediend bij Onzen Commissaris in de provincie, die daarop den dag van ontvangst aanteekent en het adres vervolgens aan Ons opzendt. Hij geeft een bewijs van de ontvangst af.

5. Het beroep kan, met inachtneming van den termijn, in het derde lid van dit artikel bedoeld, ook worden ingesteld door Onzen Commissaris in de provincie en, in het geval van het eerste lid van artikel 4, mede door Onzen Commissaris in de provincie, waarin het water zal worden afgevoerd.

Art. 6. 1. De besluiten, in het tweede lid van het vorige artikel vermeld, treden niet in werking vóórdat de termijn van beroep is verstreken, of, ingeval beroep is ingesteld, vóórdat door Ons op dat beroep is beslist. Niettemin kunnen Gedeputeerde Staten, hangende den termijn van beroep, of, ingeval beroep is ingesteld, hangende de beslissing daarop, de gedeeltelijke of geheele staking bevelen van de bevloeiing, te welker opzichte de vergunning door hen is gewijzigd of ingetrokken.

2. Het bevel tot staking kan te allen tijde door Ons worden ingetrokken.

Art. 7. 1. De eigenaar van een perceel, door of over hetwelk voor bevloeiing water moet worden aan- of afgevoerd, of in, op, of aan hetwelk, geheel of gedeeltelijk, voor bevloeiing een kunstwerk moet worden aangelegd, is verplicht dezen aanvoer, afvoer of aanleg en het gebruik en onderhoud van de aanvoer-, afvoer- en kunstwerken, behoudens schadeloosstelling, te dulden, wanneer dat perceel in het besluit, waarbij de vergunning is verleend, daartoe is aangewezen.

2. Deze verplichting bestaat niet voor gebouwen en de daarbij behoorende erven en tuinen.

Art. 8. De gebruiks-gerechtigde op het water van een stroomend water is verplicht, behoudens schadeloosstelling, te dulden, dat daarvan voor bevloeiing wordt gebruik gemaakt, wanneer dit water in het besluit, waarbij de vergunning is verleend, tot dat doel is aangewezen.

Art. 9. De eigenaar van een kunstwerk, waarvan voor bevloeiing het medegebruik verlangd wordt, is verplicht dit medegebruik, behoudens schadeloosstelling, te dulden, wanneer het kunstwerk in het besluit, waarbij de vergunning is verleend, daartoe is aangewezen.

Art. 10. Wanneer de eigenaar van een perceel, door of over hetwelk voor bevloeiing water moet worden aan- of afgevoerd, of in, op, of aan hetwelk, geheel of gedeeltelijk, voor bevloeiing een kunst-

werk moet worden aangelegd, ook zelf tot bevloeiing van dat perceel van de aan te leggen aanvoer-, afvoer- of kunstwerken wil gebruik maken, is hij, die tot den aanleg dezer werken vergunning verzocht, verplicht, behoudens schadeloosstelling, dit medegebruik toe te staan, wanneer dit wordt opgelegd, zoowel in het besluit, waarbij aan genoemden eigenaar vergunning wordt verleend om eene bevloeiingsinrichting voor zijn perceel te maken, als in het besluit, waarbij tot bedoelden aanleg vergunning wordt verleend.

Art. 11. Wanneer de eigenaar van een perceel, door of over hetwelk voor bevloeiing water wordt aan- of afgevoerd, ook zelf tot bevloeiing van dat perceel van de aangelegde aanvoer- of afvoerwerken wil gebruik maken, is hij, die tot den aanleg dezer werken vergunning verkreeg, of zijn diens rechtverkrijgenden, verplicht, behoudens schadeloosstelling, dit medegebruik toe te staan, wanneer dit wordt opgelegd in het besluit, waarbij aan genoemden eigenaar vergunning wordt verleend om eene bevloeiingsinrichting voor bedoeld perceel te maken.

Art. 12. Door de oplegging der in de artikelen 7, 8, 9 en 11 bedoelde lasten wordt geene belangrijke verandering in de bestemming en zoo min mogelijk belemmering in het gebruik gebracht van het perceel, het gebruiksrecht, het kunstwerk of de bestaande bevloeiingsinrichting.

Art. 13. Met den eigenaar, bedoeld in de artikelen 7, 9, 10 en 11, en met den gebruiks-gerechtigde, bedoeld in artikel 8, wordt gelijkgesteld hij, die krachtens een zakelijk of persoonlijk recht het genot van het perceel, het waterrecht of het kunstwerk heeft.

Art. 14. Op eene aanvrage om vergunning voor het maken van eene bevloeiingsinrichting voor gronden, gelegen in waterschappen, veenschappen of veenpolders, wordt niet beschikt dan nadat het advies van de besturen dezer instellingen is gevraagd.

Art. 15. 1. Onder »schadeloosstelling«, bedoeld in de artikelen 7, 8, 9, 10 en 11, wordt verstaan zoowel vergoeding voor werkelijk te lijden schade en voor medegebruik van werken als bijdrage in aanleg, uitbreiding en onderhoud daarvan.

2. Op schriftelijke aanvrage van hem, die tot schadeloosstelling verplicht is, benoemen Gedeputeerde Staten, ter bepaling daarvan, drie deskundigen.

3. Dezen vangen hunne werkzaamheden niet aan dan ná vooraf te zijn beëedigd door den rechter van het kanton, door Gedeputeerde Staten tegelijk met de benoeming der deskundigen aan te wijzen,

en nadat door den aanvrager ter provinciale griffie eene door Gedeputeerde Staten bepaalde waarborgsom tot bestrijding hunner kosten is gestort.

4. Het door de deskundigen uitgebrachte rapport wordt gedurende dertig dagen op de provinciale griffie ter visie gelegd, na mededeeling dier tervisielegging door Gedeputeerde Staten zoowel aan hem, die tot schadeloosstelling verplicht is, als aan hen, aan wie het recht daarop toekomt.

5. De kosten van het deskundig onderzoek, welke ten laste zijn van hem die de in het tweede lid bedoelde aanvrage gedaan heeft, worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld naar den maatstaf van het tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken en door dit College aan den voet van het rapport vermeld.

6. Afschrift van het rapport wordt, desverlangd, tegen betaling der kosten aan belanghebbenden uitgereikt.

Art. 16. 1. Tenzij partijen omtrent de schadeloosstelling reeds zijn overeengekomen, doet hij, die daartoe verplicht is, hetzij het vorig artikel toepassing heeft gevonden of niet, aan de tegenpartij gerechtelijk eene schadeloosstelling aanbieden.

2. Bij dit exploit moet op straffe van nietigheid mede worden beteekend:

a. het besluit, waarbij vergunning werd verleend;

b. ingeval het sub *a* bedoelde besluit is een besluit van Gedeputeerde Staten, eene verklaring van Onzen Commissaris in de provincie, dat tegen dat besluit binnen den wettelijken termijn geen hooger beroep is ingesteld, of, ingeval beroep is ingesteld, dat het beroep is afgewezen;

c. ingeval het in artikel 15 bedoelde deskundig onderzoek heeft plaats gehad, een afschrift van het rapport der deskundigen, benevens eene verklaring, dat de in datzelfde artikel voorgeschreven tervisielegging en mededeelingen hebben plaats gehad, beide afgegeven door den griffier der Staten.

3. Binnen zes weken na het in het eerste lid bedoelde aanbod kan hij, aan wien het werd gedaan, de schadeloosstelling in rechte vorderen, bij gebreke waarvan hij geacht wordt met het aanbod genoegen te hebben genomen.

Art. 17. Wanneer de door den rechter bepaalde schadeloosstelling meer bedraagt dan het gedane aanbod wordt de gedaagde, in de overige gevallen de eischer in de kosten veroordeeld.

Art. 18. Het gebruik of medegebruik van perceelen, water of werken,

bedoeld in de artikelen 7, 8, 9, 10 en 11, heeft niet plaats dan nadat omtrent de schadeloosstelling is overeengekomen, met de aangeboden schadeloosstelling is genoegen genomen of de schadeloosstelling in rechte onherroepelijk is vastgesteld.

Art. 19. Het besluit, waarbij perceelen, water of werken ingevolge de artikelen 7, 8, 9, 10 en 11 tot gebruik of medegebruik worden aangewezen, of waarbij zoodanig gebruik of medegebruik wordt gewijzigd of ingetrokken, wordt overgeschreven in de openbare registers, bedoeld in artikel 671 van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 20. 1. Het zonder vergunning of in strijd met de bij de vergunning gestelde voorwaarden maken van eene bevloeiingsinrichting of instandhouden van zoodanige na het in werking treden dezer wet gemaakte inrichting wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste *f* 100.

2. Het strafbare feit wordt beschouwd als overtreding.

3. De voorwerpen, door middel van overtreding verkregen of waarmede de overtreding is gepleegd, kunnen, voor zoover zij den veroordeelde toebehooren, worden verbeurd verklaard.

Art. 21. 1. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om het gebruik van bevloeiingsinrichtingen, in strijd met de wet gemaakt of in stand gehouden, op kosten van den overtreder feitelijk te doen beletten.

2. Spoedeischende gevallen uitgezonderd, wordt van deze bevoegdheid geen gebruik gemaakt, dan nadat de belanghebbenden schriftelijk zijn gewaarschuwd.

Art. 22. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Wet op de bevloeiingen", doch met bijvoeging van den jaargang en het nummer van het Staatsblad, waarin zij is geplaatst.

Lasten enz.

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1904, *n°.* 107, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Gelderland en van Utrecht van* 13 *Juli*/4 *November* 1904, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap, genaamd het Veenraadschap der Geldersche en Utrechtsche Veenen.*

Zie Prov. blad van Utrecht n°. 5 van 1905.

Dit reglement treedt in de plaats van het reglement van 24 Juli 1751.

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1904, n°. [illegible], *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 4 *November* 1904, *tot wijziging van het reglement voor de waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van* 28 *Januari* 1858, n°. 49 *en* 22 *December* 1898, n°. 20.

De Staten der provincie Utrecht,

Gezien het Reglement voor de Waterschappen in de provincie Utrecht, vastgesteld bij hun besluit van 4 December 1857, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 28 Januari 1858, n°. 49 (Provinciaal blad van 1858, n°. 19), gewijzigd bij hun besluit van 12 November 1898, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 22 December 1898, n°. 20 (Provinciaal blad van 1899, n°. 1);

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten;

Gelet op de artikelen 190 der Grondwet en 138 der Provinciale wet, alsmede op de wetten van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139), 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129), 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54);

Besluiten:

In het Reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht de volgende wijzigingen te brengen door:

I. De artt. 3, 5, 9, 10, 13, 15, 20, 26, 27, 28, 31, 32, 35, 37, 38, 39, 41, 45, 46, 47, 48, 52, 53, 55, 56, 58, 59, 70, 71, 74, 77 en 78 te lezen als volgt:

Art. 3. De grenzen van elk waterschap worden in het bijzonder reglement omschreven en nauwkeurig aangeduid op eene kaart van het waterschap, die op kosten van hetzelve en volgens voorschrift van Gedeputeerde Staten gemaakt wordt.

Deze kaart wordt in het archief van het waterschap bewaard; aan Gedeputeerde Staten, en, zoo het waterschap onder het toezicht van een hooger waterschapsbestuur staat, ook aan dat hooger bestuur, wordt eene kopie daarvan ingezonden.

Art. 5. Tot leden van het bestuur kunnen alleen worden benoemd of verkozen mannelijke meerderjarige Nederlanders, die niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn.

Zij moeten tijdens hunne benoeming of verkiezing stemgerechtigd ingeland wezen, terwijl het bijzonder reglement kan bepalen, dat zij

boven het getal voor de stemgerechtigdheid vereischt, nog een bepaald getal omslagplichtige hectaren in vollen eigendom, erfpacht of vruchtgebruik moeten bezitten.

Nochtans kunnen, behoudens goedkeuring van Gedeputeerde Staten, ingelanden, die het bepaalde grondbezit of de stemgerechtigdheid missen, zonen van ingelanden, huurders of bruikers van land in het waterschap tot leden van het bestuur worden benoemd, verkozen of aanbevolen of voorgedragen, bijaldien zij aan de vereischten van alinea 1 voldoen.

Aan den man wordt het grondbezit zijner vrouw toegerekend, tenzij de vrouw het beheer harer onroerende goederen voor zich heeft bedongen of na rechterlijk vonnis heeft terugbekomen; aan den vader wordt het grondbezit zijner minderjarige kinderen toegerekend, indien hij daarvan het vruchtgenot heeft.

Tot voorzitter kan ook iemand benoemd worden, die geen ingeland is, indien hij aan de in alinea 1 gestelde vereischten voldoet.

Art. 9. In de waterschappen, waarin de leden van het bestuur niet door den Koning benoemd worden, krachtens of naar aanleiding van de bepalingen der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), wordt de voorzitter benoemd door Gedeputeerde Staten, uit eene voordracht van drie personen, op te maken door het bestuur, tenzij het bijzonder reglement eene andere wijze van benoeming voorschrijft.

De overige leden van het bestuur worden gekozen door de stemgerechtigde ingelanden, volgens de bepalingen van § 3 van dit hoofdstuk.

Art. 10. In de waterschappen, welker besturen door den Koning benoemd worden, zendt het bestuur, wat den voorzitter betreft, en zenden de stemgerechtigde ingelanden, wat elk der overige leden betreft, eene aanbevelingslijst, aangevende drie personen, aan Gedeputeerde Staten in.

Bij het opmaken van deze aanbevelingslijst door stemgerechtigde ingelanden gelden de bepalingen van de artt. 14—28.

Art. 13. In geval de leden van het bestnur door den Koning worden benoemd, worden de aanbevelingslijsten ter voorziening in vacaturen, door gewone aftreding ontstaande, vóór het einde der maand April aan Gedeputeerde Staten toegezonden.

Bij vacaturen, om andere redenen ontstaande, worden de aanbevelingslijsten toegezonden binnen zes maanden, nadat het bestuur van die vacature kennis heeft bekomen.

Het derde lid van art. 12 geldt ook bij benoemingen door den Koning.

Art. 15. Plaats, tijd en duur der verkiezingen worden door het bestuur bepaald, en ten minste veertien dagen te voren bekend gemaakt door toezending van een oproepingsbrief, die wordt bezorgd aan de woning van den stemgerechtigde, zoo deze woont binnen de gemeente of binnen eene der gemeenten, waarin het waterschap gelegen is, of aan de woning van een door hem aan het bestuur aangewezen gemachtigde, die woont als voormeld.

Bij gebreke van een en ander wordt de oproepingsbrief per post gezonden aan de bij het bestuur bekende woonplaats van den stemgerechtigde.

Art. 20. Voor iedere te vervullen betrekking en, waar het aanbevelingen of voordrachten geldt, voor iedere plaats op de aanbevelingslijst of voordracht wordt afzonderlijk gestemd.

Art. 26. Bijaldien eene herstemming noodig is, geschiedt die dadelijk, nadat de eerste stemming afgeloopen is.

De gelegenheid tot stemmen behoort alsdan minstens één uur open te staan.

Indien bij de herstemming het aantal uitgebrachte stemmen minder bedraagt dan twee derden van dat bij de eerste stemming, is de herstemming niet geldig.

In dit geval heeft eene nieuwe herstemming plaats binnen twee maanden, na voorafgaande oproeping der stemgerechtigden bij eenen brief, waarin de namen vermeld zijn van hen, waarover de herstemming loopen zal.

Art. 27. Na elke stemming, die tot eene benoeming geleid heeft, doet het stembureau aan den benoemde een uittreksel uit het procesverbaal der stemming toekomen, waarbij een uittreksel uit dat der eerste stemming gevoegd wordt, als de benoeming bij herstemming heeft plaats gehad.

Deze uittreksels worden ingericht volgens voorschrift van Gedeputeerde Staten, en strekken den benoemde tot geloofsbrief.

Hij geeft daarvoor bij de ontvangst een bewijs van ontvang af.

Wanneer hij op den achtsten dag na de dagteekening van dat bewijs niet aan het bestunr heeft te kennen gegeven, dat hij de benoeming aanneemt, wordt hij geacht daarvoor te bedanken.

Wanneer hij, binnen de drie maanden na aanneming der benoeming, zijne geloofsbrieven niet heeft ingediend, wordt er overgegaan tot eene nieuwe verkiezing, waarbij hij niet verkiesbaar is.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk, waar het geldt het opmaken van eene aanbevelingslijst.

In dat geval zendt het bestuur een uittreksel uit het proces-verbaal der stemming, en, zoo er herstemming heeft plaats gehad, ook uit dat der eerste stemming aan Gedeputeerde Staten, binnen drie dagen nadat het van het stembureau dat proces-verbaal heeft ontvangen.

Art. 28. Voor waterschappen, waar het getal ingelanden het toelaat, kan het bijzonder reglement bepalen, dat de benoeming van en het opmaken van aanbevelingslijsten of voordrachten voor de benoeming van leden van het bestuur geschieden zullen in de vergadering van stemgerechtigde ingelanden.

Alsdan gelden de bepalingen van artt. 59 en 60.

Art. 31. Gedeputeerde Staten kunnen, naar bevind van zaken, de leden van het bestuur schorsen, vervallen verklaren of ontslaan, en de door den Koning benoemden tot schorsing of ontslag voordragen op grond van:

a. aanhoudend of verregaand plichtverzuim;

b. weigering of nalatigheid om zich te gedragen volgens, of gevolg te geven aan wetten, algemeene maatregelen van bestuur en andere wettige verordeningen, uitgezonderd in de gevallen, voorzien bij §§ 12, 13, 14 en 15 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en art. 3 der wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129)

Art. 32. In de gevallen, waarin Gedeputeerde Staten schorsing, ontslag of vervallenverklaring van een lid van het bestuur uitspreken, moet den betrokkene vooraf de gelegenheid gegeven worden om zich te verdedigen.

Ingeval Gedeputeerde Staten het ontslag van een der leden van het bestuur aan den Koning voordragen, geven zij van hun daartoe strekkend besluit binnen 24 uren schriftelijk kennis aan het betrokken bestuurslid.

Een lid van het bestuur, ontslagen of vervallen verklaard op grond van handelingen in strijd met art. 8 of op grond van art. 31, is gedurende twee jaren na de dagteekening van het ontslag of de vervallenverklaring tot lid van het bestuur van datzelfde waterschap niet benoembaar of verkiesbaar.

Art. 35. Ieder belanghebbende is bevoegd, zich binnen veertien dagen na den dag der eindstemming schriftelijk tot het bestuur te wenden, ter zake van onregelmatigheden, die bij de verkiezing hebben plaats gehad, of tot opgave der redenen, waarom de verkozene,

volgens de bepalingen van dit reglement, niet zou behooren toegelaten te worden.

Het onderzoek der geloofsbrieven heeft nimmer plaats dan na verloop van den termijn, bij al. 1 bepaald.

Art. 37. Gedeputeerde Staten beslissen zoo spoedig mogelijk bij een met redenen omkleed besluit.

Zij zijn bevoegd de geheele verkiezing nietig te verklaren, en gelasten alsdan, dat er tot eene nieuwe worde overgegaan binnen eene maand na de dagteekening van hun besluit.

Ter uitoefening van hunne bevoegdheid kunnen zij alle tot de verkiezing betrekkelijke stukken van het bestuur opvorderen.

Hangende een hooger beroep op den Koning, wordt tot geene nieuwe verkiezing overgegaan.

Art. 38. In de waterschappen, waar art. 28 is toegepast, kunnen de belanghebbenden, in het geval genoemd in art. 35 en binnen den aldaar gestelden termijn, zich wenden tot Gedeputeerde Staten, die uitspraak doen volgens art. 37.

Deze bepaling geldt ook, waar stemgerechtigde ingelanden eene aanbevelingslijst of voordracht voor lid van het bestuur hebben opgemaakt.

Art. 39. De vergaderingen worden door den voorzitter schriftelijk belegd, minstens tweemaal vier en twintig uren vóór den dag der bijeenkomst.

De oproepingsbrief vermeldt de te behandelen onderwerpen. – Onderwerpen, daarin niet vermeld, kunnen alleen behandeld worden, als twee derden der aanwezige leden er hunne toestemming toe geven.

Benoemingen en aanbevelingslijsten of voordrachten worden alleen gedaan of opgemaakt in eene opzettelijk daartoe bijeengeroepen vergadering.

In gevallen, die onverwijlde voorziening eischen, kan van de bepalingen van dit artikel worden afgeweken, zoo wel wat de wijze van oproeping als wat den termijn betreft.

Art. 41. De leden van het bestuur stemmen mondeling over zaken, bij besloten briefjes over personen, en brengen ieder één stem uit.

De besluiten worden bij volstrekte meerderheid van stemmen genomen.

Bij staking van stemmen heeft de voorzitter eene beslissende stem, uitgezonderd bij het doen van benoemingen en het opmaken van aanbevelingslijsten of voordrachten, in welk geval het lot beslist.

Art. 45. Alle personen, maatschappen en rechtspersonen, die binnen de grens van het waterschap één of meer hectaren omslagplichtig land of water in vollen eigendom, erfpacht of vruchtgebruik bezitten, zijn tot stemmen in de vergadering bevoegd.

Elke hectare land of water, die ten volle omslagplichtig is, of zoo veel land of water als waarvan een bedrag, gelijkstaande aan den vollen omslag van eene hectare omslagplichtig land of water, geheven kan worden, geeft ééne stem.

Niemand mag echter meer stemmen uitbrengen, dan een vierde van het gezamenlijk getal stemmen, dat aan alle omslagplichtige hectaren in het waterschap verbonden is.

Art. 46. Minderjarigen, onder curatele gestelden, rechtspersonen en zij, wier goederen krachtens of overeenkomstig de wet door een ander beheerd worden, worden ter vergadering vertegenwoordigd door hen, die volgens de wet hen vertegenwoordigen of het beheer over hunne goederen voeren. Zij, die eenig perceel in onverdeelden eigendom, erfpacht of vruchtgebruik bezitten, worden ten aanzien van dat perceel vertegenwoordigd door eenen uit hun midden, door hen aan het bestuur schriftelijk aan te wijzen.

Art. 47. Ieder, die, hetzij uit eigen hoofde, hetzij krachtens de bepalingen van het vorige artikel, bevoegd is ter vergadering te verschijnen, kan zich door eenen gemachtigde doen vertegenwoordigen.

De daartoe strekkende volmacht moet een bepaald persoon aanwijzen, gezegeld en geregistreerd zijn, en kan gesteld zijn, hetzij voor ééne of meerdere vergaderingen, hetzij voor alle zaken, het waterschap betreffende.

In het laatste geval geldt zij, tot dat de herroeping door den lastgever aan het bestuur schriftelijk is medegedeeld.

In beide gevallen moet zij door den gemachtigde aan het bestuur vertoond worden bij den aanvang der vergadering, tenzij dezelve reeds bij het bestuur berust.

Van een en ander wordt uitdrukkelijk melding gemaakt in de notulen.

Leden van het bestuur, hoofd-ingelanden, zoo die er zijn, en beambten en bedienden van het waterschap mogen, op straffe van nietigheid der door hen uitgebrachte stemmen, niet als gemachtigden optreden.

Een gemachtigde mag niet meer dan één vierde der in het waterschap geldende stemmen uitbrengen, zijne eigene daaronder gerekend.

Art. 48. Het bestuur maakt jaarlijks vóór 15 Maart eene lijst van stemgerechtigde ingelanden op.

Die lijst bevat de namen en voornamen der stemgerechtigde ingelanden, het aantal hectaren, waarvoor, de mate, waarin zij omslagplichtig zijn, en het aantal stemmen, dat zij, met inachtneming van art. 45, al. 3, mogen uitbrengen.

Waar art. 46 toepasselijk is, worden achter de namen der vertegenwoordigde personen die hunner vertegenwoordigers op de lijst vermeld.

Zij wordt, nadat zij voor de eerste maal is opgemaakt, zoodra mogelijk, en na elke herziening vóór het einde der maand Maart, gedurende veertien dagen ter inzage van ingelanden gelegd, na voorafgaande kennisgeving.

Niemand wordt tot eenige stemming toegelaten, die niet op deze lijst voorkomt, of door iemand, die op deze lijst staat, behoorlijk is gemachtigd, behoudens het bepaalde bij art. 54.

Art. 52. Aan ieder belanghebbende staat, binnen acht dagen na deze beschikking, hooger beroep bij Gedeputeerde Staten open.

Dit beroep wordt ingesteld bij een verzoekschrift, vergezeld van een afschrift der beschikking en van de verdere noodige bescheiden.

Gedeputeerde Staten doen zoo spoedig mogelijk uitspraak bij een met redenen omkleed besluit.

Art. 53 De door het bestuur vastgestelde lijst wordt vóór het einde der maand April ter inzage van ingelanden gelegd en gedurende veertien dagen gelaten.

Zij blijft den grondslag van ieders stemgerechtigdheid uitmaken tot na de vaststelling der nieuwe lijst in het volgende jaar.

Na de vaststelling mogen er geene veranderingen in worden gemaakt, behalve die, welke door Gedeputeerde Staten bij hooger beroep of door den Koning bevolen zijn, en die, welke voortvloeien uit de bepaling van art. 54.

Art. 55. De vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden worden gehouden in alle gevallen, waarin zij bij dit of bij het bijzonder reglement zijn voorgeschreven, en verder zoo dikwijls als het bestuur noodig oordeelt, als Gedeputeerde Staten het verlangen, of als ingelanden, te zamen een vierde van het getal der stemgevende hectaren vertegenwoordigende, het vragen.

In de laatste twee gevallen wordt de vergadering binnen de veertien dagen na het doen der aanvraag gehouden.

De plaats der gewone bijeenkomst wordt door het bestuur bepaald.

Art. 56. De vergaderingen worden door den voorzitter belegd.

Spoed eischende gevallen uitgezonderd, doet hij dit minstens acht dagen vóór den dag der bijeenkomst.

De oproeping geschiedt bij een brief, die de te behandelen onderwerpen vermeldt en die wordt bezorgd aan de woning van den ingeland, zoo deze woont binnen de gemeente of binnen eene der gemeenten, waarin het waterschap gelegen is, of aan de woning van een door hem aan het bestuur aangewezen gemachtigde, die woont als voormeld.

Bij gebreke van een en ander wordt de oproepingsbrief per post gezonden aan de bij het bestuur bekende woonplaats van den ingeland.

Art. 58. In de vergadering wordt mondeling gestemd over zaken, bij besloten briefjes over personen.

De besluiten worden bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen genomen.

Bij staking van stemmen heeft de voorzitter eene beslissende stem, behalve bij het doen van benoemingen en het opmaken van aanbevelingslijsten of voordrachten.

Art. 59. Bij het doen van benoemingen en het opmaken van aanbevelingslijsten of voordrachten wordt over iedere te vervullen betrekking of plaats afzonderlijk gestemd.

Bij eene eerste stemming wordt de volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen vereischt.

Is die meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan heeft eene tweede vrije stemming plaats.

Is ook bij deze geene volstrekte meerderheid verkregen, dan wordt de stemming bepaald tot de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen, of, zijn de meeste stemmen tusschen meerdere personen verdeeld, tot allen, die aldus de meeste stemmen erlangd hebben.

Indien ook hierdoor geene volstrekte meerderheid verkregen is, dan beslist het lot tusschen de twee of meer personen, die bij de derde stemming een gelijk grootst aantal stemmen hebben erlangd.

Art. 70. De secretaris en de penningmeester worden bij ongesteldheid of afwezigheid door eenen tijdelijken waarnemer vervangen, dien het bestuur benoemt.

In de bij alinea 1 bedoelde gevallen kan de penningmeester, onder goedkeuring van het bestuur, tot tijdelijke waarneming zijner betrekking eenen gemachtigde aanwijzen.

Art. 71. De voorzitter, de leden van het bestuur, de secretaris

en de penningmeester genieten eene jaarlijksche bezoldiging, die bij het bijzonder reglement wordt bepaald.

Art. 74. Behalve de tractementen en schouwgelden, genieten de leden van het bestuur en de beambten en bedienden geene emolumenten hoegenaamd uit de kas van het waterschap.

Voor het verrichten van buitengewone werkzaamheden en voor buitengewone verdiensten kunnen, met goedkeuring van Gedeputeerde Staten, door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden aan de beambten en bedienden gratificatiën verleend worden.

Met gelijke goedkeuring kan door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden aan eervol ontslagen beambten en bedienden en aan weduwen en weezen van beambten en bedienden eenig pensioen worden toegekend.

Art. 77. Het is belast met het beheer over en de zorg voor alle werken en eigendommen van het waterschap, en met het toezicht over alle werken, die de belangen van het waterschap raken, door wien en op wiens kosten zij ook mogen onderhouden worden, bijaldien zij niet onder het onmiddellijk toezicht eener hoogere macht zijn geplaatst.

Bijaldien het bijzonder reglement niet anders bepaalt, worden de schouwen gevoerd door den voorzitter en twee leden van het bestuur, bijgestaan door den secretaris.

Art. 78. Het beveelt de uitvoering van alle gewone en buitengewone werken, die het in het belang van het waterschap noodig acht, en waartoe ingelanden of anderen verplicht zijn.

Art. 80. Te doen *vervallen*.

De artt. 81, 86, 91, 110, 111, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129 en 130 te lezen als volgt:

Art. 81. Het is bevoegd zoowel de in het waterschap inwonenden, die daarin niet geland zijn, als de ingelanden binnen zijn gebied tijdelijk tot het doen van persoonlijke diensten op te roepen tot bewaking en verdediging van waterkeeringen bij dreigend gevaar of tot hulp in geval van doorbraak en van hen ten behoeve van die verdediging verstrekkingen van last- en trekdieren, voer- en vaartuigen en gereedschappen te vorderen.

De aard en de duur dezer diensten en verstrekkingen worden voor elk waterschap bij verordening geregeld.

Indien het bestuur overeenkomstig het bepaalde bij art. 1, 1° of 5°, der wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54) buitengewone maatregelen heeft genomen of tot oogenblikkelijke in bezitneming den

last heeft verstrekt, geeft het daarvan terstond kennis aan Gedeputeerde Staten en doet het daarvan mededeeling in de eerstkomende vergadering van stemgerechtigde ingelanden.

Art. 86. Het maakt de verordeningen, die het in het huishoudelijk belang van het waterschap noodig acht; het maakt ook de keuren of politie-verordeningen, tenzij bij het bijzonder reglement bepaald is, dat het daartoe niet bevoegd is.

Art. 91. Het is verplicht gevolg te geven en zich te onderwerpen aan de bevelen en beslissingen van Gedeputeerde Staten, behoudens het bepaalde bij de § § 12, 13, 14 en 15 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en art 3 der wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129).

Art. 110. Jaarlijks vóór 15 Maart wordt de ligger herzien.

De bepalingen van art. 100 zijn daarbij van toepassing, met die uitzondering, dat de beide daarbij gestelde termijnen van twee maanden verkort worden op ééne maand ieder.

Art. 111. Tusschentijds worden geene veranderingen in den ligger gemaakt, behalve die, welke door Gedeputeerde Staten, krachtens art. 109, of, na ingesteld hooger beroep, door den Koning zijn bevolen, of voortvloeien uit éene rechterlijke uitspraak, ingevolge de wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54).

Een ieder is bevoegd, op zijne kosten een uittreksel uit den ligger te vorderen.

Art. 118. Jaarlijks, na het vaststellen van den omslag, wordt door het bestuur eene gaderlijst (kohier) opgemaakt, bevattende de namen der schuldplichtigen, het aantal hectaren, waarvoor zij omslag verschuldigd zijn, en de bedragen, die zij dientengevolge moeten betalen, alsmede, ingevolge art. 5, eerste lid, der wet van 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54), den termijn, binnen welken de aanslagen moeten worden voldaan.

Deze gaderlijst (kohier) wordt door het bestuur invorderbaar verklaard en aan den penningmeester ter invordering ter hand gesteld.

Art. 119. De penningmeester doet daarop aan ieder schuldplichtige een aanslagbiljet toekomen, hetwelk wordt bezorgd aan de woning van den schuldplichtige, zoo deze woont binnen de gemeente of binnen eene der gemeenten, waarin het waterschap gelegen is, of aan de woning van een door hem aan den penningmeester schriftelijk aangewezen gemachtigde, die woont als voormeld.

Bij gebreke van een en ander wordt het aanslagbiljet van den schuldplichtige, wiens woonplaats of verblijf binnen het Rijk bij het

bestuur bekend is, aangeteekend per post aan hem gezonden, komen de kosten dier toezending te zijnen laste en moeten die met de betaling van den omslag worden voldaan.

Art. 120. Het aanslagbiljet houdt in:

1°. Het dienstjaar en het onderwerp van den aanslag.

2°. Het aantal hectaren, waarvoor de omslag wordt gevorderd, het bedrag van den aanslag per hectare en het geheele bedrag van het verschuldigde.

3°. Den termijn, waar binnen betaald moet worden.

4°. Aanwijzing van plaats, dagen en uren, waarop de penningmeester tot den ontvang zitting houdt.

5°. Vermelding van het besluit, waarbij Gedeputeerde Staten de begrooting hebben goedgekeurd.

Art. 122. De begrooting mag, wat het geheele bedrag zoowel als wat de afzonderlijke posten betreft, door het bestuur niet worden overschreden.

In gevallen van hooge noodzakelijkheid is het bestuur echter tot het doen van zoodanige uitgave bevoegd, onder gehoudenheid, om daarvan ten spoedigste aan de vergadering van stemgerechtigde ingelanden kennis te geven.

In dat geval en telkens, wanneer uitgaven buiten de begrooting blijken noodig te wezen, draagt het bestuur een suppletoire begrooting aan de vergadering voor, die eveneens aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen is.

Van het besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden, waarbij geweigerd is de ingevolge het tweede lid door het bestuur gedane uitgaven in de suppletoire begrooting op te nemen, kan ieder belanghebbende gedurende veertien dagen in beroep komen bij Gedeputeerde Staten.

Voor de uitgaven, die ook door Gedeputeerde Staten en, ingeval hooger beroep van hunne beslissing is ingesteld, door den Koning niet worden goedgekeurd, blijven de leden van het bestuur, die tot het doen daarvan hebben medegewerkt, persoonlijk aansprakelijk.

Art. 123. Vóór den 1 Juni legt het bestuur aan de vergadering van stemgerechtigde ingelanden rekening af van de ontvangsten en uitgaven over het afgeloopen dienstjaar, onder mededeeling van alle daartoe betrekkelijke bescheiden.

De rekening wordt ingericht naar voorschrift van Gedeputeerde Staten.

De vergadering benoemt jaarlijks in hare bijeenkomst tot vast-

stelling der begrooting, bedoeld in art. 121, 2e lid, eene commissie van drie of vijf leden, en drie of vijf plaatsvervangende leden voor het onderzoek der in het volgende jaar af te leggen rekening.

Het bestuur doet aan die commissie de rekening met alle noodige inlichtingen toekomen, minstens acht dagen vóór dat zij in de vergadering van stemgerechtigde ingelanden gebracht wordt.

Deze commissie brengt in de vergadering, waarin de rekening wordt ingebracht, verslag van haar onderzoek uit met eene bepaalde conclusie.

De vergadering stelt het bedrag der inkomsten en uitgaven voorloopig vast.

De rekening wordt alsdan, onder mededeeling der gemaakte bedenkingen, aan Gedeputeerde Staten opgezonden, die het bedrag der ontvangsten en uitgaven vaststellen.

Hun daartoe genomen besluit strekt aan het bestuur en aan den penningmeester tot ontlasting.

Zij kunnen het bestuur of den penningmeester afzonderlijk ontlasten, zoo zij hun beheer niet voor gelijktijdige ontlasting vatbaar oordeelen.

Art. 124. De begrooting alsook eene suppletoire begrooting en de rekening worden vóór hare indiening gedurende veertien dagen ter inzage van ingelanden gelegd.

Hiervan geschiedt openbare afkondiging.

Art. 126. De door het bestuur ontworpen keuren of politie-verordeningen worden door het bestuur aan de belanghebbenden bekend gemaakt door die na voorafgaande openbare kennisgeving gedurende dertig dagen voor hen ter inzage te leggen; gedurende dien termijn zijn belanghebbenden bevoegd hunne bezwaren schriftelijk aan het bestuur in te zenden.

Indien het waterschap onder toezicht van een hooger waterschapsbestuur geplaatst is, geschiedt de inzending der vastgestelde keur of politie-verordening aan Gedeputeerde Staten door tusschenkomst van dat bestuur.

Art. 127. Indien het waterschap onder toezicht van een hooger waterschapsbestuur geplaatst is, geschieden de mededeeling der beslissing van Gedeputeerde Staten, bedoeld bij art. 9 — en de kennisgeving van beroep tegen die beslissing, bedoeld bij art. 10 der wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139), door tusschenkomst van dat hooger bestuur.

Art. 128. De afkondiging geschiedt bij het volgend formulier

Het bestuur van het waterschap . . . . . doet te weten:

Dat het in zijne vergadering van den . . . . . heeft vastgesteld, en dat Gedeputeerde Staten van Utrecht bij hun besluit van den . . . . . hebben goedgekeurd de navolgende keur of politie-verordening.

Dat de in art. 9 der wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) gestelde termijn verstreken is zonder dat een adres van beroep is ingediend

(NB. *of wel bij ingesteld beroep de navolgende woorden:*)

Dat binnen den in art. 9 der wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) gestelden termijn een adres van beroep is ingediend, en dat door den Koning op het beroep afwijzend is beslist bij besluit van den . . . . . .

(*Titel en inhoud der keur of politie-verordening*).

En is hiervan afkondiging geschied waar het behoort den . . . . .

Art. 129. De afgekondigde keuren of politie-verordeningen worden boven de mededeeling, voorgeschreven bij art. 13 der wet van 2 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139), in druk of in afschrift toegezonden aan Gedeputeerde Staten, aan de besturen der gemeenten, op welker grondgebied zij kracht zullen hebben, en, indien het waterschap onder toezicht staat van een hooger waterschapsbestuur, aan het bestuur van dit laatste.

Art. 130. Waar bij de wet of bij dit reglement afkondiging of kennisgeving aan ingelanden is voorgeschreven, geschiedt die op de wijze en op de plaats of plaatsen, bij ieder bijzonder reglement nader bepaald.

Bij de bekendmaking of de mededeeling door het bestuur van besluiten, door Gedeputeerde Staten genomen krachtens de wetten van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) en van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), worden tevens vermeld de wijze waarop en de termijn waarbinnen van gemelde besluiten bij den Koning beroep kan worden ingesteld.

Art. 132. Te doen *vervallen*.

De artt. 133 en 135 te lezen als volgt:

Art. 133. Behoudens hetgeen bij de wet of bij dit reglement is bepaald, zijn aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen:

1°. De besluiten tot het maken van nieuwe of buitengewone werken of tot verandering van de bestaande.

2°. De besluiten tot het vervreemden, bezwaren of onderhands verhuren der eigendommen van het waterschap, het sluiten van geldleeningen en het aangaan van dadingen.

3°. De besluiten tot het voeren van een rechtsgeding, behalve wanneer het geldt een rechtsgeding tegen het Rijk of tegen de Provincie.

4°. De besluiten tot aanvaarding van erfstellingen, legaten en giften.

5°. Alle overeenkomsten, met gemeente- of waterschapsbesturen aangegaan.

6°. Alle overeenkomsten, waaruit verplichtingen van blijvenden aard voor het waterschap voortvloeien.

7°. De bepaling van den in art. 117, al. 2, bedoelden maatstaf van afkoop.

Art. 135. Behoudens de bepalingen van §§ 12, 13, 14 en 15 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), zijn Gedeputeerde Staten bevoegd om, bij weigerachtigheid of nalatigheid van den voorzitter, het bestuur of de vergadering van stemgerechtigde ingelanden, om te voldoen aan hunne verplichtingen, voortvloeiende uit wetten, algemeene maatregelen van bestuur, dit of het bijzonder reglement of andere wettelijke verordeningen, alsdan op kosten der nalatigen of weigerachtigen de vereischte uitvoering te doen geven.

Art. 136. Te doen *vervallen*.

De artt. 137, 138, 139 en 140 te lezen als volgt:

Art. 137. Het bijzonder reglement kan bepalen, dat in een waterschap hoofdingelanden zullen worden benoemd, om de bij dit reglement aan stemgerechtigde ingelanden toegekende rechten, uitgezonderd dat tot het benoemen van- en het opmaken van aanbevelingslijsten voor de benoeming van de leden van het bestuur, geheel of gedeeltelijk uit te oefenen.

De rechten en verplichtingen dier hoofdingelanden worden, gelijk al wat verder met hunne instelling in verband staat, bij het bijzonder reglement nader omschreven.

Art. 138. In waterschappen, waar minder dan tien stemgerechtigde ingelanden zijn, kan het bijzonder reglement bepalen, dat geen afzonderlijk bestuur zal benoemd worden.

De aangelegenheden van het waterschap worden alsdan door de ingelanden onderling geregeld op de wijze, door het bijzonder reglement nader te bepalen, behoudens het toezicht en gezag van Gedeputeerde Staten, in den omvang bij de wet en bij dit reglement bepaald.

Omtrent de stemgerechtigdheid gelden de bepalingen van de artt. 45, 46 en 47.

De stemgerechtigde ingelanden wijzen aan Gedeputeerde Staten eenen persoon aan, om hen en het waterschap, waar noodig, te vertegenwoordigen, of doen daartoe aan dezen eene aanbevelings-

lijst toekomen, wanneer het bestuur door den Koning zou moeten benoemd worden.

Waar die aanwijzing binnen eenen door Gedeputeerde Staten gestelden termijn niet is gedaan, geschiedt die door dezen ambtshalve.

Art. 139. Dit reglement is, behoudens het bepaalde bij art. 3, niet van toepassing op waterschappen, waarvan al de gronden aan eenige personen in onverdeelden eigendom of aan éénen eigenaar toebehooren.

In alles, wat in verband staat met den algemeenen waterstaat of dien van andere waterschappen, blijven zij echter op dezelfde wijze en in dezelfde mate aan het toezicht en gezag van Gedeputeerde Staten onderworpen, als dit ten opzichte van de overige waterschappen bij de wet en bij dit reglement is bepaald.

Bijaldien er meerdere eigenaars zijn, wijzen dezen eenen uit hun midden aan Gedeputeerde Staten aan, om hen en het waterschap, zoo noodig, te vertegenwoordigen.

Waar die aanwijzing binnen eenen door Gedeputeerde Staten gestelden termijn niet is gedaan, geschiedt die door dezen ambtshalve.

Art. 140. Met afwijking van het bepaalde bij de artt. 2 en 4 van dit reglement kan voor meer dan één waterschap eenzelfde bijzonder reglement worden vastgesteld en daarbij bepaald, dat zij — hoezeer elk een afzonderlijk waterschap uitmakende — onder één gemeenschappelijk bestuur worden gebracht op zoodanige wijze als dat bijzonder reglement bepaalt.

II. Te bepalen, dat voormelde wijzigingen — zoor zooveel zij betreffen bepalingen, welke niet reeds ten gevolge van wettelijke bepalingen zijn veranderd — in werking treden op den dag, volgende op dien, waarop dit besluit in het Provinciaal blad zal zijn afgekondigd.

III. Gedeputeerde Staten uit te noodigen, om zoo spoedig mogelijk daarna het *Reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht*, zooals het zal luiden na de daarin door dit besluit aangebrachte wijzigingen, in zijn geheel te doen opnemen in het Provinciaal blad in de spelling, welke gevolgd is in het Nederlandsch Woordenboek van *de Vries en te Winkel*.

WET *van* 31 *December* 1904 (*Staatsblad n°.* 305), *tot overdracht en overneming in beheer en onderhoud, bij het Rijk, van de buitenhaven te Middelharnis.*

BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN

OP DE

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN, ENZ.

1669—1903.

Loi du 16 *Septembre* 1807, *relative au desséchement des marais* (*blz.* 35).

Deze wet is afgeschaft bij die van 14 Juli 1904 (Staatsblad n°. 147), houdende bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen.

Loi du 21 *Avril* 1810, *concernant les mines, les minières et les carrières* (*blz.* 52).

Men zie de wet van 27 April 1904 (Staatsblad n°. 73), houdende nadere bepalingen betreffende de mijnontginning, waarbij de artikelen 47, 48, 49 en 50 der wet van 1810 worden ingetrokken.

Décret impérial du 11 *Janvier* 1811, *contenant réglement sur l'administration et l'entretien des polders* (*blz.* 70).

Dit decreet is afgeschaft bij de wet van 14 Juli 1904 (Staatsblad n°. 147), houdende bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen.

BURGERLIJK WETBOEK (*blz.* 382).

Artt. 577, 578, 626, 641, 646 en 647. Tegen eene veroordeeling wegens het visschen op een door gewoon winterwater der Maas overstroomde uiterwaard, zonder voorzien te zijn van vergunning van den gerechtigde tot het vischwater, werd eene cassatie-voorziening beproefd met een beroep o. m. op genoemde artikelen: dienaangaande werd bij arrest van den Hoogen Raad van 14 Nov. 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8142) als volgt overwogen:

dat de rivier de Maas is eene bevaarbare rivier, en dat feitelijk is beslist, dat de uiterwaard waarboven door den requirant werd gevischt, niet tengevolge van buitengewonen watervloed alstoen was overstroomd, doch behoorde tot de bedding welke door die rivier gewoonlijk gedurende den wintertijd wordt beloopen;

dat het water door den requirant bevischt derhalve ingevolge art. 578 B. W. deel uitmaakt van — en een geheel vormt met den waterstroom dezer rivier;

dat ingevolge art. 577 B. W. bevaarbare rivieren en stroomen met hunne oevers, behoudens de door titel of bezit verkregen rechten van bijzondere personen of gemeenschappen, aan den Staat behooren, en het over deze uiterwaard

stroomend rivierwater geen eigendom kan zijn van bijzondere personen, ook al mochten deze verkregen rechten op den oever bezitten, dewijl de behoeften van het openbaar verkeer aan de mogelijkheid van privaten eigendom van het water van bevaarbare rivieren en stroomen in den weg staan;

dat derhalve de rechtbank terecht heeft aangenomen, dat splitsing van den eigendom van ondergrond en daarover stroomend rivierwater bestaanbaar is, dewijl het 1e lid van art. 626 B. W. in deze toepassing mist, nu de artt. 577, 578, 646 en 647 B. W. als regel stellen, dat de eigendom van het water den eigendom van den ondergrond overheerscht;

dat dientengevolge de eigenaars dezer uiterwaarden aan den eigendom van dien ondergrond niet kunnen ontleenen het recht om de daarover stroomende watermassa te bevisschen, welk recht ingevolge art. 641 B. W. bij uitsluiting behoort aan den Staat als eigenaar van het water, of aan hen die op dit water een zelfstandig vischrecht hebben verkregen, en derhalve waar vaststaat, dat aan deze oever-eigenaren dergelijk zelfstandig recht niet toekomt, de rechtbank te recht heeft beslist, dat requirant om tot visschen aldaar gerechtigd te zijn, met eene vergunning van den eigenaar van de uiterwaard niet kon volstaan, en door deze juiste beslissing geen der in het middel aangehaalde artikelen heeft hebben geschonden of verkeerd toegepast, zoodat dit middel is ongegrond.

Art. 1401. Bij arrest van den Hoogen Raad van 8 Januari 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8017), is in cassatie van het arrest van het Hof te Arnhem van 17 December 1902 (in het 40e V. blz. 356) over de Enschedésche bouwverordening beslist als volgt:

Het bepalen van eene rooilijn voor nieuw aan te leggen straten kan geacht worden een maatregel te zijn in het belang der openbare orde en van de gezondheid der ingezetenen eener gemeente.

Alzoo is de gemeenteraad volgens art. 135 der gemeentewet bevoegd dit onderwerp bij verordening te regelen.

Inbreuk op zoodanige verordening door over de rooilijn heen te bouwen kan aanleiding geven tot de toepassing van art. 180 der gemeentewet.

De rechter, die volgens de wet moet rechtspreken, zal sommige bepalingen eener wettig tot stand gekomen verordening buiten toepassing moeten laten wanneer hem blijkt, dat zij met de wet in strijd zijn, maar hij kan dit alleen doen, wanneer die bepalingen zouden toegepast moeten worden op de in het aan zijn oordeel onderworpen geding vaststaande feiten, wat hier het geval niet is.

Bij arrest van het Hof te Amsterdam van 20 Nov. 1903 (*Weekblad van het Recht* n°. 8111) werd eene vordering tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daad, begaan in verband mèt het plaatsen van een ingezonden stuk in eene courant, waardoor de eischeres hare credietwaardigheid aangetast achtte, toegewezen en daarbij het volgende verstaan:

Art. 1401 B. W. geeft de algemeene bepaling van onrechtmatige daad aan welke daarna met opzicht tot enkele daden — art. 1406 vgg. — nader ontwikkeld en in hare toepassing geregeld wordt, waaruit volgt dat bij ontstentenis van het species, het genus in zijn volle kracht van toepassing blijft.

Onrechtmatige daad is niet slechts de daad die strijdt met de wet of eene wettelijke verordening, maar ook die, welke is eene ongeoorloofde handeling, waardoor op eens anders recht inbreuk gemaakt en schade toegebracht wordt.

Verg. arrest Hof Leeuwarden 22 April 1903 in het 40e V. blz. 358.

Het eerstgenoemde arrest is vernietigd en de eisch ontzegd bij arrest van den Hoogen Raad van 2 December 1904 (*Weekblad van het Recht* n⁰. 8150), waarbij 's Hofs rechtsbeslissing onjuist werd geoordeeld, en wel:

. . . . ook in 's Hofs stelsel dat de onrechtmatige daad van art. 1401 B. W. aanwezig is niet slechts wanneer zij strijdt met de wet of eene wettelijke verordening, maar ook wanneer zij is eene *ongeoorloofde* handeling, waardoor op eens anders *recht* inbreuk gemaakt en schade toegebracht wordt: vermits in het arrest die ongeoorloofdheid en dat aanranden van verweersters recht uitsluitend worden afgeleid uit de bevinding omtrent eischers daad, dat daardoor teweeggebracht wordt opzettelijke benadeeling van het vertrouwen in en het crediet van de verwerende Maatschappij;

dat immers, waar vaststaat dat de toegewezen rechtsvordering in geenen deele berust op art. 1408, maar alleen op art. 1401 B. W., vaststaat dat niet is gedaan telastlegging van zoodanige door den eischer gepleegde aantasting van hare eer en goeden naam als waaraan onze wetgeving rechtsbescherming verleent, en dus ook de tegen den eischer uitgesproken veroordeeling niet berust op het door hem gepleegd zijn van dergelijke rechtskrenking;

dat onder deze omstandigheden als rechtsgrondslag voor het opleggen van schadevergoeding ter zake van de in het arrest omschreven handelingen alleen overblijft, dat onrechtmatig wordt het openbaar maken en ongunstig beoordeelen van iemands gedragingen, zoodra hierdoor opzettelijke schade wordt toegebracht aan het door hem te genieten vertrouwen en crediet;

dat echter zulk een openbaarmaking en kritiek op zich zelf en onder alle omstandigheden geenszins *ongeoorloofd* zijn en het feit alleen, dat daardoor eene schade als bovenvermeld is beloopen en dat de dader zoodanig gevolg heeft bedoeld, niet noodzakelijk te weeg brengt dat een den beschadigde toekomend *recht* is aangerand;

dat het beklaagde arrest alzoo de aangehaalde wetsartikelen, voornamelijk art. 1401 B. W., deels heeft geschonden, deels verkeerd toegepast en uit dien hoofde moet worden vernietigd.

Bij vonnis van de rechtbank te Alkmaar van 11 Febr. 1904 (*Weekblad van het Recht* n⁰. 8131) werd het volgende beslist:

Art. 1401 B. W. is allerminst in dien beperkten zin op te vatten, als zoude slechts hij een onrechtmatige daad plegen, die zonder daartoe bevoegd te zijn, onrechtmatig de burgerlijke rechten van een ander aantast, en dezen daardoor schade toebrengt.

Integendeel blijkt uit de geschiedenis en het verband met andere bepalingen, dat de wetgever dengene, die anders handelt, dan in het maatschappelijk verkeer den eenen mensch tegenover den ander betaamt, anders dan men met het oog op zijne medeburgers behoort te handelen, in de verplichting heeft willen brengen de daardoor toegebrachte schade te vergoeden.

stroomend rivierwater geen eige...
mochten deze verkregen recht...
het openbaar verkeer aan de...
van bevaarbare rivieren en stro...
dat derhalve de rechtbank
eigendom van ondergrond en
wijl het 1e lid van art. 62
578, 646 en 647 B. W. al-
eigendom van den ondergro-
dat dientengevolge de ...
dien ondergrond niet ku...
watermassa te bevisschen,
behoort aan den Staat als ...
een zelfstandig vischrec...
aan deze oever-eigenaren
te recht heeft beslist, de...
met eene vergunning van
door deze juiste beslis-
hebben geschonden of ...

Art. 1401. Bij arr...
van het Recht n⁰. 8...
van 17 December 1...
verordening beslist ...
Het bepalen van
worden een maatr...
zondheid der inge...
Alzoo is de g...
onderwerp bij ve...
Inbreuk op zo...
aanleiding geven ...
De rechter, d...
eener wettig to...
wanneer hem bij
doen, wanneer d...
zijn oordeel onde...

Bij arrest van
het Recht n⁰. 8...
rechtmatige daad.
in eene courant, w...
toegewezen en da...
Art. 1401 B. W.
welke daarna met
wikkeld en in han...
van het species, het

... 1903 op art. 179*a* ge-

... 1904 op art. 153 Grondwet

... Juni 1904 op art. 4 der

... Januari 1904 op art.

... n⁰. 8149) gaf de Hooge
... verordening van de ge-

... aan, waarover het ver-
... alleen met vergunning

... van B. en W., en anders
... voorwaarden, bedoelde
... dieren, rij- of voer-

... op overweging:
... verordening zich de
... waarover het in dit
... gegeven een dadelijk
... art. 179*a* der ge-
... heeft getroffen
... aan te vullen, en bij
... straf heeft gesteld;
... is eene verordening
... krachtens art. 168 der
... op de wijze ...
... blijkt te zijn geschied;
... waarbij de kanton-
... toegekend, art. 168 ...
... en art. 247 in ver-

... 24 Juni 1904 op art.

... 15 April 1902, mede-
... Hof te 's Bosch van
... op de volgende

dat het Hof aanneemt, dat de openbare last van weg, rustende op een erf in eigendom aan bijzondere personen toebehoorende, rechtens bestaanbaar is en op vele plaatsen voorkomt en dat in dat geval, als de weg onafgebakend is en de breedte van de strook gronds grooter is, dan voor de uitoefening van het recht van weg noodig is, de overheid eigenmachtig mag doen wat ten behoeve van het recht van openbaren weg noodzakelijk is, doch dat zij niet buiten de grenzen dier noodzakelijkheid bijzondere rechten van eigendom mag aantasten;

dat, indien dit laatste geschied is en de eigenaar van den met den openbaren last van weg bezwaarden grond in staat is om dit aan te toonen, aan dien eigenaar zeer zeker toekomt eene burgerrechtelijke vordering, doch dat, wil hij deze met vrucht instellen, zij zal moeten zijn gegrond op overschrijding van openbare bevoegdheid en op aantasting van bijzondere eigendomsrechten;

dat de ingestelde eigendomsactie dezen grondslag mist, daar het vaststaat, dat de bewuste grintbaan, welke de dorpen Hooge en Lage Zwaluwe verbindt, slechts drie meter breed was, toen zij, volgens de dagvaarding, aan weerskanten voorzien werd met een 1½ meter breeden van grasgewas ontdanen zoom en die bewerking niet geacht kan worden te vallen buiten de bevoegdheid van B. en W. die ingevolge art. 179 der gemeentewet en art. 42 van het destijds geldend provinciaal reglement van 13 Maart 1890, moeten zorgen voor de instandhouding, bruikbaarheid, veiligheid en vrijheid van dezen weg, welke behoorlijk op den ligger vermeld is;

dat dus het opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid, dat gegrond is op de bewering, dat, al zoude de gemeente gedaan hebben wat de dagvaarding haar verwijt, zij daartoe het recht had, juist is en terecht door de rechtbank is toegewezen, ofschoon op eenigszins andere gronden, dan door het Hof zijn gebruikt;

dat thans nog overblijft het werpen der uitgestoken graszoden op de bermen van den weg en hierin dan alleen in dezen stand van het geding aanleiding zoude kunnen zijn voor eene rechtsvordering, indien dit op onrechtmatige wijze geschied was en daardoor schade aan het grasgewas veroorzaakt was, doch dat dit niet gesteld is en alleen blijkt, dat de graszoden op deze bermen gelegen hebben, zonder dat de appellant mededeelt, hoe lang, en, zonder dat hij zegt, hoe deze zijn verwijderd.

Art. 180. Zie het arrest van den Hoogen Raad van 8 Jan. 1904 op art. 1401 B.W.

WET *van* 28 *Augustus* 1851 (*Staatsblad n°.* 125), *regelende de onteigening ten algemeenen nutte* (*blz.* 675).

Artt. 17, 18 en 25. Bij arrest van den Hoogen Raad van 5 December 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8151) werd beslist op twee cassatiemiddelen door de onteigende partij aangevoerd tegen een vonnis der rechtbank te Utrecht van 28 Oct. t. v. (*Weekblad van het Recht* n°. 8132), nader medegedeeld bij artt. 38—41, alwaar het eerste dier beide middelen wordt vermeld.

Omtrent het tweede middel bevat het arrest het volgende:

st de rechtbank de vordering ontvankelijk verklaard heeft en dit oordeel

den grondslag vormt van het beklag van het tweede cassatiemiddel, luidende: schending of verkeerde toepassing van de artt. 3, 14, 17, 18, 23, 25, 27 der wet van 28 Aug. 1851 (Staatsblad n°. 125), doordien bij het beklaagde vonnis de door den verweerder gevorderde onteigening is uitgesproken, hoewel 1°. het Kon. besluit waarop de eisch gegrond is en dat krachtens art. 23 is overgelegd, gelijk feitelijk vaststaat, twee der mede-eigenaren van het te onteigenen perceel, die bij het tot stand komen van dat besluit als zoodanig in de registers van het kadaster waren aangeduid, niet vermeldt en derhalve op grond van dat besluit als niet overeenkomstig, maar in strijd met de wet de onteigening niet mocht worden uitgesproken; 2°. bij de in de registers van het kadaster aangeduide mede-eigenaren E. H. M. A. en J M. H. A. geen pogingen zijn aangewend het te onteigenen goed bij minnelijke overeenkomst te verkrijgen;

dat dit middel moet worden onderzocht vóór het eerst voorgedragene omdat het, gegrond blijkende, verhinderen zou den eisch tot onteigening toe te wijzen en het eerste cassatiemiddel slechts raakt het bepalen der schadeloosstelling als gevolg van die toewijzing;

dat gezegd middel uitgaat van de rechtsbeschouwing, dat het Kon. besluit door zijne gebrekkige vermelding van de kadastrale eigenaars is geworden tot eenen onvoldoenden grondslag van het onteigeningsgeding, en daarom dit geding niet kan leiden tot de gevraagde uitspraak van onteigening der door de gemeente Utrecht te verkrijgen goederen;

dat naar art. 25 der Onteigeningswet, in het middel als geschonden aangehaald, aan die gemeente haar eisch niet kan worden toegewezen, o. a. „wanneer Ons besluit, waarbij de aanwijzing ter onteigening der in de dagvaarding vermelde goederen is geschied, niet wordt overgelegd"; dat dit art. is te beschouwen als een in het belang der openbare orde uitgevaardigd verbod om, bij het ontbreken van een der vier aldaar omschreven vereischten, onteigening uit te spreken; dat alzoo, indien moest worden aangenomen, dat overlegging van een Kon. besluit, waaraan het hier gebleken gebrek kleeft, rechtens gelijk staat met niet-overlegging van zoodanig bescheid, voor de rechtbank zou hebben bestaan een wettelijk beletsel voor het wijzen van haar bestreden eindvonnis;

dat dit beletsel, als van openbare orde, zou moeten gelden tot in cassatie en den Hoogen Raad op de vordering tot vernietiging van het eindvonnis leiden tot die vernietiging; zulks ongeacht de berechting, bij wijze van middel van niet-ontvankelijkheid, der voldoendheid van het besluit door de rechtbank ter gelegenheid van hare benoeming van deskundigen, de verwerping van dat middel bij het vonnis van benoeming en de onvatbaarheid van zoodanige interlocutoire uitspraak om te worden gecasseerd; dat toch het in art. 25 gegeven verbod van rechtspraak tot onteigening eene veel verdere strekking heeft dan het niet-ontvankelijk maken eener ingestelde actie;

aangaande de vraag of, met het oog op het onder n°. 2 van dat artikel gestelde vereischte, het verbod hier toepasselijk is, dat deze bepaling niet meer eischt dan overlegging van een Kon. besluit, houdende de aldaar omschreven aanwijzing en dat — vermits feitelijk èn de overlegging van zoodanig besluit is uitgemaakt èn het daarin vermeld zijn van het in de dagvaarding omschreven goed als aangewezen ter onteigening — vaststaat dat aan art. 25 n°. 2 is ver-

daan en dus het cassatie-middel, voor zoover dat op bewering van het tegendeel berust, is ongegrond;

O. omtrent den anderen grond van dit middel, ontleend aan het niet aanwenden van de in art. 17 der onteigeningswet voorgeschreven minnelijke pogingen bij des eischers mede-eigenaren:

dat door de feitelijke beslissingen der rechtbank vaststaat èn het ontbreken — gelijk reeds is overwogen — van een aan art. 25 der onteigeningswet te ontleenen beletsel voor het uitspreken van de gevraagde onteigening èn het ingericht zijn van den daartoe strekkenden eisch naar de voorschriften van de artt. 17 en 18 der wet, vermits vaststaat:

1°. overlegging van een Kon. besluit, vermeldend het in de dagvaarding omschreven goed als aangewezen ter onteigening, alsmede vermeldend den eischer in cassatie als kadastralen eigenaar van dat goed;

2°. dagvaarding, zooals art. 18 der onteigeningswet wil, van hem als den aldus aangewezene om de onteigening te hooren uitspreken;

3°. vermelding in die dagvaarding van een vruchteloos aanbod overeenkomstig art. 17 der onteigeningswet tot verkrijging in der minne van dat goed, aangewend bij den eischer in cassatie als dengene, tegen wien de eisch tot gerechtelijke onteigening gedaan moet worden;

4°. niet tegenspraak van hetgeen de dagvaarding dienaangaande vermeldt;

dat, waar dit het geval is, ook de laatste grond, ter ondersteuning van het tweede cassatiemiddel aangevoerd, dit middel niet rechtvaardigt.

Vgl. eene afwijkende beslissing van de rechtbank te Arnhem van 12 Dec. 1895 (32e V. blz. 166), bevestigd bij arrest van het Hof te Arnhem van 2 Dec. 1896 (34e V. blz. 259).

Artt. 37, 40, 41, 56 en 57. De Hooge Raad besliste bij arrest van 9 April 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8057) in zake een beroep in cassatie van de Noord-Ooster Locaalspoorwegmaatschappij van een onteigeningsvonnis der rechtbank te Assen van 1 Maart 1904, — waarvoor als middelen waren aangevoerd, schending van de artt. 37, 40 en 41 der wet in verband met art. 151 der Grondwet, door aan de onteigende partij grooter vergoeding toe te kennen, dan wordt vereischt tot goedmaking van de door haar geleden schade, en schending van de artt. 56 en 57 j°. de artt. 55, 58 en 59 der wet, door voor de inbezitstelling van de onteigenende partij in het onteigende andere en zwaardere eischen te stellen, dan de wet toelaat —, als volgt:

Nu de rechtbank waardevermindering van het niet onteigende aannam wegens mindere geschiktheid voor de door haar aangewezen categorie van personen en buitendien wegens bezwarender ten verkoop vergraven van in een deel van het terrein aanwezig rood zand, mocht voor beide die gronden van waardevermindering schadeloosstelling worden toegekend, tenzij de eene grond den anderen uitsloot, hetgeen tot goedmaking van het eerste middel van cassatie moest worden, maar niet is aangetoond.

Volgens art. 56 der wet behoeft slechts betaling of consignatie der schadeloosstelling aan de inbezitstelling der onteigenende partij vooraf te gaan, zoodat de meerdere eisch, door de rechtbank bij haar vonnis in dat opzicht gesteld, in strijd is met dat artikel.

Vermits de verweerder tot het onjuiste dictum der rechtbank geen aanleiding heeft gegeven en dit in cassatie niet heeft verdedigd, moet de eischeres bij de ongegrondheid van haar eerste middel in de kosten van cassatie worden veroordeeld.

Artt. 38—41. In zake schadeloosstelling overwoog de rechtbank te Utrecht bij vonnis van 28 Oct. 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8132), ook vermeld bij de artt. 17, 18 en 25, het volgende:

dat bij de berekening der schadevergoeding ter zake van onteigening ten algemeenen nutte slechts in aanmerking komen:

1°. alleen de werkelijke waarde der goederen die onteigend worden;

2°. de mindere waarde, welke voor de niet-onteigende goederen het noodzakelijk gevolg is van de onteigening;

dat onder de „werkelijke" waarde moet worden begrepen, niet alleen de waarde van den grond, en van den zich daarop bevindenden opstal, maar ook de waarde welke is ontleend aan standplaats, inrichting en geschiktheid tot het uitoefenen van het bedrijf, dat tijdens de onteigening in het perceel wordt uitgeoefend;

post alia: omtrent de gevraagde schadeloosstelling: *a.* voor stilstaan van affaire; *b.* kosten van verhuizing; *c.* voor inrichting van eene nieuwe zaak met derzelver aanhoorigheden; *d.* voor verlies van stand en clientèle;

dat gedaagde die vraagt op grond dat deze kosten direct uit de onteigening voortvloeien en hij algeheel behoort te worden schadeloos gesteld;

dat gedaagde daarmede klaarblijkelijk een beroep doet op art. 151 der Grondwet, inhoudende dat niemand van zijn eigendom kan worden ontzet dan ten algemeenen nutte en tegen voorafgaande schadeloosstelling;

dat de Grondwet weliswaar voorschrijft dat de onteigende zal worden schadeloos gesteld, de bestandleelen zelve der schadeloosstelling evenwel niet aanwijst en de omschrijving daarvan overlaat aan de bijzondere wet, regelende de onteigening ten algemeenen nutte, zoodat deze den omvang der schadeloosstelling aangeeft;

dat, waar het geldt de onteigening van een onroerend goed, de bestanddeelen der schadeloosstelling zijn omschreven in de artt. 38—41 van de wet, regelende de onteigening ten algemeenen nutte, en dat uit die artikelen voortvloeit dat zooals ook bij de Memorie van Toelichting door den Minister is gezegd, slechts vergoed moet worden de volle waarde van het te onteigenen goed en de verminderde waarde van het niet-onteigende goed, zoodat de vordering tot vergoeding van andere kosten, die direct uit de onteigening voortvloeien als in strijd met de duidelijke woorden der wet en de bedoeling daarvan is ongegrond

ten opzichte van de kosten sub *d*, dat voorzoover deze voor toewijzing vatbaar zijn, zij reeds zijn opgenomen in den post vastgesteld op *f* 19.306 en dat zij voor het overige niet toelaatbaar zijn op dezelfde gronden als de posten sub *a*, *b* en *c*

Op het cassatie-beroep van de onteigende partij is de uit bovenstaande overwegingen voortgevloeide beslissing door den Hoogen Raad, met terugwijzing der zaak, vernietigd bij arrest van 5 Dec. 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8151), hetwelk dienaangaande overweegt:

dat . . . . kennelijk is dat de rechtbank, zooals bij het cassatiemiddel wordt gesteld, de onder *a*, *b* en *c* vermelde posten in beginsel ontoewijsbaar acht en

de juistheid dezer opvatting van het vonnis bevestiging vindt in zijne afzonderlijke beschouwing omtrent de kosten sub *d* naar welke die wel gedeeltelijk voor toewijzing vatbaar zijn, doch in zóóver verklaard worden te zijn opgenomen in de toegeschatte som van *f* 19.306, terwijl „zij voor het overige niet toelaatbaar zijn op dezelfde gronden als de posten sub *a*, *b* en *c*"; dat uit dit laatste tevens volgt dat aan de toewijzing van een gedeelte der onder *d* verlangde schadeloosstelling naar 's rechters oordeel datzelfde beginsel in den weg staat;

dat naar art. 37 der onteigeningswet bij het eindvonnis in onteigeningszaken uitspraak is te doen omtrent de schadeloosstelling uit te keeren voor hetgeen art. 151 der Grondwet noemt de ontzetting uit den eigendom, en daaronder is te verstaan de volledige vergoeding van alle schade, die de eigenaar door of ten gevolge van het verlies van zijn recht lijdt;

dat zoodanige aan voorzegde uitdrukking toe te kennen zin overeenkomt met de beteekenis daarvan naar de Grondwet, aan welke dit woord ontleend is;

dat toch de Grondwet waar zij over de onteigening handelt — hetzij gewagende (als in 1815 en 1840) van behoorlijke, hetzij (als in 1848) van voorafgaande schadeloosstelling, hetzij (als in 1887) dit woord bezigende zonder eenige andere bijvoeging dan de verwijzing naar de voorschriften eener algemeene wet — het recht op schadeloosstelling erkent zonder eenige beperking en dit dus toekent in den meest ruimen zin;

dat die schadeloosstelling dus moet omvatten de werkelijke waarde, die het onteigende goed voor den eigenaar heeft, onder uitsluiting alleen, volgens art. 40 der onteigeningswet, van de denkbeeldige voor geene geldelijke begrooting vatbare waarde, welke het goed bloot voor den persoon des ontzetten eigenaars heeft, en onder achtgeving, volgens art. 41, op de mindere waarde, welke voor de niet onteigende goederen het noodzakelijk gevolg van de onteigening is;

dat hieruit volgt dat — indien de ontzetting voor den eigenaar het gevolg heeft dat hij de huisvesting voor zich en de zijnen benevens zijne in het goed uitgeoefende zaak moet overbrengen naar en vestigen in een ander daarvoor in te richten pand, ook de kosten van verhuizing, overbrenging en inrichting, de daaraan gepaarde stilstand van bedrijf en het met die uitoefening elders wellicht gemoeide verlies van stand en clientèle — eene vergoeding ook van die nadeelen behoort tot de schadeloosstelling, op welke de eigenaar aanspraak heeft; dat alzoo de rechtbank, dergelijke vergoeding in beginsel ontoelaatbaar oordeelende in plaats van te onderzoeken of nadeel van dien aard door eischer geleden kan zijn, en zoo ja, welk bedrag tot vergoeding daarvan hem moet worden toegeschat, heeft geoordeeld in strijd met de wet en dus haar vonnis, op grond van de klacht daarover bij het eerste cassatiemiddel, behoort te worden vernietigd.

Art. 39. Bij arrest van den Hoogen Raad van 11 Juli 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8095) werd het beroep in cassatie van een vonnis der rechtbank te Breda van 31 Mei 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8130) verworpen op de volgende gronden:

dat de rechtbank hieromtrent heeft beslist dat: „eischer ten onrechte eene „verandering" als bedoeld in art. 39 der onteigeningswet wil zien in de omstandigheid, dat na het tijdstip in 1901, waarop de onteigeningsplannen ter visie

he
gr

bij
bij
d
alg
1
2
zak
d
van
wel
van
p
affai
derz
da
voor
da
wet,
alge
dat
loos
en d
eigen
aange
dat
der s
de on
zooals
vergoe
minder
goeding
strijd m
ten op
zijn, zij
het overi
Op het
wegingen
zaak, vern
hetwelk di
dat . . . .
gesteld, d

[illegible] zijn geplant
[illegible] zijn vervangen
[illegible] alle raas
[illegible] worden verstaan

[illegible] uitmaakt [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] het [illegible]
[illegible] werd uitgeoefend
[illegible] behooren, zoodat
[illegible] handelingen eene ver-
[illegible]
[illegible] zelf ook [illegible]
[illegible] elk winnen van
[illegible] art. 12 der meer
[illegible] beteekenis van
[illegible] werking van de
[illegible] hare [illegible]
[illegible] het belang van
[illegible] van de uitoefe-
[illegible] te brengen
[illegible] vruchten voor [illegible]

[illegible] geldt, ook met
[illegible] kweeker, bij [illegible]
[illegible] zijn [illegible]

[illegible] in [illegible]
[illegible] voormeld.
[illegible] rechtbank [illegible]
[illegible] eger aan [illegible]
[illegible] van de perceel
[illegible] gebruik als
[illegible] niet uitmaakt, [illegible]
[illegible] gehandeld, [illegible]
[illegible] de waarde van

[illegible] 21. *goedkeur*
[illegible] *schap van De*

[illegible] Kon. besluit van

KON. BESLUIT *van* 8 *December* 1854, *n°.* 64, *goedkeuring van het reglement voor den Zijpe en Hazepolder* (*blz.* 778).

Bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35 is een nieuw reglement voor dezen polder bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 8 *December* 1854, *n°.* 66, *goedkeuring van het reglement voor den polder Egmondermeer* (*blz.* 778).

Een nieuw reglement voor dezen polder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 43, *goedkeuring van het reglement voor den polder Callantsoog* (*blz.* 800).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement voor dezen polder bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 47, *goedkeuring van het reglement voor den Haarlemmermeerpolder* (*blz.* 801).

Bij Kon. besluit van 10 Augustus 1904, n°. 36 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 26 *December* 1855, *n°.* 30, *goedkeuring van het reglement voor den polder Waal en Burg op Texel* (*blz.* 806).

Een nieuw reglement voor dezen polder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1856, *n°.* 60, *goedkeuring van het reglement voor den Heidenschapster veenpolder* (*blz.* 817).

Dit reglement is door een nieuw vervangen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 Januari 1904, n°. 28.

KON. BESLUIT *van* 3 *September* 1856, *n°.* 95, *goedkeuring van het reglement voor den polder Assendelft* (*blz.* 821).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 5 *December* 1856, *n°*. 86, *goedkeuring van het reglement voor den Grebpolder onder Warmenhuizen* (*blz.* 828).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 6 *Augustus* 1857, *n°*. 58, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Schermeer* (*blz.* 836).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 6 *Augustus* 1857, *n°*. 60, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Wijde Worm* (*blz.* 836).

Bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35 is een nieuw reglement voor dit waterschap bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 22 *December* 1857, *n°*. 67, *goedkeuring van het reglement voor het heemraadschap Wormer, Jisp en Nek* (*blz.* 849).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1858, *n°*. 40, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1e V. *blz.* 1).

Wijzigingen in de reglementen voor den Noordzijderpolder en den Meijepolder zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 28 *Januari* 1858, *n°*. 49, *goedkeuring van het reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht* (1e *V. blz.* 4).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 30 December 1904, n°. 108.

KON. BESLUIT *van* 2 *Augustus* 1858, *n°.* 62, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Oosterkoog* (1*e V. blz.* 66).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 ember 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 2 *Augustus* 1858, *n°.* 67, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Westerkoog* (1*e V. blz.* 68).

Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement voor polder bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 71).

reglementen voor den Luizenmarktpolder, den polder de Oude Plaat, den Ruige Weide en den Aalkeet-Buitenpolder zijn gewijzigd. Zie het Kon. uit van 17 December 1904, n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 23 *November* 1858, *n°.* 61, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Engewormer* (1*e V. blz.* 79).

t reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 ber 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 23 *November* 1858, *n°.* 62, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Zeevang* (1*e V. blz.* 79).

Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35 is een nieuw reglement voor polder bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 24 *November* 1858, *n°.* 57, *goedkeuring van reglementen voor eenige bannen in Noordholland* (1*e V. blz.* 80).

reglementen voor de bannen Binnenwijzend en Hem zijn ingetrokken en gen door nieuwe, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

t reglement voor de banne Enkhuizen en Westeinde is vervangen door dat, gekeurd bij Kon besluit van 28 December 1904, n°. 35.

1856-

1859. [illegible] 57. goedkeuring
[illegible] bij Edam (1e V.

Bij
dezen

[illegible] reglement voor

[illegible] 57. goedkeuring
[illegible] Noordholland (1e V.

Bij
dit wa

[illegible] vervangen door een
[illegible] 57. en dat voor
[illegible] van 28 De-

[illegible] 73. goedkeuring
[illegible] V. blz. 213.

Bij K
dit wat

[illegible] Kon. besluit van

[illegible] 59. goedkeuring
[illegible] erpolder (1e V.

Dit re.
9 Septem.

[illegible] bij K

K

[illegible] 77. goedkeuring
[illegible] (2e V. blz. 46

Wijzigin
zijn goedg

[illegible] reglement voor

KO

[illegible] 81. goedkeuring
[illegible] van de Schaj
[illegible] in die koop

Wijziginger
30 December

[illegible] reglement v

KON. BESLUIT *van* 5 *December* 1861, *n°.* 74, *goedkeuring van het reglement voor de hanne Benningbroek* (2e *V. blz.* 55).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 16 *September* 1862, *n°.* 43, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in de provincie Utrecht* (2e *V. blz.* 122).

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap Achttienhoven zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 Januari 1904, n°. 47.

KON. BESLUIT *van* 29 *Augustus* 1863, *n°.* 77, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Berkmeer* (2e *V. blz.* 307).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 8 *December* 1863, *n°.* 125, *goedkeuring van het reglement voor den Baarsdorpermeer* (2e *V. blz.* 328).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 9 *December* 1863, *n°.* 61, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Nes, ook genaamd de Oude Nes, onder Ilpendam* (3e *V. blz.* 329).

Dit reglement is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 23 Augustus 1904, n°. 86, tot opheffing van dezen polder en vaststelling van een reglement voor het waterschap de Purmer.

KON. BESLUIT *van* 30 *April* 1864, *n°.* 39, *goedkeuring van het reglement voor den polder Waard en Groet* (3e *V. blz.* 71).

Bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35 is een nieuw reglement voor dezen polder bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1864, n°. 45, *goedkeuring van reglementen voor eenige ambachten in Noordholland* (3e *V. blz.* 131).

De reglementen voor het ambacht van Westfriesland, genaamd Drechterland, het ambacht van Westfriesland, genaamd Geestmerambacht en den polder Geestmerambacht (Oosterdijk- en Molengeerzen) zijn vervangen door nieuwe reglementen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1865, n°. 32, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Maartensdijk* (3e *V. blz.* 270).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1904, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1865, n°. 47, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Noordholland* (3e *V. blz.* 270).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement goedgekeurd voor den Dergmeer- en Kerkmeerpolder.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1865, n°. 56, *goedkeuring van het reglement voor den polder Katwoude* (3e *V. blz.* 281).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement voor [illegible] bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1866, n°. 70, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (3e *V. blz.* 358).

Bij Kon. besluit van 29 December 1904, n°. 25 is een gewijzigd reglement voor [illegible] de Noordt-, Toren-, Oost- en West-Meerenpolder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1866, n°. 72, *goedkeuring van het reglement voor den Bijlmermeer* (3e *V. blz.* 359).

[illegible] vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 12 *November* 1866, *n°.* 68, *goedkeuring van het reglement voor de Vereeniging van polders en ongepolderde landen onder Schoorl en Petten* (3*e V. blz.* 367).

Bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35 is een nieuw reglement bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14, *goedkeuring van reglementen voor polders in Noordholland* (5*e V. blz.* 121).

Wijzigingen in het reglement van bestuur voor de Sloterbinnen- en Middelveldsche gecombineerde polders zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 September 1904, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 10 *September* 1868, *n°.* 4, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Bult* (5*e V. blz.* 125).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 September 1904, n°. 30.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1868, *n°.* 6, *goedkeuring van het reglement voor den Eendragtspolder onder Alkmaar* (5*e V. blz.* 152).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 15 *Augustus* 1869, *n°.* 19, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Noordholland* (6*e V. blz.* 118).

De reglementen voor den Anna-Paulownapolder en den Holendrechter- en Bullewijkerpolder zijn vervangen door nieuwe, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

Het reglement voor den polder Wieringerwaard is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1869, *n°.* 5, *goedkeuring van het reglement voor den Gemeenschapspolder* (6*e V. blz.* 122).

Een nieuw reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1869, *n°.* 10, *goedkeuring van het reglement voor het hoogheemraadschap Waterland* (6e V. bl. 154).

[illegible] vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 [illegible]

[illegible] *van* 19 *Juli* 1870 (*Staatsblad n°.* 119), *vaststelling der voorwaarden, waarop aan calamiteuse polders in Zeeland [illegible] uit 's Rijks schatkist kan worden verleend* (7e V. bl. 95).

[illegible] van 28 Juli 1904, n°. 61 is in hooger beroep beslist op be[illegible] vaststelling der besoldiging van den secretaris-ontvanger der [illegible] calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen [illegible]

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1870, *n°.* 15, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Daalmeer* (7e V. bl. 108).

[illegible] reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van [illegible]

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1870, *n°.* 2, *goedkeuring van het reglement voor den Binnengeesterpolder* (7e V. [illegible]).

[illegible] 1904, n°. 37 is [illegible]

KON. BESLUIT *van* 21 *November* 1870, *n°.* 13, *goedkeuring* [illegible]

[illegible]

KON. BESLUIT *van* 26 *November* 1870, *n°.* 19, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Kleimeer* (7*e V. blz.* 160).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1871, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Blokummerpolder* (8*e V. blz.* 34).

Bij Kon. besluit van 13 September 1904, n°. 30 is een nieuw reglement voor dit waterschap bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 31 *Juli* 1871, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen in Zeeland* (8*e V. blz.* 37).

Bij Kon. besluit van 23 Juli 1904, n°. 61 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de vaststelling der bezoldiging van den secretaris-ontvanger der waterkeering van het calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder.

KON. BESLUIT *van* 6 *Augustus* 1871, *n°.* 26, *goedkeuring van het reglement voor den Braakpolder* (8*e V. blz.* 80).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1872, *n°.* 37, *goedkeuring van het reglement op het vervoer over straat- en kunstwegen in Drenthe, bij dooi weder* (9*e V. blz.* 119).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 22 December 1904, n°. 17.

KON. BESLUIT *van* 3 *December* 1872, *n°.* 13, *goedkeuring van het reglement voor de Achterkogge* (8*e V. blz.* 140).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1873, n°. 21, *goedkeuring van het reglement voor den polder Beschoot* (10e V. *blz.* 145).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1873, n°. 22 *goedkeuring van het reglement voor den Dorregeesterpolder* (10e V. *blz.* 146).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1873, n°. 28, *goedkeuring van het reglement voor den polder het Koegras* (10e V. *blz.* 147).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 14 *Juli* 1874, n°. 14, *goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland nopens de oprichting van waterschappen in die provincie* (11e V. *blz.* 68).

Dit reglement is op nieuw, zooals het thans luidt gedrukt en in het Prov. blad n°. 64 van 1904 opgenomen.

Het luidt thans als volgt:

REGLEMENT *nopens de oprichting van waterschappen in Friesland.*

Art. 1. Onder den naam van waterschap, in dit reglement voorkomende, wordt verstaan, elke vereeniging van gronden, die, binnen bestaande of aan te wijzen grenzen, ten doel heeft: 't zij eene gemeenschappelijke bescherming tegen het boezemwater, 't zij de bevordering van gemeenschappelijke waterlossing, waterleiding of waterloop, 't zij in het algemeen eene gemeenschappelijke wering, ophouding, afvoer of regeling van het binnenwater, — een en ander door aanleg, verbetering of onderhoud van de voor die gronden noodig geachte en met het doel van het op te richten waterschap in verband staande werken.

De bepalingen van dit reglement zijn niet van toepassing op de oprichting van veenpolders.

2. De tot het waterschap behoorende perceelen dragen in de algemeene kosten bij, in verhouding tot het belang, hetwelk zij gerekend worden bij het waterschap te hebben.

3. Waterschappen kunnen worden opgericht, hetzij op verzoek van belanghebbenden, hetzij op voorstel van Gedeputeerde Staten.

Het door belanghebbenden aan de Provinciale Staten in te dienen verzoek wordt aan Gedeputeerde Staten ingezonden.

Indien de gemeentebesturen de oprichting van een waterschap wenschelijk rekenen, geven zij hiervan, onder opgaaf van redenen, aan Gedeputeerde Staten kennis.

Bij het verzoek van belanghebbenden worden door hen overgelegd een plan en eene schetsteekening van het op te richten waterschap, zoomede eene aanbeveling van minstens drie personen voor een voorloopig bestuur.

Indien het voorstel tot oprichting door Gedeputeerde Staten is gedaan, geschiedt die aanbeveling door het bestuur der gemeente, waarin het op te richten waterschap of het grootste gedeelte er van is gelegen.

3*bis*. Indien belanghebbenden bijstand behoeven bij het opmaken van een plan en schetsteekening van een op te richten waterschap, kan op hun daartoe strekkend verzoek door Gedeputeerde Staten, den hoofdingenieur gehoord, een opzichter bij den provincialen waterstaat worden aangewezen om hun dien bijstand onder door Gedeputeerde Staten te stellen voorwaarden te verleenen.

Door Gedeputeerde Staten kan, den hoofdingenieur gehoord, aan den betrokken opzichter deskundige hulp worden verleend.

3*ter*. De kosten aan de voorbereiding van de oprichting van het waterschap verbonden, worden, zoo het waterschap tot stand komt, uit zijn kas voldaan. Bij niet tot standkoming van het waterschap worden die kosten, op daartoe aan Gedeputeerde Staten in te dienen en aan hunne goedkeuring onderworpen declaratie, uit de provinciale kas voldaan.

4. Zoowel het verzoek van belanghebbenden, als het voorstel van Gedeputeerde Staten, wordt met een plan en schetsteekening van het op te richten waterschap, op eene door laatstgemelden aan te wijzen plaats, gedurende zes weken, ter inzage van een ieder nedergelegd.

Vóór de ter nederlegging geschiedt hiervan door Gedeputeerde Staten kennisgeving in één of meer nieuwsbladen.

Zij, die geacht kunnen worden belang te hebben bij het op te richten waterschap, kunnen, binnen den in het 1e lid van dit artikel gestelden termijn, hunne bezwaren bij Gedeputeerde Staten indienen.

5. Na afloop van den gestelden termijn wordt een voorloopig bestuur door Gedeputeerde Staten, ten getale als zij dienstig oordeelen en bij voorkeur uit de belanghebbenden, benoemd, aan welk bestuur de stukken en bezwaren in art. 4 bedoeld worden toegezonden.

Bij weigering van belanghebbenden worden andere personen door Gedeputeerde Staten gekozen.

De leden van dit bestuur blijven hunne betrekking bekleeden totdat zij, ingevolge het bij art. 7 vast te stellen reglement, zullen zijn vervangen.

In de opengevallen plaatsen van dat bestuur wordt door Gedeputeerde Staten voorzien.

6. Binnen zes maanden na zijne benoeming ontwerpt het voorloopig bestuur een reglement op het waterschap en legt het, met eene memorie van

toelichting en schetsteekening, na voorafgaande bekendmaking in één of meer nieuwsbladen, binnen of in de nabijheid van het op te richten waterschap, gedurende eene maand voor ieder ter inzage.

Bezwaren daartegen kunnen binnen dien termijn schriftelijk bij het voorloopig bestuur worden ingediend.

7. In dit reglement worden bepalingen opgenomen nopens de grenzen van het waterschap, zijne werken en onderhoudplichtigheid, de samenstelling, inrichting en regeling van het bestuur, den ligger, het stemrecht en de bevoegdheid van ingelanden, de begrooting, de rekening en den omslag.

8. Binnen drie maanden, nadat het ontwerp-reglement ter inzage heeft gelegen, wordt het in eene door den voorzitter van het voorloopig bestuur belegde vergadering van belanghebbenden voorloopig vastgesteld.

Belanghebbenden worden daartoe minstens 14 dagen te voren in één of meer nieuwsbladen en, voor zooveel op den kadastralen ligger bekend, tevens bij schriftelijke kennisgeving opgeroepen, met vermelding daarin van den inhoud van de beide laatste leden van dit artikel.

Die vaststelling wordt gerekend te zijn geschied, wanneer de eigenaren van twee derde gedeelten der tot het waterschap te brengen hectaren zich vóór de voorloopige vaststelling verklaren.

Belanghebbenden, die niet zijn opgekomen of die zich niet hebben doen vertegenwoordigen, worden geacht tegen die vaststelling geen bezwaren te hebben.

9. Het voorloopig bestuur zendt het vastgestelde reglement of, indien dit door belanghebbenden niet is vastgesteld, het door hem aangeboden ontwerp-reglement met memorie van toelichting en de daartegen ingekomen bezwaren, vergezeld van zijn advies, aan Gedeputeerde Staten in.

Gedeputeerde Staten brengen deze stukken, zoo mogelijk, in de eerstvolgende vergadering van de Provinciale Staten ter tafel, onder bijvoeging van hunne beschouwingen en voorstel.

10. De verordening, betrekkelijk de oprichting van waterschappen, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 31 Augustus 1867, n°. 63 (Provinciaal blad n°. 162 van 1867), wordt ingetrokken.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1874, *n°.* 9, *goedkeuring van het reglement voor den Zuid- en Noord-Spaarndammerpolder* (11*e V. blz.* 109).

Bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35 is een nieuw reglement voor dezen polder bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1874, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Etersheimerbraak* (11*e V. blz.* 110).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1874, *n°.* 24, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Graftermeer* (11*e V. blz.* 110).

Een nieuw reglement is voor dezen polder bekrachtigd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 11 *September* 1875 (*Staatsblad n°.* 169), *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van eenige beweegbare spoorwegbruggen* (12*e V. blz.* 165).

Eene wijziging van dit reglement is laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 12 Augustus 1904 (Staatsblad n°. 205). Hierbij is het Kon. besluit van 24 Januari 1880 (Staatsblad n°. 17), houdende eene vroegere wijziging, ingetrokken.

KON. BESLUIT *van* 1 *December* 1875, *n°.* 37, *goedkeuring van de reglementen voor den Buiksloternieer, den Broekermeer en den Belmermeer* (12*e V. blz.* 235).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 zijn nieuwe reglementen goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 7 *Februari* 1876, *n°.* 17, *goedkeuring van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Friesland* (13*e V. blz.* 85).

Dit reglement is op nieuw gewijzigd, zie het Kon. besluit van 12 September 1904, n°. 54.

De in verband met dit reglement door Gedeputeerde Staten vastgestelde instructie voor de opzichters van den provincialen waterstaat is vervangen door eene nieuwe instructie bij besluit van Gedeputeerde Staten van 5 Mei 1904, n°. 88 2e Afd. W., opgenomen in het Prov. blad, n°. 39 van 1904, en luidende als volgt:

INSTRUCTIE *voor de opzichters van den provincialen waterstaat in Friesland.*

Art. 1. De dienst der opzichters van den provincialen waterstaat bestaat in de eerste plaats in het houden van toezicht op de provinciale werken, het doen van opmetingen, peilingen, waterpassingen, het opmaken van bestekken en begrootingen van kosten en voorts in de uitvoering van al zoodanige werkzaamheden met betrekking tot den dienst van den waterstaat, hetzij in, hetzij buiten het district, waarin zij geplaatst zijn, als hun door den hoofdingenieur of den ingenieur worden opgedragen.

Zij zijn verplicht belanghebbenden bij te staan en deze hunne medewerking te verleenen bij het opmaken van plans en schetsteekeningen van op te richten waterschappen, indien zij daartoe, op uitnoodiging van Gedeputeerde Staten en onder door dat college te stellen voorwaarden, voor elke aanvraag afzonderlijk, van den hoofdingenieur opdracht ontvangen.

2. Zij zien nauwkeurig toe, dat door de aannemers van werken en leveringen aan de bepalingen der bestekken voldaan en daarvan op geenerlei wijze afgeweken worde, dan met schriftelijke toestemming van den hoofdingenieur of den ingenieur.

3. Zij geven aan den ingenieur kennis — bij werken waar een dagelijksch opzichter is aangesteld, door inzending van de door dezen opgemaakte werkrapporten — van den aanvoer der benoodigde bouwstoffen, met vermelding van hun voorloopig gevoelen omtrent de deugdelijkheid, zij zijn hem behulpzaam bij de keuring der bouwstoffen of verrichten deze, indien zij aan hen wordt opgedragen en zien toe, dat de te leveren bouwstoffen in allen deele voldoen aan de bepalingen van het bestek.

4. Zij houden aanteekening van de door den ingenieur of door hen afgekeurde bouwstoffen, zorgen dat die in geen geval tot het werk gebruikt worden en voorts dat geene bouwstoffen, van welken aard ook, worden verwerkt, voordat die door den ingenieur of door hen zijn goedgekeurd.

5. Bij tarief-werken of indien er meer of minder leveringen mochten plaats vinden, dan in de bestekken zijn omschreven, houden zij daarvan nauwkeurige en specifieke aanteekeningen. Hetzelfde geschiedt van al zoodanige opmerkenswaardige voorvallen van weer, wind en andere omstandigheden, die de tijdelijke uitvoering verhinderen en alzoo de oplevering van het werk buiten toedoen des aannemers vertragen.

6. Zij brengen de bevelen van den hoofdingenieur en den ingenieur ter kennis des aannemers, indien zij niet onmiddellijk van die zijde aan dezen zijn gegeven.

7. Zij mogen door de aannemers geene leveringen of werkzaamheden laten verrichten, die niet in de bestekken zijn beschreven, dan op schriftelijken of mondelingen last van den hoofdingenieur of ingenieur. Indien het belang van het werk of de veiligheid der provincie dit gebiedend mocht vorderen, mogen zij van deze bepaling afwijken, onder verplichting evenwel daarvan dadelijk, met duidelijke opgaaf van redenen, aan den hoofdingenieur en ingenieur kennis te geven, zoomede van hetgeen zij in dat geval aan den aannemer hebben gelast of door hem hebben doen uitvoeren.

8. Bij de aanwijzing der aan te besteden werken moeten zij zich geheel naar den inhoud der bestekken of gestelde afbakeningen gedragen.

9. Zij zien toe, dat werken, die in onderhoud zijn aanbesteed, door de aannemers, volgens de bepalingen der bestekken, in den besten staat worden onderhouden, om steeds ten volle aan hunne bestemming te kunnen beantwoorden.

Zij verzekeren zich daarvan door het doen van de daartoe gevorderde opnemingen en inspectiën.

Bij het bevinden van gebreken, zorgen zij, dat die onmiddellijk worden hersteld, of doen, voor zooveel de aannemers daartoe niet verplicht zijn, daaromtrent voorstellen aan den ingenieur.

Alle hiermede in strijd gedane handelingen blijven voor rekening van den lastgever.

Handelingen in gevallen van dadelijk dringende behoefte verricht ter voorkoming van dreigende ongelukken of groote schade of ter beperking van de schadelijke gevolgen van reeds aangevangen ongelukken, maken hierop uitzondering, mits daarvan onverwijld rapport worde gedaan.

In zoodanige omstandigheden zijn de opzichters gehouden met oordeel en voorzichtigheid te handelen, door alleen het noodige dat voor geen uitstel vatbaar is te doen, en het geheel, zoo min mogelijk, uit het verband te brengen, ten einde, na bekomen lastgeving, verder te kunnen handelen.

10. Aan het einde van elke week zenden zij aan den ingenieur een duidelijk rapport van de vordering der onderhoudswerken in hun district met vermelding tevens van al datgene wat zich met betrekking tot den waterstaatsdienst heeft voorgedaan.

Van de werken waarbij het dagelijksch toezicht onder hunne orders aan een tijdelijken opzichter is opgedragen, zenden zij wekelijks een door dezen opgemaakt rapport van den staat en de vordering van het werk aan den ingenieur in.

Dat rapport moet bevatten opgaven van de hoeveelheid, soort en hoedanigheid der daarvoor aangevoerde bouwstoffen, het getal arbeiders van elke soort, die daaraan werkzaam zijn geweest, benevens van al datgene, wat omtrent de werken wetenswaardig mocht zijn en waaromtrent de hoofdingenieur of ingenieur noodig vindt te worden ingelicht.

Van dit rapport zenden zij tegelijkertijd een afschrift aan den hoofdingenieur en den ingenieur.

In buitengewone gevallen geven zij van een en ander onmiddellijk, desnoods bij expresse, kennis aan den hoofdingenieur en den ingenieur.

11. Zoodra een werk zoover is gevorderd, dat daarvan één termijn van betaling kan worden voldaan, doen zij eene verklaring van oplevering dienaangaande aan den ingenieur toekomen.

12. Jaarlijks in de maand Februari zenden zij aan den ingenieur een staat van de bedragen, die op de provinciale begrooting van het volgend jaar voor het onderhoud der werken moeten worden uitgetrokken.

13. Jaarlijks, uiterlijk 20 Augustus, zenden zij aan den ingenieur een opgave, vergezeld van de desbetreffende peilstaten en eene begrooting van kosten, van de baggerwerken, die in het volgende jaar noodig of wenschelijk zijn voor het onderhoud der kanalen en vaarwaters, die van gemeenten en onderhoudplichtigen in beheer en onderhoud zijn overgenomen.

14. Voor de werken waarbij onder hunne leiding een dagelijksch opzichter is aangesteld, zien zij toe, dat deze de hem opgedragen taak naar behooren vervult en zich gedraagt naar de hem gegeven instructiën.

15. Het is hun ten strengste verboden, zich met de aannemers van eenig werk hoegenaamd ook te verbinden, daarvoor eenige leveringen te doen, daarin deel te hebben of als borgen op te treden.

16. Zij zijn verplicht elkander ten allen tijde te waarschuwen, indien te hunner kennis mocht zijn gekomen, dat de aannemer van een der andere werken pogingen doet om den opzichter daarbij in eenigerlei opzicht te misleiden.

17. Tot het opmaken van nauwkeurige begrootingen moeten zij trachten steeds bekend te zijn met de prijzen der verschillende bouwstoffen en dagloonen voor iedere soort van werk.

Zonder daartoe ontvangen machtiging hunner superieuren, mogen zij geen inzage geven aan besturen of particuliere personen van de door hen opgemaakte stukken, teekeningen of kaarten. Eveneens is het hun verboden van het bedrag der door hen opgemaakte of te hunner kennis gekomen begrootingen aan iemand anders dan aan hunne superieuren eenige mededeeling te doen of inzage daarvan te geven.

Zij moeten daaromtrent de striktste geheimhouding in acht nemen, gelijk mede omtrent het doel der door hen verricht wordende opnemingen, metingen, peilingen enz.

Zij verrichten, noch direct, noch indirect, werkzaamheden of diensten ten behoeve van anderen dan de provincie, tenzij krachtens opdracht of met machtiging van het provinciaal bestuur.

Zij mogen geen lid zijn van een gemeenteraad of van een waterschapsbestuur; eenige andere openbare betrekking bekleeden zij niet zonder voorafgaand verlof van Gedeputeerde Staten.

18. Zij zien mede toe, dat door de sluis-, brug- en kettingwachters aan hunne instructiën — voor zoover niet betreffende de inning der tolgelden — en door de pachters van provinciale eigendommen aan de pachtvoorwaarden worde voldaan.

In het tegenovergestelde geval geven zij daarvan bericht aan den hoofdingenieur en den ingenieur.

19. Behalve hetgeen hun in de vorige artikelen is opgelegd, zijn zij verplicht toe te zien op al zoodanige werken in hun district, welke door de gemeente- en waterschapsbesturen of andere lichamen, behalve door het Rijk, worden onderhouden en voor de veiligheid der provincie, de algemeene gemeenschap te land of te water en afstrooming van het boezemwater dienen, zooals de zeeweringen, sluizen, binnenlandsche waterkeeringen, straten, kunstwegen, met de daarin gelegen bruggen, de kanalen van scheepvaart en afstrooming, met de daarin, daarover en daarlangs voorkomende sluizen, bruggen, trekpaden enz.

Zij gaan van tijd tot tijd na of deze werken in goeden staat worden onderhouden, om aan hunne bestemming te beantwoorden en doen deswege verslag aan den ingenieur, wat de gemeentewerken betreft, jaarlijks met 15 Maart en 15 October, wat de tramwegen aangaat jaarlijks in de eerste week van Juli; wat betreft de waterschappen, opgericht of gereglementeerd krachtens het provinciaal reglement jaarlijks vóór 15 Juni en wat de werken der zeewerende waterschappen en veenpolders aangaat, bij de behandeling der jaarlijksche begrootingen.

Hunne dienstverrichting ten deze bepaalt zich echter alleen tot toezicht, zonder dat zij bevoegd zijn eenige bevelen omtrent deze soort van werken te geven.

Bij het bevinden van gebreken aan die werken, waardoor de veiligheid der provincie wordt bedreigd, of de onderlinge gemeenschap gevaarlijk, belemmerd of gestremd zoude kunnen worden, geven zij onmiddellijk daarvan kennis aan den hoofdingenieur en ingenieur en tevens aan het bestuur, dat met het onderhoud van die werken is belast.

20. Met het einde van elk kwartaal maken zij een volledigen staat op van hunne verrichte dienstreizen, aangevende het doel der reis, alsmede eene concept-declaratie van de hun deswege toekomende vergoeding van reis- en verblijfkosten.

Deze staten worden door tusschenkomst van den ingenieur na door dezen te zijn onderzocht en goedgekeurd, aan den hoofdingenieur overgelegd, om vervolgens, voor zooveel laatstgemelden staat betreft, aan de belanghebbenden te worden teruggezonden ten einde daarnaar hunne declaratiën te kunnen opmaken.

21. Onverminderd de verplichtingen, hun dienaangaande bij art. 1 dezer instructie opgelegd, verleenen zij aan den Commissaris der Koningin, de Gedeputeerde Staten en commissarissen uit het midden van die vergadering de gevraagde hulp, bijstand en inlichtingen.

Moeten zij zich daartoe van hunne standplaats verwijderen, dan geven zij daarvan onmiddellijk kennis aan den hoofdingenieur en den ingenieur.

22. Zij zijn verplicht hunne vaste woonplaats te hebben en te houden, waar Gedeputeerde Staten die hebben aangewezen.

Zij mogen bij hunne betrekking geene nering, beroep of bedrijf uitoefenen.

23. De opzichters mogen zich niet dan na bekomen verlof van hun post verwijderen, behoudens het geval bedoeld bij het tweede lid van art. 21.

Een verlof van ten hoogste acht dagen kan hun door den hoofdingenieur worden toegestaan.

Zij geven daarvan echter kennis aan den ingenieur.

Verloven voor langeren tijd worden hun door Gedeputeerde Staten verleend.

24. De opzichters zijn verplicht de tot hun archief behoorende brieven, bescheiden en verdere stukken in behoorlijke orde te bewaren, en daarvan één of meer registers aan te houden.

Dit archief, dat in eigendom aan de provincie Friesland behoort, wordt bij overlijden, schorsing of ontslag van den opzichter op eerste aanvrage van den hoofdingenieur aan dezen toegezonden of afgegeven.

25. Schorsing in hunne betrekking kan met intrekking van de helft der bezoldiging gedurende dien tijd gepaard gaan.

26. Bij het aanvaarden hunner betrekking leggen zij den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de mij opgedragen betrekking van opzichter bij den provincialen waterstaat, met alle trouw, naarstigheid, ijver, geheimhouding en overeenkomstig de bestaande of in het vervolg van tijd te maken verordeningen en instructiën zal waarnemen en vervullen."

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig!" („Dat beloof ik!")

Alvorens tot dien eed of die belofte te worden toegelaten, leggen zij den in art. 87 der Grondwet bedoelden eed (verklaring en belofte) van zuivering af.

Deze eeden (beloften en verklaring) worden afgelegd in handen van Gedeputeerde Staten.

27. Door deze instructie wordt buiten werking gesteld de instructie voor de provinciale opzichters van den waterstaat in de provincie Friesland, vastgesteld bij resolutie van Gedeputeerde Staten van 19 Juni 1876 en gewijzigd bij resoluties van 22 Juni 1893, n°. 26, 28 Juli 1898, n°. 49 en 18 Januari 1900, n°. 45 2e afdeeling W.

KON. BESLUIT *van* 9 *Juli* 1876 (*Staatsblad n°.* 159), *tot regeling van het algemeen toezicht op de spoorwegdiensten* (13*e V. blz.* 183).

Eene wijziging van deze regeling is laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 4 Maart 1904 (Staatsblad n°. 55).

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1876 (*Staatsblad n°.* 171), *vaststelling van een voorloopig reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare brug tegenover de Eenhoornsluis in het Westelijk dok te Amsterdam, in den Staatsspoorweg van Nieuwediep naar Amsterdam* (13*e V. blz.* 202).

Dit voorloopig reglement is ingetrokken bij Kon. besluit van 15 Augustus 1904 (Staatsblad n°. 212).

KON. BESLUIT *van* 20 *December* 1876, *n°.* 10, *goedkeuring van het reglement voor den Noordpolder beoosten Muiden* (13*e V. blz.* 313).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 30 *Januari* 1877, *n°.* 13, *goedkeuring van het reglement op eenige wateren in Overijssel en daarmede in verband staande werken* (14*e V. blz.* 16).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 Juni 1904, n°. 51.

KON. BESLUIT *van* 16 *Augustus* 1877, *n°.* 13, *goedkeuring van het reglement voor den Gein- en Gaasperpolder* (14*e V. blz.* 107).

Een nieuw reglement voor dezen polder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 17 *Augustus* 1877, *n°.* 12, *goedkeuring van het reglement voor den polder den Binnen- en Buiten-Uiterdijk* (14*e V. blz.* 111).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 2 *Juni* 1878, *n°.* 24, *verlenging tot* 1 *Maart* 1879, *van den termijn, bepaald voor de aanvaarding der concessie tot droogmaking van plassen onder de gemeenten Reeuwijk en Sluipwijk* (15*e V. blz.* 57).

Men zie de wet van 4 Februari 1904 (Staatsblad n°. 35), houdende toekenning van een Rijkssubsidie ten behoeve van deze droogmaking.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1878, *n°.* 10, *goedkeuring van het reglement voor den polder Westzaan* (15*e V. blz.* 104).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1878, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Rohel* (15*e V. blz.* 110).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1878, *n°.* 15, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (15*e V. blz.* 111).

Het reglement voor den polder Weijland en de Bree is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 11 *October* 1878 (*Staatsblad n°.* 143), *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Gouwe tusschen Zwammerdam en Alphen en die over den Rijn te Leiden, beiden in den spoorweg Leiden—Woerden* (15*e V. blz.* 113).

Wijzigingen in dit reglement zijn vastgesteld bij Kon. besluit van 12 Augustus 1904 (Staatsblad n°. 206).

KON. BESLUIT *van* 9 *Augustus* 1879, *n°.* 21, *goedkeuring van reglementen voor den polder de Buiksloterham en den Amsterdammerpolder* (16*e V. blz.* 182).

Deze reglementen zijn vervangen door die, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

[illegible] [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible] n°. 13, goedkeuring van [illegible] [illegible] voor [illegible] [illegible]- en [illegible]polder [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bij Kon. besluit van [illegible] [illegible] [illegible] n° [illegible].

[illegible] [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible] n°. 2, goedkeuring van het [illegible] voor het [illegible] [illegible] Gecombineerde polden [illegible] [illegible], het [illegible], het [illegible] van Orthen, de Hof [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Dit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bij Kon. besluit van [illegible] [illegible] [illegible] n° [illegible].

[illegible] [illegible] van 23 [illegible] [illegible] n°. 9, goedkeuring van het [illegible] op het [illegible] der wegen in de provincie Groningen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Bij Kon. besluit van [illegible] April [illegible] n°. [illegible] is in hooger beroep beslist op [illegible] tegen den [illegible] der wegen in de gemeente [illegible].

KON. BESLUIT van 28 September 1880, n°. 9, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de 30 gemeenschappelijke polders [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 364.*

Een nieuw reglement [illegible] voor dit waterschap [illegible] bij Kon. besluit van [illegible] September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT van 16 Januari 1881, n°. 5, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Zuidpolder* [illegible] *V. blz.* 17.

Bij Kon. besluit van 13 *September* 1904, n°. 30 is eene wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap en tot vaststelling van het reglement goedgekeurd.

WETBOEK VAN STRAFRECHT (32*e* V. *blz.* 181).

Artt. 372 en 373. Bij een bij arrest van het Hof te Arnhem van 3 December 1903 bevestigd vonnis der rechtbank aldaar van 13 October te voren, beide in het *Weekblad van het Recht* n°. 8019 voorkomende, werd beslist dat onder

„*openbare instelling van vervoer*" in opgemelde artikelen vooralsnog niet is begrepen de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen hier te lande, en zulks op de volgende gronden:

dat de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen uit den aard van haar bedrijf zeer zeker is een openbare instelling van vervoer, als strekkende in den ruimsten zin tot vervoer van personen en goederen overeenkomstig de daarvoor geldende door het openbaar gezag goedgekeurde of vastgestelde reglementen, doch de voormelde maatschappij *in den zin* der artt. 372 en 373 Strafrecht *niet* is te beschouwen als een openbare instelling van vervoer, vermits in die artt. met die uitdrukking *bedoeld* wordt de dienst der posterijen, welke bij de bestaande wetten door den Staat aan zich getrokken is en wel ten aanzien van pakketten en van sommige tot het kassiersbedrijf behoorende verrichtingen, zooals het behandelen van wissels, het invorderen van geld op kwitantie en het spaarbankwezen in concurrentie met anderen;

dat met het oog op de enge interpretatie die voor een strafbepaling moet gelden, de bedoeling van de gebezigde uitdrukking stellig in aanmerking moet worden genomen en die bedoeling uit de geschiedenis ten duidelijkste blijkt;

dat immers in de memorie van toelichting voor deze artikelen staat dat in deze artt. gesproken wordt van misdrijven der postambtenaren;

dat in het oorspronkelijk regeeringsontwerp strafbepalingen voorkwamen tegen een ambtenaar der posterijen of van eenige andere openbare instelling van vervoer, doch slechts met betrekking tot zekere met name genoemde voorwerpen aan de post of zoodanige instelling toevertrouwd, terwijl het woord „pakket" waarmede in casu gehandeld is, eerst later in de artikelen is ingelascht: „met het oog op de mogelijkheid dat ook hier te lande evenals bijv. in Duitschland kleine goederen per post vervoerd zullen worden."

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1881, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in Utrecht* (18*e V. blz.* 161).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 Januari 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 15 *December* 1881, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement op het bouwen op of in de dijken, het graven daarin en het daarop aanleggen van wegen in de provincie Overijssel* (18*e V. blz.* 247).

Bij Kon. besluit van 17 Juni 1904, n°. 51 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 3 *Januari* 1882, *n°.* 9, *goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap de Euvelgunner molenpolder* (19*e V. blz.* 1).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 21 *Februari* 1882, *n°.* 7, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap van Empel en Meerwijk* (19*e V. blz.* 48).

Het reglement voor dit waterschap is opnieuw gewijzigd vastgesteld en goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 December 1904, n°. 25.

KON. BESLUIT *van* 19 *November* 1882, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement op de tramwegen in Drenthe* (19*e V. blz.* 139).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 Augustus 1904, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 31 *December* 1882, *n°.* 7, *goedkeuring van het reglement voor den Buitendijkschen Buitenvelderschen polder* (19*e V. blz.* 225).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 22 *Mei* 1883 (*Staatsblad n°.* 47), *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Franekervaart in den Staatsspoorweg van Sneek naar Leeuwarden* (20*e V. blz.* 80).

Eene wijziging in dit reglement is bekrachtigd bij Kon. besluit van 12 Augustus 1904 (Staatsblad n°. 207).

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1883, *n°.* 24, *goedkeuring van het reglement voor den Lisserbroek-, Meer- en Duinpolder* (20*e V. blz.* 128).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1883, *n°.* 22, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Zeven Blokken* (20e *V. blz.* 131).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 Januari 1904, n°. 50.

KON. BESLUIT *van* 10 *October* 1883, *n°.* 20, *goedkeuring van eene verordening op de stoomvaart in de boezemwateren in Zuidholland* (20e *V. blz.* 140).

Wijzigingen in deze verordening zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 Januari 1904, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 2 *April* 1884, *n°.* 6, *houdende overschrijving in zake de concessie voor de droogmaking van plassen onder de gemeenten Reeuwijk en Sluipwijk* (21e *V. blz.* 117).

Men zie de wet van 4 Februari 1904 (Staatsblad n°. 35), houdende toekenning van een Rijkssubsidie ten behoeve van deze droogmaking.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1884, *n°.* 30, *goedkeuring van het politiereglement op het gebruik van de provinciale havens in de gemeente Groningen* (21e *V. blz.* 213).

Dit reglement is laatstelijk gewijzigd bij besluit, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 Augustus 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 29 *November* 1884, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor den Drooggemaakten veenpolder te Assendelft* (21e *V. blz.* 256).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1884, *n°.* 16, *goedkeuring van een nieuw reglement op de wegen en voetpaden in Drenthe* (21e *V. blz.* 278).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 43.

Bij Kon. besluit van 3 Februari 1904, n°. 35 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake het onderhoud van een pand in den weg, genaamd Wilgendijk, onder de gemeente Anloo.

KON. BESLUIT *van* 11 *September* 1885 (*Staatsblad* n°. 181), *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare bruggen in den Hollandschen IJzeren spoorweg, den Nederlandschen Rijnspoorweg, den Noordhollandschen Staatsspoorweg en den Oosterspoorweg* (22e *V. blz.* 128).

Bij Kon. besluit van 12 Augustus 1904 (Staatsblad n°. 208) zijn wijzigingen in dit reglement bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 8 *November* 1885 (*Staatsblad* n°. 191), *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbruggen over de Oostervaart, het Klifrak en de Wijmerts, in den Staatsspoorweg van Stavoren naar Sneek* (22e *V. blz.* 166).

Bij Kon. besluit van 12 Augustus 1904 (Staatsblad n°. 209) is eene wijziging in dit reglement bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1886, n°. 18, *goedkeuring van het reglement voor den polder Eijerland* (23e *V. blz.* 171).

Een nieuw reglement voor dezen polder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1886, n°. 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Leutingewolde* (23e *V. blz.* 172).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 September 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 26 *Januari* 1887, n°. 2, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Ruiten* (24e *V. blz.* 33).

Het besluit tot oprichting en reglementeering van dit waterschap is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 35.

GRONDWET *van* 1887 (*24e V. blz.* 242).

Art. 151. Zie het vonnis der rechtbank te Utrecht van 28 Oct 1904 op de artt. 38 - 41 der wet van 28 Aug. 1851 (Staatsblad n⁰. 125).

Art. 153. Het middel van cassatie, ingesteld tegen het arrest van het Hof te Leeuwarden, medegedeeld in het 40e V. blz. 370, is onaannemelijk verklaard en het beroep verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 24 Juni 1904 (*Weekblad van het Recht* n⁰. 8091) en in volgenden zin beslist:

Eene gemeente kan evenals een privaat persoon door haar orgaan eene onrechtmatige daad plegen.

De gemeente, onrechtmatig inbreuk makende op eens anders recht van eigendom of daaruit voortspruitende rechten, doet hierdoor ontstaan een geschil, waarover bij uitsluiting de burgerlijke rechter bevoegd is te oordeelen.

In het bijzonder staat de vraag, of hier plaats had *uitvoering* eener verordening door wegneming ingevolge art. 180 der gemeentewet van hetgeen in strijd daarmede was daargesteld, dan wel onrechtmatige afbraak door het gemeentebestuur van hetgeen de eigenaar aan zijn huis had *hersteld*, ter beslissing van den burgerlijken rechter na afloop der hier bevolen plaatsopneming.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1888, *n⁰.* 25, *goedkeuring van het reglement op het verleenen van bijdragen voor de zeewerende waterschappen in Friesland* (*25e V. blz.* 100).

Eene aanvulling van dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 September 1904, n⁰. 54.

KON. BESLUIT *van* 31 *December* 1889, *n⁰.* 32, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Steendammerpolder* (*26e V. blz.* 196).

Het reglement voor dit waterschap is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 September 1904, n⁰. 30.

KON. BESLUIT *van* 7 *Februari* 1890, *n⁰.* 17, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Cruyslandspolder* (*27e V. blz.* 54).

Voor dit waterschap is een gewijzigd reglement vastgesteld, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 December 1904, n⁰. 25.

KON. BESLUIT *van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Drenthe* (27*e V. blz.* 55).

Eene wijziging in het reglement voor het waterschap Bonnerveen is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 Augustus 1904, n°. 26.

Bij Kon. besluit van 7 September 1904, n°. 33 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor het waterschap Eexterveen goedgekeurd.

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen Bonnerveen, Gasselternboerveen, Nieuw-Drouwen en Gasselternijeveen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 1 *Maart* 1890, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement van politie op de zee-, rivier- en kanaalwaterkeerende dijken en kaden en de daarin gelegen sluizen en werken in Noordbrabant* (27*e V. blz.* 57).

Dit reglement is vervangen door het bij Kon. besluit van 19 October 1904, n°. 57 goedgekeurde en bij nader besluit, goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 November 1904, n°. 48 aangevulde reglement van politie op de waterkeeringen in deze provincie.

WET *van* 28 *Februari* 1891 (*Staatsblad n°.* 69), *tot vaststelling van bepalingen betreffende 's Rijks waterstaatswerken* (28*e V. blz.* 49).

Art. 4. Een Rijksoorlogstelegraafkabel, bij Vreeswijk in het Merwedekanaal liggende, werd 10 Februari 1898 beschadigd door een sleepend anker van het tankschip „Jenny Rieth". Eenigen tijd daarna werd dit schip door den Rijkshavenmeester aangehouden en belet door te varen, totdat de toegebrachte schade zou zijn vergoed, waarop betaling onder protest volgde. De reederij vorderde het betaalde terug en eischte vergoeding voor oponthoud, doch werd in het ongelijk gesteld bij vonnis van de rechtbank te 's Gravenhage van 7 Jan. 1903. Daarentegen werd in hooger beroep de eisch, voor zooveel laatstgenoemde vergoeding betreft, toegewezen bij arrest van het Hof aldaar van 30 Juni 1904, op overweging (ontleend aan een exemplaar van het arrest, aan den Minister overgelegd):

dat naar het oordeel van het Hof bedoelde wet, waar het hier geldt schade, toegebracht aan een Rijksoorlogstelegraafkabel, inderdaad niet is toepasselijk;

dat toch die wet blijkens haren considerans en haren inhoud ten doel heeft bepalingen vast te stellen ter bescherming uitsluitend van *'s Rijks waterstaatswerken*, waartoe niet behooren kabels en andere werken der Rijkstelegraphie en

allerminst der Rijksoorlogstelegraphie, welke instellingen immers geheel afzonderlijke takken van den Staatsdienst vormen, geheel afgescheiden van den waterstaat;

dat wel genoemde wet, blijkens het bepaalde bij artikel 1, 2°., ook op het oog heeft alle werken in, over of onder de openbare wateren onder beheer van het Rijk . . . . . doch gemeld artikel er bij voegt: „alles voorzoover die werken zijn waterstaatswerken onder beheer van het Rijk", hetgeen, zooals uit het bovenstaande volgt, met bedoelden kabel niet het geval is;

dat derhalve de aanhouding en het beletten om door te varen van de „Jenny Rieth" op 1 Juli 1898 door den Rijkshavenmeester J. de G. niet werd gewettigd door de wet van 28 Februari 1891, noch door eenige andere wettelijke bepaling, en mitsdien was onrechtmatig, zoodat appellante terecht van den geïntimeerde vergoeding heeft gevraagd van de schade, die zij door de daad van een zijner ambtenaren heeft geleden.

Intusschen overwoog het Hof, dat uit de onrechtmatigheid der aanhouding niet volgt, dat ook de vergoeding van de aan den kabel toegebrachte schade ten onrechte zou zijn betaald, en ontzegde het in zooverre den eisch, evenals de rechtbank.

De Staat heeft in 's Hofs arrest berust.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1891, *n°.* 37, *goedkeuring van het reglement voor den Diemer-Buitendijkschen polder* (28*e V. blz.* 113).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 27 *Januari* 1892, *n°.* 4, *goedkeuring van nieuwe reglementen voor den Diemerpolder en het heemraadschap Mijzen* (29*e V. blz.* 10).

Deze reglementen zijn vervangen door nieuwe, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 18 *Mei* 1892 (*Staatsblad n°.* 102), *tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren van het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan* (29*e V. blz.* 132).

Artt. 22 en 24. Bij arrest van den Hoogen Raad van 22 Januari 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8025) is verworpen het beroep in cassatie van het arrest van het Hof te 's Gravenhage van 15 April 1903, vermeld in het 40e V. blz. 374, en is verstaan:

dat, waar schending van art. 22 in verband met art. 24 van het reglement wordt voorgedragen, en uit het verschil van woordenkeus in deze artikelen een argument tegen 's Hofs beslissing wordt gezocht, moet worden opgemerkt, dat in art. 24 verplichtingen van schippers van vaartuigen, die elkander in *ruime* vaarwaters ontmoeten worden vastgesteld, terwijl — en hierop werd door 't Hof gewezen — de artt. 19—23 van het reglement zoowel van toepassing zijn op *nauwe* als op *ruime* vaarwaters;

dat dus, nu art. 22 ook toepasselijk is op *ruime* vaarwaters, moet worden aangenomen dat het de bedoeling van den wetgever bij dit reglement niet kan geweest zijn om als van zelf sprekend aan te nemen, dat er bij het tegemoet varen van twee schepen zelfs in zeer breede vaarwaters altijd gevaar zou moeten worden geacht aanwezig te zijn, en het evenmin in die bedoeling kan hebben gelegen aan de schippers dier vaartuigen de verplichting op te leggen elkaar toch steeds aan bakboordzij voorbij te gaan;

dat ook door het Hof voor zijn aan art. 22 gegeven beteekenis terecht een beroep is gedaan op de artt. 12 en 13 van het bij Kon. besluit van 18 Mei 1892 (Staatsblad n°. 102) ingetrokken Kon. besluit van 13 Juni 1875 (Staatsblad n°. 119), dat toch art. 12 gelijkluidend met art. 22 van het reglement van 1892 bepaalde: „twee vaartuigen (in het reglement van 1892 veranderd in de schippers van vaartuigen) die onder zeil of stoom zijn, moeten, indien zij elkander in tegenovergestelde of bijna tegenovergestelde koersen tegemoet gaan, zoodat zij gevaar loopen elkaar aan te varen, beiden ter voorkoming daarvan naar stuurboord houden en elkander aan bakboord voorbij varen", terwijl art. 13 het bij art. 12 bepaalde alleen toepasselijk verklaarde, indien de vaartuigen elkaar tegemoet liepen *„zóó dat gevaar voor aanvaring bestaat."*

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1892, *n°.* 27, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Paardelanden-Schrapveen* (29*e V. blz.* 291).

Bij Kon. besluit van 7 September 1904, n°. 35 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

WET *van* 29 *October* 1892 (*Staatsblad n°.* 245), *tot verbetering van de Berkel, de Schipbeek en de Regge* (29*e V. blz.* 317).

Voor de voltooiing der werken tot verbetering van de Schipbeek en de Regge zijn uit 's Rijks schatkist nadere bedragen toegestaan bij de wet van 11 Juli 1904 (Staatsblad n°. 138).

KON. BESLUIT *van* 11 *Augustus* 1893, *n°.* 22, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de polder van Dieden* (30*e V. blz.* 249).

Een gewijzigd reglement voor dit waterschap is goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 December 1904, n°. 25.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1893, *n°.* 24, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Zwindersche veld—Noordwestelijk deel* (30*e V. blz.* 251).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1893, *n°.* 25, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Drogteropslagen* (30*e V. blz.* 251).

Bij Kon. besluit van 7 September 1904, n°. 35 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 13 *September* 1893, *n°.* 20, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Verbetering* (30*e V. blz.* 273).

Dit waterschap is vergroot en het reglement daarvoor gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 12 Januari 1904, n°. 20.

KON. BESLUIT *van* 3 *November* 1893, *n°.* 16, *goedkeuring van het reglement op de wegen in Noordholland* (30*e V. blz.* 311).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluiten van 10 Augustus 1904, n°. 37 en 24 Augustus 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 30 *Januari* 1894 (*Staatsblad n°.* 9), *vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor het kanaal, uitgaande van het kanaal van Amsterdam naar de Merwede bij Schotdeuren, langs de Linge en door Gorinchem* (31*e V. blz.* 11).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 December 1904 (Staatsblad n°. 252).

WET *van* 13 *Juli* 1895 (*Staatsblad n°.* 113), *houdende bepalingen omtrent verveningen* (32*e V. blz.* 60).

Bij Kon. besluit van 16 Juli 1904, n°. 46 is in hooger beroep beslist op bezwaren van directeuren der Drentsche Landontginningmaatschappij, gevestigd te Amsterdam, in zake eene gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek.

Men zie hieromtrent nog het Kon. besluit van 10 October 1904 (Staatsblad n°. 229).

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1895, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement op de waterleidingen in de provincie Overijssel* (32*e V. blz.* 111).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 Juni 1904, n°. 51.

KON. BESLUIT *van* 8 *October* 1895, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de rivier de Dommel en de zich daarin ontlastende beken en riviertjes* (32*e V. blz.* 127).

Eene wijziging van dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Februari 1904, n°. 54, waarbij tevens is goedgekeurd een herziening der tabel van klassificatie der perceelen, behoorende bij dat reglement.

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1896 (*Staatsblad n°.* 93), *vaststelling o. a. van een algemeen reglement van politie voor 's Rijks Marinehavens* (33*e V. blz.* 99).

Wijzigingen in dit reglement zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 11 Mei 1904 (Staatsblad n°. 105).

KON BESLUIT *van* 13 *Juli* 1896 (*Staatsblad n°.* 116), *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter bereikging van de spoorwegbrug in den Staatsspoorweg Utrecht—Boxtel, over de Dieze te 's Hertogenbosch* (33*e V. blz.* 130).

Eene wijziging in dit reglement is bekrachtigd bij Kon. besluit van 12 Augustus 1904 (Staatsblad n°. 210).

WET *van* 15 *Juli* 1896 (*Staatsblad n°.* 131), *tot verbetering van de Vecht in Overijssel en herstel van de werken van het kanaal van Coevorden naar de Vecht* (33*e V. blz.* 131).

De wet van 14 Juli 1904 (Staatsblad n°. 152) verklaart het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeenten Stad-Hardenberg, Ambt-Hardenberg en Gramsbergen, noodig voor de verbetering van de Vecht in Overijssel.

KON BESLUIT *van* 8 *September* 1896, *n°.* 40, *goedkeuring van een gewijzigde verordening op de inrichting en het gebruik van trambanen op of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in Noordholland* (33*e V. blz.* 158).

Deze verordening is ingetrokken en vervangen door die, goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 Juni 1904, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 29 *Januari* 1897, *n°.* 9, *aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de verbetering van de Berkel* (34*e V. blz.* 33).

Bij Kon. besluit van 11 Januari 1904, n°. 25 is dit besluit voor een tweetal perceelen ingetrokken.

KON. BESLUIT *van* 3 *Augustus* 1897, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement van politie voor den Leidschen Rijn* (34*e V. blz.* 139).

Bij Kon. besluit van 2 Januari 1904, n°. 48 is eene wijziging in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 8 *December* 1897, *n°.* 16, *goedkeuring van een nieuw reglement voor den Zusterpolder* (34*e V. blz.* 217).

Bij Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 46 is eene wijziging van dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1897 (*Staatsblad* n°. 268), *tot vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas* (34*e V. blz.* 230).

Bij vonnis van het kantongerecht te Gorinchem van 11 April 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8090) werd beslist dat voor de toepassing van § 8 n°. 1 noodig is, dat de in dezelfde richting en vaarweg varende stoomboot op een afstand van 120 M. of minder den sleeptrein nadert en voorbijvaart, en op verderen afstand de signalen niet gegeven en niet naar stuurboord (rechts) uitgeweken behoeft te worden door de voorbijvarende stoomboot.

KON. BESLUIT *van* 3 *Januari* 1898, *n°.* 19, *goedkeuring van een verordening op de Gouwekaden* (35*e V. blz.* 1).

Men zie het Kon. besluit van 10 Mei 1904, n°. 47, houdende beslissing omtrent een geschil in zake het onderhoud van eenige waterstaatswerken in de gemeente Gouda.

KON. BESLUIT *van* 19 *Januari* 1898 (*Staatsblad n°.* 25), *tot vaststelling van politiebepalingen betreffende het gebruik maken van wegen enz. onder beheer van het Rijk* (35*e V. blz.* 4).

Art. 9. Bij arrest van den Hoogen Raad van 7 Maart 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8046) werd beslist als volgt·

De algemeene maatregel van bestuur, vastgesteld bij Kon. besluit van 19 Januari 1898 (Staatsblad n°. 25), is een uitvloeisel van de wetgevende macht der Koningin overeenkomstig art. 56 der Grondwet verleend bij art. 1, aanhef en 6°. der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69).

Het volgens art. 9 van voormeld Kon. besluit strafbare feit bestaat in het rijden met de daarin bedoelde rij- of voertuigen zonder inachtneming der gestelde voorwaarden.

Zoowel het verleenen der vergunning als het stellen der voorwaarden, waaronder zij wordt verleend, is eene daad van uitvoering van den maatregel van bestuur, welke bevoegdelijk aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid kan worden overgelaten.

Verg. hierbij arrest van den Hoogen Raad van 26 Maart 1900 (37*e* V. blz. 306).

Over een aan particulieren in eigendom behoorenden berm van den zoogenaamden Rijsdijk, zijnde een Rijksweg der 2e klasse in beheer bij het Rijk onder de gemeente Rhoon, had een aanliggende eigenaar uitwegen gemaakt. Op de vordering der bermeigenaren tot opruiming der uitwegen besliste de rechtbank

te Rotterdam bij vonnis van 11 April 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8132) o. m. als volgt:

Waar vaststaat dat de berm langs den openbaren weg, waarop de gedaagde straatjes heeft aangebracht, aan de eischers toebehoort, rust op den gedaagde de bewijslast dat hij daartoe recht had.

Hij heeft dat bewijs niet geleverd, daar hij ten onrechte beweert dat ook die berm zoude zijn openbare weg.

Blijkens den ligger der wegen en voetpaden toch heeft de overheid haar recht om den Rijsdijk tot openbaren weg te bestemmen beperkt tot een breedte van 4 meter, terwijl de berm daarbuiten valt.

De gedaagde mag tegen dien ligger geen tegenbewijs leveren, daar het hier niet geldt een geschil over den eigendom van den weg tegenover den eigenaar, maar de vraag hoever de overheid op wier vergunning gedaagde zich beroept, zelve haar recht uitstrekt.

Dat het publiek den berm als openbaren weg gebruikt doet daartegen niet af, daar het aankomt op de vraag of de overheid den berm daartoe had bestemd.

De omstandigheid dat de overheid in den berm insnijdingen heeft gemaakt tot bevordering van den waterafvoer en dat zij daarop opslagplaatsen van grind heeft, zijn slechts beheersuitingen van den onderhoudsplichtige, maar maken den berm niet tot openbaren weg.

In dat vonnis werd omtrent eene voor bedoelde uitwegen verkregen vergunning van den Commissaris der Koningin het volgende overwogen:

dat die vergunning hem is verleend krachtens het reglement van politie betreffende het gebruik maken van wegen en paden onder beheer van het Rijk, en van de daarbij behoorende glooiingen, bermen enz., vastgesteld bij Kon. besluit van 19 Januari 1898 (Staatsblad n°. 25);

dat bij dit reglement waarbij zooals . . . . uit den considerans van het Kon. besluit èn uit de verschillende bepalingen blijkt, onderscheid wordt gemaakt tusschen de onder het beheer van het Rijk zijnde wegen en paden en de daarbij behoorende glooiingen, bermen enz., politie-bepalingen worden verordend in het belang der veiligheid, ook in acht te nemen bij het gebruik van de bermen van die wegen en paden, zonder dat daaruit volgt dat die bermen daardoor ook onder het beheer en het onderhoud van het Rijk behoeven te zijn, evenmin dat die bermen daardoor belast zijn met den openbaren last van weg;

dat integendeel uit die bepalingen blijkt, dat die politie-maatregelen ook toepasselijk worden verklaard op bermen, glooiingen enz., die, hoewel niet onder het beheer van het Rijk zooals de wegen en paden, echter daarbij behooren, dat is daarnevens liggen, zoodat de beschikkingen door den Commissaris der Koningin, krachtens dit reglement als politie-maatregelen gegeven, de bermen waarop zij betrekking hebben niet tot openbaren weg kunnen stempelen, en dan ook uit de aan gedaagde gegeven vergunning geen ander recht voortvloeide dan om de bedoelde straatjes voorzoover de overheid uit een oogpunt van politiezorg daartegen geen bezwaar had, te mogen leggen „behoudens" zooals de vergunning luidde „de rechten van derden" d. i. in casu de eischers, eigenaars.

Bij een arrest van den H. R. van 7 Maart 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8051)

werd de beslissing van het Hof te Amsterdam van 1 Dec. 1903, genomen ingevolge verwijzing bij des H. R.'s arrest van 5 Oct. 1903, medegedeeld in het 40e V. blz. 383, vernietigd en de zaak naar het Hof te 's Gravenhage verwezen, op grond dat, waar feitelijk vaststond, dat de requirant voorzien was van eene ten name van den eigenaar verleende vergunning van het bevoegd gezag, die betrekking had op het door hem bereden motorrijtuig, bij het bestreden arrest *zelfstandig* had moeten zijn onderzocht of die vergunning den requirant de bevoegdheid gaf om met dat rijtuig te rijden, en dat bij gebreke daarvan het bestreden arrest niet naar eisch der wet met redenen omkleed was.

Blijkens bekomen inlichtingen heeft het Hof te 's Gravenhage den beklaagde vrijgesproken; het Hof schijnt de vraag omtrent de voor den beklaagde uit de vergunning voortvloeiende bevoegdheid bevestigend te hebben beantwoord.

Sedert heeft het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid uitdrukkelijk in de zaak voorzien, door de vergunningen te verleenen, behalve aan den adressant, ook „onder zijne verantwoordelijkheid aan ieder ander".

KON. BESLUIT *van* 27 *Mei* 1898, *n*°. 58, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap het Leeuwarder Oud- en Nieuwland* (35*e V. blz.* 66).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 Januari 1904, n°. 49.

KON. BESLUIT *van* 7 *November* 1898, *n*°. 33, *goedkeuring van het reglement van politie voor het in Drenthe gelegen deel der Lutterhoofdwijk, het Nederlandsch gedeelte van het kanaal Coevorden—Alte Picardië en het vaarwater door de Coevorder grachten dat de genoemde kanalen verbindt, voor zoover die grachten in eigendom aan de provincie Overijssel toebehooren* (35*e V. blz.* 110).

Dit reglement is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 13 *Januari* 1899, *n*°. 13, *goedkeuring van het reglement voor den Binnendijkschen-, Overscheenschen-, Berger- en Meentpolder* (36*e V. blz* 4).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37.

WET *van* 23 *Mei* 1899 (*Staatsblad* n°. 129), *tot opheffing van belemmeringen bij de uitvoering van werken, in het openbaar belang bevolen of ondernomen, uit bepalingen van verordeningen voortspruitende* (36e *V. blz.* 55).

Men zie het Kon. besluit van 11 Mei 1904 (Staatsblad n°. 104), houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, en met aanvulling van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de uitvoering van rioleeringswerken in de gemeente 's Gravenhage.

KON. BESLUIT *van* 11 *September* 1899, n°. 52, *goedkeuring van reglementen van politie voor eenige waterschappen in Drenthe* (36e *V. blz.* 140).

Bij Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 44 zijn wijzigingen goedgekeurd in het reglement van politie voor het Stieltjeskanaal, in dat voor het kanaal van Roden naar het Leekstermeer, in dat voor het kanaal van Nieuw-Buinen naar Buinen, voor zoover in beheer bij de gemeente Borger, met alle daartoe behoorende werken, alsmede in dat voor het Hoofddiep, het Dwa.sdiep, het Zuiderhoofddiep en het Noorderhoofddiep in het waterschap Nieuw-Buinen, met e daarover respectief daarin gelegen werken.

KON. BESLUIT *van* 19 *October* 1899 (*Staatsblad* n°. 219), *vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en te Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam* (36e *V. blz.* 146).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, vastgesteld bij Kon. besluit van 26 Februari 1904 (Staatsblad n°. 51).

KON. BESLUIT *van* 14 *April* 1900, n°. 8, *goedkeuring van eenige reglementen van politie in Drenthe* (37e *V. blz.* 81).

Wijzigingen in de reglementen van politie voor het Oranjekanaal, het Noord-Willemskanaal en de Hoogeveensche vaart en daarmede verbonden wateren zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 12 *Juni* 1900, *n°.* 37, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering o. a. van de waterschappen Pekel A en Westerwolde* (37*e V. blz.* 105).

Wijzigingen in het reglement voor eerstgenoemd waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus 1904, n°. 57 en in dat voor het waterschap Westerwolde bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 20 *Juli* 1900, *n°.* 42, *goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Overijssel* (37*e V. blz.* 124).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1904, n°. 4.

KON. BESLUIT *van* 7 *November* 1900, *n°.* 55, *goedkeuring van een reglement op de verveningen in Drenthe* (37*e V. blz.* 175).

Bij Kon. besluit van 16 Juli 1904, n°. 46 is in hooger beroep beslist op bezwaren van directeuren der Drentsche Landontginningmaatschappij, gevestigd te Amsterdam, in zake eene gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek.

Men zie hieromtrent nog het Kon. besluit van 10 October 1904 (Staatsblad n°.229).

WET *van* 10 *November* 1900 (*Staatsblad n°.* 176), *houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur* (37*e V. blz.* 188).

Men zie het Kon. besluit van 3 Februari 1904, n°. 34, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het in beheer en onderhoud van den polder het Koegras brengen van eenige wegen onder de gemeente Callantsoog.

Bij Kon. besluit van 29 Februari 1904, n°. 104 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen den ligger van onderhoudsplichtigheid van het waterschap Sperkhem.

Bij Kon. besluit van 11 Juli 1904, n°. 73 is in hooger beroep beslist op bezwaren van het bestuur van het waterschap Nijeveen—Kolderveen tegen het leggen van een brug over de Stouwsloot onder Nijeveen.

Men zie hieromtrent nog het Kon. besluit van 10 October 1904 (Staatsblad n°.228).

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 20), *tot vaststelling van een nieuw algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen* (38*e V. blz.* 1),

Eene wijziging en aanvulling van dit reglement is laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 28 Januari 1904 (Staatsblad n°. 16).

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1901, *n°.* 53, *goedkeuring van het reglement van politie op de waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij de provincie Friesland* (38*e V. blz.* 75).

Eene wijziging en aanvulling van dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 45.

Gedeputeerde Staten van Friesland hebben bij hunne besluiten van 11 Mei 1904, n°. 64 en 25 October 1904, n°. 1 en 2, 2e Afd. W., de staten, behoorende bij dit reglement, alsnog gewijzigd.

Deze staten luiden thans als volgt:

A. STAAT *van waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij de provincie Friesland, waarop van toepassing is het reglement van politie, Provinciaal blad n°.* 72 *van* 1901 (*art.* 1).

1. Het vaarwater van de sluis te Nieuwezijlen langs Dokkum, Leeuwarden en Franeker tot de groote schutsluis te Harlingen, de Ooster- en Zuiderstadsgracht te Leeuwarden van het voormalig verlaat tot het Vliet aldaar, de beide afsnijdingen te Franeker, en die tusschen Koetille en Grettingaburt, met de over het vaarwater liggende bruggen, de Engwierumerbrug, de Hooge- of Klaarkampsterbrug, de Ritzumazijl, de Bolswarderbrug, de Kingmatille, de vaste brug bij Franeker, de Oosterpoortsbrug, de bruggen in den stationsweg en bij het Vliet aldaar, de Koetille, de draaibruggen over de afsnijding bij Harlingen en de klapbrug bij Grettingaburt, met de brugwachterswoningen en bijbehoorende werken, het jaagpad van de Nieuwezijlen tot Dokkum, met het aan de provincie behoorende oeverwerk, twee houten en twee ijzeren duikers, den duiker van potbuizen, de beschoeiing bij het steenvak te Ee, rol- en meerpalen en walmuur, de walmuren tusschen de Oosterpoortsbrug en de brug in den stationsweg te Franeker, bij het haventje en bij de scheepmakerij van Draaisma aldaar, de gedeelten trekweg met oevervoorzieningen en bermslooten langs de beide afsnijdingen te Franeker, het looppad met bermsloot en leuningwerk langs de oostelijke afsnijding te Franeker, de wegen met oevervoorzieningen wederzijds de afsnijding bij Harlingen, met de daarin liggende vaste bruggen, den grondduiker met zinkputten en toebehooren onder de afsnijding bij Harlingen, het geheele jaag- en looppad en walbeschoeiing te Grettingaburt, de binnenpeilschaal te Nieuwezijlen en de binnen- en buitenpeilschaal te Harlingen.

2. Het vaarwater van Stroobos, door de Dokkumer-Stroobosser-trekvaart, het Kolonelsdiep, het Bergumermeer, het Noordergat, de geul door het Noordermeer-

dermeer, de Groningervaart, de Kromme Ee, de Wijde Ee, het Nieuwe Kanaal, de Meersloot, de Graft, de Driehuistersloot, het Biggemeer, de Meer, de Wijde Galle, de Rechte Grouw, de Kromme Grouw, de Boorne van de voormalige Irnsumerzijl tot de Oudeschouw, de Nieuwe Wetering, de geul door het Sneekermeer, de Houkesloot, het Kruiswater, de Modderige Geeuw, de Oosterbrugsloot, de Westerbrugsloot en het Oudhof, met de draaibruggen te Stroobos, te Blauwverlaat, te Kootstertille, te Schuilenburg, te Bergumerdam en te Irnsumerzijl, en de daarbij behoorende woningen, de tot dat vaarwater behoorende bakens, tonnen en boeien, en de lichtopstand nabij Schuilenburg.

3. Het vaarwater uit den Oudhof, door de Geeuw, het Fetzehol, de Langweerdervaart, de Langweerderwielen, de Scharsterrijn, de geul door het Tjeukemeer, en de Lemsterrijn, tot de basculebrug in de Lemmer, met de draaibrug de Scharsterbrug genaamd, de daarbij behoorende wachterswoning, schuur, walmuur en beschoeiingen en de tot dat vaarwater behoorende bakens, tonnen en boeien.

4. Het vaarwater uit het Oudhof, door de Nieuweweg, de Jeltesloot, het Heegervar, de Graft, de geul door het Heegermeer, de Fluessen, de Nieuwevaart, door de Zandige Horn, de Oorden, de Kuilart, de Galamadammen, de Morra, de Houtendam, de Geeuw door de afsnijding aldaar, de Warnservaart en de stadsgracht te Stavoren, tot de sluis aldaar, met de daartoe behoorende bakens, tonnen en boeien, en de peilschaal te Stavoren, benevens de ketting met bijbehoorende werken dienende voor de heffing van kanaalgelden, geplaatst bij de draaibrug genaamd de Koebrug te Stavoren.

5. Het vaarwater van de geul onder 4 genoemd, door het Heegermeer naar de Woudsenderrakken, de Ee, de geul door het Slotermeer, het Slotergat, de Oosterbuitengracht te Sloten, de Ee of Boomsvaart, de Zijlroede tot Tacozijl, de Langesloot, het Modderige Wijd en de Zijlroede tot de Lemstersluis, de tot dat vaarwater behoorende bakens, tonnen en boeien, en de peilschalen te Tacozijl en te Lemmer.

6*a*. Het vaarwater van het Nieuwe Kanaal onder Garijp, door het Schalkediep, de Langemeer, het Langdeel, het Woudmansdiep, de Wijde Grons, de Tijnje en het Nieuwe Kanaal van de Tijnje tot de stadsgracht te Leeuwarden.

6*b*. Het vaarwater het Vliet te Leeuwarden.

7*a*. Het vaarwater van de Langemeer, door het Langdeel, het Wartenasterwijd en de Rogsloot tot de Kruiswaters.

7*b*. Het vaarwater van daar door de Langesloot, het Siegersdiep, de Fokkesloot, de Hanekiete, de Kruisdobbe, en de Hooidamsloot, tot de Wijde Ee, met de peilschaal te Eernewoude, en de langs die vaarwaters geplaatste bakens.

8. Het vaarwater van het Woudmansdiep, door de Nauwe Grons, de Wargastervaart, het Ægumerdiep, het Kromslootsrak, het Koldijksterrak, het Pomprak en de Nauwe Galle.

9. Het vaarwater van de Oude Schouw, door de Boorne, het Nieuwediep, de Nieuwevaart en de Kromten tot de sluis te Gorredijk, de over het vaarwater liggende draaibrug te Nes, met brugwachterswoning en beschoeiingen en de peilschaal aan de Spaltebrug.

10. Het vaarwater van de Geeuw, door de Zuidelijke en Zuidoostelijke stadsgracht te Sneek en de Houkesloot, tot in het Kruiswater, en de peilschaal te Sneek.

11. Het vaarwater door het Terhornstermeer, de Zandsloot, de Terhornsterpoelen, het Kruiswater, de Meinesloot tot in de Boorne, het Deel, het Monnikkerak en de Heeresloot tot op 10 M. afstand van de hoofdbrug te Heerenveen, en de zijtak door de Diepesloot en de Polssloot tot in de Boorne, met de brug te Terbandsterschans, de bij die brug behoorende woning en walmuren en de tot het vaarwater behoorende bakens, tonnen en boeien.

12. Het vaarwater door de Vierhuister- of Broeresloot en de daarbij aansluitende geul door het Tjeukemeer, met de daartoe behoorende tonnen en bakens, de peilschaal te Vierhuizen en de tolgaarderswoning, met steigers in de Vierhuistersloot en de Tjonger.

13. Het vaarwater door de Pier-Christiaansloot en de geul door het Tjeukemeer tot die onder 3 vermeld, met de daartoe behoorende bakens, tonnen en boeien en de tolgaarderswoning, met steiger in de Pier-Christiaansloot.

14. De Tjonger, van de Engelenvaart tot de Pier-Christiaansloot.

15*. Het Tjongerkanaal van de Engelenvaart tot in de Opsterlandsche Compagnonsvaart, met het trekpad, den parellelweg, de kanaaldijken en bermslooten, de in het kanaal liggende sluizen, de klagbruggen, de wachterswoningen, de in het trekpad, den parallelweg en de kanaaldijken liggende vaste bruggen en duikers, de daarop voorkomende halte-, kilometer- en meerpalen en de tot de bermslooten behoorende duikers en stuwen met afrasteringen.

16. De rivier de Linde (op Friesch grondgebied), van de Helomavaart tot de vaart naar Ossenzijl.

17. De trekvaart van Schenkenschans, tot en met het noordoostelijke deel der stadsgracht te Sneek, tot het begin der Houkesloot.

18*a*. De trekvaart van de Bolswarderbrug over Bolsward, tot het Kruiswater aldaar, met de daarop liggende Littenser- of Krommezijl ten zuiden van Wommels en de peilschalen te Bolswarderbrug en te Hulkestein.

18*b*. De trekvaart van het Kruiswater te Bolsward (dit Kruiswater inbegrepen) tot de sluis te Workum, met de peilschaal te Workum.

19. De zeilvaart van Harlingen tot Bolsward, met de daarop liggende Kimswerderzijl, in den Arumer Groenedijk.

20. De zeilvaart van de Harlingervaart, op 2990 M. beoosten Franeker, tot en met de stadsgracht te Sneek, tot aan de trekvaart naar Leeuwarden.

21*a*. Het vaarwater van Sneek van de westelijke stadsgracht af door de Geeuw tot de noordzijde van de draaibrug te IJlst.

21*b*. Het vaarwater van de noordzijde van de draaibrug te IJlst, door het Wijddraai, de Wijde Wijmerts, de Nauwe Wijmerts en de Noorder Ee tot Woudsend, benevens het bij laatstgenoemde vaart geplaatste baken.

22. Het vaarwater van Sneek, door de Woudvaart, de Witte Brekken en het Nauw van de Brekken, tot het Oudhof, met de daartoe behoorende bakens, tonnen en boeien.

23. Het vaarwater van de Bolswarder—Workumer trekvaart te Bolsward, door de Wijmerts of Bolswarderzeilvaart, het Oosthemmermeer en door de Nieuwezijl onder Oosthem, tot in het Wijddraai.

24. Het vaarwater van Bolsward, door de Bolswardervaart, tot den Makkumermeerpolder en dat van genoemden polder, door de Groote Zijlroede, tot de sluis te Makkum, met de peilschaal aldaar.

25*. Het vaarwater van den Makkumermeerpolder, door de Kleine Zijlroede en de Krommesloot, tot in de Groote Zijlroede te Makkum.

26. Het vaarwater van de Bolswarder- Workumertrekvaart, door de Klip of het Klifrak, het Lange Vliet, het Korte Vliet, het Zandmeer, de Zond, het Groote Gaastmeer en de Inthiemasloot, tot in de Fluessen, met de daartoe behoorende bakens, tonnen en boeien.

27*. Het vaarwater uit de Morra, door de Kruisvaart en de Indijk, tot de sluis te Hindeloopen, met de peilschaal aldaar en het baken aan den ingang van de Kruisvaart.

28*. Het vaarwater uit de Fluessen, door de Zwarte Woude, het Koudumervar, de Koudumervaart, de Gronzen en de Dijksvaart, tot de Molkwerumerzijl, met de peilschalen aldaar en de tot het vaarwater behoorende bakens, tonnen en boeien.

29*. Het vaarwater uit dat onder n°. 1, door de Ooster- en Noorder-stadsgrachten te Franeker, tot de Sexbierumervaart en door die vaart, de Ried en de Roptavaart tot de Roptazijl, met de sluizen de Getzerderzijl en Roptazijl.

30*. De Sexbierumervaart, van de Roptavaart tot de Harlingervaart bij Grettingaburt.

31*. De Finkumervaart, van de Leije tot de Dokkumer Ee, bij Bartlehiem, met de peilschaal te Leijebrug.

32*. Het vaarwater van het Berlikumerwijd, door de Berlikumervaart en de Menaldumervaart, tot de Leeuwarder-Harlingertrekvaart bij Ritzumazijl, met de peilschaal te Berlikum.

33*. Het vaarwater van het Berlikumerwijd, door het Moddergat, de Wierzijl, het Wielzijlsterrak, de Blikvaart, de Zuidhoekstervaart, de Oude Ried en het Leisterdiep, tot de Finkumervaart.

34*. Het vaarwater van de voormalige Bolkezijl, door de Wierster Oude meer, tot het Berlikumerwijd.

35*. Het vaarwater van Berlikum, door het Berlikumerwijd, de Ried, de Tjummarumervaart, de Dongjumervaart tot de Noorderstadsgracht te Franeker.

36. De vaart langs de Oude Bergumerdam, met de daarover liggende vaste brug.

37*. De Oudemeer onder Westergeest, van de Zwemmer tot het Dokkumerdiep, met het daarover liggende hooghout in het kerkepad van Westergeest en de vaste brug, de Beintemabrug genaamd, over de doorgraving in den Ouden Zeedijk.

38. De Oudezijl te Dokkum.

39. Het stroomkanaal van de Dokkumer-Stroobosser-trekvaart bij Gerben-Alles-verlaat tot de Friesche sluis bij Zoutkamp, zijnde het Oud-Kolonelsdiep, een gedeelte van de Oudevaart, de Lauers van Schalkendam langs den Friesehen tak, tot de binnensluis te Munnekezijlen, de rijt van daar tot de Friesche sluis, met de daarover liggende vaste bruggen te Gerkesklooster, te Munnekezijlen (tevens noodwaterkeering) en in den kunstweg Grijpskerk-Zoutkamp, den parallelweg langs de Lauers bij Gerkesklooster, met duiker en de peilschalen te Gerben-Alles-verlaat en in de Friesche sluis.

40. De vaste brug bij het Workumertolhek over de Tolhuisvaart, in den trekweg van Bolsward naar Workum.

41. De provinciale Lindedijk, met kade of houtwal onder Blesdijke, de in genoemden dijk liggende schutsluis met bijbehoorende werken en sluiswachterswoning en de peilschaal aldaar.

42. De rijweg over het Roode Klif nabij Stavoren, met de zeewering en de daarbij behoorende paal- en glooiingwerken en vijf steenen hoofden.

43 De peilschalen te Leeuwarden, te Wellebrug, te Drachten en te Oude Schoterzijl.

44. De peilmerksteenen, hakkelbouten en andere verkenmerken.

45. Het stroomkanaal uit de Kletstervaart nabij de Smalle-Eesterzanding tot in het Bergumermeer, bestaande uit:

*a**. het nieuwe kanaal van de Kletstervaart tot de Opeindervaart, met de daarover liggende twee vaste bruggen;

b. de Opeindervaart;

c. de geul door de Binnen-Leijen en Leijen;

d. de Lits;

e. de geul door het Bergumermeer, met de daartoe behoorende tonnen en boeien.

46. Het stroomkanaal uit het Bergumermeer tot de Nieuwezijlen, bestaande uit:

a. de geul door het Bergumermeer;

b. de geul door het Stoppelzool;

c. de Kuikhornstervaart, met de daarover liggende vaste brug te Kuikhorne;

d. de parallelwegen ten noorden en zuiden van het kanaal aldaar, met de daarbij behoorende afrasteringen, de daarin liggende vaste brug en twee pompen;

e. de peilschaal te Zwartetille;

f. de Nieuwe vaart, met de daarover liggende brug in den kunstweg te Zwaagwesteinde;

g. de geul door de Kleine-, Groote- en Zwarte Brekken;

h. de Petsloot;

i. de Zwemmer, van de trekvaart van Stroobos naar Dokkum tot in het Dokkumerdiep, ten zuidoosten van de voormalige Oudwoudumerzijl, met de vaste brug over die zijl, en het gedeelte van het Oud Dokkumerdiep, van daar tot de Nieuwe Zwemmer, alsmede de doorgraving met den daarin liggenden dam ten noordwesten van die zijl;

j. de Nieuwe Zwemmer, met den daarin liggenden grondduiker en de daarover liggende vaste bruggen in den kunstweg nabij Westergeest, in den weg naar Wijgeest en bij Ter Luine, en de peilschaal te Westergeest;

k. het Oud Dokkumerdiep, van de Zwemmer tot in het Grootdiep nabij Nieuwezijlen.

47*a*. Het vaarwater van het Dokkumer Grootdiep langs de Oostergracht te Dokkum tot de Zuider Ee.

47*b**. Het vaarwater de Zuider Ee van de Oostergracht te Dokkum tot de sluis onder Oostrum en van daar tot de Ezumazijl.

48*a*. Het vaarwater van de Dokkumer Ee langs de Westergracht te Dokkum tot de nieuwe sluis.

48*b**. Het vaarwater van de nieuwe sluis bij Dokkum langs het Nieuw kanaal, de Aalzumervaart en de Paesens tot het dorp van dien naam.

49*. De Valomstervaart, van de Schiersloot tot de Nieuwe vaart.

50. Het vaarwater uit het Kruiswater, door het Kolmeersgat, het Sneekermeer, de Sijbesloot, de Goëngarijpsterpoel, de Noorder Oudeweg, de Oudeweg en de geul door de Langweerderwielen, tot den mond van de Scharsterrijn.

51. De Zijlroede, van de Tolhuisbrug te Joure tot de Oudeweg.

52. De waterkeering de Nieuwe Slachte tusschen Sneek en Joure, met de daarin liggende dubbele schutsluis nabij Terhorne, de keersluizen te Jongeburen en te Goëngarijp, de schutsluis te Joure, de sluiswachterswoning te Terhorne en te Joure, de steenen dam tegenover de sluis met het daartoe behoorende baken, de remmingswerken en strijkborden bij de sluis te Terhorne en te Joure, de binnen- en buitenvaarten langs de Nieuwe Slachte en de kilometer- en halvekilometerpalen op deze waterkeering.

53. De kunstweg op den berm van den afsluitdijk van het Reitdiep, met kolken, riolen en afrastering, benevens het aansluitend gedeelte zeewering, lang 125 meter en den daarbij behoorenden slaperdijk.

54. De kunstweg langs het Kolonelsdiep, van Blauw-verlaat tot Gerben-Alles-verlaat.

55*. De Compagnons- of Appelschastervaart, loopende van Gorredijk tot de grens van de provincie Drenthe boven Appelscha, met de verlaten, bruggen of andere kunstwerken, gelegen in of over die vaart, voor zoover bij de provincie in onderhoud en beheer, met den trekweg ten noorden van de hoofdvaart, loopende van het Wijnjeterperverlaat tot de grens van Oostatellingwerf, den trekweg aan den zuidwestkant van de hoofdvaart, aanvangende bij den Mardijk onder Fochteloo of den Ouden Fochtelerweg tot het Stokersverlaat, voor zoover bij de provincie in onderhoud en beheer, den trekweg onder Appelscha langs de noordoostzijde van de hoofdvaart, van het stokersverlaat tot de Scheid, voor zoover aan de provincie behoorende, de in de trekwegen liggende duikers, draaien en vonders en de bij de sluizen en bruggen behoorende wachterswoningen.

56. Het vaarwater uit de Rechte Grouw en de Wijde Galle ten noorden van Grouw, door het Pikmeer, de Tijnje, de Wijde Ee, de Graft, het Douwe Tjeerdsrak, het Birstumerrak, het Bokkumermeer en de Zijlroede tot in de Boorne bij Nes, met de daarover liggende klapbruggen en bijbehoorende werken van de voormalige Nesserzijl, en de tot deze vaarwaters behoorende bakens en tonnen.

57. De Geul, loopende van de Hooidammen door de Wijde Ee, de Monnikke Ee, de Nieuwe Monnikkegreppel, de Smalle Eesterzanding, het Gaasterdiep en de Nieuwe Drait tot aan het Buitenstverlaat onder Drachten, met de daartoe behoorende bakens, tonnen en boeien.

58*a*. Het kanaal van het Buitenstverlaat onder Drachten tot aan sluis II te Drachten.

58*b**. Het kanaal boven sluis II te Drachten tot aan de Kolonievaart, met de verlaten en daarover liggende bruggen, den grondduiker nabij Bakkeveen, de sluiswachterswoningen en bijbehoorende werken.

59. Het zuidelijk gedeelte van de Holwerdervaart, lang 580 Meter, gerekend van de Dokkumer Ee.

60. Het gedeelte zeewering ten westen van de haven te Lemmer, met steenglooiing en afrastering, voor zoover bij de provincie in onderhoud en beheer.

Voor het bevaren van de met een sterretje (*) gemerkte vaarten met stoombooten wordt, tot nadere aankondiging, in geen geval vergunning verleend, zoodat aanvragen daarvoor overtollig zijn, tenzij die vergunning wordt gevraagd voor het bevaren van de onder de nummers 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 45*a*, 47*b*, 48*b*, 49 en 55 voorkomende vaarten met motorschepen wier lengte niet meer dan 14.90 M. en wier breedte niet meer dan 2.80 M. bedraagt, beide volgens den meetbrief, bedoeld in art. 9 der bijlage der op 4 Februari 1898 te Brussel gesloten overeenkomst, goedgekeurd bij de wet van 2 Januari 1899 (Staatsblad n°. 1) en, bij het ontbreken van een meetbrief, gemeten volgens de voorschriften bij Kon. besluit van 20 Juli 1899 (Staatsblad n°. 164) omtrent de meting van binnenvaartuigen vastgesteld.

B. STAAT *van kanalen en vaarwaters, bij de provincie Friesland in onderhoud en beheer, waarop het, krachtens art. 22 van het reglement van politie (Provinciaal blad n°. 72 van 1901) is verboden te zeilen anders dan alleen met de Drentsche fok van boven ten hoogste 75 cM. breed of alleen met het grootzeil in de gei.*

N°. van den staat (bijlage A van het reglement).	OMSCHRIJVING DER KANALEN.
15	Het Tjongerkanaal, van de Engelenvaart tot in de Opsterlandsche Compagnonsvaart.
55	De Compagnons- of Appelschastervaart, van Gorredijk tot de grens van de provincie Drenthe.
58*b*	Het kanaal boven sluis II te Drachten tot aan de Kolonievaart.

C. STAAT *van de maxima van den diepgang, welke de vaartuigen mogen hebben, die van de bij de provincie Friesland in onderhoud en beheer zijnde vaarwaters en kanalen gebruik maken (art. 23, sub a, van het reglement van politie, Provinciaal blad n°. 72 van 1901).*

Een vaartuig mag niet dieper gaan met de kiel — of zoo eenig deel daarvan dieper ligt, met dit deel — dan:

a. op het vaarwater, voorkomende op den hiervoor opgenomen staat A, onder nummer 1:

1.90 Meter onder Friesch-zomerpeil.

b. op de vaarwaters en kanalen in dien staat vermeld onder de nummers 2, 3, 4, 6*a*, 7*a*, 10 en 46:

1.80 Meter onder Friesch-zomerpeil.

c. op de kanalen in dien staat vermeld onder de nummers 15 van sluis I tot sluis III en 58*a*:

1.60 Meter onder kanaalpeil.

d. op de vaarwaters en kanalen in dien staat vermeld onder de nummers 5, 6*b*, 7*b*, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15 tot sluis I, 17, 18*a*, voor zoover betreft de Nauwe Gracht en Oude Turfgracht te Bolsward, 18*b*, 20, 21*a*, 21*b*, 22, 23, 24 van den Makkumermeerpolder door de Groote Zijlroede tot de sluis te Makkum, 26, 31, 33 voor zoover betreft de Oude Ried en het Leisterdiep, 39, 45*a* - *e*, 47*a*, 48*a*, 50, 51, 56 en 57:

1.50 Meter onder Friesch-zomerpeil.

e. op de kanalen in dien staat vermeld onder de nummers 55 en 58*b*:

1.50 Meter onder kanaalpeil.

f. op de vaarwaters in dien staat vermeld onder de nummers 18*a* met uitzondering van de Nauwegracht en Oude Turfgracht te Bolsward, 19, 24 van Bolsward tot den Makkumermeerpolder, 25, 27, 28 van de Fluessen tot aan de Gronzen, 29, 30, 32, 33 met uitzondering van de Oude Ried en het Leisterdiep, 34, 35, 37 en 59:

1.30 Meter onder Friesch-zomerpeil.

g. op het vaarwater in dien staat vermeld onder nummer 47*b*:

1.30 Meter onder het peil van Oostdongeradeel.

h. op het vaarwater in dien staat vermeld onder nummer 48*b*:

1.40 Meter onder het peil van Westdongeradeel.

i. op de vaarwaters in dien staat vermeld onder de nummers 28 voor zoover betreft de Gronzen, de Dijksvaart en de Poel tot de Molkwerumerzijl, 36 en 49:

1 Meter onder Friesch-zomerpeil.

j. op het vaarwater in dien staat vermeld onder nummer 16:

1.80 Meter onder volzee of 1.72 Meter onder A.P.

D. STAAT *van de maxima der afmetingen, welke de stoombooten mogen hebben, die van de bij de provincie Friesland in onderhoud en beheer zijnde vaarwaters en kanalen gebruik maken* (*art.* 23, *sub a, van het reglement van politie, Provinciaal blad* n°. 72 *van* 1901).

Met uitzondering van de stoombooten, welke op 1 Juni 1887 in geregelden dienst werden gebruikt en van die, voor welke vóór 1 Maart 1902 eene vergunning tot het gebruik maken van de provinciale vaarwaters was uitgereikt, mogen de stoombooten, die de vaarwaters in staat A genoemd bevaren, geene grootere afmetingen hebben dan:

a. op de vaarwaters, in dien staat onder nummers 1, 2, 3, 4, 6*a*, 7*a*, 10 en 21*a* vermeld:

eene lengte van ten hoogste 31.50 Meter.
„ breedte „ „ „ 5.40 „

b. op de vaarwaters en kanalen, in dien staat onder nummers 5, 6*b*, 7*b*, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18*b*, 20, 21*b*, 22, 23, 24, 26, 36, 39, 47*d* en *e*, 46, 47*a*, 48*a*, 50, 51, 56, 57 en 58*a* vermeld:

eene lengte van ten hoogste 21.50 Meter.
„ breedte „ „ „ 3.80 „

c. op de vaarwaters, in dien staat onder nummers 18*a*, 19, 45*b* en *c* en 59 vermeld:

eene lengte van ten hoogste 14.90 Meter.
„ breedte „ „ „ 2.80 „

De motorbooten, die de vaarwaters in staat A onder de nummers 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 45*a*, 47*b*, 48*b*, 49 en 55 genoemd bevaren, mogen geen grootere afmetingen hebben dan:

eene lengte van ten hoogste 14.90 Meter.
„ breedte „ „ „ 2.80 „

Onder lengte en breedte van de stoomboot worden verstaan de grootste lengte en grootste breedte volgens den MEETBRIEF, bedoeld in art. 9 der bijlage der op 4 Februari 1898 te Brussel gesloten overeenkomst, goedgekeurd bij de wet van 2 Januari 1899 (Staatsblad n⁰. 1).

Voor stoombooten, niet voorzien van dezen meetbrief, worden de lengte en breedte gemeten volgens de voorschriften bij Kon. besluit van 20 Juli 1899 (Staatsblad n⁰. 164) omtrent de meting van binnenvaartuigen vastgesteld.

E. STAAT *van de maximum-lengte welke de vaartuigen mogen hebben, die van de bij de provincie Friesland in onderhoud en beheer zijnde vaarwaters en kanalen gebruik maken (art. 23, sub a, van het reglement van politie, Provinciaal blad n⁰. 72 van* 1901).

Vaartuigen, welke gebruik maken van de vaarwaters en kanalen, genoemd in staat A, mogen geen grooter lengte hebben dan 31.50 Meter.

Onder de lengte van het vaartuig wordt verstaan de grootste lengte volgens den MEETBRIEF, bedoeld in art. 9 der bijlage der op 4 Februari 1898 te Brussel gesloten overeenkomst, goedgekeurd bij de wet van 2 Januari 1899 (Staatsblad n⁰. 1).

Voor vaartuigen, niet voorzien van dezen meetbrief, wordt de lengte gemeten volgens de voorschriften bij Kon. besluit van 20 Juli 1899 (Staatsblad n⁰. 164) omtrent de meting van binnenvaartuigen vastgesteld.

F. STAAT *van het maximum der snelheid, welke, op de bij de provincie Friesland in onderhoud en beheer zijnde vaarwaters en kanalen, aan stoombooten mag worden gegeven (artt. 26, sub e, en 27 van het reglement van politie, Provinciaal blad n⁰. 72 van* 1901).

Aan stoombooten mag geen snellere gang worden gegeven dan:

1⁰. op de vaarwaters en kanalen, in den hiervoor opgenomen staat A, onder nummers 1, 2 met uitzondering van het kanaalvak van Stroobos tot Schuilenburg, 3 met uitzondering van de Scharsterrijn, 4, 6*a* en *b*, 7*a* en *b*, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18*b*, 20, 21*a* en *b*, 22, 23, 24, 26, 36, 39, 45*c*, *d* en *e*, 46, 47*a*, 48*a*, 50, 51, 56 en 57 vermeld,

133.33 M. per minuut of 8 K.M. per uur,

en gedurende het tijdperk van 15 October tot 15 April 150 M. per minuut of 9 K.M. per uur, met voorbehoud der bevoegdheid van Gedeputeerde Staten om

deze vermeerderde snelheid te ontzeggen en de snelheid te beperken tot zoover van door hen bij publicatie aan te wijzen kanalen of kanaalsgedeelten.

2°. op de vaarwaters, in dien staat onder nummers 2 voor zooveel betreft het kanaalvak van Stroobos tot Schuilenburg, 3 voor zooveel betreft de Scharsterrijn, 16, 18*a*, 19, 45*b*, 58*a* en 59 vermeld,

125 M. per minuut of 7.50 K.M. per uur.

Aan motorbooten mag op de vaarwaters op staat A onder de nummers 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 45*a*, 47*b*, 48*b*, 49 en 55 vermeld, geen snellere gang worden gegeven dan 100 M. per minuut of 6 K.M. per uur.

Mocht na gehouden proeftocht gebleken zijn dat voor bepaalde kanaalvakken en een bepaalde motorboot zonder bezwaar een grootere snelheid kan worden toegelaten, dan kan daartoe vergunning worden verleend.

Deze snelheid moet met een derde worden verminderd:

a. *op plaatsen waar gebaggerd wordt, waar kunstwerken gemaakt of hersteld worden en waar opnemingen of peilingen plaats hebben;*

b. *indien de stoomboot nadert of vaart langs een of meer schepen, die tot laden of lossen aan den wal liggen.*

Te bepalen, dat bij het verleenen van vergunningen tot het gebruik maken van de op staat A vermelde vaarwaters en kanalen in elk geval daaraan zullen worden verbonden de volgende *bijzondere voorwaarden*, onverlet de bevoegdheid hunner vergadering om, dit geraden achtende, nog andere daaraan toe te voegen:

a. aan weerszijden van de stoomboot moeten de naam van de boot en van den gezagvoerder duidelijk worden aangebracht;

b. bij het sleepen door de stoomboot van een of meer schepen of houtvlotten op eenig provinciaal vaarwater mag met geen grootere snelheid worden gevaren dan die, welke volgens staat F. aan de boot op dat vaarwater mag worden gegeven, verminderd met 30 %, met dien verstande echter dat deze voorwaarde niet van toepassing is indien door de stoomboot geen ander vaartuig wordt gesleept dan één enkel vaartuig van niet meer dan 50 M³. inhoudsgrootte of 50,000 K.G. laadvermogen;

c. bij het sleepen door beweegbare bruggen of door bebouwde kommen mag de stoomboot:

1°. niet meer dan vijf schepen tegelijk sleepen indien de brugwachter of de daartoe bevoegde ambtenaar het afkoppelen van den sleeptrein gelast;

2°. geen houtvlot sleepen, dat eene grootere lengte dan 100 M. en een grootere breedte dan 4 M. heeft.

Te bepalen, dat de voorwaarden, zooals die hierboven onder *b* en *c* zijn omschreven, ook van kracht zullen zijn ten opzichte van al de tot dusver door hunne vergadering reeds verleende vergunningen tot *varen*, *sleepen*, *varen en sleepen op* en *het gebruik maken van* provinciale vaarwaters met stoombooten.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1901, *n°.* 34, *goedkeuring van een reglement voor den polder Bloemendaal (gemeenten Waddinxveen en Gouda)* (38*e V. blz.* 134).

Dit reglement is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 17 December 1904, n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 4 *October* 1901, *n°.* 23, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Oostpolder* (38*e V. blz.* 142).

Bij Kon. besluit van 15 Augustus 1904, n°. 57 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

WET *van* 9 *December* 1901 (*Staatsblad n°.* 262), *tot onteigening voor het maken van een spoorweghaven, met bijbehoorende werken, te Hellevoetsluis, ten behoeve van eene stoomveerverbinding tusschen Hellevoetsluis en Middelharnis en een spoorweg van Hellevoetsluis naar Rotterdam* (38*e V. blz.* 151).

De wet van 14 Juli 1904 (Staatsblad n°. 153) bepaalt het algemeen nut der onteigening voor den aanleg van eene haven met bijbehoorende werken te Middelharnis, ten behoeve van deze stoomveerverbinding.

KON. BESLUIT *van* 22 *Januari* 1902 (*Staatsblad n°.* 5), *tot vaststelling van nieuwe reglementen op den loodsdienst* (39*e V. blz.* 32).

Bij Kon. besluit van 8 Februari 1904 (Staatsblad n°. 40) zijn wijzigingen vastgesteld in de bijzondere reglementen op den loodsdienst in het IIIde district (Texel) en in het IVde en Vde district (Goedereede, Maas en Brouwershaven).

Nadere wijzigingen van het algemeen reglement op den loodsdienst en van het bijzonder reglement op den loodsdienst in het IVde en Vde district (Goedereede, Maas en Brouwershaven) zijn vastgesteld bij Kon. besluit van 24 December 1904 (Staatsblad n°. 264).

CIRCULAIRE *van* 6 *Maart* 1902, *La N, Afdeeling Waterstaat A, in zake nadere vaststelling van voorwaarden voor vergunningen tot baggeren in rivieren en kanalen* (39*e V. blz.* 83).

Art. 15 sub 1°, der voorwaarden voor stoombaggeren en art. 11 sub 1°, der voorwaarden voor handbaggeren zijn vervallen, zie de missive van 15 Maart 1904, n°. 197, Afdeeling Waterstaat.

WET *van* 7 *Juli* 1902 (*Staatsblad* n°. 144), *tot onteigening voor den aanleg van een zijtak van den locaalspoorweg Sittard—Herzogenrath, van Heerlen naar de mijn Carl* (39*e V. blz.* 131).

Men zie de wet van 14 Juli 1904 (Staatsblad n°. 151), tot onteigening o.a. voor eene spooraansluiting aan dezen zijtak.

WET *van* 7 *Juli* 1902 (*Staatsblad* n°. 146), *tot onteigening voor de uitbreiding van het station IJsselmonde* (39*e V. blz.* 131).

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 11 November 1904, n°. 31 aangewezen.

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1902, n°. 37, *goedkeuring van het reglement voor den Bovenpolder onder Egmond-binnen* (39*e V. blz.* 150).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 37 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 3 *December* 1902, n°. 17, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Beoosten het Ommerkanaal* (39*e V. blz.* 199).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1904, n°. 59.

KON. BESLUIT *van* 27 *December* 1902, n°. 31, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Sperkhem* (39*e V. blz* 205).

Men zie het Kon. besluit van 29 Februari 1904, n°. 104, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den ligger van onderhoudsplichtigheid van dit waterschap.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1903 (*Staatsblad* n°. 4), *tot aanwijzing van een mijn ter ontginning overeenkomstig de wet van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad* n°. 170) (40*e V. blz* 3).

Bij de wet van 14 Juli 1904 (Staatsblad n°. 151) zijn de eigendommen in de gemeente Schaesberg aangewezen, die voor het maken van bovengrondsche werken ten behoeve van deze mijn moeten worden onteigend.

KON. BESLUIT *van* 12 *Januari* 1903, *n°.* 23, *goedkeuring van het reglement voor de waterkeering van het calamiteuse waterschap Slavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder* (40e *V. blz.* 17).

Bij Kon. besluit van 23 Juli 1904, n°. 61 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de vaststelling der bezoldiging van den secretaris-ontvanger van deze waterkeering.

WET *van* 2 *Februari* 1903 (*Staatsblad n°.* 58), *tot vaststelling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1903 (40e *V. blz.* 32).

Wijzigingen in dit hoofdstuk zijn laatstelijk bekrachtigd bij de wet van 30 December 1904 (Staatsblad n°. 279).

KON. BESLUIT *van* 30 *Maart* 1903, *n°.* 38, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Kooipolder* (40e *V. blz.* 110).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 September 1904, n°. 30.

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 168), *tot onteigening ten behoeve van de uitbreiding van het station Oss* (40e *V. blz.* 156).

Bij Kon. besluit van 15 Januari 1904, n°. 22 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 169), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Egmond aan Zee over Alkmaar naar Bergen* (40e *V. blz.* 157).

Bij Kon. besluit van 22 Juli 1904, n°. 29 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad n°.* 170), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Coevorden naar Gasselternijeveen* (40e *V. blz.* 157).

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 4 Februari 1904, n°. 46 aangewezen.

WET *van* 29 *Juni* 1903 (*Staatsblad* n°. 171), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Stadskanaal naar Zuidbroek* (40e *V. blz.* 157).

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 10 Augustus 1904, n°. 35 aangewezen.

WET *van* 23 *Juli* 1903 (*Staatsblad* n°. 229), *tot onteigening voor de verbetering van de rivier de Vecht in Overijssel* (40e *V. blz.* 165).

Bij Kon. besluit van 2 Februari 1904, n°. 29 zijn de perceelen aangewezen, welke in de gemeenten Stad- en Ambt-Ommen moeten worden onteigend voor de voortzetting van de verbetering dezer rivier tusschen Dalfsen en Hardenberg.

KON. BESLUIT *van* 14 *October* 1903, n°. 52, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Westerbroekster—Engelbertermolenpolder* (40e *V. blz.* 219).

Bij Kon. besluit van 9 September 1904, n°. 35 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 16 *November* 1903, n°. 35, *goedkeuring van een politie-reglement op de openbare wegen en voetpaden in Noordbrabant* (40e *V. blz.* 234).

Eene wijziging van art. 3 van dit reglement is bekrachtigd bij Kon. besluit van 12 Augustus 1904, n°. 44.

WET *van* 30 *November* 1903 (*Staatsblad* n°. 290), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Middelburg naar Domburg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen* (40e *V. blz.* 289).

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 24 Juni 1904, n°. 36 aangewezen.

WET *van* 30 *November* 1903 (*Staatsblad* n°. 291), *tot onteigening voor de uitbreiding van het station Haarlem en de uitvoering van daarmede in verband staande werken* (40e *V. blz.* 290).

De te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 28 October 1904, n°. 51 aangewezen.

WET *van* 31 *December* 1903 (*Staatsblad n°.* 356), *tot onteigening voor de verruiming van de Drentsche Hoofdvaart* (40*e V. blz.* 352).

Bij Kon. besluit van 20 April 1904, n°. 39 zijn de perceelen aangewezen, die ten behoeve van deze verruiming moeten worden onteigend.

REGISTER OVER 1904.

AALKEET—BUITENPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178.

ACHTERKOGGE. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

ACHTTIENHOVEN. Splitsing van dit waterschap en wijziging van het reglement, besluit van 2 Jan. 1904, blz. 1.

AMSTERDAM—MERWEDE. (*Kanaal-*). Wijziging van het reglement van politie, uitgaande van het kanaal van Amsterdam naar de Merwede bij Schotdeuren, langs de Linge en door Gorinchem naar de Merwede, besluit van 14 Dec. 1904, blz. 175.

AMSTERDAMMER POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, 150.

ANLOO. Zie *Wilgendijk*.

ANNA FRISO. (*Polder-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor den aanleg van een inlaagdijk in dezen polder, besluit van 23 Dec. 1904, blz. 180.

ANNA PAULOWNAPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

ASSENDELFT. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

AXEL. Onteigening voor de uibreiding van het station Axel van den spoorweg van Mechelen naar Terneuzen, wet van 27 April 1904, blz. 71.

BAARSDORPERMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BAGGEREN IN RIVIEREN EN KANALEN. Wijziging van de voorwaarden voor vergunningen tot baggeren in rivieren en kanalen, missive van 15 Maart 1904, blz. 63.

BELMERMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BENNINGBROEK. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BEOOSTEN HET OMMERKANAAL. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1904, blz. 148.

BERGERMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BERGERPOLDER. Zie *Binnendijksche-, Overscheensche-, Berger- en Meentpolder* (*De-*).

BERKEL. Gedeeltelijke intrekking van het Kon. besluit van 29 Januari 1897, n°. 9, in zake aanwijzing der voor de verbetering van de rivier de Berkel te onteigenen perceelen, besluit van 11 Jan. 1904, blz. 4.

—— Onteigening ten algemeenen nutte voor den aanleg van een brug met opritten over de rivier de Berkel ter vervanging van de Scholtenbrug onder Borculo, wet van 14 Juli 1904, blz. 128.

BERKMEER. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BESCHOOT. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren in zake het in beheer en onderhoud van den polder het Koegras brengen van eenige wegen onder de gemeente Callantsoog, besluit van 3 Febr. 1904, blz. 7.

—— Op bezwaren in zake het onderhoud van een gedeelte in den weg genaamd Wilgendijk, onder de gemeente Anloo, besluit van 3 Febr. 1904, blz. 9.

—— Op bezwaren tegen den ligger van onderhoudsplichtigheid van het waterschap Sperkhem, besluit van 29 Febr. 1904, blz. 62.

—— Op bezwaren tegen den ligger der wegen in de gemeente Loppersum, besluit van 18 April 1904, blz. 64.

—— Op bezwaren in zake het onderhoud van eenige waterstaatswerken in de gemeente Gouda, besluit van 10 Mei 1904, blz. 72.

—— Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, en met aanvulling van een besluit van Gedep. Staten van Zuidholland, op bezwaren tegen de uitvoering van rioleeringswerken in de gemeente 's Gravenhage, besluit van 11 Mei 1904, blz. 79.

—— Op bezwaren tegen het leggen van een brug over de Stouwsloot onder Nijeveen, besluit van 11 Juli 1904, blz. 121.

—— Vernietiging van het besluit van Gedep. Staten van Drenthe,

waaaop bovengemelde beslissing is gevolgd, besluit van 10 Oct. 1904, blz. 157.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren in zake een gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek, besluit van 16 Juli 1904, blz. 130.

—— Vernietiging van het besluit van Gedep. Staten van Drenthe, waarop bovengemelde beslissing is gevolgd, besluit van 10 Oct. 1904, blz. 158.

—— Op bezwaren tegen het brengen van de Havenkade als voetpad op den ligger van wegen en voetpaden in de gemeente Nieuw-Lekkerland, besluit van 23 Juli 1904, blz. 133.

—— Op bezwaren tegen de vaststelling der bezoldiging van den secretaris-ontvanger van de waterkeering van het calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstede-polder, besluit van 23 Juli 1904, blz. 134.

—— Met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Friesland, op bezwaren in zake wijziging van de begrooting voor 1904 van de commissie van beheer over den weg Bolsward—Harlingen, besluit van 9 Nov. 1904, blz. 170.

BEVLOEIINGEN. Vaststelling van bepalingen omtrent bevloeiingen, wet van 30 Dec. 1904, blz. 192.

BINNEN- EN BUITEN-UITERDIJK. (*Polder-*) Nieuw reglement, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

BINNENDIJKSCHE-, OVERSCHEENSCHE-, BERGER- EN MEENTPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BINNENGEESTERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BINNENLAND VAN ORTHEN. (*Het-*) Zie *Gecombineerde polders de Vliert c. a.*

BINNENWIJZEND. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BLOEMENDAAL. Gemeenten Waddinxveen en Gouda. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178.

BLOKUMMERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 156.

BOLSWARD - HARLINGEN. (*Weg-*) Beslissing in hooger beroep, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Friesland, op bezwaren in zake wijziging van de begrooting

voor 1904 van de commissie van beheer over dezen weg, besluit van 28 Oct. 1904, blz. 170.

BONNERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Aug 1904, blz. 137.

—— Nadere wijziging van dit reglement, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 148.

BOTERDIEP. (*Haven in het-*) Zie *Westerhaven.*

BOVENPOLDER, onder Egmond binnen. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BRAAKPOLDER. Nieuw reglement, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

BREE. (*De-*) Zie *Weijland en de Bree.*

BRESKENS. Vaststelling van een instructie voor den Rijkshavenmeester te Breskens, beschikking van 20 Dec. 1904, blz. 179.

BROEKERMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BROUWERSHAVEN. Zie *Loods- en bakenwezen.*

BRUGGEN. Zie *Noordholland.*

BUIKSLOTERHAM. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BUIKSLOTERMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BUINEN. (*Nieuw-*) Zie *Nieuw-Buinen-Buinen (Kanaal-).*

BUITENDIJKSCHE BUITENVELDERSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

BUITENDIJKSCHE POLDER. Zie *Diemer- en Buitendijksche polder (De-).*

BUITENVELDERSCHE POLDER. Zie *Buitendijksche-Buitenvelderscbe polder (De-).*

BULLEWIJKERPOLDER. Zie *Holendrechter- en Bullewijkerpolder (De-).*

BULT. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 156.

BIJLERMEER. (*De-*) Nieuw reglement van dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

CALLANTSOOG. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het in beheer en onderhoud van den polder het Koegras brengen van eenige wegen onder de gemeente Callantsoog, besluit van 3 Febr. 1904, blz. 7.

—— (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

CIRCULAIRES. Aan de Hoofdingenieurs Directeuren in de onderscheidene directiën (uitgezonderd 1e directie), in zake den tijdigen verkoop van houtgewas langs Rijkswegen, circulaire van 21 Maart 1870 en 4 Juni 1904, blz. 104.

COEVORDEN—ALTE PICARDIË. Zie *Lutterhoofdwijk.*

COEVORDEN—GASSELTERNIJEVEEN. (*Spoorweg-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen, besluit van 4 Febr. 1904, blz. 49.

CRUIJSLANDSPOLDER. Gewijzigd reglement voor dit waterschap, besluit van 29 Dec. 1904, blz. 183.

DAALMEER. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

DAMSTERDIEP. (*Haven in het-*) Zie *Westerhaven.*

DELFLAND. (*Hoogheemraadschap van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 25 Juni 1904, blz. 108.

DERGMEER- EN KERKMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

DERTIG GEMEENSCHAPPELIJKE POLDERS OP TEXEL. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

DEVENTER—LEEUWARDEN. (*Spoorweg-*) Zie *Harlingen—Pruissische grenzen bij Nieuwe Schans* (*Spoorweg-*).

DIEDEN. (*De polder van-*) Gewijzigd reglement voor dit waterschap, besluit van 29 Dec. 1904, blz. 183.

DIEMER—BUITENDIJKSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

DIEMERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

DIEPS- EN MOORSMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

DIEZE. (*Spoorwegbrug te 's Hertogenbosch over de-*) Zie *Spoorwegen.*

DOMMEL. Wijziging van het reglement voor het waterschap de rivier de Dommel en de zich daarin ontlastende beken en riviertjes en herziening der tabel van klassificatie der perceelen, behoorende bij dat reglement, besluit van 27 Febr. 1904, blz. 62.

DORREGEESTERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

DRECHTERLAND. (*Het ambacht van Westfriesland, genaamd-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz 150.

DRENTHE. Wijziging van het reglement voor het waterschap de Zeven Blokken, besluit van 2 Jan. 1904, blz. 1.

DRENTHE. Oprichting en reglementeering van het waterschap het Emmer Erfscheidenveen, besluit van 8 Jan. 1904, blz. 4.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Bonnerveen, besluit van 8 Aug. 1904, blz. 137.

—— Wijziging van het reglement op de tramwegen in deze provincie, besluit van 17 Aug. 1904, blz. 142.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Exterveen, besluit van 7 Sept. 1904, blz. 147.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Leutingewolde, Paardelanden-Schrapveen en Drogteropslagen, besluit van 7 Sept. 1904, blz. 148.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Zwindersche veld Noordwestelijk deel, Bonnerveen, Gasselterboerveen, Nieuw Dronwen en Gasselternijeveen, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 148.

—— Wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in deze provincie, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

—— Wijziging van de reglementen van politie voor het Oranjekanaal, het Noord-Willemskanaal en de Hoogeveensche vaart en daarmede verbonden wateren, het Stieltjeskanaal met alle daartoe behoorende werken, het in deze provincie gelegen deel der Lutterhoofdwijk, het Nederlandsch gedeelte van het kanaal Coevorden—Alte—Picardië en het vaarwater door de Coevorder grachten dat de genoemde kanalen verbindt, voor zoover die grachten in eigendom aan de provincie Overijssel toebehooren, het kanaal van Roden naar het Leekstermeer en het kanaal van Nieuw-Buinen naar Buinen, voor zoover in beheer bij de gemeente Borger, met alle daartoe behoorende werken, en voor het Hoofddiep, het Dwarsdiep, het Zuiderhoofddiep en het Noorderhoofddiep in het waterschap Nieuw-Buinen met de daarover respectief daarin gelegen werken, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

—— Wijziging van het reglement op het vervoer over straat- en kunstwegen in deze provincie bij dooiweder, besluit van 22 Dec. 1904, blz. 179.

DRENTSCHE HOOFDVAART. Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor de verruiming van de Drentsche Hoofdvaart, besluit van 20 April 1904, blz. 65.

DROGTEROPSLAGEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1904, blz. 148.

DROOGGEMAAKTE VEENPOLDER TE ASSENDELFT. (*De*-)

Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

DROOGMAKERIJEN EN INDIJKINGEN. (*Bepalingen omtrent het ondernemen van-*) Wet van 14 Juli 1904, blz. 122. Toelichting tot het wetsontwerp, blz. 124.

DUINPOLDER. (*Lisserbroek-, Meer- en-*) Zie *Lisserbroek-, Meer- en Duinpolder.*

DWARSDIEP. Zie *Hoofddiep c. a.*

DIJKEN. Zie *Overijssel.*

EENDRAGTSPOLDER, onder Alkmaar. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

EENHOORNSLUIS, in het westelijk dok te Amsterdam. (*Beweegbare spoorwegbrug tegenover de-*) Zie *Spoorwegen.*

EENIGENBURG. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

EEXTERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1904, blz. 147.

EGMOND AAN ZEE—ALKMAAR—BERGEN. (*Spoorweg-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen, besluit van 22 Juli 1904, blz. 133.

EGMONDERMEER. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

EMMEN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake een gewijzigde vergunning tot vervening van perceelen onder Emmen en Schoonebeek, besluit van 16 Juli 1904, blz. 130.

—— Vernietiging van het besluit van Gedep. Staten van Drenthe, waarop bovengemelde beslissing is gevolgd, besluit van 10 Oct. 1904, blz. 158.

EMMER ERFSCHEIDENVEEN. (*Het-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 8 Jan. 1904, blz. 4.

EMPEL EN MEERWIJK. (*Waterschap van-*) Gewijzigd reglement, besluit van 29 Dec. 1904, blz. 183.

ENGEWORMER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

ENKHUIZEN EN WESTEINDE. (*Banne-*) Nieuw reglement, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

ERFSCHEIDENVEEN. Zie *Emmer Erfscheidenveen.*

ERTVELD. (*Het-*) Zie *Gecombineerde polders de Vliert c. a.*

ETERSHEIMERBRAAK. (*De-*) Nieuw reglement voor dezen polder, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

EUVELGUNNER-MOLENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 149.

EIJERLAND op Texel. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

FRANEKERVAART. Wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Franekervaart, in den Staatsspoorweg van Sneek naar Leeuwarden, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 138.

FRIESLAND. Wijziging van het reglement voor het waterschap het Leeuwarder-Oud- en Nieuwland, besluit van 2 Jan. 1904, blz. 1.

—— Nieuw reglement voor den Heidenschapster veenpolder, besluit van 6 Jan. 1904, blz. 3.

— -- Nieuwe instructie voor de opzichters van den provincialen waterstaat, blz. 237.

—— Herdruk van het reglement nopens de oprichting van waterschappen in deze provincie, blz. 234.

—— Herdruk van de staten, betrekking hebbende op het reglement van politie op de waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij deze provincie, blz. 261.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Rohel, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

—— Wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst en aanvulling van het reglement op het verleenen van bijdragen aan de zeewerende waterschappen in deze provincie, besluit van 12 Sept. 1904, blz. 153.

—— Oprichting en reglementeering van het waterstaat Roozendaal, gemeente Tietjerksteradeel, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 157.

—— Wijziging en aanvulling van het reglement van politie op de waterstaatswerken in onderhoud en beheer bij deze provincie, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 177.

GAASPERPOLDER. Zie *Gein- en Gaasperpolder.* (*De-*)

GASSELTERBOERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 148.

GASSELTERNIJEVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 148.

GECOMBINEERDE POLDERS DE VLIERT, HET ERTVELD, HET BINNENLAND VAN ORTHEN, DE HEUF EN DE MUNTEL. (*De-*) Gewijzigd reglement voor dit waterschap, besluit van 29 Dec. 1904, blz. 180.

GEESTMERAMBACHT. (*Het ambacht van Westfriesland, genaamd-*)

(*Oosterdijk- en Molengeerzen*). Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

GEIN- EN GAASPERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

GELDERLAND. Nieuw reglement voor het waterschap, genaamd het Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen, besluit van 30 Dec. 1904, blz. 197.

GELDERSCHE EN STICHTSCHE VEENEN. Zie *Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen.* (*Waterschap het-*)

GEMEENSCHAPSPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

GOEDEREEDE. Zie *Loods- en bakenwezen.*

GOUDA. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het onderhoud van eenige waterstaatswerken in deze gemeente, besluit van 10 Mei 1904, blz. 72.

GOUWE. Wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen over de Gouwe tusschen Zwammerdam en Alphen en over den Rijn te Leiden, beiden in den spoorweg Leiden—Woerden, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 138.

GRAFTERMEER. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

GRAVENHAGE ('s). Beslissing in hooger beroep, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, en met aanvulling van een besluit van Gedep. Staten van Zuidholland, op bezwaren tegen de uitvoering van rioleeringswerken in deze gemeente, besluit van 11 Mei 1904, blz. 79.

GREBPOLDER, onder Warmenhuizen. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

GRONINGEN. Vergrooting van het waterschap Verbetering en wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 12 Jan. 1904, blz. 4.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Pekel A en de Oostpolder (gemeenten Uithuizermeeden en 't Zand en Bierum), besluit van 15 Aug. 1904, blz. 140.

—— Aanvulling van het politiereglement op het gebruik van de Westerhaven, de haven in het Boterdiep, de haven in het Damsterdiep en de haven in het verbindingskanaal Damster—Boterdiep, besluit van 23 Aug. 1904, blz. 144.

—— Oprichting van het waterschap Scharmerlaagveenontginning, wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Euvel-

gunner-molenpolder, de Westerbroekster—Engelbertermolenpolder en Westerwolde, en wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Ruiten, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 149.

GRONINGEN. Oprichting van het waterschap de Zuidveldsche polder, oprichting en reglementeering van de waterschappen het Siepkanaal en Vledderveen, nieuwe reglementen voor de waterschappen de Bult, de Blokummerpolder en de Steendammerpolder, wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Zuidpolder en wijziging van het reglement voor het waterschap de Kooipolder, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 156.

HAARLEM. (*Station-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor de uitbreiding van dit station en de uitvoering van daarmede in verband staande werken, besluit van 28 Oct. 1904, blz. 170.

HAARLEMMERMEERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 10 Aug. 1904, blz. 137.

HARLINGEN—PRUISSISCHE GRENZEN, bij Nieuwe Schans. (*Spoorweg-*) Wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen in dezen Staatsspoorweg en dien van Deventer naar Leeuwarden, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 138.

HAVENS. Wijziging van het algemeen reglement van politie voor 's Rijks Marinehavens, besluit van 11 Mei 1904, blz. 93.

HAZEPOLDER. Zie *Zijpe en Hazepolder (De-)*

HEIDENSCHAPSTER VEENPOLDER. Nieuw reglement, besluit van 6 Jan. 1904, blz. 3.

HELDER EN HUISDUINEN. (*Polder-*) Nieuw reglement, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

HELLEVOETSLUIS-GOEREE-OVERFLAKKEE. (*Stoombootveerverbinding-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

HELLEVOETSLUIS—MIDDELHARNIS. (*Stoombootveerverbinding-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

HEM. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

HEUF (*De-*) Zie *Gecombineerde polders de Vliert c. a.*

HOLENDRECHTER- EN BULLEWIJKERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG. Zie *Spoorwegen.*

HOOFDDIEP, DWARSDIEP, ZUIDERHOOFDDIEP EN NOOR-

DERHOOFDDIEP. Wijziging van het reglement van politie, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

HOOG- EN LAAG-ZWAAGDIJK. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

HOOGEVEENSCHE VAART. Wijziging van het reglement van politie voor deze vaart en daarmede verbonden wateren, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

HUISDUINEN. Zie *Helder en Huisduinen.* (*Polder-*)

INDIJKINGEN. Bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen, wet van 14 Juli 1904, blz. 122. Toelichting tot het wetsontwerp, blz. 124.

INSTRUCTIËN. Vaststelling van instructiën voor de Rijkshavenmeesters te Breskens, te Veere en aan de tramhavens te Numansdorp en aan het Zijpe, beschikking van 20 Dec. 1904, blz. 179.

JISP. Zie *Wormer, Jisp en Nek.*

KATWOUDE. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

KERKMEERPOLDER. (*De-*) Zie *Dergmeer- en Kerkmeerpolder* (*De-*).

KLEIMEER. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

KLIFRAK. (*Spoorwegbrug voor het-*) Zie *Spoorwegen.*

KOEGRAS. (*Het-*) Nieuw reglement voor dezen polder, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

—— Zie ook *Callantsoog.*

KONINGSHAVEN TE ROTTERDAM. Zie *Rotterdam.*

KOOIPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 156.

KOUDEKERKE -VLISSINGEN. (*Spoorweg-*) Zie *Middelburg—Domburg* (*Spoorweg*).

LEEUWARDER OUD—EN NIEUWLAND. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Jan. 1904, blz. 1.

LEIDSCHE RIJN. Wijziging van het reglement van politie voor den Leidschen Rijn, besluit van 2 Jan. 1904, blz. 1.

—— Aankoop en ruiling van grond voor de verbetering onder Harmelen, besluit van 8 Dec. 1904, blz. 175.

LEUTINGEWOLDE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1904, blz. 148.

LICHTENVOORDE—GROENLO—ZEDDAM. Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg en de exploitatie van dezen spoorweg, wet van 11 Juli 1904, blz. 120.

LISSERBROEK-, MEER- EN DUINPOLDER. **Wijziging van het** reglement, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178.

LOODS- EN BAKENWEZEN. **Wijziging van de bijzondere reglementen op den loodsdienst in het IIIde district (Texel) en in het IVde en Vde district (Goedereede, Maas en Brouwershaven), besluit van 8 Febr. 1904, blz. 49.**

—— Wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en nadere wijziging van het bijzonder reglement op den loodsdienst in het IVde en Vde district (Goedereede, Maas en Brouwershaven), besluit van 24 Dec. 1904, blz. 180.

LOPPERSUM. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den ligger der wegen in deze gemeente, besluit van 18 April 1904, blz. 64.

LUIZENMARKTPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178

LUTTERHOOFDWIJK. Wijziging van het reglement van politie voor het in Drenthe gelegen deel der Lutterhoofdwijk, het Nederlandsch gedeelte van het kanaal Coevorden—Alte Picardië en het vaarwater door de Coevorder grachten dat de genoemde kanalen verbindt, voor zoover die grachten in eigendom aan de provincie Overijssel toebehooren, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

MAARTENSDIJK. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1904, blz. 157.

MAAS. Zie *Loods- en bakenwezen.*

MARINEHAVENS. Zie *Havens.*

MEEDEN. Zie *Motorrijtuigen.*

MEENTPOLDER. Zie *Binnendijksche-, Overscheensche-, Berger- en Meentpolder (De-)*

MEER- EN DUINPOLDER. (*Lisserbroek-*) Zie *Lisserbroek-, Meer- en Duinpolder.*

MEERENPOLDER. (*Oost- en West-*) Zie *Noordt-, Toren-, Oost- en West Meerenpolder (De-)*

MEERWIJK. Zie *Empel en Meerwijk.*

MEIJEPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178.

MIDDELBURG—DOMBURG. (*Spoorweg-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor den aanleg van dezen spoorweg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen, besluit van 24 Juni 1904, blz. 108.

MIDDELHARNIS. Onteigening voor den aanleg van een haven met bijbehoorende werken te Middelharnis, ten behoeve van een stoom-

bootveerverbinding tusschen Hellevoetsluis en die plaats, wet van 14 Juli 1904, blz. 130.

MIDDELHARNIS. (*Buitenhaven te-*) Overdracht en overneming in beheer en onderhoud bij het Rijk, besluit van 31 Dec. 1904, blz. 212.

MIDDELVELDSCHE GECOMBINEERDE POLDERS. (*Sloter binnen- en-*) Zie *Sloter binnen- en Middelveldsche gecombineerde polders (De-).*

MINISTERIE VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID. Vaststelling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904, wet van 4 Febr. 1904, blz. 11.

—— Verhooging van art. 79 van dit hoofdstuk, wet van 4 Febr. 1904, blz. 44.

—— Nadere aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk, wet van 27 April 1904, blz. 72.

—— Alsboven, wet van 11 Juli 1904, blz. 120.

—— Wijziging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1903, wet van 30 Dec. 1904, blz. 183.

MOORSMEERPOLDER. Zie *Dieps- en Moorsmeerpolder (De-)*

MOTORRIJTUIGEN. Vernietiging van art. 1, 1e lid der verordening op het rijden met motorrijtuigen, vastgesteld door den Raad der gemeente Meeden, besluit van 23 Jan. 1904, blz. 6.

MUNTEL. (*De-*) Zie *Gecombineerde polders de Vliert c. a.*

MIJNONTGINNING. Nadere bepalingen betreffende de mijnontginning, wet van 27 April 1904, blz. 65.

—— Zie ook *Onteigening ten algemeenen nutte.*

MIJZEN. (*Het hoofdwaterschap-*) Nieuw reglement van dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

NEDERLANDSCHE RIJNSPOORWEG. Zie *Spoorwegen.*

NEEDE—HELLENDOORN. (*Spoorweg-*) Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 27 April 1904, blz. 72.

NEK. Zie *Wormer, Jisp en Nek.*

NES. (*De-*) Opheffing van dezen polder, ook genaamd de Oude Nes, opneming van de perceelen, tot dien polder behoorende, in het waterschap de Purmer en vaststelling van een reglement voor dat waterschap, besluit van 23 Aug. 1904, blz. 145.

—— (*De Oude-*) Zie *Nes (De-)*

NIEUW-BUINEN—BUINEN. (*Kanaal-*) Wijziging van het reglement van politie voor dit kanaal, voor zoover in beheer bij de gemeente Borger, met alle daartoe behoorende werken, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

NIEUW DROUWEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 148.

NIEUW-LEKKERLAND. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het brengen van de Havenkade als voetpad op den ligger van wegen en voetpaden in deze gemeente, besluit van 23 Juli 1904, blz. 133.

NIEUWE MAAS. Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, besluit van 26 Febr. 1904, blz. 49.

NIEUWLAND. (*Leeuwarder Oud- en-*) Zie *Leeuwarder Oud- en Nieuwland (Het-)*.

NOORD-SPAARNDAMMERPOLDER. Zie *Zuid- en Noord-Spaarndammerpolder*.

NOORD-WILLEMSKANAAL. Wijziging van het reglement van politie voor dit kanaal en daarmede verbonden wateren, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

NOORDBRABANT. Reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van vaste arbeiders bij de provinciale wegen en werken, besluit van 13 Jan. 1904, blz. 4.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de rivier de Dommel en de zich daarin ontlastende beken en riviertjes en herziening der tabel van klassificatie der perceelen, behoorende bij dat reglement, besluit van 27 Febr. 1904, blz. 62.

—— Wijziging van het politiereglement op de wegen in deze provincie, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 139.

—— Reglement van politie op de waterkeeringen in deze provincie, besluit van 19 Oct. 1904, blz. 159.

—— Wijziging van dit reglement, besluit van 25 Nov. 1904, blz. 174.

—— Vaststelling van gewijzigde reglementen voor den Cruyslandspolder, de Noordt-, Toren-, Oost- en West Meerenpolder, de Gecombineerde polders de Vliert, het Ertveld, het Binnenland van Orthen, de Heuf en de Muntel, het waterschap van Empel en Meerwijk en den polder van Dieden, besluit van 29 Dec. 1904, blz. 183.

NOORDERHOOFDDIEP. Zie *Hoofddiep c. a.*

NOORDHOLLAND. Nieuwe verordening op de inrichting en het gebruik van trambanen op of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in deze provincie, besluit van 3 Juni 1904, blz. 94.

—— Wijziging van het reglement voor den Haarlemmermeerpolder, besluit van 10 Aug. 1904, blz. 137.

NOORDHOLLAND. Wijziging van het reglement op de wegen in deze provincie, besluit van 10 Aug. 1904, blz. 137.

—— Opheffing van den polder de Nes, ook genaamd de Oude Nes, onder Ilpendam, opneming van de perceelen, tot dien polder behoorende, in het waterschap de Purmer, en vaststelling van een reglement voor dat waterschap, besluit van 23 Aug. 1904, blz. 145.

—— Wijziging van het reglement op de wegen in deze provincie, besluit van 24 Aug. 1904, blz. 145.

—— Wijziging van het reglement voor de Sloter binnen- en Middelveldsche gecombineerde polders, besluit van 7 Sept. 1904, blz. 147.

—— Nieuwe reglementen voor de waterschappen de Achterkogge, de Amsterdammer polder, de Anna Paulownapolder, de polder Assendelft, de Baarsdorpermeer, de Belmermeer, de banne Benningbroek, de Bergermeer, de polder de Berkmeer, de polder Beschoot, de Binneudijksche-, Overscheensche-, Berger- en Meentpolder, de Binnengeesterpolder, de banne Binnenwijzend, de Bovenpolder onder Egmond binnen, de Broekermeer, de polder de Buiksloterham, de Buikslotermeer, de Buitendijksche Buitenveldersche polder, de Bijlermeer, de polder Callantsoog, de polder de Daalmeer, de Dergmeer- en Kerkmeerpolder, de Dertig gemeenschappelijke polders op Texel, de Diemer-Buitendijksche polder, de Diemerpolder, de Dieps- en Moorsmeerpolder, de Dorregeesterpolder, het ambacht van Westfriesland, genaamd Drechterland, de Drooggemaakte Veenpolder te Assendelft, de Eendragtspolder onder Alkmaar, de banne Eenigenburg, de polder de Egmondermeer, de polder Eijerland op Texel, het ambacht van Westfriesland, genaamd Geestmerambacht, de polder Geestmerambacht (Oosterdijk- en Molengeerzen), de Gein- en Gaasperpolder, de Gemeenschapspolder, de polder de Graftermeer, de Grebpolder onder Warmenhuizen, de banne Hem, de Holendrechter- en Bullewijkerpolder, de banne Hoog- en Laag Zwaagdijk, de polder Katwoude, de polder de Kleimeer, het heemraadschap Mijzen, de Noordpolder beoosten Muiden, de Schermeer, de polder Waal en Burg op Texel, de polder de Westerkoog en het heemraadschap Wormer, Jisp en Nek, en invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie in bovengenoemde waterschappen, *uitgezonderd* de polder Beschoot, het ambacht van Westfriesland, genaamd Drechterland, het ambacht van Westfriesland, genaamd Geestmerambacht, de polder Geestmerambacht (Oosterdijk- en Molen-

geerzen) en het heemraadschap Wormer, Jisp en Nek, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

NOORDHOLLAND. Nieuwe reglementen van bestuur voor den polder Binnen- en Buiten Uiterdijk, den Braakpolder, het waterschap de Engewormer, de banne Enkhuizen en Westeinde, den polder de Etersheimerbraak, den polder het Koegras, de banne of polder Obdam, den polder de Oosterkoog, den Terschellingerpolder, den polder Waard en Groet, den polder Wieringerwaard, het waterschap de Wijde Wormer, den polder de Zeevang, den Zuid- en Noord-Spaarndammerpolder, den Zuidpolder bij Edam, den Zijpe en Hazepolder, den polder Helder en Huisduinen, het heemraadschap der strijkmolens van de Schagerkogge en van de binnenpolders in die kogge, de Vereeniging van polders en oningepolderde landen onder Schoorl en Petten, het hoogheemraadschap Waterland en den polder Westzaan, en invoering voor het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in deze provincie in de eerstgenoemde zeventien waterschappen, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

NOORDHOLLANDSCH KANAAL. (*Groot-*) Overname bij het Rijk in beheer en onderhoud van een gedeelte land met jaagpad van dit kanaal, onder Alkmaar, wet van 11 Juli 1904, blz. 120.

NOORDHOLLANDSCHE STAATSSPOORWEG. Zie *Spoorwegen*.

NOORDPOLDER BEOOSTEN MUIDEN. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

NOORDT-, TOREN-, OOST- EN WEST MEERENPOLDER. (*De-*) Gewijzigd reglement, besluit van 29 Dec. 1904, blz. 183.

NOORDZIJDERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178.

NUMANSDORP. Vaststelling van een instructie voor den Rijkshavenmeester aan de tramweghaven te Numansdorp, beschikking van 20 Dec. 1904, blz. 179.

OBDAM. Nieuw reglement voor deze banne of polder, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Gedeeltelijke intrekking van het Kon. besluit van 29 Januari 1897, n°. 9, in zake aanwijzing der voor de verbetering van de rivier de Berkel te onteigenen perceelen, besluit van 11 Januari 1904, blz. 4.

—— Aanwijzing der perceelen voor de uitbreiding van het station Oss, besluit van 15 Jan. 1904, blz. 6.

—— Aanwijzing van perceelen, te onteigenen voor de voortzetting

van de verbetering van de rivier de Vecht, tusschen Dalfsen en Hardenberg, besluit van 2 Febr. 1904, blz. 7.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Aanwijzing der perceelen voor den aanleg van een spoorweg van Coevorden naar Gasselternijeveen, besluit van 4 Febr. 1904, blz. 49.

—— Als voren voor de verruiming van de Drentsche Hoofdvaart, besluit van 20 April 1904, blz. 65.

—— Voor het maken van een stations-emplacement voor den Westlandschen stoomtramweg te Monster en voor verbetering en verbreeding van dien tramweg, wet van 27 April 1904, blz. 71.

—— Voor den aanleg van een spoorweg van Ouddorp over Middelharnis naar Ooltgensplaat met zijtakken naar de havens van Stellendam, Middelharnis en Oude Tonge, wet van 27 April 1904, blz. 71.

—— Voor de uitbreiding van het station Axel van den spoorweg van Mechelen naar Terneuzen, wet van 27 April 1904, blz. 71.

—— Voor den aanleg van een spoorweg van Rotterdam naar 's Gravenhage en naar Scheveningen, wet van 27 April 1904, blz. 71.

—— Aanwijzing der perceelen voor den aanleg van een spoorweg van Middelburg naar Domburg met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen, besluit van 24 Juni 1904, blz. 108.

—— Voor den aanleg van een brug met opritten over de rivier de Berkel ter vervanging van de Scholtenbrug onder Borculo, wet van 14 Juli 1904, blz. 128.

—— Voor den aanleg van een spoorweg van Tiel naar Culenborg, wet van 14 Juli 1904, blz. 129.

—— Voor het maken van bovengrondsche werken ten behoeve van de mijn, bij Kon. besluit van 8 Jan. 1903 (Staatsblad n°. 4) voor ontginning van Staatswege aangewezen, wet van 14 Juli 1904, blz. 129.

—— Voor de verbetering van de rivier de Vecht in Overijssel, wet van 14 Juli 1904, blz. 129.

—— Voor den aanleg van een haven met bijbehoorende werken te Middelharnis, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding tusschen Hellevoetsluis en Middelharnis, wet van 14 Juli 1904, blz. 130.

—— Voor het maken van een aanlegplaats met bijbehoorende werken in den mond van de haven van Stellendam, ten behoeve van een stoombootveerverbinding Hellevoetsluis—Goeree—Overflakkee, wet van 14 Juli 1904, blz. 130.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Voor den aanleg van een spoorweg van Zuidbroek naar Delfzijl, wet van 14 Juli 1904, blz. 130.

—— Aanwijzing der perceelen voor den aanleg van een spoorweg van Egmond aan Zee over Alkmaar naar Bergen, besluit van 22 Juli 1904, blz. 133.

—— Als boven voor den aanleg van een spoorweg van Stadskanaal naar Zuidbroek, besluit van 10 Aug. 1904, blz. 137.

—— Als boven voor de uitbreiding van het station Haarlem en de uitvoering van daarmede in verband staande werken, besluit van 28 Oct. 1904, blz 170.

—— Als boven voor de uitbreiding van het station IJsselmonde, besluit van 11 Nov. 1904, blz. 174.

—— Als boven voor den aanleg van een inlaagdijk in den polder Anna Friso, besluit van 23 Dec. 1904, blz. 180.

OOSTERKOOG (*De-*) Nieuw reglement voor dezen polder, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

OOSTERSPOORWEG. Zie *Spoorwegen.*

OOSTERVAART. (*Spoorwegbrug over de-*) Zie *Spoorwegen.*

OOSTPOLDER. (*De-*) Gemeenten Uithuizermeeden en 't Zandt en Bierum. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Aug. 1904, blz. 140.

ORANJEKANAAL. Wijziging van het reglement van politie voor dit kanaal en daarmede verbonden wateren, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

OSS. Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor de uitbreiding van dit station, besluit van 15 Jan. 1904, blz. 6.

OUD- EN NIEUWLAND. (*Het Leeuwarder-*) Zie *Leeuwarder Oud- en Nieuwland (Het-)*

OUD-KEMPENSHOFSTEDEPOLDER. Zie *Stavenisse.*

OUDDORP-OOLTGENSPLAAT. (*Spoorweg-*) Onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Ouddorp over Middelharnis naar Ooltgensplaat met zijtakken naar de havens van Stellendam, Middelharnis en Oude Tonge, wet van 27 April 1904, blz. 71.

OUDE NES. (*De-*) Zie *Nes (De-)*

OUDE PLAAT. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178

OVERSCHEENSCHE POLDER. Zie *Binnendijksche-, Overscheensche-, Berger- en Meentpolder (De-)*

OVERIJSSEL. Oprichting en reglementeering van het waterschap de Schutwijk, besluit van 12 Jan. 1904, blz. 4.

OVERIJSSEL. Wijziging van de reglementen op de waterleidingen, op eenige wateren in die provincie en daarmede in verband staande werken en op het bouwen op of in de dijken, het graven daarin en het daarop aanleggen van wegen, besluit van 17 Juni 1904, blz. 105.

—— Wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in deze provincie, besluit van 1 Sept. 1904, blz. 147.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Beoosten het Ommerkanaal, besluit van 8 Sept 1904, blz. 148.

PAARDELANDEN-SCHRAPVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1904, blz. 148.

PEKEL A. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Aug. 1904, blz. 140.

PETTEN. Zie *Schoorl en Petten.*

PLAAT. (*Oude-*) Zie *Oude Plaat. (De-)*

PURMER. (*De-*) Opheffing van den polder de Nes, ook genaamd de Oude Nes, opneming van de perceelen, tot dien polder behoorende, in het waterschap de Purmer en vaststelling van een reglement voor dat waterschap, besluit van 23 Aug. 1904, blz. 145.

REEUWIJK EN SLUIPWIJK. (*Droogmaking plassen onder-*) Toekenning van een subsidie uit 's Rijks schatkist, wet van 4 Febr. 1904, blz. 45. Toelichting van het wetsontwerp, blz. 45.

REGGE. Verbetering van de Schipbeek en de Regge, wet van 11 Juli 1904, blz. 108. Toelichting tot het wetsontwerp, blz. 109.

—— Reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Regge bij Ommen in den Noordoosterlocaalspoorweg, besluit van 14 Juli 1904, blz. 122.

RIVIEREN EN KANALEN. (*Baggeren in-*) Zie *Baggeren in rivieren en kanalen.*

RODEN-LEEKSTERMEER. (*Kanaal-*) Wijziging van het reglement van politie voor dit kanaal met alle daartoe behoorende werken, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

ROHEL. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept, 1904, blz. 150.

ROOSENDAAL, gemeenten Achttienhoven en Utrecht. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 2 Jan. 1904, blz. 1.

ROOZENDAAL, gemeente Tietjerksteradeel. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 157.

ROTTERDAM. Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, besluit van 26 Febr. 1904, blz. 49.

ROTTERDAM—'s GRAVENHAGE -SCHEVENINGEN. (*Spoorweg-*) Onteigening voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 27 April 1904, blz. 71.

RUIGE WEIDE. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178.

RUITEN. (*De-*) Wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 149.

RIJN. Zie *Gouwe.*

SCHAGERKOGGE. Zie *Strijkmolens van de Schagerkogge.*

SCHARMERLAAGVEENONTGINNING. Oprichting van dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 149.

SCHERMEER. *De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

SCHIPBEEK en REGGE. Verbetering, wet van 11 Juli 1904, blz. 108. Toelichting tot het wetsontwerp, blz. 109.

SCHOLTENBRUG. Zie *Berkel.*

SCHOONEBEEK. Zie *Emmen.*

SCHOORL EN PETTEN. Nieuw reglement voor de Vereeniging van polders en oningepolderde landen onder Schoorl en Petten, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

SCHUTWIJK. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 12 Jan. 1904, blz. 4.

SIEPKANAAL. (*Het-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 156.

SLOTER BINNEN- EN MIDDELVELDSCHE GECOMBINEERDE POLDERS. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 7 Sept. 1904, blz. 147.

SLUIPWIJK. Zie *Reeuwijk en Sluipwijk* (*Droogmaking plassen onder-*)

SPAARNDAMMERPOLDER. (*Zuid- en Noord-*) Nieuw reglement, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

SPERKHEM. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den ligger van onderhoudsplichtigheid van dit waterschap, besluit van 29 Febr. 1904, blz. 62.

SPOORWEGEN. Wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, besluit van 28 Jan. 1904, blz. 7.

SPOORWEGEN. Nadere wijziging van de regeling van het algemeen toezicht op de spoorwegdiensten, besluit van 4 Maart 1904, blz. 63.

—— Toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg van een spoorweg van Neede naar Hellendoorn, wet van 27 April 1904, blz. 72.

— - Als voren, voor den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Lichtenvoorde—Groenlo naar Zeddam, wet van 11 Juli 1904, blz. 120.

—— Als voren, voor den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Zwolle naar Blokzijl, wet van 11 Juli 1904, blz. 121.

—— Reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug over de Regge bij Ommen in den Noordoosterlocaalspoorweg, besluit van 14 Juli 1904, blz. 122.

—— Wijziging van het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen in den Staatsspoorweg van Harlingen tot de Pruissische grenzen bij Nieuwe Schans en van Deventer naar Leeuwarden, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 138.

—— Als voren, voor beweegbare spoorwegbruggen over de Gouwe tusschen Zwammerdam en Alphen en over den Rijn te Leiden, beiden in den spoorweg Leiden—Woerden, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 138.

—— Als voren, voor de beweegbare spoorwegbrug over de Frankervaart, in den Staatsspoorweg van Sneek naar Leeuwarden, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 138.

—— Als voren, voor beweegbare spoorwegbruggen in den Hollandschen IJzeren spoorweg, den Nederlandschen Rijnspoorweg, den Noordhollandschen Staatsspoorweg en den Oosterspoorweg, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 138.

—— Als voren, voor beweegbare spoorwegbruggen over de Oostervaart, het Klifrak en de Wijmerts, in den Staatsspoorweg Stavoren—Sneek, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 139.

—— Als voren, voor de spoorwegbrug over de Dieze te 's Hertogenbosch, in den Staatsspoorweg Utrecht—Boxtel, besluit van 12 Aug. 1904, blz. 139.

—— Intrekking van het voorloopig reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de beweegbare spoorwegbrug tegenover de Eenhoornsluis in het westelijk dok te Amsterdam, in den Staatsspoorweg Nieuwediep—Amsterdam, besluit van 15 Aug. 1904, blz. 140.

—— Zie verder *Onteigening ten algemeenen nutte.*

STAATSBEGROOTING. Zie *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

STADSKANAAL—ZUIDBROEK. (*Spoorweg-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen, besluit van 10 Aug. 1904, blz. 137.

STAVENISSE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de vaststelling der bezoldiging van den secretaris-ontvanger van de waterkeering van het calamiteuse waterschap Stavenisse en den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder, besluit van 23 Juli 1904, blz. 134.

STEENDAMMERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 156.

STELLENDAM. Onteigening voor het maken van een aanlegplaats met bijbehoorende werken in den mond van de haven van Stellendam, ten behoeve van een stoombootveerverbinding Hellevoetsluis—Goeree—Overflakkee, wet van 14 Juli 1904, blz. 130.

STICHTSCHE VEENEN. Zie *Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen* (*Waterschap, genaamd het-*)

STIELTJESKANAAL. Wijziging van het reglement van politie voor dit kanaal met alle daartoe behoorende werken, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 176.

STOUWSLOOT, onder Nijeveen. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het leggen van een brug over de Stouwsloot, besluit van 11 Juli 1904, blz. 121.

—— Vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Drenthe, waarop bovengemelde beslissing is gevolgd, besluit van 10 October 1904, blz. 157.

STRIJKMOLENS VAN DE SCHAGERKOGGE. Nieuw reglement voor deze kogge en voor de binnenpolders in die kogge, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

TERSCHELLINGERPOLDER. Nieuw reglement, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

TEXEL. Zie *Loods- en bakenwezen.*

TIEL—CULENBORG. Onteigening ten algemeenen nutte voor den aanleg van dezen spoorweg, wet van 14 Juli 1904, blz. 129.

TOREN. Zie *Noordt-, Toren-, Oost- en West-Meerenpolder.*

TRAMWEGEN. Zie *Spoorwegen, Onteigening ten algemeenen nutte* en *Drenthe.*

UITERDIJK. (*Binnen- en Buiten-*) Zie *Binnen- en Buiten-Uiterdijk* (*Polder-*)

UTRECHT. Splitsing van het waterschap Achttienhoven, oprichting

en reglementeering van het waterschap Roosendaal en wijziging van het reglement voor het waterschap Achttienhoven, besluit van 2 Jan. 1904, blz. 1.

UTRECHT. Wijziging van het reglement van politie voor den Leidschen Rijn, besluit van 2 Jan. 1904, blz. 1.

—— Wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, besluit van 4 Jan. 1904, blz. 2.

—— Nieuw reglement voor het waterschap Maartensdijk, besluit van 14 Sept. 1904, blz. 157.

—— Aankoop en ruiling van grond voor de verbetering van den Leidschen Rijn onder Harmelen, besluit van 8 Dec. 1904, blz. 175.

—— Nieuw reglement voor het waterschap, genaamd het Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen, besluit van 30 Dec. 1904, blz. 197.

—— Wijziging van het reglement voor de waterschappen in deze provincie, besluit van 30 Dec. 1904, blz. 198.

VECHT. Aanwijzing van te onteigenen perceelen voor de voortzetting van de verbetering van deze rivier tusschen Dalfsen en Hardenberg, besluit van 2 Febr. 1904, blz. 7.

—— Onteigening voor de verbetering van deze rivier in Overijssel, wet van 14 Juli 1904, blz 129

VEENRAADSCHAP DER GELDERSCHE EN STICHTSCHE VEENEN. (*Waterschap, genaamd het-*) Nieuw reglement, besluit van 30 Dec. 1904, blz. 197.

VEERE. Vaststelling van een instructie voor den Rijkshavenmeester te Veere, besluit van 20 Dec. 1904, blz. 179.

VERBETERING. Vergrooting van dit waterschap en wijziging van het reglement, besluit van 12 Jan. 1904, blz. 4.

VERKOOP VAN HOUTGEWAS LANGS RIJKSWEGEN. (*Tijdige-*) Zie *Circulaires.*

VLEDDERVEEN. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 156.

VLIERT. (*De-*) Zie *Gecombineerde polders de Vliert c. a.*

WAAL EN BURG OP TEXEL. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.

WAARD EN GROET. Nieuw reglement voor dezen polder, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

WATERKEERINGEN. Zie *Noordbrabant.*

WATERLAND. Nieuw reglement voor dit hoogheemraadschap, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

WATERLEIDINGEN. Zie *Overijssel.*
WATERSCHAPPEN. Zie *Utrecht.*
—— (*Oprichting van-*) Zie *Friesland.*
—— (*Zeewerende-*) Zie *Friesland.*
WATERSTAAT. (*Korps en bestuur van den-*) Wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in de provincie Utrecht, besluit van 4 Jan. 1904, blz. 2.
—— Reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van vaste arbeiders bij de provinciale wegen en werken in Noordbrabant, besluit van 13 Jan. 1904, blz. 4.
—— Nieuwe instructie voor de opzichters van den provincialen waterstaat in Friesland, blz. 237.
—— Wijziging van het reglement betreffende de inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Friesland, besluit van 12 Sept. 1904, blz. 153.
WATERSTAATSWERKEN. Zie *Friesland.*
WEGEN. Zie *Noordholland, Noordbrabant, Zuidholland, Overijssel* en *Drenthe.*
—— (*Rijks-*) Zie *Circulaires.*
WESTEINDE. Zie *Enkhuizen en Westeinde.* (*Banne-*)
WESTERBROEKSTER—ENGELBERTERMOLENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 149.
WESTERHAVEN Aanvulling van het politiereglement op het gebruik van de Westerhaven, de haven in het Boterdiep, de haven in het Damsterdiep en de haven in het verbindingskanaal Damster—Boterdiep, besluit 23 Aug. 1904, blz. 144.
WESTERKOOG. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 150.
WESTERWOLDE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 149.
WESTFRIESLAND, genaamd DRECHTERLAND. Zie *Drechterland* (*Het ambacht van Westfriesland, genaamd-*)
WESTFRIESLAND, genaamd GEESTMERAMBACHT. Zie *Geestmerambacht* (*Het ambacht van Westfriesland, genaamd-*)
WESTLANDSCHE STOOMTRAMWEG. Onteigening voor het maken van een stations-emplacement te Monster en voor verbetering en verbreeding van dezen tramweg, wet van 27 April 1904, blz. 71.
WESTZAAN. Nieuw reglement voor dezen polder, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

ZUIDVELDSCHE POLDER. (*De-*) Oprichting van dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1904, blz. 156.

ZUSTERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 17 Dec. 1904, blz. 178.

ZWAAGDIJK. Zie *Hoog- en Laag Zwaagdijk.*

ZWINDERSCHE VELD NOORDWESTELIJK DEEL. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1904, blz. 148.

ZWOLLE--BLOKZIJL. Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist voor den aanleg en de exploitatie van dezen spoorweg, wet van 11 Juli 1904, blz. 121.

ZIJPE. Vaststelling van een instructie voor den Rijkshavenmeester aan de tramweghaven aan het Zijpe, beschikking van 20 Dec. 1904, blz. 178.

ZIJPE EN HAZEPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 28 Dec. 1904, blz. 180.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

Form 418